

Constitució espanyola

Estatut d'autonomia
de Catalunya

Reglament del
Parlament de Catalunya

EDICIÓ 2025

PARLAMENT DE CATALUNYA

Constitució espanyola

**Estatut d'autonomia
de Catalunya**

**Reglament del
Parlament de Catalunya**

PARLAMENT DE CATALUNYA

Barcelona, 2025

Vuitena edició, maig del 2025

© Parlament de Catalunya
Parc de la Ciutadella, s/n · 08003 Barcelona
Tel. 933 046 635 · Fax 933 046 636
www.parlament.cat
A/e: edicions@parlament.cat

Imprès a: Ivel Color SL

Dipòsit legal: B 3896-2025

Taula de continguts

Constitució espanyola

Índex sistemàtic	9
Text de la Constitució	
Preàmbul	11
Constitució	11
Títol preliminar	11
Títol I. Dels drets i dels deures fonamentals	13
Títol II. De la Corona	26
Títol III. De les Corts Generals	29
Títol IV. Del Govern i de l'Administració	38
Títol V. De les relacions entre el Govern i les Corts Generals	41
Títol VI. Del poder judicial	43
Títol VII. Economia i Finances	46
Títol VIII. De l'organització territorial de l'Estat	51
Títol IX. Del Tribunal Constitucional	62
Títol X. De la reforma constitucional	64
Disposicions	65
Índex analític	69

Estatut d'autonomia de Catalunya

Índex sistemàtic	186
Text de l'Estatut	
Preàmbul	197
Títol preliminar	199
Títol I. Dels drets, deures i principis rectors	203
Títol II. De les institucions	221
Títol III. Del poder judicial a Catalunya	239

Títol IV. De les competències	247
Títol V. De les relacions institucionals de la Generalitat	289
Títol VI. Del finançament de la Generalitat	299
Títol VII. De la reforma de l'Estatut	309
Disposicions	311
Apèndix	319
Índex analític	323

Reglament del Parlament de Catalunya

Índex sistemàtic	537

Text del Reglament

Títol I. De la constitució del Parlament	549
Títol II. De l'estatut dels diputats	550
Títol III. De l'organització del Parlament	560
Títol IV. Del funcionament del Parlament	586
Títol V. De la caducitat de les tramitacions parlamentàries	655
Títol VI. De la transparència en l'activitat parlamentària	656
Títol VII. Del capteniment i l'ordre a la seu del Parlament	667
Títol VIII. Dels serveis del Parlament	670
Disposicions	673
Índex analític	675

Constitució espanyola

Tramitació parlamentària

Tràmits de l'aprovació de la Constitució

Aprovada per les Corts Generals el 31 d'octubre de 1978.

Ratificada per referèndum popular el 6 de desembre de 1978.

Sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I davant les Corts Generals el 27 de desembre de 1978.

Publicada en català en el *Boletín Oficial del Estado* (BOE 311-3, 29.12.1978).

El text publicat en la present edició correspon a l'esmentada versió oficial catalana, respecte a la qual, tanmateix, han estat corregits errors o omissions de caràcter tècnic.

Tràmits de l'aprovació de les modificacions de la Constitució

- *Modificació de l'apartat 2 de l'article 13*

Aprovada per les Corts Generals en sessió plenària del Congrés dels Diputats tinguda el 22 de juliol de 1992 i en sessió plenària del Senat tinguda el 30 de juliol de 1992 (BOE 207, 28.08.1992).

Sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el 27 d'agost de 1992.

Publicada en català en el *Boletín Oficial del Estado* (BOE 207-3, 28.08.1992).

- *Reforma de l'article 135*

Aprovada per les Corts Generals en sessió plenària del Congrés dels Diputats tinguda el 2 de setembre de 2011 i en sessió plenària del Senat tinguda el 7 de setembre de 2011 (BOE 233, 27.09.2011).

Sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el 27 de setembre de 2011.

Publicada en català en el *Boletín Oficial del Estado* (BOE 233, 27.09.2011).

- *Reforma de l'article 49*

Aprovada per les Corts Generals en sessió plenària del Congrés dels Diputats tinguda el 18 de gener de 2024 i en sessió plenària del Senat tinguda el 25 de gener de 2024 (BOE 43, 17.02.2024).

Sancionada per Sa Majestat el Rei Felip VI el 15 de febrer de 2024.

Publicada en català en el *Boletín Oficial del Estado* (BOE 43, 17.02.24).

Índex sistemàtic

Preàmbul	11
Títol preliminar (art. 1 a 9)	11
Títol I. Dels drets i dels deures fonamentals (art. 10)	13
Capítol primer. Dels espanyols i dels estrangers (art. 11 a 13)	13
Capítol segon. Drets i llibertats (art. 14)	14
<i>Secció 1a. Dels drets fonamentals i de les llibertats públiques</i> (art. 15 a 29)	14
<i>Secció 2a. Dels drets i dels deures dels ciutadans</i> (art. 30 a 38)	19
Capítol tercer. Dels principis rectors de la política social i econòmica (art. 39 a 52)	21
Capítol quart. De les garanties de les llibertats i drets fonamentals (art. 53 a 54)	25
Capítol cinquè. De la suspensió dels drets i de les llibertats (art. 55)	26
Títol II. De la Corona (art. 56 a 65)	26
Títol III. De les Corts Generals	29
Capítol primer. De les cambres (art. 66 a 80)	29
Capítol segon. De l'elaboració de les lleis (art. 81 a 92)	34
Capítol tercer. Dels tractats internacionals (art. 93 a 96)	37
Títol IV. Del Govern i de l'Administració (art. 97 a 107)	38
Títol V. De les relacions entre el Govern i les Corts Generals (art. 108 a 116) 41	
Títol VI. Del poder judicial (art. 117 a 127)	43
Títol VII. Economia i Finances (art. 128 a 136)	46
Títol VIII. De l'organització territorial de l'Estat	51
Capítol primer. Principis generals (art. 137 a 139).	51
Capítol segon. De l'Administració local (art. 140 a 142)	51
Capítol tercer. De les comunitats autònomes (art. 143 a 158).	52

Títol IX. Del Tribunal Constitucional (art. 159 a 165)	62
Títol X. De la reforma constitucional (art. 166 a 169)	64
Disposicions addicionals	65
Disposicions transitòries	65
Disposició derogatòria	68
Disposició final	68
Índex analític	69

Constitució espanyola

PREÀMBUL

La Nació espanyola, amb el desig d'establir la justícia, la llibertat i la seguretat i de promoure el bé de tots els qui la integren, en ús de la seva sobirania, proclama la voluntat de:

Garantir la convivència democràtica dins la Constitució i les lleis de conformitat amb un ordre econòmic i social just.

Consolidar un Estat de Dret que asseguri l'imperi de la llei com a expressió de la voluntat popular.

Protegir tots els espanyols i els pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seves cultures i tradicions, llengües i institucions.

Promoure el progrés de la cultura i de l'economia per tal d'assegurar a tothom una qualitat de vida digna.

Establir una societat democràtica avançada, i

Collaborar a l'enfortiment d'unes relacions pacífiques i de cooperació eficaç entre tots els pobles de la Terra.

En conseqüència, les Corts aproven i el poble espanyol ratifica la següent

CONSTITUCIÓ

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1

1. Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de Dret, que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític.

2. La sobirania nacional resideix en el poble espanyol, del qual emanen els poders de l'Estat.

3. La forma política de l'Estat espanyol és la Monarquia parlamentària.

Article 2

La Constitució es fonamenta en la indissoluble unitat de la Nació espanyola, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols, i reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i de les regions que la integren i la solidaritat entre totes elles.

Article 3

1. El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la.

2. Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts.

3. La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.

Article 4

1. La bandera d'Espanya és formada per tres franges horitzontals, vermella, groga i vermella; la groga és de doble amplada que la de cadascuna de les vermelles.

2. Els estatuts podran reconèixer banderes i ensenyes pròpies de les comunitats autònomes. Aquestes s'utilitzaran juntament amb la bandera d'Espanya en els seus edificis públics i en els seus actes oficials.

Article 5

La capital de l'Estat és la vila de Madrid.

Article 6

Els partits polítics expressen el pluralisme polític, concorren a la formació i a la manifestació de la voluntat popular i són instrument fonamental per a la participació política. Podran ser creats i exerciran la seva activitat lliurement dins el respecte a la Constitució i a la Llei. L'estructura interna i el funcionament hauran de ser democràtics.

Article 7

Els sindicats de treballadors i les associacions empresarials contribueixen a la defensa i a la promoció dels interessos econòmics i socials que els són propis. Podran ser creats i exerciran la seva activitat lliurement dins el respecte a la Constitució i a la Llei. L'estructura interna i el funcionament hauran de ser democràtics.

Article 8

1. Les Forces Armades, constituïdes per l'Exèrcit de Terra, l'Armada i l'Exèrcit de l'Aire, tenen com a missió garantir la sobirania

i la independència d'Espanya, defensar-ne la integritat territorial i l'ordenament constitucional.

2. Una llei orgànica regularà les bases de l'organització militar de conformitat amb els principis de la present Constitució.

Article 9

1. Els ciutadans i els poders públics resten subjectes a la Constitució i a la resta de l'ordenament jurídic.

2. Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.

3. La Constitució garanteix el principi de legalitat, la jerarquia normativa, la publicitat de les normes, la irretroactivitat de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets individuals, la seguretat jurídica, la responsabilitat i la interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics.

TÍTOL I

Dels drets i dels deures fonamentals

Article 10

1. La dignitat de la persona, els drets inviolables que li són inherents, el lliure desenvolupament de la personalitat, el respecte a la llei i als drets dels altres són fonament de l'ordre polític i de la pau social.

2. Les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la Constitució reconeix s'interpretaran de conformitat amb la Declaració universal de drets humans i els tractats i els acords internacionals sobre aquestes matèries ratificats per Espanya.

CAPÍTOL PRIMER

Dels espanyols i dels estrangers

Article 11

1. La nacionalitat espanyola s'adquireix, es conserva i es perd d'acord amb el que la Llei estableix.

2. Cap espanyol d'origen no podrà ser privat de la seva nacionalitat.

3. L'Estat podrà concertar tractats de doble nacionalitat amb els països iberoamericans o amb aquells que hagin tingut o tinguin una vinculació particular amb Espanya. En aquests països, encara que no reconeixin als seus ciutadans un dret recíproc, els espanyols podran naturalitzar-s'hi sense perdre la nacionalitat d'origen.

Article 12

Els espanyols són majors d'edat als 18 anys.

Article 13

1. Els estrangers gaudiran a Espanya de les llibertats públiques que garanteix el títol present en els termes que estableixin els tractats i la llei.

2. Només els espanyols seran titulars dels drets reconeguts en l'article 23, llevat d'allò que, amb criteris de reciprocitat, fos establert per tractat o per llei per al dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals.

3. L'extradició només es concedirà en compliment d'un tractat o de la llei, d'acord amb el principi de reciprocitat. Resten exclosos de l'extradició els delictes polítics i no seran considerats com a tals els actes de terrorisme.

4. La llei establirà la forma en què els ciutadans d'altres països i els apàtrides podran gaudir del dret d'asil a Espanya.

CAPÍTOL SEGON

Drets i llibertats

Article 14

Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

SECCIÓ 1A

Dels drets fonamentals i de les llibertats públiques

Article 15

Tothom té dret a la vida i a la integritat física i moral, sense que, en cap cas, ningú no pugui ser sotmès a tortura ni a penes o tractes inhumans o degradants. Resta abolida la pena de mort, llevat d'allò que puguin disposar les lleis penals militars per a temps de guerra.

Article 16

1. Es garanteix la llibertat ideològica, religiosa i de culte dels individus i de les comunitats sense cap més limitació, quan siguin manifestats, que la necessària per al manteniment de l'ordre públic protegit per la llei.

2. Ningú podrà ser obligat a declarar quant a la seva ideologia, religió o creences.

3. Cap confessió tindrà caràcter estatal. Els poders públics tindran en compte les creences religioses de la societat espanyola i mantindran les consegüents relacions de cooperació amb l'Església catòlica i les altres confessions.

Article 17

1. Tota persona té dret a la llibertat i a la seguretat. Ningú podrà ser privat de la seva llibertat, sinó amb l'observança del que estableix aquest article i en els casos i en la forma previstos en la llei.

2. La detenció preventiva no podrà durar més temps del que sigui estrictament necessari per a fer les indagacions per tal d'aclarir els fets i, en qualsevol cas, dins el termini màxim de setanta-dues hores, el detingut haurà de ser posat en llibertat o a disposició de l'autoritat judicial.

3. Tota persona detinguda ha de ser informada immediatament, i de manera que li sigui comprensible, dels seus drets i de les raons de la detenció, i no podrà ser obligada a declarar. Es garanteix l'assistència d'advocat al detingut en les diligències policials i judicials, en la forma que la llei estableixi.

4. La llei regularà un procediment d'*habeas corpus* per tal de posar immediatament a disposició judicial tota persona detinguda il·legalment. També es determinarà per llei el termini màxim de durada de la presó provisional.

Article 18

1. Es garanteix el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

2. El domicili és inviolable. No s'hi podrà entrar ni fer-hi cap escorcoll sense el consentiment del titular o sense resolució judicial, llevat del cas de delictes flagrants.

3. Es garanteix el secret de les comunicacions i, especialment, de les postals, telegràfiques i telefòniques, excepte en cas de resolució judicial.

4. La llei limitarà l'ús de la informàtica per tal de garantir l'honor i la intimitat personal i familiar dels ciutadans i el ple exercici dels seus drets.

Article 19

Els espanyols tenen dret a elegir lliurement la residència i a circular pel territori nacional.

Tenen també dret a entrar i sortir lliurement d'Espanya en la forma que la llei estableixi. Aquest dret no podrà ser limitat per motius polítics o ideològics.

Article 20

1. Es reconeixen i es protegeixen els drets:

a) A expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció.

b) A la producció i a la creació literària, artística, científica i tècnica.

c) A la llibertat de càtedra.

d) A comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió. La llei regularà el dret a la clàusula de consciència i al secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats.

2. L'exercici d'aquests drets no pot ser restringit per mitjà de cap tipus de censura prèvia.

3. La llei regularà l'organització i el control parlamentari dels mitjans de comunicació social que depenguin de l'Estat o de qualsevol entitat pública i garantirà l'accés a aquests mitjans dels grups socials i polítics significatius, respectant el pluralisme de la societat i de les diferents llengües d'Espanya.

4. Aquestes llibertats tenen el límit en el respecte als drets reconeguts en aquest títol, en els preceptes de les lleis que el desenvolupin i, especialment, en el dret a l'honor, a la intimitat, a la imatge pròpia i a la protecció de la joventut i de la infància.

5. Només podrà acordar-se el segrest de publicacions, gravacions i altres mitjans d'informació en virtut de resolució judicial.

Article 21

1. Es reconeix el dret de reunió pacífica i sense armes. Per a l'exercici d'aquest dret no caldrà autorització prèvia.

2. En els casos de reunions en llocs de trànsit públic i de manifestacions caldrà comunicar-ho prèviament a l'autoritat, la qual no-

més podrà prohibir-les quan hi hagi motius fonamentats d'alteració de l'ordre públic, amb perill per a persones o béns.

Article 22

1. Es reconeix el dret d'associació.
2. Les associacions que cerquin finalitats o facin servir mitjans tipificats com a delictes són il·legals.
3. Les associacions emparades per aquest article hauran d'inscriure's en un registre únicament a efectes de publicitat.
4. Les activitats de les associacions només podran ser dissoltes o suspeses en virtut d'una resolució judicial motivada.
5. Es prohibeixen les associacions secretes i les de caràcter paramilitar.

Article 23

1. Els ciutadans tenen el dret a participar en els afers públics, directament o per mitjà de representants lliurement elegits en eleccions periòdiques per sufragi universal.
2. Tenen també el dret d'accedir en condicions d'igualtat a les funcions i als càrrecs públics, amb els requisits que les lleis assenyalin.

Article 24

1. Tothom té dret a obtenir la tutela efectiva dels jutges i dels tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims, sense que, en cap cas, pugui haver-hi indefensió.
2. Tothom té dret al jutge ordinari predeterminat per la llei, a ser defensat i assistit per un lletrat, a ser informat de l'acusació formulada contra ell, a un procés públic sense dilacions indegudes i amb totes les garanties, a utilitzar els mitjans probatoris pertinents per a la defensa pròpia, a no declarar contra si mateix, a no confessar-se culpable i a la presumpció d'innocència. La llei regularà els casos en els quals, per raó de parentiu o de secret professional, no s'estarà obligat a declarar respecte de fets presumptament delictius.

Article 25

1. Ningú pot ser condemnat o sancionat per accions o omissions que en el moment de produir-se no constitueixin delictes, falta o infracció administrativa, segons la legislació vigent en aquell moment.
2. Les penes privatives de llibertat i les mesures de seguretat restaran orientades vers la reeducació i la reinserció social i no podran consistir en treballs forçats. El condemnat que estigüés complint

pena de presó gaudirà dels drets fonamentals d'aquest capítol, llevat d'aquells que es trobin limitats expressament pel contingut del veredicte condemnatori, pel sentit de la pena i per la llei penitenciària. En qualsevol cas, tindrà dret a un treball remunerat, als beneficis corresponents de la Seguretat Social, i a l'accés a la cultura i al desenvolupament integral de la personalitat.

3. L'Administració civil no podrà imposar sancions que directament o subsidiàriament impliquin privació de llibertat.

Article 26

Es prohibeixen els tribunals d'honor en l'àmbit de l'Administració civil i de les organitzacions professionals.

Article 27

1. Tothom té dret a l'educació. Es reconeix la llibertat d'ensenyament.

2. L'educació tindrà com a objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte als principis democràtics de convivència i als drets i a les llibertats fonamentals.

3. Els poders públics garanteixen el dret que assisteix els pares per tal que els fills rebin la formació religiosa i moral que vagi d'acord amb les seves conviccions.

4. L'ensenyament bàsic és obligatori i gratuït.

5. Els poders públics garanteixen el dret de tothom a l'educació, mitjançant una programació general de l'ensenyament, amb la participació efectiva de tots els sectors afectats i la creació de centres docents.

6. Es reconeix a les persones físiques i jurídiques la llibertat de creació de centres docents, dins el respecte als principis constitucionals.

7. Els professors, els pares i, en el seu cas, els alumnes intervinen en el control i en la gestió de tots els centres sostinguts per l'Administració amb fons públics, en la forma que la llei estableixi.

8. Els poders públics inspeccionaran i homologaran el sistema educatiu per tal de garantir el compliment de les lleis.

9. Els poders públics ajudaran aquells centres docents que reuneixin els requisits que la llei estableixi.

10. Es reconeix l'autonomia de les universitats, en la forma que la llei estableixi.

Article 28

1. Tothom té dret a sindicar-se lliurement. La llei podrà limitar o exceptuar l'exercici d'aquest dret a les forces o als instituts armats o als altres cossos sotmesos a disciplina militar i regularà

les peculiaritats que l'exercici d'aquests presenti als funcionaris públics. La llibertat sindical comprèn el dret a fundar sindicats i a afiliar-s'hi a elecció, i el dret dels sindicats a formar confederacions i a fundar organitzacions sindicals internacionals o a afiliar-s'hi. Ningú podrà ser obligat a afiliar-se a un sindicat.

2. Es reconeix als treballadors el dret a la vaga per a la defensa dels seus interessos. La llei que reguli l'exercici d'aquest dret establirà les garanties que calguin per tal d'assegurar el manteniment dels serveis essencials de la comunitat.

Article 29

1. Tots els espanyols tindran el dret de petició individual i col·lectiva per escrit, en la forma i amb els efectes que determini la llei.

2. Els membres de les forces o instituts armats o dels cossos sotmesos a disciplina militar podran exercir aquest dret només individualment i d'acord amb allò que disposa la seva legislació específica.

SECCIÓ 2A

Dels drets i dels deures dels ciutadans

Article 30

1. Els espanyols tenen el dret i el deure de defensar Espanya.

2. La llei fixarà les obligacions militars dels espanyols i regularà, amb les garanties que calguin, l'objecció de consciència i les altres causes d'exempció del servei militar obligatori; podrà imposar, en el seu cas, una prestació social substitutòria.

3. Podrà establir-se un servei civil per al compliment de fins d'interès general.

4. Mitjançant una llei podran regular-se els deures dels ciutadans en els casos de risc greu, catàstrofe o calamitat pública.

Article 31

1. Tothom contribuirà al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb la seva capacitat econòmica mitjançant un sistema tributari just inspirat en els principis d'igualtat i progressivitat que, en cap cas, tindrà abast confiscatori.

2. La despesa pública realitzarà una assignació equitativa dels recursos públics i la programació i l'execució respondran als criteris d'eficiència i economia.

3. Només es podran establir prestacions personals o patrimonials de caràcter públic d'acord amb la llei.

Article 32

1. L'home i la dona tenen dret a contreure matrimoni amb plena igualtat jurídica.

2. La llei regularà les formes de matrimoni, l'edat i la capacitat per a contreure'l, els drets i els deures dels cònjuges, les causes de separació i dissolució i els seus efectes.

Article 33

1. Es reconeix el dret a la propietat privada i a l'herència.

2. La funció social d'aquests drets en delimitarà el contingut, d'acord amb les lleis.

3. Ningú podrà ser privat dels seus béns ni dels seus drets sinó per causa justificada d'utilitat pública o d'interès social, mitjançant la corresponent indemnització i de conformitat amb allò que les lleis disposin.

Article 34

1. Es reconeix el dret de fundació per a finalitats d'interès general, d'acord amb la llei.

2. Regirà també per a les fundacions el que es disposa en els apartats 2 i 4 de l'article 22.

Article 35

1. Tots els espanyols tenen el deure de treballar i el dret al treball, a la lliure elecció de professió o ofici, a la promoció a través del treball i a una remuneració suficient per tal de satisfer les seves necessitats i les de la seva família sense que en cap cas es pugui fer discriminació per raó de sexe.

2. La llei regularà un estatut dels treballadors.

Article 36

La llei regularà les peculiaritats pròpies del règim jurídic dels col·legis professionals i l'exercici de les professions titulades. L'estructura interna i el funcionament dels col·legis hauran de ser democràtics.

Article 37

1. La llei garantirà el dret a la negociació col·lectiva del treball entre els representants dels treballadors i els empresaris, i la força vinculant dels convenis.

2. Es reconeix el dret dels treballadors i dels empresaris a adoptar mesures de conflicte col·lectiu. La llei que reguli l'exercici d'a-

quest dret, sens perjudici de les limitacions que pugui establir, inclourà les garanties que calguin per tal d'assegurar el funcionament dels serveis essencials de la comunitat.

Article 38

Es reconeix la llibertat d'empresa dins el marc de l'economia de mercat. Els poders públics garanteixen i protegeixen l'exercici d'aquella i la defensa de la productivitat, d'acord amb les exigències de l'economia general i, en el seu cas, de la planificació.

CAPÍTOL TERCER

Dels principis rectors de la política social i econòmica

Article 39

1. Els poders públics asseguruen la protecció social, econòmica i jurídica de la família.

2. Els poders públics asseguruen també la protecció integral dels fills, iguals davant la llei amb independència de la filiació, i de les mares, sigui quin sigui el seu estat civil. La llei farà possible la investigació de la paternitat.

3. Els pares han de prestar assistència completa als fills tinguts dins o fora del matrimoni, durant la minoria d'edat i en els altres casos en què la llei els hi obligui.

4. Els infants gaudiran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen pels seus drets.

Article 40

1. Els poders públics promouran les condicions favorables per al progrés social i econòmic i per a una distribució de la renda regional i personal més equitativa, dins el marc d'una política d'estabilitat econòmica. De manera especial realitzaran una política orientada cap a la plena ocupació.

2. Els poders públics fomentaran també una política que garanteixi la formació i la readaptació professionals; vetllaran per la seguretat i la higiene en el treball i garantiran el descans necessari, mitjançant la limitació de la jornada laboral, les vacances periòdiques retribuïdes i la promoció de centres adequats.

Article 41

Els poders públics mantindran un règim públic de Seguretat Social per a tots els ciutadans que garanteixi l'assistència i les presta-

cions socials suficients en les situacions de necessitat, especialment en cas de falta de feina. L'assistència i les prestacions complementàries seran lliures.

Article 42

L'Estat vetllarà especialment per la salvaguarda dels drets econòmics i socials dels treballadors espanyols a l'estranger i orientarà la seva política a procurar-ne el retorn.

Article 43

1. Es reconeix el dret a la protecció de la salut.
2. Correspon als poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives i a través de les prestacions i dels serveis necessaris. La llei establirà els drets i els deures de tothom en aquest punt.
3. Els poders públics fomentaran l'educació sanitària, l'educació física i l'esport. Facilitaran també la utilització adequada del lleure.

Article 44

1. Els poders públics promouran i tutelaran l'accés a la cultura, a la qual tothom té dret.
2. Els poders públics promouran la ciència i la investigació científica i tècnica en benefici de l'interès general.

Article 45

1. Tothom té dret a disposar d'un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona, i el deure de conservar-lo.
2. Els poders públics vetllaran per la utilització racional de tots els recursos naturals, a fi de protegir i millorar la qualitat de la vida i defensar i restaurar el medi ambient, amb el suport de la indispensable solidaritat col·lectiva.
3. La llei fixarà sancions penals o, en el seu cas, administratives per als qui violin el que es disposa en l'apartat anterior i establirà l'obligació d'aquests de reparar el dany causat.

Article 46

Els poders públics garantiran la conservació i promouran l'enriquiment del patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya i dels béns que l'integren, sigui quin sigui el règim jurídic i la titularitat. La llei penal sancionarà els atemptats contra aquest patrimoni.

Article 47

Tots els espanyols tenen dret a un habitatge digne i adequat. Els poders públics promouran les condicions necessàries i establiran les normes pertinents per tal de fer efectiu aquest dret, i regularan la utilització del sòl d'acord amb l'interès general per tal d'impedir l'especulació.

La comunitat participarà en les plusvàlues que generi l'acció urbanística dels ens públics.

Article 48

Els poders públics promouran les condicions per a la participació lliure i eficaç de la joventut en el desenvolupament polític, social, econòmic i cultural.

Article 49

1. Les persones amb discapacitat exerceixen els drets previstos en aquest Títol en condicions de llibertat i igualtat reals i efectives. Es regularà per llei la protecció especial que sigui necessària per a aquest exercici.

2. Els poders públics impulsaran les polítiques que garanteixin la plena autonomia personal i la inclusió social de les persones amb discapacitat, en entorns universalment accessibles. Així mateix, fomentaran la participació de les seves organitzacions, en els termes que la llei estableixi. S'atendran particularment les necessitats específiques de les dones i els menors amb discapacitat.¹

1. Text corresponent a la Reforma de l'article 49 de la Constitució espanyola, de 15 de febrer de 2024.

El preàmbul té el text següent:

«PREÀMBUL

»La Constitució Espanyola del 1978 consagra la dignitat de la persona i el lliure desenvolupament de la personalitat com a claus de volta del nostre Estat social i democràtic de Dret. Una de les plasmacions concretes d'aquesta configuració n'és l'article 49, dedicat específicament a la protecció de les persones amb discapacitat.

»Aquest precepte va situar Espanya, al seu dia, a l'avantguarda de la protecció d'aquest col·lectiu, en reconèixer-los expressament la plenitud dels drets previstos al Títol I de la Constitució i establir un mandat de protecció adreçat a tots els poders públics. D'altra banda, l'article esmentat ha desplegat una influència notable en l'actuació dels poders públics i ha estat objecte d'un desenvolupament legislatiu considerable.

»Els darrers anys, la protecció de les persones amb discapacitat s'ha vist impulsada pel Dret internacional i té com a eix central el contingut de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, feta a Nova York el 13 de desembre de 2006, ratificada per Espanya el 3 de desembre de 2007 i en vigor des del 3 de maig de 2008.

Article 50

Els poders públics garantiran la suficiència econòmica als ciutadans durant la tercera edat, mitjançant pensions adequades i actualitzades periòdicament. Amb independència de les obligacions familiars, en promouran el benestar mitjançant un sistema de serveis socials que atendran els problemes específics de salut, habitatge, cultura i lleure.

Article 51

1. Els poders públics garantiran la defensa dels consumidors i dels usuaris, i en protegiran amb procediments eficaços la seguretat, la salut i els legítims interessos econòmics.

»Durant els darrers anys s'ha produït l'adaptació de legislació interna, tant l'estatal com l'autonòmica, a la normativa internacional. Aquesta tasca s'ha plasmat particularment, a escala nacional, a la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat, i al text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, aprovat mitjançant el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre. Més recentment, a la Llei orgànica 2/2018, de 5 de desembre, per a la modificació de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general per garantir el dret de sufragi de totes les persones amb discapacitat i a la Llei 8/2021, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per al suport a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica.

»Paral·lelament, la societat civil articulada entorn de les persones amb discapacitat ha estat plantejant als poders públics la necessitat d'acomodar l'article 49 de la Constitució a la realitat social i a la normativa internacional. En aquest àmbit, té una rellevància fonamental la tasca duta a terme per les organitzacions representatives, que exerceixen un paper essencial en el compliment de les obligacions que la Constitució i les lleis imposen als poders públics. Així mateix, al si de la societat espanyola avança clarament el reconeixement de les necessitats específiques de les dones i els menors amb discapacitat.

»En el context descrit, es fa palès que la redacció original de l'article 49 de la Constitució Espanyola del 1978, que va plasmar el compromís del constituent amb els drets i les llibertats de les persones amb discapacitat, necessita una actualització quant al seu llenguatge i contingut per reflectir els valors que inspiren la protecció d'aquest col·lectiu, tant en l'àmbit nacional com en l'internacional.

»Per tot això, cal procedir a la reforma de l'article 49 de la Constitució, de manera que aquest precepte torni a ser referència per a la protecció i la promoció dels drets de les persones amb discapacitat a Espanya.»

El text original de l'article 49 era:

«Els poders públics duren a terme una política de previsió, tractament, rehabilitació i integració dels disminuïts físics, sensorials i psíquics, als quals es prestarà l'atenció especialitzada que requereixin, i els empararan especialment en la consecució dels drets que aquest títol atorga a tots els ciutadans.»

2. Els poders públics promouran la informació i l'educació dels consumidors i dels usuaris, en fomentaran les organitzacions i les escoltaran en les qüestions que puguin afectar-los, en la forma que la llei estableixi.

3. Dins el marc del que disposen els apartats anteriors, la llei regularà el comerç interior i el règim d'autorització de productes comercials.

Article 52

La llei regularà les organitzacions professionals que contribueixin a la defensa dels interessos econòmics que els siguin propis. L'estructura interna i el funcionament hauran de ser democràtics.

CAPÍTOL QUART

De les garanties de les llibertats i drets fonamentals

Article 53

1. Els drets i les llibertats reconeguts en el capítol segon del present títol vinculen tots els poders públics. Només per llei, que en tot cas haurà de respectar el seu contingut essencial, podrà regular-se l'exercici d'aquests drets i d'aquestes llibertats, que seran tutelades d'acord amb el que preveu l'article 161.1.a.

2. Qualsevol ciutadà podrà demanar la tutela de les llibertats i dels drets reconeguts en l'article 14 i en la secció 1a del capítol segon davant els tribunals ordinaris per un procediment basat en els principis de preferència i sumarietat i, en el seu cas, a través del recurs d'emparament davant el Tribunal Constitucional. Aquest darrer recurs serà aplicable a l'objecció de consciència reconeguda en l'article 30.

3. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis reconeguts en el capítol tercer informaran la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics. Només podran ser allegats davant la jurisdicció ordinària d'acord amb allò que disposen les lleis que els desenvolupin.

Article 54

Una llei orgànica regularà la Institució del Defensor del Poble, com a alt comissionat de les Corts Generals, designat per aquestes per a defensar els drets compresos en aquest títol; a aquest efecte podrà supervisar l'activitat de l'Administració, i donar-ne compte a les Corts Generals.

CAPÍTOL CINQUÈ

De la suspensió dels drets i de les llibertats

Article 55

1. Els drets reconeguts en els articles 17, 18, apartats 2 i 3; articles 19, 20, apartats 1.a i d, i 5; articles 21, 28, apartat 2, i article 37, apartat 2, podran ser suspesos quan sigui acordada la declaració de l'estat d'excepció o de setge en els termes que preveu la Constitució. Resta exceptuat d'aquesta suspensió l'apartat 3 de l'article 17 en el cas de declaració de l'estat d'excepció.

2. Una llei orgànica podrà determinar la forma i els casos en què, de forma individual i amb la necessària intervenció judicial i l'adequat control parlamentari, els drets reconeguts en els articles 17, apartat 2, i 18, apartats 2 i 3, puguin ser suspesos per a persones determinades, en relació amb les investigacions corresponents a l'actuació de bandes armades o elements terroristes.

La utilització injustificada o abusiva de les facultats reconegudes en la dita llei orgànica comportarà responsabilitat penal per violació dels drets i de les llibertats reconegudes per les lleis.

TÍTOL II

De la Corona

Article 56

1. El Rei és el Cap de l'Estat, símbol de la seva unitat i permanència, arbitra i modera el funcionament regular de les institucions, assumeix la més alta representació de l'Estat espanyol en les relacions internacionals, especialment amb les nacions de la seva comunitat històrica, i exerceix les funcions que li atribueixen expressament la Constitució i les lleis.

2. El seu Títol és el de Rei d'Espanya, i podrà utilitzar els altres que corresponguin a la Corona.

3. La persona del Rei és inviolable i no està subjecta a responsabilitat. Els seus actes seran sempre subjectes a referendament en la forma establerta en l'article 64, sense la qual no tindran validesa, llevat del que disposa l'article 65.2.

Article 57

1. La Corona d'Espanya és hereditària en els successors de S. M. Joan Carles I de Borbó, legítim hereu de la dinastia històrica. La

successió al tron seguirà l'ordre regular de primogenitura i de representació, i serà preferida sempre la línia anterior a les posteriors; en la mateixa línia, el grau més pròxim al més remot; en el mateix grau, l'home a la dona, i en el mateix sexe la persona major a la menor.

2. El príncep hereu, des del naixement o des que s'esdevingui el fet que origini l'evocació, tindrà la dignitat de Príncep d'Astúries i els altres títols vinculats tradicionalment al successor de la Corona d'Espanya.

3. Havent-se extingit totes les línies cridades a dret, les Corts Generals proveiran a la successió a la Corona en la forma que més convingui als interessos d'Espanya.

4. Les persones que, tenint dret a la successió al tron, contraguessin matrimoni contra la prohibició expressa del rei i de les Corts Generals, restaran excloses de la successió a la Corona elles mateixes i els seus descendents.

5. Les abdicacions i les renunciacions i qualsevol dubte de fet o de dret que s'esdevingui en l'ordre de successió a la Corona es resoldran amb una llei orgànica.

Article 58

La reina consort o el consort de la reina no podran assumir funcions constitucionals, llevat del que es disposa per a la Regència.

Article 59

1. Si el rei fos menor d'edat, el pare o la mare del rei i, per manca d'aquests, el parent major d'edat més pròxim en la successió a la Corona segons l'ordre establert en la Constitució, entrarà a exercir immediatament la Regència, i l'exercirà durant el temps de la minoria d'edat del rei.

2. Si el rei resultava inhabilitat per a l'exercici de la seva autoritat, i la impossibilitat fos reconeguda per les Corts Generals, entrarà immediatament a exercir la Regència el príncep hereu de la Corona, si era major d'edat. Si no ho era, caldrà procedir de la manera que preveu l'apartat anterior fins que el príncep hereu aconseguixi la majoria d'edat.

3. Si no hi hagués cap persona a qui correspongués la Regència, aquesta serà nomenada per les Corts Generals, i es compondrà d'una, tres, o cinc persones.

4. Per a exercir la Regència caldrà ser espanyol i major d'edat.

5. La Regència serà exercida per mandat constitucional i sempre en nom del rei.

Article 60

1. Serà tutor del rei menor la persona que el rei difunt hagi nomenat en el seu testament, sempre que sigui major d'edat i espanyol de naixement; si no n'hagués nomenat, en serà tutor el pare o la mare mentre restin vidus. Mancant aquests, el nomenaran les Corts Generals, però només podran acumular els càrrecs de regent i de tutor el pare, la mare o els ascendents directes del rei.

2. L'exercici de la tutela és incompatible també amb el de qualsevol càrrec o representació política.

Article 61

1. El rei, en ser proclamat davant les Corts Generals, prestarà el jurament d'exercir fidelment les seves funcions, guardar i fer guardar la Constitució i les lleis i respectar els drets dels ciutadans i de les comunitats autònomes.

2. El príncep hereu, en aconseguir la majoria d'edat, i el regent o els regents en fer-se càrrec de les seves funcions, prestaran el mateix jurament i el de fidelitat al rei.

Article 62

Correspon al rei:

- a) Sancionar i promulgar les lleis.
- b) Convocar i dissoldre les Corts Generals i convocar eleccions en els termes previstos a la Constitució.
- c) Convocar a referèndum en els casos previstos a la Constitució.
- d) Proposar el candidat a president del Govern i, en el seu cas, nomenar-lo, i també posar fi a les seves funcions en els termes previstos en la Constitució.
- e) Nomenar i remoure els membres del Govern a proposició del president d'aquest.
- f) Expedir els decrets acordats en el Consell de Ministres, proveir els oficis civils i militars i concedir honors i distincions d'acord amb les lleis.
- g) Ser informat dels afers d'Estat i presidir, a aquest efecte, les sessions del Consell de Ministres quan ho cregui oportú, a petició del president del Govern.
- h) El comandament suprem de les Forces Armades.

i) Exercir el dret de gràcia d'acord amb la llei, la qual no podrà autoritzar indults generals.

j) L'Alt Patronatge de les Reials Acadèmies.

Article 63

1. El rei acredita els ambaixadors i altres representants diplomàtics. Els representants estrangers a Espanya són acreditats davant ell.

2. Al rei correspon de manifestar el consentiment de l'Estat per a obligar-se internacionalment mitjançant tractats, de conformitat amb la Constitució i amb les lleis.

3. Al rei correspon, prèvia autorització de les Corts Generals, de declarar la guerra i de fer la pau.

Article 64

1. Els actes del rei seran referendats pel president del Govern i, en el seu cas, pels ministres competents. La proposta i el nomenament del president del Govern i la dissolució prevista en l'article 99 seran referendats pel president del Congrés.

2. Dels actes del rei seran responsables les persones que els referendin.

Article 65

1. El rei percep dels pressupostos de l'Estat una quantitat global per al sosteniment de la seva Família i Casa, i la distribueix lliurement.

2. El rei nomena i relleva lliurement els membres civils i militars de la seva Casa.

TÍTOL III

De les Corts Generals

CAPÍTOL PRIMER

De les cambres

Article 66

1. Les Corts Generals representen el poble espanyol i són formades pel Congrés dels Diputats i el Senat.

2. Les Corts Generals exerceixen la potestat legislativa de l'Estat, n'aproven els pressupostos, controlen l'acció del Govern i tenen les altres competències que els atribueixi la Constitució.

3. Les Corts Generals són inviolables.

Article 67

1. Ningú podrà ser membre de totes dues cambres simultàniament, ni acumular l'acta d'una assemblea d'una comunitat autònoma amb la de diputat al Congrés.

2. Els membres de les Corts Generals no estaran lligats per mandat imperatiu.

3. Les reunions de parlamentaris que se celebrin sense convocatòria reglamentària no vincularan les cambres i no podran exercir les funcions d'aquestes ni ostentar-ne els privilegis.

Article 68

1. El Congrés es compon d'un mínim de 300 i un màxim de 400 diputats, elegits per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret en els termes que estableixi la llei.

2. La circumscripció electoral és la província. Les poblacions de Ceuta i Melilla seran representades cadascuna per un diputat. La llei distribuirà el nombre total de diputats, assignarà una representació mínima inicial a cada circumscripció i distribuirà els altres en proporció amb la població.

3. L'elecció es farà a cada circumscripció atenint a criteris de representació proporcional.

4. El Congrés és elegit per quatre anys. El mandat dels diputats acaba quatre anys després de l'elecció o el dia de la dissolució de la cambra.

5. Són electors i elegibles tots els espanyols que estiguin en ple ús dels seus drets polítics. La llei reconeixerà l'exercici del dret de sufragi als espanyols que es trobin fora del territori d'Espanya i l'Estat els el facilitarà.

6. Les eleccions tindran lloc entre els trenta i els seixanta dies després de l'acabament del mandat. El Congrés electe haurà de ser convocat dins els vint-i-cinc dies següents al de la celebració de les eleccions.

Article 69

1. El Senat és la cambra de representació territorial.

2. Els votants de cada província elegiran quatre senadors per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret en els termes que assenyali una llei orgànica.

3. A les províncies insulars, cada illa o agrupació d'illes, amb *cabildo* o consell insular, constituirà una circumscripció a efecte de l'elecció de senadors; en correspondran tres a cadascuna de les illes

majors (Gran Canària, Mallorca i Tenerife), i un a cadascuna de les illes o agrupacions d'illes següents: Eivissa-Formentera, Menorca, Fuerteventura, Gomera, Hierro, Lanzarote i la Palma.

4. Les poblacions de Ceuta i Melilla elegiran cadascuna dos senadors.

5. Les comunitats autònomes designaran a més un senador i encara un altre per cada milió d'habitants del seu territori respectivament. La designació correspondrà a l'Assemblea Legislativa o, si no n'hi havia, a l'òrgan col·legiat superior de la Comunitat Autònoma, d'acord amb el que estableixin els estatuts, que asseguraran, en qualsevol cas, la representació proporcional adequada.

6. El Senat és elegit per quatre anys. El mandat dels senadors acaba quatre anys després de l'elecció o el dia de la dissolució de la cambra.

Article 70

1. La llei electoral determinarà les causes d'inelegibilitat i incompatibilitat dels diputats i dels senadors, les quals comprendran, en qualsevol cas:

- a) Els components del Tribunal Constitucional.
- b) Els alts càrrecs de l'Administració de l'Estat que determini la llei, amb l'excepció dels membres del Govern.
- c) El Defensor del Poble.
- d) Els magistrats, els jutges i els fiscals en actiu.
- e) Els militars professionals i els membres de les Forces i Cossos de Seguretat i Policia en actiu.
- f) Els membres de les juntes electorals.

2. La validesa de les actes i de les credencials dels membres de totes dues cambres restarà sotmesa al control judicial en els termes que estableixi la llei electoral.

Article 71

1. Els diputats i els senadors gaudiran d'inviolabilitat per les opinions manifestades en l'exercici de les seves funcions.

2. Durant el període del seu mandat, els diputats i els senadors gaudiran també d'immunitat, i només podran ser detinguts en cas de delictes flagrants. No podran ser inculcats ni processats sense l'autorització prèvia de la cambra respectiva.

3. En les causes contra diputats i senadors serà competent la Sala Penal del Tribunal Suprem.

4. Els diputats i els senadors percebran una assignació que serà fixada per les cambres respectives.

Article 72

1. Les cambres estableixen els propis reglaments, aproven autònomament els seus pressupostos i, d'un comú acord, regulen l'estatut del personal de les Corts Generals. Els reglaments i la reforma d'aquests seran sotmesos a una votació final sobre la totalitat, la qual requerirà la majoria absoluta.

2. Les cambres elegeixen els presidents respectius i els altres membres de les meses. Les sessions conjuntes seran presidides pel president del Congrés i es regiran mitjançant un Reglament de les Corts Generals aprovat per la majoria absoluta de cada cambra.

3. Els presidents de les cambres exerceixen en nom d'aquestes tots els poders administratius i les facultats de policia en l'interior dels estatges respectius.

Article 73

1. Les cambres es reuniran anualment en dos períodes ordinaris de sessions: el primer, del setembre al desembre, i el segon, del febrer al juny.

2. Les cambres podran reunir-se en sessions extraordinàries a petició del Govern, de la Diputació Permanent o de la majoria absoluta dels membres de qualsevol de les cambres. Les sessions extraordinàries hauran de ser convocades amb un ordre del dia determinat i seran closes després d'haver-lo exhaurit.

Article 74

1. Les cambres es reuniran en sessió conjunta per tal d'exercir les competències no legislatives que el títol II atribueix expressament a les Corts Generals.

2. L'adopció de les decisions de les Corts Generals previstes en els articles 94.1, 145.2 i 158.2 requerirà la majoria de cada una de les cambres. En el primer cas, el procediment serà iniciat pel Congrés, i en els altres dos, pel Senat. En tots dos casos, si no hi hagués acord entre el Senat i el Congrés, s'intentarà obtenir-lo mitjançant una Comissió Mixta composta per un mateix nombre de diputats i de senadors. La Comissió presentarà un text que haurà de ser votat per totes dues cambres. Si no s'aprova en la forma establerta, decidirà el Congrés per majoria absoluta.

Article 75

1. Les cambres funcionaran en Ple i per comissions.
2. Les cambres podran delegar a les comissions legislatives permanents l'aprovació de projectes o proposicions de llei. El Ple, això no obstant, podrà requerir en qualsevol moment el debat i la votació de qualsevol projecte o proposició de llei que hagi estat objecte de la delegació.
3. Resten exceptuats del que disposa l'apartat anterior la reforma constitucional, les qüestions internacionals, les lleis orgàniques i de bases i els pressupostos generals de l'Estat.

Article 76

1. El Congrés i el Senat i, si pertoca, totes dues cambres conjuntament, podran nomenar comissions d'investigació sobre qualsevol afer d'interès públic. Les conclusions obtingudes no seran vinculants per als tribunals ni afectaran les resolucions judicials, sense que això sigui obstacle perquè el resultat de la investigació sigui comunicat al Ministeri Fiscal per tal que aquest exerceixi, si cal, les accions oportunes.
2. Serà obligatori de comparèixer a requeriment de les cambres. La llei regularà les sancions que puguin imposar-se per causa de l'incompliment d'aquesta obligació.

Article 77

1. Les cambres poden rebre peticions individuals i collectives, sempre per escrit. En resta prohibida la presentació directa per mitjà de manifestacions ciutadanes.
2. Les cambres poden trametre al Govern les peticions que rebran. El Govern té l'obligació d'explicar-se sobre el contingut d'aquestes sempre que les cambres ho exigeixin.

Article 78

1. A cada cambra hi haurà una Diputació Permanent composta per un mínim de vint-i-un membres que representaran els grups parlamentaris en proporció a la seva importància numèrica.
2. Les diputacions permanents seran presidides pel president de la cambra respectiva i tindran per funcions la que preveu l'article 73, la d'assumir les facultats que corresponguin a les cambres, de conformitat amb els articles 86 i 116 si aquestes haguessin estat dissoltes o n'hagués expirat el mandat, i la de vetllar pels poders de les cambres, quan aquestes no estiguin reunides.

3. Havent finit el mandat o en cas de dissolució, les diputacions permanents continuaran exercint les seves funcions fins que es constitueixin les noves Corts Generals.

4. Reunida la cambra corresponent, la Diputació Permanent donarà compte dels assumptes tractats i de les seves decisions.

Article 79

1. Per tal d'adoptar acords, les cambres han d'estar reunides reglamentàriament i comptar amb l'assistència de la majoria dels membres.

2. Perquè els dits acords siguin vàlids hauran de ser aprovats per la majoria dels membres presents, sens perjudici de les majories especials que estableixin la Constitució o les lleis orgàniques i les que estableixin els reglaments de les cambres per a l'elecció de persones.

3. El vot dels senadors i el dels diputats és personal i indelegable.

Article 80

Les sessions plenàries de les cambres seran públiques, salvant l'acord en contra de cada cambra, adoptat per majoria absoluta o de conformitat amb el Reglament.

CAPÍTOL SEGON

De l'elaboració de les lleis

Article 81

1. Són lleis orgàniques les relatives al desenvolupament dels drets fonamentals i de les llibertats públiques, les que aprovin els estatuts d'autonomia i el règim electoral general i les previstes per la Constitució.

2. L'aprovació, la modificació o la derogació de les lleis orgàniques exigeix la majoria absoluta del Congrés en una votació final sobre el conjunt del projecte.

Article 82

1. Les Corts Generals podran delegar al Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei sobre matèries determinades no incloses en l'article anterior.

2. La delegació legislativa haurà d'atorgar-se mitjançant una llei de bases quan tingui per objecte la formació de textos articulats o mitjançant una llei ordinària quan es tracti de refondre diversos textos legals en un de sol.

3. La delegació legislativa haurà d'atorgar-se al Govern de forma expressa, per a una matèria concreta, i fixant-ne el termini d'exercici. La delegació resta esgotada en fer-ne ús el Govern amb la publicació de la norma corresponent. No podrà entendre's que ha estat concedida de manera implícita o per un lapse de temps indeterminat. Tampoc podrà permetre'n la subdelegació a autoritats altres que el mateix Govern.

4. Les lleis de bases delimitaran precisament l'objecte i l'àmbast de la delegació legislativa i els principis i criteris que en regiran l'exercici.

5. L'autorització per a refondre textos legals determinarà l'àmbit normatiu a què es refereix el contingut de la delegació, i haurà d'especificar si resta circumscrita a la mera formulació d'un text únic o si inclou la de regularitzar, aclarir i harmonitzar els textos legals que hagin de ser refosos.

6. Les lleis de delegació podran establir en cada cas fórmules addicionals de control sens perjudici de la competència pròpia dels tribunals.

Article 83

En cap cas podran, les lleis de bases:

- a) Autoritzar la modificació de la pròpia llei de bases.
- b) Facultar per a dictar normes amb caràcter retroactiu.

Article 84

Si una proposició de llei o una esmena és contrària a una delegació legislativa vigent, el Govern té la facultat d'oposar-se a la seva tramitació. Si això s'esdevenia, podrà presentar-se una proposició de llei per a la derogació total o parcial de la llei de delegació.

Article 85

Les disposicions del Govern que continguin legislació delegada rebran el títol de decrets legislatius.

Article 86

1. En cas d'una necessitat urgent i extraordinària, el Govern podrà dictar disposicions legislatives provisionals que prendran la forma de decrets llei i que no podran afectar l'ordenament de les institucions bàsiques de l'Estat, els drets, els deures i les llibertats dels ciutadans regulats en el títol I, el règim de les comunitats autònomes ni el Dret electoral general.

2. Els decrets llei hauran de ser sotmesos immediatament a debat i votació de la totalitat en el Congrés dels Diputats, convocat a aquest

efecte, si no estigués reunit, dins el termini dels trenta dies següents a la promulgació. El Congrés haurà de pronunciar-se expressament dins aquest termini sobre la convalidació o la derogació, per a la qual cosa el Reglament establirà un procediment especial i sumari.

3. Durant el termini establert en l'apartat anterior, les Corts podran tramitar-los com a projectes de llei pel procediment d'urgència.

Article 87

1. La iniciativa legislativa correspon al Govern, al Congrés i al Senat, d'acord amb la Constitució i els Reglaments de les cambres.

2. Les assemblees de les comunitats autònomes podran demanar al Govern l'adopció d'un projecte de llei o trametre a la Mesa del Congrés una proposició de llei, i podran delegar davant la dita cambra un màxim de tres membres de l'Assemblea encarregats de defensar-la.

3. Una llei orgànica regularà les formes d'exercici i els requisits de la iniciativa popular per a la presentació de proposicions de llei. En qualsevol cas es requerirà no menys de 500.000 signatures acreditades. No serà procedent aquesta iniciativa en les matèries pròpies de la llei orgànica, tributàries o de caràcter internacional ni en allò que pertany a la prerrogativa de gràcia.

Article 88

Els projectes de llei seran aprovats pel Consell de Ministres, el qual els sotmetrà al Congrés, acompanyats d'una exposició de motius i dels antecedents necessaris per a pronunciar-s'hi.

Article 89

1. La tramitació de les proposicions de llei serà regulada pels Reglaments de les cambres, sense que la prioritat deguda als projectes de llei impedeixi l'exercici de la iniciativa legislativa en els termes regulats en l'article 87.

2. Les proposicions de llei que, de conformitat amb l'article 87, el Senat prengui en consideració seran trameses al Congrés perquè aquest les tramiti com a tal proposició.

Article 90

1. Una vegada hagi estat aprovat un projecte de llei ordinària o orgànica pel Congrés dels Diputats, el president d'aquest en donarà compte immediatament al president del Senat, el qual el sotmetrà a la deliberació d'aquesta darrera cambra.

2. El Senat, dins el termini de dos mesos a comptar des del dia de la recepció del text, pot oposar-li el seu veto o introduir-hi esmenes mitjançant un missatge motivat. El veto haurà de ser aprovat per majoria absoluta. El projecte no podrà ser sotmès al rei perquè el sancioni sense que el Congrés ratifiqui per majoria absoluta, en cas de veto, el text inicial, o per majoria simple, transcorreguts dos mesos d'ençà que fou interposat, o sense que es pronunciï sobre les esmenes, acceptant-les o no, per majoria simple.

3. El termini de dos mesos de què disposa el Senat per a vetar o esmenar el projecte es reduirà al de vint dies naturals en els projectes declarats urgents pel Govern o pel Congrés dels Diputats.

Article 91

El rei sancionarà les lleis aprovades per les Corts Generals dins el termini de quinze dies, i les promulgarà i n'ordenarà la publicació immediata.

Article 92

1. Les decisions polítiques de transcendència especial podran ser sotmeses al referèndum consultiu de tots els ciutadans.

2. El referèndum serà convocat pel rei a proposició del president del Govern, autoritzada prèviament pel Congrés dels Diputats.

3. Una llei orgànica regularà les condicions i el procediment de les diverses modalitats de referèndum previstes per la present Constitució.

CAPÍTOL TERCER

Dels tractats internacionals

Article 93

Mitjançant una llei orgànica es podrà autoritzar la celebració de tractats pels quals s'atribueixi a una organització o a una institució internacional l'exercici de competències derivades de la Constitució. La garantia del compliment d'aquests tractats i de les resolucions emanades dels organismes internacionals o supranacionals titulars de la cessió correspon, segons els casos, a les Corts Generals o al Govern.

Article 94

1. La prestació del consentiment de l'Estat per a obligar-se mitjançant tractats o convenis requerirà l'autorització prèvia de les Corts Generals en els casos següents:

a) Tractats de caràcter polític.

- b) Tractats o convenis de caràcter militar.
 - c) Tractats o convenis que afectin la integritat territorial de l'Estat o els drets i els deures fonamentals establerts en el títol I.
 - d) Tractats o convenis que impliquin obligacions financeres per a la Hisenda Pública.
 - e) Tractats o convenis que suposin la modificació o la derogació d'alguna llei o l'execució dels quals exigeixi mesures legislatives.
2. El Congrés i el Senat seran informats immediatament de la conclusió dels altres tractats o convenis.

Article 95

1. La celebració d'un tractat internacional que contingui estipulacions contràries a la Constitució exigirà la revisió constitucional prèvia.
2. El Govern o qualsevol de les cambres pot requerir el Tribunal Constitucional perquè declari si aquesta contradicció existeix o no.

Article 96

1. Els tractats internacionals celebrats vàlidament formaran part de l'ordenament intern una vegada hagin estat publicats oficialment a Espanya. Les seves disposicions només podran ser derogades, modificades o suspeses en la forma prevista en els mateixos tractats o d'acord amb les normes generals del Dret internacional.
2. Per a denunciar els tractats i els convenis internacionals es farà servir el mateix procediment previst per a aprovar-los en l'article 94.

TÍTOL IV

Del Govern i de l'Administració

Article 97

El Govern dirigeix la política interior i l'exterior, l'Administració civil i militar i la defensa de l'Estat. Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb la Constitució i amb les lleis.

Article 98

1. El Govern es compon del president, els vicepresidents, en el seu cas, els ministres i els altres membres que estableixi la llei.
2. El president dirigeix l'acció del Govern i coordina les funcions dels altres membres d'aquest, sens perjudici de la competència ni de la responsabilitat directa d'aquells en la seva gestió.

3. Els membres del Govern no podran exercir funcions representatives altres que les pròpies del mandat parlamentari ni qualsevol altra funció pública que no derivi del seu càrrec ni cap activitat professional o mercantil.

4. La llei regularà l'Estatut i les incompatibilitats dels membres del Govern.

Article 99

1. Després de cada renovació del Congrés dels Diputats, i en els altres casos previstos per la Constitució en què sigui procedent, el rei, prèvia consulta amb els representants designats pels grups polítics amb representació parlamentària i a través del president del Congrés, proposarà un candidat a la Presidència del Govern.

2. El candidat proposat conformement al que estableix l'apartat anterior exposarà davant el Congrés dels Diputats el programa polític del Govern que pretengui formar i demanarà la confiança de la cambra.

3. Si el Congrés dels Diputats atorgava la seva confiança al dit candidat mitjançant el vot de la majoria absoluta dels seus membres, el rei el nomenarà president. En el cas de no obtenir la dita majoria, la mateixa proposta serà sotmesa a una nova votació quaranta-vuit hores després de l'anterior i s'entendrà que la confiança ha estat atorgada si obtenia la majoria simple.

4. Si una vegada fetes les votacions esmentades no fos atorgada la confiança per a la investidura, es tramitaran propostes successives en la forma prevista en els apartats anteriors.

5. Si després d'haver transcorregut el termini de dos mesos a partir de la primera votació d'investidura, cap candidat hagués obtingut la confiança del Congrés, el rei dissoldrà totes dues cambres i convocarà noves eleccions amb el referendament del president del Congrés.

Article 100

Els altres membres del Govern seran nomenats i remoguts pel rei a proposició del seu president.

Article 101

1. El Govern cessa després de la celebració d'eleccions generals, en els casos de pèrdua de la confiança parlamentària previstos per la Constitució o per dimissió o defunció del seu president.

2. El Govern cessant continuarà en funcions fins a la presa de possessió del nou Govern.

Article 102

1. La responsabilitat criminal del president i dels altres membres del Govern serà exigible, en el seu cas, davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

2. Si l'acusació fos per traïció o per qualsevol delictes contra la seguretat de l'Estat en l'exercici de les seves funcions, només podrà ser plantejada per iniciativa de la quarta part dels membres del Congrés i amb l'aprovació de la majoria absoluta d'aquesta cambra.

3. La prerrogativa reial de gràcia no serà aplicable a cap dels supòsits del present article.

Article 103

1. L'Administració pública serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la llei i al Dret.

2. Els òrgans de l'Administració de l'Estat són creats, regits i coordinats d'acord amb la llei.

3. La llei regularà l'estatut dels funcionaris públics, l'accés a la funció pública d'acord amb els principis del mèrit i de la capacitat, les peculiaritats de l'exercici del seu dret a la sindicació, el sistema d'incompatibilitats i les garanties per a la imparcialitat en l'exercici de les seves funcions.

Article 104

1. Les Forces i els Cossos de seguretat sota la dependència del Govern tindran per missió protegir el lliure exercici dels drets i de les llibertats i garantir la seguretat ciutadana.

2. Una llei orgànica determinarà les funcions, els principis bàsics d'actuació i els estatuts de les Forces i Cossos de Seguretat.

Article 105

La llei regularà:

a) L'audiència dels ciutadans directament o a través de les organitzacions i associacions reconegudes per la llei en el procediment d'elaboració de les disposicions administratives que els afectin.

b) L'accés dels ciutadans als arxius i als registres administratius, salvant el que afecti la seguretat i la defensa de l'Estat, la indagació dels delictes i la intimitat de les persones.

c) El procediment a través del qual han de fer-se els actes administratius, amb garantia, quan sigui procedent, de l'audiència de l'interessat.

Article 106

1. Els Tribunals controlen la potestat reglamentària, la legalitat de l'actuació administrativa i la submissió d'aquesta als fins que la justifiquen.

2. Els particulars, en els termes establerts per la llei, tindran dret a ser indemnitzats per qualsevol lesió que pateixin en qualsevol dels seus béns i drets, llevat dels casos de força major, sempre que la lesió sigui conseqüència del funcionament dels serveis públics.

Article 107

El Consell d'Estat és l'òrgan consultiu suprem del Govern. Una llei orgànica en regularà la composició i la competència.

TÍTOL V**De les relacions entre el Govern i les Corts Generals****Article 108**

El Govern respon solidàriament de la seva gestió política davant el Congrés dels Diputats.

Article 109

Les cambres i les seves comissions podran requerir, a través dels presidents d'aquelles, la informació i l'ajut que necessitin del Govern i dels seus departaments i de qualssevol autoritats de l'Estat i de les comunitats autònomes.

Article 110

1. Les cambres i les seves comissions poden requerir la presència dels membres del Govern.

2. Els membres del Govern tenen accés a les sessions de les cambres i a les seves comissions i la facultat de fer-s'hi escoltar, i podran demanar que hi informin els funcionaris dels seus departaments.

Article 111

1. El Govern i cadascun dels seus membres resten sotmesos a les interpellacions i a les preguntes que els formulin davant les cambres. Per a aquesta classe de debat els reglaments establiran un temps mínim setmanal.

2. Tota interpellació podrà donar lloc a una moció, amb la qual la cambra manifesti la seva posició.

Article 112

El president del Govern, prèvia deliberació del Consell de Ministres, pot plantejar davant el Congrés dels Diputats la qüestió de confiança sobre el seu programa o sobre una declaració de política general. S'entendrà que la confiança ha estat atorgada si voten favorablement la majoria simple dels diputats.

Article 113

1. El Congrés dels Diputats pot exigir la responsabilitat política del Govern mitjançant l'adopció de la moció de censura per majoria absoluta.

2. La moció de censura haurà de ser proposada com a mínim per la desena part dels diputats i haurà d'incloure un candidat a la Presidència del Govern.

3. La moció de censura no podrà ser votada fins que hagin transcorregut cinc dies de la presentació. Dins els dos primers dies d'aquest termini podran presentar-se mocions alternatives.

4. Si la moció de censura no fos aprovada pel Congrés, els signataris no en podran presentar cap més durant el mateix període de sessions.

Article 114

1. Si el Congrés nega la confiança al Govern, aquest presentarà la dimissió al rei. A continuació s'haurà de procedir a la designació de president del Govern segons el que disposa l'article 99.

2. Si el Congrés adopta una moció de censura, el Govern presentarà la dimissió al rei, i s'entendrà que resta investit de la confiança de la cambra el candidat proposat dins la moció als efectes previstos per l'article 99. El rei el nomenarà president del Govern.

Article 115

1. El president del Govern, prèvia deliberació del Consell de Ministres, i sota la seva exclusiva responsabilitat, podrà proposar la dissolució del Congrés, del Senat o de les Corts Generals, la qual serà decretada pel rei. El decret de dissolució fixarà la data de les eleccions.

2. La proposta de dissolució no podrà presentar-se quan hi hagi en tràmit una moció de censura.

3. No serà procedent cap nova dissolució abans que hagi transcorregut un any des de l'anterior, llevat del que disposa l'article 99, apartat 5.

Article 116

1. Una llei orgànica regularà els estats d'alarma, d'excepció i de setge, i les competències i limitacions corresponents.

2. L'estat d'alarma serà declarat pel Govern mitjançant un decret acordat en un Consell de Ministres, amb una durada màxima de quinze dies; haurà de donar-ne compte al Congrés dels Diputats, que serà reunit immediatament a aquest efecte i no podrà ser prorrogat sense l'autorització d'aquesta mateixa cambra. El decret determinarà l'àmbit territorial al qual s'estenen els efectes de la declaració.

3. L'estat d'excepció serà declarat pel Govern mitjançant un decret acordat en un Consell de Ministres, prèvia autorització del Congrés dels Diputats. L'autorització i la proclamació de l'estat d'excepció haurà de determinar expressament els efectes d'aquest, l'àmbit territorial al qual s'estengui i la durada, que no podrà excedir de trenta dies, prorrogables per un termini igual amb els mateixos requisits.

4. L'estat de setge serà declarat per la majoria absoluta del Congrés dels Diputats, a proposició exclusiva del Govern. El Congrés en determinarà l'àmbit territorial, la durada i les condicions.

5. El Congrés no podrà ser dissolt mentre restin declarats alguns dels estats compresos en el present article; si les cambres no es trobessin en període de sessions, restaran convocades automàticament. Durant la vigència d'aquests estats no podrà interrompre's el funcionament de les cambres ni el dels altres poders constitucionals. Si, havent estat dissolt el Congrés o havent-ne expirat el mandat, es produís alguna de les situacions que donen lloc a qualsevol dels dits estats, les competències del Congrés seran assumides per la seva Diputació Permanent.

6. La declaració dels estats d'alarma, d'excepció i de setge no modificaran el principi de responsabilitat del Govern ni dels seus agents reconeguts en la Constitució i en les lleis.

TÍTOL VI**Del poder judicial****Article 117**

1. La justícia emana del poble i és administrada en nom del rei pels jutges i pels magistrats que integren el poder judicial, independents, inamovibles, responsables i sotmesos únicament a l'imperi de la llei.

2. Els jutges i els magistrats no podran ser remoguts, suspesos, traslladats ni jubilats més que per motiu de les causes que la llei preveu i amb les garanties que aquesta ofereix.

3. L'exercici de la potestat jurisdiccional en qualsevol mena de processos, jutjant i fent complir allò que hagi estat jutjat, correspon exclusivament als jutjats i als tribunals que les lleis determinen, segons les normes de competència i de procediment que elles estableixin.

4. Els jutjats i els tribunals no exerciran funcions altres que les que assenyalava l'apartat anterior i les que els siguin atribuïdes expressament per la llei en garantia de qualsevol dret.

5. El principi d'unitat jurisdiccional és la base de l'organització i del funcionament dels tribunals. La llei regularà l'exercici de la jurisdicció militar dins l'àmbit estrictament castrense i en ocasió de l'estat de setge, d'acord amb els principis de la Constitució.

6. Resten prohibits els tribunals d'excepció.

Article 118

Tothom té l'obligació de complir les sentències i les altres resolucions fermes dels jutges i dels tribunals i de prestar la col·laboració que aquests requereixin en el curs del procés i en l'execució d'allò que hagi estat resolt.

Article 119

La justícia serà gratuïta quan la llei ho disposi, i, en qualsevol cas, per a aquells que acreditin insuficiència de recursos per a litigar.

Article 120

1. Les actuacions judicials seran públiques, amb les excepcions previstes per les lleis de procediment.

2. El procediment serà predominantment oral, sobretot en matèria criminal.

3. Les sentències seran motivades sempre i pronunciades en audiència pública.

Article 121

Els danys causats per error judicial i els que siguin conseqüència del funcionament anormal de l'Administració de justícia donaran dret a una indemnització a càrrec de l'Estat conformement amb la llei.

Article 122

1. La llei orgànica del poder judicial determinarà la constitució, el funcionament i el govern dels jutjats i dels tribunals, i l'estatut

jurídic dels jutges i dels magistrats de carrera, els quals formaran un cos únic, i el del personal al servei de l'Administració de justícia.

2. El Consell General del Poder Judicial és l'òrgan de govern d'aquest darrer. La llei orgànica n'establirà l'estatut i el règim d'incompatibilitats i les funcions dels seus membres, assenyaladament en matèria de nomenaments, ascensos, inspecció i règim disciplinari.

3. El Consell General del Poder Judicial serà integrat pel president del Tribunal Suprem, que el presidirà, i per vint membres nomenats pel rei per un període de cinc anys. D'aquests, dotze entre els jutges i els magistrats de totes les categories judicials en els termes que estableixi la llei orgànica; quatre, a proposició del Congrés dels Diputats, i quatre a proposició del Senat, elegits en tots dos casos per majoria de les tres cinquenes parts dels seus membres, entre advocats i altres juristes, tots de competència reconeguda i amb més de quinze anys d'exercici professional.

Article 123

1. El Tribunal Suprem, amb jurisdicció a tot Espanya, és l'òrgan jurisdiccional superior en tots els ordres, llevat del que es disposa en matèria de garanties constitucionals.

2. El president del Tribunal Suprem serà nomenat pel rei, a proposició del Consell General del Poder Judicial, en la forma que la llei determini.

Article 124

1. El Ministeri Fiscal, sens perjudici de les funcions encomanades a altres òrgans, té la missió de promoure l'acció de la justícia en defensa de la legalitat, dels drets dels ciutadans i de l'interès públic tutelat per la llei, d'ofici o bé a petició dels interessats, vetllar per la independència dels tribunals i procurar davant ells la satisfacció de l'interès social.

2. El Ministeri Fiscal exerceix les seves funcions per mitjà d'òrgans propis, de conformitat amb els principis d'unitat d'actuació i dependència jeràrquica i subjectant-se, en tot cas, als de legalitat i imparcialitat.

3. La llei regularà l'estatut orgànic del Ministeri Fiscal.

4. El fiscal general de l'Estat serà nomenat pel rei, a proposició del Govern, havent estat escoltat el Consell General del Poder Judicial.

Article 125

Els ciutadans podran exercir l'acció popular i participar en l'Administració de justícia mitjançant la institució del Jurat, en la for-

ma i en els processos penals que la llei determini, i en els tribunals consuetudinaris i tradicionals.

Article 126

La policia judicial depèn dels jutges, dels tribunals i del Ministeri Fiscal en les seves funcions d'indagació del delictes i de descobriment i assegurement del delinqüent, en els termes que la llei estableixi.

Article 127

1. Els jutges i els magistrats i també els fiscals, mentre restin en actiu, no podran exercir altres càrrecs públics ni pertànyer a partits polítics o a sindicats. La llei establirà el sistema i les modalitats d'associació professional dels jutges, dels magistrats i dels fiscals.

2. La llei establirà el règim d'incompatibilitats dels membres del poder judicial, que haurà d'assegurar la seva total independència.

TÍTOL VII

Economia i Finances

Article 128

1. Tota la riquesa del país en les seves diverses formes, i sigui quina sigui la titularitat, resta subordinada a l'interès general.

2. Es reconeix la iniciativa pública en l'activitat econòmica. Mitjançant una llei, determinats recursos o serveis essencials podran ser reservats al sector públic, especialment en cas de monopoli; podrà ser acordada, també, la intervenció d'empreses quan ho exigeixi l'interès general.

Article 129

1. La llei establirà les formes de participació dels interessats en la Seguretat Social i en l'activitat dels organismes públics la funció dels quals afecti directament la qualitat de la vida o el benestar general.

2. Els poders públics promouran eficaçment les diverses formes de participació en l'empresa i fomentaran, mitjançant una legislació adequada, les societats cooperatives. També establiran els mitjans que facilitin l'accés dels treballadors a la propietat dels mitjans de producció.

Article 130

1. Els poders públics atendran a la modernització i al desenvolupament de tots els sectors econòmics i, assenyaladament, de l'agri-

cultura, la ramaderia, la pesca i l'artesania, a fi d'equiparar el nivell de vida de tots els espanyols.

2. Amb la mateixa finalitat es donarà un tractament especial a les zones de muntanya.

Article 131

1. L'Estat, mitjançant una llei, podrà planificar l'activitat econòmica general per a atendre les necessitats col·lectives, equilibrar i harmonitzar el desenvolupament regional i sectorial i estimular el creixement de la renda i de la riquesa i la distribució més justa d'aquesta darrera.

2. El Govern elaborarà els projectes de planificació d'acord amb les previsions que li siguin subministrades per les comunitats autònomes i l'assessorament i la col·laboració dels sindicats i de les altres organitzacions professionals, empresarials i econòmiques. Amb aquesta finalitat es constituirà un Consell, la composició i les funcions del qual desenvoluparà una llei.

Article 132

1. La llei regularà el règim jurídic dels béns de domini públic i dels comunals inspirant-se en els principis d'inalienabilitat, imprescriptibilitat i inembargabilitat, i també es regularà la desafectació.

2. Són béns de domini públic estatal els que la llei determini i, en qualsevol cas, la zona maritimoterrestre, les platges, la mar territorial i els recursos naturals de la zona econòmica i de la plataforma continental.

3. Seran regulats per llei el Patrimoni de l'Estat i el Patrimoni Nacional, i l'administració, defensa i conservació d'aquests.

Article 133

1. La potestat originària per a establir els tributs correspon exclusivament a l'Estat mitjançant una llei.

2. Les comunitats autònomes i les corporacions locals podran establir i exigir tributs, d'acord amb la Constitució i amb les lleis.

3. Qualsevol benefici fiscal que afecti els tributs de l'Estat haurà d'establir-se en virtut d'una llei.

4. Les administracions públiques solament podran contreure obligacions financeres i fer despeses d'acord amb les lleis.

Article 134

1. Correspon al Govern d'elaborar els pressupostos generals de l'Estat, i a les Corts Generals d'examinar-los, esmenar-los i aprovar-los.

2. Els pressupostos generals de l'Estat tindran caràcter anual, inclouran la totalitat de les despeses i els ingressos del sector públic estatal i s'hi consignarà l'import dels beneficis fiscals que afectin els tributs de l'Estat.

3. El Govern tindrà l'obligació de presentar davant el Congrés dels Diputats els pressupostos generals, tres mesos abans, com a mínim, que expirin els de l'any anterior.

4. Si la Llei de pressupostos no s'aprova abans del primer dia de l'exercici econòmic corresponent, els pressupostos de l'exercici anterior restaran prorrogats automàticament fins que s'aprovin els nous.

5. Havent aprovat els pressupostos generals de l'Estat, el Govern podrà presentar projectes de llei que impliquin l'augment de la despesa pública o la disminució dels ingressos corresponents a aquell mateix exercici pressupostari.

6. Tota proposició o esmena que suposi un augment dels crèdits o una disminució dels ingressos pressupostaris requerirà la conformitat del Govern per tal de ser tramitada.

7. La Llei de pressupostos no pot crear tributs. Podrà modificar-los si una llei tributària substantiva ho fa preveure.

Article 135

1. Totes les administracions públiques adequaran les seves actuacions al principi d'estabilitat pressupostària.

2. L'Estat i les comunitats autònomes no podran incórrer en un dèficit estructural que superi els marges establerts, si s'escau, per la Unió Europea per als seus Estats membres.

Una llei orgànica fixarà el dèficit estructural màxim permès a l'Estat i a les comunitats autònomes, en relació amb el seu producte interior brut. Les entitats locals hauran de presentar equilibri pressupostari.

3. L'Estat i les comunitats autònomes hauran d'estar autoritzats per llei per emetre deute públic o contraure crèdit.

Els crèdits per satisfer els interessos i el capital del deute públic de les administracions s'entendran sempre inclosos en l'estat de despeses dels seus pressupostos i el seu pagament gaudirà de prioritat absoluta. Aquests crèdits no podran ser objecte d'esmena o modificació, mentre s'ajustin a les condicions de la llei d'emissió.

El volum de deute públic del conjunt de les administracions públiques en relació amb el producte interior brut de l'Estat no podrà superar el valor de referència establert en el Tractat de Funcionament de la Unió Europea.

4. Els límits de dèficit estructural i de volum de deute públic només podran superar-se en cas de catàstrofes naturals, recessió econòmica o situacions d'emergència extraordinària que escapin al control de l'Estat i perjudiquin considerablement la situació financera o la sostenibilitat econòmica o social de l'Estat, apreciades per la majoria absoluta dels membres del Congrés dels Diputats.

5. Una llei orgànica desenvoluparà els principis a què es refereix aquest article, així com la participació, en els procediments respectius, dels òrgans de coordinació institucional entre les administracions públiques en matèria de política fiscal i financera. En tot cas, regularà:

a) La distribució dels límits de dèficit i el deute entre les diferents administracions públiques, els supòsits excepcionals de superació d'aquests i la manera i el termini de correcció de les desviacions que sobre l'un i l'altre puguin produir-se.

b) La metodologia i el procediment per al càlcul del dèficit estructural.

c) La responsabilitat de cada administració pública en cas d'incompliment dels objectius d'estabilitat pressupostària.

6. Les comunitats autònomes, d'acord amb els seus respectius estatuts i dins dels límits a què es refereix aquest article, adoptaran les disposicions que calguin per a l'aplicació efectiva del principi d'estabilitat en les seves normes i decisions pressupostàries.²

2 Text corresponent a la Reforma de l'article 135 de la Constitució espanyola, del 27 de setembre de 2011.

L'exposició de motius i la disposició adicional única de la Reforma tenen el text següent:

«EXPOSICIÓ DE MOTIUS

«Més de trenta anys després de l'entrada en vigor de la Constitució, formant part Espanya de la Unió Econòmica i Monetària Europea, que consolida i projecta les seves competències en el marc d'una creixent governança comuna, i sent cada vegada més evidents les repercussions de la globalització econòmica i financera, l'estabilitat pressupostària adquireix un valor veritablement estructural i condicionant de la capacitat d'actuació de l'Estat, del manteniment i desenvolupament de l'Estat Social que proclama l'article 1.1 de la mateixa Llei Fonamental i, en definitiva, de la prosperitat present i futura dels ciutadans. Un valor, per tant, que justifica la seva consagració constitucional, amb l'efecte de limitar i orientar, amb el major rang normatiu, l'actuació dels poders públics.

»Per arribar fins aquí, la salvaguarda de l'estabilitat pressupostària ja va suposar un instrument imprescindible per assolir la consolidació fiscal que ens va permetre accedir a la Unió Econòmica i Monetària i fou posteriorment recollida en normes de rang legislatiu.

»En el mateix sentit, el Pacte d'Estabilitat i Creixement té com a finalitat prevenir l'aparició d'un dèficit pressupostari excessiu a la zona euro, donant així confiança en l'es-

Article 136

1. El Tribunal de Comptes és l'òrgan fiscalitzador suprem dels comptes i de la gestió econòmica de l'Estat, i, alhora, del sector públic. Dependrà directament de les Corts Generals i exercirà les seves funcions delegadament d'elles en l'examen i la comprovació del Compte general de l'Estat.

2. Els comptes de l'Estat i del sector públic estatal seran retuts al Tribunal de Comptes, el qual els censurarà. El Tribunal de Comptes, sens perjudici de la seva jurisdicció, trametrà a les Corts Generals un informe anual en què, sempre que sigui procedent, comunicarà les infraccions o les responsabilitats en què, segons el seu judici, s'hagi incorregut.

3. Els membres del Tribunal de Comptes gaudiran de la mateixa independència i inamovibilitat i restaran sotmesos a les mateixes incompatibilitats que els jutges.

4. Una llei orgànica regularà la composició, l'organització i les funcions del Tribunal de Comptes.

tabilitat econòmica de la zona esmentada i garantint una convergència sostinguda i duradora de les economies dels Estats membres.

»L'actual situació econòmica i financera, marcada per una profunda i prolongada crisi, no ha fet sinó reforçar la conveniència de portar el principi de referència a la nostra Constitució, per tal d'enfortir la confiança en l'estabilitat de l'economia espanyola a mitjà i llarg termini.

»Aquesta reforma de l'article 135 de la Constitució espanyola persegueix, per tant, garantir el principi d'estabilitat pressupostària, vinculant totes les administracions públiques en la seva consecució, reforçar el compromís d'Espanya amb la Unió Europea i, al mateix temps, garantir la sostenibilitat econòmica i social del nostre país.»

«Disposició addicional única

»1. La Llei Orgànica prevista a l'article 135 de la Constitució espanyola s'haurà d'aprovar abans del 30 de juny de 2012.

»2. La Llei esmentada preveurà els mecanismes que permetin el compliment del límit de deute a què es refereix l'article 135.3 de la Constitució espanyola.

»3. Els límits de dèficit estructural establerts a l'article 135.2 de la Constitució espanyola la entraran en vigor a partir de 2020.»

El text original de l'article 135 era:

«1. El Govern haurà de restar autoritzat per una llei per tal d'emetre deute públic o contreure crèdit.

»2. Es considerarà sempre que els crèdits per a abonar el pagament d'interessos i capital del deute públic són inclosos en l'estat de despeses dels pressupostos, i no podran ser objecte d'esmenes ni de modificacions mentre s'ajustin a les condicions de la llei d'emissió.»

TÍTOL VIII

De l'organització territorial de l'Estat

CAPÍTOL PRIMER

Principis generals

Article 137

L'Estat s'organitza territorialment en municipis, en províncies i en les comunitats autònomes que es constitueixin. Totes aquestes entitats gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels interessos respectius.

Article 138

1. L'Estat garanteix la realització efectiva del principi de solidaritat consagrat en l'article 2 de la Constitució i vetllarà per l'establiment d'un equilibri econòmic adequat i just entre les diverses parts del territori espanyol, i atendrà assenyaladament les circumstàncies del fet insular.

2. Les diferències entre els estatuts de les diverses comunitats autònomes no podran implicar en cap cas privilegis econòmics o socials.

Article 139

1. Tots els espanyols tenen els mateixos drets i les mateixes obligacions en qualsevol part del territori de l'Estat.

2. Cap autoritat no podrà adoptar mesures que directament o indirectament obstaculitzin la llibertat de circulació i l'establiment de les persones i la lliure circulació de béns per tot el territori espanyol.

CAPÍTOL SEGON

De l'Administració local

Article 140

La Constitució garanteix l'autonomia dels municipis, els quals gaudiran de personalitat jurídica plena. El govern i l'administració municipal correspon als respectius ajuntaments, integrats pels batlles i els regidors. Els regidors seran elegits pels veïns del municipi mitjançant sufragi universal igual, lliure, directe i secret, en la forma establerta per la llei. Els batlles seran elegits pels regidors o pels veïns. La llei regularà les condicions en què sigui procedent el règim de consell obert.

Article 141

1. La província és una entitat local amb personalitat jurídica pròpia, determinada per l'agrupació de municipis i la divisió territorial per al compliment de les activitats de l'Estat. Qualsevol alteració dels límits provincials haurà de ser aprovada per les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica.

2. El govern i l'administració autònoma de les províncies seran encomanats a diputacions o altres corporacions de caràcter representatiu.

3. Es podran crear agrupacions de municipis diferents de la província.

4. En els arxipèlags, les illes tindran, a més, administració pròpia en forma de *cabildos* o consells.

Article 142

Les hisendes locals hauran de disposar dels mitjans suficients per a l'exercici de les funcions que la llei atribueix a les corporacions respectives, i es nodriran fonamentalment de tributs propis i de la participació en els de l'Estat i en els de les comunitats autònomes.

CAPÍTOL TERCER

De les comunitats autònomes

Article 143

1. En l'exercici del dret a l'autonomia reconegut en l'article 2 de la Constitució, les províncies limítrofes que tinguin característiques històriques, culturals i econòmiques comunes, els territoris insulars i les províncies d'entitat regional històrica podran accedir a l'autogovern i constituir-se en comunitats autònomes d'acord amb el que preveuen aquest títol i els estatuts respectius.

2. La iniciativa del procés autonòmic correspon a totes les diputacions interessades o a l'òrgan interinsular corresponent, i als dos terços dels municipis la població dels quals representi, com a mínim, la majoria del cens electoral de cada província o de cada illa. Aquests requisits hauran d'acomplir-se dins el termini de sis mesos d'ençà del primer acord al respecte adoptat per alguna de les corporacions locals interessades.

3. La iniciativa, en el cas de no reeixir, només podrà repetir-se al cap de cinc anys.

Article 144

Per motiu d'interès nacional, i mitjançant una llei orgànica, les Corts Generals podran:

a) Autoritzar la constitució d'una comunitat autònoma quan el seu àmbit territorial no superi el d'una província i no reuneixi les condicions de l'apartat 1 de l'article 143.

b) Autoritzar o acordar, en el seu cas, un estatut d'autonomia a territoris que no es trobin integrats en l'organització provincial.

c) Substituir la iniciativa de les corporacions locals a què es refereix l'apartat 2 de l'article 143.

Article 145

1. En cap cas s'admetrà la federació de comunitats autònomes.

2. Els estatuts podran preveure els casos, requisits i termes en què les comunitats autònomes podran celebrar convenis entre elles per tal d'acomplir i prestar serveis que els siguin propis; i podran preveure, també, el caràcter i els efectes de la corresponent comunicació a les Corts Generals. En els altres casos, els acords de cooperació entre les comunitats autònomes requeriran l'autorització de les Corts Generals.

Article 146

El projecte d'Estatut serà elaborat per una assemblea composta pels membres de la Diputació o l'òrgan interinsular de les províncies afectades i pels diputats i els senadors que n'hagin estat elegits, i serà elevat a les Corts Generals, les quals li donaran tramitació de llei.

Article 147

1. Dins els termes de la present Constitució, els estatuts seran la norma institucional bàsica de cada comunitat autònoma, i l'Estat els reconeixerà i els empararà com a part integrant del seu ordenament jurídic.

2. Els estatuts d'autonomia hauran de fer constar:

a) La denominació de la Comunitat que s'ajusti millor a la seva identitat històrica.

b) La delimitació del territori.

c) La denominació, l'organització i la seu de les institucions autònomes pròpies.

d) Les competències assumides dins el marc establert per la Constitució i les bases per al traspàs dels serveis que els correspondran.

3. La reforma dels estatuts s'ajustarà al procediment que ells mateixos estableixin i requerirà, en qualsevol cas, l'aprovació de les Corts Generals per llei orgànica.

Article 148

1. Les comunitats autònomes podran assumir competències en les matèries següents:

1a. Organització de les seves institucions d'autogovern.

2a. Les alteracions dels termes municipals compresos en el seu territori i, en general, les funcions que corresponguin a l'Administració de l'Estat sobre corporacions locals, la transferència de les quals autoritzi la legislació sobre règim local.

3a. Ordenació del territori, urbanisme i habitatge.

4a. Les obres públiques d'interès per a la Comunitat Autònoma dins el seu territori.

5a. Els ferrocarrils i les carreteres l'itinerari dels quals transcorri íntegrament dins el territori de la Comunitat Autònoma i, de la mateixa manera, el transport fet per aquests mitjans o per cable.

6a. Els ports de refugi, els ports i els aeroports esportius i, en general, els que no aconsegueixin activitats comercials.

7a. L'agricultura i la ramaderia, d'acord amb l'ordenació general de l'economia.

8a. Espais forestals i el seu aprofitament.

9a. La gestió en matèria de protecció del medi ambient.

10a. Els projectes, la construcció i l'explotació dels aprofitaments hidràulics, canals i regatges d'interès per a la Comunitat Autònoma, les aigües minerals i les termals.

11a. La pesca en aigües interiors, la de marisc i l'aqüicultura, la caça i la pesca fluvial.

12a. Fires interiors.

13a. El foment del desenvolupament econòmic de la Comunitat Autònoma dins els objectius marcats per la política econòmica nacional.

14a. L'artesania.

15a. Els museus, les biblioteques i els conservatoris de música d'interès per a la Comunitat Autònoma.

16a. El patrimoni monumental d'interès per a la Comunitat Autònoma.

17a. El foment de la cultura, de la investigació i, en el seu cas, de l'ensenyament de la llengua de la Comunitat Autònoma.

18a. La promoció i l'ordenació del turisme dins el seu àmbit territorial.

19a. Promoció de l'esport i de l'adequada utilització del lleure.

20a. Assistència social.

21a. Sanitat i higiene.

22a. La vigilància i la protecció dels seus edificis i de les seves instal·lacions. La coordinació i altres facultats en relació amb les polícies locals en els termes que estableixi una llei orgànica.

2. Havent transcorregut cinc anys, i mitjançant la reforma dels seus estatuts, les comunitats autònomes podran ampliar successivament les seves competències dins el marc establert per l'article 149.

Article 149

1. L'Estat té competència exclusiva sobre les matèries següents:

1a. La regulació de les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals.

2a. Nacionalitat, immigració, emigració, estrangeria i dret d'asil.

3a. Relacions internacionals.

4a. Defensa i Forces Armades.

5a. Administració de justícia.

6a. Legislació mercantil, penal i penitenciària; legislació processal, sens perjudici de les especialitats que en aquest ordre es deriven necessàriament de les particularitats del dret substantiu de les comunitats autònomes.

7a. Legislació laboral; sens perjudici que sigui executada pels òrgans de les comunitats autònomes.

8a. Legislació civil, sens perjudici de la conservació, modificació i desenvolupament dels drets civils, forals o especials per part de les comunitats autònomes allà on n'hi hagi. En qualsevol cas, les regles relatives a l'aplicació i a l'eficàcia de les normes jurídiques, relacions juridicocivils relatives a les formes de matrimoni, ordenació dels registres i instruments públics, bases de les obligacions contractuals, normes per a resoldre els conflictes de lleis i la determinació de les fonts del Dret, d'acord, en aquest darrer cas, amb les normes del dret foral o especial.

9a. Legislació sobre propietat intel·lectual i industrial.

10a. Règim duaner i aranzelari; comerç exterior.

11a. Sistema monetari: divises, canvi i convertibilitat; bases de l'ordenació del crèdit, banca i assegurances.

12a. Legislació sobre pesos i mesures, determinació de l'hora oficial.

13a. Bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

14a. Hisenda general i Deute de l'Estat.

15a. Foment i coordinació general de la investigació científica i tècnica.

16a. Sanitat exterior. Bases i coordinació general de la sanitat. Legislació sobre productes farmacèutics.

17a. Legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social, sens perjudici que les comunitats autònomes n'executin els serveis.

18a. Les bases del règim jurídic de les administracions públiques i del règim estatutari dels seus funcionaris, les quals garantiran, en qualsevol cas, als administrats un tractament comú davant aquelles; el procediment administratiu comú, sens perjudici de les especialitats derivades de l'organització pròpia de les comunitats autònomes; legislació sobre expropiació forçosa; legislació bàsica sobre contractes i concessions administratives i el sistema de responsabilitat de totes les administracions públiques.

19a. Pesca marítima, sens perjudici de les competències que s'atribueixin a les comunitats autònomes en l'ordenació d'aquest sector.

20a. Marina mercant i abanderament de vaixells; il·luminació de costes i senyals marítims; ports d'interès general; aeroports d'interès general; control de l'espai aeri, trànsit i transport aeri; servei meteorològic i matriculació d'aeronaus.

21a. Ferrocarrils i transports terrestres que circulin dins els territoris de més d'una comunitat autònoma; règim general de comunicacions; tràfic i circulació de vehicles de motor; correus i telecomunicacions; cables aeris, submarins i radiocomunicació.

22a. La legislació, ordenació i concessió de recursos i aprofitaments hidràulics si les aigües passen per més d'una comunitat autònoma, i l'autorització de les instal·lacions elèctriques si l'aprofitament afecta una altra comunitat o si l'energia és transportada fora del seu àmbit territorial.

23a. Legislació bàsica sobre protecció del medi ambient, sens perjudici de les facultats de les comunitats autònomes per a l'establiment de normes addicionals de protecció. La legislació bàsica sobre espais i aprofitaments forestals i vies ramaderes.

24a. Obres públiques d'interès general o que la realització de les quals afecti més d'una comunitat autònoma.

25a. Bases del règim miner i energètic.

26a. Règim de producció, comerç, tinença i ús d'armes i d'explosius.

27a. Normes bàsiques del règim de premsa, ràdio i televisió, i, en general, de tots els mitjans de comunicació social, sens perjudici de les facultats de desenvolupament i execució que corresponguin a les comunitats autònomes.

28a. Defensa del patrimoni cultural, artístic i monumental espanyol contra l'exportació i l'espoliació; museus, biblioteques i arxius de titularitat estatal, sens perjudici que les comunitats autònomes n'exerceixin la gestió.

29a. Seguretat pública, sens perjudici que les comunitats autònomes puguin crear policies en la forma que els respectius estatuts estableixin dins del marc del que disposi una llei orgànica.

30a. Regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals, i normes bàsiques per al desenvolupament de l'article 27 de la Constitució, a fi de garantir el compliment de les obligacions dels poders públics en aquesta matèria.

31a. Estadística per a finalitats estatals.

32a. Autorització per a la convocatòria de consultes populars per via de referèndum.

2. Sens perjudici de les competències que podran assumir les comunitats autònomes, l'Estat considerarà el servei de la cultura com un deure i una atribució essencial i facilitarà la comunicació cultural entre les comunitats autònomes d'acord amb elles.

3. Les matèries no atribuïdes expressament a l'Estat per aquesta Constitució podran correspondre a les comunitats autònomes en virtut dels estatuts respectius. La competència sobre les matèries que no hagin estat assumides pels estatuts d'autonomia correspondrà a l'Estat, les normes del qual prevaldran, en cas de conflicte, sobre les de les comunitats autònomes en tot allò que no hagi estat atribuït a la competència exclusiva d'aquestes darreres. En qualsevol cas, el dret estatal serà supletori del dret de les comunitats autònomes.

Article 150

1. Les Corts Generals, en matèries de competència estatal, podran atribuir a totes o a algunes de les comunitats autònomes la facultat de dictar, per a elles mateixes, normes legislatives dins del marc dels

principis, bases i directrius fixats per una llei estatal. Sens perjudici de la competència dels tribunals, dins cada llei marc s'establirà la modalitat del control de les Corts Generals sobre aquestes normes legislatives de les comunitats autònomes.

2. L'Estat podrà transferir o delegar a les comunitats autònomes, mitjançant una llei orgànica, facultats corresponents a una matèria de titularitat estatal que per la seva naturalesa siguin susceptibles de transferència o de delegació. La llei preveurà en cada cas la transferència corresponent de mitjans financers i també les formes de control que l'Estat es reservi.

3. L'Estat podrà dictar lleis que estableixin els principis necessaris per a harmonitzar les disposicions normatives de les comunitats autònomes, fins i tot en el cas de matèries atribuïdes a la seva competència, sempre que ho demani l'interès general. Correspon a les Corts Generals d'apreciar l'existència d'aquesta necessitat, per majoria absoluta de cada cambra.

Article 151

1. No caldrà deixar transcórrer el termini de cinc anys a què es refereix l'apartat 2 de l'article 148 en cas que, dins el termini que estableix l'article 143.2, acordin la iniciativa del procés autonòmic, a més de les diputacions o els òrgans interinsulars corresponents, les tres quartes parts dels municipis de cadascuna de les províncies afectades, les quals representin, com a mínim, la majoria del cens electoral de cadascuna i sigui ratificada mitjançant un referèndum pel vot afirmatiu de la majoria absoluta dels electors de cada província en els termes que estableixi una llei orgànica.

2. En el cas previst per l'apartat anterior, el procediment per a elaborar l'Estatut serà el següent:

1r. El Govern convocarà tots els diputats i senadors elegits en les circumscripcions compreses dins l'àmbit territorial que pretengui accedir a l'autogovern per tal que es constitueixin en Assemblea, amb l'única finalitat d'elaborar el projecte d'Estatut d'Autonomia corresponent, mitjançant l'acord de la majoria absoluta dels seus membres.

2n. Una vegada hagi aprovat el projecte d'Estatut l'Assemblea de Parlamentaris, aquest serà tramès a la Comissió Constitucional del Congrés, la qual, dins el termini de dos mesos, l'examinarà amb el concurs i l'assistència d'una delegació de l'Assemblea proposant per tal de determinar-ne d'un acord comú la formulació definitiva.

3r. Si s'arribava a un acord, el text que en resultés serà sotmès al referèndum del cos electoral de les províncies compreses dins l'àmbit territorial de l'Estatut projectat.

4t. Si el projecte d'Estatut és aprovat a cada província per la majoria dels vots emesos vàlidament, serà elevat a les Corts Generals. Els Plens de totes dues cambres decidiran sobre el text per mitjà d'un vot de ratificació. Havent estat aprovat l'Estatut, el rei el sancionarà i el promulgarà com a llei.

5è. Si no s'arribava a l'acord a què es refereix l'apartat 2n d'aquest número, les Corts Generals donaran al projecte d'Estatut la tramitació de projecte de llei. El text que aquestes aprovin serà sotmès al referèndum del cos electoral de les províncies compreses dins l'àmbit territorial de l'Estatut projectat. Si fos aprovat per la majoria dels vots emesos vàlidament a cada província, la promulgació serà feta en els termes del paràgraf anterior.

3. En els casos previstos pels paràgrafs 4t i 5è de l'apartat anterior, la manca d'aprovació del projecte d'Estatut per part d'una o de més d'una província no impedirà la constitució de la Comunitat Autònoma projectada per part de les altres en la forma que estableixi la llei orgànica prevista per l'apartat 1 d'aquest article.

Article 152

1. En els estatuts aprovats pel procediment a què es refereix l'article anterior, l'organització institucional autonòmica es basarà en una assemblea legislativa elegida per sufragi universal d'acord amb un sistema de representació proporcional que assegurí també la representació de les diverses zones del territori; un Consell de Govern amb funcions executives i administratives, i un president, elegit per l'Assemblea entre els seus membres i nomenat pel rei, al qual correspon la direcció del Consell de Govern, la suprema representació de la Comunitat respectiva i l'ordinària de l'Estat dins d'aquella. El president i els membres del Consell de Govern seran responsables políticament davant l'Assemblea.

Un Tribunal Superior de Justícia, sens perjudici de la jurisdicció que correspon al Tribunal Suprem, culminarà l'organització judicial dins l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma. En els estatuts de les comunitats autònomes podran establir-se els supòsits i les formes de participació d'aquelles en l'organització de les demarcacions judicials del territori, tot de conformitat amb el que preveu la llei orgànica del poder judicial i dins la unitat i la independència pròpies d'aquest darrer.

Sens perjudici del que disposa l'article 123, les successives instàncies processals, en el seu cas, s'esgotaran davant òrgans judicials radicats en el mateix territori de la Comunitat Autònoma en què estigui l'òrgan competent en primera instància.

2. Una vegada hagin estat sancionats i promulgats els respectius estatuts, només podran ser modificats mitjançant els procediments que ells mateixos estableixin i mitjançant referèndum entre els electors inscrits en els censos corresponents.

3. Els estatuts podran establir circumscripcions territorials pròpies que gaudiran de plena personalitat jurídica mitjançant l'agrupació de municipis limítrofs.

Article 153

El control de l'activitat dels òrgans de les comunitats autònomes serà exercit:

a) Pel Tribunal Constitucional, en allò que es refereixi a la constitucionalitat de les seves disposicions normatives amb força de llei.

b) Pel Govern, previ dictamen del Consell d'Estat, en allò que pertorqui a l'exercici de funcions delegades a què es refereix l'apartat 2 de l'article 150.

c) Per la jurisdicció contenciosa administrativa, en allò que es refereixi a l'administració autònoma i a les seves normes reglamentàries.

d) Pel Tribunal de Comptes, en els aspectes econòmics i pressupostaris.

Article 154

Un delegat nomenat pel Govern dirigirà l'Administració de l'Estat en el territori de la Comunitat Autònoma i la coordinarà, si és procedent, amb l'Administració pròpia de la Comunitat.

Article 155

1. Si una comunitat autònoma no complia les obligacions que la Constitució o altres lleis li imposen, o actuava de forma que atemptés greument contra l'interès general d'Espanya, el Govern, previ requeriment al president de la Comunitat Autònoma i, en el cas que no l'atengués, amb l'aprovació per majoria absoluta del Senat, podrà adoptar les mesures necessàries per tal d'obligar-la al compliment forçós de les dites obligacions o per tal de protegir l'interès general esmentat.

2. Per a l'execució de les mesures previstes a l'apartat anterior, el Govern podrà donar instruccions a totes les autoritats de les comunitats autònomes.

Article 156

1. Les comunitats autònomes gaudiran d'autonomia financera per a acomplir i exercir les seves competències d'acord amb els principis de coordinació amb la Hisenda estatal i de solidaritat entre tots els espanyols.

2. Les comunitats autònomes podran actuar com a delegats o col·laboradors de l'Estat en la tasca de recaptació, gestió i liquidació dels recursos tributaris d'aquest, d'acord amb les lleis i els estatuts.

Article 157

1. Els recursos de les comunitats autònomes seran constituïts per:

- a) Impostos cedits totalment o parcialment per l'Estat; recàrrecs sobre impostos estatals i altres participacions en els ingressos de l'Estat.

- b) Els seus propis impostos, taxes i contribucions especials.

- c) Transferències d'un fons de compensació interterritorial i altres assignacions a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat.

- d) Rendiments procedents del seu patrimoni i ingressos de dret privat.

- e) El producte de les operacions de crèdit.

2. Les comunitats autònomes no podran adoptar en cap cas mesures tributàries sobre béns situats fora del seu territori o que constituïxin un obstacle per a la lliure circulació de mercaderies o de serveis.

3. L'exercici de les competències financeres enumerades en l'anterior apartat 1, les normes per a resoldre els conflictes que poguessin sorgir i les possibles formes de col·laboració financera entre les comunitats autònomes i l'Estat podran ser regulades per mitjà d'una llei orgànica.

Article 158

1. En els pressupostos generals de l'Estat es podrà establir una assignació a les comunitats autònomes en funció del volum dels serveis i de les activitats estatals que hagin assumit i de la garantia d'un nivell mínim en la prestació dels serveis públics fonamentals en tot el territori espanyol.

2. Per tal de corregir desequilibris econòmics interterritorials i fer efectiu el principi de solidaritat es constituirà un fons de compensació destinat a despeses d'inversió, els recursos del qual seran distribuïts per les Corts Generals entre les comunitats autònomes i les províncies, en el seu cas.

TÍTOL IX

Del Tribunal Constitucional

Article 159

1. El Tribunal Constitucional es compon de dotze membres nomenats pel rei, dels quals, quatre a proposició del Congrés, per majoria de les tres cinquenes parts dels seus membres, quatre a proposició del Senat, amb idèntica majoria, dos a proposició del Govern, i dos a proposició del Consell General del Poder Judicial.

2. Els membres del Tribunal Constitucional hauran de ser nomenats entre magistrats i fiscals, professors d'universitat, funcionaris públics i advocats, tots ells juristes de competència reconeguda amb més de quinze anys d'exercici professional.

3. El període de designació dels membres del Tribunal Constitucional tindrà una durada de nou anys i es renovaran per terços cada tres anys.

4. La condició de membre del Tribunal Constitucional és incompatible: amb qualsevol mandat representatiu; amb els càrrecs polítics o administratius; amb l'exercici de funcions directives en un partit polític o en un sindicat o d'un càrrec al seu servei; amb l'exercici de les carreres judicial i fiscal; i amb qualsevol activitat professional o mercantil.

Altrament, els membres del Tribunal Constitucional tindran les incompatibilitats pròpies dels membres del poder judicial.

5. Els membres del Tribunal Constitucional seran independents i inamovibles en l'exercici del seu mandat.

Article 160

El president del Tribunal Constitucional serà nomenat entre els membres d'aquest pel rei, a proposició del mateix Tribunal en ple i per a un període de tres anys.

Article 161

1. El Tribunal Constitucional té jurisdicció en tot el territori espanyol i és competent per a conèixer:

a) Del recurs d'inconstitucionalitat contra lleis i disposicions normatives amb força de llei. La declaració d'inconstitucionalitat d'una norma jurídica amb rang de llei, interpretada per la jurisprudència, afectarà aquesta, però la sentència o sentències que n'hagin recaigut no perdran el valor de cosa jutjada.

b) Del recurs d'emparament per violació dels drets i de les llibertats continguts en l'article 53.2 d'aquesta Constitució, en els casos i formes que la llei estableixi.

c) Dels conflictes de competència entre l'Estat i les comunitats autònomes o dels de les comunitats autònomes entre elles.

d) De les altres matèries que li atribueixen la Constitució o les lleis orgàniques.

2. El Govern podrà impugnar davant el Tribunal Constitucional les disposicions i resolucions adoptades pels òrgans de les comunitats autònomes. La impugnació provocarà la suspensió de la disposició o de la resolució recorreguda, però el Tribunal, en el seu cas, haurà de ratificar-la o alçar-la en un termini no superior als cinc mesos.

Article 162

1. Tenen legitimitat:

a) Per a interposar el recurs d'inconstitucionalitat, el president del Govern, el Defensor del Poble, cinquanta diputats, cinquanta senadors, els òrgans col·legiats executius de les comunitats autònomes i, en el seu cas, les seves assemblees.

b) Per a interposar el recurs d'emparament, tota persona natural o jurídica que invoqui un interès legítim, a més del Defensor del Poble i del Ministeri Fiscal.

2. En els altres casos la llei orgànica determinarà les persones i els òrgans legitimats.

Article 163

Quan en algun procés, un òrgan judicial consideri que una norma amb rang de llei, aplicable al cas, de la validesa de la qual depengui el veredict, pugui ser contrària a la Constitució, plantejarà la qüestió davant el Tribunal Constitucional en els casos, en la forma i amb els efectes que la llei estableixi, que en cap cas seran suspensius.

Article 164

1. Les sentències del Tribunal Constitucional es publicaran en el butlletí oficial de l'Estat amb els vots particulars, si n'hi hagués. Tenen el valor de cosa jutjada a partir de l'endemà d'haver estat publicades i no hi cap cap recurs en contra. Aquelles que declarin la inconstitucionalitat d'una llei o d'una norma amb força de llei i totes aquelles que no es limitin a l'estimació subjectiva d'un dret, tenen plens efectes davant tothom.

2. Llevat que en el veredict es disposi una altra cosa, subsistirà la vigència de la llei en la part no afectada per la inconstitucionalitat.

Article 165

Una llei orgànica regularà el funcionament del Tribunal Constitucional, l'estatut dels seus membres, el procediment davant aquell i les condicions per a l'exercici de les accions.

TÍTOL X

De la reforma constitucional

Article 166

La iniciativa de reforma constitucional s'exercirà en la forma prevista en els apartats 1 i 2 de l'article 87.

Article 167

1. Els projectes de reforma constitucional hauran de ser aprovats per una majoria de les tres cinquenes parts de cada una de les cambres. Si no hi hagués acord entre totes dues, s'intentarà obtenir-lo mitjançant la creació d'una Comissió de composició paritària de diputats i senadors que presentarà un text que serà votat pel Congrés i pel Senat.

2. En cas de no aconseguir-se l'aprovació mitjançant el procediment de l'apartat anterior, i sempre que el text hagués obtingut el vot favorable de la majoria absoluta del Senat, el Congrés, per majoria de les dues terceres parts, podrà aprovar la reforma.

3. Una vegada hagi estat aprovada la reforma per les Corts Generals, serà sotmesa a referèndum per tal de ser ratificada, sempre que ho demani una dècima part dels membres de qualsevol de les cambres, dins l'espai dels quinze dies següents al de l'aprovació.

Article 168

1. Si es proposava la revisió total de la Constitució o una de parcial que afectés el títol preliminar, el capítol segon, secció 1a del títol I, o el títol II, es procedirà a l'aprovació del principi per majoria dels dos terços de cada cambra, i a la dissolució immediata de les Corts.

2. Les cambres elegides hauran de ratificar la decisió i procedir a l'estudi del nou text constitucional, que haurà de ser aprovat per majoria dels dos terços de les dues cambres.

3. Aprovada la reforma per les Corts Generals, se sotmetrà a referèndum per a la seva ratificació.

Article 169

No podrà iniciar-se la reforma constitucional en temps de guerra o de vigència d'algun dels estats previstos en l'article 116.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

La Constitució empara i respecta els drets històrics dels territoris forals.

L'actualització general del dit règim foral es durà a terme, en el seu cas, dins el marc de la Constitució i dels estatuts d'autonomia.

Segona

La declaració de majoria d'edat que conté l'article 12 d'aquesta Constitució no perjudica les situacions emparades pels drets forals en l'àmbit del dret privat.

Tercera

La modificació del règim econòmic i fiscal de l'arxipèlag canari requerirà un informe previ de la Comunitat Autònoma o, en el seu cas, de l'òrgan provisional autonòmic.

Quarta

En les comunitats autònomes on resideixi més d'una Audiència Territorial, els estatuts d'autonomia respectius podran mantenir les que ja hi eren i distribuir les competències entre elles, sempre de conformitat amb el que preveu la llei orgànica del poder judicial i mantenint-ne la unitat i la independència.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

En els territoris dotats d'un règim provisional d'autonomia, els seus òrgans col·legiats superiors, per mitjà d'un acord adoptat per la majoria absoluta dels seus membres, podran substituir la iniciativa que l'apartat 2 de l'article 143 atribueix a les diputacions provincials o als òrgans interinsulars corresponents.

Segona

Els territoris que en el passat haguessin plebiscitat afirmativament projectes d'estatut d'autonomia i en el moment de promulgar

aquesta Constitució comptin amb règims provisionals d'autonomia, podran procedir immediatament en la forma prevista per l'apartat 2 de l'article 148, sempre que ho acordin així, per majoria absoluta, els òrgans preautonòmics col·legiats superiors, els quals hauran de comunicar-ho al Govern. El projecte d'Estatut serà elaborat d'acord amb allò que estableix l'article 151, número 2, a convocatòria de l'òrgan col·legiat preautonòmic.

Tercera

La iniciativa del procés autonòmic per part de les corporacions locals o dels seus membres, prevista per l'apartat 2 de l'article 143, s'entén que és diferida, amb tots els seus efectes, fins a la celebració de les primeres eleccions locals sota la vigència de la Constitució.

Quarta

1. En el cas de Navarra, i a efectes de la seva incorporació al Consell General Basc o al règim autonòmic basc que el substitueixi, en lloc del que estableix l'article 143 de la Constitució, la iniciativa correspon a l'òrgan foral competent, el qual adoptarà la seva decisió per majoria dels membres que el componen. Per tal que la dita iniciativa sigui vàlida, caldrà, a més, que la decisió de l'òrgan foral competent sigui ratificada per un referèndum convocat expressament a aquest efecte, i aprovat per majoria dels vots vàlids emesos.

2. Si la iniciativa no reeixís, només es podrà tornar a produir en un altre període de mandat de l'òrgan foral competent, i, en qualsevol cas, quan hagi transcorregut el termini mínim que estableix l'article 143.

Cinquena

Les ciutats de Ceuta i Melilla podran constituir-se en comunitats autònomes en el cas que ho decideixin així els seus respectius ajuntaments, per mitjà d'un acord adoptat per la majoria absoluta dels seus membres i, si ho autoritzen les Corts Generals, mitjançant una llei orgànica, en els termes previstos per l'article 144.

Sisena

Si es trameten a la Comissió de Constitució del Congrés diversos projectes d'Estatut, seran dictaminats per l'ordre en què hi haguessin entrat, i el termini de dos mesos a què es refereix l'article

151 començarà a comptar des que la Comissió acabi l'estudi del projecte o projectes de què successivament hagi conegut.

Setena

Els organismes provisionals autonòmics es consideraran dissolts en els casos següents:

a) Una vegada hagin estat constituïts els òrgans que estableixin els estatuts d'autonomia aprovats conformement a aquesta Constitució.

b) En cas que la iniciativa del procés autonòmic no arribés a reeixir per tal com no complís els requisits previstos a l'article 143.

c) Si l'organisme no hagués exercit el dret que li reconeix la disposició transitòria primera dins el termini de tres anys.

Vuitena

1. Després de l'entrada en vigor de la present Constitució les cambres que l'han aprovada assumiran les funcions i les competències que s'hi assenyalen respectivament per al Congrés i per al Senat, sense que en cap cas el seu mandat s'estengui més enllà del 15 de juny de 1981.

2. A efecte del que estableix l'article 99, la promulgació de la Constitució es considera com a supòsit constitucional en el qual és procedent d'aplicar-lo. A aquest efecte, a partir de la dita promulgació s'obrirà un període de trenta dies per a l'aplicació del que disposa el dit article.

Durant aquest període, l'actual president del Govern, que assumirà les funcions i les competències que la Constitució estableix per a aquest càrrec, podrà optar per usar de la facultat que li reconeix l'article 115 o bé donar pas, amb la seva dimissió, a l'aplicació del que estableix l'article 99; en aquest darrer cas restarà en la situació prevista en l'apartat 2 de l'article 101.

3. En cas de dissolució, d'acord amb el que preveu l'article 115 i si no s'hagués produït legalment allò que preveuen els articles 68 i 69, caldrà aplicar a les eleccions les normes vigents anteriorment, amb les úniques excepcions que en allò que fa referència a inelegibilitats i incompatibilitats s'aplicarà directament allò que preveu l'incís segon de la lletra *b* de l'apartat 1 de l'article 70 de la Constitució i el que aquesta mateixa disposa respecte a l'edat de votar i el que estableix l'article 69.3.

Novena

Als tres anys d'haver estat elegits per primera vegada els membres del Tribunal Constitucional es designarà per sorteig un grup de quatre membres de la mateixa procedència electiva que hagin de cessar i ser renovats. A aquest únic efecte, es consideraran agrupats com a membres de la mateixa procedència els dos designats a proposició del Govern i els dos que procedeixen de la formulada pel Consell General del Poder Judicial. Després d'un segon període de tres anys es renovarà pel mateix procediment un dels dos grups no afectats pel sorteig anterior. Des d'aquell moment la renovació s'ajustarà al que estableix el número 3 de l'article 159.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

1. Resta derogada la Llei 1/1977, del 4 de gener, per a la Reforma Política, i, en la mesura que no fossin ja derogades per aquesta llei, la de Principios del Movimiento Nacional, del 17 de maig de 1958; el Fuero de los Españoles, del 17 de juliol de 1945; el Fuero del Trabajo, del 9 de març de 1938; la Ley Constitutiva de las Cortes, del 17 de juliol de 1942; la Ley de Sucesión en la Jefatura del Estado, del 26 de juliol de 1947, modificades totes per la Llei orgànica de l'Estat del 10 de gener de 1967, i de la mateixa manera aquesta darrera i la del Referèndum Nacional, del 22 d'octubre de 1945.

2. En la mesura que pogués conservar alguna vigència, es considera derogada definitivament la Llei del 25 d'octubre de 1839 en allò que pogués afectar les províncies d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia.

De la mateixa forma es considera derogada definitivament la Llei del 21 de juliol de 1876.

3. Així mateix queden derogades totes les disposicions que s'oposin al que estableix aquesta Constitució.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquesta Constitució entrarà en vigor el mateix dia que en sigui publicat el text oficial al butlletí oficial de l'Estat. Serà publicada també en les altres llengües d'Espanya.

Índex analític

A

abanderament de vaixells

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.20

abdicació de la Corona

S'ha de resoldre amb una llei orgànica 57.5

acadèmies

Vegeu *Reials Acadèmies*

accés

— **a la funció pública**

Es regula per llei 103.3

— **a les funcions i als càrrecs públics**

És un dret de tot ciutadà 23.2

acció

— **del Govern**

És controlada per les Corts Generals 66.2

És dirigida pel president 98.2

— **popular**

Els ciutadans la poden exercir 125

— **urbanística**

En les plusvàlues que generi la dels ens públics hi ha de participar la comunitat 47

acords

— **de cooperació entre comunitats autònomes**

Requereixen l'autorització de les Corts 145.2

— **de les cambres**

Vegeu *majoria*; *quòrum*

— internacionals

Els que Espanya ratifica sobre drets i llibertats fonamentals són criteri interpretatiu dels preceptes constitucionals 10.2

Els que vetllen pels drets dels infants determinen el nivell de protecció a la infància 39.4

Vegeu també *tractats internacionals*

acreditament d'ambaixadors

Correspon al rei 63.1

actes**— administratius**

Principis per què es regeixen 103.1

La llei en regula el procediment 105.c

Els tribunals en controlen la legalitat 106.1

— de diputats i de senadors

No es poden acumular 67.1

Llur validesa és sotmesa al control judicial 70.2

— de terrorisme

No són delictes polítics 13.3

Poden comportar la suspensió de drets 55.2

— del rei

Condicció per a llur validesa 56.3; 64.1; 65.2

En són responsables els qui els referenden 64.2

activitat econòmica

S'hi reconeix la iniciativa pública 128.2

Actuació que hi tenen els poders públics 130

L'Estat la pot planificar per llei 131

Les bases i la coordinació de la planificació d'aquesta són competència exclusiva de l'Estat 149.1.13

actuacions**— d'ofici**

El Ministeri Fiscal pot fer-ne 124.1

— judicials

Són públiques 120.1

acusació

Tothom té dret a ésser informat de la formulada contra ell 24.2

Iniciativa de la plantejada contra els membres del Govern per traïció 102.2

Administració **títol IV**

— **autònoma**

El control de la seva activitat és exercit per la jurisdicció contenciosa administrativa **153.c**

Es coordina, si escau, amb la de l'Estat **154**

— **civil**

No pot imposar sancions privatives de llibertat **25.3**

No hi pot haver tribunals d'honor en el seu àmbit **26**

És dirigida pel Govern **97**

— **de justícia**

Els danys causats pel seu funcionament anormal donen dret a indemnització **121**

Estatut jurídic del seu personal **122.1**

Els ciutadans hi poden participar **125**

És competència exclusiva de l'Estat **149.1.5**

Organització que pren en les comunitats autònomes **152.1; DA 4**

Vegeu també *justícia*

— **de l'Estat**

Ésser-ne alt càrrec és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors **70.1.b**

En les comunitats autònomes, la dirigeix un delegat del Govern, que la coordina, si escau, amb l'autònoma **154**

— **local**

Vegeu *eleccions; illes; municipis; província*

— **militar**

És dirigida pel Govern **97**

— **pública**

Objecte **103.1**

Principis d'actuació **103.1**

Òrgans **103.2**

Control judicial **106.1**

Responsabilitat **106.2; 149.1.18**

Obligacions financeres i despeses **133.4**

Competències de l'Estat en la seva ordenació bàsica **149.1.18**

Les comunitats autònomes poden introduir especialitats en el procediment comú d'aquesta **149.1.18**

administrats

Han de tenir un tractament comú **149.1.18**

advocats

Tothom té el dret a ésser defensat i assistit per un 17.3; 24.2

El dret a tenir-ne la defensa i l'assistència pot ésser suspès en determinats supòsits 55

Poden ésser nomenats membres del Consell General del Poder Judicial 122.3

Poden ésser nomenats membres del Tribunal Constitucional 159.2

aeronaus

La matriculació d'aquestes és competència exclusiva de l'Estat 149.1.20

aeroports

Les comunitats autònomes poden assumir competències en els esports i els que no compleixin activitats comercials 148.1.6

Els d'interès general són competència exclusiva de l'Estat 149.1.20

afers**— d'Estat**

El rei n'ha d'ésser informat 62.g

— públics

Els ciutadans tenen dret a participar-hi 23.1

agricultura

Els poders públics hi tenen una actuació especial 130.1

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.7

agrupacions de municipis

Determinen la província 141.1

Se'n poden crear altres que la província 141.3

Els estatuts poden crear circumscripcions pròpies per mitjà d'aquestes 152.3

aigües**— interiors**

Vegeu *pesca*

— minerals i termals

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.10

ajuntaments

Els corresponen el govern i l'administració dels municipis 140

Els de Ceuta i Melilla tenen la iniciativa autonòmica DT 5

Àlaba

Resta derogada la Llei del 25 d'octubre de 1839 en allò que la pugui afectar DD 2

alarma

Vegeu *estat d'alarma*

alcaldes

Vegeu *batlles*

alteració**— de l'ordre públic**

És l'únic motiu per què es poden prohibir reunions i manifestacions en llocs de trànsit públic 21.2

— dels límits provincials

Ha d'ésser aprovada per les Corts Generals 141.1

— dels termes municipals

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.2

alumnes

Intervenien en el control i en la gestió dels centres docents 27.7

ambaixadors

Són acreditats pel rei 63.1

ampliació de competències

Procediment per a la de les comunitats autònomes 148.2

apàtrides

Poden gaudir del dret d'asil 13.4

aplicació de les normes jurídiques

Les regles que s'hi refereixen són competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

aprofitaments**— forestals**

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.8

La legislació bàsica d'aquests és competència exclusiva de l'Estat 149.1.23

Vegeu també *espais forestals*

— hidràulics

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.10

Competències que hi té l'Estat 149.1.22

aqüicultura

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.11

aranzels

Vegeu *règim duaner i aranzelari*

arbitrarietat dels poders públics

Se'n garanteix la interdicció 9.3

Armada

És un dels constituents de les Forces Armades 8.1

armes

Cal que no n'hi hagi perquè es reconegui el dret de reunió 21.1

Llur règim de producció, comerç, tinença i ús és competència exclusiva de l'Estat 149.1.26

art

Vegeu *creació literària, artística, científica i tècnica; patrimoni artístic; patrimoni cultural; patrimoni històric*

artesanía

Els poders públics hi tenen una actuació especial 130.1

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.14

arxipèlag

Vegeu *illes*

— canari

Requisit per a modificar-ne el règim econòmic i fiscal DA 3

arxius**— administratius**

La llei hi ha de regular l'accés dels ciutadans 105.b

— de titularitat estatal

Competències que hi té l'Estat 149.1.28

asil

Vegeu *dret d'asil*

assegurances

Les bases de l'ordenació d'aquestes són competència exclusiva de l'Estat 149.1.11

assemblees**— de parlamentaris**

Es constitueixen per a elaborar un projecte d'estatut d'autonomia en determinades condicions d'iniciativa 151.2.1; DT 2

Aproven el projecte d'estatut elaborat i trameten una delegació a la Comissió Constitucional 151.2.2

— legislatives de les comunitats autònomes

Incompatibilitats de llurs membres 67.1

Designen senadors 69.5

Tenen iniciativa legislativa davant els òrgans de l'Estat 87.2

Elegeixen el president del consell de govern 152.1

El president i el consell de govern tenen responsabilitat política davant seu 152.1

Sistema d'elecció 152.1

Són legitimades per a interposar recurs d'inconstitucionalitat 162.1.a

— **que elaboren un projecte d'Estatut**

Composició 146

assignacions

Els diputats i els senadors n'han de percebre una, fixada per la cambra respectiva 71.4

Les transferides a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat són un recurs financer de les comunitats autònomes 157.1.c

En els pressupostos generals de l'Estat se'n pot establir una a les comunitats autònomes tenint en compte determinades condicions 158.1

assistència

— **d'advocat**

És un dret dels detinguts 17.3; 24.2

Pot ésser suspesa en determinats supòsits 55

— **social**

Els poders públics l'han de garantir per mitjà de la Seguretat Social 41

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.20

associacions

Se'n reconeix el dret 22.1

Il·legalitat 22.2

Registre 22.3

Dissolució i suspensió 22.4

Són prohibides les secretes i les paramilitars 22.5

Són instruments de participació ciutadana en el procediment d'elaboració de les disposicions administratives 105.a

— **empresarials**

Contribueixen a la defensa i a la promoció dels interessos econòmics i socials que els són propis 7

Vegeu també *organitzacions empresarials*

— **professionals**

Una llei ha de regular la dels jutges, magistrats i fiscals 127.1

assumpes

Vegeu *afers*

atemptats**— contra el patrimoni històric, cultural i artístic**

Són sancionats per la llei penal 46

— contra l'interès general d'Espanya

El Govern pot prendre mesures contra la comunitat autònoma que en cometi 155.1

atur

Vegeu *desocupació*

audiència

La llei ha de regular la dels ciutadans en l'elaboració de les disposicions administratives 105.a

La llei ha de regular la de l'interessat en els actes administratius 105.c

— pública

Vegeu *sentències judicials*

— territorial

Regulació en les comunitats autònomes on en resideix més d'una DA 4

augment**— de la despesa pública**

Ha d'ésser aprovat per llei 134.5

— dels crèdits

Les proposicions o esmenes que en comportin han d'obtenir la conformitat del Govern 134.6

autogovern

Les províncies limítrofes amb característiques comunes hi poden accedir 143.1; 151.2.1

L'organització de les institucions que l'exerceixen són competència de la comunitat autònoma respectiva 148.1.1

autonomia

Es reconeix la de les universitats 27.10

Els municipis, les províncies i les comunitats autònomes en gaudeixen 137

Es garanteix la dels municipis 140

Les comunitats autònomes en gaudeixen de financera 156.1

Iniciativa dels territoris dotats d'un règim provisional d'autonomia **DT 1;**
DT 2
 Vegeu també *comunitats autònomes; dret a l'autonomia; Estatut d'autonomia*

B

Balears

Vegeu *illes*

banca

Les bases d'ordenació d'aquesta són competència exclusiva de l'Estat **149.1.11**

bandera

— d'Espanya

Colors **4.1**

Les comunitats autònomes l'han d'utilitzar juntament amb la pròpia **4.2**

— de les comunitats autònomes

Els estatuts en poden reconèixer de pròpies **4.2**

S'han d'utilitzar juntament amb la d'Espanya **4.2**

bandes armades

Vegeu *suspensió de drets i llibertats*

bases

— de l'ordenació del crèdit, la banca i les assegurances

Són competència exclusiva de l'Estat **149.1.11**

— de l'organització militar

Una llei orgànica les ha de regular **8.2**

— de la planificació general de l'activitat econòmica

Són competència exclusiva de l'Estat **149.1.13**

— de la sanitat

Són competència exclusiva de l'Estat **149.1.16**

— de les obligacions contractuals

Són competència exclusiva de l'Estat **149.1.8**

— del règim jurídic de les administracions públiques

Són competència exclusiva de l'Estat **149.1.18**

— del règim miner i energètic

Són competència exclusiva de l'Estat **149.1.25**

— **per al traspàs de serveis a les comunitats autònomes**

Determinen el marc competencial d'aquestes 147.2.d

Vegeu també *legislació bàsica; normes bàsiques*

batlles

Integren els ajuntaments 140

beneficis fiscals

Els que afecten els tributs de l'Estat s'han d'establir per llei 133.3

L'import dels que afecten els tributs de l'Estat s'ha de consignar en els pressupostos generals de l'Estat 134.2

benestar general

L'activitat dels organismes públics que l'afecta ha de comptar amb la participació dels interessats 129.1

béns

El fet que perillin pot ésser motiu de prohibició de reunions i de manifestacions públiques 21.2

Ningú no pot ésser privat dels seus sinó per causa d'utilitat pública 33.3

Els particulars han d'ésser indemnitzats si llurs béns o drets són lesionats a causa del funcionament dels serveis públics 106.2

No se'n pot obstaculitzar la lliure circulació pel territori espanyol 139.2; 157.2

Les comunitats autònomes no poden gravar els situats fora de llur territori 157.2

— **comunals**

La llei n'ha de regular el règim jurídic 132.1

— **de domini públic**

La llei n'ha de regular el règim jurídic 132.1

Determinació dels de caràcter estatal 132.2

biblioteques

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.15

Competències que hi té l'Estat 149.1.28

Biscaia

Resta derogada la Llei del 25 d'octubre de 1839 en allò que la pugui afectar DD 2

Boletín Oficial del Estado

Publica les sentències del Tribunal Constitucional 164.1

La Constitució entra en vigor el dia que s'hi publica DF

C

cabildo

És una forma administrativa pròpia de cada illa d'un arxipèlag 141.4

cables aeris i submarins

Són competència exclusiva de l'Estat 149.1.21

Vegeu també *transport per cable*

caça

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.11

calamitat pública

Els deures dels ciutadans en aquest supòsit es poden regular per llei 30.4

cambres de les Corts Generals

Causes d'inelegibilitat i incompatibilitats dels seus membres 67.1; 70.1

Convocatòria reglamentària 67.3

Acabament del mandat 68.4; 69.6

Donen l'autorització per a inculpar o processar llurs membres 71.2

Estatut de llur personal 72.1

Pressupostos 72.1

Reglaments 72.1; 72.2

Elecció de presidents i de meses 72.2

Sessions conjuntes 72.2; 74.1

Períodes ordinaris de sessions 73.1

Sessions extraordinàries 73.2

Procediment especial per a adoptar determinades decisions 74.2

Functionen en Ple i per comissions 75.1

Poden delegar la funció legislativa a les comissions 75.2; 75.3

Poden nomenar comissions d'investigació 76.1

Cal comparèixer-hi si ho requereixen 76.2

Poden rebre peticions 77

Tenen Diputació Permanent 78

Requisits per a adoptar acords 79.1; 79.2

Les sessions plenàries tenen caràcter públic 80

Poden requerir el pronunciament del Tribunal Constitucional en matèria de tractats 95.2

Dissolució 99.5; 115; 168.1

Podran requerir la presència i la informació del Govern 109; 110

Interpellacions i preguntes al Govern 111

Convocatòria automàtica en determinats supòsits 116.5

Assumeixen funcions a l'entrada en vigor de la Constitució DT 8.1

Vegeu també *Congrés dels Diputats; Corts Generals; diputats; senadors; Senat*

canals

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.10

Canàries

Vegeu *arxipèlag canari; illes*

candidat a president del Govern

És proposat pel rei 62.d ; 99.1; 99.4

Ha d'exposar el seu programa davant el Congrés dels Diputats 99.2

El Congrés dels Diputats li pot denegar la confiança 99.3; 99.4; 99.5

El Congrés dels Diputats li pot atorgar la confiança 99.3; 114.2

Cal incloure'n un en la moció de censura 113.2

canvi

Vegeu *sistema monetari*

cap de l'Estat

Vegeu *rei*

capacitat

És un principi determinant per a l'accés a la funció pública 103.3

capital de l'Estat

Ho és la vila de Madrid 5

càrrecs públics

Els ciutadans tenen dret a accedir-hi 23.2

Ocupar-ne determinats de l'Administració de l'Estat és causa d'inelegibilitat i incompatibilitat de diputats i senadors 70.1.b

carreteres

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.5

Casa del Rei

Vegeu *rei*

castellà

És la llengua oficial de l'Estat 3.1

Hi ha el deure de conèixer-lo i el dret d'usar-lo 3.1

Vegeu també *llengües espanyoles*

catàstrofes

Els deures dels ciutadans en aquest supòsit es poden regular per llei 30.4

censura prèvia

No es pot usar per a restringir els drets d'expressió i d'opinió 20.2

centres docents

Els poders públics en creen 27.5

Llibertat de crear-ne 27.6

Els professors, els pares i els alumnes intervenen en el control i la gestió dels sostinguts per l'Administració 27.7

Reben ajut dels poders públics 27.9

cessació del Govern

Es produeix per dimissió del seu president 101.1

Vegeu també *dimissió del Govern; remoció del president del Govern*

Ceuta

És representada per un diputat 68.2

Elegeix senadors 69.4

Es pot constituir en comunitat autònoma DT 5

ciència

Els poders públics la promouen 44.2

Vegeu també *creació literària, artística, científica i tècnica*

circulació**— de béns**

Vegeu *llibertat de circulació*

— de mercaderies

Vegeu *llibertat de circulació*

— de persones

Vegeu *dret de circulació; llibertat de circulació*

— de serveis

Vegeu *llibertat de circulació*

— de vehicles de motor

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.21

circumscripció**— electoral**

En les eleccions a les Corts Generals ho és la província 68.2; 68.3; 69.2

En les eleccions al Senat a les províncies insulars, ho és cada illa 69.3

En les eleccions al Senat a Ceuta i Melilla, ho és cada població 69.4

— territorial

Els estatuts en poden establir de pròpies 152.3

Vegeu també *agrupacions de municipis; divisió territorial*

ciutadans

Són subjectes a la Constitució 9.1

Tenen dret a participar en els assumptes públics 23.1

Poden accedir a funcions i a càrrecs públics 23.2; 103.3

Han d'ésser escoltats en el procediment d'elaboració de disposicions administratives 105.a

Tenen accés als arxius i als registres administratius 105.b

clàusula de consciència

Vegeu *dret a la clàusula de consciència*

col·legis professionals

La llei n'ha de regular el règim jurídic 36

comandament suprem de les Forces Armades

Correspon al rei 62.h

comerç**— exterior**

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.10

— interior

Ha d'ésser regulat per llei 51.3

Comissió**— Constitucional del Congrés**

Examina els projectes d'estatut d'autonomia 151.2.2

Si s'hi acumulen diversos projectes d'Estatut, els dictamina per l'ordre en què han entrat DT 6

— Mixta Congrés - Senat

Es constitueix quan no hi ha acord entre ambdues cambres sobre decisions concernents a determinades disposicions constitucionals 74.2

comissions

Constitueixen una de les formes de treball de les cambres 75.1

— d'investigació

El Congrés i el Senat en poden nomenar per a afers d'interès públic 76.1

— legislatives permanents

Els pot ésser delegada la funció legislativa, excepte en determinades matèries 75.2; 75.3

compareixença davant les cambres

És obligatòria a requeriment d'aquestes 76.2

competències

Les que corresponen a una comunitat autònoma han de constar en el seu Estatut 147.2.d

Determinació de les que poden assumir les comunitats autònomes 148

Les que no són atribuïdes a l'Estat poden correspondre a les comunitats autònomes 149.3

Les que no són assumides per l'estatut d'autonomia corresponen a l'Estat 149.3

— d'execució

Les comunitats autònomes en poden tenir en legislació laboral 149.1.7

Les comunitats autònomes en poden tenir en els serveis de la Seguretat Social 149.1.17

Les comunitats autònomes en poden tenir de les normes bàsiques del règim de premsa, ràdio i televisió 149.1.27

— exclusives

Determinació de les que té l'Estat 149.1

En les que no són atribuïdes a les comunitats autònomes les normes de l'Estat prevalen sobre les de les comunitats 149.3

Les Corts poden atribuir el desenvolupament legislatiu de les estatals a les comunitats autònomes per mitjà d'una llei orgànica 150.1

L'Estat pot transferir-ne o delegar-ne de pròpies a les comunitats autònomes 150.2

Compte general de l'Estat

En fa l'examen el Tribunal de Comptes per delegació de les Corts 136.1

comunicacions

Se'n garanteix el secret 18.3

Se'n pot suspendre el secret en determinats supòsits 55

Llur règim general és competència exclusiva de l'Estat 149.1.21

Vegeu també *correus; telecomunicacions*

comunitats autònomes

Les llengües respectives hi poden ésser oficials 3.2

Poden tenir banderes i ensenyes pròpies 4.2

Designen senadors 69.5

Els decrets llei del Govern no poden afectar llur règim 86.1

Tenen iniciativa legislativa davant el Congrés dels Diputats 87.2

- Poden ésser requerides a prestar informació i ajut a les cambres 109
- Subministren previsions per als projectes de planificació 131.2
- Poden establir tributs 133.2; 157.2
- Gestionen llurs interessos 137
- Les diferències entre llurs estatuts no poden implicar privilegis 138.2
- Procediment per a constituir-se 143; 144; 151; DT 2
- No poden federar-se 145.1
- Règim de cooperació entre elles 145.2
- L'estatut d'autonomia en fa constar la denominació 147.2.a
- L'estatut d'autonomia en fa constar la delimitació del territori 147.2.b
- L'estatut d'autonomia en fa constar les institucions 147.2.c
- L'estatut d'autonomia en fa constar les competències assumides 147.2.d
- Competències que poden assumir 148
- Competències que l'Estat els ha de respectar en l'exercici de les seves competències exclusives 149.1.6; 149.1.7; 149.1.8; 149.1.17; 149.1.18; 149.1.19; 149.1.21; 149.1.22; 149.1.23; 149.1.24; 149.1.27; 149.1.28; 149.1.29; 149.2; 149.3; 150
- Supòsits en què hi pot prevaler el dret estatal 149.3
- Supòsits en què el dret estatal hi és supletori 149.3
- Poden ésser facultades per a dictar normes en matèries de competència estatal 150.1
- L'Estat els pot transferir o delegar facultats pròpies 150.2
- L'Estat pot dictar lleis d'harmonització de llurs disposicions normatives 150.3
- Organització institucional bàsica de les constituïdes per iniciativa especial 152.1
- Organització judicial 152.1
- Poden tenir circumscripcions territorials pròpies 152.3
- Control de l'activitat de llurs òrgans 153
- Llur Administració es pot coordinar amb la de l'Estat 154
- Conseqüències d'incomplir llurs obligacions constitucionals i legals o d'atemptar contra l'interès general d'Espanya 155
- Tenen autonomia financera 156.1
- Recursos econòmics 156; 157.1; 158
- Regulació de llur col·laboració financera amb l'Estat 156.2; 157.3
- Són destinatàries del fons de compensació interterritorial 158.2
- La coneixença de llurs conflictes de competència amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes competeix al Tribunal Constitucional 161.1.c

El Govern pot impugnar llurs disposicions davant el Tribunal Constitucional 161.2

Poden interposar el recurs d'inconstitucionalitat 162.1.a

Ordenació de les audiències territorials en llur àmbit DA 4

Ceuta i Melilla s'hi poden constituir DT 5

Vegeu també *assemblees legislatives de les comunitats autònomes; competències; consell de govern d'una comunitat autònoma; Estatut d'autonomia; iniciativa del procés autonòmic; president d'una comunitat autònoma*

concessions administratives

La legislació bàsica d'aquestes és competència exclusiva de l'Estat 149.1.18

condecoracions

Correspon al rei de concedir-ne 62.f

condemnat

Gaudeixen dels drets fonamentals i d'altres 25.2

confederacions de sindicats

Vegeu *sindicats*

confessió de culpabilitat

Ningú no pot ésser obligat a fer-ne 24.2

confessions religioses

No poden tenir caràcter estatal 16.3

L'Estat hi manté relacions de cooperació 16.3

Vegeu també *Església catòlica*

confiança

Vegeu *candidat a president del Govern; president del Govern; qüestió de confiança*

confiscació

No és a l'abast del sistema tributari 31.1

conflictes

— **collectius**

Es reconeix el dret a adoptar-ne 37.2; 55.1

— **de competències**

Els relatius a competències financeres poden ésser regulats per una llei orgànica 157.3

El Tribunal Constitucional hi és competent 161.1.c

— **de normes**

- Les normes per a resoldre'ls són competència exclusiva de l'Estat 149.1.8
- Hi prevalen les normes de l'Estat en tot allò que no és competència autonòmica exclusiva 149.3

Congrés dels Diputats

- Funcions del president 64.1; 72.2; 72.3
- Elecció 68
- Composició 68.1
- Dissolució 68.4; 99.5; 115; 116.5; 168.1
- Convocatòria del Congrés electe 68.6
- El seu president presideix les sessions conjuntes de les dues cambres 72.2
- Pot nomenar comissions d'investigació 76.1
- Cal la majoria absoluta perquè aprovi lleis orgàniques 81.2
- Debat i vota els decrets llei 86.2
- Té iniciativa legislativa 87.1
- Potestat legislativa 88; 89; 90
- Autoritza a convocar un referèndum 92.2
- Procediment de la votació d'investidura 99
- El president del Govern hi planteja la qüestió de confiança 112; 114.1
- Pot adoptar moció de censura 113; 114.2
- Autoritza la pròrroga de l'estat d'alarma 116.2
- Autoritza l'estat d'excepció 116.3
- Declara l'estat de setge 116.4
- No pot ésser dissolt mentre hi hagi declarats els estats d'alarma, d'excepció o de setge 116.5
- Funcions de la seva Comissió Constitucional 151.2.2; DT 6
- Proposa el nomenament de quatre membres del Tribunal Constitucional 159.1
- Vegeu també *cambres; Corts Generals; diputats*

cònjuges

- La llei n'ha de regular els drets i els deures 32.2

Consell— **d'Estat**

- És l'òrgan consultiu suprem del Govern 107
- Dictamina pel que fa al control pel Govern de l'exercici de les funcions delegades a les comunitats autònomes 153.b

— **de Ministres**

- Aprova els decrets 62.f
- Aprova els projectes de llei 88

Delibera sobre el plantejament de la qüestió de confiança 112

Delibera sobre la dissolució de les cambres 115.1

Declara els estats d'alarma i d'excepció 116.2; 116.3

Proposa de declarar l'estat de setge 116.4

Vegeu també *Govern*

— **General del Poder Judicial**

Estatut i règim d'incompatibilitats 122.2

Funcions 122.2

Llei orgànica 122.2

És l'òrgan de govern del poder judicial 122.2

Composició 122.3

Proposa el nomenament del president del Tribunal Suprem 123.2

És escoltat per al nomenament del fiscal general de l'Estat 124.4

Proposa el nomenament de dos membres del Tribunal Constitucional 159.1

consell

— **de govern d'una comunitat autònoma**

Ha d'ésser configurat pels estatuts d'autonomia 152.1

Pot interposar recurs d'inconstitucionalitat 162.1.a

— **insular**

És una forma administrativa pròpia de cada illa d'un arxipèlag 141.4

— **obert**

La llei ha de regular les condicions en què pot ésser procedent 140

conservatoris de música

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.15

consort de la reina

No pot assumir funcions constitucionals 58

Pot exercir la regència 58; 59

Constitució

És aprovada per les Corts i ratificada pel poble espanyol **preàmbul**

Reconeix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i les regions 2

Els partits polítics l'han de respectar 6

Les associacions empresarials i els sindicats l'han de respectar 7

Les Forces Armades tenen la missió de defensar-la 8.1

Els ciutadans i els poders públics hi resten subjectes 9.1

Principis jurídics que garanteix 9.3

Es pot atribuir a organitzacions internacionals l'exercici de competències que en deriven 93

Cal revisar-la si es conclouen tractats internacionals amb estipulacions que hi són contràries 95

Procediment per al cas que les comunitats autònomes la incompleixin 155.1

Empara i respecta els drets històrics dels territoris forals DA 1

Resten derogades les disposicions que s'hi oposen DD 3

S'ha de publicar en el *Boletín Oficial del Estado* DF

Dia d'entrada en vigor DF

Vegeu també *constitucionalitat*; *recurs d'inconstitucionalitat*; *reforma constitucional*; *Tribunal Constitucional*

constitucionalitat

El Tribunal Constitucional la controla pel que fa a les normes amb rang de llei 153.a; 161

Vegeu també *recurs d'inconstitucionalitat*; *Tribunal Constitucional*

consulta

— popular

L'autorització per a convocar-la per via de referèndum és competència exclusiva de l'Estat 149.1.32

Vegeu també *referèndum*

— prèvia

Cal que el rei la faci amb els grups polítics per a proposar un candidat a la Presidència del Govern 99.1

consumidors

Els poders públics n'han de garantir la defensa i la protecció 51.1

Els poders públics n'han de promoure la informació i l'educació i fomentar-ne l'organització 51.2

contractes administratius

La legislació bàsica sobre aquests és competència exclusiva de l'Estat 149.1.18

Vegeu també *obligacions contractuals*

contribucions

Les comunitats autònomes en poden disposar de pròpies 157.1.b

convalidació dels decrets llei

El Congrés s'hi ha de pronunciar expressament 86.2

convenis

— collectius

La llei n'ha de garantir el dret 37.1

— **entre comunitats autònomes**

S'han de preveure en llurs estatuts o requereixen l'autorització de les Corts **145.2**

— **internacionals**

Vegeu *acords internacionals; tractats internacionals*

convertibilitat

Vegeu *sistema monetari*

convivència

Voluntat de garantir-la democràticament **preàmbul**

convocatòria

Vegeu *cambres; Congrés dels Diputats; referèndum*

cooperació entre comunitats autònomes

Els acords requereixen l'autorització de les Corts **145.2**

cooperatives

Vegeu *societats cooperatives*

coordinació

És un principi d'actuació de l'Administració **103.1; 103.2**

La de l'Administració de l'Estat amb l'administració de les comunitats autònomes l'exerceix el delegat del Govern **154**

Corona d'Espanya **títol II**

Vegeu *abdicació de la Corona; Corts Generals; Joan Carles I de Borbó; matrimoni; rei; renúncies a la Corona*

corporacions locals

Poden establir tributs **133.2**

Tenen iniciativa en el procés autonòmic **143.2; DT 1**

Les comunitats autònomes poden assumir funcions que s'hi relacionen **148.1.2**

correus

Són competència exclusiva de l'Estat **149.1.21**

Corts Generals **títol III**

Aproven la Constitució **preàmbul**

Designen el Defensor del Poble **54**

Tenen intervencions amb relació a la Corona **57.3; 57.4; 57.5; 59.2; 59.3; 60.1; 61.1**

- Autoritzen el rei a declarar la guerra o a fer la pau 63.3
- Són formades pel Congrés i el Senat 66.1
- Competències generals 66.2
- Controlen l'acció de govern 66.2
- Tenen potestat legislativa 66.2; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90
- Són inviolables 66.3
- Els seus membres no són lligats per mandat imperatiu 67.2
- Reglament 72.2
- Adopció de decisions en determinats casos 74.2
- Poden fer delegacions legislatives al Govern 82
- Poden tramitar decrets llei com a projectes de llei 86.3
- Competències relatives als tractats internacionals 93; 94; 95.2
- Relacions amb el Govern **títol V**
- Aproven els pressupostos de l'Estat 134.1
- Competències amb relació als convenis i acords de cooperació entre comunitats autònomes 145.2
- Apreciació de la necessitat de dictar una llei d'harmonització 150.3
- Vegeu també *cambres; Congrés dels Diputats; diputats; senadors; Senat*

cosa jutjada

- Les sentències judicials no en perden el valor per declaració d'inconstitucionalitat d'una norma 161.1.a
- Les sentències del Tribunal Constitucional en tenen el valor l'endemà d'haver estat publicades 164.1

cossos de seguretat

- Vegeu *forces de seguretat*

costes

- La il·luminació n'és competència exclusiva de l'Estat 149.1.20
- Vegeu també *zona maritimoterrestre*

creació literària, artística, científica i tècnica

- És un dret reconegut i protegit 20.1.b

credencials

- La validesa de les de diputats i senadors és sotmesa al control judicial 70.2
- Vegeu també *ambaixadors*

crèdit

- L'Estat i les comunitats autònomes han d'estar autoritzats per llei per a contraure'n 135.3

L'establiment de les bases per a ordenar-lo és competència exclusiva de l'Estat 149.1.11

Pot ésser un recurs financer de les comunitats autònomes 157.1.e

creences

No es pot obligar ningú a declarar-les 16.2

Els poders públics han de tenir en compte les religioses 16.3

culpabilitat

Vegeu dret a no confessar-se culpable

cultura

Voluntat de promoure'n el progrés preàmbul

Els condemnats a penes de presó tenen dret a accedir-hi 25.2

És promoguda pels poders públics 44.1

La joventut hi ha de participar 48

S'han d'atendre els problemes que presenta per a la tercera edat 50

Les comunitats autònomes poden assumir competències per a fomentar-la 148.1.17

El seu servei és un deure de l'Estat 149.2

cultures dels pobles d'Espanya

Voluntat de protegir-les preàmbul

D

decisions polítiques

Les de transcendència especial poden ésser sotmeses a referèndum 92.1

declaració

El detingut no pot ésser obligat a fer-ne 17.3; 55

Ningú no pot ésser obligat a fer-ne cap contra si mateix 24.2

— d'inconstitucionalitat

La d'una llei n'afecta la jurisprudència però no el valor de cosa jutjada de la sentència que s'hi hagi basat 161.1.a

Té plens efectes davant tothom 164.1

— de guerra

Correspon de fer-la al rei 63.3

— de política general

Pot ésser objecte d'una qüestió de confiança 112

Declaració universal de drets humans

És regla interpretativa de les normes relatives als drets i a les llibertats constitucionals 10.2

decrets

El rei expedeix els acordats en Consell de Ministres 62.f

— legislatius

Títol que reben les disposicions que contenen legislació delegada 85

Vegeu també *delegació legislativa*

— llei

És la forma que prenen les disposicions legislatives provisionals que el Govern pot dictar en cas de necessitat urgent i extraordinària 86.1

No poden afectar determinades matèries 86.1

Han d'ésser sotmesos a la convalidació o la derogació del Congrés en un termini de trenta dies 86.2

Les Corts poden tramitar-los com a projectes de llei urgents abans de la ratificació 86.3

defensa

És una missió de les Forces Armades 8.1

És un deure dels espanyols 30.1

És dirigida pel Govern 97

En allò que l'afecta, no hi pot haver accés dels ciutadans als arxius i als registres administratius 105.b

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.4

— pròpia

Tothom hi té dret en el procés judicial 24.2

Defensor del Poble

Una llei orgànica n'ha de regular la institució 54

Exercir-ne el càrrec és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.c

És legítim per a interposar recursos d'inconstitucionalitat i d'empara 162.1.a; 162.1.b

dèficit estructural

No podrà superar els marges establerts, si s'escau, per la Unió Europea per als seus Estats membres 135.2

Una llei orgànica en fixarà el màxim permès a l'Estat i a les comunitats autònomes 135.2

delegació

— de facultats

L'Estat en pot fer a les comunitats autònomes en matèries de la seva titularitat **150.2; 153.b**

— de la potestat legislativa

Les cambres la poden fer a les comissions legislatives permanents **75.2; 75.3**

— legislativa

Les Corts la poden fer al Govern sobre determinades matèries **82.1**

S'ha de fer mitjançant una llei de bases **82.2**

Condicions **82.3; 82.4; 82.5; 82.6; 83**

Quan és vigent el Govern pot oposar-se a les propostes que hi siguin contràries **84**

Se'n fa el desplegament mitjançant decrets legislatius **85**

delegat

El Govern en nomena un per a dirigir l'Administració de l'Estat en una comunitat autònoma **154**

delictes

Les associacions que en tinguin com a mitjà o finalitat són il·legals **22.2**

S'hi aplica el principi de legalitat **25.1**

En allò que n'afecta la indagació, no hi pot haver accés als arxius i als registres administratius **105.b**

En les funcions d'indagar-los, la policia judicial depèn dels jutges, dels tribunals i del Ministeri Fiscal **126**

— contra la seguretat de l'Estat

Requisits per a acusar-ne els membres del Govern **102.2**

— flagrants

Són causa de poder entrar en el domicili **18.2**

Són causa de poder detenir diputats o senadors **71.2**

— polítics

Resten exclosos de l'extradició **13.3**

delinqüents

En les funcions de descobrir-los, la policia judicial depèn dels jutges, els tribunals i el Ministeri Fiscal **126**

dependència jeràrquica

És un principi de funcionament del Ministeri Fiscal **124.2**

derogació

Se'n fa de determinades lleis **DD**

desafectació**— de béns comunals**

Ha d'ésser regulada per llei 132.1

— de béns de domini públic

Ha d'ésser regulada per llei 132.1

descans

Els poders públics l'han de garantir 40.2

descentralització

És un principi d'actuació de l'Administració 103.1

desconcentració

És un principi d'actuació de l'Administració 103.1

desenvolupament econòmic

Els poders públics l'han d'atendre 130.1

L'Estat el pot planificar 131.1

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.13

Vegeu també *activitat econòmica; economia; planificació econòmica; política econòmica nacional*

desequilibris econòmics

Un fons de compensació es destina a corregir els de caràcter interterritorial 158.2

desocupació

El règim públic de Seguretat Social ha de garantir l'assistència i les prestacions socials suficients en aquest cas 41

despesa pública

Tothom hi ha de contribuir 31.1

Ha de realitzar una assignació equitativa dels recursos públics 31.2

El Govern pot presentar projectes de llei que augmentin les aprovades als pressupostos generals 134.5

detenció

Condicions i formes perquè sigui legal 17

Possibilitat de suspensió de les condicions i formes en determinats supòsits 55

Els diputats i els senadors només poden ésser-ne objecte en cas de delictes flagrants 71.2

Vegeu també *privació de llibertat*

detinguts

Vegeu *detenció*

deures

Per llei es poden regular els que concerneixen els ciutadans en els casos de risc greu, catàstrofe o calamitat pública 30.4

Per llei s'han d'establir els que concerneixen tothom amb relació a la salut pública 43.2

— **constitucionals**

La regulació de les condicions bàsiques de llur exercici és competència exclusiva de l'Estat 149.1.1

— **de conèixer el castellà**

Tots els espanyols el tenen 3.1

— **de conservar el medi ambient**

Tothom el té 45.1

— **de defensar Espanya**

Els espanyols el tenen 30.1

— **de treballar**

Tots els espanyols el tenen 35.1

— **dels cònjuges**

La llei els ha de regular 32.2

— **dels pares**

Són de prestar assistència completa als fills 39.3

— **fonamentals** **títol I, cap. II, secc. 2**

Els decrets llei no els poden afectar 86.1

Els tractats que els afectin requereixen l'autorització prèvia de les Corts Generals 94.1.c

deute— **de l'Estat**

És competència exclusiva d'aquest 149.1.14

— **públic**

El Govern ha d'estar autoritzat per llei per a emetre'n 135

L'Estat i les comunitats autònomes han d'estar autoritzats per llei per a emetre'n 135.3

No podrà superar el valor de referència establert en el Tractat de Funcionament de la Unió Europea 135.3

dignitat de la persona

És fonament de l'ordre polític 10.1

diligències— **judicials**

S'hi garanteix l'assistència d'advocat al detingut 17.3

— **policiaques**

S'hi garanteix l'assistència d'advocat al detingut 17.3

dimissió

— **del Govern**

Es produeix quan el Congrés li nega la confiança 114.1

Es produeix si el Congrés adopta una moció de censura 114.2

— **del president del Govern**

És causa de cessació del Govern 101.1

dinastia històrica

N'és legítim hereu S.M. Joan Carles I de Borbó 57.1

diputacions

— **permanents de les cambres**

Poden demanar sessió extraordinària 73.2

Constitució i funcions 78

La del Congrés n'assumeix les competències en els estats d'alarma, d'excepció i de setge 116.5

— **provincials**

Tenen encomanat el govern i l'administració de les províncies 141.2

Tenen iniciativa en el procés autonòmic 143.2; 144.c; 151.1

diputats

Causes d'inelegibilitat i d'incompatibilitat 67.1; 70.1

Elecció 68

Durada del mandat 68.4

Actes i credencials 70.2

Gaudeixen d'inviolabilitat 71.1

Cal l'autorització de la cambra per a processar-los 71.2

Només poden ésser detinguts per delictes flagrants 71.2

Gaudeixen d'immunitat 71.2

La Sala Penal del Tribunal Suprem és competent en les causes contra ells 71.3

Tenen una assignació econòmica 71.4

Llur vot és personal i indelegable 79.3

Són legítims per a interposar un recurs d'inconstitucionalitat 162.1.a

Vegeu també *cambres; Congrés dels Diputats; Corts Generals; credencials*

discapacitats

Vegeu *persones discapacitades*

discriminació

- No en pot prevaler cap entre espanyols 14
- No se'n pot fer per raó de sexe en el treball 35.1

disminució dels ingressos

- El Govern pot presentar projectes de llei que n'impliquin respecte als pressupostos vigents 134.5
- Les proposicions de llei i les esmenes que en comportin requereixen l'aprovació del Govern 134.6

disposicions**— administratives**

- La llei ha de regular l'audiència dels ciutadans en el procediment per a elaborar les que els afecten 105.a
- Les de les comunitats autònomes són controlades per la jurisdicció contenciosa administrativa 153.c

— de les comunitats autònomes

- El Govern pot impugnar-les davant el Tribunal Constitucional 161.2
- La impugnació en provoca la suspensió 161.2

— del Govern

- Les que contenen legislació delegada reben el títol de decrets legislatius 85

— legislatives provisionals

- Prenen la forma de decrets llei 86.1
- Vegeu també *decrets llei*

— normatives amb força de llei

- El Tribunal Constitucional controla la constitucionalitat de les dictades per les comunitats autònomes 153.a
- Poden ésser objecte de recurs d'inconstitucionalitat 161.1.a; 162.1.a; 163; 164
- Vegeu també *lleis; normes*

— normatives de les comunitats autònomes

- L'Estat pot dictar lleis que estableixin els principis necessaris per a harmonitzar-les 150.3

— sancionadores

- Es garanteix la irretroactivitat de les no favorables o restrictives de drets individuals 9.3

dissolució de les cambres

- Vegeu *cambres; Congrés dels Diputats; Senat*

distincions

- Correspon al rei de concedir-ne 62.f

divises

Vegeu *sistema monetari*

divisió territorial

Per al compliment de les activitats de l'Estat ho és la província 141.1

Vegeu també *circumscripció territorial*

dobles nacionalitats

Vegeu *nacionalitat*

domicili

És inviolable 18.2

La inviolabilitat en pot restar suspesa 55

domini públic

Vegeu *béns de domini públic*

dones

Tenen dret a contreure matrimoni amb plena igualtat jurídica 32.1

Els poders públics asseguren la protecció integral de les que són mares 39.2

En la successió al tron l'home del mateix grau és preferit a la dona 57.1

dret**— a contreure matrimoni**

L'home i la dona el tenen amb plena igualtat jurídica 32.1

— a entrar i sortir d'Espanya

El tenen els espanyols segons que la llei determini 19

Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1

— a ésser informat de l'acusació

Tothom el té 24.2

— a l'assistència de lletrat

Tothom el té 17.3; 24.2

Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1

— a l'autonomia

Es garanteix el de les nacionalitats i les regions 2

Formes d'exercir-lo les nacionalitats i les regions 143; 151; DT 2

— a l'educació

Vegeu *educació*

— a l'herència

Es reconeix, d'acord amb la seva funció social 33.1; 33.2

— a l'honor

És garantit 18.1; 18.4

- Ha d'ésser respectat en l'exercici dels drets d'expressió i d'informació 20.4
- **a la clàusula de consciència**
 - La llei l'ha de regular 20.1.d
 - Té límits en altres drets 20.4
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
- **a la defensa per lletrat**
 - Tothom el té 24.2
 - Vegeu també *advocats*
- **a la defensa pròpia**
 - Tothom el té utilitzant els mitjans probatoris pertinents 24.2
- **a la igualtat**
 - Implica inexistència de discriminació 14
 - Els ciutadans el tenen en l'accés a les funcions i als càrrecs públics 23.2
 - Implica els mateixos drets i les mateixes obligacions arreu del territori 139.1
 - La regulació bàsica de les seves condicions és competència exclusiva de l'Estat 149.1.1
- **a la integritat física i moral**
 - El té tothom i implica prohibició de la tortura i de tractes inhumans 15
- **a la intimitat**
 - És garantit 18.1; 18.4
 - Ha d'ésser respectat en l'exercici dels drets d'expressió i d'informació 20.4
 - Ha d'ésser respectat en l'accés dels ciutadans als arxius i als registres administratius 105.b
- **a la llibertat**
 - El té tota persona 17.1
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
- **a la llibertat de càtedra**
 - Es reconeix i es protegeix 20.1.c ; 20.2
 - Té límits en altres drets 20.4
- **a la lliure elecció de professió o ofici**
 - Tots els espanyols el tenen 35.1
- **a la lliure expressió**
 - Es reconeix i es protegeix 20.1.a ; 20.2
 - Té límits en altres drets 20.4
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
- **a la lliure informació**
 - Es reconeix i es protegeix 20.1.d; 20.2; 20.3; 20.5

- Té límits en altres drets 20.4
- Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
- **a la lliure sindicació**
 - Tothom el té 28.1
 - Vegeu també *sindicats*
- **a la negociació col·lectiva del treball**
 - La llei l'ha de garantir 37.1
- **a la presumpció d'innocència**
 - Tothom el té 24.2
- **a la producció i a la creació literària, artística, científica i tècnica**
 - Es reconeix i es protegeix 20.1.b; 20.2
 - Té límits en altres drets 20.4
- **a la promoció pel treball**
 - Tots els espanyols el tenen 35.1
- **a la pròpia imatge**
 - És garantit 18.1
 - Ha d'ésser respectat en l'exercici dels drets d'expressió i d'informació 20.4
- **a la propietat privada**
 - Es reconeix, d'acord amb la seva funció social 33.1; 33.2
- **a la protecció de la salut**
 - Es reconeix i correspon als poders públics de tutelar-lo 43.1; 43.2
- **a la seguretat**
 - El té tota persona 17.1
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
- **a la tutela judicial**
 - Tothom el té 24.1
 - Qualsevol ciutadà pot invocar-lo davant els tribunals respecte als drets fonamentals 53.2
- **a la vida**
 - El té tothom 15
- **a no confessar-se culpable**
 - Tothom el té 24.2
- **a no declarar contra si mateix**
 - Tothom el té 24.2
- **a participar en els afers públics**
 - El tenen els ciutadans espanyols 13.2; 23.1
- **a un habitatge digne**
 - Tots els espanyols el tenen i els poders públics n'han de promoure les condicions per a fer-lo efectiu 47

- **a un procés públic**
Tothom el té, sense dilacions i amb garanties 24.2
- **a una remuneració**
El condemnat que compleix presó el té 25.2
Tots els espanyols el tenen 35.1
- **al conflicte col·lectiu**
Es reconeix als treballadors i als empresaris 37.2
- **al jutge ordinari**
Tothom el té 24.2
- **al secret professional**
La llei l'ha de regular 20.1.d
Té límits en altres drets 20.4
La llei l'ha de regular quan per raó d'aquest no s'està obligat a declarar judicialment 24.2
Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
- **al treball**
El condemnat que compleix presó el té 25.2
Tots els espanyols el tenen 35.1
- **civil especial o foral**
Les comunitats autònomes on n'hi hagi poden conservar-lo, modificar-lo i desenvolupar-lo 149.1.8
- **d'accedir a funcions i càrrecs públics**
El tenen els ciutadans espanyols 13.2; 23.2
- **d'asil**
Ha d'ésser regulat per llei 13.4
És competència exclusiva de l'Estat 149.1.2
- **d'associació**
Es reconeix sota determinades condicions 22
Vegeu també *associacions*
- **d'usar el castellà**
El tenen tots els espanyols 3.1
- **de circulació**
El tenen els espanyols dins el territori nacional 19
Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
Vegeu també *llibertat de circulació*
- **de defensar Espanya**
Tots els espanyols el tenen 30.1
- **de fundació**
Es reconeix per a finalitats d'interès general 34

- **de gràcia**
 - Correspon al rei d'exercir-lo 62.i
 - És matèria exclosa de la iniciativa popular 87.3
 - Supòsits d'inaplicabilitat 102.3
 - **de l'Estat**
 - Prevalença i supletorietat 149.3
 - **de lliure residència**
 - El tenen els espanyols dins el territori nacional 19
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
 - **de manifestació**
 - Es reconeix com a exercici del dret de reunió 21.2
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
 - **de petició**
 - Tots els espanyols el tenen individualment i col·lectivament 29.1
 - Els membres de les Forces Armades només el poden exercir individualment 29.2
 - Es pot exercir respecte a les cambres legislatives 77.1
 - **de reunió**
 - Es reconeix sota determinades condicions 21
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
 - **de sufragi**
 - El tenen tots els ciutadans espanyols 13.2; 23.1; 68.5
 - Vegeu també *sufragi universal*
 - **de vaga**
 - Es reconeix als treballadors 28.2
 - Pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1
 - **foral**
 - Les situacions que empara no són perjudicades per l'article 12 DA 2
 - Vegeu també *dret civil especial o foral*
- drets**
- Els particulars han d'ésser indemnitzats si llurs béns o drets són lesionats a causa del funcionament dels serveis públics 106.2
- **dels infants**
 - Vegeu *infants*
 - **fonamentals** **títol I; cap. 2; secc. 1**
 - S'han d'interpretar segons la Declaració universal de drets humans 10.2
 - El condemnat a presó en gaudeix amb determinades limitacions 25.2
 - Vinculen tots els poders públics 53.1

Només per llei se'n pot regular l'exercici 53.1

Són tutelats pel Tribunal Constitucional 53.1; 53.2; 161.1.b ; 162.1.b

Qualsevol ciutadà pot demanar-ne la tutela als tribunals ordinaris 53.2; 117.4

Poden ésser suspesos en determinats supòsits 55

Es desenvolupen per llei orgànica 81.1

Els decrets llei no els poden afectar 86.1

Els tractats internacionals que els afecten requereixen l'autorització de les Corts Generals 94.1.c

La regulació de les condicions bàsiques per a exercir-los és competència exclusiva de l'Estat 149.1.1

La reforma constitucional que els afectés requeriria la dissolució de les Corts, immediata a l'aprovació de la iniciativa 168.1

Vegeu també *suspensió de drets i llibertats; violació de drets i llibertats*

— **històrics**

Els dels territoris forals són emparats i respectats DA 1

— **humans**

Voluntat de protegir-ne l'exercici preàmbul

Les normes sobre drets fonamentals s'interpreten segons la Declaració universal de drets humans i els tractats que s'hi refereixen 10.2

duanes

Vegeu *règim duaner i aranzelari*

E

economia

Voluntat de promoure'n el progrés preàmbul

— **de mercat**

És el marc de la llibertat d'empresa 38

— **general**

Les seves exigències condicionen l'exercici de la llibertat d'empresa 38

— **i finances** **títol VII**

Vegeu *activitat econòmica; desenvolupament econòmic; hisenda; ordenació general de l'economia; planificació econòmica; política d'estabilitat econòmica; política econòmica nacional*

edat

La necessària per a contreure matrimoni ha d'ésser regulada per llei 32.2

Vegeu també *majoritat; minoritat*

educació

Tothom hi té dret 27.1

Objecte 27.2

Els poders públics n'han de garantir el dret 27.5

Les normes bàsiques són competència exclusiva de l'Estat 149.1.30

— **física**

Els poders públics l'han de fomentar 43.3

— **sanitària**

Els poders públics l'han de fomentar 43.3

eficàcia

És un principi d'actuació de l'Administració pública 103.1

— **de les normes jurídiques**

Les regles que s'hi refereixen són competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

Vegeu també *aplicació de les normes jurídiques*

elaboració de les lleis *títol III, cap. II***eleccions**

Només els espanyols poden participar-hi 13.2

Han d'ésser periòdiques per sufragi universal 23.1

— **a l'assemblea legislativa d'una comunitat autònoma**

S'han de fer per sufragi universal, amb representació proporcional tenint en compte les diverses zones del territori 152.1

— **de diputats**

Forma i organització 68

— **de senadors**

Forma i organització 69

— **locals**

Hi poden participar no-espanyols 13.2

Formes 140

emigració

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.2

Vegeu també *treballadors*

empara

Vegeu *recurs d'empara*

empresa

Se'n reconeix la llibertat dins el marc de l'economia de mercat 38

En pot ésser acordada la intervenció 128.2

Els poders públics hi han de promoure les formes de participació 129.2

empresaris

Participen en la negociació col·lectiva del treball 37.1

Se'n reconeix el dret a adoptar mesures de conflicte col·lectiu 37.2

El dret de conflicte col·lectiu pot ésser suspès en determinats supòsits 55.1

energia elèctrica

Competències que hi té l'Estat 149.1.22

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 149.1.22

Vegeu també *règim miner i energètic*

ensenyament

Se'n reconeix la llibertat 27.1

El bàsic és obligatori i gratuït 27.4

Vegeu també *educació*

ensenyos de les comunitats autònomes

Els estatuts en poden reconèixer de pròpies 4.2

equilibri

— del desenvolupament sectorial i regional

L'Estat pot fer-lo per llei 131.1

— econòmic

L'Estat ha de vetllar perquè s'estableixi entre les diverses parts del territori 138.1

error judicial

Els danys que aquest causi donen dret a indemnització 121

escorcoll domiciliari

No es pot fer sense consentiment del titular o sense resolució judicial 18.2

Es pot fer sense els requisits establerts en determinats casos i supòsits 18.2; 55

Església catòlica

Els poders públics hi mantenen relacions de cooperació 16.3

Vegeu també *confessions religioses*

esmenes

El Govern pot oposar-s'hi si són contràries a una delegació legislativa 84

El Senat pot introduir-ne en un projecte de llei aprovat pel Congrés **90.2; 90.3**

Les Corts Generals poden fer-ne als pressupostos generals de l'Estat **134.1**

Les que comporten augment de crèdits o disminució d'ingressos presupostaris requereixen la conformitat del Govern **134.6**

No poden tenir per objecte els crèdits per al pagament del deute públic **135.2**

espai aeri

És competència exclusiva de l'Estat **149.1.20**

espais forestals

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències **148.1.8**

La legislació bàsica sobre aquests és competència exclusiva de l'Estat **149.1.23**

Vegeu també *aprofitaments forestals*

Espanya

És un Estat social i democràtic de dret **1.1**

La seva sobirania i independència és garantida per les Forces Armades **8.1**

Vegeu també *bandera d'Espanya; cultures dels pobles d'Espanya; Estat espanyol; modalitats lingüístiques d'Espanya; nació espanyola; poble espanyol; pobles d'Espanya*

especulació del sòl

Els poders públics l'han d'impedir **47**

esport

Els poders públics l'han de fomentar **43.3**

Les comunitats autònomes poden assumir competències en la promoció d'aquest **148.1.19**

estabilitat econòmica

Vegeu *política d'estabilitat econòmica*

establiment

Vegeu *llibertat d'establiment*

estadística

La que té finalitats estatals és competència exclusiva de l'Estat **149.1.31**

Estat

— de dret

Voluntat de consolidar-ne un **preàmbul**

— **espanyol**

Valors superiors del seu ordenament jurídic 1.1

La seva forma política és la monarquia parlamentària 1.3

La seva llengua oficial és la castellana 3.1

La seva capital és la vila de Madrid 5

La seva defensa és causa d'excepció de l'accés dels ciutadans als arxius i als registres administratius 105.b

— **social i democràtic de dret**

Espanya s'hi constitueix 1.1
estat

— **d'alarma**

És regulat per llei orgànica 116.1

És declarat pel Govern 116.2

Durant la seva vigència el Congrés no pot ésser dissolt 116.5

No modifica el principi de responsabilitat del Govern 116.6

Durant la seva vigència no es pot iniciar la reforma constitucional 169

— **d'excepció**

Pot ésser causa de suspensió de determinats drets 55.1

És regulat per llei orgànica 116.1

És declarat pel Govern amb autorització del Congrés 116.3

Durant la seva vigència el Congrés no pot ésser dissolt 116.5

No modifica el principi de responsabilitat del Govern 116.6

Durant la seva vigència no es pot iniciar la reforma constitucional 169

— **de setge**

Pot ésser causa de suspensió de determinats drets 55.1

És regulat per llei orgànica 116.1

És declarat pel Congrés a proposta exclusiva del Govern 116.4

Durant la seva vigència el Congrés no pot ésser dissolt 116.5

No modifica el principi de responsabilitat del Govern 116.6

Durant la seva vigència no es pot iniciar la reforma constitucional 169

Estatut— **d'autonomia**

Estableix les llengües oficials de la comunitat autònoma 3.2

Pot reconèixer la bandera de la comunitat autònoma 4.2

S'aprova per llei orgànica 81.1

No pot implicar privilegis respecte a altres comunitats autònomes 138.2

Procediments d'elaboració 143; 144; 146; 151; DT 2; DT 6

Pot preveure els requisits dels convenis amb altres comunitats autònomes 145.2

És la norma institucional bàsica de la comunitat autònoma 147.1

Conceptes que ha de fer constar 147.2

Reforma 147.3; 148.2; 152.2

Quan és aprovat pel procediment especial de l'article 151, ha d'establir una organització autonòmica basada en unes institucions determinades 152.1

Pot establir circumscripcions territorials pròpies 152.3

El règim foral s'actualitza dins el seu marc DA 1

Ordena les audiències territorials en l'àmbit de la comunitat autònoma DA 4

Vegeu també *comunitats autònomes*

— **del personal de les Corts Generals**

El regulen les cambres de comú acord 72.1

— **dels treballadors**

La llei n'ha de regular un 35.2

estrangeria

És matèria de la competència exclusiva de l'Estat 149.1.2

estrangers

Poden gaudir de doble nacionalitat en cas que hi hagi un tractat concertat 11.3

Gaudeixen de les llibertats públiques 13.1

No tenen dret de sufragi, excepte en supòsits determinats 13.2

Poden ésser objecte d'extradició en determinades condicions 13.3

Poden gaudir del dret d'asil en la forma que la llei estableix 13.4

Vegeu també *estrangeria*

excepció

Vegeu *estat d'excepció*; *tribunals d'excepció*

execució

Vegeu *competències d'execució*

exercici de les llibertats i els drets fonamentals

Només es pot regular per llei 53.1

Exèrcit

— **de l'Aire**

És un constituent de les Forces Armades 8.1

— **de Terra**

És un constituent de les Forces Armades 8.1

Vegeu també *Forces Armades*

explosius

Llur règim de producció, comerç, tinença i ús és competència exclusiva de l'Estat 149.1.26

expropiació forçosa

No pot fer-se sinó per causa d'utilitat pública o d'interès social, d'acord amb les lleis 33.3

La seva legislació és competència exclusiva de l'Estat 149.1.18

extradició

Només es concedeix en compliment d'un tractat o de la llei 13.3

En resten exclosos els delictes polítics 13.3

F

família

Se'n garanteix la intimitat 18.1

La remuneració en el treball ha d'ésser suficient per a satisfer-ne les necessitats 35.1

Els poders públics n'han d'assegurar la protecció social, econòmica i jurídica 39.1

Vegeu també *dones; fills; pares*

— **reial**

El rei percep dels pressupostos una quantitat per a sostenir-la 65.1

federació de comunitats autònomes

És prohibida 145.1

feina

Vegeu *desocupació; dret al treball*

ferrocarrils

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.5

Competències que hi té l'Estat 149.1.21

fidelitat al rei

El príncep hereu i el regent han de prestar-ne jurament 61.2

filiació

No pot ésser causa de desigualtat davant la llei 39.2

Vegeu també *fills*; *pares*

fills

Han de rebre la formació religiosa i moral volguda pels pares 27.3

Són iguals davant la llei amb independència de la filiació 39.2

Els poders públics n'asseguren la protecció integral 39.2

Els pares han de prestar-los assistència completa 39.3

Vegeu també *alumnes*; *paternitat*

finances **títol VII**

Vegeu *deute públic*; *hisenda*; *pressupostos generals de l'Estat*; *recursos financers*; *Tribunal de Comptes*; *tributs*

fires interiors

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.12

fiscal general de l'Estat

És nomenat pel rei a proposta del Govern 124.4

Vegeu també *Ministeri Fiscal*

fiscals

Ésser-ho és causa d'inelegibilitat i incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.d

No poden exercir altres càrrecs públics ni pertànyer a partits polítics ni a sindicats 127.1

La llei ha d'establir les condicions de llur associació professional 127.1

Poden ésser nomenats membres del Tribunal Constitucional 159.2

fons de compensació

Se n'ha de constituir un per a corregir els desequilibris econòmics interterritorials i ésser distribuït entre les comunitats autònomes 158.2

fonts del dret

Fer-ne la determinació és competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

força major

Pot eximir d'indemnització per les lesions causades pels serveis públics 106.2

Forces Armades

Forces que les constitueixen 8.1

Missió 8.1

Una llei orgànica n'ha de regular les bases d'organització 8.2

La llei pot limitar o exceptuar el dret a syndicar-se de llurs membres 28.1

Llurs membres només poden exercir el dret de petició individualment 29.2

En correspon al rei el comandament suprem 62.h

Són competència exclusiva de l'Estat 149.1.4

Vegeu també *militar*

forces de seguretat

La llei pot limitar o exceptuar el dret de syndicar-se de llurs membres 28.1

Ésser-ne membre és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.e

Missió 104.1

Una llei orgànica n'ha de determinar les funcions, els principis bàsics d'actuació i els estatuts 104.2

Vegeu també *policia; seguretat pública*

forests

Vegeu *aprofitaments forestals; espais forestals*

forma política de l'Estat

És la Monarquia parlamentària 1.3

formació

— professional

Ha d'ésser garantida pels poders públics 40.2

— religiosa i moral

Ha d'ésser garantida pels poders públics d'acord amb les conviccions dels pares 27.3

funció

— executiva

L'exerceix el Govern 97

— pública

La llei n'ha de regular l'accés d'acord amb determinats principis i condicions 103.3

funcionaris públics

La llei ha de regular les peculiaritats de llur dret de sindicació 28.1; 103.3

La llei n'ha de regular l'estatut, l'accés a la funció pública, el sistema d'incompatibilitats i les garanties d'imparcialitat **103.3**

Les bases de llur règim estatutari són competència exclusiva de l'Estat **149.1.18**

Poden ésser nomenats membres del Tribunal Constitucional, si són juristes **159.2**

fundacions

Vegeu *dret de fundació*

G

garanties

Hi han d'ésser totes en el procés judicial **24.2**

La llei que reguli el dret de vaga ha d'establir les que calguin per a assegurar els serveis essencials a la comunitat **28.2; 37.2**

La llei ha de regular amb les que calguin l'objecció de consciència **30.2**

La del compliment dels tractats que atribueixin a instàncies internacionals competències constitucionals correspon a les Corts o al Govern, segons els casos **93**

Les d'imparcialitat dels funcionaris han d'ésser regulades per la llei **103.3**

N'hi ha d'haver, quan sigui procedent, d'audiència de l'interessat en els actes administratius **105.c**

La llei n'ofereix en les causes de remoció, suspensió, trasllat i jubilació de jutges i magistrats **117.2**

La de qualsevol dret pot ésser causa que la llei atribueixi funcions als jutjats i als tribunals **117.4**

La d'un nivell mínim de prestació dels serveis públics fonamentals pot determinar assignacions a les comunitats autònomes en els pressupostos generals de l'Estat **158.1**

— constitucionals

Només en aquest ordre el Tribunal Suprem no és l'òrgan jurisdiccional superior **123.1**

Vegeu també *Tribunal Constitucional*

— de les llibertats i els drets fonamentals **títol I, capítol 4**

Vegeu *drets fonamentals; garanties explicitades en la Constitució; llibertats fonamentals; tutela de drets i llibertats; recurs d'empara*

— **explicitades en la Constitució**

Es garanteix (o s'assegura):

El dret a l'autonomia de les nacionalitats i les regions que integren la nació espanyola 2

La solidaritat entre totes les nacionalitats i les regions que integren la nació espanyola 2; 138.1

El principi de legalitat 9.3

La jerarquia normativa 9.3

La publicitat de les normes 9.3

La irretroactivitat de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives dels drets individuals 9.3

La seguretat jurídica 9.3

La responsabilitat dels poders públics 9.3

La interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics 9.3

La llibertat ideològica dels individus i de les comunitats 16.1

La llibertat religiosa i de culte dels individus i de les comunitats 16.1

L'assistència d'advocat al detingut 17.3

El dret a l'honor 18.1; 18.4

El dret a la intimitat personal i familiar 18.1; 18.4

El dret a la pròpia imatge 18.1

El secret de les comunicacions, especialment de les postals, telegràfiques i telefòniques 18.3

L'accés als mitjans públics de comunicació social dels grups socials i polítics significatius 20.3

El dret que assisteix els pares per tal que els fills rebin formació religiosa i moral d'acord amb les seves conviccions 27.3

El dret de tothom a l'educació 27.5

El dret a la negociació col·lectiva del treball 37.1

L'exercici de la llibertat d'empresa 38

La defensa de la productivitat 38

La protecció social, econòmica i jurídica de la família 39.1

La protecció integral dels fills 39.2

La formació i la readaptació professionals 40.2

El descans laboral necessari 40.2

La conservació del patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya i dels béns que l'integren 46

La suficiència econòmica durant la tercera edat 50

La defensa dels consumidors i dels usuaris 51.1

L'autonomia dels municipis 140

Un tractament comú dels administrats davant les administracions públiques 149.1.18

Govern **títol IV**

Nomenament dels seus membres 62.e; 100

Nomenament del seu president 62.d ; 64.1; 99; 114.2

Ésser-ne membre no és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.b

Les Corts li poden fer delegació legislativa 82; 83; 84; 85

Pot dictar decrets llei 86

Té iniciativa legislativa 87.1

Aprova projectes de llei 88

Competències que li corresponen en matèria de tractats internacionals 93; 95.2

Funcions 97

Composició 98.1

La llei ha de regular l'estatut i les incompatibilitats dels seus membres 98.4

Vot d'investidura del seu president 99

Cessació 101.1; 114

Continua en funcions fins a la presa de possessió del nou Govern 101.2

Es pot exigir responsabilitat criminal als seus membres 102

Respon solidàriament davant el Congrés dels Diputats de la seva gestió política 108; 116.6

Compareix davant les cambres i les seves comissions 110

És sotmès a interpel·lacions i a preguntes 111

Una qüestió de confiança ha d'ésser objecte de la seva deliberació prèvia 112

Pot ésser sotmès a la moció de censura 113; 114.2

Si perd la confiança parlamentària ha de presentar la dimissió al rei 114

Declara els estats d'alarma i d'excepció 116.2; 116.3

Proposa al Congrés la declaració d'estat de setge 116.4

Elabora els projectes de planificació 131.2

Elabora els pressupostos 134

Convoca assemblea de parlamentaris per a elaborar els projectes d'estatut d'autonomia 151.2.1

Controla l'exercici de funcions delegades als òrgans de les comunitats autònomes 153.b

Nomena un delegat per a dirigir l'Administració de l'Estat en el territori de les comunitats autònomes **154**

Pot adoptar mesures en cas que les comunitats autònomes incompleixin les seves obligacions **155**

Proposa el nomenament de dos membres del Tribunal Constitucional **159.1**

Pot impugnar disposicions de les comunitats autònomes **161.2**

Vegeu també *membres del Govern; president del Govern*

gràcia

Vegeu *dret de gràcia*

gratuïtat

— de l'ensenyament bàsic **27.4**

— de la justícia **119**

gravacions

Només poden ésser segrestades per resolució judicial **20.5**

La garantia judicial per al segrest pot ésser suspesa en determinats supòsits **55.1**

grups

— **parlamentaris**

Componen les diputacions permanents de les cambres en proporció a llur importància numèrica **78.1**

Vegeu també *grups polítics*

— **polítics**

Tenen accés als mitjans de comunicació social **20.3**

Els que tenen representació parlamentària són consultats pel rei abans de proposar un candidat a la Presidència del Govern **99.1**

Vegeu també *partits polítics*

— **socials**

Tenen accés als mitjans de comunicació **20.3**

guerra

Correspon al rei de fer-ne la declaració **63.3**

En temps de guerra es pot disposar la pena de mort **15**

En temps de guerra no es pot iniciar la reforma constitucional **169**

Guipúscoa

Resta derogada la Llei del 25 d'octubre de 1839 en allò que la pugui afectar **DD 2**

H

habeas corpus

La llei n'ha de regular un procediment per a tota persona detinguda il·legalment 17.4

Pot restar suspès en determinats supòsits 55.1

habitatge

Tots els espanyols hi tenen dret 47

Se n'han d'atendre els problemes específics dels ciutadans durant la tercera edat 50

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.3

harmonització**— de les disposicions normatives de les comunitats autònomes**

L'Estat pot dictar lleis que n'estableixin els principis necessaris 150.3

— de textos legals

La pot fer el Govern si ha estat especificada en la delegació legislativa 82.5

— del desenvolupament regional i sectorial

L'Estat pot fer-la mitjançant llei 131.1

herència

Vegeu *dret a l'herència*

higiene

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.21

— en el treball

Els poders públics han de vetllar perquè n'hi hagi 40.2

hisenda

— estatal

Les finances de les comunitats autònomes s'hi han de coordinar 156.1

— general

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.14

— local

Recursos de què es nodreixen 142

— pública

Els tractats internacionals que la poden afectar requereixen l'autorització prèvia de les Corts 94.1.d

Vegeu també *Tribunal de Comptes*

homes

Tenen dret a contreure matrimoni amb plena igualtat jurídica 32.1

En la successió al tron l'home del mateix grau és preferit a la dona 57.1

homologació

— de títols acadèmics i professionals

Fer-ne la regulació és competència exclusiva de l'Estat 149.1.30

— del sistema educatiu

Els poders públics l'han de fer per a garantir el compliment de les lleis 27.8

honors

Correspon al rei de concedir-ne 62.f

Vegeu també *dret a l'honor; tribunals d'honor*

hora oficial

Fer-ne la determinació és competència exclusiva de l'Estat 149.1.12

I

idees

Es reconeix el dret a expressar-les i difondre-les lliurement 20.1.a

ideologia

Vegeu *llibertat ideològica*

igualtat

És un valor superior de l'ordenament jurídic 1.1

Correspon als poders públics de promoure-la 9.2

Tots els espanyols en tenen davant la llei 14

És un principi inspirador del sistema tributari 31.1

Els fills en tenen davant la llei 39.2

Tots els espanyols en tenen quant a drets i obligacions 139.1

Vegeu també *dret a la igualtat*

illes

Són circumscripció electoral per al Senat 69.3

Tenen administració pròpia en forma de *cabildo* o consell 141.4

Tenen iniciativa en el procés autonòmic 143.2

Vegeu també *arxipèlag canari*

il·luminació de costes

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.20

immigració

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.2

immunitat

Els diputats i els senadors en gaudeixen 71.2

imparcialitat

La llei ha de regular les garanties per a la dels funcionaris públics 103.3

És un principi de funcionament del Ministeri Fiscal 124.2

impostos

Constitueixen recursos de les comunitats autònomes 157.1.a; 157.1.b

Vegeu també *tributs; sistema tributari*

imprescriptibilitat

És un principi del règim jurídic dels béns de domini públic i comunals 132.1

impugnació

El Govern pot fer-ne a les disposicions de les comunitats autònomes 161.2

inalienabilitat

És un principi del règim jurídic dels béns de domini públic i comunals 132.1

inamovibilitat

Els jutges i els magistrats en gaudeixen 117.1; 117.2

Els membres del Tribunal de Comptes en gaudeixen 136.3

Els membres del Tribunal Constitucional en gaudeixen 159.5

incompatibilitats

La tutela reial en té amb qualsevol càrrec polític 60.2

La llei determina la dels membres de les cambres 67.1; 70.1

La llei regula la dels membres del Govern 98.3; 98.4

La llei regula la dels funcionaris públics 103.3

La llei estableix la dels membres del Consell General del Poder Judicial 122.2

La llei estableix la dels jutges, magistrats i fiscals 127.1; 127.2

Els membres del Tribunal de Comptes resten sotmesos a les mateixes que els jutges 136.3

Els membres del Tribunal Constitucional en són afectats 159.4

incompliment d'obligacions

El Govern pot prendre mesures per a evitar el de les pròpies de les comunitats autònomes 155

inconstitucionalitat

Vegeu *recurs d'inconstitucionalitat*

inculpació

Els diputats i els senadors no en poden ésser objecte sense l'autorització prèvia de la cambra respectiva 71.2

indefensió

No n'hi pot haver en l'exercici dels drets i dels interessos legítims 24.1

indemnització

Correspon a qui és privat dels seus béns i dels seus drets 33.3

Hi té dret qui per causa del funcionament dels serveis públics rep una lesió en els seus béns i drets 106.2

Error judicial o el funcionament anormal de l'Administració hi dona dret 121

independència

Els jutges i els magistrats en gaudeixen 117.1; 117.2

El Ministeri Fiscal vetlla per la dels tribunals 124.1

La llei assegura la dels membres del poder judicial 127.2

Els membres del Tribunal de Comptes en gaudeixen 136.3

Els membres del Tribunal Constitucional en gaudeixen 159.5

— d'Espanya

Les Forces Armades la garanteixen 8.1

indult general

La llei no el pot autoritzar 62.i

Vegeu també *dret de gràcia*

inelegibilitat

La llei electoral determina les causes de la dels diputats i els senadors 70.1

inembargabilitat

És un principi del règim jurídic dels béns de domini públic i comunals 132.1

infants

Llur protecció pot limitar les llibertats d'expressió i d'informació 20.4

Gaudeixen de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen per llurs drets 39.4

Vegeu també *fills*

informació

Vegeu *dret a ésser informat de l'acusació; dret a la lliure informació*

informàtica

La llei n'ha de limitar l'ús per a garantir el dret a l'honor i a la intimitat **18.4**

ingressos

Els del sector públic estatal s'han d'incloure en els pressupostos generals de l'Estat **134.2**

Les comunitats autònomes participen en els de l'Estat **157.1.a**

Les comunitats autònomes en tenen de dret privat **157.1.d**

Vegeu *disminució dels ingressos*

inhabilitació

Les Corts Generals poden reconèixer la del rei **59.2**

iniciativa**— del procés autonòmic**

Correspon a les diputacions o a l'òrgan interinsular interessats i als dos terços dels municipis **143.2; DT 3**

Si no reïx no es pot repetir fins passats cinc anys **143.3**

Les Corts poden substituir la de les corporacions locals per motiu d'interès nacional **144.c**

La que sigui acordada per les diputacions, les tres quartes parts dels municipis de cada província i ratificada per referèndum permet d'obviar el termini de cinc anys per a ampliar competències **151.1**

En els territoris amb autonomia provisional, correspon a llurs òrgans col·legiats superiors **DT 1**

La que sigui acordada pels òrgans col·legiats superiors preautonòmics dels territoris que en el passat haguessin plebiscitat estatuts permet d'obviar el termini de cinc anys per a ampliar competències **DT 2**

En el cas de Navarra als efectes de la seva incorporació al règim autonòmic basc, correspon a l'òrgan foral competent **DT 4**

En els casos de Ceuta i de Melilla, correspon als ajuntaments respectius **DT 5**

— legislativa

En les Corts, correspon al Govern, al Congrés, al Senat i a les assemblees de les comunitats autònomes **87.1; 87.2**

La del Govern ha d'ésser aprovada pel Consell de Ministres **88**

La prioritat de la del Govern no ha d'impedir les altres que hi ha regulades **89.1**

— legislativa popular

Una llei orgànica n'ha de regular les formes i els requisits **87.3**

— pública

Es reconeix en l'activitat econòmica 128.2

innocència

Vegeu *dret a la presumpció d'innocència*

inspecció

Els poders públics han d'exercir la del sistema educatiu 27.8

instal·lacions elèctriques

Autoritzar-les és competència exclusiva de l'Estat si l'aprofitament o el transport de l'energia afecta una altra comunitat autònoma 149.1.22

institucions

Voluntat de protegir les dels pobles d'Espanya **preàmbul**

— autònomes

Els estatuts d'autonomia han de fer-ne constar la denominació, l'organització i la seu 147.2.c

Els estatuts aprovats pel procediment de l'article 151 han d'establir-ne unes de determinades 152.1

Les comunitats autònomes poden assumir competències en l'organització de les pròpies 148.1.1

— bàsiques de l'Estat

Els decrets llei no poden afectar-ne l'ordenament 86.1

instruccions

El Govern en pot donar a totes les autoritats de la comunitat autònoma a la qual calgui obligar al compliment forçós de les seves obligacions 155.2

instruments públics

L'ordenació d'aquests és competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

integritat

— física i moral

Tothom hi té dret 15

— territorial

Les Forces Armades defensen la d'Espanya 8.1

Les Corts Generals han d'autoritzar els tractats o convenis que l'afecten 94.1.c

interès

— general

Ha d'informar l'exercici del dret de fundació 34.1

Els poders públics promouran la ciència i la investigació científica per afavorir-lo 44.2

La utilització del sòl l'ha de respectar 47

L'Administració pública el serveix 103.1

La riquesa del país hi resta subordinada 128.1

Es pot acordar la intervenció d'empreses quan aquest ho exigeixi 128.2

Es poden dictar lleis d'harmonització entre comunitats autònomes quan aquest ho demani 150.3

El Govern pot adoptar mesures si les comunitats autònomes atempten contra el d'Espanya 155.1

— **legítim**

Tothom té dret a la tutela judicial en l'exercici dels seus drets i interessos legítims 24.1

Qui n'invoqui un té legitimitat per a interposar recurs d'empara 162.1.b

— **nacional**

Pel seu motiu les Corts Generals poden adoptar procediments específics per a la constitució d'una comunitat autònoma 144

— **públic**

Per a aclarir-ne qualsevol afer es poden nomenar comissions d'investigació 76.1

El Ministeri Fiscal el defensa 124.1

— **social**

Pot ésser causa justificada d'expropiació 33.3

El Ministeri Fiscal el defensa 124.1

interessats

Vegeu *audiència; Ministeri Fiscal; participació*

interpellacions

El Govern hi resta sotmès 111

intervenció

— **d'empreses**

Es pot acordar quan ho exigeixi l'interès general 128.2

— **judicial**

Cal que n'hi hagi en els casos de suspensió de drets fonamentals 55.2

intimitat

Vegeu *dret a la intimitat*

investidura del president del Govern

Vegeu *candidat a president del Govern; president del Govern*

investigació

Vegeu *comissions d'investigació*

— científica i tècnica

Els poders públics la promouen 44.2

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.17

El foment i la coordinació general són competència exclusiva de l'Estat 149.1.15

inviolabilitat

És inherent als drets de les persones 10.1

El domicili en té 18.2; 55

La del domicili pot ésser suspesa en determinats supòsits 55.1; 55.2

La persona del rei en té 56.3

Les Corts Generals en tenen 66.3

Els diputats i els senadors en gaudeixen 71.1

irretroactivitat

Es garanteix la de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives dels drets individuals 9.3

Les lleis de base no poden facultar per a dictar normes amb aquest caràcter 83.b

J

jerarquia

És un principi d'actuació de l'Administració pública 103.1

— normativa

Es garanteix 9.3

Joan Carles I de Borbó

La Corona d'Espanya és hereditària en els seus successors 57.1

És legítim hereu de la dinastia històrica 57.1

Vegeu també *rei*

jornada laboral

Els poders públics l'han de limitar per a garantir el descans 40.2
joventut

La protecció d'aquesta és límit de les llibertats d'expressió i d'informació 20.4

Se n'ha de promoure la participació en el desenvolupament polític, social, econòmic i cultural 48

junes electorals

Vegeu *membres de les juntes electorals*

jurament

El rei en presta en ésser proclamat davant les Corts Generals 61.1

El príncep hereu en presta en aconseguir la majoria d'edat 61.2

El regent en presta en fer-se càrrec de les seves funcions 61.2

jurat

És la institució per mitjà de la qual els ciutadans poden participar en l'Administració de justícia 125

jurisdicció

El Tribunal Suprem en té a tot Espanya 123.1

El Tribunal de Comptes, sens perjudici de la que té, ha de trametre un informe anual a les Corts Generals 136.2

Sens perjudici de la que correspon al Tribunal Suprem, els tribunals superiors de justícia culminen l'organització judicial de cada comunitat autònoma 152.1

El Tribunal Constitucional en té a tot el territori espanyol 161.1

— contenciosa administrativa

Controla l'activitat administrativa i reglamentària dels òrgans de les comunitats autònomes 153.c

— militar

La llei n'ha de regular l'exercici 117.5

— ordinària

Els principis rectors de la política social i econòmica només poden ésser allegats davant seu d'acord amb el que disposin les lleis que els desenvolupen 53.3

jurisprudència

És afectada per les sentències del Tribunal Constitucional 161.1.a

juristes

Ho han d'ésser els qui són elegits membres del Consell General del Poder Judicial 122.3

Ho han d'ésser els qui són nomenats membres del Tribunal Constitucional 159.2

justícia

Desig d'establir-la **preàmbul**

És un valor superior de l'ordenament jurídic 1.1

És administrada en nom del rei per jutges i magistrats 117.1

És gratuïta 119

El Ministeri Fiscal n'ha de promoure l'acció 124.1

Vegeu també *Administració de justícia; jutges; jutjats; procediment judicial; tribunals*

jutges

Tothom té dret a obtenir-ne la tutela 24.1

Tothom té dret a l'ordinari 24.2

Ésser-ho és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.d

Administren la justícia en nom del rei 117.1

Són independents i inamovibles 117.1; 117.2

Cal complir-ne les sentències i prestar-los la col·laboració que requereixin 118

Una llei orgànica n'ha de determinar l'estatut jurídic 122.1

Poden ésser nomenats membres del Consell General del Poder Judicial 122.3

La policia judicial en depèn 126

No poden exercir altres càrrecs públics ni pertànyer a partits polítics 127.1

La llei n'ha d'establir el sistema d'associació professional 127.1

La llei n'ha d'establir el règim d'incompatibilitats 127.2

Vegeu també *intervenció judicial; magistrats*

jutjats

Funcions 117.3; 117.4

Constitució, funcionament i govern 122.1

Organització en l'àmbit territorial de les comunitats autònomes 152.1; DA 4

Vegeu també *tribunals*

L

legalitat

Els tribunals controlen la de l'actuació administrativa 106.1

El Ministeri Fiscal té la missió de defensar-la 124.1

Vegeu també *principi de legalitat*

legislació

— bàsica

La de la Seguretat Social és competència exclusiva de l'Estat 149.1.17

La de contractes i concessions administratives és competència exclusiva de l'Estat 149.1.18

La d'aprofitaments forestals és competència exclusiva de l'Estat 149.1.23

La d'espais forestals és competència exclusiva de l'Estat 149.1.23

La de protecció del medi ambient és competència exclusiva de l'Estat 149.1.23

La de vies ramaderes és competència exclusiva de l'Estat 149.1.23

Vegeu també *bases; normes*

— civil

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

Les comunitats autònomes hi tenen competència pel que fa a la conservació, la modificació i el desenvolupament de llur dret civil, foral o especial 149.1.8

— delegada

Vegeu *delegació legislativa*

— electoral

Estableix la forma de realització de les eleccions de diputats al Congrés 68.1

Estableix la forma de realització de les eleccions de senadors 69.2

La que estableix el règim electoral general té el caràcter d'orgànica 81.1

Si es refereix al dret electoral general no pot ésser afectada per un decret llei 86.1

Estableix la forma de realització de les eleccions de regidors municipals 140

— laboral

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.7

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències d'execució 149.1.7

— mercantil

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.6

— penal

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.6

— penitenciària

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.6

— processal

És competència exclusiva de l'Estat sens perjudici de les especialitats derivades del dret de les comunitats autònomes 149.1.6

legitimació

— davant el Tribunal Constitucional

Per a impugnar les disposicions i les resolucions de les comunitats autònomes 161.2

Per a interposar recursos d'empara 162.1.b

Per a interposar recursos d'inconstitucionalitat 162.1.a

Per a plantejar les qüestions d'inconstitucionalitat 163

— **dinàstica** 57.1

lesions

S'ha d'indemnitzar els particulars si en pateixen a causa dels serveis públics 106.2

literatura

Vegeu *creació literària, artística, científica i tècnica*

lleis

Voluntat d'assegurar-ne l'imperi **preàmbul**

El respecte a la llei és fonament de l'ordre polític 10.1

Elaboració **títol III, cap. 2**

Els tractats o convenis que impliquin modificació o derogació d'alguna requereixen l'autorització prèvia de les Corts 94.1.e

L'Estat en pot dictar per a harmonitzar les disposicions normatives de les comunitats autònomes 150.3

Vegeu també *constitucionalitat; derogació; disposicions normatives amb força de llei; legislació electoral*

— **de bases**

No en pot ésser delegada l'aprovació a les comissions legislatives permanents 75.3

La delegació legislativa al Govern s'ha d'atorgar per mitjà d'una d'aquestes quan es tracta de formar textos articulats 82.2; 82.4; 82.6; 83

— **marc**

Mitjançant aquestes les Corts Generals delimiten la facultat legislativa atribuïda a les comunitats autònomes en matèries de competència estatal 150.1

— **orgàniques**

N'hi ha d'haver una per a regular bases de l'organització militar 8.2

N'hi ha d'haver una per a regular la institució del Defensor del Poble 54

N'hi pot haver una que estableixi la suspensió de determinats drets fonamentals en relació amb el terrorisme 55.2

Una d'aquestes ha de resoldre els dubtes sobre l'ordre de successió a la Corona 57.5

No en pot ésser delegada l'aprovació a les comissions legislatives permanents 75.3

Tenen aquest caràcter les relatives als drets fonamentals i a les llibertats públiques 81.1

- Tenen aquest caràcter les que aproven els estatuts d'autonomia 81.1
- Tenen aquest caràcter les que aproven el règim electoral general 81.1
- Només poden tenir aquest caràcter les que determina la Constitució 81.1
- Només poden ésser aprovades, modificades o derogades per majoria absoluta del Congrés 81.2
- N'hi ha d'haver una per a regular la iniciativa popular 87.3
- N'hi ha d'haver una per a regular les formes de referèndum 92.3; 151.1
- Els tractats que impliquen atribució a una instància internacional de competències constitucionals cal que siguin autoritzats mitjançant una d'aquestes 93
- N'hi ha d'haver una per a determinar les funcions, l'actuació i els estatuts de les forces de seguretat 104.2
- N'hi ha d'haver una per a regular la composició i la competència del Consell d'Estat 107
- N'hi ha d'haver una per a regular els estats d'alarma, d'excepció i de setge 116.1
- La del poder judicial ha de determinar el règim dels jutjats i dels tribunals i l'estatut dels jutges i dels magistrats 122.1
- N'hi ha d'haver una per a regular el Tribunal de Comptes 136.4
- Qualsevol alteració de límits provincials cal que sigui aprovada mitjançant una d'aquestes 141.1
- Les intervencions de les Corts en determinades iniciatives autonòmiques per motiu d'interès nacional s'han de fer mitjançant una d'aquestes 144; DT 5
- L'aprovació per les Corts de la reforma dels estatuts s'ha de fer mitjançant una d'aquestes 147.3
- N'hi ha d'haver una per a establir els termes de les facultats de les comunitats autònomes amb relació a les policies locals 148.1.22
- N'hi ha d'haver una per a establir el marc a què s'han de cenyir les policies autonòmiques 149.1.29
- La transferència o la delegació de facultats a les comunitats autònomes en matèries de titularitat estatal s'ha de fer mitjançant una d'aquestes 150.2
- L'organització de les demarcacions judicials de les comunitats autònomes ha de respectar la del poder judicial 152.1; DA 4
- N'hi pot haver una per a regular l'exercici de competències financeres de les comunitats autònomes i la col·laboració financera entre aquestes i l'Estat 157.3
- N'hi ha d'haver una per a regular el Tribunal Constitucional 162.2; 165

llengües espanyoles

Voluntat de protegir-les **preàmbul**

El castellà és l'oficial de l'Estat **3.1**

Les altres que la castellana són també oficials en les respectives comunitats autònomes **3.2**

Llur riquesa és un patrimoni cultural objecte d'especial respecte i protecció **3.3**

La llei n'ha de garantir el respecte en els mitjans de comunicació social **20.3**

Les comunitats autònomes poden assumir competències en el foment de l'ensenyament de llurs llengües **148.1.17**

La Constitució hi ha d'ésser publicada en el *Boletín Oficial del Estado* **DF**

lletrats

Vegeu *advocats*

lleure

Els poders públics n'han de facilitar la utilització adequada **43.3**

S'han d'atendre els problemes que presenta per a la tercera edat **50**

Les comunitats autònomes poden assumir competències en la promoció **148.1.19**

llibertat

Desig d'establir-la **preàmbul**

És un valor superior de l'ordenament jurídic **1.1**

Vegeu també dret a la llibertat

— **d'elecció de professió o ofici**

Vegeu *dret a la lliure elecció de professió o ofici*

— **d'empresa**

Es reconeix dins el marc de l'economia de mercat **38**

— **d'ensenyament**

Es reconeix **27.1**

Vegeu també *educació*

— **d'establiment**

Cap autoritat no pot obstaculitzar la de les persones a tot el territori espanyol **139.2**

— **d'expressió**

Vegeu *dret a la lliure expressió*

— **de càtedra**

Vegeu *dret a la llibertat de càtedra*

— **de circulació**

Cap autoritat no pot obstaculitzar la de les persones i els béns per tot el territori espanyol 139.2

Les comunitats autònomes no poden adoptar mesures tributàries que obstaculitzin la de mercaderies o de serveis 157.2

Vegeu també *dret de circulació*

— **de crear centres docents**

Es reconeix a les persones físiques i jurídiques 27.6

— **de culte**

Es garanteix 16.1

— **de residència**

Vegeu *dret de lliure residència*

— **ideològica**

Es garanteix sense més limitació que el manteniment de l'ordre públic 16.1; 16.2

— **religiosa**

Es garanteix 16.1; 16.2

— **sindical**

Vegeu *dret a la lliure sindicació*

llibertats— **fonamentals** **títol I, cap. 2, secc. 1**

Les normes que s'hi refereixen s'interpreten segons la Declaració universal de drets humans 10.2

Garanties 53

Suspensió 55

Són desenvolupades per mitjà de lleis orgàniques 81.1

Els decrets llei no les poden afectar 86.1

La reforma constitucional que les afectés requeriria la dissolució de les Corts, immediata a l'aprovació de la iniciativa 168.1

— **públiques**

Vegeu *llibertats fonamentals*

M**Madrid**

És la capital de l'Estat 5

magistrats

Ésser-ho és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat dels diputats i dels senadors 70.1.d

Administren la justícia en nom del rei 117.1
 Són independents i inamovibles 117.1; 117.2
 Una llei orgànica del poder judicial n'ha de determinar l'estatut jurídic 122.1
 Poden ésser nomenats membres del Consell General del Poder Judicial 122.3
 No poden exercir altres càrrecs públics ni pertànyer a partits polítics 127.1
 La llei n'ha d'establir el sistema d'associació professional 127.1
 La llei n'ha d'establir el règim d'incompatibilitats 127.2
 Poden ésser nomenats membres del Tribunal Constitucional 159.2
 Vegeu també *jutges*

majoria

Vegeu *quòrum*

— absoluta

Cal a les cambres per a aprovar-ne els reglaments i llurs reformes 72.1
 Cal a les cambres per a aprovar el Reglament de les Corts Generals 72.2
 Cal a les cambres per a la petició de sessió extraordinària que poden formular llurs membres 73.2
 Cal al Congrés per a decidir en cas que el text presentat per la Comissió Mixta no fos aprovat per totes dues cambres 74.2
 Cal a les cambres per a acordar que una sessió no sigui pública 80
 Cal al Congrés en la votació final conjunta d'una llei orgànica 81.2
 Cal al Senat per a oposar el veto a un projecte de llei 90.2
 Cal al Congrés per a ratificar un projecte de llei vetat pel Senat 90.2
 Cal al Congrés per a atorgar la confiança al candidat a la Presidència del Govern 99.3
 Cal al Congrés per a acusar el president o altres membres del Govern de traïció o d'un delictes contra la seguretat de l'Estat 102.2
 Cal al Congrés per a adoptar una moció de censura al Govern 113.1
 Cal al Congrés per a declarar l'estat de setge 116.4
 Cal a cada cambra per a acordar la necessitat de dictar una llei harmonitzadora de les disposicions de les comunitats autònomes 150.3
 Cal al Senat per a aprovar prèviament l'adopció pel Govern de mesures per a protegir l'interès general d'Espanya o per a obligar una comunitat autònoma a un compliment 155.1
 Un text de reforma constitucional sobre el qual no hi ha acord entre el Congrés i el Senat l'ha d'haver obtinguda favorablement al Senat perquè el Congrés pugui aprovar-lo 167.2

— de les dues terceres parts

Cal al Congrés per a aprovar un text de reforma constitucional sobre el qual no hi ha acord entre Congrés i Senat però té el vot favorable de la majoria absoluta de senadors **167.2**

Cal a cada cambra per a adoptar l'acord de principi de reforma total de la Constitució o parcial sobre els títols preliminar, I (cap. II, secc. 1) o II **168.1**

Cal a cada cambra novament elegida per a aprovar un text de reforma total de la Constitució o parcial sobre els títols preliminar, I (cap. II, secc. 1) o II **168.2**

— de tres cinquenes parts

Cal a cada cambra per a elegir membres del Tribunal Constitucional **122.3; 159.1**

Cal a cada cambra per a aprovar un projecte de reforma constitucional **167.1**

— simple

Cal perquè el Congrés ratifiqui un projecte de llei vetat dos mesos abans pel Senat o perquè es pronuncii sobre les esmenes presentades pel Senat **90.2**

Cal perquè el Congrés atorgui la confiança al candidat a la Presidència del Govern en segona votació **99.3**

Cal perquè el Congrés voti favorablement una qüestió de confiança **112**

majoritat

Els espanyols l'assoleixen a divuit anys **12**

El príncep hereu, en aconseguir-la, presta jurament **61.2**

La declarada amb caràcter general no perjudica les situacions emparades pels drets forals **DA 2**

mandat imperatiu

Els membres de les Corts Generals no hi estan lligats **67.2**

manifestacions

Cal comunicar-ne prèviament l'organització a l'autoritat **21.2**

Només es poden prohibir per motius d'alteració d'ordre públic **21.2**

És prohibit de fer-ne per presentar peticions davant les cambres **77.1**

Vegeu també *dret de manifestació*

mar territorial

És un bé de domini públic estatal **132.2**

mares

Els poders públics n'asseguren la protecció **39.2**

marina mercant

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.20

marisc

Les comunitats autònomes poden assumir competències en la pesca d'aquest 148.1.11

maternitat

Vegeu *mares*

matriculació d'aeronaus

Vegeu *aeronaus*

matrimoni

Dret a contreure'n 32.1

Regulació legal 32.2

Pot ésser causa d'exclusió de la successió de la Corona 57.4

Les relacions jurídicocivils relatives a les seves formes són competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

medi ambient

Tothom té el deure de conservar-lo 45.1

Tothom té dret a gaudir-ne 45.1

Els poders públics han de vetllar per defensar-lo i restaurar-lo 45.2

La llei obliga a reparar-hi el dany causat 45.3

La llei ha de fixar sancions per als qui el malmeten 45.3

Les comunitats autònomes poden assumir competències de gestió en la protecció d'aquest 148.1.9

La legislació bàsica sobre la protecció d'aquest és competència exclusiva de l'Estat 149.1.23

Vegeu també *recursos naturals*

Melilla

És representada per un diputat 68.2

Elegeix senadors 69.4

Es pot constituir en comunitat autònoma DT 5

membres

— **de les forces de seguretat**

Vegeu *forces de seguretat; policia*

— **de les juntes electorals**

Ésser-ho és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.f

— **del Consell General del Poder Judicial**

Vegeu *Consell General del Poder Judicial*

— **del Govern**

Correspon al rei nomenar-los i remoure'ls 62.e; 100

Els proposa el president del Govern 62.e; 100

El que n'és competent referenda, en lloc del president del Govern, si s'escau, els actes del rei 64.1

Ésser-ho no és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.b

Funcions i responsabilitat 98.2

Incompatibilitats 98.3; 98.4

Estatut 98.4

Se'ls pot exigir responsabilitat criminal 102

Compareixen davant les cambres i llurs comissions 110

Són sotmesos a interpellacions i a preguntes 111

Vegeu també *Govern; president del Govern*

— **del Tribunal Constitucional**

Ésser-ne és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.a

Nomenament 159.1; 159.2

Durada del període de designació 159.3

Renovació 159.3; DT 9

Incompatibilitats 159.4

Independència i inamovibilitat 159.5

— **del Tribunal de Comptes**

Vegeu *Tribunal de Comptes*

mercaderies

Les comunitats autònomes no poden adoptar mesures tributàries que n'obstaculitzin la lliure circulació 157.2

mercat

Es reconeix la llibertat d'empresa dins el marc de la seva economia 38

mèrit

És un principi determinant de l'accés a la funció pública 103.3

mesures

Vegeu *pesos i mesures*

— **de seguretat**

Respecte als condemnats, han de restar orientades vers la reeducació i la reinserció social 25.2

— **preventives**

Correspon de prendre'n als poders públics en l'organització i la tutela de la salut pública 43.2

militar

Ésser-ho és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors 70.1.e

Els tractats internacionals que en tinguin el caràcter requereixen l'autorització prèvia de les Corts 94.1.b

Vegeu també *Forces Armades*

mines

Vegeu *règim miner i energètic*

Ministeri Fiscal

Se li comunica el resultat de les comissions d'investigació 76.1

Té la missió de promoure l'acció de la justícia 124.1

Actua d'ofici o a petició dels interessats 124.1

Principis de funcionament 124.2

Estatut orgànic 124.3

La policia judicial en depèn 126

Pot interposar recurs d'empara 162.1.b

Vegeu també *fiscals*

ministres

Vegeu *membres del Govern*

minoritat

Els pares han de protegir la dels fills 39.3

Exercici de la regència durant la del rei 59.1; 60.1

minusvàlids

Vegeu *persones discapacitades*

mitjans

— **d'informació**

Només se'n pot acordar el segrest per resolució judicial 20.5

Vegeu també *mitjans de difusió*

— **de comunicació social**

La llei ha de regular l'organització i el control parlamentari dels que depenen de l'Estat o de les entitats públiques 20.3

La llei ha de garantir l'accés dels grups socials i polítics significatius als que depenen de l'Estat o de les entitats públiques 20.3

La llei ha de garantir que els que depenen de l'Estat o de les entitats públiques respectin el pluralisme de la societat i de les diferents llengües d'Espanya 20.3

Les normes bàsiques de llur règim són competència exclusiva de l'Estat 149.1.27

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències de desenvolupament i d'execució 149.1.27

— **de difusió**

Per qualsevol d'aquests hom té dret a comunicar o a rebre informació veraç 20.1.d; 55.1

Vegeu també *mitjans d'informació*

— **de producció**

Els poders públics han de facilitar que en sigui accessible la propietat als treballadors 129.2

— **de reproducció**

Per qualsevol d'aquests hom té dret a expressar i difondre lliurement el pensament, les idees i les opinions 20.1.a; 55.1

— **probatoris**

Tothom té dret d'utilitzar els pertinents per a la defensa pròpia 24.2

moció

Tota interpellació hi pot donar lloc 111.2

— **de censura**

Cal la majoria absoluta del Congrés per a adoptar-la 113.1

L'ha de proposar almenys la desena part dels diputats 113.2

Ha d'incloure un candidat a la Presidència del Govern 113.2

No es pot votar abans de cinc dies de la presentació 113.3

S'hi poden presentar mocions alternatives 113.3

Si es rebutja, els signataris no en poden presentar cap més dins el mateix període de sessions 113.4

Si s'adopta, el Govern ha de dimirir i resta investit el candidat proposat 114.2

No es pot proposar de dissoldre les cambres quan n'hi ha una en tràmit 115.2

modalitats lingüístiques d'Espanya

Són objecte de respecte i protecció 3.2

Vegeu també *llengües espanyoles*

monarquia parlamentària

És la forma política de l'Estat espanyol 1.3

moneda

Vegeu *sistema monetari*

monopolis

Poden ésser reservats al sector públic els de determinats recursos i serveis essencials 128.2

moral

Vegeu *formació religiosa i moral*

motivació

Les sentències judicials sempre l'han de contenir 120.3

municipis

L'Estat s'hi organitza territorialment 137

Gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels interessos propis 137; 140

El·lur govern i administració corresponen als ajuntaments respectivament 140

Gaudeixen de personalitat jurídica plena 140

La llei regula la procedència del règim de consell obert 140

Tenen iniciativa en els processos autonòmics 143.2; 151.1

En l'alteració de llurs termes les comunitats autònomes poden assumir competències 148.1.2

Vegeu també *agrupacions de municipis*

muntanya

Vegeu *zona de muntanya*

museus

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.15

L'Estat té competències exclusives en els de titularitat estatal 149.1.28

Les comunitats autònomes poden exercir la gestió dels de titularitat estatal 149.1.28

N

nació espanyola

En ús de la seva sobirania proclama la seva voluntat en determinats ordres preàmbul

Té una unitat indissoluble 2

És integrada per nacionalitats i regions 2

Vegeu també *Espanya; Estat espanyol*

nacionalitat

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.2

L'Estat pot concertar tractats amb determinats països per a la doble nacionalitat 11.3

— espanyola

La llei estableix com s'adquireix, es conserva i es perd 11.1

Cap espanyol d'origen no en pot ésser privat 11.2

nacionalitats

Es reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les que integren la nació espanyola 2

Vegeu també *comunitats autònomes*

naixença

No pot ésser motiu de discriminació 14

Navarra

La iniciativa per a incorporar-se al règim autonòmic basc correspon al seu òrgan foral competent DT 4

necessitat urgent i extraordinària

Permet que el Govern dicti decrets llei 86

negociació col·lectiva

La llei n'ha de garantir el dret 37.1

nivell de vida

Els poders públics han de tendir a equiparar el de tots els espanyols 130.1

normes

Les relatives als drets fonamentals s'han d'interpretar de conformitat amb la Declaració universal de drets humans i amb els tractats ratificats per Espanya 10.2

Les lleis de bases no poden facultar per a dictar-ne amb caràcter retroactiu 83.b

Les regles sobre llur aplicació i eficàcia són competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

Les referents a la resolució de conflictes de lleis són competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

Les de l'Estat prevalen, en cas de conflicte, sobre les de les comunitats autònomes si no es tracta de competència exclusiva d'aquestes 149.3

Les que resolguin els conflictes que poguessin sorgir en la cooperació financera entre l'Estat i les comunitats autònomes poden ésser regulades per llei orgànica **157.3**

Vegeu també *lleis*

— **addicionals**

Les comunitats autònomes tenen facultats per a establir-ne de referents a la protecció del medi ambient **149.1.23**

— **amb força de llei**

Vegeu *lleis*

— **bàsiques**

Les del règim de premsa, ràdio, televisió i de tots els mitjans de comunicació social són competència exclusiva de l'Estat **149.1.27**

Les del desenvolupament de l'article 27 de la Constitució (educació) són competència exclusiva de l'Estat **149.1.30**

Vegeu també *bases; legislació bàsica*

— **de dret foral o especial**

La determinació de les fonts del dret s'hi ha d'acordar **149.1.8**

— **institucionals bàsiques d'una comunitat autònoma**

Ho és l'Estatut d'autonomia dins els termes de la Constitució **147.1**

— **legislatives**

Les Corts poden atribuir a les comunitats autònomes la facultat de dictar-ne en matèries de competència estatal **150.1**

— **reglamentàries**

La jurisdicció contenciosa administrativa controla les de les comunitats autònomes **153.c**

O

objecció de consciència

La llei l'ha de regular **30.2**

S'hi pot aplicar el recurs d'empara **53.2**

obligacions

— **contractuals**

Les bases d'aquestes són competència exclusiva de l'Estat **149.1.8**

— **financeres**

Vegeu *hisenda pública*

— **militars**

Vegeu *servei militar obligatori*

obligatorietat

L'ensenyament bàsic en té el caràcter 27.4

obres públiques

Les comunitats autònomes poden assumir competències en les que són d'interès seu dins el seu territori 148.1.4

Les d'interès general o que afecten més d'una comunitat autònoma són competència exclusiva de l'Estat 149.1.24

ocupació

A qui no en té la Seguretat Social ha de garantir assistència 41

Els poders públics han de realitzar una política orientada cap a la plena ocupació 40.1

ofici

Tots els espanyols tenen dret a fer-ne lliure elecció 35.1

Vegeu també *actuacions d'ofici*

oficis civils i militars

Correspon al rei de proveir-los 62.f

opinió

No pot ésser raó de discriminació 14

Es reconeix el dret a difondre-la lliurement 20.1.a

Els diputats gaudeixen d'inviolabilitat per les que manifesten 71.1

oralitat

Vegeu *procediment judicial*

ordenació**— de la banca**

Les bases d'aquesta són competència exclusiva de l'Estat 149.1.11

— de la pesca marítima

S'hi poden atribuir competències a les comunitats autònomes 149.1.19

— de les assegurances

Les bases d'aquesta són competència exclusiva de l'Estat 149.1.11

— del crèdit

Les bases d'aquesta són competència exclusiva de l'Estat 149.1.11

— del territori

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.3

— del turisme

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències dins llur àmbit territorial 148.1.18

— **dels recursos i aprofitaments hidràulics**

Si les aigües passen per més d'una comunitat autònoma, és competència exclusiva de l'Estat 149.1.22

— **dels registres**

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

— **general de l'economia**

La competència de les comunitats autònomes en agricultura i ramaderia s'hi han d'acordar 148.1.7

ordenament

— **constitucional**

Les Forces Armades l'han de defensar 8.1

Vegeu també *Constitució*

— **jurídic**

En són valors superiors la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític 1.1

Els ciutadans i els poders públics hi resten subjectes 9.1

Els tractats internacionals en són part integrant 96.1

Els estatuts d'autonomia en són part integrant 147.1

ordre

— **de successió al tron**

Ha de seguir el regular de primogenitura i representació 57.1

Els fets que s'hi esdevenen s'han de resoldre amb una llei orgànica 57.5

La Regència s'ha d'exercir segons el que estableix la Constitució 59.1

— **del dia**

Cal que n'hi hagi un de determinat en la convocatòria d'una sessió extraordinària de les cambres 73.2

— **econòmic i social**

Voluntat que n'hi hagi un de just preàmbul

— **polític**

Els seus fonaments 10.1

— **públic**

És l'únic motiu possible de limitació de les manifestacions de la llibertat ideològica, religiosa i de culte 16.1

És l'únic motiu possible de prohibició de reunions o de manifestacions 21.2

Vegeu també *actes de terrorisme; estat d'alarma; estat d'excepció; estat de setge; suspensió de drets i llibertats*

òrgan**— consultiu suprem**

Del Govern ho és el Consell d'Estat 107

— fiscalitzador suprem

Dels comptes i de la gestió econòmica de l'Estat, ho és el Tribunal de Comptes 136.1

— foral de Navarra

La iniciativa d'incorporació al règim autonòmic basc correspon al que n'és competent DT 4

— jurisdiccional superior

Ho és el Tribunal Suprem en tots els ordres llevat en garanties constitucionals 123.1

òrgans**— col·legiats superiors de les comunitats autònomes**

Designen els senadors corresponents si no hi ha assemblea legislativa 69.5

Els dels territoris amb règim provisional d'autonomia poden iniciar el procés autonòmic DT 1

Els preautonòmics dels territoris que haguessin plebiscitat estatuts en el passat poden acordar d'iniciar el procés autonòmic especial DT 2

— de govern del poder judicial

Ho és el Consell General del Poder Judicial 122.2

— de l'Administració de l'Estat

Són creats, regits i coordinats d'acord amb la llei 103.2

— de les comunitats autònomes

Poden executar la legislació laboral de l'Estat 149.1.7

El control de llur activitat és exercit per determinades instàncies 153

El Govern en pot impugnar davant el Tribunal Constitucional les disposicions amb força de llei 161.2

— executius de les comunitats autònomes

Són legitimats per a interposar recurs d'inconstitucionalitat 162.1.a

— interinsulars

Els correspon, si escau, la iniciativa del procés autonòmic 143.2; 151.1

Elaboren, si escau, el projecte d'estatut 146

— **judicials**

Les successives instàncies processals s'esgoten, si escau, davant els radicats en el mateix territori de la comunitat autònoma on hi ha el de primera instància **152.1**

Poden plantejar qüestió d'inconstitucionalitat al Tribunal Constitucional **163**

organismes— **provisionals autonòmics**

Dissolució **DT 7**

— **públics**

La llei ha d'establir les formes de participació dels interessats en l'activitat dels que afecten la qualitat de vida o el benestar general **129.1**

organització— **judicial**

En l'àmbit d'una comunitat autònoma ha de culminar en un Tribunal Superior de Justícia **152.1**

— **militar**

Una llei orgànica n'ha de regular les bases **8.2**

— **territorial de l'Estat *títol VIII***

Vegeu *comunitats autònomes; municipis; província*

organitzacions— **de consumidors i usuaris**

Els poders públics les han de fomentar **51.2**

— **econòmiques**

Han de col·laborar en els projectes de planificació del Govern **131.2**

— **empresarials**

Han de col·laborar en els projectes de planificació del Govern **131.2**

Vegeu també *associacions empresarials*

— **internacionals**

Per tractat se'ls poden atribuir competències derivades de la Constitució **93**

— **professionals**

No hi pot haver tribunals d'honor en llur àmbit **26**

La llei les ha de regular **52**

Llur estructura interna i llur funcionament han d'ésser democràtics **52**

Han de col·laborar en els projectes de planificació del Govern **131.2**

— **sindicals internacionals**

Vegeu *sindicats*

P**parentiu**

Pot ésser motiu per no estar obligat a declarar 24.2

pares

Drets que tenen en matèria educativa 27.3; 27.7

Han d'assistir els fills 39.3

Vegeu també *paternitat*

Parlament

Vegeu *cambres; Corts Generals*

parlamentaris

Vegeu *diputats; senadors*

participació

Els poders públics han de facilitar la dels ciutadans en la vida política, cultural i social 9.2

Els ciutadans n'han de poder tenir en els afers públics 23.1

Els ciutadans en poden tenir en l'Administració de justícia per mitjà del jurat 125

Els interessats n'han de tenir en la Seguretat Social i en els organismes públics relacionats amb el benestar 129.1

Els poders públics l'han de promoure en l'empresa 129.2

partits polítics

Reconeixement i regulació 6

Els jutges, els magistrats i els fiscals no hi poden pertànyer 127.1

Els membres del Tribunal Constitucional no hi poden exercir funcions directives 159.4

Vegeu també *grups parlamentaris; grups polítics*

paternitat

La llei n'ha de fer possible la investigació 39.2

pàtria

La nació espanyola és la de tots els espanyols 2

patrimoni**— artístic**

Els poders públics n'han de garantir la conservació 46

Fer-ne la defensa contra l'exportació i l'espoliació és de la competència exclusiva de l'Estat 149.1.28

— **cultural**

Les modalitats lingüístiques d'Espanya en són un 3.3

Els poders públics n'han de garantir la conservació 46

Fer-ne la defensa contra l'exportació i l'espoliació és competència exclusiva de l'Estat 149.1.28

— **de l'Estat**

Ha d'ésser regulat per llei 132.3

— **històric**

Els poders públics en garanteixen la conservació 46

— **monumental**

Les comunitats autònomes poden assumir competències en el patrimoni que sigui de llur interès 148.1.16

Fer-ne la defensa contra l'exportació i l'espoliació és competència exclusiva de l'Estat 149.1.28

— **nacional**

Ha d'ésser regulat per llei 132.3

pau

Correspon al rei de fer-la 63.3

— **social**

Els seus fonaments 10.1

pena de mort

Resta abolida, llevat del que puguin disposar lleis penals militars per a temps de guerra 15

penes— **de presó**

Qui en compleixi ha de gaudir dels drets fonamentals, amb les excepcions que hi corresponguin 25.2

— **degradants**

Ningú no hi pot ésser sotmès 15

— **inhumanes**

Ningú no hi pot ésser sotmès 15

— **privatives de llibertat**

Han de restar orientades vers la reeducació i la reinserció social i no poden consistir en treballs forçats 25.2

pensament

Es reconeix i protegeix el dret a expressar-lo i difondre'l lliurement 20.1.a

pensions

Els poders públics han de garantir per mitjà d'aquestes la suficiència econòmica dels ciutadans en la tercera edat 50

període de sessions

Les cambres en tenen dos d' anuals 73.1

Dins un mateix període de sessions una moció de censura rebutjada no pot ésser replantejada pels mateixos signataris 113.4

Si les cambres no s'hi trobaven, resten automàticament convocades en declarar-se els estats d'alarma, d'excepció o de setge 116.5

personalitat

El seu lliure desenvolupament és fonament d'ordre polític 10.1

El condemnat a pena de presó té dret al desenvolupament integral de la seva 25.2

persones

La dignitat i els drets de la persona són fonament de l'ordre polític 10.1

Se'n garanteix la intimitat 18.1; 105.b

Cap autoritat no pot obstaculitzar-ne la llibertat de circulació i establiment per tot el territori espanyol 139.2

Si una invoca un interès legítim pot interposar recurs d'empara 162.1.b

— persones discapacitades

Exerceixen els drets reconeguts pel títol I en condicions de llibertat i igualtat reals i efectives 49.1

Els poders públics impulsaran polítiques que garanteixin llur plena autonomia personal i llur inclusió social, en entorns universalment accessibles 49.2

pesca

Els poders públics hi han de tenir una actuació especial 130.1

Vegeu també *aqüicultura*

— del marisc

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.11

— en aigües interiors

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.11

— fluvial

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.11

— marítima

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.19

S'hi poden atribuir competències a les comunitats autònomes 149.1.19

pesos i mesures

La legislació sobre aquests és competència exclusiva de l'Estat 149.1.12

peticions

Vegeu dret de petició

planificació econòmica

Ha de respectar la llibertat d'empresa 38

La pot fer l'Estat per a determinades finalitats 131.1

El Govern n'elabora els projectes d'acord amb les previsions de les comunitats autònomes i la col·laboració de les organitzacions sindicals, professionals, empresarials i econòmiques 131.2

Se n'ha de constituir un consell 131.2

Establir-ne les bases i fer-ne la coordinació són competència exclusiva de l'Estat 149.1.13

plataforma continental

Els recursos naturals d'aquesta són un bé de domini públic estatal 132.2

platges

Són béns de domini públic estatal 132.2

Ple de les cambres

Vegeu cambres

plebiscit

Els territoris que en el passat n'haguessin fet un de positiu sobre un projecte d'estatut d'autonomia poden iniciar immediatament el procés autonòmic especial DT 2

plena ocupació

Vegeu ocupació

pluralisme**— de la societat**

Els mitjans públics de comunicació social l'han de respectar 20.3

— polític

És un valor superior de l'ordenament jurídic 1.1

És expressat pels partits polítics 6

plusvàlues

La comunitat ha de participar en les que genera l'acció urbanística de les entitats públiques 47

poble espanyol

- Ratifica la Constitució **preàmbul**
- Hi resideix la sobirania **1.2**
- El representen les Corts Generals **66.1**

pobles

- **d'Espanya**
 - Se'n protegeixen les cultures i tradicions, llengües i institucions **preàmbul**
 - Vegeu també *llengües d'Espanya; nacionalitats; regions*
- **de la Terra**
 - Voluntat de col·laborar en l'enfortiment de les relacions i la cooperació entre tots ells **preàmbul**

poder

- **executiu**
 - Vegeu *Govern*
- **judicial** **títol VI**
 - Vegeu *Administració de justícia; Consell General del Poder Judicial; justícia; jutges; tribunals*
- **legislatiu**
 - Vegeu *cambres; Congrés dels Diputats; Corts Generals; Senat*

poders

- **de l'Estat**
 - Emanen del poble espanyol **1.2**
- **públics**
 - Resten subjectes a la Constitució **9.1**
 - La Constitució garanteix la interdicció de llur arbitrarietat **9.3**
 - Són vinculats pels drets i per les llibertats constitucionals **53.1**

policia

- Ésser-ne membre és causa d'inelegibilitat i d'incompatibilitat de diputats i de senadors **70.1.e**
- Les comunitats autònomes poden crear-ne **149.1.29**
- Vegeu també *forces de seguretat; seguretat pública*
- **judicial**
 - Depèn dels jutges, dels tribunals i del Ministeri Fiscal **126**
- **local**
 - Les comunitats autònomes hi poden assumir competències **148.1.22**

política

- **d'estabilitat econòmica**
És el marc de la promoció del progrés social i econòmic **40.1**
- **de formació professional**
Vegeu *formació professional*
- **de readaptació professional**
Vegeu *readaptació professional*
- **econòmica nacional**
Els seus objectius emmarquen l'exercici de les competències de desenvolupament econòmic de les comunitats autònomes **148.1.13**
Vegeu també *planificació econòmica*
- **envers les persones discapacitades**
Vegeu *persones discapacitades*
- **exterior**
És dirigida pel Govern **97**
- **general**
Vegeu *declaració de política general*
- **interior**
És dirigida pel Govern **97**
- **per a la plena ocupació**
Vegeu *ocupació*
- **sobre els treballadors a l'estranger**
Vegeu *treballadors*
- **social i econòmica**
Principis rectors **títol I, capítol III**

ports

Les comunitats autònomes poden assumir competències en els de refugi, els esportius i els que no aconsegueixen activitats comercials **148.1.6**

L'Estat té competència exclusiva en els d'interès general **149.1.20**

potestat

- **jurisdiccional**
Correspon d'exercir-la als jutjats i als tribunals **117.3**
- **legislativa de l'Estat**
L'exerceixen les Corts Generals **66.2**
Vegeu també *delegació de la potestat legislativa; delegació legislativa*
- **reglamentària**
És exercida pel Govern **97**

És subjecta a la Constitució i a les lleis 97

És sota el control judicial 106.1

— **tributària**

Vegeu *impostos; sistema tributari; tributs*

preferència

És un principi en què s'ha de basar el procediment judicial en la tutela dels drets i les llibertats fonamentals 53.2

En l'ordre de successió al tron, en té la línia anterior 57.1

preguntes

El Govern resta sotmès a les que li formulin davant les cambres 111.1

premsa

Les normes bàsiques del seu règim són competència exclusiva de l'Estat 149.1.27

A les comunitats autònomes els en poden correspondre facultats de desenvolupament i execució 149.1.27

Vegeu també *mitjans de comunicació social*

president

— **d'una comunitat autònoma**

Ha d'ésser instituït necessàriament per l'Estatut d'autonomia 152.1

El Govern li adreça els requeriments per actuacions greus de la comunitat autònoma 155.1

— **del Congrés dels Diputats**

Referenda determinats actes del rei 64.1; 99.1; 99.5

És elegit per la cambra 72.2

Funcions 72.2; 72.3; 90.1

— **del Consell General del Poder Judicial**

És el del Tribunal Suprem 122.3

— **del Govern**

Procediments per a la investidura parlamentària del candidat 62.d ; 99; 114.2

Nomenament 62.d ; 99.3; 114.2

Cessació 62.d ; 101.1

Proposa al rei de nomenar i remoure els membres del Govern 62.e ; 100

Referenda els actes del rei 64.1

Proposa de convocar els referèndums 92.2

Funcions 98.2

Li pot ésser exigida la responsabilitat criminal 102

Pot plantejar la qüestió de confiança 112; 114.1

Pot proposar de dissoldre les cambres 115

Pot interposar recurs d'inconstitucionalitat 162.1.a

Vegeu també *candidat a president del Govern; Govern; membre del Govern*

— **del Senat**

És elegit per la cambra 72.2

Funcions 72.2; 72.3; 90.1

— **del Tribunal Constitucional**

És nomenat pel rei 160

— **del Tribunal Suprem**

És nomenat pel rei 123.2

presó

Vegeu legislació penitenciària; penes de presó

— **provisional**

La llei n'ha de determinar la durada 17.4

presos

Vegeu legislació penitenciària; penes de presó

pressupostos

— **de les cambres**

Vegeu cambres

— **generals de l'Estat**

Consignen una quantitat per a la Casa del Rei 65.1

No en pot ésser delegada l'aprovació a les comissions legislatives permanents 75.3

Elaboració, examen, esmena i aprovació 134.1

Tenen caràcter anual 134.2

Contingut 134.2

Termini de presentació al Congrés 134.3

Pròrroga 134.4

Supòsits d'augment de despeses o disminució d'ingressos 134.5

No poden crear tributs 134.7

Poden establir una assignació a les comunitats autònomes 158.1

prestacions

— **de salut pública**

Als poders públics correspon de fer-les 43.2

— **patrimonials de caràcter públic**

Només se'n poden establir d'acord amb la llei 31.3

— personals de caràcter públic

Només se'n poden establir d'acord amb la llei 31.3

— socials

La llei en pot imposar de substitutòries del servei militar 30.2

La Seguretat Social n'ha de garantir de suficients, especialment en cas de falta de feina 41

presumpció d'innocència

Vegeu *dret a la presumpció d'innocència*

prevalença

Les normes estatals en tenen sobre les de les comunitats autònomes en tot allò que no sigui de la competència exclusiva d'aquestes 149.3

primogenitura

La successió al tron ha de seguir l'ordre regular 57.1

príncep**— d'Astúries**

El príncep hereu en té la dignitat 57.2

— hereu

Títols que li pertocquen 57.2

Pot exercir la regència 59.2

Jurament 61.2

Vegeu també *successió al tron*

principi**— d'eficàcia**

L'Administració hi acorda la seva actuació 103.1

— d'estabilitat pressupostària

Totes les administracions públiques hi ha d'adequar les seves actuacions 135.1

— d'igualtat

És un valor superior de l'ordenament jurídic de l'Estat 1.1

Inspira el sistema tributari 30.1

— d'imparcialitat

El Ministeri Fiscal s'hi ha de subjectar 124.2

— d'imprescriptibilitat

Inspira el règim jurídic dels béns de domini públic i comunals 132.1

— d'inalienabilitat

Inspira el règim jurídic dels béns de domini públic i comunals 132.1

- **d'inembargabilitat**
Inspira el règim jurídic dels béns de domini públic i comunals 132.1
- **d'unitat d'actuació**
El Ministeri Fiscal hi conforma l'exercici de les seves funcions 124.2
- **d'unitat jurisdiccional**
És la base de l'organització i del funcionament dels tribunals 117.5
- **de capacitat**
Determina l'accés a la funció pública 103.3
- **de coordinació**
S'aplica en la relació entre l'autonomia financera de les comunitats autònomes i la hisenda estatal 156.1
- **de descentralització**
L'Administració hi acorda la seva actuació 103.1
- **de desconcentració**
L'Administració hi acorda la seva actuació 103.1
- **de jerarquia**
L'Administració hi acorda la seva actuació 103.1
El Ministeri Fiscal hi conforma l'exercici de les seves funcions 124.2
- **de legalitat**
Es garanteix 9.3
Ningú no pot ésser condemnat o sancionat en contradicció amb aquest 25.1
El Ministeri Fiscal s'hi subjecta 124.2
- **de preferència**
El procediment judicial per a tutelar els drets fonamentals s'hi ha de basar 53.2
- **de progressivitat**
Inspira el sistema tributari 31.1
- **de reciprocitat**
La pràctica de l'extradició s'hi ha d'acordar 13.3
- **de responsabilitat del Govern**
No és modificat per la declaració dels estats d'alarma, d'excepció i de setge 116.6
- **de solidaritat**
Es reconeix i garanteix entre totes les nacionalitats i regions 2
L'Estat en garanteix la realització efectiva 138.1
L'autonomia financera de les comunitats autònomes s'hi ha d'acordar 156.1
S'ha de fer efectiu mitjançant el fons de compensació 158.2

- **de sumarietat**

El procediment judicial per a tutelar els drets fonamentals s'hi ha de basar 53.2

- **del mèrit**

Determina l'accés a la funció pública 103.3

principis

- **bàsics d'actuació de les forces de seguretat**

Han d'ésser determinats per llei orgànica 104.2

- **constitucionals**

La regulació de les bases de l'organització militar s'hi ha de conformar 8.2

La llibertat de creació de centres docents els ha de respectar 27.6

L'exercici de la jurisdicció militar s'hi ha d'acordar 117.5

- **democràtics de convivència**

El respecte d'aquests és un objecte de l'educació 27.2

- **per a harmonitzar les disposicions normatives de les comunitats autònomes**

L'Estat pot dictar lleis que els estableixin 150.3

- **rectors de la política social i econòmica** **títol I, cap. III**

Han d'informar la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics 53.3

Davant la jurisdicció ordinària només poden ésser allegats d'acord amb el que disposin les lleis 53.3

privació

- **de béns**

Ningú no en pot ésser objecte sinó per causa justificada d'utilitat pública o d'interès social 33.3

- **de drets**

Ningú no en pot ésser objecte sinó per causa justificada d'utilitat pública o d'interès social 33.3

- **de llibertat**

Ningú no en pot ésser objecte sinó en els casos i en la forma previstos per la llei 17.1

L'Administració civil no pot imposar sancions que n'impliquin 25.3

Vegeu també *detenció; penes de presó*

privilegis econòmics i socials

Les diferències entre els estatuts de les diverses comunitats autònomes no en poden implicar 138.2

procediment— **administratiu**

És regulat per llei 105

L'Estat té competència exclusiva en el comú davant les administracions públiques 149.1.18

Les comunitats autònomes poden assumir competències en les especialitats d'aquest derivades de llur pròpia organització 149.1.18

— **d'urgència**

S'hi poden tramitar com a projectes de llei els decrets llei 86.3

El Senat disposa de vint dies per a vetar o esmenar el projecte que s'hi tramiti 90.3

— **judicial**

Ha d'ésser predominantment oral 120.2

Vegeu també *procés judicial*

— **legislatiu**

Vegeu *elaboració de les lleis*

— **per a elaborar els estatuts d'autonomia**

Vegeu *Estatut d'autonomia*

procés— **autonòmic**

Vegeu *iniciativa del procés autonòmic*

— **judicial**

En els de qualsevol mena l'exercici de la potestat jurisdiccional correspon als jutges i tribunals que les lleis determinen 117.3

Tothom ha de prestar col·laboració en el curs d'aquest 118

Si una norma que hi és aplicable és considerada com a anticonstitucional per l'òrgan judicial, n'ha de plantejar la qüestió al Tribunal Constitucional 163

Vegeu també *dret a un procés públic*

— **penal**

Hi pot haver la institució del jurat en els que la llei determini 125

processament de diputats i de senadors

Cal l'autorització prèvia de la cambra respectiva 71.2

proclamació del rei

S'ha de fer davant les Corts Generals amb prestació de jurament 61.1

producció literària, artística, científica i tècnica

És un dret reconegut i protegit 20.1.b

Vegeu també *creació literària, artística, científica i tècnica*

productes— **comercials**

La llei n'ha de regular el règim d'autorització 51.3

— **farmacèutics**

La legislació sobre aquests és competència exclusiva de l'Estat 149.1.16

productivitat

Els poders públics en garanteixen i protegeixen la defensa 38

professió

Tots els espanyols tenen el dret a fer-ne lliure elecció 35.1

La llei ha de regular l'exercici de les titulades 36

Vegeu també *formació professional; readaptació professional; títols acadèmics i professionals*

professors

Intervenien en el control i en la gestió dels centres docents 27.7

— **d'universitat**

Els que són juristes poden ésser elegits membres del Tribunal Constitucional 159.2

programa polític del Govern

El candidat a la Presidència del Govern l'exposa davant el Congrés dels Diputats 99.2

El president del Govern hi pot plantejar la qüestió de confiança 112

progrés— **de la cultura**

Voluntat de promoure'l **preàmbul**

— **econòmic**

Voluntat de promoure'l **preàmbul**

Els poders públics n'han de promoure les condicions favorables 40.1

— **social**

Els poders públics n'han de promoure les condicions favorables 40.1

progressivitat

És un principi inspirador del sistema tributari 31.1

projectes de llei

Les cambres en poden delegar l'aprovació a les comissions legislatives permanents 75.2

Els aprova el Consell de Ministres 88

Van acompanyats d'una exposició de motius i d'antecedents 88

Tenen prioritat sobre les proposicions de llei 89.1

Un cop aprovats pel Congrés han de passar al Senat 90.1

El Senat pot votar-los o esmenar-los 90.2

Poden ésser declarats urgents 90.3

Vegeu també *esmenes*

promoció

Vegeu *dret a la promoció pel treball*

promulgació

— de la Constitució

Obre la possibilitat que determinats territoris iniciïn immediatament el procés autonòmic especial DT 2

Obre el termini per a iniciar el primer procés de designació constitucional del president de Govern DT 8

— de les lleis

Correspon al rei 62.a; 91

— dels decrets llei

Obre el termini per a fer-ne el debat i la votació en el Congrés 86.2

— dels estatuts d'autonomia

El rei la fa com a llei 151.2.4; 151.2.5.è

propietat

— industrial

La legislació sobre aquesta és competència exclusiva de l'Estat 149.1.9

— intel·lectual

La legislació sobre aquesta és competència exclusiva de l'Estat 149.1.9

— privada

Vegeu *dret a la propietat privada*

proposicions de llei

Les cambres en poden delegar l'aprovació a les comissions legislatives permanents 75.2

El Govern pot oposar-se a les contràries a una delegació legislativa 84

Les assemblees de les comunitats autònomes en poden trametre al Congrés 87.2

La tramitació d'aquestes és regulada pels reglaments de les cambres 89.1

Les que el Senat prengui en consideració han d'ésser trameses al Congrés 89.2

Les que comportin augment dels crèdits o disminució dels ingressos pressupostaris requereixen la conformitat del Govern 134.6

Vegeu també *esmenes; iniciativa legislativa; iniciativa popular*

protecció— **a les persones discapacitades***Vegeu persones discapacitades*— **d'edificis i instal·lacions**

Les comunitats autònomes poden assumir competències en la dels que són seus **148.1.22**

— **de la família***Vegeu família*— **de la salut***Vegeu dret a la protecció de la salut*— **del medi ambient***Vegeu medi ambient*— **dels drets***Vegeu tutela de drets i llibertats***prova***Vegeu mitjans probatoris***província***És circumscripció electoral **68.2****Els votants de cada una elegeixen quatre senadors **69.2; 69.3****L'Estat s'organitza territorialment en províncies **137****Gaudeix d'autonomia per a la gestió dels seus interessos **137****És una entitat local determinada per l'agrupació de municipis **141.1****És la divisió territorial per al compliment de les activitats de l'Estat **141.1****No se'n poden alterar els límits si no és per llei orgànica de les Corts **141.1****Té govern i administració autònoms encomanats a diputacions o altres corporacions de caràcter representatiu **141.2****Es poden crear agrupacions de municipis altres que aquesta **141.3; 152.3****Poden accedir a l'autogovern i constituir-se en comunitats autònomes **143.1; 144.a; 151****Els membres dels seus òrgans de govern integren l'assemblea elaboradora del projecte d'estatut d'autonomia **146****Poden participar, si no han constituït comunitat autònoma, en un fons de compensació interterritorial **158.2*****províncies insulars***Vegeu illes***publicació***La dels decrets legislatius esgota la delegació legislativa **82.3***

El rei ordena la de les lleis 91

La dels tractats internacionals comporta la inclusió d'aquests en l'ordenament intern 96.1

La de les sentències del Tribunal Constitucional s'ha de fer en el *Boletín Oficial del Estado* 164.1

La de la Constitució marca la seva entrada en vigor DF

publicacions

Només se'n pot acordar el segrest per resolució judicial 20.5

La garantia judicial per al segrest pot ésser suspesa en determinats supòsits 55.1

publicitat

Es garanteix la de les normes 9.3

A l'efecte d'aquesta, les associacions s'han d'inscriure en un registre 22.3

Els plens de les cambres n'han de tenir 80

Les actuacions judicials n'han de tenir 120.1

Q

qualitat de vida

Voluntat d'assegurar-ne a tothom una de digna preàmbul

Els poders públics han de vetllar per protegir-la i millorar-la 45.2

Hi ha d'haver participació dels interessats en els organismes públics la funció dels quals l'afecta 129.1

qüestió de confiança

El president del Govern la pot plantejar 112

El Govern ha de presentar la dimissió si és negada 114.1

qüestions internacionals

Les cambres no en poden delegar a les comissions legislatives permanents l'aprovació de projectes o proposicions de llei 75.3

No hi és procedent la iniciativa popular 87.3

quòrum

— de decisió

Al Congrés i al Senat ha d'ésser de la majoria dels membres presents, sens perjudici de les majories especials establertes per la Constitució, les lleis i els reglaments de les cambres 79.2

Vegeu també *majoria*

— de presència

Al Congrés i al Senat ha d'ésser de la majoria dels membres de què es compon cada cambra 79.1

R**racisme**

No hi pot haver discriminació per raó de raça 14

ràdio

Les normes bàsiques del règim d'aquesta són competència exclusiva de l'Estat 149.1.27

Les comunitats autònomes hi poden tenir facultats de desenvolupament i execució 149.1.27

Vegeu també *mitjans de comunicació social*

radiocomunicació

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.21

ramaderia

Els poders públics hi tenen una actuació especial de modernització i desenvolupament 130.1

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.7

Vegeu també *vies ramaderes*

ratificació**— d'un projecte d'estatut d'autonomia**

La fan els plens de les cambres 151.2.4

— de la Constitució

La fa el poble espanyol *preàmbul*

— de la decisió d'incorporar Navarra al règim autonòmic basc

S'ha de fer per referèndum DT 4

— de la decisió de reformar la Constitució

L'han de fer les noves cambres elegides per aquest motiu 168.2

— de la reforma constitucional

S'ha de fer per referèndum 167.3; 168.3

— de la suspensió de disposicions autonòmiques impugnades

El Tribunal Constitucional l'ha de fer en un termini de cinc mesos 161.2

— dels projectes de llei vetats pel Senat

La fa el Congrés 90.2

readaptació professional

Els poders públics han de fomentar una política que la garanteixi 40.2

reciprocitat

És un principi en matèria d'extradició 13.3

És un criteri per a atorgar als estrangers el dret de sufragi actiu en les eleccions municipals 13.2

recurs

— **d'empara**

Es pot interposar al Tribunal Constitucional per demanar la tutela de les llibertats i dels drets 53.2

El Tribunal Constitucional és competent per a conèixer-ne 161.1.b

En pot interposar tota persona que invoqui un interès legítim 162.1.b

— **d'inconstitucionalitat**

El Tribunal Constitucional és competent per a conèixer-ne 161.1.a

Legitimació per a interposar-lo 162.1.a

recursos

— **del fons de compensació**

Els han de distribuir les Corts Generals 158

— **essencials**

Poden ésser reservats al sector públic 128.2

— **financers**

Fons que constitueixen els de les comunitats autònomes 157.1

— **hidràulics**

Vegeu aprofitaments hidràulics

— **naturals**

Els poders públics han de vetllar per la utilització racional d'aquests 45.2

Sancions per als qui els malmeten 45.3

Els de la zona econòmica marina i de la plataforma continental són béns de domini públic 132.2

— **públics**

La despesa pública n'ha de fer una assignació equitativa 31.2

— **tributaris**

Poden ésser recaptats, gestionats i liquidats per les comunitats autònomes 156.2

reeduació

S'hi han d'orientar les penes privatives de llibertat 25.2

referendament

Els actes del rei hi estan subjectes 56.3

El president del Govern, o el ministre competent, ha de fer el dels actes del rei 64.1

El qui faci el dels actes del rei n'és responsable 64.2

Cal el del president del Congrés perquè el rei proposi i nomeni el president del Govern 64.1

Cal el del president del Congrés perquè el rei dissolgui les cambres i convoqui noves eleccions quan el Congrés nega la investidura al president del Govern 64.1; 99.5

referèndum

Correspon al rei de convocar-lo 62.c ; 92.2

Les decisions polítiques d'especial transcendència hi poden ésser sotmeses 92.1

Els autoritza el Congrés i els proposa el president del Govern 92.2

Una llei orgànica en regula les condicions, el procediment i les modalitats 92.3

L'autorització de convocar-lo és competència exclusiva de l'Estat 149.1.32

Cal per ratificar la iniciativa del procés autonòmic 151.1

Els projectes d'estatut d'autonomia hi han d'ésser sotmesos 151.2.3

Cal per a la modificació dels estatuts d'autonomia 152.2

Cal per a ratificar la reforma constitucional 167.3; 168.3

Cal per a la incorporació de Navarra al règim autonòmic basc DT 4

reforma

— constitucional

No en pot ésser delegada l'aprovació a les comissions legislatives permanents 75.3

Cal fer-la prèviament a la conclusió d'un tractat internacional amb estipulacions contràries a la Constitució 95.1

Iniciativa 166

Procediment d'aprovació 167

Si és total o afecta el títol preliminar, el títol I, cap. 2, secc. 1, o el títol II requereix la dissolució de les Corts i la ratificació posterior per referèndum 168

No es pot iniciar en temps de guerra o d'estat d'alarma, d'excepció o de setge 169

— dels estatuts d'autonomia

Vegeu *Estatut d'autonomia*

refosa de textos legals

La delegació legislativa per fer-la s'ha d'atorgar mitjançant una llei ordinària, segons determinades condicions 82.2; 82.5

regadius

Vegeu *regatges*

regatges

Les comunitats autònomes poden assumir competències en els de llur interès **148.1.10**

regència

La reina consort o el consort de la reina la poden assumir **58**

Titularitat, supòsits i durada **59.1; 59.2**

Les Corts Generals la poden nomenar en cas que no hi hagi cap de les persones a qui correspon **59.3**

Requisits per a exercir-la **59.4**

És exercida per mandat constitucional i en nom del rei **59.5**

Vegeu també *regent*

regent

El càrrec és incompatible amb la tutela del rei, amb determinades excepcions **60.1**

Jurament **61.2**

Vegeu també *regència*

regidors

Integren els ajuntaments i són elegits pels veïns **140**

règim— **duaner i aranzelari**

És competència exclusiva de l'Estat **149.1.10**

— **electoral general**

És matèria de llei orgànica **81.1**

— **foral**

L'actualització d'aquest s'ha de fer dins el marc de la Constitució i dels estatuts d'autonomia **DA 1**

— **jurídic de les administracions públiques**

Les bases d'aquest són competència exclusiva de l'Estat **149.1.18**

— **local**

La legislació que s'hi refereix determina quines funcions estatals sobre corporacions locals es poden transferir a les comunitats autònomes **148.1.2**

Vegeu també *corporacions locals*

— **miner i energètic**

Les bases d'aquest són competència exclusiva de l'Estat **149.1.25**

règims provisionals d'autonomia

Procediments d'iniciativa autonòmica que poden seguir els territoris que en tenen DT 1; DT 2

Dissolució de llurs organismes DT 7

regions

Tenen dret a l'autonomia 2

Vegeu també *comunitats autònomes*

registres**— administratius**

La llei hi ha de regular l'accés dels ciutadans 105.b

L'ordenació d'aquests és competència exclusiva de l'Estat 149.1.8

— d'associacions

Les associacions s'hi han d'inscriure únicament als efectes de publicitat 22.3

reglament**— de les cambres**

Vegeu *cambres*

— de les Corts Generals

Vegeu *Corts Generals*

rei

És el cap de l'Estat 56.1

Funcions 56.1; 62; 63

Denominació i títols 56.2

Inviolabilitat 56.3

Referendament dels seus actes 56.3; 64.1; 64.2; 99.5

No és subjecte a responsabilitat 56.3; 64.2

Pot prohibir el matrimoni dels successors al tron 57.4

Les Corts en poden reconèixer la inhabilitació 59.2

Minoritat 59.1; 60.1

Pot nomenar en el testament el tutor del rei menor 60.1

Proclamació i jurament 61.1

Percep una consignació pressupostària i la distribueix lliurement 65.1

Nomena i separa lliurement els membres de la seva Casa 65.2

Sanciona les lleis aprovades per les Corts 91

Convoca el referèndum a proposició del president del Govern 92.2

Proposa el candidat a president del Govern per mitjà del president del Congrés 99.1

Nomena president del Govern a qui el Congrés atorga la seva confiança 99.3; 114.2

Dissol les cambres a proposta del president del Govern 99.5; 115.1

Nomena els membres del Govern a proposició del president del Govern 100

La justícia s'administra en nom seu 117.1

Nomena els membres electes del Consell General del Poder Judicial 122.3

Nomena el president del Tribunal Suprem a proposició del Consell General del Poder Judicial 123.2

Nomena els membres electes del Tribunal Constitucional 159.1

Nomena el president del Tribunal Constitucional a proposició del mateix Tribunal 160

Vegeu també *príncep d'Astúries; regència; reina consort; successió al tron; tutela del rei menor d'edat*

Reials Acadèmies

L'alt patronatge en correspon al rei 62.j

reina consort

No pot assumir funcions constitucionals 58

Regència 58; 59

reinserció social

Les penes privatives de llibertat s'hi han d'orientar 25.2

relacions

— **entre el Govern i les Corts Generals** **títol V**

— **internacionals**

El rei hi té la més alta representació de l'Estat 56.1

Són competència exclusiva de l'Estat 149.1.3

Vegeu també *acords internacionals; política exterior; tractats internacionals*

— **pacífiques**

Voluntat de collaburar a enfortir-les entre tots els pobles **preàmbul**

religió

No pot ésser raó de discriminació 14

Vegeu també *confessions religioses; formació religiosa i moral; llibertat de culte; llibertat religiosa*

remoció

— **del president del Govern**

Correspon al rei 62.d

— **dels membres del Govern**

Correspon al rei, a proposta del president del Govern 62.d

remuneració

Vegeu dret a una remuneració

renda

Els poders públics han de promoure que hi hagi una distribució més equitativa de la personal i la regional **40.1**

La planificació de l'activitat econòmica té com una finalitat estimular-ne el creixement **131.1**

renúncies a la Corona

S'han de resoldre amb una llei orgànica **57.5**

representació

La successió al tron n'ha de seguir l'ordre regular **57.1**

— proporcional

S'ha d'assegurar en l'elecció de diputats en cada circumscripció **68.3**

S'ha d'assegurar en la designació de senadors per l'assemblea legislativa de la comunitat autònoma **69.5**

S'ha d'assegurar en les eleccions per a l'assemblea legislativa de les comunitats autònomes **152.1**

representants**— dels ciutadans**

Són un mitjà pel qual els ciutadans poden participar en els afers públics **23.1**

— dels grups polítics

El rei consulta els dels que tenen representació parlamentària abans de proposar un candidat a la Presidència del Govern **99.1**

— diplomàtics

Són acreditats pel rei **63.1**

requeriment de les cambres

És obligatori complir-lo **76.2**

residència

Vegeu dret de lliure residència

responsabilitat**— criminal del Govern**

És exigible davant el Tribunal Suprem **102.2**

— de jutges i de magistrats **117.1****— de les administracions públiques**

La legislació bàsica sobre el sistema d'aquesta és competència exclusiva de l'Estat **149.1.18**

— **del rei**

Vegeu *rei*

— **dels poders públics**

Es garanteix 9.3

— **política**

El Govern la té davant el Congrés 108

El Congrés pot exigir-la al Govern mitjançant una moció de censura 113.1

El president i el consell de govern de les comunitats autònomes la tenen davant l'assemblea legislativa d'aquestes 152.1

Vegeu també *qüestió de confiança*

reunió

Vegeu *dret de reunió*

reunions de les cambres

Vegeu *cambres*

revisió constitucional

Vegeu *reforma constitucional*

riquesa

Rest a subordinada a l'interès general 128.1

L'Estat n'ha d'estimular el creixement i la distribució justa 131.1

risc greu

Els deures dels ciutadans en aquest supòsit es poden regular per llei 30.4

S

salari

Vegeu *dret a una remuneració*

salut

Correspon als poders públics organitzar i tutelar la pública 43.2

Els poders públics han d'atendre els problemes que presenta per a la tercera edat 50

Vegeu també *dret a la protecció de la salut*

sanció

Correspon al rei la de les lleis 62.a ; 91

Correspon al rei la dels estatuts d'autonomia 151.2.4

sancions

Ningú no en pot rebre per fets que en el moment de produir-se no constitueixen delictes, falta o infracció 25.1

L'Administració civil no en pot imposar cap que impliqui privació de llibertat 25.3

sanitat

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 148.1.21

Les bases i la coordinació general d'aquesta són competència exclusiva de l'Estat 149.1.16

— exterior

És matèria de la competència exclusiva de l'Estat 149.1.16

secret

— de les comunicacions

Vegeu *comunicacions*

— professional

Vegeu *dret al secret professional*

sector públic

Determinats recursos o serveis essencials li poden ésser reservats 128.2

Les despeses i els ingressos de l'estatal s'han d'incloure en els pressupostos generals de l'Estat 134.2

El Tribunal de Comptes n'és l'òrgan fiscalitzador 136.1; 136.2

segregat

Només es pot acordar el de publicacions, gravacions i altres mitjans d'informació per resolució judicial o per declaració d'estat d'excepció o de setge 20.5; 55.1

seguretat

Desig d'establir-la **preàmbul**

Vegeu també *mesures de seguretat*

— ciutadana

Les forces i els cossos de seguretat tenen per missió de garantir-la 104.1

— de l'Estat

Només el Congrés pot acusar el president o altres membres del Govern d'un delictes contra aquesta 102.2

És un límit en la regulació de l'accés dels ciutadans als arxius i als registres públics 105.b

— en el treball

Els poders públics hi vetllaran 40.2

— jurídica

Es garanteix 9.3

— pública

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.29

Les comunitats autònomes hi poden assumir determinades competències 148.1.22; 149.1.29

Vegeu també *dret a la seguretat; forces de seguretat; policia; seguretat ciutadana*

— social

El condemnat a penes de presó té dret als beneficis d'aquesta 25.2

Els poders públics n'han de mantenir un règim públic amb prestacions suficients 41

La llei ha d'establir la participació dels interessats en aquesta 129.1

La legislació bàsica i el règim econòmic són competència exclusiva de l'Estat 149.1.17

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències d'execució dels serveis 149.1.17

senadors

No poden ésser alhora diputats al Congrés 67.1

Elecció 69

Elecció dels que representen les comunitats autònomes 69.5

Durada del mandat 69.6

Causes d'inelegibilitat i incompatibilitat 70.1

Actes i credencials 70.2

Gaudeixen d'inviolabilitat 71.1

Gaudeixen d'immunitat 71.2

Cal autorització de la cambra per a processar-los 71.2

Només poden ésser detinguts per delictes flagrants 71.2

La Sala Penal del Tribunal Suprem és competent en les causes contra ells 71.3

Tenen una assignació econòmica 71.4

Llur vot és personal i indelegable 79.3

Són legitimats per a interposar recurs d'inconstitucionalitat 162.1.a

Vegeu també *cambres; Corts Generals; credencials; Senat***Senat**

Elecció 69

És la cambra de representació territorial 69.1

Dissolució 69.6; 99.5; 115; 168.1

Estableix el seu Reglament 72.1

Elecció de la Mesa 72.2

Elecció del president 72.2

Facultats del president 72.3

Sessions 73; 80

Inicia el procés per a l'autorització de convenis i acords entre comunitats autònomes 74.2; 145.2

Inicia el procés per a la distribució de recursos del fons de compensació 74.2; 158.2

Pot nomenar comissions d'investigació 76.1

Té Diputació Permanent 78

Té iniciativa legislativa 87.1; 89.2

Potestat legislativa 90

Interpellacions i preguntes 111

Aprova les mesures que el Govern adopta per obligar una comunitat autònoma a un compliment forçós 155.1

Proposa el nomenament de quatre membres del Tribunal Constitucional 159.1

Vegeu també *cambres; Corts Generals; senadors*

sentències

— del Tribunal Constitucional

S'han de publicar en el *Boletín Oficial del Estado* i no poden ésser objecte de recurs en contra 164.1

— judicials

Obligatorietat de complir-les 118

Han d'ésser motivades i s'han de pronunciar en audiència pública 120.3

Les que han recaigut en funció d'una norma jurídica declarada després inconstitucional no perden el valor de cosa jutjada 161.1.a

senyals marítims

Són competència exclusiva de l'Estat 149.1.20

servei

— civil

Se'n pot establir un 30.3

— meteorològic

És competència exclusiva de l'Estat 149.1.20

— **militar obligatori** 30.2

La llei n'ha de regular l'objecció de consciència i altres causes d'exempció 30.2

serveis

Llur lliure circulació no pot ésser obstaculitzada per mesures tributàries de les comunitats autònomes 157.2

Vegeu també *traspàs de serveis a les comunitats autònomes*

— **de salut pública**

Correspon als poders públics d'organitzar-ne els necessaris 43.2

— **essencials**

La llei que reguli el dret de vaga i de conflicte col·lectiu ha d'establir les garanties per a assegurar-ne el manteniment 28.2; 37.2

Alguns poden ésser reservats al sector públic 128.2

— **públics**

Les lesions que ocasionen en particulars han d'ésser indemnitzades 106.2

La prestació d'aquests ha de tenir un nivell mínim a tot el territori espanyol 158.1

— **socials** 50

Els poders públics n'han de promoure per a la tercera edat 50

sessions de les cambres

Vegeu *cambres; període de sessions*

setge

Vegeu *estat de setge*

sexisme

No hi pot haver discriminació per raó de sexe 14

No hi pot haver discriminació per raó de sexe en el treball ni en la remuneració 35.1

signatures

Se'n requereixen almenys 500.000 per a la iniciativa legislativa popular 87.3

sindicats

Han de tenir estructura i funcionament democràtics 7

Finalitats 7

Han de respectar la Constitució i la llei en la seva creació i activitat 7

Dret d'afiliar-s'hi 28.1

Dret de fundar-ne 28.1

Poden formar confederacions 28.1

- Poden fundar organitzacions sindicals internacionals o afiliar-s'hi 28.1
- Els jutges i els magistrats no hi poden pertànyer 127.1
- Collaboren en la planificació econòmica 131.2
- Els membres del Tribunal Constitucional no hi poden exercir funcions directives 159.4

sistema

- **de representació proporcional**
Vegeu *representació proporcional*
- **educatiu**
Els poders públics l'han d'inspeccionar i homologar 27.8
- **electoral**
Vegeu *eleccions; règim electoral general*
- **monetari**
És competència exclusiva de l'Estat 149.1.11
- **tributari**
Principis en què s'ha d'inspirar 31.1
Vegeu també *impostos; tributs*

sobirania

- La nació espanyola fa ús de la seva **preàmbul**
- La nacional resideix en el poble espanyol 1.2
- La d'Espanya és garantida per les Forces Armades 8.1

societat

- El pluralisme d'aquesta s'ha de tenir en compte en la regulació de l'accés als mitjans de comunicació social 20.3
- **democràtica**
Voluntat d'establir-ne una d'avançada **preàmbul**
- **espanyola**
Els poders públics n'han de tenir en compte les creences religioses 16.3

societats cooperatives

- Han d'ésser fomentades pels poders públics 129.2

sòl

- Els poders públics n'han de regular la utilització d'acord amb l'interès general 47
- Vegeu també *urbanisme*

solidaritat

- Vegeu *principi de solidaritat*

— **collectiva**

És el suport indispensable de la protecció i la millora de la qualitat de vida i de la defensa i la restauració del medi ambient 45.2

successió al tron 57

Ha de seguir l'ordre regular de primogenitura 57

sufragi universal

S'ha d'aplicar en l'elecció dels representants dels ciutadans 68.1; 69.2; 140; 152.1

sumarietat

Vegeu *principi de sumarietat*

supletorietat

El dret estatal en té amb relació al dret autonòmic 149.3

suspensió de drets i llibertats

És possible en cas de declaració d'estat d'excepció o de setge 55.1

És possible, per llei orgànica, per a determinades persones amb relació a l'actuació de bandes armades o elements terroristes 55.2

T

taxes

Constitueixen un recurs financer de les comunitats autònomes 157.1.b

tècnica

Vegeu *creació literària, artística, científica i tècnica*

telecomunicacions

Són competència exclusiva de l'Estat 149.1.21

televisió

Les normes bàsiques del seu règim són competència exclusiva de l'Estat 149.1.27

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències 149.1.27

Vegeu també *mitjans de comunicació social*

tercera edat

Els poders públics l'han de protegir 50

territori

Vegeu *ordenació del territori; plebiscit*

territoris forals

Se n'emparen i respecten els drets històrics **DA 1**

terrorisme

Vegeu *actes de terrorisme*

textos refosos

Vegeu *refosa de textos legals*

títols acadèmics i professionals

Fer-ne la regulació és competència exclusiva de l'Estat **149.1.30**

tortura

Ningú no hi pot ésser sotmès **15**

tractats internacionals **títol III, cap. 3**

Els ratificats per Espanya sobre drets fonamentals són regla interpretativa de les normes sobre aquestes matèries **10.2**

L'Estat en pot concertar de doble nacionalitat **11.3**

En compliment d'un és possible de concedir l'extradició **13.3**

Correspon al rei de manifestar el consentiment de l'Estat per a obligar-s'hi **63.2**

Cal autoritzar-los per llei orgànica si impliquen atribució de competències derivades de la Constitució **93**

Cal l'autorització prèvia de les Corts per a concloure'n sobre determinades matèries **94.1**

Cal informar el Congrés i el Senat immediatament d'haver-ne conclòs algun **94.2**

Cal la revisió constitucional prèvia si contenen estipulacions contràries a la Constitució **95.1**

El Tribunal Constitucional pot ésser requerit a pronunciar-se sobre llur adequació constitucional **95.2**

Formen part de l'ordenament jurídic una vegada són publicats oficialment **96.1**

Derogació, modificació o suspensió **96.1**

Procediment per a denunciar-los **96.2**

Vegeu també *acords internacionals*

tractes inhumans o degradants

Ningú no hi pot ésser sotmès **15**

tradicions

Voluntat de protegir les dels pobles d'Espanya **preàmbul**

tràfic

Vegeu *trànsit*

traïció

Només el Congrés pot acusar d'aquest delictes el president o altres membres del Govern **102.2**

transferències a les comunitats autònomes

En relació amb les corporacions locals es poden assumir les que autoritzi la legislació sobre règim local **148.1.2**

L'Estat en pot fer, per llei orgànica, de facultats corresponents a matèries de titularitat estatal **150.2**

Les d'un fons de compensació interterritorial constitueixen un de llurs recursos financers **157.1.c**

Vegeu també *traspàs de serveis a les comunitats autònomes*

trànsit— **aeri**

És competència exclusiva de l'Estat **149.1.20**

— **de vehicles de motor**

És competència exclusiva de l'Estat **149.1.21**

transport— **aeri i terrestre**

Són competència exclusiva de l'Estat si circulen pel territori de més d'una comunitat autònoma **149.1.20; 149.1.21**

— **per cable**

Les comunitats autònomes poden assumir competències si transcorre íntegrament per llur territori **148.1.5**

— **per carretera**

Les comunitats autònomes poden assumir-ne competències si transcorre íntegrament per llur territori **148.1.5**

— **per ferrocarril**

Les comunitats autònomes poden assumir-ne competències si transcorre íntegrament per llur territori **148.1.5**

traspàs de serveis a les comunitats autònomes **147.2.d****treball**

Vegeu *dret al treball; treballadors*

treballadors

Tenen dret de vaga **28.2**

El dret de vaga pot ésser suspès per declaració de l'estat d'excepció o de setge 55.1

Tenen dret a la promoció mitjançant el treball 35.1

Tenen dret a una remuneració suficient 35.1

La llei ha de garantir llur dret a la negociació col·lectiva 37.1

Tenen dret a adoptar mesures de conflicte col·lectiu 37.2

L'Estat ha de vetllar pels drets dels que són a l'estranger i n'ha de procurar el retorn 42

El dret al conflicte col·lectiu pot ésser suspès per declaració de l'estat d'excepció o de setge 55.1

Se'ls ha de facilitar l'accés a la propietat dels mitjans de producció 129.2

Vegeu també *dret a la lliure sindicació; emigració; Estatut dels treballadors; formació professional; jornada laboral; llibertat sindical; seguretat i higiene en el treball; sindicats; vacances*

treballs forçats

Vegeu penes privatives de llibertat

Tribunal Constitucional **títol IX**

Pot entendre sobre el contingut dels tractats internacionals 95.2

Controla l'adequació a la Constitució de les normes de les comunitats autònomes 153.a ; 161.2

President 160

Té jurisdicció a tot el territori espanyol 161.1

És competent per a conèixer del recurs d'inconstitucionalitat 161.1.a

És competent per a conèixer del recurs d'amparo 161.1.b

És competent per a conèixer dels conflictes de competència 161.1.c

Legitimació per a recórrer-hi 162; 163

Sentències 164

Una llei orgànica l'ha de regular 165

Vegeu també *membres del Tribunal Constitucional*

Tribunal de Comptes

És l'òrgan fiscalitzador suprem dels comptes i la gestió econòmica de l'Estat i del sector públic 136.1; 136.2

Depèn de les Corts 136.1

Trameta un informe anual a les Corts 136.2

Els seus membres tenen el mateix estatut que els jutges 136.3

Una llei orgànica el regularà 136.4

Tribunal Superior de Justícia

Culmina l'organització judicial dins l'àmbit territorial de cada comunitat autònoma 152.1

Tribunal Suprem

És competent en les causes contra diputats o senadors 71.3

Hi és exigible la responsabilitat criminal del president i dels membres del Govern 102.1

És l'òrgan jurisdiccional superior, llevat del que pertoca a garanties constitucionals 123.1

Nomenament del president 123.2

Els tribunals superiors de justícia dins les comunitats autònomes no són en detriment de la jurisdicció d'aquest 152.1

tribunals

Dret a obtenir-ne la tutela 24.1

Les conclusions de les comissions d'investigació no els obliguen 76.1

Controlen la legalitat de l'actuació administrativa 106.1

Controlen la potestat reglamentària 106.1

Funcions 117.3; 117.4

El principi de la unitat jurisdiccional és la base de llur organització i funcionament 117.5

Cal prestar-los la col·laboració que requereixin 118

Tothom té l'obligació de complir-ne les sentències 118

Constitució, funcionament i govern 122.1

La policia judicial en depèn 126

En les comunitats autònomes llur organització culmina en un Tribunal Superior de Justícia 152.1

Vegeu també *Administració de justícia*

— consuetudinàries i tradicionals

Els ciutadans hi poden participar 125

— d'excepció

Resten prohibits 117.6

— d'honor

Es prohibeixen en l'àmbit de l'Administració civil i les organitzacions professionals 26

tributs

La iniciativa popular no hi és procedent 87.3

La potestat originària per a establir-los correspon exclusivament a l'Estat per llei 133.1

Les comunitats autònomes i les corporacions locals poden establir-ne i exigir-ne **133.2**

Els beneficis fiscals que afectin els de l'Estat s'han d'establir per llei **133.3**

L'import dels beneficis fiscals que afectin els de l'Estat s'ha de consignar als pressupostos generals **134.2**

La llei de pressupostos no en pot crear **134.7**

Les hisendes locals s'han de nodrir dels propis i de la participació en els de l'Estat **142**

Les comunitats autònomes poden fer la recaptació, la gestió i la liquidació dels de l'Estat per compte d'aquest **156.2**

Les comunitats autònomes no en poden establir sobre béns situats fora de llur territori o que impedeixin la lliure circulació de mercaderies i serveis **157.2**

Vegeu també *impostos; sistema tributari*

turisme

Les comunitats autònomes poden assumir competències en la promoció i l'ordenació d'aquest dins llur àmbit territorial **148.1.18**

tutela

— de drets i llibertats

Tothom té dret a obtenir-la dels jutges i dels tribunals en l'exercici dels seus **24.1**

La de les lleis que regulen els del capítol 2 del títol I correspon al Tribunal Constitucional **53.1**

Tot ciutadà pot demanar la dels reconeguts per l'art. 14 i per la secc. 1 del cap. 2 del títol I, davant els tribunals ordinaris i el Tribunal Constitucional **53.2**

Vegeu també *recurs d'empara*

— del rei menor d'edat

Persones a qui correspon d'ésser tutor del rei **60.1**

La poden exercir el pare o la mare mentre restin vidus **60.1**

Exercir-la és incompatible amb qualsevol càrrec o representació política **60.2**

Vegeu també *tutor del rei*

tutor del rei

Vegeu *tutela del rei menor d'edat*

U

unitat

La de la nació espanyola és indissoluble i la Constitució s'hi fonamenta **2**

El rei és el símbol de la de l'Estat **56.1**

La del poder judicial ha d'ésser respectada per les comunitats autònomes en l'organització de les demarcacions **152.1; DA 4**

Vegeu també *principi d'unitat d'actuació; principi d'unitat jurisdiccional*

universitats

Se'n reconeix l'autonomia **27.10**

urbanisme

Les comunitats autònomes hi poden assumir competències **148.1.3**

urgència

Vegeu *necessitat urgent i extraordinària; procediment d'urgència*

usuaris

Els poders públics n'han de garantir la defensa i la protecció **51.1**

Els poders públics n'han de promoure la informació, l'educació i l'organització **51.2**

utilitat pública

Pot ésser causa d'expropiació **33.3**

V

vacances

Les periòdiques i retribuïdes són un mitjà pel qual els poders públics garanteixen el descans **40.2**

vaga

Vegeu *dret de vaga*

vaixells

Vegeu *abanderament de vaixells*

valors superiors

Vegeu *ordenament jurídic*

vehicles de motor

Llur circulació és competència exclusiva de l'Estat **149.1.21**

veredicte

Pot limitar el contingut dels drets fonamentals de què gaudeix el condemnat 25.2

Quan depèn d'una norma que pot ésser contrària a la Constitució, l'òrgan judicial ho ha de plantejar davant el Tribunal Constitucional 163

El del Tribunal Constitucional pot contenir disposicions sobre la vigència de la llei en la part no afectada per inconstitucionalitat 164.2

vicepresidents

Poden ésser components del Govern 98.1

Vegeu també *Govern; membres del Govern*

vida

Vegeu *dret a la vida; nivell de vida; qualitat de vida*

vies ramaderes

La legislació bàsica sobre aquestes és competència exclusiva de l'Estat 149.1.23

vigilància

Les comunitats autònomes poden assumir competències en la de llurs edificis i instal·lacions 148.1.22

vila de Madrid

És la capital d'Espanya 5

violació de drets i llibertats

En té la consideració la utilització injustificada o abusiva de les facultats de suspensió per llei orgànica de drets o llibertats 55.2

Pot ésser objecte de recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional 161.1.b

voluntat**— de la nació espanyola**

Es proclama en diversos aspectes preàmbul

— popular

S'expressa per un Estat de dret que asseguri l'imperi de la llei preàmbul

Els partits polítics concorren a manifestar-la 6

vots

Els particulars dels membres del Tribunal Constitucional s'han de publicar juntament amb la sentència 164.1

Vegeu també *eleccions*

Z

zona— **de muntanya**

S'hi ha de donar un tractament especial per a modernitzar-la, desenvolupar-la i equiparar-ne el nivell de vida 130.2

— **econòmica**

Els seus recursos naturals són un bé de domini públic 132.2

— **maritimoterrestre**

És un bé de domini públic 132.2

Estatut d'autonomia de Catalunya

Tramitació parlamentària i afectacions

Tràmits de l'aprovació de l'Estatut

Text de la proposta de reforma elaborat per la Ponència redactora (BOPC 208, 11.07.2005).

Informe de la Ponència de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local (BOPC 211, 28.07.2005).

Dictamen de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local (BOPC 213, 01.08.2005; correcció d'errades: BOPC 214, 04.08.2005).

Dictamen del Consell Consultiu (BOPC 217, 06.09.2005).

Proposta aprovada pel Ple del Parlament (BOPC 224, 03.10.2005), en sessió tinguda el dia 30 de setembre de 2005 (DSPC-P 54).

Presa en consideració pel Congrés dels Diputats (BOCG-B 210-2, 04.11.2005), en sessió tinguda el dia 2 de novembre de 2005 (DSCD-P 125).

Informe de la Ponència mixta paritària Congrés dels Diputats - Parlament de Catalunya (BOCG-B 210-11, 07.03.2006; correcció d'errades: BOCG-B 210-12, 09.03.2006, i BOCG-B 210-13, 10.03.2006).

Dictamen de la Comissió Mixta Constitucional Congrés dels Diputats - Parlament de Catalunya aprovat el dia 30 de març de 2006 (BOCG-B 210-14, 22.03.2006).

Debat final al Ple del Congrés dels Diputats (BOCG-B 210-15, 31.03.2006; correcció d'errades: BOCG-B 210-16, 18.05.2006), en sessió tinguda el dia 30 de març de 2006 (DSCD-P 166).

Dictamen elaborat per la Comissió Mixta Senat - Parlament de Catalunya (BOCG-S-IIIB 12-g, 08.05.2006), en sessió tinguda els dies 3, 4 i 5 de maig de 2006 (DSS-C 318, 319 i 321).

Debat final al Ple del Senat (BOCG-S-IIIB 12-h, 12.05.2006), en sessió tinguda el dia 10 de maig de 2006 (DSS-P 83).

Projecte de reforma de l'Estatut aprovat a Catalunya per referèndum popular el dia 18 de juny de 2006.

Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el dia 19 de juliol de 2006.

Publicada en català, en aranès i en castellà en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC 4680, 20.07.2006).

Publicada en castellà en el Boletín Oficial del Estado (BOE 172, 20.07.2006).

Modificacions de l'Estatut

Llei de l'Estat 16/2010, del 16 de juliol, del règim de cessió de tributs de l'Estat a la Comunitat Autònoma de Catalunya i de fixació de l'abast i les condicions de la cessió (BOE 173, 17.07.2010).

Vigència de preceptes de l'Estatut del 1979

En l'apèndix es reproduïx el text de les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, que, d'acord amb la disposició transitòria segona d'aquesta Llei orgànica 6/2006, mantenen, en el que correspon, la vigència com a regulació transitòria.

Sentències del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut

Sentència 31/2010, del 28 de juny, del Tribunal Constitucional (RI 8045-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 172, 16.07.2010).

Sentència 48/2010, del 9 de setembre, del Tribunal Constitucional (RI 9501-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 246, 11.10.2010).

Sentència 137/2010, del 16 de desembre, del Tribunal Constitucional (RI 8675-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 16, 19.01.2011).

Sentència 138/2010, del 16 de desembre, del Tribunal Constitucional (RI 9330-2006), sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOE 16, 19.01.2011).

Les afectacions de les sentències es recullen en aquest document de la manera següent:

- Els articles, paràgrafs, sintagmes o paraules declarats inconstitucionals o nuls apareixen destacats en vermell.
- Els articles, paràgrafs, sintagmes o paraules subjectes a una interpretació conforme a la sentència apareixen destacats entre claudàtors.

Índex sistemàtic

Preàmbul	197
Títol preliminar	199
Article 1. Catalunya	199
Article 2. La Generalitat	199
Article 3. Marc polític	199
Article 4. Drets i principis rectors	199
Article 5. Els drets històrics	200
Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials	200
Article 7. La condició política de catalans	201
Article 8. Símbols de Catalunya	201
Article 9. El territori	202
Article 10. La capital	202
Article 11. L'Aran	202
Article 12. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya	202
Article 13. Les comunitats catalanes a l'exterior	203
Article 14. Eficàcia territorial de les normes	203
Títol I. Dels drets, deures i principis rectors	203
Capítol I. Drets i deures de l'àmbit civil i social	203
Article 15. Drets de les persones	203
Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies	204
Article 17. Drets dels menors	204
Article 18. Drets de les persones grans	204
Article 19. Drets de les dones	204
Article 20. Dret a viure amb dignitat el procés de la mort	204
Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació	204
Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural	205
Article 23. Drets en l'àmbit de la salut	205
Article 24. Drets en l'àmbit dels serveis socials	206
Article 25. Drets en l'àmbit laboral	206

Article 26. Drets en l'àmbit de l'habitatge	207
Article 27. Drets i deures amb relació al medi ambient	207
Article 28. Drets dels consumidors i usuaris	207
Capítol II. Drets en l'àmbit polític i de l'Administració	208
Article 29. Dret de participació	208
Article 30. Drets d'accés als serveis públics i a una bona Adminis- tració	208
Article 31. Dret a la protecció de les dades personals	209
Capítol III. Drets i deures lingüístics	209
Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües	209
Article 33. Drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals	209
Article 34. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris	210
Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament	210
Article 36. Drets amb relació a l'aranès	211
Capítol IV. Garanties dels drets estatutaris	211
Article 37. Disposicions generals	211
Article 38. Tutela	212
Capítol V. Principis rectors	212
Article 39. Disposicions generals	212
Article 40. Protecció de les persones i de les famílies	213
Article 41. Perspectiva de gènere	214
Article 42. Cohesió i benestar socials	214
Article 43. Foment de la participació	215
Article 44. Educació, recerca i cultura	216
Article 45. Àmbit socioeconòmic	216
Article 46. Medi ambient, desenvolupament sostenible i equilibri territorial	217
Article 47. Habitatge	218
Article 48. Mobilitat i seguretat viària	218
Article 49. Protecció dels consumidors i usuaris	218
Article 50. Foment i difusió del català	219
Article 51. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament	219
Article 52. Mitjans de comunicació social	220
Article 53. Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació	220
Article 54. Memòria històrica	220

Títol II. De les institucions	221
Capítol I. El Parlament	221
Article 55. Disposicions generals	221
Article 56. Composició i règim electoral	221
Article 57. Estatut dels diputats	222
Article 58. Autonomia parlamentària	222
Article 59. Organització i funcionament	222
Article 60. Règim de les reunions i les sessions	223
Article 61. Funcions	223
Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa	224
Article 63. Delegació en el Govern de la potestat legislativa	224
Article 64. Decrets llei	225
Article 65. Promulgació i publicació de les lleis	225
Article 66. Causes de finiment de la legislatura	226
Capítol II. El president o presidenta de la Generalitat	226
Article 67. Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències	226
Capítol III. El Govern i l'Administració de la Generalitat	227
<i>Secció primera. El Govern</i>	227
Article 68. Funcions, composició, organització i cessament	227
Article 69. El conseller primer o consellera primera	228
Article 70. Estatut personal dels membres del Govern	228
<i>Secció segona. L'Administració de la Generalitat</i>	228
Article 71. Disposicions generals i principis d'organització i funcionament	228
Article 72. Òrgans consultius del Govern	229
Capítol IV. Les relacions entre el Parlament i el Govern	229
Article 73. Drets i obligacions dels membres del Govern envers el Parlament	229
Article 74. Responsabilitat política del Govern i dels seus membres	230
Article 75. Dissolució anticipada del Parlament	230
Capítol V. Altres institucions de la Generalitat	230
<i>Secció primera. El Consell de Garanties Estatutàries</i>	230
Article 76. Funcions	230
Article 77. Composició i funcionament	231

<i>Secció segona. El Síndic de Greuges</i>	232
Article 78. Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues	232
Article 79. Designació i estatut del síndic de greuges	232
<i>Secció tercera. La Sindicatura de Comptes</i>	233
Article 80. Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes	233
Article 81. Composició, funcionament i estatut personal	233
<i>Secció quarta. Regulació del Consell de l'Audiovisual de Catalunya</i>	233
Article 82. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya	233
Capítol VI. El govern local	234
<i>Secció primera. Organització territorial local</i>	234
Article 83. Organització del govern local de Catalunya	234
Article 84. Competències locals	234
Article 85. El Consell de Govern Locals	235
<i>Secció segona. El municipi</i>	236
Article 86. El municipi i l'autonomia municipal	236
Article 87. Principis d'organització i funcionament i potestat normativa	236
Article 88. Principi de diferenciació	237
Article 89. Règim especial del municipi de Barcelona	237
<i>Secció tercera. La vegueria</i>	237
Article 90. La vegueria	237
Article 91. El Consell de Vegueria	237
<i>Secció quarta. La comarca i els altres ens locals supramunicipals</i>	238
Article 92. La comarca	238
Article 93. Els altres ens locals supramunicipals	238
Capítol VII. Organització institucional pròpia de l'Aran	238
Article 94. Règim jurídic	238
Títol III. Del poder judicial a Catalunya	239
Capítol I. El Tribunal Superior de Justícia i el fiscal o la fiscal superior de Catalunya	239
Article 95. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya	239
Article 96. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya	240
Capítol II. El Consell de Justícia de Catalunya	241
Article 97. El Consell de Justícia de Catalunya	241
Article 98. Atribucions	241
Article 99. Composició, organització i funcionament	242
Article 100. Control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya	242

Capítol III. Competències de la Generalitat sobre l'Administració de justícia	243
Article 101. Oposicions i concursos	243
Article 102. El personal judicial i la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya	243
Article 103. Mitjans personals	244
Article 104. Mitjans materials	245
Article 105. Oficina judicial i institucions i serveis de suport	245
Article 106. Justícia gratuïta. Procediments de mediació i de conciliació	245
Article 107. Demarcació, planta i capitalitat judicials	246
Article 108. Justícia de pau i de proximitat	246
Article 109. Clàusula subrogatòria	246
Títol IV. De les competències	247
Capítol I. Tipologia de les competències	247
Article 110. Competències exclusives	247
Article 111. Competències compartides	247
Article 112. Competències executives	247
Article 113. Competències de la Generalitat i normativa de la Unió Europea	248
Article 114. Activitat de foment	248
Article 115. Abast territorial i efectes de les competències	248
Capítol II. Les matèries de les competències	249
Article 116. Agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals	249
Article 117. Aigua i obres hidràuliques	250
Article 118. Associacions i fundacions	251
Article 119. Caça, pesca, activitats marítimes i ordenació del sector pesquer	252
Article 120. Caixes d'estalvis	252
Article 121. Comerç i fires	253
Article 122. Consultes populars	254
Article 123. Consum	254
Article 124. Cooperatives i economia social	255
Article 125. Corporacions de dret públic i professions titulades	255
Article 126. Crèdit, banca, assegurances i mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social	256
Article 127. Cultura	257
Article 128. Denominacions i indicacions geogràfiques i de qualitat	259
Article 129. Dret civil	260

Article 130. Dret processal	260
Article 131. Educació	260
Article 132. Emergències i protecció civil	261
Article 133. Energia i mines	262
Article 134. Esport i lleure	263
Article 135. Estadística	264
Article 136. La funció pública i el personal al servei de les administracions públiques catalanes	264
Article 137. Habitatge	264
Article 138. Immigració	265
Article 139. Indústria, artesania, control metrològic i contrastació de metalls	266
Article 140. Infraestructures del transport i de les comunicacions	266
Article 141. Joc i espectacles	268
Article 142. Joventut	269
Article 143. Llengua pròpia	269
Article 144. Medi ambient, espais naturals i meteorologia	269
Article 145. Mercats de valors i centres de contractació	271
Article 146. Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual	271
Article 147. Notariat i registres públics	272
Article 148. Obres públiques	273
Article 149. Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme	273
Article 150. L'organització de l'Administració de la Generalitat	275
Article 151. Organització territorial	275
Article 152. Planificació, ordenació i promoció de l'activitat econòmica	275
Article 153. Polítiques de gènere	276
Article 154. Promoció i defensa de la competència	276
Article 155. Propietat intel·lectual i industrial	277
Article 156. Protecció de dades de caràcter personal	277
Article 157. Publicitat	278
Article 158. Recerca, desenvolupament i innovació tecnològica	278
Article 159. Règim jurídic, procediment, contractació, expropiació i responsabilitat en les administracions públiques catalanes	279
Article 160. Règim local	280
Article 161. Relacions amb les entitats religioses	281
Article 162. Sanitat, salut pública, ordenació farmacèutica i productes farmacèutics	281

Article 163. Seguretat privada	282
Article 164. Seguretat pública	282
Article 165. Seguretat social	283
Article 166. Serveis socials, voluntariat, menors i promoció de les famílies	284
Article 167. Símbols de Catalunya	285
Article 168. Sistema penitenciari	285
Article 169. Transports	285
Article 170. Treball i relacions laborals	286
Article 171. Turisme	287
Article 172. Universitats	288
Article 173. Videovigilància i control de so i enregistraments	289
Títol V. De les relacions institucionals de la Generalitat	289
Capítol I. Relacions de la Generalitat amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes	289
Article 174. Disposicions generals	289
<i>Secció primera. Col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes</i>	<i>290</i>
Article 175. Instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat	290
Article 176. Efectes de la col·laboració entre la Generalitat i l'Estat	290
Article 177. Règim dels convenis entre la Generalitat i l'Estat	291
Article 178. Convenis i acords amb altres comunitats autònomes	291
<i>Secció segona. Participació en institucions i en procediments de presa de decisions estatals</i>	<i>291</i>
Article 179. Compareixença de senadors davant el Parlament	291
[Article 180. Designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial]	292
Article 181. Participació en l'ordenació general de l'activitat econòmica	292
Article 182. Designació de representants en els organismes econòmics i socials	292
<i>Secció tercera. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat</i>	<i>293</i>
Article 183. Funcions i composició de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat	293
Capítol II. Relacions de la Generalitat amb la Unió Europea	294
Article 184. Disposició general	294
Article 185. Participació en els tractats de la Unió Europea	294

Article 186. Participació en la formació de les posicions de l'Estat	295
Article 187. Participació en institucions i organismes europeus	295
Article 188. Participació en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat	296
Article 189. Desenvolupament i aplicació del dret de la Unió Europea	296
Article 190. Gestió de fons europeus	296
Article 191. Accions davant el Tribunal de Justícia	297
Article 192. Delegació de la Generalitat davant la Unió Europea	297
Capítol III. Acció exterior de la Generalitat	297
Article 193. Disposicions generals	297
Article 194. Oficines a l'exterior	297
Article 195. Acords de col·laboració	297
Article 196. Tractats i convenis internacionals	298
Article 197. Cooperació transfronterera, interregional i al desenvolupament	298
Article 198. Participació en organismes internacionals	298
Article 199. Coordinació de les accions exteriors	298
Article 200. Projecte internacional de les organitzacions de Catalunya	299
Títol VI. Del finançament de la Generalitat	299
Capítol I. Les finances de la Generalitat	299
Article 201. Principis	299
Article 202. Els recursos de la Generalitat	299
Article 203. Competències financeres	300
Article 204. L'Agència Tributària de Catalunya	301
Article 205. Òrgans econòmicoadministratius	302
Article 206. Participació en el rendiment dels tributs estatals i mecanismes d'anivellament i de solidaritat	302
Article 207. El tractament fiscal	303
Article 208. Actualització del finançament	303
Article 209. Lleialtat institucional	304
Article 210. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat	304
Capítol II. El pressupost de la Generalitat	305
Article 211. Competències de la Generalitat	305
Article 212. El pressupost de la Generalitat	305
Article 213. Recurs a l'endeutament	306

Article 214. Estabilitat pressupostària	306
Article 215. El patrimoni de la Generalitat	306
Article 216. Empreses públiques	306
Capítol III. Les finances dels governs locals	306
Article 217. Principis rectors	306
Article 218. Autonomia i competències financeres	307
Article 219. Sufficiència de recursos	307
Article 220. Llei de finances locals	308
Article 221. El cadastre	308
Títol VII. De la reforma de l'Estatut	309
Article 222. La reforma dels títols que no afecten les relacions amb l'Estat	309
Article 223. La reforma de la resta dels títols	310
Disposicions	311
Disposició addicional primera. Designació de senadors	311
Disposició addicional segona. Acords amb el Govern de l'Estat	311
Disposició addicional tercera. Inversions en infraestructures	311
Disposició addicional quarta. Capacitat de finançament	312
Disposició addicional cinquena. Revisió del règim especial de l'Aran	312
Disposició addicional sisena. Administració ordinària	312
Disposició addicional setena. Relació de tributs cedits	312
Disposició addicional vuitena. Cessió de l'impost sobre la renda de les persones físiques	314
Disposició addicional novena. Cessió de l'impost sobre hidrocarburs, de l'impost sobre les labors del tabac, de l'impost sobre l'alcohol i begudes derivades, de l'impost sobre la cervesa, de l'impost sobre el vi i begudes fermentades i de l'impost sobre productes intermedis	314
Disposició addicional desena. Cessió de l'Impost sobre el valor afegit	315
Disposició addicional onzena. Capacitat normativa	315
Disposició addicional dotzena. Interpretació harmònica	315
Disposició addicional tretzena. Fons propis i comuns amb altres territoris	315
Disposició addicional catorzena. Jocs i apostes	316
Disposició addicional quinzena. Transparència	316

Disposició transitòria primera. Adaptació de les lleis i les normes amb rang de llei	316
Disposició transitòria segona. Vigència de disposicions transitòries anteriors	316
Disposició derogatòria	317
Disposició final primera. Aplicació dels preceptes del títol VI . .	317
Disposició final segona. L'Agència Tributària de Catalunya . . .	317
Disposició final tercera. Termini de creació de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat	317
Disposició final quarta. Relació d'entitats econòmiques i financeres	318
Apèndix	319
Tercera	319
Quarta	319
Sisena	320
Índex analític	323

Estatut d'autonomia de Catalunya

PREÀMBUL

Catalunya s'ha anat fent en el decurs del temps amb les aportacions d'energies de moltes generacions, de moltes tradicions i cultures, que hi han trobat una terra d'acollida.

El poble de Catalunya ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern, encarnada en institucions pròpies com la Generalitat –que fou creada el 1359 a les Corts de Cervera– i en un ordenament jurídic específic, aplegat, entre altres recopilacions de normes, en les Constitucions i altres drets de Catalunya. Després del 1714, han estat diversos els intents de recuperació de les institucions d'autogovern. En aquest itinerari històric constitueixen fites destacades, entre altres, la Mancomunitat del 1914, la recuperació de la Generalitat amb l'Estatut del 1932, el restabliment de la Generalitat el 1977 i l'Estatut del 1979, nascut amb la democràcia, la Constitució del 1978 i l'Estat de les autonomies.

La llibertat col·lectiva de Catalunya troba en les institucions de la Generalitat el nexa amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles; una història que les dones i els homes de Catalunya volen prosseguir amb la finalitat de fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa.

El poble català continua proclamant avui com a valors superiors de la seva vida col·lectiva la llibertat, la justícia i la igualtat, i manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurï una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya.

Els poders públics estan al servei de l'interès general i dels drets de la ciutadania, amb respecte pel principi de la subsidiarietat.

És per tot això que, seguint l'esperit del preàmbul de l'Estatut del 1979, aquest Estatut assumeix que:

- Catalunya és un país ric en territoris i gents, una diversitat que la defineix i l'enriqueix des de fa segles i l'enforteix per als temps venidors.
- Catalunya és una comunitat de persones lliures per a persones lliures on cadascú pot viure i expressar identitats diverses, amb un decidit compromís comunitari basat en el respecte per la dignitat de cadascuna de les persones.
- L'aportació de tots els ciutadans i ciutadanes ha configurat una societat integradora, amb l'esforç com a valor i amb capacitat innovadora i emprenedora, uns valors que continuen impulsant-ne el progrés.
- L'autogovern de Catalunya es fonamenta en la Constitució, i també en els drets històrics del poble català, que, en el marc d'aquella, donen origen en aquest Estatut al reconeixement d'una posició singular de la Generalitat. Catalunya vol desenvolupar la seva personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya.
- La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes, dels drets i els deures, del saber, de la formació, de la cohesió social, del desenvolupament sostenible i de la igualtat de drets, i avui, especialment, de la igualtat entre dones i homes.
- Catalunya, per mitjà de l'Estat, participa en la construcció del projecte polític de la Unió Europea, els valors i els objectius de la qual comparteix.
- Catalunya, des de la seva tradició humanista, afirma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just.

El Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit [Catalunya com a nació]¹ d'una manera àmpliament majoritària. La Constitució espanyola, en l'article segon, reconeix [la realitat nacional de Catalunya]² com a nacionalitat.

1. Aquesta referència del preàmbul de l'Estatut no té eficàcia jurídica interpretativa d'acord amb el FJ 12 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. Aquesta referència del preàmbul de l'Estatut no té eficàcia jurídica interpretativa d'acord amb el FJ 12 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

En exercici del dret inalienable de Catalunya a l'autogovern, els parlamentaris catalans proposen, la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats acorda, les Corts Generals aproven i el poble de Catalunya ratifica aquest Estatut.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. Catalunya

Catalunya, com a nacionalitat, exerceix el seu autogovern constituïda en comunitat autònoma d'acord amb la Constitució i amb aquest Estatut, que és la seva norma institucional bàsica.

Article 2. La Generalitat

1. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat és integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II.

3. Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinin integren també el sistema institucional de la Generalitat, com a ens en els quals aquesta s'organitza territorialment, sens perjudici de llur autonomia.

4. Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i la Constitució.

Article 3. Marc polític

1. Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat.

2. Catalunya té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part.

Article 4. Drets i principis rectors

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen aquest Estatut, la

Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar llur identitat.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.

[Article 5. Els drets històrics

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana, que aquest Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb relació al dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat.]³

Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent⁴ de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

[2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per

3. Aquest precepte és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 10 de la STC 31/2010, del 28 de juny, i pel FJ 4 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

4. Aquesta expressió és inconstitucional i nulla d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües.]⁵

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.

5. La llengua occitana, denominada *aranès* a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística.

Article 7. La condició política de catalans

1. Gaudeixen de la condició política de catalans o ciutadans de Catalunya els ciutadans espanyols que tenen veïnatge administratiu a Catalunya. Llurs drets polítics s'exerceixen d'acord amb aquest Estatut i les lleis.

2. Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits per aquest Estatut els espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquesta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.

Article 8. Símbols de Catalunya

[1. Catalunya, definida com a nacionalitat en l'article 1, té com a símbols nacionals la bandera, la festa i l'himne.]⁶

2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc i ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya.

5. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 14.b de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 6 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

6. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 12 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

3. La festa de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre.
4. L'himne de Catalunya és *Els segadors*.
5. El Parlament ha de regular les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya i n'ha de fixar l'ordre protocol·lari.
6. La protecció jurídica dels símbols de Catalunya és la que correspon als altres símbols de l'Estat.

Article 9. El territori

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

Article 10. La capital

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, sens perjudici que el Parlament i el Govern es puguin reunir en altres llocs de Catalunya, d'acord amb el que estableixen, respectivament, el Reglament del Parlament i la llei.

Article 11. L'Aran

1. El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant aquest Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres institucions pròpies.

2. Els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen l'Aran com una realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. Aquest Estatut reconeix, empara i respecta aquesta singularitat i reconeix l'Aran com a entitat territorial singular dins de Catalunya, la qual és objecte d'una particular protecció per mitjà d'un règim jurídic especial.

Article 12. Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, trac-

tats i altres instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

Article 13. Les comunitats catalanes a l'exterior

La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària. Amb aquesta finalitat, la Generalitat, segons que correspongui, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats internacionals sobre aquesta matèria.

Article 14. Eficàcia territorial de les normes

1. Les normes i les disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir en cada matèria i de les situacions que s'hagin de regir per l'estatut personal o per altres normes d'extraterritorialitat.

2. Els estrangers que adquireixen la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra.

TÍTOL I

Dels drets, deures i principis rectors

CAPÍTOL I

Drets i deures de l'àmbit civil i social

Article 15. Drets de les persones

1. Els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i els deures reconeguts per les normes a què fa referència l'article 4.1.

2. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal.

3. Els drets que aquest Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones, en els termes que estableixen les lleis.

Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars.

Article 17. Drets dels menors

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social.

Article 18. Drets de les persones grans

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguin ésser discriminades a causa de l'edat.

Article 19. Drets de les dones

1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.
2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

Article 20. Dret a viure amb dignitat el procés de la mort

1. Totes les persones tenen dret a rebre un tractament adequat del dolor i cures palliatives integrals i a viure amb dignitat el procés de llur mort.
2. Totes les persones tenen dret a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguin rebre, que han d'ésser respectades, en els termes que estableixen les lleis, especialment pel personal sanitari quan no estiguin en condicions d'expressar personalment llur voluntat.

Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació

1. Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets.

2. Les mares i els pares tenen garantit, d'acord amb els principis establerts per l'article 37.4, el dret que els assisteix per tal que llurs fills i filles rebin la formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic.

3. Els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics d'acord amb el que determinen les lleis, per tal de garantir els drets d'accés en condicions d'igualtat i a la qualitat de l'ensenyament.

4. L'ensenyament és gratuït en totes les etapes obligatòries i en els altres nivells que s'estableixin per llei.

5. Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent, en els termes que estableixen les lleis.

6. Totes les persones tenen dret a disposar, en els termes i les condicions que estableixin les lleis, d'ajuts públics per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors, en funció de llurs recursos econòmics, aptituds i preferències.

7. Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a rebre el suport necessari que els permeti accedir al sistema educatiu, d'acord amb el que estableixen les lleis.

8. Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris en els termes que estableixen les lleis.

Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i collectives.

2. Totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural.

Article 23. Drets en l'àmbit de la salut

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública, en els termes que estableixen les lleis.

2. Els usuaris de la sanitat pública tenen dret al respecte de llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari, en els termes i les condicions que estableixen les lleis.

3. Totes les persones, amb relació als serveis sanitaris públics i privats, tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i els requisits necessaris per a usar-los; sobre els tractaments mèdics i llurs riscos, abans que els siguin aplicats; a donar el consentiment per a qualsevol intervenció; a accedir a la història clínica pròpia, i a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia, en els termes que estableixen les lleis.

Article 24. Drets en l'àmbit dels serveis socials

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, a ésser informades sobre aquestes prestacions i a donar el consentiment per a qualsevol actuació que les afecti personalment, en els termes que estableixen les lleis.

2. Les persones amb necessitats especials, per a mantenir l'autonomia personal en les activitats de la vida diària, tenen dret a rebre l'atenció adequada a llur situació, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

3. Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

4. Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials.

Article 25. Drets en l'àmbit laboral

1. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació.

2. Les persones excloses del mercat de treball perquè no han pogut accedir-hi o reinserir-s'hi i que no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter paliatiu, en els termes que estableixen les lleis.

3. Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones.

4. Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

Article 26. Drets en l'àmbit de l'habitatge

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis.

Article 27. Drets i deures amb relació al medi ambient

1. Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determinen les lleis. També tenen dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i tenen el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el malbaratament.

2. Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació, d'acord amb els estàndards i els nivells que determinen les lleis. També tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantenir-lo i conservar-lo per a les generacions futures.

3. Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics. El dret d'informació només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats, en els termes que estableixen les lleis.

Article 28. Drets dels consumidors i usuaris

1. Les persones, en llur condició de consumidores i usuàries de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat. També tenen dret a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant conductes abusives, negligents o fraudulent.

2. Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, pel que fa a

les administracions públiques de Catalunya, en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL II

Drets en l'àmbit polític i de l'Administració

Article 29. Dret de participació

1. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants, en els supòsits i en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

2. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.

3. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament, en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

4. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar, directament o per mitjà d'entitats associatives, en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament, mitjançant els procediments que estableixi el Reglament del Parlament.

5. Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes, en la forma i amb els efectes que estableixen les lleis, a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals de Catalunya, en matèries de les competències respectives. La llei ha d'establir les condicions d'exercici i els efectes d'aquest dret i les obligacions de les institucions receptores.

6. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments, en matèria de les competències respectives, en la forma i amb les condicions que les lleis estableixen.

Article 30. Drets d'accés als serveis públics i a una bona Administració

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general. Les administracions públiques han de fixar les condicions d'accés i els estàndards de qualitat d'aquests serveis, amb independència del règim de llur prestació.

2. Totes les persones tenen dret que els poders públics de Catalunya les tractin, en els afers que les afecten, d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen.

3. Les lleis han de regular les condicions d'exercici i les garanties dels drets a què fan referència els apartats 1 i 2 i han de determinar els casos en què les administracions públiques de Catalunya i els serveis públics que en depenen han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors.

Article 31. Dret a la protecció de les dades personals

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat i tenen dret a accedir-hi, examinar-les i obtenir-ne la correcció. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar perquè aquests drets siguin respectats, en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL III

Drets i deures lingüístics

Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües

Totes les persones tenen dret a no ésser discriminades per raons lingüístiques. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes.

Article 33. Drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin. Aquest dret obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques.

2. Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en totes les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre tota la documentació oficial

emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció.

3. Per a garantir el dret d'opció lingüística, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma que estableixen les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.

4. Per a garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

[5. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret de relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal, d'acord amb el procediment establert per la legislació corresponent. Aquestes institucions han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català, que tenen, en tot cas, plena eficàcia jurídica.]⁷

[Article 34. Drets lingüístics dels consumidors i usuaris

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis.]⁸

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

[1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.]⁹

7. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 21 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 6 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

8. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 22 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 6 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

9. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 24 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. [Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari.]¹⁰ També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.

3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

Article 36. Drets amb relació a l'aranès

1. A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses oralment i per escrit en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.

2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat.

3. S'han de determinar per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l'aranès.

CAPÍTOL IV

Garanties dels drets estatutaris

Article 37. Disposicions generals

1. Els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol vinculen tots els poders públics de Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions que dictin els poders públics de Catalunya han de respectar aquests drets i s'han d'interpretar i aplicar en el sentit més favorable per a llur plena efectivitat.

Els drets que reconeixen els articles 32 i 33 també vinculen l'Administració general de l'Estat a Catalunya.

10. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 24 de la STC 31/2.010, del 28 de juny.

2. El Parlament ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya. Les disposicions d'aquest article relatives als drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol s'apliquen també als drets reconeguts per la dita Carta.

3. La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol s'han de fer per llei del Parlament.

4. Els drets i els principis d'aquest títol no comporten una alteració del règim de distribució de competències ni la creació de títols competencials nous o la modificació dels que ja existeixen. Cap de les disposicions d'aquest títol no pot ésser desplegada, aplicada o interpretada de manera que redueixi o limiti els drets fonamentals que reconeixen la Constitució i els tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 38. Tutela

1. El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol i la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 76.2.b i c.

2. Els actes que vulnerin els drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya són objecte de recurs davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, d'acord amb els procediments que estableixen les lleis.

CAPÍTOL V

Principis rectors

Article 39. Disposicions generals

1. Els poders públics de Catalunya han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici de llurs competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir-ne l'eficàcia plena.

2. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informen la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.

3. Els principis rectors són exigibles davant la jurisdicció, d'acord amb el que determinen les lleis i les altres disposicions que els despleguen.

Article 40. Protecció de les persones i de les famílies

1. Els poders públics han de tenir com a objectiu la millora de la qualitat de vida de totes les persones.

2. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família que regulen les lleis, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. Així mateix, han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència, amb una atenció especial a les famílies nombroses.

3. Els poders públics han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes. En totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari.

4. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge per tal que puguin desenvolupar llur propi projecte de vida i participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural.

5. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitats i han de promoure'n la integració social, econòmica i laboral. També han d'adoptar les mesures necessàries per a suplir o complementar el suport de llur entorn familiar directe.

6. Els poders públics han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar la plena integració de les persones grans en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional.

7. Els poders públics han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella, tenint en compte llurs característiques, amb independència de l'orientació sexual de llurs membres. La llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i llurs efectes.

8. Els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han

de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

Article 41. Perspectiva de gènere

1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, en la formació, en la promoció professional, en les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat.

2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

3. Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

4. Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials.

5. Els poders públics, en l'àmbit de llurs competències, i en els supòsits que estableix la llei, han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar físic i mental, en particular pel que fa al propi cos i a la seva salut reproductiva i sexual.

Article 42. Cohesió i benestar socials

1. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

2. Els poders públics han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats

de protecció, especialment dels que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

3. Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables.

4. Els poders públics han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública en els termes que estableix la llei.

5. Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries i han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat dels serveis socials que les lleis determinen com a bàsics.

6. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a establir un règim d'acolliment de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i els ajuts que en permetin la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics.

7. Els poders públics han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació. També han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'aquest poble.

Article 43. Foment de la participació

1. Els poders públics han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.

2. Els poders públics han de facilitar la participació i la representació ciutadanes i polítiques, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori.

3. Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals tinguin com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

Article 44. Educació, recerca i cultura

1. Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.

2. Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori.

3. Els poders públics han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills i filles, en el marc de la comunitat educativa, i han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure.

4. Els poders públics han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.

5. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya.

Article 45. Àmbit socioeconòmic

1. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats.

2. Els poders públics han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar.

3. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors, han d'impulsar i han de promoure'n la participació en les empreses i les polítiques d'ocupació plena, de foment de l'estabilitat laboral, de formació de les persones treballadores, de prevenció de riscos laborals, de seguretat i d'higiene en el treball, de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball, de no-discriminació per raó de gènere i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes.

4. La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals establert en funció de la realitat productiva i empre-

sarial específica de Catalunya i dels seus agents socials, en el qual han d'estar representades les organitzacions sindicals i empresarials i l'Administració de la Generalitat. En aquest marc, els poders públics han de fomentar una pràctica pròpia de diàleg social, de concertació, de negociació col·lectiva, de resolució extrajudicial de conflictes laborals i de participació en el desenvolupament i la millora de l'entramat productiu.

5. La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'economia productiva, l'activitat dels emprenedors autònoms i la de les empreses petites i mitjanes. La Generalitat ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social.

6. Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afectin. La Generalitat ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials.

7. Les organitzacions professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals i les entitats associatives del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin.

8. La Generalitat, en consideració a les funcions social, cultural i de promoció econòmica que compleixen les caixes d'estalvis, ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social d'aquestes entitats a les estratègies econòmiques i socials dels diversos territoris de Catalunya.

Article 46. Medi ambient, desenvolupament sostenible i equilibri territorial

1. Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

2. Les polítiques mediambientals s'han de dirigir especialment a la reducció de les diferents formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental, la utilització racional dels recursos naturals, la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i el respecte als principis de pre-

servació del medi, conservació dels recursos naturals, responsabilitat, fiscalitat ecològica i reciclatge i reutilització dels béns i els productes.

3. Els poders públics han de fer efectives les condicions per a la preservació de la natura i la biodiversitat, han de promoure la integració d'objectius ambientals a les polítiques sectorials i han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.

4. Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, la defensa del litoral, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles i una distribució equilibrada al territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.

5. Els poders públics han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

Article 47. Habitatge

Els poders públics han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb una atenció especial pels joves i els col·lectius més necessitats.

Article 48. Mobilitat i seguretat viària

1. Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda.

2. Els poders públics han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit, amb una incidència especial en la prevenció, l'educació viària i l'atenció a les víctimes.

Article 49. Protecció dels consumidors i usuaris

1. Els poders públics han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris.

2. Els poders públics han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum, n'han de promoure

el coneixement i la utilització i han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris.

Article 50. Foment i difusió del català

1. Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.

2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca.

3. Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.

4. Els poders públics han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'embalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin també en català.

[5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.]¹¹

6. Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

7. L'Estat, d'acord amb el que disposa la Constitució, ha de donar suport a l'aplicació dels principis que estableix aquest article. S'han d'establir els instruments de coordinació i, si escau, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

Article 51. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món.

11. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 23 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència.

Article 52. Mitjans de comunicació social

1. Correspon als poders públics de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha d'ésser neutral.

2. Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya.

Article 53. Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació

1. Els poders públics han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral; han de fomentar que aquestes tecnologies es posin al servei de les persones i no afectin negativament llurs drets, i han de garantir la prestació de serveis per mitjà de les dites tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització.

2. La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials.

Article 54. Memòria històrica

1. La Generalitat i els altres poders públics han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de la tolerància, de la dignitat dels valors democràtics, del rebuig dels totalitarismes i del reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència.

TÍTOL II

De les institucions

CAPÍTOL I

El Parlament

Article 55. Disposicions generals

1. El Parlament representa el poble de Catalunya.
2. El Parlament exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.
3. El Parlament és inviolable.

Article 56. Composició i règim electoral

1. El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys per mitjà de sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb aquest Estatut i la legislació electoral.
2. El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. L'Administració electoral és independent i garanteix la transparència i l'objectivitat del procés electoral. El règim electoral és regulat per una llei del Parlament aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria de dues tercers parts dels diputats.
3. Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús de llurs drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes electorals.
4. El president o presidenta de la Generalitat, quinze dies abans del finiment de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

Article 57. Estatut dels diputats

1. Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec. Durant llur mandat gaudeixen d'immunitat amb l'efecte concret que no poden ésser detinguts si no és en cas de delictes flagrants.

2. En les causes contra els diputats, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

3. Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu.

Article 58. Autonomia parlamentària

1. El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària.

2. El Parlament elabora i aprova el seu reglament, el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que en depèn.

3. L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament corresponen al Ple del Parlament i requereixen el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats en una votació final sobre el conjunt del text.

Article 59. Organització i funcionament

1. El Parlament té un president o presidenta i una mesa elegits pel Ple. El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions.

2. El Reglament del Parlament regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus.

3. El Parlament funciona en ple i en comissions. Els grups parlamentaris participen en totes les comissions en proporció a llurs membres.

4. El Parlament té una diputació permanent, presidida pel president o presidenta del Parlament i integrada pel nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari. La Diputació Permanent vetlla pels poders del Parlament quan aquest no és reunit en els períodes entre sessions, quan ha acabat el mandat parlamentari i quan ha estat dissolt. En cas de finalment de la legislatura o de dissolució del Parlament, el mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent és prorrogat fins a la constitució del nou Parlament.

5. Els càrrecs públics i el personal al servei de les administracions públiques que actuen a Catalunya tenen l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament.

6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer-hi obligatòriament, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel Reglament del Parlament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.

7. El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament. També ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

Article 60. Règim de les reunions i les sessions

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions fixats pel Reglament. El Parlament es pot reunir en sessions extraordinàries fora dels períodes ordinaris de sessions. Les sessions extraordinàries del Parlament són convocades pel seu president o presidenta per acord de la Diputació Permanent, a proposta de tres grups parlamentaris o d'una quarta part dels diputats, o a petició de grups parlamentaris o de diputats que en representin la majoria absoluta. El Parlament també es reuneix en sessió extraordinària a petició del president o presidenta de la Generalitat. Les sessions extraordinàries es convoquen amb un ordre del dia determinat i s'aixequen després d'haver-lo exhaurit.

2. Les sessions del Ple són públiques, excepte en els supòsits establerts pel Reglament del Parlament.

3. El Parlament, per a adoptar acords vàlidament, s'ha de trobar reunit amb la presència de la majoria absoluta dels diputats. Els acords són vàlids si han estat aprovats per la majoria simple dels diputats presents, sens perjudici de les majories especials establertes per aquest Estatut, per les lleis o pel Reglament del Parlament.

Article 61. Funcions

Corresponen al Parlament, a més de les funcions establertes per l'article 55, les següents:

a) Designar els senadors que representen la Generalitat al Senat. La designació s'ha de fer en una convocatòria específica i de manera proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari.

b) Elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats i nomenar els diputats del Parlament encarregats de defensar-les.

c) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.

d) Sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.

e) Interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se davant el Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals, d'acord amb el que estableixi la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.

f) Les altres funcions que li atribueixen aquest Estatut i les lleis.

Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa

1. La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establerts per les lleis de Catalunya, als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que estableix aquest Estatut.

2. Són lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut les que regulen directament les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1. L'aprovació, la modificació i la derogació d'aquestes lleis requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut n'estableixi una altra.

3. El Ple del Parlament pot delegar la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives a les comissions legislatives permanents. En qualsevol moment pot revocar aquesta delegació. No poden ésser objecte de delegació a les comissions la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa al Govern.

Article 63. Delegació en el Govern de la potestat legislativa

1. El Parlament pot delegar en el Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei. Les disposicions del Govern que contenen legislació delegada tenen el nom de *decrets legislatius*. No poden ésser objecte de delegació legislativa la reforma de l'Estatut, les lleis de

desenvolupament bàsic, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. La delegació legislativa només es pot atorgar al Govern. La delegació ha d'ésser expressa, per mitjà d'una llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini per a fer-ne ús. La delegació s'exhaureix quan el Govern publica el decret legislatiu corresponent o quan el Govern es troba en funcions.

3. Quan es tracti d'autoritzar el Govern per a formular un nou text articulat, les lleis de delegació han de fixar les bases a les quals s'ha d'ajustar el Govern en l'exercici de la delegació legislativa. Quan es tracti d'autoritzar el Govern a refondre textos legals, les lleis han de determinar l'abast i els criteris de la refosa.

4. El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament. Les lleis de delegació també poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius.

Article 64. Decrets llei

1. En cas d'una necessitat extraordinària i urgent, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. No poden ésser objecte de decret llei la reforma de l'Estatut, les matèries que són objecte de lleis de desenvolupament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. Els decrets llei resten derogats si en el termini improrrogable dels trenta dies subsegüents a la promulgació no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i una votació de totalitat.

3. El Parlament pot tramitar els decrets llei com a projectes de llei pel procediment d'urgència, dins el termini establert per l'apartat 2.

Article 65. Promulgació i publicació de les lleis

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat, el qual n'ordena la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, en el termini de quinze dies des de l'aprovació, i en el *Boletín Oficial del Estado*. A l'efecte de l'entrada en vigor, regeix la data de publicació en el

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. La versió oficial en castellà és la traducció elaborada per la Generalitat.

Article 66. Causes de finiment de la legislatura

La legislatura fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions. També pot finir anticipadament si no té lloc la investidura del president o presidenta de la Generalitat, o per dissolució anticipada, acordada pel president o presidenta de la Generalitat.

CAPÍTOL II

El president o presidenta de la Generalitat

Article 67. Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències

1. El president o presidenta té la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern. També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya.

2. El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres. Es pot regular per llei la limitació de mandats.

3. Si, un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata no és elegit, el Parlament resta dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat en funcions convoca eleccions de manera immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

4. El president o presidenta de la Generalitat és nomenat pel rei.

5. Una llei del Parlament regula l'estatut personal del president o presidenta de la Generalitat. Als efectes de precedències i protocol a Catalunya, el president o presidenta de la Generalitat té la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat a Catalunya.

6. Com a representant ordinari de l'Estat a Catalunya, correspon al president o presidenta:

a) Promulgar, en nom del rei, les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius de Catalunya i ordenar-ne la publicació.

b) Ordenar la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya.

c) Demanar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques a Catalunya.

d) Les altres que determinin les lleis.

7. El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.

8. El conseller primer o consellera primera, si n'hi ha, o el conseller o consellera que determini la llei, supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció. La suplència i la substitució no permeten exercir les atribucions del president o presidenta relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

9. El president o presidenta de la Generalitat, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera, pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers.

CAPÍTOL III

El Govern i l'Administració de la Generalitat

SECCIÓ PRIMERA

El Govern

Article 68. Funcions, composició, organització i cessament

1. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat. Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb aquest Estatut i les lleis.

2. El Govern es compon del president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si escau, i els consellers.

3. Una llei ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern.

4. El Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

5. Els actes, les disposicions generals i les normes que emanen del Govern o de l'Administració de la Generalitat han d'ésser pu-

blicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Aquesta publicació és suficient, a tots els efectes, per a l'eficàcia dels actes i per a l'entrada en vigor de les disposicions generals i les normes.

Article 69. El conseller primer o consellera primera

El president o presidenta de la Generalitat per decret pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament. El conseller primer o consellera primera és membre del Govern. El conseller primer o consellera primera, d'acord amb el que estableix la llei, té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o presidenta.

Article 70. Estatut personal dels membres del Govern

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers, durant llurs mandats i pels actes presumptament delictius comesos al territori de Catalunya, no poden ésser detinguts ni retinguts excepte en cas de delictes flagrants.

2. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre la inculpció, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la Generalitat i dels consellers. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

SECCIÓ SEGONA

L'Administració de la Generalitat

Article 71. Disposicions generals i principis d'organització i funcionament

1. L'Administració de la Generalitat és l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes per aquest Estatut a la Generalitat. Té la condició d'administració ordinària d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis, sens perjudici de les competències que corresponen a l'Administració local.

2. L'Administració de la Generalitat serveix amb objectivitat els interessos generals i actua amb submissió plena a les lleis i al dret.

3. L'Administració de la Generalitat actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat, amb la finalitat de garantir la integració de les polítiques públiques.

4. L'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió.

5. L'Administració de la Generalitat exerceix les seves funcions al territori d'acord amb els principis de desconcentració i de descentralització.

6. Les lleis han de regular l'organització de l'Administració de la Generalitat i han de determinar en tot cas:

a) Les modalitats de descentralització funcional i les diverses formes de personificació pública i privada que pot adoptar l'Administració de la Generalitat.

b) Les formes d'organització i de gestió dels serveis públics.

c) L'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat, i també la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i la prestació dels serveis públics.

7. S'ha de regular per llei l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat, incloent-hi, en tot cas, el règim d'incompatibilitats, la garantia de formació i actualització dels coneixements i la praxi necessària per a complir les funcions públiques.

Article 72. Òrgans consultius del Govern

1. La Comissió Jurídica Assessora és l'alt òrgan consultiu del Govern. Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions.

2. El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya és l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals. Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions.

CAPÍTOL IV

Les relacions entre el Parlament i el Govern

Article 73. Drets i obligacions dels membres del Govern envers el Parlament

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula.

2. El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions. També en pot requerir la presència al Ple i a les comissions, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

Article 74. Responsabilitat política del Govern i dels seus membres

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant el Parlament de forma solidària, sens perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells.

2. La delegació de funcions del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament.

Article 75. Dissolució anticipada del Parlament

El president o presidenta de la Generalitat, amb la deliberació prèvia del Govern i sota la seva exclusiva responsabilitat, pot dissoldre el Parlament. Aquesta facultat no pot ésser exercida quan estigui en tràmit una moció de censura i tampoc si no ha transcorregut un any com a mínim des de la darrera dissolució per aquest procediment. El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions, que han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

CAPÍTOL V

Altres institucions de la Generalitat

SECCIÓ PRIMERA

El Consell de Garanties Estatutàries

Article 76. Funcions

1. El Consell de Garanties Estatutàries és la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a aquest Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat en els termes que estableix l'apartat 2.

2. El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar, en els termes que estableixi la llei, en els casos següents:

a) L'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya abans que el Parlament els aprovi.

b) L'adequació a aquest Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament.

c) L'adequació a aquest Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern.

d) L'adequació dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garanteix aquest Estatut.

3. El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat pel Parlament o pel Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel Govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional.

4. Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei del Parlament que desenvolupin o afectin drets reconeguts per aquest Estatut.¹²

Article 77. Composició i funcionament

1. El Consell de Garanties Estatutàries és format per membres nomenats pel president o presidenta de la Generalitat entre juristes de reconeguda competència, dues terceres parts dels quals a proposta del Parlament, per majoria de tres cinquenes parts dels diputats, i una tercera part a proposta del Govern.

2. Els membres del Consell de Garanties Estatutàries han d'eleger d'entre ells el president o presidenta.

3. Una llei del Parlament regula la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions. Es poden ampliar per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries que estableix aquest Estatut sense atribuir-los caràcter vinculant.

4. El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària, d'acord amb la llei.

12. Aquest apartat és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

SECCIÓ SEGONA

El Síndic de Greuges

Article 78. Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues

1. El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i aquest Estatut. Amb aquesta finalitat supervisa, amb caràcter exclusiu,¹³ l'activitat de l'Administració de la Generalitat, la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen, la de les empreses privades que gestionen serveis públics o acompleixen activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de manera concertada o indirecta i la de les altres persones amb un vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i amb les entitats públiques que en depenen. També supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen.

2. El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de llurs funcions.

3. El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts per aquest Estatut.

4. El Síndic de Greuges pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania i altres figures anàlogues creades en l'àmbit públic i el privat.

5. Les administracions públiques de Catalunya i les altres entitats i persones a què fa referència l'apartat 1 tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges. S'han de regular per llei les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment d'aquesta obligació.

Article 79. Designació i estatut del síndic de greuges

1. El síndic o síndica de greuges és elegit pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres.

2. El síndic o síndica de greuges exerceix les seves funcions amb imparcialitat i independència, és inviolable per les opinions expres-

13. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

sades en l'exercici de les seves funcions, és inamovible i només pot ésser destituït i suspès per les causes que estableix la llei.

3. S'han de regular per llei l'estatut personal del síndic de greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. El Síndic de Greuges gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb les lleis.

SECCIÓ TERCERA La Sindicatura de Comptes

Article 80. Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes

1. La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

2. La Sindicatura de Comptes depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació d'aquest i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis.

3. La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes han d'establir llurs relacions de cooperació per mitjà d'un conveni. En aquest conveni s'han d'establir els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

Article 81. Composició, funcionament i estatut personal

1. La Sindicatura de Comptes és formada per síndics designats pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts. Els síndics elegeixen d'entre ells el síndic o síndica major.

2. S'han de regular per llei l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes.

SECCIÓ QUARTA Regulació del Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Article 82. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada. El Consell actua amb plena independència del Govern de

la Generalitat en l'exercici de les seves funcions. Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació.

CAPÍTOL VI

El govern local

SECCIÓ PRIMERA

Organització territorial local

Article 83. Organització del govern local de Catalunya

1. Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries.
2. L'àmbit supramunicipal és constituït, en tot cas, per les comarques, que ha de regular una llei del Parlament.
3. Els altres ens supramunicipals que creï la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

Article 84. Competències locals

1. Aquest Estatut garanteix als municipis un nucli de competències pròpies que han d'ésser exercides per aquestes entitats amb plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i de legalitat.
2. Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre les matèries següents, en els termes que determinin les lleis:
 - a) L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local.
 - b) La planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial.
 - c) L'ordenació i la prestació de serveis bàsics a la comunitat.
 - d) La regulació i la gestió dels equipaments municipals.
 - e) La regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en locals de concurrència pública. La coordinació mitjançant la Junta de Seguretat dels diversos cossos i forces presents al municipi.
 - f) La protecció civil i la prevenció d'incendis.

g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.

h) La circulació i els serveis de mobilitat i la gestió del transport de viatgers municipal.

i) La regulació de l'establiment d'autoritzacions i promocions de tot tipus d'activitats econòmiques, especialment les de caràcter comercial, artesanal i turístic i foment de l'ocupació.

j) La formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.

k) La regulació i la gestió dels equipaments esportius i de lleure i promoció d'activitats.

l) La regulació de l'establiment d'infraestructures de telecomunicacions i prestació de serveis de telecomunicacions.

m) La regulació i la prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acolliment dels immigrants.

n) La regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es porten a terme a les platges, als rius, als llacs i a la muntanya.

3. La distribució de les responsabilitats administratives en les matèries a què fa referència l'apartat 2 entre les diverses administracions locals ha de tenir en compte llur capacitat de gestió i es regeix per les lleis aprovades pel Parlament, pel principi de subsidiarietat, d'acord amb el que estableix la Carta europea de l'autonomia local, pel principi de diferenciació, d'acord amb les característiques que presenta la realitat municipal, i pel principi de suficiència financera.

4. La Generalitat ha de determinar i fixar els mecanismes per al finançament dels nous serveis derivats de l'ampliació de l'espai competencial dels governs locals.

Article 85. El Consell de Governos Locals

El Consell de Governos Locals és l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat. El Consell ha d'ésser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les administracions locals i en la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic. Una llei del Parlament regula la composició, l'organització i les funcions del Consell de Governos Locals.

SECCIÓ SEGONA

El municipi

Article 86. El municipi i l'autonomia municipal

1. El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els afers públics.

2. El govern i l'administració municipals corresponen a l'ajuntament, format per l'alcalde o alcaldessa i els regidors. S'han d'establir per llei els requisits que s'han de complir per a l'aplicació del règim de consell obert.

3. Aquest Estatut garanteix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa.

4. Els actes i els acords adoptats pels municipis no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració.

5. Correspon a la Generalitat el control de l'adequació a l'ordenament jurídic dels actes i els acords adoptats pels municipis i, si escau, la impugnació corresponent davant la jurisdicció contenciosa administrativa, sens perjudici de les accions que l'Estat pugui emprendre en defensa de les seves competències.

6. Els regidors són elegits pels veïns dels municipis per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

7. Les concentracions de població que dins d'un municipi formin nuclis separats es poden constituir en entitats municipals descentralitzades. La llei els ha de garantir la descentralització i la capacitat suficients per a portar a terme les activitats i prestar els serveis de llur competència.

Article 87. Principis d'organització i funcionament i potestat normativa

1. Els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dins el marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipal.

2. Els municipis tenen dret a associar-se amb altres i a cooperar entre ells i amb altres ens públics per a exercir llurs competències, i també per a complir tasques d'interès comú. A aquests efectes, tenen capacitat per a establir convenis i crear mancomunitats, consorcis i associacions i participar-hi, i també adoptar altres formes

d'actuació conjunta. Les lleis no poden limitar aquest dret si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que la tenen reconeguda.

3. Els municipis tenen potestat normativa, com a expressió del principi democràtic en què es fonamenten, en l'àmbit de llurs competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia.

Article 88. Principi de diferenciació

Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte necessàriament les diferents característiques demogràfiques, geogràfiques, funcionals, organitzatives, de dimensió i de capacitat de gestió que tenen.

Article 89. Règim especial del municipi de Barcelona

El municipi de Barcelona disposa d'un règim especial establert per llei del Parlament. L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació d'aquest règim especial i, d'acord amb les lleis i el Reglament del Parlament, ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en aquest règim especial i ha d'ésser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el seu règim especial.

SECCIÓ TERCERA

La vegueria

[Article 90. La vegueria]

1. La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local i té personalitat jurídica pròpia. La vegueria també és la divisió territorial adoptada per la Generalitat per a l'organització territorial dels seus serveis.

2. La vegueria, com a govern local, té naturalesa territorial i gaudeix d'autonomia per a la gestió dels seus interessos.¹⁴

Article 91. El Consell de Vegueria

1. El govern i l'administració autònoma de la vegueria corresponen al Consell de Vegueria, format pel president o presidenta i pels consellers de vegueria.

¹⁴. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 40 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. El president o presidenta de vegueria és escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres.

[3. Els consells de vegueria substitueixen les diputacions.]¹⁵

[4. La creació, la modificació i la supressió, i també el desplegament del règim jurídic de les vegueries, són regulats per llei del Parlament. L'alteració dels límits provincials, si s'escau, s'ha de portar a terme d'acord amb el que estableix l'article 141.1 de la Constitució.]¹⁶

SECCIÓ QUARTA

La comarca i els altres ens locals supramunicipals

Article 92. La comarca

1. La comarca es configura com a ens local amb personalitat jurídica pròpia i és formada per municipis per a la gestió de competències i serveis locals.

2. La creació, la modificació i la supressió de les comarques, i també l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, són regulats per una llei del Parlament.

Article 93. Els altres ens locals supramunicipals

Els altres ens locals supramunicipals es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes. La creació, la modificació i la supressió, i també l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, són regulats per una llei del Parlament.

CAPÍTOL VII

Organització institucional pròpia de l'Aran

Article 94. Règim jurídic

1. L'Aran disposa d'un règim jurídic especial establert per llei del Parlament. Per mitjà d'aquest règim es reconeix l'especificitat de l'organització institucional i administrativa de l'Aran i se'n garanteix l'autonomia per a ordenar i gestionar els afers públics del seu territori.

15. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 41 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

16. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 41 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. La institució de govern de l'Aran és el Conselh Generau, que és format pel Síndic, el Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes. El síndic o síndica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran.

3. La institució de govern de l'Aran és elegida per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, en la forma establerta per llei.

4. El Conselh Generau té competència en les matèries que determinin la llei reguladora del règim especial de l'Aran i la resta de lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix, en especial, en les actuacions de muntanya. L'Aran, per mitjà de la seva institució representativa, ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial.

5. Una llei del Parlament estableix els recursos financers suficients perquè el Conselh Generau pugui prestar els serveis de la seva competència.

TÍTOL III

Del poder judicial a Catalunya

CAPÍTOL I

El Tribunal Superior de Justícia i el fiscal o la fiscal superior de Catalunya

Article 95. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

1. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial a Catalunya i és competent, en els termes establerts per la llei orgànica corresponent, per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diversos ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets reconeguts per aquest Estatut. En tot cas, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent en els ordres jurisdiccionals civil, penal, contenciós administratiu i social i en els altres que es puguin crear en el futur.

[2. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'última instància jurisdiccional de tots els processos iniciats a Catalunya, i de tots els recursos que es tramiten en el seu àmbit territorial, sigui quin sigui el dret invocat com a aplicable, d'acord amb la Llei orgànica del poder judicial i sens perjudici de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina. La Llei orgànica

del poder judicial ha de determinar l'abast i el contingut dels recursos esmentats.]¹⁷

3. Correspon en exclusiva al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la unificació de la interpretació del dret de Catalunya.

4. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la resolució dels recursos extraordinaris de revisió que autoritzi la llei contra les resolucions fermes dictades pels òrgans judicials de Catalunya.

5. El president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és el representant del poder judicial a Catalunya. És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial **i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya**,¹⁸ en els termes que determini la Llei orgànica del poder judicial. El president o presidenta de la Generalitat ordena que se'n publiqui el nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

6. Els presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya són nomenats a proposta del Consell General del Poder Judicial **i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya**,¹⁹ en els termes que determini la llei orgànica del poder judicial.

Article 96. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya

1. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya és el fiscal o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, representa el Ministeri Fiscal a Catalunya i és designat en els termes que estableix el seu estatut orgànic.

2. El president o presidenta de la Generalitat ordena la publicació del nomenament del fiscal o la fiscal superior de Catalunya en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

3. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha de trametre una còpia de la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest dins els sis mesos següents al dia en què es fa pública.

17. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 44 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

18. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

19. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

4. Les funcions del fiscal o la fiscal superior de Catalunya són les que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal. La Generalitat pot subscriure convenis amb el Ministeri Fiscal.

CAPÍTOL II

El Consell de Justícia de Catalunya

Article 97. *El Consell de Justícia de Catalunya*

El Consell de Justícia de Catalunya és l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya. Actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial, sens perjudici de les competències d'aquest darrer, d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial.²⁰

Article 98. Atribucions

1. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya són les que estableixen aquest Estatut, la Llei orgànica del poder judicial, les lleis que aprovi el Parlament i les que, si escau, li delegui el Consell General del Poder Judicial.

2. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte als òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya són, d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial, les següents:

a) Participar en la designació del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i també en la designació dels presidents de sala del dit Tribunal Superior i dels presidents de les audiències provincials.

b) Proposar al Consell General del Poder Judicial i expedir els nomenaments i els cessaments dels jutges i magistrats incorporats a la carrera judicial temporalment amb funcions d'assistència, suport o substitució, i també determinar l'adscripció d'aquests jutges i magistrats als òrgans judicials que requereixin mesures de reforç.

c) Instruir expedients i, en general, exercir les funcions disciplinàries sobre jutges i magistrats, en els termes que estableixen les lleis.

d) Participar en la planificació de la inspecció de jutjats i tribunals; ordenar-ne, si escau, la inspecció i la vigilància, i fer propostes en aquest àmbit; atendre les ordres d'inspecció dels jutjats i tribunals que acordi el Govern, i donar compte de la resolució i de les mesures adoptades.

20. Aquest article és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

e) Informar sobre els recursos d'alçada interposats contra els acords dels òrgans de govern dels tribunals i jutjats de Catalunya.²¹

f) Precisar i aplicar, quan escaigui, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial.

g) Informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats.

h) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya.

i) Totes les funcions que li atribueixin la Llei orgànica del poder judicial i les lleis del Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial.

3. Les resolucions del Consell de Justícia de Catalunya en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos s'han d'adoptar d'acord amb els criteris aprovats pel Consell General del Poder Judicial.²²

4. El Consell de Justícia de Catalunya, per mitjà del seu president o presidenta, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada.

Article 99. Composició, organització i funcionament

1. El Consell de Justícia de Catalunya és integrat **pel president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix**,²³ pels membres que siguin nomenats, d'acord amb el que estableix la Llei orgànica del poder judicial, entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi. El Parlament de Catalunya designa els membres del Consell que determini la Llei orgànica del poder judicial.

2. El Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament, d'acord amb la normativa aplicable.

Article 100. Control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya

1. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya són impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial, llevat que hagin estat dictats en exercici de competències de la comunitat autònoma.²⁴

21. Aquestes lletres són inconstitucionals i nul·les d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

22. Aquest apartat és inconstitucional i nul·l d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

23. Aquest incís és inconstitucional i nul·l d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

24. Aquest apartat és inconstitucional d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

2. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que no siguin impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial es poden impugnar jurisdiccionalment en els termes establerts per les lleis.

CAPÍTOL III

Competències de la Generalitat sobre l'Administració de justícia

Article 101. Oposicions i concursos

1. La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya,²⁵ segons que correspongui, la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals a Catalunya.

2. El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a proveir places vacants de jutges i magistrats a Catalunya en els termes establerts per la Llei orgànica del poder judicial.²⁶

3. Les proves dels concursos i les oposicions regulats per aquest article, si tenen lloc a Catalunya, poden fer-se en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat.

Article 102. El personal judicial i la resta del personal al servei de l'Administració de justícia a Catalunya

1. Els magistrats, els jutges i els fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català per a fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determini la llei.

2. Els magistrats, els jutges i els fiscals que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya en la forma i amb l'abast que determini la llei.

3. En tot cas, el coneixement suficient de la llengua i del dret propis ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat corresponents.

4. El personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu càrrec o lloc de treball.

25. Aquest incís és inconstitucional d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

26. Aquest apartat és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

Article 103. Mitjans personals

1. Correspon a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, dins el respecte a l'estatut jurídic d'aquest personal establert per la Llei orgànica del poder judicial. En els termes esmentats, aquesta competència inclou la regulació de:

- a) L'organització d'aquest personal en cossos i escales.
- b) El procés de selecció.
- c) La promoció interna, la formació inicial i la formació continuada.
- d) La provisió de destinacions i ascensos.
- e) Les situacions administratives.
- f) El règim de retribucions.
- g) La jornada laboral i l'horari de treball.
- h) L'ordenació de l'activitat professional i les funcions.
- i) Les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats.
- j) El registre de personal.
- k) El règim disciplinari.

2. En els mateixos termes que estableix l'apartat 1, correspon a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia. Aquesta competència inclou:

- a) Aprovar l'oferta d'ocupació pública.
- b) Convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball.
- c) Nomenar els funcionaris que superin els processos selectius.
- d) Impartir la formació, prèvia i continuada.
- e) Elaborar les relacions de llocs de treball.
- f) Convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball.
- g) Convocar i resoldre tots els processos de promoció interna.
- h) Gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal.
- i) Efectuar tota la gestió d'aquest personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu.
- j) Exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que escaiguin, inclosa la separació del servei.
- k) Exercir totes les altres funcions que siguin necessàries per a garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servei de l'Administració de justícia.

3. En el marc del que disposa la Llei orgànica del poder judicial, es poden crear per llei del Parlament cossos de funcionaris al servei

de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat.

4. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre el personal laboral al servei de l'Administració de justícia.

Article 104. Mitjans materials

Corresponen a la Generalitat els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia.
b) La provisió de béns mobles i materials per a les dependències judicials i de la fiscalia.

c) La configuració, la implantació i el manteniment de sistemes informàtics i de comunicació, sens perjudici de les competències de coordinació i homologació que corresponen a l'Estat per a garantir la compatibilitat del sistema.

d) La gestió i la custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional.

e) La participació en la gestió dels comptes de dipòsits i consignacions judicials i en llurs rendiments, tenint en compte el volum de l'activitat judicial acomplerta a la comunitat autònoma i el cost efectiu dels serveis.

f) La gestió, la liquidació i la recaptació de les taxes judicials que estableixi la Generalitat en l'àmbit de les seves competències sobre l'Administració de justícia.

Article 105. Oficina judicial i institucions i serveis de suport

Correspon a la Generalitat, d'acord amb la Llei orgànica del poder judicial, determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccionals, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia.

Article 106. Justícia gratuïta. Procediments de mediació i de conciliació

1. Correspon a la Generalitat la competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta.

2. La Generalitat pot establir els instruments i els procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència.

Article 107. Demarcació, planta i capitalitat judicials

1. El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya, ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials a Catalunya. Aquesta proposta, que és preceptiva, ha d'acompanyar el projecte de llei que el Govern trameti a les Corts Generals.

2. Les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa poden correspondre al Govern de la Generalitat. Així mateix, la Generalitat pot crear seccions i jutjats, per delegació del Govern de l'Estat, en els termes establerts per la Llei orgànica del poder judicial.

3. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

Article 108. Justícia de pau i de proximitat

1. La Generalitat té competència sobre la justícia de pau, en els termes que estableixi la Llei orgànica del poder judicial. En els mateixos termes, correspon al Consell de Justícia de Catalunya el nomenament dels jutges. La Generalitat també es fa càrrec de llurs indemnitzacions i és la competent per a la provisió dels mitjans necessaris per a l'exercici de llurs funcions. Li correspon també la creació de les secretaries i llur provisió.

2. La Generalitat, en les poblacions que es determini i d'acord amb el que disposa la Llei orgànica del poder judicial, pot instar que s'estableixi un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

Article 109. Clàusula subrogatòria

La Generalitat exerceix, ultra les competències expressament atribuïdes per aquest Estatut, totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya.

TÍTOL IV

De les competències

CAPÍTOL I

Tipologia de les competències

[Article 110. Competències exclusives]

1. Corresponen a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, de manera íntegra, la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva. Correspon únicament a la Generalitat l'exercici d'aquestes potestats i funcions, mitjançant les quals pot establir polítiques pròpies.

2. El dret català, en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, és el dret aplicable en el seu territori amb preferència sobre qualsevol altre.²⁷

Article 111. Competències compartides

En les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, corresponen a la Generalitat la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, en el marc de les bases que fixi l'Estat **com a principis o mínim comú normatiu en normes amb rang de llei, excepte en els supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i amb aquest Estatut.**²⁸ En exercici d'aquestes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies. El Parlament ha de desplegar i concretar per mitjà d'una llei les dites disposicions bàsiques.

[Article 112. Competències executives]

Correspon a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències executives, la potestat reglamentària, que comprèn l'aprovació de disposicions per a l'execució de la normativa de l'Estat, i també la funció executiva, que en tot cas inclou la potestat d'organització de la seva pròpia administració i, en general, totes les

27. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 59 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

28. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

funcions i activitats que l'ordenament atribueix a l'Administració pública.]²⁹

Article 113. Competències de la Generalitat i normativa de la Unió Europea

Correspon a la Generalitat el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea quan afecti l'àmbit de les seves competències, en els termes que estableix el títol V.

Article 114. Activitat de foment

1. Correspon a la Generalitat, en les matèries de la seva competència, l'exercici de l'activitat de foment. Amb aquesta finalitat, la Generalitat pot atorgar subvencions amb càrrec a fons propis.

2. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència exclusiva, l'especificació dels objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, i també la regulació de les condicions d'atorgament i la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

3. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència compartida, precisar normativament els objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, i també completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

4. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència executiva, la gestió de les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, incloent-hi la tramitació i la concessió.

5. La Generalitat participa en la determinació del caràcter no territorialitzable de les subvencions estatals i comunitàries europees. Així mateix, participa, en els termes que fixi l'Estat, en la gestió i la tramitació d'aquestes subvencions.

Article 115. Abast territorial i efectes de les competències

1. L'àmbit material de les competències de la Generalitat està referit al territori de Catalunya, excepte en els supòsits a què fan referència expressament aquest Estatut i altres disposicions legals

29. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 61 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

que estableixen l'eficàcia jurídica extraterritorial de les disposicions i els actes de la Generalitat.

2. La Generalitat, en els casos en què l'objecte de les seves competències té un abast territorial superior al del territori de Catalunya, exerceix les seves competències sobre la part d'aquest objecte situada en el seu territori, sens perjudici dels instruments de col·laboració que s'estableixin amb altres ens territorials o, subsidiàriament, de la coordinació per l'Estat de les comunitats autònomes afectades.

CAPÍTOL II

Les matèries de les competències

Article 116. Agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les competències que li atribueix l'article 149.1.13 i 16 de la Constitució, la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació i el desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia i el sector agroalimentari.

b) La regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders, i també la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries.

c) La regulació de la participació de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries en organismes públics.

d) La sanitat vegetal i animal en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana i la protecció dels animals.

e) Les llavors i els planters, especialment tot allò que estigui relacionat amb els organismes genèticament modificats.

f) La regulació dels processos de producció, de les explotacions, de les estructures agràries i de llur règim jurídic.

g) El desenvolupament integral i la protecció del món rural.

h) La recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica, la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries.

i) Les fires i els certàmens agrícoles, forestals i ramaders.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre:

a) La planificació de l'agricultura i la ramaderia i del sector agroalimentari.

b) La regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de la forest, dels aprofitaments i els serveis forestals i de les vies pecuàries de Catalunya.

Article 117. Aigua i obres hidràuliques

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'aigües que pertanyin a conques hidrogràfiques intracomunitàries, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de l'aigua superficial i subterrània, dels usos i els aprofitaments hidràulics i també de les obres hidràuliques que no siguin qualificades d'interès general.

b) La planificació i l'adopció de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics i terrestres vinculats a l'aigua.

c) Les mesures extraordinàries en cas de necessitat per a garantir el subministrament d'aigua.

d) L'organització de l'administració hidràulica de Catalunya, inclosa la participació dels usuaris.

e) La regulació i l'execució de les actuacions relacionades amb la concentració parcel·lària i amb les obres de regatge.

2. La Generalitat, en els termes que estableix la legislació estatal, assumeix competències executives sobre el domini públic hidràulic i les obres d'interès general. En els mateixos termes, li correspon la participació en la planificació i la programació de les obres d'interès general.

3. La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanyin a conques hidrogràfiques intercomunitàries. Correspon a la Generalitat, dins del seu àmbit territorial, la competència executiva sobre:

a) L'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics.

b) L'execució i l'explotació de les obres de titularitat estatal, si s'estableix mitjançant conveni.

c) Les facultats de policia del domini públic hidràulic que li són atribuïdes per la legislació estatal.

4. La Generalitat ha d'emetre un informe preceptiu per a qualsevol proposta de transvasament de conques que impliqui la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial.

5. La Generalitat participa en la planificació hidrològica dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que passin per Catalunya o que hi fineixin provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol, d'acord amb els mecanismes que estableix el títol V, i participa en l'execució de la dita planificació en els termes que estableix la legislació estatal.

Article 118. Associacions i fundacions

1. Correspon a la Generalitat, respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableixi per garantir la igualtat en l'exercici del dret i la reserva de llei orgànica, la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats d'associació, de la denominació de les associacions, de les finalitats, dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació, del contingut dels estatuts, dels òrgans de govern, dels drets i deures dels associats, de les obligacions de les associacions i de les associacions de caràcter especial.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions que estableixi la normativa tributària, i també la declaració d'utilitat pública, el contingut i els requisits per a obtenir-la.

c) El registre d'associacions.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats de fundació, de la denominació de les fundacions, de les finalitats i dels beneficiaris de la finalitat fundacional; de la capacitat per a fundar; dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació; dels estatuts; de la dotació i el règim de la fundació en procés de formació; del patronat i el protectorat, i del patrimoni i el règim econòmic i financer.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les fundacions que estableixi la normativa tributària.

c) El registre de fundacions.

3. Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics a les associacions i les fundacions.

Article 119. Caça, pesca, activitats marítimes i ordenació del sector pesquer

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de caça i pesca fluvial, que inclou en tot cas:

- a) La planificació i la regulació.
- b) La regulació del règim d'intervenció administrativa de la caça i la pesca, de la vigilància i dels aprofitaments cinegètics i piscícoles.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors, i també la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes, que inclou en tot cas:

- a) La regulació i la gestió del marisqueig i l'aqüicultura i l'establiment de les condicions per a practicar-los, i també la regulació i la gestió dels recursos.
- b) La regulació i la gestió de les instal·lacions destinades a aquestes activitats.
- c) El busseig professional.
- d) La formació i les titulacions en matèria d'activitats d'esbarjo.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a les condicions professionals per a l'exercici de la pesca, la construcció, la seguretat i el registre oficial de vaixells, les confraries de pescadors i les llotges de contractació.

Article 120. Caixes d'estalvis

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència exclusiva sobre la regulació de llur organització, respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les competències que li atribueix l'article 149.1.11 i 13 de la Constitució. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La determinació de llurs òrgans rectors i de la manera en què els diversos interessos socials hi han d'estar representats.
- b) L'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i dels altres càrrecs de les caixes d'estalvis.
- c) El règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre.

d) L'exercici de les potestats administratives amb relació a les fundacions que creïn.

e) La regulació de les agrupacions de caixes d'estalvis amb seu social a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre l'activitat financera, d'acord amb **els principis, les regles i els estàndards mínims que estableixin**³⁰ les bases estatals, que inclou, en tot cas, la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les caixes.

Així mateix, la Generalitat fa el seguiment del procés d'emissió i distribució de quotes participatives, excepte en els aspectes relatius al règim d'ofertes públiques de venda o subscripció de valors i admissió a negociació, a l'estabilitat financera i a la solvència.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les caixes. Aquesta competència inclou en tot cas l'establiment d'infraccions i sancions addicionals en matèries de la seva competència.

4. La Generalitat, d'acord amb el que estableix la legislació estatal, collabora en les activitats d'inspecció i sanció que el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya exerceixen sobre les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya.

Article 121. Comerç i fires

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de comerç i fires, que inclou la regulació de l'activitat firal no internacional i l'ordenació administrativa de l'activitat comercial, la qual alhora inclou en tot cas:

a) La determinació de les condicions administratives per a exercir-la i dels llocs i els establiments on s'acompleixi i l'ordenació administrativa del comerç electrònic o del comerç per qualsevol altre mitjà.

b) La regulació administrativa de totes les modalitats de venda i totes les formes de prestació de l'activitat comercial, i també de les vendes promocionals i de la venda a pèrdua.

c) La regulació dels horaris comercials, respectant en l'exercici d'aquesta competència el principi constitucional d'unitat de mercat.

30. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

d) La classificació i la planificació territorial dels equipaments comercials i la regulació dels requisits i del règim d'instal·lació, ampliació i canvi d'activitat dels establiments.

e) L'establiment i l'execució de les normes i els estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial.

f) L'adopció de mesures de policia administrativa amb relació a la disciplina de mercat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de fires internacionals celebrades a Catalunya, que inclou en tot cas:

a) L'activitat d'autorització i declaració de la fira internacional.

b) La promoció, la gestió i la coordinació.

c) L'activitat inspectora, l'avaluació i la rendició de comptes.

d) L'establiment de la reglamentació interna.

e) El nomenament d'un delegat o delegada en els òrgans de direcció de cada fira.

3. La Generalitat col·labora amb l'Estat en l'establiment del calendari de fires internacionals.

[Article 122. Consultes populars

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, el procediment, l'acompliment i la convocatòria per la mateixa Generalitat o pels ens locals, en l'àmbit de llurs competències, d'enquestes, audiències públiques, fòrums de participació i qualsevol altre instrument de consulta popular, salvant el que disposa l'article 149.1.32 de la Constitució.³¹

Article 123. Consum

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de consum, que inclou en tot cas:

a) La defensa dels drets dels consumidors i els usuaris, proclamats per l'article 28, i l'establiment i l'aplicació dels procediments administratius de queixa i reclamació.

b) La regulació i el foment de les associacions dels consumidors i els usuaris i llur participació en els procediments i afers que les afectin.

c) La regulació dels òrgans i els procediments de mediació en matèria de consum.

31. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 69 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

- d) La formació i l'educació en el consum.
- e) La regulació de la informació en matèria de consumidors i usuaris.

Article 124. Cooperatives i economia social

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cooperatives.

2. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou l'organització i el funcionament de les cooperatives, els quals alhora inclouen en tot cas:

- a) La definició, la denominació i la classificació.
- b) Els criteris sobre fixació del domicili.
- c) Els criteris rectors d'actuació.
- d) Els requisits de constitució, modificació dels estatuts socials, fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació.
- e) La qualificació, la inscripció i la certificació en el registre corresponent.
- f) Els drets i deures dels socis.
- g) El règim econòmic i la documentació social.
- h) La conciliació i la mediació.
- i) Els grups cooperatius i les formes de col·laboració econòmica de les cooperatives.

3. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou en tot cas la regulació i el foment del moviment cooperatiu, en especial per a promoure les formes de participació a l'empresa, l'accés dels treballadors als mitjans de producció i la cohesió social i territorial. La regulació i el foment del moviment cooperatiu inclouen:

- a) La regulació de l'associacionisme cooperatiu.
- b) L'ensenyament i la formació cooperatius.
- c) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics al món cooperatiu.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació del sector de l'economia social.

Article 125. Corporacions de dret públic i professions titulades

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de col·legis professionals, acadèmies, cambres agràries, cambres de comerç, indústria i navegació i altres corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, la competència exclusiva, salvant el que estableixen els apartats 2 i 3. Aquesta competència, respectant el que disposen els articles 36 i 139 de la Constitució, inclou en tot cas:

a) La regulació de l'organització interna, del funcionament i del règim econòmic, pressupostari i comptable, i també del règim de col·legiació i adscripció, dels drets i deures de llurs membres i del règim disciplinari.

b) La creació i l'atribució de funcions.

c) La tutela administrativa.

d) El sistema i el procediment electorals aplicables a l'elecció dels membres de les corporacions.

e) La determinació de l'àmbit territorial i la possible agrupació dins de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la definició de les corporacions a què fa referència l'apartat 1 i sobre els requisits per a crear-ne i per a ésser-ne membre.

3. Les cambres de comerç, indústria i navegació, si ho acorden prèviament la Generalitat i l'Estat, poden complir funcions de comerç exterior i destinar-hi recursos camerals.

4. Correspon a la Generalitat, respectant les normes generals sobre titulacions acadèmiques i professionals i el que disposen els articles 36 i 139 de la Constitució, la competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades, que inclou en tot cas:

a) La determinació dels requisits i les condicions d'exercici de les professions titulades, i també dels drets i les obligacions dels professionals titulats i del règim d'incompatibilitats.

b) La regulació de les garanties administratives davant l'intrusisme i les actuacions irregulars, i també la regulació de les prestacions professionals de caràcter obligatori.

c) El règim disciplinari de l'exercici de les professions titulades.

Article 126. Crèdit, banca, assegurances i mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les mutualitats de previsió social no integrades en el sistema de seguretat social.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvis, de les cooperatives de crèdit i de les entitats gestores de plans i fons de pensions i de les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador altres que aquelles a

les quals fa referència l'apartat 1, d'acord amb **els principis, les regles i els estàndards mínims que fixin**³² les bases estatals.

3. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'activitat de les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2. Aquesta competència inclou els actes d'execució reglats que li atribueixi la legislació estatal.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats a què fa referència l'apartat 2.

Article 127. Cultura

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura. Aquesta competència exclusiva comprèn en tot cas:

a) Les activitats artístiques i culturals, que es porten a terme a Catalunya, incloent-hi:

Primer. Les mesures relatives a la producció i la distribució de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, i també la gestió del dipòsit legal i l'atorgament dels codis d'identificació.

Segon. La regulació i la inspecció de les sales d'exhibició cinematogràfica, les mesures de protecció de la indústria cinematogràfica i el control i la concessió de llicències de doblatge a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya.

Tercer. La qualificació de les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals.

Quart. La promoció, la planificació, la construcció i la gestió d'equipaments culturals situats a Catalunya.

Cinquè. L'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals en els tributs sobre els quals la Generalitat tingui competències normatives.

b) El patrimoni cultural, incloent-hi en tot cas:

Primer. La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya i a facilitar-hi l'accés.

Segon. La inspecció, l'inventari i la restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

32. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

Tercer. L'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, i també la declaració i la gestió d'aquests béns, excepte els que siguin de titularitat de l'Estat.

Quart. La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sens perjudici de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

c) Els arxius, les biblioteques, els museus i els altres centres de dipòsit cultural que no són de titularitat estatal, incloent-hi en tot cas:

Primer. La creació, la gestió, la protecció i l'establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius i el sistema bibliotecari, dels museus i dels altres centres de dipòsit cultural.

Segon. L'establiment del règim jurídic dels béns documentals, bibliogràfics i culturals que hi estan dipositats.

Tercer. La conservació i la recuperació dels béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic català.

d) El foment de la cultura, amb relació al qual inclou:

Primer. El foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades portades a terme a Catalunya.

Segon. La promoció i la difusió del patrimoni cultural, artístic i monumental i dels centres de dipòsit cultural de Catalunya.

Tercer. La projecció internacional de la cultura catalana.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre els arxius, les biblioteques, els museus i els centres de dipòsit cultural de titularitat estatal situats a Catalunya la gestió dels quals no es reservi expressament l'Estat, que inclou, en tot cas, la regulació del funcionament, l'organització i el règim de personal.

[3. En les actuacions que l'Estat faci a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals es requereix l'acord previ amb la Generalitat. En el cas de les activitats que l'Estat compleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura, el Govern de l'Estat i el Govern de la Generalitat han d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues, d'acord amb el que estableix el títol V d'aquest Estatut.]³³

33. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 73 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

Article 128. Denominacions i indicacions geogràfiques i de qualitat

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que disposa l'article 149.1.13 de la Constitució, la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat, que inclou el règim jurídic de creació i funcionament, el qual alhora inclou:

a) La determinació dels possibles nivells de protecció dels productes, llur règim i llurs condicions, i també els drets i les obligacions que en deriven.

b) El règim de titularitat de les denominacions, respectant la legislació de propietat industrial.

c) La regulació de les formes i les condicions de producció i comercialització dels productes corresponents, i el règim sancionador aplicable.

d) El règim de l'organització administrativa de la denominació d'origen, o menció de qualitat, referida tant a la gestió com al control de la producció i la comercialització.

2. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou el reconeixement de les denominacions o les indicacions, l'aprovació de llurs normes reguladores i totes les facultats administratives de gestió i control sobre l'actuació de les denominacions o les indicacions, especialment les que deriven de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació i de l'exercici de la potestat sancionadora per infraccions del règim de la denominació.

3. La Generalitat, en cas que el territori d'una denominació superi els límits de Catalunya, exerceix les facultats de gestió i control sobre les actuacions dels òrgans de la denominació relatives a terrenys i instal·lacions situats a Catalunya, en els termes que determinen les lleis. La Generalitat participa en els òrgans de la denominació i en l'exercici de llurs facultats de gestió.

4. La Generalitat exerceix sobre el seu territori les obligacions de protecció derivades del reconeixement per la mateixa Generalitat d'una denominació d'origen o d'una indicació geogràfica protegida. Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions geogràfiques i de qualitat catalanes fora del territori de Catalunya i davant les corresponents institucions de protecció europees i internacionals.

[Article 129. Dret civil

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, excepte en les matèries que l'article 149.1.8 de la Constitució atribueix en tot cas a l'Estat. Aquesta competència inclou la determinació del sistema de fonts del dret civil de Catalunya.]³⁴

Article 130. Dret processal

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

Article 131. Educació

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència exclusiva sobre els ensenyaments postobligatoris que no condueixen a l'obtenció d'un títol o una certificació acadèmica o professional amb validesa a tot l'Estat i sobre els centres docents en què s'imparteixen aquests ensenyaments.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, amb relació als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa a tot l'Estat i amb relació als ensenyaments d'educació infantil, la competència exclusiva que inclou:

a) La regulació dels òrgans de participació i consulta dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament en el seu territori.

b) La determinació dels continguts educatius del primer cicle de l'educació infantil i la regulació dels centres en què s'imparteix aquest cicle, i també la definició de les plantilles del professorat i de les titulacions i les especialitzacions de la resta del personal.

c) La creació, el desenvolupament organitzatiu i el règim dels centres públics.

d) La inspecció, l'avaluació interna del sistema educatiu, la innovació, la recerca i l'experimentació educatives i també el garantiment de la qualitat del sistema educatiu.

e) El règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajuts amb fons propis.

f) La formació permanent i el perfeccionament del personal docent i dels altres professionals de l'educació i l'aprovació de directrius d'actuació en matèria de recursos humans.

34. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 76 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

g) Els serveis educatius i les activitats extraescolars complementàries amb relació als centres docents públics i als centres docents privats sostinguts amb fons públics.

h) Els aspectes organitzatius dels ensenyaments en règim no presencial adreçats a l'alumnat d'edat superior a la d'escolarització obligatòria.

3. En allò que no regula l'apartat 2 i amb relació als ensenyaments a què fa referència el dit apartat, correspon a la Generalitat, respectant els aspectes essencials del dret a l'educació i a la llibertat d'ensenyament en matèria d'ensenyament no universitari i d'acord amb el que disposa l'article 149.1.30 de la Constitució, la competència compartida que inclou en tot cas:

a) La programació de l'ensenyament, la seva definició i l'avaluació general del sistema educatiu.

b) L'ordenació del sector de l'ensenyament i de l'activitat docent i educativa.

c) L'establiment dels plans d'estudi corresponents, incloent-hi l'ordenació curricular.

d) El règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajuts estatals.

e) L'accés a l'educació i l'establiment i la regulació dels criteris d'admissió i escolarització de l'alumnat als centres docents.

f) El règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments del sistema educatiu i dels centres que els imparteixen.

g) Els requisits i les condicions dels centres docents i educatius.

h) L'organització dels centres públics i dels privats sostinguts amb fons públics.

i) La participació de la comunitat educativa en el control i la gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics.

j) L'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari o funcionària docent de l'administració educativa, el desenvolupament dels seus drets i deures bàsics, i també la política de personal al servei de l'administració educativa.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència executiva sobre l'expedició i l'homologació dels títols acadèmics i professionals estatals.

Article 132. Emergències i protecció civil

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències i la segure-

tat civil, i també la direcció i la coordinació dels serveis de protecció civil, que inclouen els serveis de prevenció i extinció d'incendis, sens perjudici de les facultats dels governs locals en aquesta matèria, respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les seves competències en matèria de seguretat pública.

2. La Generalitat, en els casos relatius a emergències i protecció civil d'abast superior a Catalunya, ha de promoure mecanismes de col·laboració amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat.

3. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de salvament marítim, en els termes que determini la legislació de l'Estat.

4. La Generalitat participa en l'execució en matèria de seguretat nuclear, en els termes que siguin acordats en els convenis subscrits a aquest efecte i, si s'escau, en les lleis.

Article 133. Energia i mines

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'energia. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions que transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

b) La regulació de l'activitat de distribució d'energia que s'acompleixi a Catalunya, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions corresponents i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

c) El desplegament de les normes complementàries de qualitat dels serveis de subministrament d'energia.

d) El foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica.

2. La Generalitat participa, per mitjà de l'emissió d'un informe previ, en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia que ultrapassin el territori de Catalunya o si l'energia és objecte d'aprofitament fora d'aquest territori.

3. La Generalitat participa en la regulació i la planificació d'àmbit estatal del sector de l'energia que afecti el territori de Catalunya.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre el règim miner. Aquesta competència inclou, en tot cas, la regulació

i el règim d'intervenció administrativa i control de les mines i els recursos miners que estiguin situats al territori de Catalunya i de les activitats extractives que s'hi compleixin.

Article 134. Esport i lleure

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'esport, que inclou en tot cas:

a) El foment, la divulgació, la planificació, la coordinació, l'execució, l'assessorament, la implantació i la projecció de la pràctica de l'activitat física i de l'esport arreu de Catalunya, a tots els nivells socials.

b) L'ordenació dels òrgans de mediació en matèria d'esport.

c) La regulació de la formació esportiva i el foment de la tecnificació i de l'alt rendiment esportiu.

d) L'establiment del règim jurídic de les federacions i els clubs esportius i de les entitats catalanes que promouen i organitzen la pràctica de l'esport i de l'activitat física en l'àmbit de Catalunya, i la declaració d'utilitat pública de les entitats esportives.

e) La regulació en matèria de disciplina esportiva, competitiva i electoral de les entitats que promouen i organitzen la pràctica esportiva.

f) El foment i la promoció de l'associacionisme esportiu.

g) El registre de les entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'activitat física i esportiva amb seu social a Catalunya.

h) La planificació de la xarxa d'equipaments esportius de Catalunya i la promoció de la seva execució.

i) El control i el seguiment medicoesportiu i de salut dels practicants de l'activitat física i esportiva.

j) La regulació en matèria de prevenció i control de la violència en els espectacles públics esportius, respectant les facultats reservades a l'Estat en matèria de seguretat pública.

k) El garantiment de la salut dels espectadors i de les altres persones implicades en l'organització i l'acompliment de l'activitat física i esportiva, i també de la seguretat i el control sanitaris dels equipaments esportius.

l) El desenvolupament de la recerca científica en matèria esportiva.

2. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament de l'esport.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de lleure, que inclou en tot cas el foment i la regulació de les activitats

que s'acompleixin al territori de Catalunya i el règim jurídic de les entitats que tinguin per finalitat l'acompliment d'activitats de lleure.

4. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament del lleure.

Article 135. Estadística

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre estadística d'interès de la Generalitat, que inclou en tot cas:

- a) La planificació estadística.
- b) L'organització administrativa.
- c) La creació d'un sistema estadístic oficial propi de la Generalitat.

2. La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadístiques d'abast supraautonòmic.

Article 136. La funció pública i el personal al servei de les administracions públiques catalanes

Correspon a la Generalitat, en matèria de funció pública, respectant el principi d'autonomia local:

a) La competència exclusiva sobre el règim estatutari del personal al servei de les administracions públiques catalanes i sobre l'ordenació i l'organització de la funció pública, salvant el que disposa la lletra b).

b) La competència compartida per al desenvolupament dels principis ordenadors de l'ocupació pública, sobre l'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari, les situacions administratives i els drets, els deures i les incompatibilitats del personal al servei de les administracions públiques.

c) La competència exclusiva, en matèria de personal laboral, per a l'adaptació de la relació de llocs de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la formació d'aquest personal.

Article 137. Habitatge

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'habitatge, que inclou en tot cas:

a) La planificació, l'ordenació, la gestió, la inspecció i el control de l'habitatge d'acord amb les necessitats socials i d'equilibri territorial.

b) L'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les administracions públiques de Catalunya en matèria d'habi-

tatge i l'adopció de les mesures necessàries per a assolir-los, tant amb relació al sector públic com al privat.

c) La promoció pública d'habitatges.

d) La regulació administrativa del comerç referit a habitatges i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit.

e) Les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció.

f) Les normes sobre l'habitabilitat dels habitatges.

g) La innovació tecnològica i la sostenibilitat aplicable als habitatges.

h) La normativa sobre conservació i manteniment dels habitatges i la seva aplicació.

2. Correspon a la Generalitat la competència sobre les condicions dels edificis per a la instal·lació d'infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusió, telefonia bàsica i altres serveis per cable, respectant la legislació de l'Estat en matèria de telecomunicacions.

[Article 138. Immigració

1. Correspon a la Generalitat en matèria d'immigració:

a) La competència exclusiva en matèria de primer acolliment de les persones immigrades, que inclou les actuacions sociosanitàries i d'orientació.

b) El desenvolupament de la política d'integració de les persones immigrades en el marc de les seves competències.

c) L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a llur participació social.

d) L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades.

e) La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajuda a aquestes, i l'impuls de les polítiques i les mesures pertinents que en facilitin el retorn a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals s'acompleixi a Catalunya. Aquesta competència, que s'exerceix necessàriament en coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers, inclou:

a) La tramitació i la resolució de les autoritzacions inicials de treball per compte propi o aliè.

b) La tramitació i la resolució dels recursos presentats amb relació als expedients a què fa referència la lletra a i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció.

3. Correspon a la Generalitat la participació en les decisions de l'Estat sobre immigració que tinguin una transcendència especial per a Catalunya i, en particular, la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers mitjançant els mecanismes que estableix el títol V.³⁵

Article 139. Indústria, artesania, control metrològic i contrastació de metalls

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'indústria, salvant el que estableix l'apartat 2. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'ordenació dels sectors i dels processos industrials a Catalunya, la seguretat de les activitats, de les instal·lacions, dels equips, dels processos i dels productes industrials i la regulació de les activitats industrials que puguin produir impacte en la seguretat o la salut de les persones.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de la indústria, en el marc de la planificació general de l'economia.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'artesania.

4. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de control metrològic.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de contrastació de metalls.

Article 140. Infraestructures del transport i de les comunicacions

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre ports, aeroports, heliports i altres infraestructures de transport al territori de Catalunya que no tinguin la qualificació legal d'interès general. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) El règim jurídic, la planificació i la gestió de tots els ports i aeroports, instal·lacions portuàries i aeroportuàries, instal·lacions

35. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 83 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 9 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

marítimes menors, estacions terminals de càrrega en recintes portuaris i aeroportuaris i altres infraestructures de transport.

b) La gestió del domini públic necessari per a prestar el servei, especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions dins dels recintes portuaris o aeroportuaris.

c) El règim econòmic dels serveis portuaris i aeroportuaris, especialment les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de tota mena de tributs i gravàmens relacionats amb la utilització de la infraestructura i del servei que presta.

d) La delimitació de la zona de serveis dels ports o els aeroports i la determinació dels usos, els equipaments i les activitats complementàries dins del recinte del port o l'aeroport o de les altres infraestructures de transport, respectant les facultats del titular del domini públic.

2. La Generalitat participa en els organismes d'abast supraautonòmic que exerceixen funcions sobre les infraestructures de transport situades a Catalunya que són de titularitat estatal.

3. La qualificació d'interès general d'un port, un aeroport o una altra infraestructura de transport situats a Catalunya requereix l'informe previ de la Generalitat, que pot participar en la seva gestió, o assumir-la, d'acord amb el que estableixen les lleis.

4. Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de ports i aeroports d'interès general, en els termes que determini la normativa estatal.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la seva xarxa viària en tot l'àmbit territorial de Catalunya, i també la participació en la gestió de la xarxa de l'Estat a Catalunya, d'acord amb el que estableix la normativa estatal. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) L'ordenació, la planificació i la gestió integrada de la xarxa viària de Catalunya.

b) El règim jurídic i financer de tots els elements de la xarxa viària dels quals és titular la Generalitat.

c) La connectivitat dels elements que integren la xarxa viària de Catalunya entre ells o amb altres infraestructures del transport o altres xarxes.

6. Correspon a la Generalitat, en matèria de xarxa ferroviària, la competència exclusiva amb relació a les infraestructures de les quals és titular i la participació en la planificació i la gestió de les in-

fraestructures de titularitat estatal situades a Catalunya, d'acord amb el que estableixi la normativa estatal.

7. Correspon a la Generalitat, d'acord amb la normativa de l'Estat, la competència executiva en matèria de comunicacions electròniques, que inclou en tot cas:

a) Promoure l'existència d'un conjunt mínim de serveis d'accés universal.

b) La inspecció de les infraestructures comunes de telecomunicacions i l'exercici de la potestat sancionadora corresponent.

c) La resolució de conflictes entre operadors de radiodifusió que comparteixin múltiples la cobertura dels quals no ultrapassi el territori de Catalunya.

d) La gestió del registre d'instal·ladors d'infraestructures comunes de telecomunicacions i del registre de gestors de múltiples l'àmbit dels quals no ultrapassi el territori de Catalunya.

Article 141. Joc i esports

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joc, apostes i casinos, si l'activitat s'acompleix exclusivament a Catalunya, incloent-hi en tot cas:

a) La creació i l'autorització de joc i apostes i llur regulació, i també la regulació de les empreses dedicades a la gestió, l'explotació i la pràctica d'aquestes activitats o que tenen per objecte la comercialització i la distribució dels materials relacionats amb el joc en general, incloent-hi les modalitats de joc per mitjans informàtics i telemàtics.

b) La regulació i el control dels locals, les instal·lacions i els equipaments utilitzats per a complir aquestes activitats.

c) La determinació, en el marc de les seves competències, del règim fiscal sobre l'activitat de joc de les empreses que l'acompleixen.

2. L'autorització de noves modalitats de joc i apostes d'àmbit estatal, o bé la modificació de les existents, requereix la deliberació a la Comissió Bilateral Generalitat - Estat que estableix el títol V i l'informe previ determinant de la Generalitat.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'espectacles i activitats recreatives, que inclou, en tot cas, l'ordenació del sector, el règim d'intervenció administrativa i el control de tota mena d'espectacles en espais i locals públics.

Article 142. Joventut

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joventut, que inclou en tot cas:

a) El disseny, l'aplicació i l'avaluació de polítiques, plans i programes destinats a la joventut.

b) La promoció de l'associacionisme juvenil, de les iniciatives de participació de la gent jove, de la mobilitat internacional i del turisme juvenil.

c) La regulació, la gestió, la intervenció i la policia administrativa d'activitats i instal·lacions destinades a la joventut.

2. Correspon a la Generalitat la subscripció d'acords amb entitats internacionals i la participació en aquestes en col·laboració amb l'Estat o de manera autònoma, si ho permet la normativa de l'entitat corresponent, i en tot cas la tramitació de documents atorgats per entitats internacionals que afectin persones, instal·lacions o entitats amb residència a Catalunya, respectant la legislació de l'Estat.

Article 143. Llengua pròpia

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, els usos i els efectes jurídics de la seva oficialitat, i també la normalització lingüística del català.

2. Correspon a la Generalitat i també al Conselh Generau d'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat *aranès* a l'Aran.

Article 144. Medi ambient, espais naturals i meteorologia

1. Corresponen a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. Aquesta competència compartida inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació ambiental i del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments.

b) L'establiment i la regulació de mesures de sostenibilitat, fiscalitat i recerca ambientals.

c) La regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat, del medi ambient marí i aquàtic si no té per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims.

d) La regulació sobre prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot llur cicle de vida, des que es generen fins que passen a ésser residus.

e) La regulació sobre prevenció i correcció de la generació de residus amb origen o destinació a Catalunya i sobre la gestió i el trasllat d'aquests i llur disposició final.

f) La regulació en la prevenció, el control, la correcció, la recuperació i la compensació de la contaminació de sòl i subsòl.

g) La regulació i la gestió dels abocaments efectuats en les aigües interiors de Catalunya, i també dels efectuats en les aigües superficials i subterrànies que no passen per una altra comunitat autònoma. En tot cas, dins del seu àmbit territorial, correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments en les aigües superficials i subterrànies.

h) La regulació de l'ambient atmosfèric i de les diverses classes de contaminació d'aquest, la declaració de zones d'atmosfera contaminada i l'establiment d'altres instruments de control de la contaminació, amb independència de l'administració competent per a autoritzar l'obra, la instal·lació o l'activitat que la produeixi.

i) La regulació del règim d'autorització i seguiment de l'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

j) La promoció de les qualificacions relatives a productes, activitats, instal·lacions, infraestructures, procediments, processos productius o conductes respectuosos amb el medi.

k) La prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient, i també el règim sancionador corresponent.

l) Les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'espais naturals, la competència exclusiva que, respectant el que disposa l'article 149.1.23 de la Constitució, inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya.

3. La Generalitat, en el cas dels espais naturals que ultrapassin el territori de Catalunya, ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar aquests espais.

4. La declaració i la delimitació d'espais naturals dotats amb un règim de protecció estatal requereix l'informe preceptiu de la Co-

missió Bilateral Generalitat - Estat. Si l'espai està situat íntegrament al territori de Catalunya, la gestió correspon a la Generalitat.

5. Correspon a la Generalitat l'establiment d'un servei meteorològic propi, el subministrament d'informació meteorològica i climàtica, incloent-hi el pronòstic, el control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc, i també la recerca en aquests àmbits i l'elaboració de la cartografia climàtica.

6. La Generalitat exerceix les seves competències per mitjà del Cos d'Agents Rurals, competents en la vigilància, el control, la protecció, la prevenció integral i la col·laboració en la gestió del medi ambient. Els membres d'aquest cos tenen la condició d'agents de l'autoritat i exerceixen funcions de policia administrativa especial i policia judicial, en els termes que estableix la llei.

Article 145. Mercats de valors i centres de contractació

Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mercats de valors i centres de contractació situats a Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La creació, la denominació, l'autorització i la supervisió dels mercats de valors i dels sistemes organitzats de negociació.

b) La regulació i les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors.

c) El control de l'emissió, l'admissió, la suspensió, l'exclusió i l'establiment de requisits addicionals d'admissió dels valors que es negocien exclusivament en aquests mercats, i també la inspecció i el control.

d) L'acreditació de les persones i de les entitats per a ésser membres d'aquests mercats.

e) L'establiment de les fiances que han de constituir els membres de les borses de valors en garantia de les operacions pendents de liquidació.

Article 146. Mitjans de comunicació social i serveis de contingut audiovisual

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de serveis de ràdio i televisió, i també de qualsevol altre servei de comunicació audiovisual:

a) La competència exclusiva sobre l'organització de la prestació del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat i dels

serveis públics de comunicació audiovisual d'àmbit local, respectant la garantia de l'autonomia local.

b) La competència compartida sobre la regulació i el control dels serveis de comunicació audiovisual que utilitzin qualsevol dels suports i de les tecnologies disponibles dirigits al públic de Catalunya, i també sobre les ofertes de comunicació audiovisual, si es distribueixen al territori de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mitjans de comunicació social.

3. La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya en els mitjans de comunicació social.

Article 147. Notariat i registres públics

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya, en matèria de notaries i de registres públics de la propietat, mercantils i de béns mobles, la competència executiva que inclou en tot cas:

a) El nomenament dels notaris i els registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles, per mitjà de la convocatòria, l'administració i la resolució de les oposicions lliures i restringides i dels concursos, que ha de convocar i portar a terme fins a la formalització dels nomenaments. Per a la provisió de les notaries i dels registres, els candidats han d'ésser admesos en igualtat de drets i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

b) La participació en l'elaboració dels programes d'accés als cossos de notaris i registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles d'Espanya, als efectes de l'acreditació del coneixement del dret català.

c) L'establiment de les demarcacions notariales i registrals, incloent-hi la determinació dels districtes hipotecaris i dels districtes de competència territorial dels notaris.

d) El nomenament de notaris arxivers de protocols de districte i la guarda i custòdia dels llibres de comptadoria d'hipoteques.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim dels recursos sobre la qualificació dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hagin d'inscriure en un registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya.

3. Correspon a la Generalitat, en el marc de la regulació general, la competència executiva en matèria de Registre Civil, incloent-hi

el nomenament dels seus encarregats, interins i substituïts, l'exercici amb relació a aquests de la funció disciplinària, i també la provisió dels mitjans humans i materials necessaris per a l'exercici de les funcions. Aquests encarregats han d'acreditar el coneixement de la llengua catalana i del dret català en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

Article 148. Obres públiques

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de les obres públiques que s'executen al territori de Catalunya i que no han estat qualificades d'interès general ni afecten una altra comunitat autònoma. Aquesta competència inclou en tot cas la planificació, la construcció i el finançament de les obres.

2. La qualificació d'interès general requereix l'informe previ de la Generalitat. La Generalitat participa en la planificació i la programació de les obres qualificades d'interès general, d'acord amb el que disposa la legislació de l'Estat i segons el que estableix el títol V d'aquest Estatut.

3. Correspon a la Generalitat la gestió dels serveis públics de la seva competència als quals quedin afectades o adscrites totes les obres públiques que no siguin d'interès general. En el supòsit de les obres qualificades d'interès general o que afecten una altra comunitat autònoma, es poden subscriure convenis de col·laboració per a la gestió dels serveis.

Article 149. Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme

1. Correspon a la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de les directrius d'ordenació i gestió del territori, del paisatge i de les actuacions que hi incideixen.

b) L'establiment i la regulació de les figures de planejament territorial i del procediment per a tramitar-les i aprovar-les.

c) L'establiment i la regulació de les figures de protecció d'espais naturals i de corredors biològics, d'acord amb el que estableix l'article 144.2.

d) Les previsions sobre emplaçaments de les infraestructures i els equipaments de competència de la Generalitat.

e) La determinació de mesures específiques de promoció de l'equilibri territorial, demogràfic, socioeconòmic i ambiental.

2. La determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equípaments de titularitat estatal a Catalunya requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del litoral, respectant el règim general del domini públic, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels plans territorials d'ordenació i ús del litoral i de les platges, i també la regulació del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments i plans.

b) La gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre, especialment l'atorgament d'autoritacions i concessions i, en tot cas, les concessions d'obres fixes a la mar, respectant les excepcions que es puguin establir per motius mediambientals en les aigües costaneres interiors i de transició.

c) La regulació i la gestió del règim econòmic financer del domini públic maritimoterrestre, en els termes que estableix la legislació general.

d) L'execució d'obres i actuacions al litoral català que no siguin d'interès general.

4. Corresponen a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades al litoral català, d'acord amb el que estableix l'article 148.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria d'urbanisme, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) La regulació del règim urbanístic del sòl, que inclou, en tot cas, la determinació dels criteris sobre els diversos tipus de sòl i els seus usos.

b) La regulació del règim jurídic de la propietat del sòl, respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableix per garantir la igualtat de l'exercici del dret a la propietat.

c) L'establiment i la regulació dels instruments de planejament i gestió urbanística, i també de llur procediment de tramitació i aprovació.

d) La política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl.

e) La protecció de la legalitat urbanística, que inclou, en tot cas, la inspecció urbanística, les ordres de suspensió d'obres i llicències, les mesures de restauració de la legalitat física alterada, i també la disciplina urbanística.

6. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques en el marc de la legislació estatal.

Article 150. L'organització de l'Administració de la Generalitat

Correspon a la Generalitat, en matèria d'organització de la seva Administració, la competència exclusiva sobre:

- a) L'estructura, la regulació dels òrgans i directius públics, el funcionament i l'articulació territorial.
- b) Les diverses modalitats organitzatives i instrumentals per a l'actuació administrativa.

Article 151. Organització territorial

Correspon a la Generalitat, respectant la garantia institucional que estableixen els articles 140 i 141 de la Constitució, la competència exclusiva sobre organització territorial, que inclou en tot cas:

- a) La determinació, la creació, la modificació i la supressió dels ens que configuren l'organització territorial de Catalunya.
- b) La creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com dels ens locals d'àmbit territorial inferior; la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i dels altres ens locals; els topònims, i la determinació dels règims especials.
- c) L'establiment per mitjà de llei de procediments de relació entre els ens locals i la població, respectant l'autonomia local.

Article 152. Planificació, ordenació i promoció de l'activitat econòmica

1. Correspon a la Generalitat la competència per a la promoció de l'activitat econòmica a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'ordenació de l'activitat econòmica a Catalunya.

3. La Generalitat pot establir una planificació de l'activitat econòmica en el marc de les directrius que estableixi la planificació general de l'Estat.

4. Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general de l'activitat econòmica. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) El desplegament dels plans estatals.

b) La participació en la planificació estatal per mitjà dels mecanismes que estableix el títol V.

c) La gestió dels plans, incloent-hi els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica, en els termes que s'estableixin per mitjà de conveni.

Article 153. Polítiques de gènere

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, que, respectant el que estableix l'Estat en exercici de la competència que li atribueix l'article 149.1.1 de la Constitució, inclou en tot cas:

a) La planificació, el disseny, l'execució, l'avaluació i el control de normes, plans i directrius generals en matèria de polítiques per a la dona, i també l'establiment d'accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe que s'hagin d'executar amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya.

b) La promoció de l'associacionisme de dones que compleixen activitats relacionades amb la igualtat i la no-discriminació i de les iniciatives de participació.

c) La regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a detectar-la i prevenir-la, i també la regulació de serveis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

Article 154. Promoció i defensa de la competència

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en els mercats respecte a les activitats econòmiques que s'exerceixen principalment a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de defensa de la competència en l'exercici de les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no ultrapassi el territori de Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) L'execució en mesures relatives als processos econòmics que afectin la competència.

b) La inspecció i l'execució del procediment sancionador.

c) La defensa de la competència en l'exercici de l'activitat comercial.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'establiment i la regulació del Tribunal Català de Defensa de la Competència, com a òrgan independent, amb jurisdicció sobre tot el territori de Catalunya, al qual correspon en exclusiva tractar de les activitats econòmiques que s'acompleixin principalment a Catalunya i que alterin o puguin alterar la competència, en els termes que estableixen els apartats 1 i 2.

Article 155. Propietat intel·lectual i industrial

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva en matèria de propietat intel·lectual, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, dels drets de propietat intel·lectual generats a Catalunya o dels quals siguin titulars persones amb residència habitual a Catalunya; l'activitat d'inscripció, modificació o cancellació d'aquests drets, i l'exercici de l'activitat administrativa necessària per a garantir-ne la protecció a tot el territori de Catalunya. La Generalitat ha de comunicar a l'Estat les inscripcions efectuades en el seu registre perquè siguin incorporades al registre estatal; ha de col·laborar amb aquest registre i facilitar el bescanvi d'informació.

b) L'autorització i la revocació de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuïn majoritàriament a Catalunya, i també assumir tasques complementàries d'inspecció i control de l'activitat d'aquestes entitats.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, de drets de propietat industrial de les persones físiques o jurídiques.

b) La defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria.

Article 156. Protecció de dades de caràcter personal

Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de protecció de dades de caràcter personal que, respectant les garanties dels drets fonamentals en aquesta matèria, inclou en tot cas:

a) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal creats o gestionats per les institucions pú-

bliques de Catalunya, l'Administració de la Generalitat, les administracions locals de Catalunya, les entitats autònomes i les altres entitats de dret públic o privat que depenen de les administracions autonòmica o locals o que presten serveis o acompleixen activitats per compte propi per mitjà de qualsevol forma de gestió directa o indirecta, i les universitats que integren el sistema universitari català.

b) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal privats creats o gestionats per persones físiques o jurídiques per a l'exercici de les funcions públiques amb relació a matèries que són competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya, si el tractament s'efectua a Catalunya.

c) La inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les corporacions de dret públic que exerceixin llurs funcions exclusivament en l'àmbit territorial de Catalunya.

d) La constitució d'una autoritat independent, designada pel Parlament, que vetlli per garantir el dret a la protecció de les dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

Article 157. Publicitat

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació de l'activitat publicitària, sens perjudici de la legislació mercantil de l'Estat.

Article 158. Recerca, desenvolupament i innovació tecnològica

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de recerca científica i tècnica, la competència exclusiva amb relació als centres i les estructures de recerca de la Generalitat i als projectes que aquesta finança, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de línies pròpies de recerca i el seguiment, el control i l'avaluació dels projectes.

b) L'organització, el règim de funcionament, el control, el seguiment i l'acreditació dels centres i les estructures situats a Catalunya.

c) La regulació i la gestió de les beques i dels ajuts convocats i finançats per la Generalitat.

d) La regulació i la formació professional del personal investigador i de suport a la recerca.

e) La difusió de la ciència i la transferència de resultats.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la coordinació dels centres i les estructures de recerca de Catalunya.

3. Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació s'han de fixar en el marc del que estableix el títol V. Així mateix, s'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquestes matèries en l'àmbit de la Unió Europea i en altres organismes i institucions internacionals.

Article 159. Règim jurídic, procediment, contractació, expropiació i responsabilitat en les administracions públiques catalanes

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes, la competència exclusiva en allò que no estigui afectat per l'article 149.1.18 de la Constitució. Aquesta competència inclou:

a) Els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, incloent-hi el règim dels béns de domini públic i patrimonials.

b) Les potestats de control, inspecció i sanció en tots els àmbits materials de competència de la Generalitat.

c) Les normes de procediment administratiu que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot allò relatiu al règim jurídic i el procediment de les administracions públiques catalanes en allò que no queda inclòs a l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat, amb relació als contractes de les administracions públiques de Catalunya:

a) La competència exclusiva sobre organització i competències en matèria de contractació dels òrgans de les administracions públiques catalanes i sobre les regles d'execució, modificació i extinció dels contractes de l'Administració, en allò que no estigui afectat per l'article 149.1.18 de la Constitució.

b) La competència compartida en tot allò que no és atribuït a la competència exclusiva de la Generalitat per la lletra a.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'expropiació forçosa, la competència executiva, en tot cas, per a:

a) Determinar els supòsits, les causes i les condicions en què les administracions catalanes poden exercir la potestat expropiatòria.

b) Establir criteris de valoració dels béns expropiats segons la naturalesa i la funció social que hagin de complir aquests béns, d'acord amb la legislació estatal.

c) Crear i regular un òrgan propi per a la determinació del preu just i fixar-ne el procediment.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria de responsabilitat patrimonial, la competència compartida per a establir les causes que poden originar responsabilitat amb relació a les reclamacions dirigides a la Generalitat, d'acord amb el sistema general de responsabilitat de totes les administracions públiques.

6. Les competències de la Generalitat especificades en els apartats 1, 3, 4 i 5 s'han d'exercir respectant el principi d'autonomia local.

Article 160. Règim local

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim local que, respectant el principi d'autonomia local, inclou:

a) Les relacions entre les institucions de la Generalitat i els ens locals, i també les tècniques d'organització i de relació per a la cooperació i la col·laboració entre els ens locals i entre aquests i l'Administració de la Generalitat, incloent-hi les diverses formes associatives, mancomunades, convencionals i consorcials.

b) La determinació de les competències i de les potestats pròpies dels municipis i dels altres ens locals, en els àmbits especificats per l'article 84.

c) El règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials i les modalitats de prestació dels serveis públics.

d) La determinació dels òrgans de govern dels ens locals creats per la Generalitat i el funcionament i el règim d'adopció d'acords d'aquests òrgans.

e) El règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot allò que no estableix l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim electoral dels ens locals que crea, a excepció dels que són garantits constitucionalment.

Article 161. Relacions amb les entitats religioses

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'entitats religioses que aconsegueixen llur activitat a Catalunya, que inclou, en tot cas, la regulació i l'establiment de mecanismes de col·laboració i cooperació per a l'acompliment de llurs activitats en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria relativa a la llibertat religiosa. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) Participar en la gestió del registre estatal d'entitats religioses amb relació a les esglésies, les confessions i les comunitats religioses que aconsegueixen llur activitat a Catalunya, en els termes que determinin les lleis.

b) L'establiment d'acords i convenis de cooperació amb les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el registre estatal d'entitats religioses, en l'àmbit de competències de la Generalitat.

c) La promoció, el desenvolupament i l'execució, en l'àmbit de les competències de la Generalitat, dels acords i dels convenis signats entre l'Estat i les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el registre estatal d'entitats religioses.

3. La Generalitat col·labora en els òrgans d'àmbit estatal que tenen atribuïdes funcions en matèria d'entitats religioses.

Article 162. Sanitat, salut pública, ordenació farmacèutica i productes farmacèutics

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de sanitat i salut pública, la competència exclusiva sobre l'organització, el funcionament intern, l'avaluació, la inspecció i el control de centres, serveis i establiments sanitaris.

2. Correspon a la Generalitat l'ordenació farmacèutica, en el marc de l'article 149.1.16 de la Constitució.

3. Correspon a la Generalitat, en tot cas, la competència compartida en els àmbits següents:

a) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les prestacions i els serveis sanitaris, sociosanitaris i de salut mental de caràcter públic en tots els nivells i per a tots els ciutadans.

b) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les mesures i les actuacions destinades a preservar, protegir i promoure la salut pública en tots els àmbits, incloent-hi la salut la-

bora, la sanitat animal amb efectes sobre la salut humana, la sanitat alimentària, la sanitat ambiental i la vigilància epidemiològica.

c) La planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i la coordinació de les activitats sanitàries privades amb el sistema sanitari públic.

d) La formació sanitària especialitzada, que inclou l'acreditació i l'avaluació de centres; la planificació de l'oferta de places; la participació en l'elaboració de les convocatòries i la gestió dels programes de formació de les especialitats i les àrees de capacitat específica i l'expedició de diplomes d'àrees de capacitat específica.

e) El règim estatutari i la formació del personal que presta serveis en el sistema sanitari públic.

4. La Generalitat participa en la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública, d'acord amb el que estableix el títol V.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació estatal en matèria de productes farmacèutics.

Article 163. Seguretat privada

Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en les matèries següents:

a) L'autorització de les empreses de seguretat privada que tenen llur domicili social a Catalunya i l'àmbit d'actuació de les quals no ultrapassa el territori de Catalunya.

b) La inspecció i la sanció de les activitats de seguretat privada que s'acompleixen a Catalunya.

c) L'autorització dels centres de formació del personal de seguretat privada.

d) La coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat i les policies locals de Catalunya.

Article 164. Seguretat pública

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat pública, d'acord amb el que disposa la legislació estatal:

a) La planificació i la regulació del sistema de seguretat pública de Catalunya i l'ordenació de les policies locals.

b) La creació i l'organització de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

c) El control i la vigilància del trànsit.

2. Correspon a la Generalitat el comandament suprem de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i la coordinació de l'actuació de les policies locals.

3. Corresponen a la Generalitat, en el marc de la legislació estatal sobre seguretat, les facultats executives que li atribueixi l'Estat i en tot cas:

a) Les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació.

b) El compliment de les disposicions per a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hidrològics.

4. La Generalitat participa, per mitjà d'una junta de seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat i presidida pel president de la Generalitat, en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policials de l'Estat i de Catalunya, i també en el bescanvi d'informació en l'àmbit internacional i en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policials d'altres països. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, ha d'ésser present en els grups de treball de col·laboració amb les policies d'altres països en què participi l'Estat.

5. La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia, en els àmbits següents:

a) La seguretat ciutadana i l'ordre públic.

b) La policia administrativa, que inclou la que deriva de la normativa estatal.

c) La policia judicial i la investigació criminal, incloent-hi les diverses formes de crim organitzat i terrorisme, en els termes que estableixin les lleis.

Article 165. Seguretat social

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat social, respectant els principis d'unitat econòmica patrimonial i de solidaritat financera de la seguretat social, la competència compartida, que inclou:

a) El desplegament i l'execució de la legislació estatal, llevat de les normes que configuren el règim econòmic.

b) La gestió del règim econòmic de la seguretat social.

c) L'organització i la gestió del patrimoni i dels serveis que integren l'assistència sanitària i els serveis socials del sistema de la seguretat social a Catalunya.

d) L'ordenació i l'exercici de les potestats administratives sobre les institucions, les empreses i les fundacions que col·laboren amb el sistema de la seguretat social, en les matèries a què fa referència la lletra c, i també la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que aconsegueixen a Catalunya les mútues d'accidents de treball i malalties professionals.

e) El reconeixement i la gestió de les pensions no contributives.

f) La coordinació de les actuacions del sistema sanitari vinculades a les prestacions de la seguretat social.

2. La Generalitat pot organitzar i administrar, a aquests efectes i dins del seu territori, tots els serveis relacionats amb les matèries damunt especificades, i exerceix la tutela de les institucions, les entitats i les fundacions en matèria de sanitat i seguretat social, llevat de l'alta inspecció, que queda reservada a l'Estat.

Article 166. Serveis socials, voluntariat, menors i promoció de les famílies

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, que inclou en tot cas:

a) La regulació i l'ordenació de l'activitat de serveis socials, les prestacions tècniques i les prestacions econòmiques amb finalitat assistencial o complementàries d'altres sistemes de previsió pública.

b) La regulació i l'ordenació de les entitats, els serveis i els establiments públics i privats que presten serveis socials a Catalunya.

c) La regulació i l'aprovació dels plans i els programes específics dirigits a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social.

d) La intervenció i el control dels sistemes de protecció social complementària privats.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de voluntariat, que inclou, en tot cas, la definició de l'activitat i la regulació i la promoció de les actuacions destinades a la solidaritat i a l'acció voluntària que s'executin individualment o per mitjà d'institucions públiques o privades.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de menors:

a) La competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que inclou, en tot cas, la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats, en situació de risc i dels menors infractors, respectant en aquest darrer cas la legislació penal.

b) La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que incideixi en les competències de menors.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que inclou en tot cas les mesures de protecció social i llur execució.

Article 167. Símbols de Catalunya

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació, l'ordenació, la configuració i la preservació dels símbols de Catalunya, d'acord amb el que estableix aquest Estatut.

Article 168. Sistema penitenciari

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que inclou en tot cas:

a) La capacitat per a dictar disposicions que adaptin la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya.

b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya, especialment la direcció, l'organització, el règim, el funcionament, la planificació i la inspecció de les institucions penitenciàries de qualsevol tipus situades a Catalunya.

c) La planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris situats a Catalunya.

d) L'administració i la gestió patrimonial dels immobles i dels equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i de tots els mitjans materials que li siguin assignats.

e) La planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa, i també l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció.

2. La Generalitat pot emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults.

Article 169. Transports

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament dins el territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació, la planificació, la gestió, la coordinació i la inspecció dels serveis i les activitats.

b) La regulació de la intervenció administrativa per a l'exercici de les activitats de transport.

c) La regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme.

d) La regulació específica del transport turístic, escolar o de menors, sanitari, funerari, de mercaderies perilloses o peribles i d'altres que requereixin un règim específic, respectant les competències estatals sobre seguretat pública.

e) La regulació d'un sistema de mediació en matèria de transports.

f) La potestat tarifària sobre transports terrestres.

2. La integració de línies o serveis de transport que transcorrin íntegrament per Catalunya en línies o serveis d'àmbit superior requereix l'informe previ de la Generalitat.

3. La Generalitat participa en l'establiment dels serveis ferroviaris que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional, d'acord amb el que estableix el títol V.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els centres de transport, logística i distribució localitzats a Catalunya que inclou:

a) Els centres d'informació i distribució de càrregues.

b) Les estacions de transport per carretera.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els operadors de les activitats vinculades a l'organització del transport, la logística i la distribució localitzades a Catalunya.

6. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de transport marítim i fluvial que transcorri íntegrament per Catalunya que, respectant les competències de l'Estat en marina mercant i ports, inclou:

a) La regulació, la planificació i la gestió del transport marítim i fluvial de passatgers.

b) La intervenció administrativa per la prestació dels serveis i l'acompliment de les activitats que tinguin relació amb el transport marítim i fluvial.

c) Els requisits per a l'exercici de l'activitat.

Article 170. Treball i relacions laborals

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou en tot cas:

- a) Les relacions laborals i les condicions de treball.
- b) Les polítiques actives d'ocupació, que inclouen la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu, i també la gestió de les subvencions corresponents. La Generalitat participa en els plans o les activitats de formació que superin l'àmbit territorial de Catalunya.
- c) Les qualificacions professionals a Catalunya.
- d) La intermediació laboral, que inclou la regulació, l'autorització i el control de les agències de col·locació amb seu a Catalunya.
- e) La negociació col·lectiva i el registre dels convenis col·lectius de treball.
- f) Els procediments de regulació d'ocupació i d'actuació administrativa en matèria de trasllats col·lectius entre centres de treball situats a Catalunya.
- g) La prevenció de riscos laborals i la seguretat i la salut en el treball.
- h) La potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social, en l'àmbit de les seves competències.
- i) La determinació dels serveis mínims de les vagues que tinguin lloc a Catalunya.
- j) El control de legalitat i, si escau, el registre posterior dels convenis col·lectius de treball de les empreses que aconsegueixen llur activitat exclusivament a Catalunya.
- k) Els instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals.
- l) L'elaboració del calendari de dies festius que ha de regir a tot el territori de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la funció pública inspectora en tot allò que regula aquest article. A aquest efecte, els funcionaris dels cossos que aconsegueixen aquesta funció depenen orgànicament i funcionalment de la Generalitat. Per mitjà dels mecanismes de cooperació que determina el títol V, s'han d'establir les fórmules de garantia de l'exercici eficaç de la funció inspectora en l'àmbit social.

Article 171. Turisme

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de turisme, que inclou en tot cas:

- a) L'ordenació i la planificació del sector turístic.
- b) La promoció del turisme que inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers i la creació d'oficines a l'estranger.

c) La regulació i la classificació de les empreses i els establiments turístics i la gestió de la xarxa d'establiments turístics de titularitat de la Generalitat.

A fi de facilitar la coordinació entre aquests establiments i els establiments de la xarxa de paradors de l'Estat situats a Catalunya, la Generalitat participa, en els termes que estableixi la legislació estatal, en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya.

d) La regulació dels drets i els deures específics dels usuaris i els prestadors de serveis turístics i dels mitjans alternatius de resolució de conflictes.

e) Els ensenyaments i la formació sobre turisme que no donin dret a l'obtenció d'un títol oficial.

f) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de les línies públiques d'ajut i de promoció del turisme.

Article 172. Universitats

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sens perjudici de l'autonomia universitària, la competència exclusiva sobre:

a) La programació i la coordinació del sistema universitari català, en el marc de la coordinació general.

b) Les decisions de creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades.

c) L'aprovació dels estatuts de les universitats públiques i de les normes d'organització i funcionament de les universitats privades.

d) La coordinació dels procediments d'accés a les universitats.

e) El marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària.

f) El finançament propi de les universitats i, si escau, la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari.

g) La regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajuts a la formació universitària i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en aquesta matèria.

h) El règim retributiu del personal docent i investigador contractat de les universitats i l'establiment de les retribucions addicionals del personal docent funcionari.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sens perjudici de l'autonomia universitària, la competència compartida sobre tot allò a què no fa referència l'apartat 1, que inclou en tot cas:

a) La regulació dels requisits per a la creació i el reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'aquests centres a les universitats.

b) El règim jurídic de l'organització i el funcionament de les universitats públiques, incloent-hi els òrgans de govern i de representació.

c) L'adscripció i la desadscripció de centres docents públics o privats per a impartir títols universitaris oficials i la creació, la modificació i la supressió de centres universitaris en universitats públiques, i també el reconeixement d'aquests centres en universitats privades i la implantació i la supressió d'ensenyaments.

d) La regulació del règim d'accés a les universitats.

e) La regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari.

f) L'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari, i també del personal docent i investigador.

3. La competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials.

Article 173. Videovigilància i control de so i enregistraments

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments o altres mitjans anàlegs, en l'àmbit públic, efectuats per la policia de Catalunya o per empreses i establiments privats. La Generalitat ha d'exercir aquesta competència respectant els drets fonamentals.

TÍTOL V

De les relacions institucionals de la Generalitat

CAPÍTOL I

Relacions de la Generalitat amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes

Article 174. Disposicions generals

1. La Generalitat i l'Estat es presten ajuda mútua i col·laboren quan és necessari per a l'exercici eficaç de les competències respectives i per a la defensa dels interessos respectius.

2. La Generalitat pot establir amb altres comunitats autònomes relacions de col·laboració per a la fixació de polítiques comunes, per a l'exercici eficaç de les seves competències i per al tractament dels afers d'interès comú, especialment quan tinguin un abast supraterritorial. La Generalitat ha de prestar l'ajuda necessària a les altres comunitats autònomes per a l'exercici eficaç de llurs competències.

[3. La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els procediments de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis.]³⁶

SECCIÓ PRIMERA

Col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes

Article 175. Instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

1. La Generalitat i l'Estat, en l'àmbit de les competències respectives, poden subscriure convenis de col·laboració i fer ús dels altres mitjans de col·laboració que considerin adequats per a acomplir els objectius d'interès comú.

2. La Generalitat també col·labora amb l'Estat per mitjà dels òrgans i els procediments multilaterals en els àmbits i els afers d'interès comú.

Article 176. Efectes de la col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

1. La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen.

2. La Generalitat no queda vinculada per les decisions adoptades en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes respecte a les quals no hagi manifestat el seu acord.

3. La Generalitat pot fer constar reserves als acords adoptats en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària quan s'hagin pres sense la seva aprovació.

36. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 111 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

Article 177. Règim dels convenis entre la Generalitat i l'Estat

1. El règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat, pel que fa a aquesta, ha d'ésser establert per llei del Parlament.
2. Els convenis subscrits entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini d'un mes a comptar del dia en què se signen. La data de publicació dels convenis en el *Boletín Oficial del Estado* en determina l'eficàcia pel que fa a tercers.

Article 178. Convenis i acords amb altres comunitats autònomes

1. La Generalitat pot subscriure amb altres comunitats autònomes convenis de col·laboració i acords de cooperació.
2. Els convenis i els acords amb les altres comunitats autònomes poden acordar, entre altres continguts, la creació d'òrgans mixtos i l'establiment de projectes, plans i programes conjunts.
3. La subscripció de convenis i acords només requereix l'aprovació prèvia del Parlament en els casos que n'afectin les facultats legislatives. En els altres casos, el Govern ha d'informar el Parlament de la subscripció en el termini d'un mes a comptar del dia de la signatura.
4. Els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de comunicar a les Corts Generals i llur vigència comença seixanta dies després d'aquesta comunicació, llevat que les Corts Generals decideixin que s'han de qualificar com a acords de cooperació que requereixen l'autorització prèvia a què fa referència l'article 145.2 de la Constitució.
5. Els convenis i els acords subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini de quaranta-cinc dies i d'un mes, respectivament, a comptar del dia en què se signen.

SECCIÓ SEGONA

Participació en institucions i en procediments de presa de decisions estatals**Article 179. Compareixença de senadors davant el Parlament**

Els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat en el Senat poden comparèixer davant el Parlament a petició

pròpia per a informar sobre llur activitat en el Senat, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

[Article 180. Designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial

La Generalitat participa en els processos de designació de magistrats del Tribunal Constitucional i de membres del Consell General del Poder Judicial, en els termes que estableixin les lleis o, si escau, l'ordenament parlamentari.³⁷

Article 181. Participació en l'ordenació general de l'activitat econòmica

La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica en el marc del que estableix l'article 131.2 de la Constitució.

Article 182. Designació de representants en els organismes econòmics i socials

1. La Generalitat designa o participa en els processos per a designar els membres dels òrgans de direcció del Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors i la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, i dels organismes que eventualment els substitueixin, i també dels altres organismes estatals que exerceixen funcions d'autoritat reguladora sobre matèries de rellevància econòmica i social relacionades amb les competències de la Generalitat, en els termes que estableix la legislació aplicable.

2. La Generalitat designa o participa en els processos per a designar els membres dels organismes econòmics i energètics, de les institucions financeres i de les empreses públiques de l'Estat la competència dels quals s'estengui al territori de Catalunya i que no siguin objecte de traspàs, en els termes que estableix la legislació aplicable.

3. La Generalitat designa o participa en els processos per a designar els membres del Tribunal de Comptes, el Consell Econòmic i Social, l'Agència Tributària, la Comissió Nacional d'Energia, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, el Consell de Ràdio i

37. Aquest article és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 113 de la STC 31/2010, del 28 de juny i pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre.

Televisió, dels organismes que eventualment els substitueixin i dels que es creïn en aquests àmbits, en els termes que estableix la legislació aplicable.

4. La Generalitat, si la naturalesa de l'ens ho requereix i la seva seu principal no és a Catalunya, pot sol·licitar a l'Estat la creació de delegacions territorials dels organismes a què fa referència l'apartat 1.

SECCIÓ TERCERA

La Comissió Bilateral Generalitat - Estat

Article 183. Funcions i composició de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat

[1. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat, d'acord amb els principis que estableixen els articles 3.1 i 174, constitueix el marc general i permanent de relació entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat als efectes següents:

a) La participació i la col·laboració de la Generalitat en l'exercici de les competències estatals que afectin l'autonomia de Catalunya.

b) L'intercanvi d'informació i l'establiment, quan escaigui, de mecanismes de col·laboració en les respectives polítiques públiques i els assumptes d'interès comú.]³⁸

2. Les funcions de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat són deliberar, fer propostes i, si escau, adoptar acords en els casos establerts per aquest Estatut i, en general, amb relació als àmbits següents:

a) Els projectes de llei que incideixen singularment en la distribució de competències entre l'Estat i la Generalitat.

b) La programació de la política econòmica general del Govern de l'Estat en tot allò que afecti singularment els interessos i les competències de la Generalitat i sobre l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta política.

c) L'impuls de les mesures adequades per a millorar la col·laboració entre l'Estat i la Generalitat i assegurar un exercici més eficaç de les competències respectives en els àmbits d'interès comú.

d) Els conflictes competencials plantejats entre les dues parts i la proposta, si escau, de mesures per a resoldre'ls.

38. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 115 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 10 de la STC 137/2010, del 16 de desembre i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

e) L'avaluació del funcionament dels mecanismes de col·laboració que s'hagin establert entre l'Estat i la Generalitat i la proposta de les mesures que permetin millorar-lo.

f) La proposta de la relació d'organismes econòmics, institucions financeres i empreses públiques de l'Estat en els quals la Generalitat pot designar representants, i les modalitats i les formes d'aquesta representació.

g) El seguiment de la política europea per a garantir l'efectivitat de la participació de la Generalitat en els assumptes de la Unió Europea.

h) El seguiment de l'acció exterior de l'Estat que afecti les competències pròpies de la Generalitat.

i) Les qüestions d'interès comú que estableixin les lleis o que plantegin les parts.

3. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat és integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La seva presidència és exercida de manera alternativa entre les dues parts en torns d'un any. La Comissió disposa d'una secretaria permanent i pot crear les subcomissions i els comitès que cregui convenient. La Comissió elabora una memòria anual, que trasllada al Govern de l'Estat i al Govern de la Generalitat i al Parlament.

4. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat es reuneix en sessió plenària almenys dues vegades l'any i sempre que ho demani una de les dues parts.

5. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord de les dues parts.

CAPÍTOL II

Relacions de la Generalitat amb la Unió Europea

Article 184. Disposició general

La Generalitat participa, en els termes que estableixen aquest Estatut i la legislació de l'Estat, en els afers relacionats amb la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya.

Article 185. Participació en els tractats de la Unió Europea

1. La Generalitat ha d'ésser informada pel Govern de l'Estat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels

processos de subscripció i ratificació subsegüents. El Govern de la Generalitat i el Parlament han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents a aquest efecte.

2. El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions espanyoles que participin en els processos de revisió i negociació dels tractats originaris i en els d'adopció de nous tractats, en les matèries que afectin les competències exclusives de la Generalitat.

Article 186. Participació en la formació de les posicions de l'Estat

1. La Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea, especialment davant el Consell de Ministres, en els afers relatius a les competències o als interessos de Catalunya, en els termes que estableixen aquest Estatut i la legislació sobre aquesta matèria.

2. La Generalitat ha de participar de manera bilateral en la formació de les posicions de l'Estat en els afers europeus que l'afecten exclusivament. En els altres casos, la participació es fa en el marc dels procediments multilaterals que s'estableixin.

3. La posició expressada per la Generalitat és determinant per a la formació de la posició estatal si afecta les seves competències exclusives i si de la proposta o la iniciativa europees poden derivar conseqüències financeres o administratives especialment rellevants per a Catalunya. En els altres casos, aquesta posició ha d'ésser escoltada per l'Estat.

4. L'Estat ha d'informar la Generalitat de manera completa i actualitzada sobre les iniciatives i les propostes presentades davant la Unió Europea. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals, segons que correspongui, les observacions i les propostes que estimin pertinents sobre les dites iniciatives i propostes.

Article 187. Participació en institucions i organismes europeus

1. La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant la Unió Europea que tractin afers de la competència legislativa de la mateixa Generalitat, i especialment davant el Consell de Ministres i els òrgans consultius i preparatoris del Consell i de la Comissió.

2. La participació que estableix l'apartat 1, si es refereix a competències exclusives de la Generalitat, permet, mitjançant acord previ, exercir la representació i la presidència d'aquests òrgans, d'acord amb la normativa aplicable.

3. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, participa en la designació de representants en el marc de la representació permanent d'aquest en la Unió Europea.

4. El Parlament pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú.

Article 188. Participació en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat

El Parlament participa en els procediments de control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees si aquestes propostes afecten competències de la Generalitat.

Article 189. Desenvolupament i aplicació del dret de la Unió Europea

1. La Generalitat aplica i executa el dret de la Unió Europea en l'àmbit de les seves competències. L'existència d'una regulació europea no modifica la distribució interna de competències que estableixen la Constitució i aquest Estatut.

2. Si l'execució del dret de la Unió Europea requereix l'adopció de mesures internes d'abast superior al territori de Catalunya que les comunitats autònomes competents no poden adoptar per mitjà de mecanismes de col·laboració o coordinació, l'Estat ha de consultar la Generalitat sobre aquestes circumstàncies abans que s'adoptin les dites mesures. La Generalitat ha de participar en els òrgans que adoptin aquestes mesures o, si aquesta participació no és possible, ha d'emetre un informe previ.

3. En el cas que la Unió Europea estableixi una legislació que substitueixi la normativa bàsica de l'Estat, la Generalitat pot adoptar la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees.

Article 190. Gestió de fons europeus

Correspon a la Generalitat la gestió dels fons europeus en matèries de la seva competència, en els termes que estableixen els articles 114 i 210.

Article 191. Accions davant el Tribunal de Justícia

1. La Generalitat té accés al Tribunal de Justícia de la Unió Europea en els termes que estableixi la normativa europea.

2. El Govern de la Generalitat pot instar el Govern de l'Estat a iniciar accions davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels legítims interessos i competències de la Generalitat. La Generalitat col·labora en la defensa jurídica.

3. La negativa del Govern de l'Estat a exercir les accions sol·licitades ha d'ésser motivada i ha d'ésser comunicada immediatament a la Generalitat.

Article 192. Delegació de la Generalitat davant la Unió Europea

La Generalitat pot establir una delegació per a defensar millor els seus interessos davant les institucions de la Unió Europea.

CAPÍTOL III

Acció exterior de la Generalitat

Article 193. Disposicions generals

1. La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i promoure els seus interessos en aquest àmbit, respectant la competència de l'Estat en matèria de relacions exteriors.

2. La Generalitat té capacitat per a portar a terme accions amb projecció exterior que derivin directament de les seves competències, sia de manera directa, sia per mitjà dels òrgans de l'Administració general de l'Estat.

Article 194. Oficines a l'exterior

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot establir oficines a l'exterior.

Article 195. Acords de col·laboració

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot subscriure acords de col·laboració en l'àmbit de les seves competències. Amb aquesta finalitat, els òrgans de representació exterior de l'Estat han de prestar el suport necessari a les iniciatives de la Generalitat.

Article 196. Tractats i convenis internacionals

1. El Govern de l'Estat ha d'informar prèviament la Generalitat sobre els actes de subscripció dels tractats que afectin d'una manera directa i singular les competències de Catalunya. La Generalitat i el Parlament poden dirigir al Govern les observacions que considerin pertinents.

2. Si es tracta de tractats que afecten Catalunya d'una manera directa i singular, la Generalitat pot sol·licitar al Govern que integri representants de la Generalitat en les delegacions negociadores.

3. La Generalitat pot sol·licitar al Govern la subscripció de tractats internacionals en matèries de la seva competència.

4. La Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per a executar les obligacions derivades dels tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya o que vinculin l'Estat en l'àmbit de les seves competències.

Article 197. Cooperació transfronterera, interregional i al desenvolupament

1. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals, i hi ha d'establir les relacions que corresponguin.

2. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb altres territoris, en els termes que estableix l'apartat 1.

3. La Generalitat ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament.

Article 198. Participació en organismes internacionals

La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, en la forma que estableixi la normativa corresponent.

Article 199. Coordinació de les accions exteriors

La Generalitat ha d'impulsar i coordinar, en l'àmbit de les seves competències, les accions exteriors dels ens locals i dels organismes i altres ens públics de Catalunya, sens perjudici de l'autonomia que tinguin.

Article 200. Projectió internacional de les organitzacions de Catalunya

La Generalitat ha de promoure la projectió internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya i, si escau, llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional, en el marc del compliment dels seus objectius.

TÍTOL VI

Del finançament de la Generalitat

CAPÍTOL I

Les finances de la Generalitat

Article 201. Principis

1. Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, per aquest Estatut i per la llei orgànica a què fa referència l'apartat tercer de l'article 157 de la Constitució.

2. El finançament de la Generalitat es regeix pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques, i també pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional entre les esmentades administracions.

3. El desenvolupament d'aquest títol correspon a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat.

4. D'acord amb l'article 138.2 de la Constitució, el finançament de la Generalitat no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes. Aquest principi ha de respectar plenament els criteris de solidaritat que enuncia l'article 206 d'aquest Estatut.

Article 202. Els recursos de la Generalitat

1. La Generalitat disposa d'unes finances autònomes i dels recursos financers suficients per a afrontar l'exercici adequat del seu autogovern.

2. La Generalitat gaudeix de plena autonomia de despesa per tal de poder aplicar lliurement els seus recursos d'acord amb les di-

rectrius polítiques i socials determinades per les seves institucions d'autogovern.

3. Els recursos de les finances de la Generalitat són constituïts per:

a) Els rendiments dels seus impostos, taxes, contribucions especials i altres tributs propis.

b) El rendiment de tots els tributs estatals cedits, d'acord amb el que disposa l'article 201 d'aquest Estatut.

c) Els recàrrecs sobre els tributs estatals.

d) Els ingressos procedents del Fons de compensació interterritorial i d'altres assignacions establertes per la Constitució, si escau.

e) Altres transferències i assignacions amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat.

f) Els ingressos per la percepció dels seus preus públics.

g) Els rendiments del patrimoni de la Generalitat.

h) Els ingressos de dret privat.

i) El producte d'emissió de deute i de les operacions de crèdit.

j) Els ingressos procedents de multes i sancions en l'àmbit de les seves competències.

k) Els recursos procedents de la Unió Europea i de programes comunitaris.

l) Qualsevol altre recurs que pugui establir-se en virtut del que disposen aquest Estatut i la Constitució.

Article 203. Competències financeres

1. La Generalitat té capacitat per a determinar el volum i la composició dels seus ingressos en l'àmbit de les seves competències financeres, i també per a fixar l'afectació dels seus recursos a les finalitats de despesa que decideixi lliurement.

2. La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals cedits a Catalunya. A aquest efecte, aquests tributs tenen la consideració següent:

a) Tributs cedits totalment, que són aquells respecte als quals corresponen a la Generalitat la totalitat dels rendiments i la capacitat normativa.

b) Tributs cedits parcialment, que són aquells respecte als quals corresponen a la Generalitat una part dels rendiments i, si s'escau, la capacitat normativa.

3. En el marc de les competències de l'Estat i de la Unió Europea, l'exercici de la capacitat normativa a què fa referència l'apartat 2 in-

clou la participació en la fixació del tipus impositiu, les exempcions, les reduccions i les bonificacions sobre la base imposable i les deduccions sobre la quota.

4. Corresponen a la Generalitat la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals cedits totalment, i també aquestes funcions, en la mesura en què s'atribueixin, respecte als cedits parcialment, d'acord amb el que estableix l'article 204.

5. La Generalitat té competència per a establir, mitjançant una llei del Parlament, els seus tributs propis, sobre els quals té capacitat normativa.

6. L'exercici de la capacitat normativa en l'àmbit tributari, per part de la Generalitat, es basa en els principis d'equitat i d'eficiència. En la seva actuació tributària, la Generalitat promou la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental.

Article 204. L'Agència Tributària de Catalunya

1. La gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tots els tributs propis de la Generalitat de Catalunya, i també, per delegació de l'Estat, dels tributs estatals cedits totalment a la Generalitat, corresponen a l'Agència Tributària de Catalunya.

2. La gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels altres impostos de l'Estat recaptats a Catalunya corresponen a l'Administració tributària de l'Estat, sens perjudici de la delegació que la Generalitat en pugui rebre ni de la col·laboració que es pugui establir especialment quan ho exigeixi la naturalesa del tribut.

Per a desplegar el que determina el paràgraf anterior, s'ha de constituir, en el termini de dos anys, un consorci, o un ens equivalent, amb participació paritària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària i de l'Agència Tributària de Catalunya. El Consorci es pot transformar en l'Administració tributària a Catalunya.

3. Les dues administracions tributàries han d'establir els mecanismes necessaris per a permetre la presentació i la recepció a les oficines respectives de les declaracions i la resta de documentació amb transcendència tributària que hagin de produir efectes davant l'altra administració, amb vista a facilitar el compliment de les obligacions tributàries dels contribuents.

La Generalitat participa, en la forma que es determini, en els ens o organismes tributaris de l'Estat responsables de la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals cedits parcialment.

4. L'Agència Tributària de Catalunya s'ha de crear per llei del Parlament i disposa de plena capacitat i atribucions per a l'organització i l'exercici de les funcions a què fa referència l'apartat 1.

5. L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir per delegació dels municipis les funcions de gestió tributària amb relació als tributs locals.

Article 205. Òrgans economicoadministratius

La Generalitat ha d'assumir, per mitjà dels seus propis òrgans economicoadministratius, la revisió per la via administrativa de les reclamacions que els contribuents puguin interposar contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya.

Tot això, sens perjudici de les competències que en matèria d'unificació de criteri corresponen a l'Administració General de l'Estat.

A aquests efectes, la Generalitat i l'Administració General de l'Estat poden també acordar els mecanismes de cooperació que siguin necessaris per a l'exercici adequat de les funcions de revisió per la via economicoadministrativa.

Article 206. Participació en el rendiment dels tributs estatals i mecanismes d'anivellament i de solidaritat

1. El nivell de recursos financers de què disposi la Generalitat per a finançar els seus serveis i les seves competències s'ha de basar en criteris de necessitats de despesa i ha de tenir en compte la seva capacitat fiscal, entre altres criteris. A aquests efectes, els recursos de la Generalitat són, entre altres, els que deriven dels seus ingressos tributaris, ajustats a l'alça o a la baixa en funció de la seva participació en els mecanismes d'anivellament i de solidaritat.

2. La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals cedits. El percentatge de participació s'estableix tenint en compte els seus serveis i les seves competències.

3. Els recursos financers de què disposi la Generalitat es poden ajustar perquè el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres comunitats autònomes, a fi que els serveis d'educació, de sanitat i altres serveis socials essencials de l'estat del benestar prestats pels diferents governs autonòmics puguin assolir nivells similars al conjunt de l'Estat, **sempre que portin a terme un esforç fiscal també si-**

milar.³⁹ De la mateixa manera, la Generalitat rep recursos, si escau, dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat. Els nivells esmenats són fixats per l'Estat.

4. La determinació dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat s'ha de fer d'acord amb el principi de transparència, i se n'ha d'avaluar el resultat quinquennalment.

[5. L'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes *per capita* entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament.]⁴⁰

6. S'ha de tenir en compte, com a variable bàsica per a determinar les necessitats de despesa a què fa referència l'apartat 1, la població, rectificada pels costos diferencials i per variables demogràfiques, en particular per un factor de correcció establert en funció del percentatge de població immigrant. Així mateix, s'han de tenir en compte la densitat de població, la dimensió dels nuclis urbans i la població en situació d'exclusió social.

Article 207. El tractament fiscal

La Generalitat gaudeix del tractament fiscal que les lleis estableixen per a l'Estat en els impostos estatals.

Article 208. Actualització del finançament

1. L'Estat i la Generalitat han d'actualitzar quinquennalment el sistema de finançament, tenint en compte l'evolució del conjunt de recursos públics disponibles i la de les necessitats de despesa de les diferents administracions.

Aquesta actualització s'ha d'efectuar sens perjudici del següent i, eventualment, la posada al dia de les variables bàsiques emprades per a la determinació dels recursos proporcionats pel sistema de finançament.

2. L'actualització a què fa referència l'apartat 1 ha d'ésser aprovada per la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat.

39. Aquest incís és inconstitucional i nul d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

40. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 134 de la STC 3/2010, del 28 de juny, pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre, i pel FJ 11 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

Article 209. Lleialtat institucional

1. D'acord amb el principi de lleialtat institucional, s'ha de valorar l'impacte financer, positiu o negatiu, que les disposicions generals aprovades per l'Estat tinguin sobre la Generalitat o les aprovades per la Generalitat tinguin sobre l'Estat, en un període de temps determinat, en forma d'una variació de les necessitats de despesa o de la capacitat fiscal, a fi d'establir els mecanismes d'ajustament necessaris.

2. Les dues administracions s'han de facilitar mútuament l'accés a la informació estadística i de gestió que sigui necessària per a exercir millor les competències respectives, en un marc de cooperació i transparència.

Article 210. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat

[1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament autonòmic. Li corresponen la concreció, l'aplicació, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, i també la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres de la Generalitat i l'Estat. És integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La presidència d'aquesta Comissió Mixta és exercida de manera rotatòria entre les dues parts en torns d'un any.

La Comissió adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord entre les dues delegacions. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat exerceix les seves funcions sens perjudici dels acords subscrits pel Govern de Catalunya en aquesta matèria en institucions i organismes de caràcter multilateral.]⁴¹

2. Correspon a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat:

[a) Acordar l'abast i les condicions de la cessió de tributs de titularitat estatal i, especialment, els percentatges de participació en el rendiment dels tributs estatals cedits parcialment a què fa referència l'article 206, i també fer-ne la revisió quinquennal.

b) Acordar la contribució a la solidaritat i als mecanismes d'aniellament a què fa referència l'article 206.]⁴²

41. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 135 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre, pel FJ 10 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

c) Establir els mecanismes de col·laboració entre l'Administració tributària de Catalunya i l'Administració tributària de l'Estat als quals fa referència l'article 204, i també els criteris de coordinació i d'harmonització fiscal d'acord amb les característiques o la naturalesa dels tributs cedits.

[d) Negociar el percentatge de participació de Catalunya en la distribució territorial dels fons estructurals europeus.]⁴²

e) Aplicar els mecanismes d'actualització que estableix l'article 208.

f) Acordar la valoració dels traspassos de serveis de l'Estat a la Generalitat.

g) Establir els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració de l'Estat que siguin necessaris per a l'exercici adequat de les funcions de revisió per la via economicoadministrativa a què fa referència l'article 205.

h) Acordar els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració General de l'Estat per a l'exercici de les funcions en matèria cadastral a què fa referència l'article 221.

3. D'acord amb el que estableix l'article 209, la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de proposar les mesures de cooperació necessàries per a garantir l'equilibri del sistema de finançament que estableix aquest títol quan pugui ésser alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea.

4. La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ret comptes al Parlament sobre el compliment dels preceptes d'aquest capítol.

CAPÍTOL II

El pressupost de la Generalitat

Article 211. Competències de la Generalitat

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar i regular les seves finances.

Article 212. El pressupost de la Generalitat

El pressupost de la Generalitat té caràcter anual, és únic i inclou totes les despeses i tots els ingressos de la Generalitat, i també

42. Les lletres *a*, *b* i *d* són constitucionals interpretades en els termes establerts pel FJ 135 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre, pel FJ 10 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 2 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

els dels organismes, les institucions i les empreses que en depenen. Correspon al Govern d'elaborar i executar el pressupost, i al Parlament, d'examinar-lo, esmenar-lo, aprovar-lo i controlar-lo. La llei de pressupostos no pot crear tributs, però pot modificar-ne si una llei tributària substantiva així ho estableix.

Article 213. Recurs a l'endeutament

1. La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar despeses d'inversió dins els límits que la mateixa Generalitat determini i respectant els principis generals i la normativa estatal.
2. Els títols emesos tenen a tots els efectes la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els que emet l'Estat.

Article 214. Estabilitat pressupostària

Correspon a la Generalitat l'establiment dels límits i les condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària dins els principis i la normativa de l'Estat i de la Unió Europea.

Article 215. El patrimoni de la Generalitat

1. El patrimoni de la Generalitat és integrat pels béns i els drets dels quals és titular i pels que adquireixi per qualsevol títol jurídic.
2. Una llei del Parlament ha de regular l'administració, la defensa i la conservació del patrimoni de la Generalitat.

Article 216. Empreses públiques

La Generalitat pot constituir empreses públiques per a complir les funcions que són de la seva competència, d'acord amb el que estableixen les lleis del Parlament.

CAPÍTOL III

Les finances dels governs locals

Article 217. Principis rectors

Les finances locals es regeixen pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal. La Generalitat vetlla pel compliment d'aquests principis.

Article 218. Autonomia i competències financeres

1. Els governs locals tenen autonomia pressupostària i de despesa en l'aplicació de llurs recursos, incloent-hi les participacions que percebin a càrrec dels pressupostos d'altres administracions públiques, dels quals poden disposar lliurement en l'exercici de llurs competències.

2. La Generalitat té competència, en el marc establert per la Constitució i per la normativa de l'Estat, en matèria de finançament local. Aquesta competència **pot incloure la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals i**⁴³ inclou la capacitat per a fixar els criteris de distribució de les participacions a càrrec del pressupost de la Generalitat.

3. Els governs locals tenen capacitat per a regular llurs pròpies finances en el marc de les lleis. Aquesta capacitat inclou la potestat de fixar la quota o el tipus dels tributs locals, i també les bonificacions i les exempcions, dins els límits que estableixen les lleis.

4. Correspon als governs locals, en el marc que estableix la normativa reguladora del sistema tributari local, la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar llurs tributs, sens perjudici que la puguin delegar a la Generalitat i que puguin participar en l'Agència Tributària de Catalunya.

5. Correspon a la Generalitat l'exercici de la tutela financera sobre els governs locals, respectant l'autonomia que els reconeix la Constitució.

Article 219. Suficiència de recursos

1. La Generalitat ha d'establir un fons de cooperació local destinat als governs locals. El fons, de caràcter incondicionat, s'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat i s'ha de regular per mitjà d'una llei del Parlament.

Adicionalment, la Generalitat pot establir programes de col·laboració financera específica per a matèries concretes.

2. Els ingressos dels governs locals consistents en participacions en tributs i en subvencions incondicionades estatals són percebuts per mitjà de la Generalitat, que els ha de distribuir d'acord amb el que disposi la llei de finances locals de Catalunya, l'aprovació de la qual requereix una majoria de tres cinquenes parts, i respectant els

43. Aquest incís és inconstitucional d'acord amb la STC 31/2010, del 28 de juny.

criteris que fixi la legislació de l'Estat en aquesta matèria. En el cas de les subvencions incondicionades, aquests criteris han de permetre que el Parlament pugui incidir en la distribució dels recursos amb l'objectiu d'atendre la singularitat del sistema institucional de Catalunya a què fa referència l'article 5 d'aquest Estatut.

3. Es garanteixen als governs locals els recursos suficients per a afrontar la prestació dels serveis la titularitat o la gestió dels quals se'ls traspassi o se'ls delegui. Tota nova atribució de competències ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos suplementaris necessaris per a finançar-les correctament, de manera que es tingui en compte el finançament del cost total i efectiu dels serveis traspassats. El compliment d'aquest principi és una condició necessària perquè entri en vigor la transferència o la delegació de la competència. A aquest efecte, es poden establir diverses formes de finançament, incloent-hi la participació en els recursos de les finances de la Generalitat o, si escau, de l'Estat.

4. La distribució de recursos procedents de subvencions incondicionades o de participacions genèriques en impostos s'ha de portar a terme tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i garantint-ne en tot cas la suficiència.

5. La distribució dels recursos entre els governs locals no pot comportar en cap cas una minoració dels recursos obtinguts per cadascun d'aquests, segons els criteris utilitzats en l'exercici anterior a l'entrada en vigor dels preceptes d'aquest Estatut.

Article 220. Llei de finances locals

1. El Parlament ha d'aprovar la seva pròpia llei de finances locals per a desplegar els principis i les disposicions que estableix aquest capítol.

2. Les facultats en matèria de finances locals que aquest capítol atribueix a la Generalitat s'han d'exercir amb respecte a l'autonomia local i escoltat el Consell de Governos Locals, que estableix l'article 85.

Article 221. El cadastre

L'Administració General de l'Estat i la Generalitat han d'establir les vies de col·laboració necessàries per a assegurar la participació de la Generalitat en les decisions i l'intercanvi d'informació que calguin per a l'exercici de les seves competències.

Així mateix, s'han d'establir formes de gestió consorciada del cadastre entre l'Estat, la Generalitat i els municipis, d'acord amb el que disposi la normativa de l'Estat i de manera que es garanteixin la plena disponibilitat de les bases de dades per a totes les administracions i la unitat de la informació.

TÍTOL VII

De la reforma de l'Estatut

Article 222. La reforma dels títols que no afecten les relacions amb l'Estat

1. La reforma dels títols I i II de l'Estatut s'ha d'ajustar als procediments següents:

a) La iniciativa de la reforma correspon al Parlament de Catalunya, a proposta d'una cinquena part dels seus diputats, i al Govern de la Generalitat. Els ajuntaments de Catalunya poden proposar al Parlament l'exercici de la iniciativa de reforma si així ho demanen un mínim del 20% dels plens municipals, que representin un mínim del 20% de la població.

També poden proposar-la 300.000 signatures acreditades dels ciutadans de Catalunya amb dret de vot.

El Parlament ha de regular aquests dos procediments per a proposar l'exercici de la iniciativa de la reforma.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament, la remissió i la consulta a les Corts Generals, la ratificació de les Corts per mitjà d'una llei orgànica i el referèndum positiu dels electors de Catalunya.

c) Si en el termini de trenta dies a partir de la recepció de la consulta establerta per la lletra *b* les Corts Generals es declaren afectades per la reforma, aquesta ha de seguir el procediment establert per l'article 223.

[d] Una vegada ratificada la reforma per les Corts Generals, la Generalitat l'ha de sotmetre a referèndum.]⁴⁴

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i la votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

44. Aquesta lletra és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 147 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

Article 223. La reforma de la resta dels títols

1. La reforma dels títols de l'Estatut no inclosos en l'article 222 s'ha d'ajustar al procediment següent:

a) La iniciativa de reforma correspon al Parlament, al Govern de la Generalitat i a les Corts Generals. Els ajuntaments i els titulars del dret de vot al Parlament poden proposar al Parlament que exerceixi la iniciativa de reforma en els termes establerts per l'article 222.1.a.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament, l'aprovació de les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica i, finalment, el referèndum positiu dels electors.

c) Una vegada aprovada la proposta de reforma de l'Estatut, el Parlament l'ha de trametre al Congrés dels Diputats.

d) La proposta de reforma pot ésser sotmesa a un vot de ratificació del Congrés i del Senat d'acord amb el procediment que estableixen els reglaments parlamentaris respectius. El Parlament ha de nomenar una delegació per a presentar la proposta de reforma de l'Estatut davant el Congrés i el Senat. Si les Corts Generals ratifiquen la proposta de reforma de l'Estatut, es considera aprovada la llei orgànica corresponent.

e) Si no s'aplica el procediment establert per la lletra *d*, s'ha de constituir una comissió mixta paritària, formada per membres de la comissió competent del Congrés dels Diputats i una delegació del Parlament amb representació proporcional dels grups parlamentaris, per tal de formular de comú acord, i pel procediment que estableix el Reglament del Congrés dels Diputats, una proposta conjunta en el termini de dos mesos.

f) La tramitació de la proposta de reforma de l'Estatut al Senat ha de seguir un procediment anàleg a l'establert per la lletra *e* en els termes del Reglament del Senat. En aquest cas, la delegació del Parlament, amb les adaptacions corresponents, ha de constituir, conjuntament amb membres de la comissió competent del Senat, una comissió mixta paritària per tal de formular de comú acord una proposta conjunta.

g) Si la comissió mixta paritària no arriba a formular una proposta conjunta, la proposta de reforma de l'Estatut s'ha de tramitar d'acord amb el procediment ordinari establert pels respectius reglaments parlamentaris.

h) El Parlament, per la majoria absoluta dels seus membres, pot retirar les propostes de reforma que hagi aprovat en qualsevol moment de la tramitació a les Corts Generals abans que siguin aprova-

des de manera definitiva. La retirada de la proposta de reforma no comporta en cap cas l'aplicació del que estableix l'apartat 2.

(i) L'aprovació de la reforma per les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica ha d'incloure l'autorització de l'Estat perquè la Generalitat convoqui en el termini màxim de sis mesos el referèndum a què fa referència la lletra b.)⁴⁵

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament, per les Corts Generals o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i la votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

DISPOSICIONS

Disposició addicional primera. Designació de senadors

1. Correspon al Parlament de designar els senadors que representen la Generalitat al Senat, en els termes que estableix una llei aprovada per la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text. La designació s'ha de fer amb una convocatòria específica i en proporció al nombre de diputats de cada grup parlamentari.

2. El Parlament, per mitjà d'una llei aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria absoluta, ha d'adequar les normes relatives a l'elecció dels senadors a la reforma constitucional del Senat, en allò que hi correspongui.

Disposició addicional segona. Acords amb el Govern de l'Estat

Si l'Estatut estableix que la posició del Govern de la Generalitat és determinant per a conformar un acord amb el Govern de l'Estat i aquest no l'acull, el Govern de l'Estat ho ha de motivar davant la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

Disposició addicional tercera. Inversions en infraestructures

[1. La inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures, exclòs el Fons de compensació interterritorial, s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat per un període de set anys. Aques-

45. Aquesta lletra és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 147 de la STC 31/2010, del 28 de juny.

tes inversions poden emprar-se també per a l'alliberament de peatges o la construcció d'autovies alternatives.]⁴⁶

2. A aquest fi, s'ha de constituir una comissió integrada per les administracions estatal, autonòmica i local.

Disposició addicional quarta. Capacitat de finançament

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha d'elaborar els informes necessaris per a avaluar el compliment del que disposa l'article 201.4.

2. Els mecanismes que eventualment s'hagin d'establir per a acomplir el que disposa l'article 201.4 es poden aplicar gradualment fins a assolir l'objectiu.

Disposició addicional cinquena. Revisió del règim especial de l'Aran

A partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, en el termini de quatre anys s'ha de revisar i modificar el règim especial de l'Aran per a adaptar-lo, en el que calgui, al que estableix aquest Estatut.

Disposició addicional sisena. Administració ordinària

La Generalitat serà Administració ordinària de l'Estat a Catalunya en la mesura que li siguin transferides, mitjançant els instruments que corresponguin, les funcions executives que compleix l'Administració de l'Estat per mitjà dels seus òrgans territorials a Catalunya.

Disposició addicional setena. Relació de tributs cedit

Se cedeix a la Comunitat Autònoma de Catalunya el rendiment dels següents tributs:

- a) L'impost sobre la renda de les persones físiques, amb caràcter parcial, en el percentatge del 50 per cent.
- b) L'impost sobre patrimoni.
- c) L'impost sobre successions i donacions.
- d) L'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.
- e) Els tributs sobre el joc.

46. Aquest apartat és constitucional interpretat en els termes establerts pel FJ 138 de la STC 31/2010, del 28 de juny, i pel FJ 6 de la STC 48/2010, del 9 de setembre.

f) L'impost sobre el valor afegit, amb caràcter parcial, en el percentatge del 50 per cent.

g) L'impost especial sobre la cervesa, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

h) L'impost especial sobre el vi i begudes fermentades, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

i) L'impost especial sobre productes intermedis, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

j) L'impost especial sobre l'alcohol i begudes derivades, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

k) L'impost especial sobre hidrocarburs, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

l) L'impost especial sobre les labors del tabac, amb caràcter parcial, en el percentatge del 58 per cent.

m) L'impost especial sobre l'electricitat.

n) L'impost especial sobre determinats mitjans de transport.

ñ) L'impost sobre les vendes detallistes de determinats hidrocarburs.⁴⁷

47. El text del primer paràgraf (fins a la lletra ñ) correspon a la modificació que en va fer l'article 1 de la Llei de l'Estat 16/2010, del 16 de juliol, del règim de cessió de tributs de l'Estat a la Comunitat Autònoma de Catalunya i de fixació de l'abast i les condicions de la cessió (BOE 173, del 17.07.2010). El text original deia:

«A l'efecte del que estableix l'article 203.2, en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut tenen la consideració de:

»a) Tributs estatals cedits totalment:

»– Impost sobre successions i donacions.

»– Impost sobre el patrimoni.

»– Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.

»– Tributs sobre jocs d'atzar.

»– Impost sobre les vendes al detall de determinats hidrocarburs.

»– Impost sobre determinats mitjans de transport.

»– Impost sobre l'electricitat.

»b) Tributs estatals cedits parcialment:

»– Impost sobre la renda de les persones físiques.

»– Impost sobre el valor afegit.

»– Impost sobre hidrocarburs.

»– Impost sobre les labors del tabac.

»– Impost sobre l'alcohol i begudes derivades.

»– Impost sobre la cervesa.

»– Impost sobre el vi i begudes fermentades.

»– Impost sobre els productes intermedis.»

El contingut d'aquesta disposició es pot modificar per mitjà d'un acord entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat, el qual l'ha de tramitar com a projecte de llei. A aquest efecte, la modificació d'aquesta disposició no es considera com a modificació de l'Estatut.

L'abast i les condicions de la cessió han d'ésser establerts per la Comissió Mixta a què fa referència l'article 210 que, en tot cas, l'ha de referir als rendiments a Catalunya. El Govern ha de tramitar l'acord de la Comissió com a projecte de llei.

[Disposició adicional vuitena. Cessió de l'impost sobre la renda de les persones físiques]

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir, en aplicació de la disposició anterior, un percentatge de cessió de l'impost sobre la renda de les persones físiques del 50%.

Es considera com a produït al territori de la comunitat autònoma de Catalunya el rendiment cedit de l'impost sobre la renda de les persones físiques que correspongui als subjectes passius que hi tenen llur residència habitual.

Igualment, s'ha de proposar d'augmentar les competències normatives de la comunitat sobre el dit impost.⁴⁸

[Disposició adicional novena. Cessió de l'impost sobre hidrocarburs, de l'impost sobre les labors del tabac, de l'impost sobre l'alcohol i begudes derivades, de l'impost sobre la cervesa, de l'impost sobre el vi i begudes fermentades i de l'impost sobre productes intermedis]

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir, en aplicació de la disposició adicional setena, un percentatge de cessió del 58% del rendiment dels impostos següents: l'impost sobre hidrocarburs, l'impost sobre les labors del tabac, l'impost sobre l'alcohol i begudes derivades, l'impost sobre la cervesa, l'impost sobre el vi i begudes fermentades i l'impost sobre productes intermedis.

48. Aquesta disposició és constitucional interpretada en els temes establerts pel FJ 137 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 8 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

L'atribució a la comunitat autònoma de Catalunya es determina en funció dels índexs que en cada cas corresponen.]⁴⁹

[Disposició adicional desena. Cessió de l'Impost sobre el valor afegit

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir, en aplicació de la disposició adicional setena, un percentatge de cessió del 50% del rendiment de l'impost sobre el valor afegit. L'atribució a la comunitat autònoma de Catalunya es determina en funció del consum en el seu territori.]⁵⁰

Disposició adicional onzena. Capacitat normativa

En el marc de les competències i de la normativa de la Unió Europea, l'Administració General de l'Estat ha de cedir competències normatives sobre l'impost sobre el valor afegit en les operacions efectuades en fase detallista als destinataris de les quals no tinguin la condició d'empresaris o professionals i en la tributació en fase detallista dels productes gravats pels impostos especials de fabricació.

Disposició adicional dotzena. Interpretació harmònica

Les normes de la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 de la Constitució i les normes contingudes en aquest Estatut s'han d'interpretar harmònicament.

Disposició adicional tretzena. Fons propis i comuns amb altres territoris

Els fons propis de Catalunya situats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i a l'Arxiu Reial de Barcelona s'integren en el sistema d'arxius de Catalunya. Per a la gestió eficaç de la resta de fons comuns amb altres territoris de la Corona d'Aragó, la Generalitat ha de col·laborar amb el Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb les

49. Aquesta disposició és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 137 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 8 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

50. Aquesta disposició és constitucional interpretada en els termes establerts pel FJ 137 de la STC 31/2010, del 28 de juny, pel FJ 8 de la STC 137/2010, del 16 de desembre, i pel FJ 8 de la STC 138/2010, del 16 de desembre.

altres comunitats autònomes que hi tenen fons compartits i amb l'Estat per mitjà dels mecanismes que s'estableixin de mutu acord.

Disposició addicional catorzena. Jocs i apostes

El que disposa l'article 141.2 no és aplicable a la modificació de les modalitats dels jocs i apostes atribuïts, per a finalitats socials, a les organitzacions d'àmbit estatal, de caràcter social i sense finalitat de lucre, d'acord amb el que disposa la normativa aplicable a les dites organitzacions.

Disposició addicional quinzena. Transparència

L'Estat, en compliment del principi de transparència, ha de publicar la liquidació provincial dels diversos programes de despesa pública a Catalunya.

Disposició transitòria primera. Adaptació de les lleis i les normes amb rang de llei

1. Les lleis del Parlament i les normes amb rang de llei del Govern vigents en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la vigència per un termini màxim de dos anys, en el qual han d'ésser adaptades a la regulació establerta per aquest Estatut.

2. Els grups parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges, en el termini establert per l'apartat 1, poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries, en els termes establerts per llei, sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest. El dictamen no té valor vinculant i pot fer recomanacions al Parlament o al Govern per a modificar o derogar les normes que consideri incompatibles.

Disposició transitòria segona. Vigència de disposicions transitòries anteriors

Les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Ca-

talunya, mantenen, en el que correspon, la vigència com a regulació transitòria.⁵¹

Disposició derogatòria

Es deroga la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Disposició final primera. Aplicació dels preceptes del títol VI

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de concretar, en el termini de dos anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, l'aplicació dels preceptes del títol VI.

2. Els preceptes del títol VI es poden aplicar de manera gradual atenent llur viabilitat financera. En tot cas, aquesta aplicació ha d'ésser plenament efectiva en el termini de cinc anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

Disposició final segona. L'Agència Tributària de Catalunya

L'Agència Tributària de Catalunya, a què fa referència l'article 204, s'ha de crear per llei del Parlament, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

Les funcions que en aplicació d'aquest Estatut corresponguin a l'Agència Tributària de Catalunya han d'ésser exercides, fins que aquesta es constitueixi, pels òrgans que les acomplien fins aleshores.

Disposició final tercera. Termini de creació de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, que estableix l'article 210, s'ha de crear en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut. Mentre no es constitueixi, la Comissió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat n'assumeix les competències. La constitució de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat comporta l'extinció immediata de la Comissió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat.

51. Les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena del l'Estatut d'autonomia del 1979 es reproduïen en l'apèndix (pàg. 349).

Disposició final quarta. Relació d'entitats econòmiques i financeres

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, ha de determinar la relació de les entitats a què fa referència l'article 182.

APÈNDIX

Disposicions transitòries de l'Estatut d'autonomia del 1979
que es mantenen vigents

Tercera

1. Fins que s'haurà completat el traspàs dels serveis corresponents a les competències fixades a la Generalitat per aquest Estatut, l'Estat garantirà el finançament dels serveis transferits a la Generalitat amb una quantitat igual al cost efectiu del servei a Catalunya en el moment de la transferència.

2. Per tal de garantir el finançament dels serveis esmentats, es crea una Comissió Mixta paritària Estat-Generalitat, que adoptarà un mètode encaminat a fixar el percentatge de participació previst a l'apartat 3 de l'article 44. El mètode a seguir tindrà en compte tant els costos directes com els costos indirectes dels serveis, i també les despeses d'inversió que corresponguin.

3. La Comissió Mixta de l'apartat anterior fixarà el citat percentatge, mentre duri el període transitori, amb una antelació mínima d'un mes a la presentació dels Pressupostos Generals de l'Estat a les Corts.

4. A partir del mètode fixat a l'apartat segon, s'establirà un percentatge en el qual es considerarà el cost efectiu global dels serveis transferits per l'Estat a la Generalitat, minorat pel total de la recaptació obtinguda per la Generalitat pels tributs cedits, en relació amb la suma dels ingressos obtinguts per l'Estat en els capítols I i II de l'últim pressupost anterior a la transferència dels serveis valorats.

Quarta

Mentre una llei de Catalunya no regularà el procediment per a les eleccions al Parlament, aquest serà elegit d'acord amb les normes següents:

1. Previ acord amb el Govern, el Consell Executiu de la Generalitat Provisional convocarà les eleccions en el termini màxim de quinze dies a comptar des de la promulgació d'aquest Estatut. Les eleccions s'hauran de celebrar en el termini màxim de seixanta dies des del de la convocatòria.

2. Les circumscripcions electorals seran les quatre províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. El Parlament de Catalunya estarà integrat per 135 diputats, dels quals la circumscripció de Barcelona elegirà un diputat per cada 50.000 habitants, amb un màxim de 85 diputats. Les circumscripcions de Girona, Lleida i Tarragona elegiran un mínim de sis diputats més un per cada 40.000 habitants, i els seran atribuïts 17, 15 i 18 diputats, respectivament.

3. Els diputats seran elegits per sufragi universal igual, directe i secret dels majors de divuit anys, segons un sistema d'escrutini proporcional.

4. Les Junes Provincials electorals tindran, dins els límits de llur respectiva jurisdicció, la totalitat de les competències que la normativa electoral vigent atribueix a la Junta Central.

Per als recursos que tinguessin per objecte la impugnació de la validesa de l'elecció i la proclamació de diputats electes serà competent la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Territorial de Barcelona, fins que quedarà integrada en el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que també entendrà en els recursos o impugnacions que procedeixin contra els acords de les Junes electorals provincials.

Contra les resolucions de l'esmentada Sala de l'Audiència Territorial no hi cabrà cap recurs.

5. En tot allò que no sigui previst en la present Disposició, seran d'aplicació les normes vigents per a les eleccions legislatives al Congrés dels Diputats de les Corts Generals.

Sisena

El traspàs dels serveis inherents a les competències que segons el present Estatut corresponen a la Generalitat es farà d'acord amb les bases següents:

1. Un cop constituït el Consell Executiu o Govern de la Generalitat, i en el termini màxim d'un mes, serà nomenada una comissió mixta encarregada d'inventariar els béns i drets de l'Estat que hauran d'ésser objecte de traspàs a la Generalitat, de concretar els

serveis i institucions que hauran d'ésser traspassats i de procedir a l'adaptació, si cal, dels que passaran a la competència de la Generalitat.

2. La Comissió Mixta estarà integrada paritàriament per vocals designats pel Govern i pel Consell de la Generalitat i ella mateixa establirà les seves normes de funcionament.

Els acords de la Comissió Mixta prendran la forma de proposta al Govern, que les aprovarà mitjançant decret, i aquells acords figuraran com a annexos al decret i seran publicats simultàniament al *Boletín Oficial del Estado* i al *Diari Oficial de la Generalitat*, i adquiriran vigència a partir d'aquesta publicació.

3. La Comissió Mixta establirà els calendaris i terminis per al traspàs de cada servei. En tot cas, l'esmentada Comissió haurà de determinar en un termini de dos anys des de la data de la seva constitució el terme en el qual s'haurà de completar el traspàs de tots els serveis que corresponen a la Generalitat, d'acord amb aquest Estatut.

4. Serà títol suficient per a la inscripció en el Registre de la Propietat del traspàs de béns immobles de l'Estat a la Generalitat, la certificació per la Comissió Mixta dels acords governamentals degudament promulgats. Aquesta certificació haurà de contenir els requisits exigits per la Llei Hipotecària.

El canvi de titularitat en els contractes d'arrendament de locals per a oficines públiques dels serveis que siguin transferits no donaran dret a l'arrendador a extingir o renovar el contracte.

5. Els funcionaris adscrits a serveis de titularitat estatal o altres institucions públiques que resultin afectats pels traspassos a la Generalitat passaran a dependre d'aquesta, i els seran respectats tots els drets de qualsevol ordre i naturalesa que els corresponguin en el moment del traspàs, àdhuc el de prendre part en els concursos de trasllat que convoqui l'Estat en igualtat de condicions amb els altres membres de llur cos, i d'aquesta manera podran exercir llur dret permanent d'opció.

Mentre la Generalitat no aprovarà el règim estatutari dels seus funcionaris, seran d'aplicació les disposicions de l'Estat vigents sobre la matèria.

6. La Generalitat assumirà amb caràcter definitiu i automàtic, i sense solució de continuïtat, els serveis que ja li hauran estat traspassats des del 29 de setembre de 1977 fins a la vigència del present

Estatut. Quant a les competències el traspàs de les quals serà en curs d'execució, se'n continuarà la tramitació d'acord amb els termes establerts al corresponent decret de traspàs. Tant en un cas com en l'altre, les transferències realitzades s'adaptaran, si calia, als termes d'aquest Estatut.

7. Les Diputacions Provincials de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona podran transferir o delegar en la Generalitat de Catalunya, d'acord amb allò establert en la legislació de Règim Local, aquells serveis que per llur pròpia naturalesa requereixin un planejament coordinat, i podran conservar l'execució i gestió d'aquests mateixos serveis.

8. La Comissió Mixta creada d'acord amb l'article 3 del Reial Decret de 30 de setembre de 1977 es considerarà dissolta quan es constituirà la Comissió Mixta esmentada a l'apartat 1 d'aquesta Disposició transitòria.

Índex analític

A

abocaments

- La Generalitat hi té competència compartida pel que fa a la regulació i la gestió dels efectuat en aigües interiors i en les aigües superficials i subterrànies que no passen per una altra comunitat autònoma 144.1.g
- La Generalitat hi té competència executiva pel que fa a la intervenció administrativa dels efectuat en aigües superficials i subterrànies 144.1.g
- Vegeu també *medi ambient*

acadèmies

- La Generalitat hi té competència exclusiva 125.1
- Vegeu també *corporacions de dret públic; professions titulades; titulacions acadèmiques*

accidents laborals

- Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

acció

— de defensa jurídica

- Vegeu *jurisdicció contenciosa administrativa; topònims; Tribunal de Justícia de la Unió Europea*

— exterior

- La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i perquè el català sigui present i s'utilitzi en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic 6.3
- La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb els territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya 6.4
- Es poden subscriure mecanismes de col·laboració amb els territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya per a la promoció i la difusió exterior del català 6.4

- La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya 12
- Es poden subscriure mecanismes de col·laboració, en tots els àmbits, amb els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya 12
- La Generalitat ha de fomentar els vincles amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària 13
- Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món 50.3
- La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles 51.2; 197.3
- Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions geogràfiques i de qualitat davant les institucions de protecció europees i internacionals 128.4
- La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte el desenvolupament de l'esport 134.2
- La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte el desenvolupament del lleure 134.4
- La Generalitat pot subscriure acords amb entitats internacionals per a la joventut i pot participar en aquestes entitats 142.2
- En correspon el seguiment a la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, si afecta competències pròpies de la Generalitat 183.2.h
- La Generalitat té capacitat per a impulsar i portar a terme accions de projecció i de promoció a l'exterior 193
- La Generalitat pot establir oficines a l'exterior 194
- La Generalitat pot subscriure acords de col·laboració per a promoure els interessos de Catalunya i, amb aquest fi, ha de rebre el suport dels òrgans de representació exterior de l'Estat 195
- La Generalitat participa en la subscripció i l'execució de tractats i convenis internacionals 196
- La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees i altres territoris amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals 197.1; 197.2
- La Generalitat ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament dels pobles 197.3
- La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya 198
- La Generalitat ha d'impulsar i coordinar la dels ens locals i la dels altres ens públics 199

La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions culturals i llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional **200**

Vegeu també *Unió Europea*

— **política i de govern**

El Parlament n'exerceix l'impuls i el control **55.2**

El president o presidenta de la Generalitat dirigeix l'acció del Govern **67.1**

El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política **68.1**

acords

— **internacionals**

Es poden subscriure mecanismes de col·laboració amb territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya per a la promoció i la difusió exterior del català **6.4**

Se'n poden subscriure amb les comunitats i els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya **12**

Se'n poden subscriure de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior **13**

La Generalitat en pot subscriure amb entitats internacionals per a la joventut **142.2**

La Generalitat pot subscriure acords de col·laboració per a promoure els interessos de Catalunya, i els òrgans de representació exterior de l'Estat hi han de prestar el suport necessari **195**

Vegeu també *acció exterior; tractats internacionals; Unió Europea*

— **municipals**

Vegeu *control dels actes i els acords municipals*

— **parlamentaris**

Perquè siguin vàlids, han d'haver estat aprovats per la majoria simple dels diputats presents al Parlament, en reunions on siguin presents la majoria absoluta dels diputats **60.3**

actes

— **de gestió tributària**

La Generalitat ha d'assumir la revisió per la via administrativa de les reclamacions que els contribuents interposin contra els dictats per l'Agència Tributària de Catalunya, d'acord amb l'Administració General de l'Estat **205**

— **del Consell de Justícia de Catalunya**

Vegeu *control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya*

- **del Govern o de l'Administració de la Generalitat**
Han d'ésser publicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 68.5
- **dels municipis**
Vegeu *control dels actes i els acords municipals*
- **jurídics**
Els fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes 32
Vegeu també *Administració de justícia; impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats*
- **oficials**
La bandera de Catalunya hi ha d'ésser present 8.2
- activitat**
 - **comercial**
Vegeu *comerç*
 - **de foment**
Correspon d'exercir-la a la Generalitat en les matèries de la seva competència 114.1
 - **econòmica**
Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà d'una distribució equilibrada dels sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació 46.4
Correspon a la Generalitat la competència per a promoure-la 152.1
La Generalitat té competència compartida sobre la seva ordenació 152.2
La Generalitat en pot establir una planificació 152.3
Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general 152.4
La Generalitat té competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en els mercats 154.1
La Generalitat té competència executiva en matèria de defensa de la lliure competència 154.2
Hi és competent el Tribunal Català de Defensa de la Competència 154.3
La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que n'afecten l'ordenació general (en el marc de l'art. 131.2 CE) 181
 - **empresarial**
La Generalitat n'ha d'afavorir el desenvolupament 45.5
 - **fire**
Vegeu *fires*
 - **publicitària**
La Generalitat té competència exclusiva per a regular-la 157

activitats— **artístiques i culturals**

La Generalitat hi té competència exclusiva **127.1.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals **127.1.a.cinquè**

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades **127.1.d.primer**

— **d'inspecció i sanció**

Vegeu *inspecció; règim sancionador*

— **extractives**

Vegeu *règim miner*

— **extraescolars**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou les activitats extraescolars complementàries dels centres públics o sostinguts amb fons públics **131.2.g**

— **fraudulentes**

Vegeu *drets dels consumidors i usuaris; frau*

— **marítimes**

La Generalitat hi té competència exclusiva, que inclou el marisqueig, l'aqüicultura i el busseig professional **119.3**

Vegeu també *activitats recreatives; mar; pesca*

— **recreatives**

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca recreativa en aigües interiors **119.2**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'activitats marítimes inclou la formació i les titulacions en activitats d'esbarjo **119.3.d**

La Generalitat hi té competència exclusiva, que inclou en tot cas l'ordenació del sector, el règim d'intervenció administrativa i el control de tota mena d'espectacles en espais i locals públics **141.3**

Vegeu també *lleure*

Administració— **de justícia**

El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors dels poders públics informen la pràctica judicial **39.2**

Es regulen les competències que hi té la Generalitat **capítol III del títol III**

La Generalitat té competència normativa i també competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia (en els termes de la LOPJ) **103.1; 103.2**

Es poden crear per llei del Parlament cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat **103.3**

La Generalitat té competència exclusiva sobre el personal laboral al servei de l'Administració de justícia **103.4**

Corresponen a la Generalitat els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya **104**

Correspon a la Generalitat determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels serveis de suport als òrgans jurisdiccionals (en el marc de la LOPJ) **105**

Correspon a la Generalitat regular els serveis de medicina forense i de toxicologia (en el marc de la LOPJ) **105**

La Generalitat té competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta **106.1**

La Generalitat pot establir instruments i procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes judicials **106.2**

El Govern participa en la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials, i pot crear seccions i jutjats (en els termes de la LOPJ) **107.1; 107.2**

S'ha de fixar per llei la capitalitat de les demarcacions judicials **107.3**

La Generalitat té competència sobre la justícia de pau i es fa càrrec de les indemnitzacions dels jutges i de la creació i la provisió de les secretaries i dels altres mitjans necessaris (en els termes de la LOPJ) **108.1**

El nomenament dels jutges de pau correspon al Consell de Justícia de Catalunya (en els termes de la LOPJ) **108.1**

La Generalitat pot instar que s'estableixi en determinades poblacions un sistema de justícia de proximitat per a resoldre conflictes menors **108.2**

La Generalitat exerceix totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya **109**

Vegeu també *administracions públiques; Fiscalia; poder judicial*

— de l'Estat a Catalunya

Ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials **33.4**

La Generalitat serà Administració ordinària de l'Estat a Catalunya en la mesura que li siguin transferides les funcions executives que hi compleixen els òrgans territorials de l'Administració de l'Estat **DA 6**

Vegeu també *administracions públiques; Estat espanyol*

— **de la Generalitat**

- Ha d'estar representada en l'espai català de relacions laborals 45.4
- És l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes per l'Estatut a la Generalitat 71.1
- Té la condició d'administració ordinària 71.1
- Serveix amb objectivitat els interessos generals 71.2
- Actua amb submissió plena a les lleis i al dret 71.2
- Actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat 71.3
- D'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió 71.4
- Exerceix les seves funcions al territori d'acord amb els principis de desconcentració i de descentralització 71.5
- Les lleis n'han de regular l'organització 71.6
- S'ha de regular per llei l'estatut jurídic del personal al seu servei 71.7
- El Síndic de Greuges en supervisa l'activitat 78.1; 78.5
- La Generalitat té competència exclusiva per a regular-ne l'organització 150
- Vegeu també *administracions públiques; Generalitat*

— **electoral a Catalunya**

- El dret d'opció lingüística dels ciutadans l'obliga 33.1

— **hidràulica**

- La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a l'organització, inclosa la participació dels usuaris, de la relativa a les conques hidrogràfiques internes 117.1.d

— **local**

- Ha d'emprar el català en les seves actuacions internes i en les comunicacions dirigides a persones residents a Catalunya 50.5
- El Síndic de Greuges en supervisa l'activitat 78.1
- Vegeu també *ens locals; governs locals*

— **penitenciària**

- Vegeu *sistema penitenciari*

— **tributària a Catalunya**

- L'Agència Estatal d'Administració Tributària i l'Agència Tributària de Catalunya han de constituir un consorci paritari, que pot esdevenir l'Administració tributària a Catalunya, i han d'establir mecanismes de col·laboració 204.2; 204.3; 210.2.c
- Vegeu també *Agència Estatal d'Administració Tributària; Agència Tributària de Catalunya; sistema tributari*

administracions públiques

- El català és llur llengua d'ús normal i preferent 6.1

- Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser-ne informats i a participar-hi, directament o per mitjà de llurs representants **28.2**
- Tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges **78.5**
- La Generalitat, en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes, hi té competència exclusiva i competència compartida **159.1; 159.2**
- La Generalitat, en matèria de contractes de les administracions públiques, hi té competència exclusiva i competència compartida **159.3**
- Les competències en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes s'han d'exercir respectant el principi d'autonomia local **159.6**
- Vegeu també *drets en l'àmbit públic; expropiació forçosa; personal al servei de les administracions públiques; responsabilitat patrimonial*

aeroports

Vegeu infraestructures de transport

Agència

— Espanyola de Protecció de Dades

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— Estatal d'Administració Tributària

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

Li corresponen la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals no cedits totalment, sens perjudici de la possibilitat de delegació o de col·laboració **203.4; 204.2; 204.3**

Vegeu també *Administració tributària a Catalunya; administracions públiques; Agència Tributària de Catalunya; sistema tributari*

— Tributària de Catalunya

Li corresponen la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs propis de la Generalitat, dels tributs estatals cedits totalment i, si en rep la delegació, dels tributs estatals cedits parcialment **203.4; 204.1; 204.2**

Pot col·laborar amb l'Agència Estatal d'Administració Tributària en la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals no cedits totalment, i pot rebre'n la delegació **203.4; 204.2; 204.3**

Té plena capacitat per a exercir les seves funcions **204.4**

S'ha de crear per llei, en el termini d'un any; fins que es constitueixi, n'han d'exercir les funcions els òrgans que les complien **204.4; DF 2**

Per delegació dels municipis, pot exercir la gestió dels tributs locals **204.5**

La Generalitat ha d'assumir la revisió administrativa de les reclamacions contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya, sens perjudici de la competència estatal d'unificació de criteri **205**

Els governs locals hi poden participar **218.4**

Vegeu també *Administració tributària a Catalunya; administracions públiques; Agència Estatal d'Administració Tributària; sistema tributari*

agències de col·locació

La Generalitat té competència executiva per a fer-ne la regulació, l'autorització i el control **170.1.d**

agricultura

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà del foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles **46.4**

La Generalitat hi té competència exclusiva (respectant l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1**

Correspon a la Generalitat la regulació i el desenvolupament de l'agricultura **116.1.a**

Correspon a la Generalitat la regulació de la participació en organismes públics de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries **116.1.c**

Correspon a la Generalitat la regulació dels processos de producció, de les explotacions, de les estructures agràries i de llur règim jurídic **116.1.f**

Correspon a la Generalitat el desenvolupament integral i la protecció del món rural **116.1.g**

La Generalitat té competència compartida en la planificació de l'agricultura **116.2**

Vegeu també *fires; forest; sanitat vegetal; sector alimentari*

agrupacions de caixes d'estalvis

Vegeu *caixes d'estalvis*

aigües

La Generalitat té la competència exclusiva en matèria de les que pertanyen a conques hidrogràfiques internes **117.1**

La Generalitat té competències executives sobre el domini públic hidràulic **117.2**

La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanyin a conques hidrogràfiques compartides **117.3**

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació estatal sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics **164.3.b**

Corresponen a la Generalitat facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a la conservació dels recursos hídrics **164.3.b**

Vegeu també *abocaments; conques hidrogràfiques; mar; medi ambient; obres hidràuliques; rius*

ajudes

Vegeu *ajuts humanitaris; ajuts públics; col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

Ajuntament de Barcelona

Té iniciativa per a proposar la modificació del règim especial del municipi de Barcelona **89**

Ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en el règim especial del municipi de Barcelona **89**

Ha d'ésser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el règim especial del municipi de Barcelona **89**
Vegeu també *ciutat de Barcelona*

ajuntaments

Els corresponen el govern i l'administració municipals **86.2**

Són formats per l'alcalde o alcaldessa i els regidors **86.2**

ajuts

— humanitaris

La Generalitat ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència **51.2**

— públics

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars **16**

Totes les persones tenen dret a disposar-ne per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors **21.6**

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania **24.3**

- Les persones excloses del mercat de treball que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2
- Els poders públics han de promoure les polítiques que garanteixin els ajuts per als immigrants que els permetin la plena acomodació social i econòmica 42.6
- La Generalitat fixa els criteris, regula les condicions, executa i controla els destinats a les associacions i les fundacions 118.3
- La Generalitat fixa els criteris, regula les condicions executa i controla els destinats al món cooperatiu 124.3.c
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ensenyament no universitari, que inclou el règim d'ajuts amb fons propis per als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa a tot l'Estat i per als d'educació infantil 131.2.e
- La Generalitat té competència compartida en matèria d'ensenyament no universitari, que inclou el règim d'ajuts estatals per als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa a tot l'Estat i per als d'educació infantil 131.3.d
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria de recerca científica i tècnica, que inclou la regulació i la gestió de les beques i dels ajuts que convoca i finança 158.1.c
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria de turisme, que inclou la fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de les línies públiques d'ajut i de promoció del turisme 171.f
- La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ensenyament universitari, que inclou la regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajuts a la formació universitària 172.1.g
- Vegeu també *subvencions*

alcalde o alcaldessa

Forma l'ajuntament juntament amb els regidors 86.2

alcohol

Vegeu *impost sobre el vi i begudes fermentades; impost sobre l'alcohol i begudes derivades; impost sobre la cervesa*

alimentació

Vegeu *sector alimentari*

ambient atmosfèric

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a la reducció de la contaminació i a la protecció del règim atmosfèric i climàtic **46.2**

La Generalitat té competència compartida sobre l'ambient atmosfèric i la contaminació de l'atmosfera **144.1.h**

La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle **144.1.i**

Vegeu també *medi ambient*

àmbit supramunicipal

Es constituït per les comarques i pels altres ens locals que creï la Generalitat **83**

Vegeu també *ens locals*

animals

Vegeu *fauna; protecció dels animals; ramaderia*

anivellament

Vegeu *mecanismes d'anivellament i de solidaritat*

antisemitisme

Els poders públics han de promoure'n l'eradicació **40.8**

Vegeu també *igualtat*

apostes

Vegeu *jocs i apostes*

aprofitaments**— cinegètics i piscícoles**

La Generalitat té competència exclusiva sobre llur regulació **119.1.b**

— forestals

Vegeu *forest*

— hidràulics

Vegeu *aigües*

aqüicultura

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-la, gestionar-la i establir les condicions per a practicar-la **119.3.a**

Aran

La llengua occitana, denominada *aranès* a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya **6.5**

El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant l'Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres institucions pròpies **11**

És una realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística reconeguda pels ciutadans de Catalunya i per les seves institucions polítiques 11

És una entitat territorial singular dins de Catalunya, reconeguda, emparada i respectada per l'Estatut 11

És objecte d'una particular protecció per mitjà d'un règim jurídic especial 11; 94.1

A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès 36.1

Els seus ciutadans tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat 36.2

La regulació del seu règim jurídic és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

Disposa d'organització institucional i administrativa específica 94.1

La seva institució de govern és el Conselh Generau 94.2

El síndic o síndica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran 94.2

El Conselh Generau és elegit per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret 94.3

Ha de participar, per mitjà de la seva institució representativa, en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial 94.4

Una llei del Parlament estableix els recursos financers perquè el Conselh Generau pugui prestar els serveis de la seva competència 94.5

En el termini de quatre anys se n'ha de revisar i modificar el règim especial per a adaptar-lo al que estableix l'Estatut DA 5

aranès

És la denominació de la llengua occitana a l'Aran 6.5

És la llengua pròpia de l'Aran 6.5

És oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen l'Estatut i les lleis de normalització lingüística 6.5

A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer-lo i utilitzar-lo i d'ésser-hi ateses oralment i per escrit en llurs relacions amb les administracions públiques 36.1

Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar-lo en llurs relacions amb la Generalitat 36.2

S'han de determinar per llei els drets i deures lingüístics que hi tenen relació altres que els reconeguts per l'Estatut 36.3

Els poders públics han de protegir-lo en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement 50.1

La Generalitat i el Conselh Generau d'Aran tenen la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat aranès a l'Aran **143.2**
 Vegeu també *Aran*

arbitratge

— **de consum**

Els poders públics han de garantir instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum **49.2**

— **laboral**

Vegeu *mediació laboral*

àrees metropolitanes

Són fonament dels ens locals supramunicipals altres que la comarca **93**

art

Vegeu *activitats artístiques i culturals; patrimoni arqueològic; patrimoni arquitectònic; patrimoni artístic; patrimoni cultural; patrimoni monumental*

artesania

Els governs locals tenen competències pròpies en l'autorització i la promoció d'activitats artesanals **84.2.i**

La Generalitat hi té competència exclusiva **139.3**

Arxiu

— **de la Corona d'Aragó**

Els fons propis de Catalunya que conté s'integren en el sistema d'arxius de Catalunya **DA 13**

La Generalitat ha de col·laborar amb el Patronat de l'Arxiu per a la gestió eficaç dels fons compartits **DA 13**

— **Reial de Barcelona**

Els fons propis de Catalunya que conté s'integren en el sistema d'arxius de Catalunya **DA 13**

arxius

Correspon a la Generalitat la gestió i la custòdia dels de l'Administració de justícia a Catalunya, si no tenen naturalesa jurisdiccional **104.d**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els que no són de titularitat estatal **127.1.c; 127.1.d.segon**

La Generalitat té competència executiva sobre els que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió **127.2**

Vegeu també *Arxiu de la Corona d'Aragó; Arxiu Reial de Barcelona*

assegurances

La Generalitat té competència compartida sobre l'estructura, l'organització, el funcionament i l'activitat de les entitats físiques i jurídiques no integrades en el sistema de seguretat social que actuen en el mercat assegurador, i també en matèria de disciplina, inspecció i sanció en aquest àmbit **126.2; 126.3; 126.4**

assistència— **primària**

Vegeu sanitat; serveis socials

— **sanitària**

Vegeu sanitat

— **social**

Vegeu serveis socials

associacionisme— **cooperatiu**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo **124.3.a**

— **de consumidors i usuaris**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo i fomentar-lo i sobre la participació de les associacions en els procediments i els afers que les afectin **123.b**

— **de dones**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l **153.b**

— **esportiu**

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar-lo i promoure'l **134.1.f**

— **juvenil**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l **142.1.b**

associacions

La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim jurídic de les que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.1**

La Generalitat fixa els criteris, regula les condicions i executa i controla els ajuts públics que s'hi destinen **118.3**

Vegeu també associacionisme

atmosfera

Vegeu ambient atmosfèric

audiovisuals

Vegeu mitjans de comunicació social; produccions audiovisuals; serveis de comunicació

autogovern

- El poble de Catalunya ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern **preàmbul**
- El de Catalunya es fonamenta en la Constitució, i també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana **preàmbul; 5**
- Catalunya l'exerceix constituïda en comunitat autònoma **1**
- La Generalitat és la institució en què s'organitza políticament el de Catalunya **2.1**
- El poble aranès l'exerceix mitjançant l'Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres institucions pròpies **11.1**
- Vegeu també *Aran; Generalitat*

autonomia**— d'institucions de la Generalitat**

- El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària **77**
- El Síndic de Greuges té autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària **79**
- La Sindicatura de Comptes té autonomia organitzativa, funcional i pressupostària **80.2**

— de la Generalitat

- És un dels principis que regeixen les relacions de la Generalitat amb l'Estat **3.1**
- El finançament de la Generalitat es regeix per aquest principi en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques **201.2**
- Vegeu també *autogovern; Estatut d'autonomia de Catalunya; drets*

— local

- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar si s'hi adeqüen els projectes i les proposicions de llei i els projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern **76.2.d**
- El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que s'interposin conflictes en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional **76.3**
- Es garanteix l'autonomia dels municipis **84.1; 86.3**
- El principi de subsidiarietat que estableix la Carta europea de l'autonomia local regeix la distribució de les responsabilitats administratives entre les diverses administracions locals **84.3**
- La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de funció pública **136**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de serveis públics de comunicació audiovisual d'àmbit local **146.a**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de la competència exclusiva sobre organització territorial **151**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques **159.6**

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves competències en matèria de règim local **160**

La Generalitat vetlla perquè es compleixi aquest principi pel que fa a les finances locals **217**

Els governs locals tenen autonomia pressupostària i de despesa en l'aplicació de llurs recursos

La Generalitat ha de respectar aquest principi en l'exercici de les seves facultats en matèria de finances locals **220.2**

Vegeu també *ens locals*

— parlamentària

El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària **58**

autopistes

Vegeu *xarxa viària*

autovies

Vegeu *xarxa viària*

B

Banc d'Espanya

La Generalitat designa membres dels seus òrgans de direcció o participa en els processos per a designar-ne **182.1**

banca

La Generalitat té competència compartida sobre entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvis **126.2; 126.3; 126.4**

bandera de Catalunya

És la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc **8.2**

Ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya **8.2**

Vegeu també *símbols nacionals*

Barcelona

Vegeu *Ajuntament de Barcelona*; *Arxiu Reial de Barcelona*; *ciutat de Barcelona*; *municipi de Barcelona*

begudes alcohòliques

Vegeu *impost sobre el vi i begudes fermentades*; *impost sobre l'alcohol i begudes derivades*; *impost sobre la cervesa*

benestar social

Els poders públics l'han de fomentar i garantir 42

Els poders públics han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar 45.2

La Generalitat ha de promoure que la societat del coneixement i la informació contribueixi a millorar el benestar i la cohesió socials 53.2

La Generalitat el promou en la seva actuació tributària 203.6

Per a garantir que les comunitats autònomes puguin assolir, amb un esforç fiscal similar, uns nivells similars de prestació de serveis socials essencials de l'estat del benestar, els recursos financers de la Generalitat es poden ajustar, en el sentit que escaigui, per mitjà dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat 206.3

Vegeu també *serveis socials*

béns documentals, bibliogràfics i culturals

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment de llur règim jurídic 127.1.c.segon

Vegeu també *patrimoni cultural*; *patrimoni documental i bibliogràfic*

beques

Vegeu *ajuts públics*

biblioteques

La Generalitat té competència exclusiva sobre les que no són de titularitat estatal 127.1.c; 127.1.d.segon

La Generalitat té competència executiva sobre les que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió 127.2

bilateralitat

És un dels principis que regeixen les relacions de la Generalitat amb l'Estat 3.1

La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen 176.1

La Generalitat ha de participar de manera bilateral en la formació de les posicions de l'Estat en els afers europeus que l'afecten exclusivament **186.2**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament **210**

Vegeu també *Comissió Bilateral Generalitat - Estat; relacions institucionals*

biodiversitat

Els poders públics han de fer efectives les condicions per a preservar-la **46.3**

La Generalitat té competència compartida sobre la regulació de la biodiversitat **144.1.c**

Vegeu també *medi ambient*

Boletín Oficial del Estado

S'hi han de publicar les lleis de Catalunya **65**

La data en què s'hi publiquen els convenis entre la Generalitat i l'Estat en determina l'eficàcia pel que fa a tercers **177.2**

busseig professional

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo i gestionar-lo i per a establir les condicions per a practicar-lo **119.3.a**

C

cable

Vegeu *serveis ferroviaris; telecomunicacions*

caça

La Generalitat hi té competència exclusiva **119.1**

cadastre

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha d'acordar els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració General de l'Estat per a l'exercici de les funcions en matèria cadastral **210.2.h**

L'Administració General de l'Estat i la Generalitat han d'establir vies de col·laboració i formes de gestió consorciada **221**

caixes d'estalvis

La Generalitat n'ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure llur contribució social **45.8**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de l'organització de les que tenen domicili a Catalunya **120.1**

- La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de les agrupacions que tenen la seu social a Catalunya 120.1.e
- La Generalitat té competència compartida sobre l'activitat financera de les que tenen domicili a Catalunya 120.2
- La Generalitat té competència compartida pel que fa a la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les que tenen domicili a Catalunya 120.2
- La Generalitat té competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les que tenen domicili a Catalunya 120.3
- Vegeu també *entitats de crèdit*

calendari

— escolar

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.g

— laboral

La competència executiva de la Generalitat en matèria de relacions laborals inclou l'elaboració del calendari de dies festius 170.1.l

cambres

— agràries

La Generalitat té competència exclusiva per a regular llur participació en organismes públics 116.1.c

— de comerç, d'indústria i de navegació

La Generalitat hi té competència exclusiva 125.1

Poden complir funcions de comerç exterior 125.3

Vegeu també *corporacions de dret públic*

capitalitat

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona 10

— de les demarcacions judicials

És fixada per una llei del Parlament 107.3

— dels municipis

És inclosa en la competència exclusiva de la Generalitat sobre organització territorial 151.b

carreteres

Vegeu *xarxa viària*

Carta

— de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics

Les lleis han de determinar els casos en què les administracions públiques n'han d'adoptar una 30.3

— **dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya**

El Parlament l'ha d'aprovar per llei 37.2

Les disposicions relatives als drets estatutaris s'apliquen també als drets que aquesta reconeix 37.2

El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que aquesta reconeix 38.1

Els actes que vulnerin els drets que reconeix són objecte de recurs davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 38.2

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets que reconeix no poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei 63.1; 64.1

Vegeu també *Consell de Garanties Estatutàries; drets*

— **europea de l'autonomia local**

El principi de subsidiarietat que s'hi estableix regeix la distribució de les responsabilitats administratives entre les diverses administracions locals 84.3

cartografia climàtica

La seva elaboració correspon a la Generalitat 144.5

casals catalans

Vegeu comunitats catalanes a l'exterior

casinos

La Generalitat hi té competència exclusiva si l'activitat s'acompleix exclusivament a Catalunya 141.1

Vegeu també jocs i apostes

castellà

És la llengua oficial de l'Estat espanyol 6.1

És, juntament amb el català, llengua oficial a Catalunya 6.2

Totes les persones tenen el dret d'utilitzar-lo 6.2

Els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-lo 6.2

Els poders públics han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici dels drets d'utilitzar-lo i conèixer-lo i el compliment del deure de conèixer-lo 6.2

No hi pot haver discriminació pel fet d'usar-lo 6.2; 32

L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis 35.2

Vegeu també deures lingüístics; drets lingüístics; idiomes

català

La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes **preàmbul**

- És la llengua pròpia de Catalunya 6.1
- És la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya 6.1
- És la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament 6.1
- És, juntament amb el castellà, llengua oficial a Catalunya 6.2
- Totes les persones tenen el dret d'utilitzar-lo 6.2
- Els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-lo 6.2
- Els poders públics han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici dels drets d'utilitzar-lo i conèixer-lo i el compliment del deure de conèixer-lo 6.2
- No hi pot haver discriminació pel fet d'usar-lo 6.2; 32
- La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè se'n reconegui l'oficialitat a la Unió Europea 6.3
- La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè sigui present i s'utilitzi en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic 6.3
- La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya 6.4
- Es poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català 6.4
- Els actes jurídics fets en català tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes 32
- El dret d'utilitzar-lo obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques 33.1
- Totes les persones tenen dret a utilitzar-lo en totes les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció 33.2
- Els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar que en tenen un nivell de coneixement adequat i suficient 33.3; 102.1; 102.4; 147.1.a; 147.3

- Els ciutadans de Catalunya tenen el dret de relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal 33.5
- Els òrgans constitucionals i els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català, que tenen, en tot cas, plena eficàcia jurídica 33.5
- Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis 34
- Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística 34
- Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català 35.1
- El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari 35.1
- Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari 35.2
- Els alumnes tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament 35.2
- L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis 35.2
- El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin 35.5
- Els poders públics l'han de protegir en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement 50.1
- El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir-ne l'ús en les activitats docents, no docents i de recerca 50.2
- Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món 50.3
- Els poders públics han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'embalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin en català 50.4
- La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells 50.5
- La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els

concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya **50.5**

Les proves dels concursos i les oposicions de magistrats, jutges i fiscals, si tenen lloc a Catalunya es poden fer en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat o candidata **101.3**

El coneixement suficient de la llengua i del dret propis de Catalunya ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat de magistrats, jutges i fiscals **102.3**

La Generalitat té competència exclusiva pel que fa a la normalització lingüística del català **143.1**

Vegeu també *deures lingüístics; drets lingüístics; idiomes*

catalans

Vegeu *condició política de catalans; retorn de catalans emigrats*

Catalunya

El Parlament, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania, la defineix com a nació, i la Constitució espanyola en reconeix, com a nacionalitat, la realitat nacional **preàmbul**

Com a nacionalitat, exerceix el seu autogovern constituïda en comunitat autònoma **1**

La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament el seu autogovern **2.1**

Té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència **3.2**

Estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries **83.1**

Vegeu també *català; condició política de catalans; Generalitat; memòria històrica; retorn de catalans emigrats; símbols nacionals; territori de Catalunya*

CE

Vegeu *Constitució espanyola*

centres

— de contractació

Vegeu *mercats de valors*

— de dipòsit cultural

La Generalitat té competència exclusiva sobre els que no són de titularitat estatal **127.1.c; 127.1.d.segon**

La Generalitat té competència executiva sobre els que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió **127.2**

— **docents**

Els governs locals tenen competències pròpies en el manteniment i l'aprofitament dels centres docents públics **84.2.g**

Vegeu també *ensenyament*

cervesa

Vegeu *impost sobre la cervesa*

cessació— **del Govern**

Es regula **68.4**

— **del president o presidenta de la Generalitat**

Es regula **67.7; 67.8**

— **del síndic o síndica de greuges**

S'ha de regular per llei **79.3**

— **dels síndics de comptes**

S'ha de regular per llei **81.2**

ciència

Vegeu *recerca científica*

cinema

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i inspeccionar les sales d'exhibició cinematogràfica **127.1.a.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir mesures de protecció de la indústria cinematogràfica **127.1.a.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a concedir llicències de doblatge a les empreses domiciliades a Catalunya **127.1.a.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a qualificar les pel·lícules en funció de l'edat i dels valors culturals **127.1.a.tercer**

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció audiovisuals **127.1.d.primier**

circ

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció de circ **127.1.d.primier**

ciutadania

Vegeu *condició política de catalans; drets en l'àmbit públic; drets polítics; poble de Catalunya; retorn de catalans emigrats*

ciutat de Barcelona

És la capital de Catalunya **10**

Hi tenen la seu permanent el Parlament, la Presidència de la Generalitat i el Govern **10**

clàusula subrogatòria

Vegeu *subrogació de funcions*

clima

Vegeu *ambient atmosfèric; meteorologia*

clubs esportius

Vegeu *entitats esportives*

cohesió

— econòmica i territorial

Els poders públics han de vetllar per assegurar-la per mitjà de polítiques específiques **46.4**

— social

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Els poders públics han de promoure polítiques que la fomentin **42**

Vegeu també *benestar social*

col·laboració

Vegeu també *cooperació*

— de la Generalitat amb entitats internacionals

Vegeu *entitats internacionals per a la joventut; tractats internacionals*

— entre ens locals

Vegeu *ens locals*

— entre la Generalitat i altres comunitats autònomes

La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les comunitats que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya, i pot subscriure-hi mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català **6.4**

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya, i pot subscriure-hi mecanismes de col·laboració, en tots els àmbits, i crear organismes comuns **12**

S'ha de promoure en casos d'emergències i d'actuacions en matèria de protecció civil d'abast superior a Catalunya **132.2**

S'ha de promoure per a crear, delimitar, regular i gestionar els espais naturals que ultrapassin el territori de Catalunya **144.3**

Es poden subscriure convenis per a la gestió d'obres qualificades d'interès general o que afecten una altra comunitat autònoma **148.3**

La Generalitat participa en l'establiment dels serveis ferroviaris que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes **169.3**

Es pot establir per a fixar polítiques comunes, exercir eficaçment les competències respectives i tractar afers d'interès comú **174.2**

La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen **176.1**

La Generalitat no queda vinculada per les decisions adoptades en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes respecte a les quals no hagi manifestat el seu acord **176.2**

Es poden subscriure convenis de col·laboració i acords de cooperació, que poden incloure la creació d'òrgans mixtos i l'establiment de projectes, plans i programes conjunts **178**

L'Estat ha de consultar la Generalitat sobre l'adopció de determinades mesures d'execució del dret de la Unió Europea **189.2**

S'ha d'establir per a la gestió eficaç dels fons compartits de l'Arxiu de la Corona d'Aragó **DA 13**

Vegeu també *dret de la Unió Europea*

— entre la Generalitat i l'Estat

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua **3.1**

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat **3.1**

S'ha d'articular pel que fa a les activitats que l'Estat acompleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura **127.3**

La Generalitat l'ha de promoure en casos d'emergències i d'actuacions en matèria de protecció civil d'abast superior a Catalunya **132.2**

Es pot donar en les relacions amb les entitats internacionals per a la joventut **142.2**

Els criteris corresponents en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació s'han de fixar en el marc del que estableix el títol V **158.3**

La Generalitat participa en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policíacs de l'Estat i de Catalunya **164.4**

La Generalitat participa en les relacions de col·laboració i auxili amb les policies d'altres països **164.4**

S'han d'establir les fórmules de garantia de l'exercici eficaç de la funció inspectora laboral per mitjà de mecanismes de cooperació 170.2

La Generalitat i l'Estat es presten ajuda mútua i col·laboren per a exercir eficaçment les competències respectives i defensar els interessos respectius 174.1

La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els mecanismes de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències 174.3

Es pot articular per mitjà de convenis i d'altres instruments 175.1; 177

Es pot articular per mitjà d'òrgans i procediments multilaterals 175.2; 176

Els òrgans de representació exterior de l'Estat han de prestar el suport necessari als acords de col·laboració que subscrigui la Generalitat per a la promoció dels interessos de Catalunya 195

Es poden adoptar els mecanismes corresponents per a l'exercici adequat de les funcions de revisió per la via econòmicoadministrativa 205

L'Administració de la Generalitat i l'Administració de l'Estat s'han de facilitar informació estadística 209.2

Si l'Estatut estableix que la posició del Govern de la Generalitat és determinant per a conformar un acord amb el Govern de l'Estat i aquest no l'acull, el Govern de l'Estat ho ha de motivar davant la Comissió Bilateral Generalitat - Estat DA 2

S'ha d'establir per a la gestió eficaç dels fons compartits de l'Arxiu de la Corona d'Aragó DA 13

Vegeu també *Comissió Bilateral Generalitat - Estat*

col·legis professionals

La Generalitat hi té competència exclusiva 125.1

Vegeu també *corporacions de dret públic; professions titulades; titulacions acadèmiques*

comarques

Integren el sistema institucional de la Generalitat 2.3

Constitueixen l'àmbit supramunicipal 83.2

Tenen personalitat jurídica pròpia, estan formades per municipis i llur creació, modificació o supressió, i també l'establiment de llur règim jurídic, són regulats per una llei del Parlament 92

Vegeu també *ens locals*

comerç

Els governs locals tenen competències pròpies en l'autorització i la promoció d'activitats comercials 84.2.i

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'agricultura i ramaderia inclou la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries **116.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de comerç i fires **121.1**

Correspon a la Generalitat l'ordenació administrativa de l'activitat comercial **121.1**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat inclou la regulació de les formes i les condicions de comercialització dels productes, el règim sancionador aplicable i el règim de l'organització administrativa pel que fa al control de la comercialització **128.1.c; 128.1.d**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular les empreses que tenen per objecte la comercialització i la distribució dels materials relacionats amb el joc, incloent-hi les modalitats de joc per mitjans informàtics i telemàtics **141.1.a**

Vegeu també *activitat econòmica; fires*

— **electrònic**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a l'ordenació administrativa **121.1.a**

— **exterior**

Poden exercir-ne funcions i destinar-hi recursos camerals les cambres de comerç, indústria i navegació si ho acorden prèviament la Generalitat i l'Estat **125.3**

Vegeu també *cambres de comerç, d'indústria i de navegació*

— **referit a habitatges**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la regulació administrativa i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries **137.1.d**

Vegeu també *habitatge*

Comissió

— **Bilateral Generalitat - Estat**

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es regeixen pel principi de lleialtat institucional, pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat i pels principis d'autonomia, de bilateralitat i de multilateralitat **3.1; 183.1**

Ha de deliberar amb relació a l'autorització de noves modalitats de joc i apostes d'àmbit estatal o a la modificació de les existents **141.2**

Ha d'informar preceptivament sobre la delimitació d'espais naturals dotats amb un règim de protecció estatal **144.4**

- Ha d'informar sobre la determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal [149.2](#)
- La Generalitat i l'Estat es presten ajuda mútua i col·laboren per a exercir eficaçment les competències respectives i defensar els interessos respectius [174.1](#); [183.1](#)
- La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els mecanismes de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències [174.3](#); [183.1](#)
- Constitueix el marc general i permanent de relació entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat per a la participació i la col·laboració de la Generalitat en l'exercici de les competències estatals, per a l'intercanvi d'informació i per a l'establiment de mecanismes de col·laboració [183.1](#)
- Delibera, fa propostes i, si escau, adopta acords amb relació a la distribució de competències, a la programació de la política econòmica general, a la millora de la col·laboració entre l'Estat i la Generalitat, als conflictes de competència, a la designació de representants de la Generalitat en organismes estatals, al garantiment de la participació de la Generalitat en la Unió Europea, al seguiment de l'acció exterior de l'Estat i a altres qüestions d'interès comú [183.2](#)
- Se n'estableix la composició [183.3](#)
- Se'n regula el funcionament [183.4](#)
- Adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord de les dues parts [183.5](#)
- Si el Govern de l'Estat no acull la posició del Govern de la Generalitat en un cas en què sigui determinant, ho ha de motivar davant aquesta comissió [DA 2](#)
- Vegeu *Comission d'Auditors de Compdes*
- **d'Oïdors de Compdes**
 - Vegeu *Comission d'Auditors de Compdes*
- **del Mercat de les Telecomunicacions**
 - La Generalitat designa membres dels seus òrgans de direcció o participa en els processos per a designar-ne [182.1](#)
- **Jurídica Assessora**
 - És l'alt òrgan consultiu del Govern [72.1](#)
 - Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions [72.1](#)
- **Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat**
 - Determina, a proposta de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, la relació de les entitats a què fa referència l'article 182 [183.2.f](#); [DF 4](#)

La Generalitat, en la gestió dels fons europeus, s'ha de subjectar al que estableix l'article **210.190**

Li correspon el desenvolupament del títol VI, relatiu al finançament de la Generalitat **201.3; DF 1**

Li correspon l'aprovació de l'actualització quinquennal del sistema de finançament **208.2**

És l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament; és integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat; la presidència és rotatòria **210.1**

Li corresponen la concreció, l'aplicació, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, i també la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres entre la Generalitat i l'Estat **210.1; 210.2; 210.3**

La part catalana de la Comissió ret comptes al Parlament **210.4**

Li correspon l'elaboració dels informes necessaris per a avaluar el compliment del principi de no-discriminació i els criteris de solidaritat en matèria de finançament de la Generalitat **DA 4.1**

Li correspon establir l'abast i les condicions de la cessió de nous tributs estatals **DA 7**

S'ha de crear en un termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut **DF 3**

Vegeu també *Comissió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat*

— **Mixta de Valoracions Estat - Generalitat**

Resten vigents les disposicions transitòries tercera i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Assumeix transitòriament les competències de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat **DF 3**

La constitució de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat en comporta l'extinció immediata **DF 3**

— **Nacional d'Energia**

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— **Nacional del Mercat de Valors**

La Generalitat designa membres dels seus òrgans de direcció o participa en els processos per a designar-ne **182.1**

Comission d'Auditors de Compdes

Integra el Conselh Generau d'Aran **94.2**

comissions parlamentàries

El president o presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir-hi i prendre-hi la paraula **73.1**

El Parlament hi pot requerir la presència dels membres del Govern **73.2**

Vegeu també *Parlament de Catalunya*

— d'investigació

El Parlament en pot crear sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat **59.6**

Les persones requerides hi han de comparèixer obligatòriament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació **59.6**

— legislatives

El Ple del Parlament hi pot delegar, amb restriccions, la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives **62.3**

competència

Vegeu *defensa de la competència; lliure competència; Tribunal Català de Defensa de la Competència*

competències

Els drets estatutaris i els principis rectors no n'alteren la definició ni la distribució, i l'existència d'una regulació europea tampoc no n'altera la distribució **37.4; 189.1**

Se'n defineix la tipologia **capítol I del títol IV**

Se'n distribueix la titularitat per matèries **capítol II del títol IV**

En l'àmbit de les que la Generalitat té atribuïdes, li corresponen el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea **113**

L'àmbit material de les que corresponen a la Generalitat està referit al territori de Catalunya, excepte en determinats supòsits **115.1**

Les que la Generalitat té atribuïdes sobre un objecte d'abast territorial superior al del territori de Catalunya es refereixen només a la part d'aquest objecte situada en el seu territori **115.2**

La Generalitat pot participar en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea en afers relatius a les seves competències **186**

La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant la Unió Europea que tractin afers de la seva competència legislativa **187**

La Generalitat, en l'àmbit de les seves competències, aplica i executa el dret europeu i, si escau, el desenvolupa **189**

Vegeu també *transferència de competències*

— **compartides entre la Generalitat i l'Estat**

Comporten l'atribució a la Generalitat de la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat **111**

— **exclusives de la Generalitat**

Comporten l'atribució íntegra a la Generalitat de la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, amb caràcter íntegre i exclusiu **110.1**

Queden subjectes preferentment al dret català **110.2**

El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats de la Unió Europea en les matèries que afecten aquestes competències **185**

— **executives de la Generalitat**

Comporten l'atribució a la Generalitat de la potestat reglamentària i la funció executiva **112**

— **financeres de la Generalitat**

La Generalitat pot determinar el volum i la composició dels seus ingressos i fixar lliurement les finalitats de despesa a què afecta els seus recursos **203.1**

La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals que li siguin cedits totalment o parcialment **203.2; 206; DA 7**

La Generalitat pot establir tributs propis **203.5; 206**

La Generalitat ha de basar la normativa tributària en els principis d'equitat i d'eficiència i ha de promoure la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental **203.6**

Vegeu també *finançament de la Generalitat*

— **locals**

Vegeu *ens locals; governs locals*

comunicacions

Vegeu *infraestructures; telecomunicacions; transport*

comunitats

— **autònomes**

Vegeu *Catalunya; col·laboració entre la Generalitat i altres comunitats autònomes; mecanismes d'anivellament i de solidaritat; relacions institucionals*

— **catalanes a l'exterior**

La Generalitat ha de fomentar els vincles amb aquestes i els ha de prestar l'assistència necessària **13**

concertació social

Vegeu *relacions laborals*

conciliació

Vegeu *mediació*

— de la vida laboral i familiar

Els poders públics han de promoure mesures econòmiques i normatives dirigides a garantir-la **40.2**

concursos

La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101**

El coneixement suficient de la llengua i del dret propis de Catalunya ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat de magistrats, jutges i fiscals **102.3**

Correspon a la Generalitat l'administració i la resolució de les oposicions i els concursos per a nomenar els notaris i els registradors de la propietat, mercantil i de béns mobles **147.1.a**

condició política de catalans

La tenen els ciutadans espanyols amb veïnatge administratiu a Catalunya **7.1**

Els espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquesta ciutadania, gaudeixen dels drets polítics definits per l'Estatut **7.2**

Vegeu també *deures; drets; retorn de catalans emigrats*

confidencialitat

Vegeu *dades personals*

conflictes

Vegeu *mediació*

— de competència

El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que el Govern n'interposi **76.3**

Correspon a la Comissió Bilateral Generalitat - Estat deliberar sobre els plantejats entre la Generalitat i l'Estat i proposar mesures per a resoldre'ls **183.2.d**

— en defensa de l'autonomia local

El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que se n'interposin davant el Tribunal Constitucional **76.3**

confraries de pescadors

La Generalitat té competència compartida en aquesta matèria **119.4**

Vegeu també *pesca*

Congrés dels Diputats

El Parlament hi pot presentar proposicions de llei **61.b**

Vegeu també *Corts Generals*

conques hidrogràfiques

Vegeu també *rius*

— compartides

Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la gestió dels recursos hídrics i els aprofitaments hidràulics **117.3**

La Generalitat té competència executiva per a l'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos hídrics i els ecosistemes **117.3.a**

La Generalitat té competència executiva en l'execució i l'explotació de les obres hidràuliques de titularitat estatal **117.3.b**

Corresponen a la Generalitat les facultats de policia del domini públic hidràulic que li atribueixi la legislació estatal **117.3.c**

La Generalitat ha d'emetre un informe preceptiu per a qualsevol proposta de transvasament que impliqui la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial **117.4**

La Generalitat participa en la planificació dels recursos hídrics i els aprofitaments hidràulics que passin per Catalunya o que hi fineixin provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol, i també en l'execució de la dita planificació **117.5**

— internes

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou l'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de l'aigua superficial i subterrània **117.1.a**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou els usos i els aprofitaments hidràulics **117.1.a**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou les obres hidràuliques que no siguin qualificades d'interès general **117.1.a**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou els recursos hídrics i els ecosistemes vinculats a l'aigua **117.1.b**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou les mesures extraordinàries per a garantir el subministrament d'aigua **117.1.c**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou l'organització de l'Administració hidràulica **117.1.d**

La competència exclusiva que hi té la Generalitat inclou les actuacions relacionades amb la concentració parcel·lària i amb les obres de regatge 117.1.e

Consell Generau d'Aran

És la institució de govern de l'Aran i és format pel Síndic, el Plen des Conselhers e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes 94.2

És elegit per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret 94.3

Té competència en les matèries que determinin la llei reguladora del règim especial de l'Aran i la resta de lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix en les actuacions de muntanya 94.4

Una llei del Parlament n'estableix els recursos financers perquè pugui prestar els serveis de la seva competència 94.5

Vegeu també *Aran*

Consell

— Consultiu de la Generalitat

Vegeu *Consell de Garanties Estatutàries*

— de Garanties Estatutàries

És una de les institucions que integren la Generalitat 2.2

Tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III del títol I i la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya 38.1

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

És la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat 76.1

Pot dictaminar sobre l'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut 76.2.a

Pot dictaminar sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei, dels decrets llei sotmesos a convalidació i dels projectes de decret legislatiu 76.2.b; 76.2.c

Pot dictaminar sobre l'adequació a l'autonomia local dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu 76.2.d

Ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat pel Parlament o pel Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel Govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional 76.3

Els seus dictàmens tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei que desenvolupin o afectin drets reconeguts per l'Estatut 76.4

El president o presidenta de la Generalitat en nomena els membres, a proposta del Parlament i del Govern, entre juristes de reconeguda competència 77.1

Els seus membres han d'elegir d'entre ells el president o presidenta 77.2

Una llei del Parlament en regula la composició, el funcionament, l'estatut dels seus membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions 77.3

Les seves funcions dictaminadores poden ésser ampliades per llei 77.3

Té autonomia orgànica, funcional i pressupostària 77.4

El Síndic de Greuges li pot sol·licitar dictamen sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i sobre els decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament 78.3

Dictamina sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor de l'Estatut DT 1.2

Vegeu també *drets*

— de Governos Locals

És l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat 85

Ha d'ésser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les administracions locals i en la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic 85

Una llei del Parlament en regula la composició, l'organització i les funcions 85

Ha d'ésser escoltat pel que fa a l'exercici de les facultats de la Generalitat en matèria de finances locals 220.2

— de Justícia de Catalunya

Participa en la proposta de nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.5

Participa en la proposta de nomenament dels presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.6

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya li ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 96.3

És l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya 97

Actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial 97

Les seves atribucions són les que estableixen l'Estatut, la Llei orgànica del poder judicial i les lleis que aprovi el Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial 98.1

Se'n regulen les atribucions respecte als òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya 98.2

Les seves resolucions en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos s'han d'adoptar d'acord amb els criteris aprovats pel Consell General del Poder Judicial 98.3

Ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada 98.4

És integrat pel president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix, i pels membres que siguin nomenats entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi 99.1

El Parlament en designa els membres que determina la Llei orgànica del poder judicial 99.1

Aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament 99.2

Els seus actes són impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial, llevat que hagin estat dictats en exercici de competències de la comunitat autònoma 100.1

Els seus actes no impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial es poden impugnar jurisdiccionalment 100.2

La Generalitat li proposa, si escau, la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir places vacants de magistrats, jutges i fiscals 101.1

Convoca els concursos per a proveir places vacants de jutges i magistrats (en els termes de la LOPJ) 101.2

Emet un informe previ a la proposta del Govern sobre la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials 107.1

Nomena els jutges de pau (en els termes de la LOPJ) 108.1

Vegeu també *Consell General del Poder Judicial*

— de l'Audiovisual de Catalunya

És una de les institucions que integren la Generalitat 2.2

És l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada 82

Actua amb plena independència del Govern en l'exercici de les seves funcions 82

Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació 82

— **de Ministres de la Unió Europea**

La Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant el Consell de Ministres de la Unió Europea, en els afers relatius a les competències o als interessos de Catalunya **186.1**

La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant el Consell de Ministres i els seus òrgans consultius i preparatoris **187.1**

Vegeu també *Unió Europea*

— **de Ràdio i Televisió**

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— **de Treball, Econòmic i Social de Catalunya**

És l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socio-econòmiques, laborals i ocupacionals **72.2**

Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions **72.2**

— **Econòmic i Social**

La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne **182.3**

— **General de l'Aran**

Vegeu *Consell General d'Aran*

— **General del Poder Judicial**

Proposa al rei, amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya, el nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.5**

Proposa, amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya, el nomenament dels presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.6**

La Generalitat li proposa la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101.1**

La Generalitat participa en els processos de designació dels seus membres **180**

Vegeu també *Consell de Justícia de Catalunya*

conseller primer o consellera primera

Supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat, si escau, però no en pot exercir totes les atribucions **67.8**

És membre del Govern **68.2; 69**

Pot ésser nomenat i separat pel president o presidenta de la Generalitat per decret **69**

Té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o presidenta de la Generalitat **69**

Vegeu també *consellers de la Generalitat; Govern de la Generalitat*

consellers**— de la Generalitat**

Si no hi ha conseller primer o consellera primera, el que determini la llei supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat, si escau, però no en pot exercir totes les atribucions **67.8**

No poden ésser designats ni separats durant la suplència o la substitució del president o presidenta de la Generalitat **67.8**

El president o presidenta de la Generalitat pot delegar temporalment funcions executives en un d'ells si no hi ha conseller primer o consellera primera **67.9**

Són membres del Govern **68.2**

No poden ésser detinguts ni retinguts **70.1**

Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre llur inculpció, processament i enjudiciament **70.2**

Tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple del Parlament i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula **73.1**

Responen políticament, juntament amb el president o presidenta de la Generalitat, davant el Parlament de forma solidària **74.1**

Vegeu també *conseller primer o consellera primera; Govern de la Generalitat*

— de vegueria

Formen, amb el president o presidenta, el consell de vegueria **91.1**

Escullen el president o presidenta de vegueria d'entre ells **91.2**

Vegeu també *vegueries*

consells de vegueria

Els corresponen el govern i l'administració autònoma de la vegueria **91.1**

Són formats pel president o presidenta i pels consellers de vegueria **91.1**

Substitueixen les diputacions provincials **91.3**

Resta vigent la disposició transitòria quarta de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *vegueries*

Constitució espanyola

L'autogovern de Catalunya es fonamenta en la Constitució i en els drets històrics del poble català **preàmbul; 5**

Reconeix la realitat nacional de Catalunya com a nacionalitat (art. 2 CE) **preàmbul**

Catalunya, com a nacionalitat, exerceix el seu autogovern constituïda en comunitat autònoma d'acord amb la Constitució **1**

- Els poders de la Generalitat s'exerceixen d'acord amb el que estableixen l'Estatut i la Constitució **2.4**
- Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix **4.1; 15.1**
- A l'empara de la Constitució (art. 2, DT 2 i altres preceptes CE), l'Estatut incorpora i actualitza els drets històrics del poble català, les seves institucions seculares i la tradició jurídica catalana **5**
- En deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb relació al dret civil, la llengua, la cultura i la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu **5**
- En deriva el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat **5**
- El desplegament, l'aplicació o la interpretació dels drets i els principis estatutaris no poden reduir o limitar els drets fonamentals que reconeix **37.4**
- Les polítiques públiques s'orienten d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i l'Estatut **39.1**
- D'acord amb el que disposa, l'Estat ha de donar suport a l'aplicació dels principis estatutaris relatius al foment del català **50.7**
- El Parlament pot sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats, en el marc de l'article 150 CE **61.d**
- El Consell de Garanties Estatutàries vetlla per l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat **76**
- El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que la Constitució reconeix **78.1**
- L'alteració dels límits provincials s'ha de portar a terme d'acord amb el que estableix l'article 141.1 CE **91.4**
- En les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, corresponen a la Generalitat la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, excepte en els supòsits que es determinin d'acord amb la Constitució i l'Estatut **111**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia (art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva sobre la regulació de l'organització de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya (art. 149.1.11 i 13 CE) **120.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en els instruments de consulta popular (art. 149.1.32 CE) **122**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en corporacions de dret públic (art. 36 i 139 CE) **125.1**

- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades (art. 36 i 139 CE) **125.4**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat (art. 149.1.13 CE) **128.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en dret civil (art. 149.1.8 CE) **129**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència compartida en ensenyament no universitari (art. 149.1.30 CE) **131.3**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en espais naturals (art. 149.1.23 CE) **144.2**
- La Generalitat n'ha de respectar la garantia institucional en l'exercici de la competència exclusiva en organització territorial (art. 140 i 141 CE) **151**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en polítiques de gènere (art. 149.1.1 CE) **153**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes (art. 149.1.18 CE) **159.1**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència exclusiva en matèria de contractes de les administracions públiques catalanes (art. 149.1.18 CE) **159.3.a**
- La Generalitat l'ha de respectar en l'exercici de la competència sobre l'ordenació farmacèutica (art. 149.1.16 CE) **162.2**
- Les Corts Generals decideixen si els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de qualificar com a acords de cooperació i requereixen l'autorització prèvia que estableix l'article 145.2 CE **178.4**
- La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica en el marc que estableix l'article 131.2 CE **181**
- L'existència d'una regulació europea no modifica la distribució interna de competències que estableixen la Constitució i l'Estatut **189.1**
- Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, per l'Estatut i per la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 CE **201.1**
- D'acord amb l'article 138.2 CE, el finançament de la Generalitat no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes **201.4; DA 4**

Els ingressos procedents del Fons de compensació interterritorial i d'altres assignacions establertes per la Constitució són recursos de les finances de la Generalitat **202.3.d; 202.3.l**

La Generalitat té competència en finançament local, en el marc establert per la Constitució i per la normativa de l'Estat **218.2**

En l'exercici de la tutela financera sobre els governs locals, la Generalitat ha de respectar l'autonomia que els reconeix la Constitució **218.5**

Les normes de la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 CE i les normes que conté l'Estatut s'han d'interpretar harmònicament **DA 12**

consultes populars

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure'n la convocatòria **29.6**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir-ne el règim jurídic, les modalitats, el procediment, l'acompliment i la convocatòria per la mateixa Generalitat o pels ens locals **122**

consum

La Generalitat hi té competència exclusiva **123**

Vegeu també *consumidors i usuaris*

consumidors i usuaris

Tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat **28.1**

Tenen dret a una informació veraç i entenedora, a un règim de garanties i a la protecció de llurs interessos econòmics **28.1**

Tenen dret a ésser informats i a participar amb relació a les administracions públiques **28.2**

Tenen dret a ésser atesos oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin **34**

Els poders públics n'han de garantir la protecció pel que fa a la salut, la seguretat i la defensa de llurs drets i interessos legítims **49.1**

Els poders públics han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum i els han de promoure **49.2**

Els poders públics han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris **49.2**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la defensa de llurs drets **123.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació i el foment de les associacions en aquesta matèria i sobre llur participació en els procediments i els afers que les afectin **123.b**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de la informació en aquesta matèria **123.e**

Vegeu també *usuaris*

contaminació

Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació **27.2**

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a reduir-ne les diferents formes **46.2**

Vegeu també *medi ambient*

contenciós administratiu

Vegeu *jurisdicció contenciosa administrativa*

contractes

La Generalitat, en matèria de contractes de les administracions públiques, hi té competència exclusiva i competència compartida **159.3**

La Generalitat ha de respectar el principi d'autonomia local en l'exercici de la competència sobre els contractes de les administracions públiques **159.6**

contrastació de metalls

La Generalitat hi té competència executiva **139.5**

contribucions especials

Integren els recursos de les finances de la Generalitat **202.3.a**

control**— de l'acció política i de govern**

L'exerceix el Parlament **55.2**

— de l'eficiència

L'exerceix la Sindicatura de Comptes en el sector públic **80.1**

Vegeu *eficiència*

— de la contaminació

Vegeu *medi ambient*

— de so i enregistraments

Vegeu *vigilància en l'àmbit públic*

— dels actes del Consell de Justícia de Catalunya

L'exerceix el Consell General del Poder Judicial **100.1**

— dels actes i els acords municipals

Els actes i els acords dels municipis no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració **86.4**

Correspon a la Generalitat pel que fa a l'adequació a l'ordenament jurídic **86.5**

— dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat

Hi participa el Parlament **188**

— **metrològic**

La Generalitat hi té competència executiva **139.4**

Conveni europeu per a la protecció dels drets humans

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix **4.1; 15.1; 37.4**

convenis— **amb altres comunitats autònomes**

Vegeu *col·laboració entre la Generalitat i altres comunitats autònomes*

— **collectius de treball**

La Generalitat té competència executiva pel que fa al registre dels convenis collectius de treball **170.1.e; 170.1.j**

Vegeu també *relacions laborals*

— **de cooperació amb entitats religioses**

Vegeu *entitats religioses*

— **en matèria de seguretat nuclear**

Vegeu *seguretat nuclear*

— **entre la Generalitat i l'Estat**

Vegeu *col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

— **internacionals**

Vegeu *acords internacionals*

convivència— **domèstica**

La llei ha de regular les unions estables de parella i altres formes de convivència i llurs efectes **40.7**

Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials **41.4**

Vegeu també *famílies; unions estables de parella*

— **social**

Vegeu *democràcia; mediació social*

cooficialitat de llengües

Vegeu *llengua oficial*

cooperació

Vegeu també *col·laboració*

— **al desenvolupament**

La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles **51.2; 197.3**

— **amb entitats religioses**

Vegeu entitats religioses

— **interregional**

Vegeu cooperació transfronterera

— **local**

Els municipis poden establir convenis i crear mancomunitats, consorcis, associacions i altres formes d'actuació conjunta 87.2

La vegueria n'és l'àmbit territorial específic 90.1

Els ens locals supramunicipals altres que la comarca es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes, i són regulats per una llei del Parlament 93

Les tècniques corresponents integren la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de règim local 160.1.a

— **transfronterera**

La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees i altres territoris amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals 197.1; 197.2

cooperatives

La Generalitat n'ha de fomentar l'acció 45.5

La Generalitat hi té competència exclusiva, que inclou en tot cas l'organització i el funcionament 124.1; 124.2

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i fomentar el moviment cooperatiu 124.3

— **de crèdit**

La Generalitat té competència compartida sobre llur estructura, organització, funcionament, activitat, disciplina, inspecció i sanció 126.2; 126.3; 126.4

corporacions de dret públic

Han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.7

Han d'emprar el català en llurs actuacions 50.5

La Generalitat hi té competència exclusiva, salvant la definició i els requisits per a crear-ne i per a ésser-ne membre, en què té competència compartida 125.1; 125.2

La Generalitat té competència executiva sobre la inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les que exerceixin llurs funcions exclusivament a Catalunya 156.c

corredors biològics

La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ordenació del territori i del paisatge, que inclou l'establiment i la regulació d'aquesta figura de protecció **149.1.c**

Corts Generals

Intervenien en els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes **178.4**

El Govern i el Parlament els dirigeixen observacions pel que fa a les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i als processos de subscripció i ratificació subsegüents **185.1**

El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents sobre les iniciatives presentades davant la Unió Europea **186.4**

Intervenien en la reforma de l'Estatut **222; 223**

Cos d'Agents Rurals

La Generalitat exerceix les funcions de vigilància, control, protecció, prevenció integral i col·laboració en la gestió del medi ambient per mitjà d'aquest cos **144.6**

Els seus membres tenen la condició d'agents de l'autoritat i exerceixen funcions de policia administrativa especial i policia judicial **144.6**

costa

Vegeu litoral; platges

creació artística

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades que es porten a terme a Catalunya **127.1.d.primer**

crèdit

Vegeu entitats de crèdit

crim organitzat

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra hi és competent **164.5.c**

cultura

Totes les persones tenen dret a accedir-hi en condicions d'igualtat **22.1**

Els poders públics han de vetllar per la convivència cultural i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació **42.7**

- Els poders públics han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la seva realitat històrica 42.7
- Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar que totes les persones hi tinguin accés 44.5
- Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el pluralisme cultural en els mitjans de comunicació social 52.1
- La Generalitat té competència exclusiva en aquesta matèria 127.1
- La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria comprèn el foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades que es porten a terme a Catalunya 127.1.d.primer
- La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria comprèn la projecció internacional de la catalana 127.1.d.tercer
- Les actuacions que faci l'Estat a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals requereixen l'acord previ amb la Generalitat 127.3
- En el cas d'activitats que l'Estat compleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura, el Govern de l'Estat i el de la Generalitat han d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues 127.3
- La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural en els mitjans de comunicació social 146.3
- La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya en aquest àmbit 198
- La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions culturals i llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional 200

D

dades personals

- Totes les persones tenen dret a la confidencialitat de les relatives a la salut pròpia 23.3
- Totes les persones tenen dret a la protecció de les contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat 31
- Totes les persones tenen dret a accedir a les contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat, i a examinar-les i obtenir-ne la correcció 31

La Generalitat té competència executiva en matèria de protecció de dades personals 156

Vegeu també *Agència Espanyola de Protecció de Dades*

dansa

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció de dansa 127.1.d.primer

Declaració universal de drets humans

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix 4.1; 15.1; 37.4

decrets

El president o presidenta de la Generalitat pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera per decret 69

El de la convocatòria de noves eleccions s'ha de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 75

— legislatius

El Ple del Parlament no pot delegar en una comissió la tramitació i l'aprovació d'una llei de delegació 62.3

El Parlament pot autoritzar el Govern, amb restriccions, per a dictar decrets legislatius 63

El president o presidenta de la Generalitat, en nom del rei, els promulga 67.6.a

El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu 76.2.c

El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'autonomia local dels projectes de decret legislatiu 76.2.d

Vegeu també *procediment legislatiu*

— llei

El Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota aquesta forma en cas d'una necessitat extraordinària i urgent 64.1

No en poden ésser objecte la reforma de l'Estatut, les matèries que són objecte de lleis de desenvolupament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya, i el pressupost de la Generalitat 64.1

Resten derogats els que no siguin validats expressament pel Parlament en el termini improrrogable dels trenta dies subsegüents a la promulgació 64.2

El Parlament els pot tramitar com a projectes de llei pel procediment d'urgència 64.3

El president o presidenta de la Generalitat, en nom del rei, els promulga **67.6.a**

El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre llur adequació a l'Estatut i a la Constitució **76.2.b**

El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els que regulen drets reconeguts per l'Estatut **78.3**

Vegeu també *procediment legislatiu*

defensa

— de l'autonomia local

Vegeu *conflictes en defensa de l'autonomia local*

— de la competència

Correspon a la Generalitat la competència executiva en aquesta matèria **154.2**

Vegeu també *Tribunal Català de Defensa de la Competència*

— del patrimoni de la Generalitat

Una llei del Parlament l'ha de regular **215.2**

— dels consumidors i usuaris

Els poders públics l'han de garantir **49.1**

La Generalitat hi té competència exclusiva **123.a**

— dels drets fonamentals i de les llibertats públiques

El Síndic de Greuges l'exerceix **78.1**

— jurídica

Vegeu *jurisdicció contenciosa administrativa; topònims; Tribunal de Justícia de la Unió Europea*

Defensor del Poble

El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de llurs funcions **78.2**

defunció del president o presidenta de la Generalitat

És causa de cessament en el càrrec **67.7; 67.8**

delegació

— de competències

El Parlament en pot sol·licitar a l'Estat (en el marc de l'art. 150 CE) **61.d**

La Generalitat pot crear seccions i jutjats per delegació del Govern de l'Estat **107.2**

La Generalitat pot rebre la delegació de la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tributs estatals no cedits totalment **203.4; 204.2**

Correspon a l'Agència Tributària de Catalunya, per delegació de l'Estat, la recaptació dels tributs estatals cedits totalment **204.1**

La que es faci a favor dels governs locals ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos necessaris **219.3**

— **de funcions**

El president o presidenta de la Generalitat pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera **67.9**

El president o presidenta de la Generalitat pot delegar funcions en el conseller primer o consellera primera **69**

La del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament **74.2**

La Sindicatura de Comptes exerceix les seves funcions per delegació del Parlament, amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària **80.2**

El Consell de Justícia de Catalunya té, entre altres atribucions, les que li delegui el Consell General del Poder Judicial **98.1; 98.2.i**

L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir per delegació dels municipis les funcions de gestió tributària dels tributs locals **204.5**

Els governs locals poden delegar a la Generalitat la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar llurs tributs **218.4**

— **legislativa**

Vegeu *decrets legislatius*

delegacions

— **a la Unió Europea**

El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat en les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació dels tractats originaris i en els d'adopció de nous tractats, en les matèries que afectin les competències exclusives de la Generalitat **185.2**

La Generalitat participa en les que tractin afers de la competència legislativa de la mateixa Generalitat **187.1**

La Generalitat en pot establir per a defensar millor els seus interessos **192**

La Generalitat pot sol·licitar al Govern de l'Estat que hi integri representants de la Generalitat si negocien tractats que afecten Catalunya d'una manera directa i singular **196.2**

— **territorials**

La Generalitat pot sol·licitar a l'Estat que en creï en el cas de determinats organismes reguladors **182.4; DF 4**

demarcacions— **judicials**

El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, n'ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió **107.1**

Una llei del Parlament en fixa la capitalitat **107.3**

— **notarials i registrals**

Llur establiment correspon a la Generalitat, en el marc de la seva competència executiva en matèria de notaries i de registres públics de la propietat, mercantils i de béns mobles **147.1.c**

— **territorials dels òrgans jurisdiccionals**

El Consell de Justícia de Catalunya informa sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació d'aquestes demarcacions **98.2.g**

democràcia

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Els poders públics han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació **42.7**

Els poders públics han d'impulsar en el sistema d'ensenyament una formació basada en els valors que fonamenten la convivència democràtica **44.1**

Vegeu també *memòria històrica; valors socials*

denominacions d'origen

Vegeu *mentions de qualitat*

desenvolupament— **bàsic de l'Estatut**

Les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1 han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic **62.2**

Les lleis de desenvolupament bàsic tenen requisits específics d'aprovació, modificació i derogació **62.2**

El Ple del Parlament no pot delegar en una comissió la tramitació i l'aprovació de les lleis de desenvolupament bàsic **62.3**

Les matèries que han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic no poden ésser objecte de delegació legislativa, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, ni de decret llei **63.1; 64.1**

— **dels pobles**

Vegeu *cooperació al desenvolupament*

- **sostenible**
Vegeu *sostenibilitat*
- **tecnològic**
Vegeu *innovació tecnològica*

designació

- **de senadors**
S'ha d'establir per llei del Parlament; s'ha de fer en una convocatòria específica i en proporció al nombre de membres dels grups parlamentaris **DA 1**
- **del síndic o síndica de greuges**
És elegit pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres **79.1**
- **dels membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial**
La Generalitat hi participa **180**

deures

- Els ciutadans de Catalunya són titulars dels que reconeixen les normes a què fa referència l'article 4.1 **15.1**
Vegeu també *Carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics; Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya; drets*
- **dels prestadors de serveis turístics**
La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació dels drets i els deures específics en matèria de turisme **171.d**
- **en l'àmbit cultural**
Totes les persones tenen el de respectar i preservar el patrimoni cultural **22.2**
- **en l'àmbit del medi ambient**
Totes les persones tenen el deure de fer un ús responsable dels recursos naturals i del paisatge, i d'evitar-ne el malbaratament **27.1**
Totes les persones tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixin a eliminar les diferents formes de contaminació **27.2**
- **lingüístics**
Els ciutadans de Catalunya tenen el deure de conèixer el català i el castellà, el compliment del qual ha d'ésser facilitat pels poders públics **6.2**
El dret d'opció lingüística obliga les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalu-

nya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques 33.1

Els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials 33.3; 102.1; 102.4; 147.1.a; 147.3

L'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 33.4

Els òrgans constitucionals i els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català 33.5

Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística 34

Els alumnes tenen el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori 35.2

S'han de determinar per llei els deures lingüístics relatius a l'aranès 36.3
Vegeu també *idiomes*

deute públic

Constitueix un dels recursos de les finances de la Generalitat 202.3.i

La Generalitat en pot emetre per a finançar despeses d'inversió 213.1

Els títols emesos per la Generalitat tenen la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els emesos per l'Estat 213.2

Diada de l'Onze de Setembre

És la festa de Catalunya; juntament amb la bandera i amb l'himne, és un dels símbols nacionals de Catalunya 8.1; 8.3

diàleg social

Vegeu *democràcia; relacions laborals*

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya

S'hi publiquen les lleis de Catalunya i la data d'aquesta publicació és la que regeix a l'efecte de l'entrada en vigor 65

S'hi publiquen les normes, les disposicions i els actes emanats del Govern i de l'Administració de la Generalitat i aquesta publicació és suficient per a l'eficàcia o l'entrada en vigor 68.5

S'hi publica el decret de dissolució del Parlament 75

S'hi publica el nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.5

S'hi publica el nomenament del fiscal o la fiscal superior de Catalunya 96.2

Els convenis subscrits entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat s'hi han de publicar en el termini d'un mes a comptar del dia en què se signen 177.2

Els convenis i els acords subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'hi han de publicar en el termini de quaranta-cinc dies i d'un mes, respectivament, a comptar del dia en què se signen 178.5

dignitat

El poble català manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que asseguri una qualitat de vida digna per a tothom qui viu i treballa a Catalunya preàmbul

Catalunya és una comunitat de persones lliures per a persones lliures on cadascú pot viure i expressar identitats diverses, amb un decidit compromís comunitari basat en el respecte per la dignitat de cadascuna de les persones preàmbul

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, i no poden ésser discriminades a causa de l'edat 18

Totes les persones tenen dret a rebre un tractament adequat del dolor i cures palliatives integrals i a viure amb dignitat el procés de llur mort 20.1

Les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna 24.3

Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones 25.3

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne 26

Els poders públics han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural 40.6

Els poders públics han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar 41.5

Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones 42.3

Els poders públics han de promoure les polítiques de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball 45.3

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el dret que els continguts dels mitjans de comunicació respectin la dignitat de les persones 52.1

dimissió del president o presidenta de la Generalitat

És causa de cessament en el càrrec 67.7

Diputació Permanent

La presideix el president o presidenta del Parlament i la integra el nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini 59.4

Vetlla pels poders del Parlament quan aquest no és reunit en els períodes entre sessions, quan ha finit el mandat parlamentari i quan ha estat dissolt 59.4

Pot acordar de convocar sessions extraordinàries del Ple 60.1

diputacions provincials

Vegeu províncies

diputats

El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys per mitjà de sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb l'Estatut i la legislació electoral 56.1

Són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec 57.1

En les causes contra ells, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i, fora del territori de Catalunya, la Sala Penal del Tribunal Suprem 57.2

No estan sotmesos a mandat imperatiu 57.3

El Reglament del Parlament n'ha de fixar els drets i deures i el nombre mínim per a formar grup parlamentari 59.2

El nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari, integra la Diputació Permanent 59.4

El mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent és prorrogat fins a la constitució del nou Parlament en cas de finiment de la legislatura o de dissolució del Parlament 59.4

Una quarta part dels diputats o un grup de diputats que representi la majoria absoluta pot sol·licitar la convocatòria d'una sessió extraordinària del Ple 60.1

El Parlament designa els senadors de manera proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari 61.a

Els correspon la iniciativa legislativa 62

Una cinquena part dels diputats del Parlament pot proposar la reforma dels títols I i II de l'Estatut 222.1.a

discriminació

Vegeu *igualtat*

disponibilitat lingüística

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin 34

Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística 34

Vegeu també *deures lingüístics; drets lingüístics*

dissolució del Parlament

El conseller o consellera que supleix o substitueix el president o presidenta de la Generalitat no la pot acordar 67.8

El president o presidenta de la Generalitat la pot acordar, excepte en determinats supòsits 75

El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions 75

Vegeu també *eleccions al Parlament*

districtes

— de competència territorial dels notaris

La Generalitat té competència executiva per a determinar-los 147.1.c

— hipotecaris

La Generalitat té competència executiva per a determinar-los 147.1.c

doblatge

Vegeu *llicències de doblatge*

domini públic

La Generalitat té competències executives sobre el domini públic hidràulic 117.2

Corresponen a la Generalitat les facultats de policia del domini públic hidràulic que li atribueixi la legislació estatal pel que fa a les conques hidrogràfiques internes 117.3.c

- La competència exclusiva de la Generalitat sobre les infraestructures de transport que no siguin d'interès general inclou la gestió del domini públic necessari per a prestar el servei **140.1.b; 140.1.d**
- La competència exclusiva de la Generalitat sobre l'ordenació del litoral inclou la gestió del domini públic maritimoterrestre, inclòs l'atorgament de concessions d'obres fixes a la mar, i la regulació i la gestió del règim econòmic financer **149.3.b; 149.3.c**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes inclou els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, incloent-hi el règim dels béns de domini públic i patrimonials **159.1.a**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de règim local inclou el règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials **160.1.c**

donacions

Vegeu impost sobre successions i donacions

dones

- Tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'exploatació, maltractaments i tota mena de discriminació **19.1**
- Tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats **19.2**
- Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, en la formació, en la promoció professional, en les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions **41.1**
- Els poders públics han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat **41.1**
- Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques **41.2**
- Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin totes les formes de violència contra les dones i els actes sexistes i discriminatoris **41.3**
- Les polítiques públiques han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en tots els àmbits **41.3**
- S'ha de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació de les polítiques públiques **41.3**
- Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar **41.4**

Els poders públics han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar **41.5**

Els poders públics han de garantir la no-discriminació per raó de gènere en l'àmbit laboral **45.3**

La llei electoral ha d'establir els criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes electorals **56.3**

La Generalitat té competència exclusiva en polítiques per a dones (en el marc de l'art. 149.1.1 CE) **153.a**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe **153.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a detectar-la i prevenir-la, i també per a aconseguir una protecció integral de les dones que la pateixen **153.c**

Vegeu també *igualtat*

dret

— català

Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya unificar-ne la interpretació **95.3**

Els magistrats, els jutges i els fiscals que ocupin una plaça a Catalunya n'han d'acreditar un coneixement suficient **102.2; 102.3**

És el dret aplicable en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, amb preferència sobre qualsevol altre **110.2**

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya **130**

Els candidats a notaris i registradors n'han d'acreditar el coneixement **147.1.a; 147.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de règim dels recursos sobre la qualificació dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hagin d'inscriure en un registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya **147.2**

Els encarregats del Registre Civil n'han d'acreditar el coneixement **147.3**

— civil de Catalunya

Té eficàcia territorial **14.1**

Els estrangers que adquireixen la nacionalitat espanyola hi resten sotmesos mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya **14.2**

És competència exclusiva de la Generalitat (en el marc de l'art. 149.1.8 CE) **129**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre el dret civil de Catalunya inclou la determinació del seu sistema de fonts **129**

— **de Catalunya**

Vegeu *dret català*

— **de la Unió Europea**

El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees **188**

La Generalitat l'aplica i l'executa en l'àmbit de les seves competències, i, en determinats supòsits, ha d'ésser consultada també sobre mesures internes derivades de l'execució d'aquest dret **189.1; 189.2**

Vegeu també *normativa de la Unió Europea; Unió Europea*

— **propi**

Vegeu *dret català*

dret

— **de petició**

Totes les persones tenen dret a dirigir peticions a les institucions i a l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals **29.5**

El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament **59.7**

— **de queixa**

Totes les persones tenen dret a plantejar queixes a les institucions i a l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals **29.5**

drets

Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal **15.2**
Els que l'Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones **15.3**

Se n'estableixen en l'àmbit civil i social **capítol I del títol I**

Se n'estableixen en l'àmbit polític i de l'Administració **capítol II del títol I**

Se n'estableixen en l'àmbit lingüístic **capítol III del títol I**

S'estableix el caràcter vinculant dels drets estatutaris i dels reconeguts per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya, se'n determinen els procediments de desplegament, aplicació i interpretació i se'n regulen els mecanismes de garantiment i de tutela **capítol IV del títol I**

La regulació essencial i el desenvolupament directe dels que reconeix l'Estatut no poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**

Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei que desenvolupin o afectin drets reconeguts per l'Estatut **76.4**

Vegeu també *Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya; Consell de Garanties Estatutàries; igualtat; principis rectors de les polítiques públiques*

— **amb relació a les dades personals**

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat, i tenen dret a accedir-hi, examinar-les i obtenir-ne la correcció **31**

— **de les dones**

Vegeu *dones*

— **de reunió i manifestació**

Corresponen a la Generalitat les funcions governatives sobre l'exercici d'aquests drets **164.3.a**

— **dels consumidors i usuaris**

Tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat, a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant conductes abusives, negligents o fraudulentament **28.1**

Tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, pel que fa a les administracions públiques **28.2**

La Generalitat hi té competència exclusiva **123.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació dels drets i els deures específics en matèria de turisme **171.d**

Vegeu també *drets en l'àmbit públic*

— **en l'àmbit cultural**

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives **22.1**

— **en l'àmbit de l'educació**

Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets **21.1**

Els pares tenen el dret que llurs fills rebin la formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic 21.2

Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent 21.5

Totes les persones tenen dret a disposar d'ajuts públics per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors, en funció de llurs recursos econòmics, aptituds i preferències 21.6

Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a rebre el suport necessari que els permeti accedir al sistema educatiu 21.7

Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris 21.8

Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català 35.1

Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari i dret a conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori 35.2

Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual 35.3

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament 35.4

El professorat i l'alumnat universitaris tenen dret a expressar-se en la llengua oficial que elegeixin 35.5

— en l'àmbit de la salut

Totes les persones tenen dret a rebre un tractament adequat del dolor i cures palliatives integrals i a viure amb dignitat el procés de llur mort 20.1

Totes les persones tenen dret a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguin rebre 20.2

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública 23.1

Els usuaris tenen dret que siguin respectades llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari 23.2

Totes les persones tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i sobre els tractaments mèdics i tenen dret que se'ls sol·liciti el consentiment per a qualsevol intervenció 23.3

Totes les persones tenen dret a accedir a la història clínica pròpia 23.3

Totes les persones tenen dret a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia 23.3

Vegeu també *seguretat de les persones; seguretat i higiene en el treball*

— **en l'àmbit del medi ambient**

Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut 27.1

Totes les persones tenen dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat 27.1

Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació 27.2

Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics 27.3

— **en l'àmbit dels serveis socials**

Totes les persones tenen dret a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars 16

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, tenen dret a ésser informades sobre aquestes prestacions i tenen dret que se'ls sol·liciti el consentiment per a qualsevol actuació que les afecti personalment 24.1

Les persones amb necessitats especials tenen dret a rebre l'atenció adequada a llur situació 24.2

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna 24.3

Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials 24.4

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne 26

Les entitats associatives del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.7

— **en l'àmbit laboral**

Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació 25.1

Les persones excloses del mercat de treball que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2

Els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones 25.3

Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses 25.4

Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social 25.5

Els poders públics han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar 40.2

Els poders públics han de facilitar l'accés dels joves al món laboral 40.4

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors 45.3

— en l'àmbit públic

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics 29.1

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats 29.2

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament 29.3

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament 29.4

Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals 29.5

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments 29.6

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general 30.1

Totes les persones tenen dret que els poders públics les tractin d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen 30.2

Les lleis han de determinar els casos en què les administracions públiques han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics 30.3

La Generalitat té competència exclusiva en l'establiment per mitjà de llei de procediments de relació entre els ens locals i la població 151.c

— històrics

Són fonament de l'autogovern de Catalunya 5

— humans

Els poders públics han de promoure el ple exercici dels que reconeixen l'Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya, dels quals drets són titulars els ciutadans de Catalunya **4.1; 15.1; 37.4**

— lingüístics

No hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües oficials **6.2**

Totes les persones tenen dret a la no-discriminació per raons lingüístiques **32**

Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística **33.1**

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en les actuacions judicials, notariales i registrals, i a rebre la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada **33.2**

Els ciutadans tenen dret a relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal **33.5**

Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser atesos oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin **34**

Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català **35.1**

Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari i dret a conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori **35.2**

Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual **35.3**

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament **35.4**

El professorat i l'alumnat universitaris tenen dret a expressar-se en la llengua oficial que elegeixin **35.5**

A l'Aran, totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats que en depenen **36.1**

Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat **36.2**

S'han de determinar per llei, amb relació a l'aranès, drets lingüístics altres que els reconeguts per l'Estatut **36.3**

Vegeu també *idiomes*

— **polítics**

En gaudeixen els catalans, inclosos els residents a l'estranger i llurs descendents si han mantingut la ciutadania 7

E

economia

Vegeu també *activitat econòmica; Ministeri d'Economia i Hisenda*

— **productiva**

La Generalitat l'ha de protegir 45.5

— **social**

La Generalitat n'ha d'estimular les iniciatives 45.5

La Generalitat té competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació d'aquest sector 124.4

ecosistemes

La Generalitat té competència exclusiva en mesures i instruments de gestió i protecció dels ecosistemes aquàtics i terrestres en conques hidrogràfiques internes 117.1.b

La Generalitat té competència executiva sobre l'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels ecosistemes aquàtics en conques hidrogràfiques compartides 117.3.a

Vegeu també *medi ambient*

edificis

Vegeu també *habitatge; telecomunicacions*

— **judicials i de la fiscalia**

La Generalitat té competència sobre la construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia 104.a

— **públics**

La bandera de Catalunya hi ha d'ésser present 8.2

educació

Els poders públics han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills 44.3

Els poders públics han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure 44.3

Els poders públics han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú 46.5

Vegeu també *ensenyament*

— **en el consum**

La Generalitat té competència exclusiva sobre aquesta matèria **123.d**

— **infantil**

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil **84.2.g**

La Generalitat té competència exclusiva en educació infantil **131.2**

— **viària**

Els poders públics l'han d'impulsar per a incrementar la seguretat viària i fer disminuir els accidents de trànsit **48.2**

efecte hivernacle

La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle **144.1.i**

Vegeu també *medi ambient*

eficàcia territorial de les normes

Les normes i les disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir **14**

Vegeu també *dret civil de Catalunya; estrangers*

eficiència

La Sindicatura de Comptes fiscalitza el control d'eficiència del sector públic **80.1**

És un dels principis pels quals es regeix l'exercici de la capacitat normativa de la Generalitat en l'àmbit tributari **203.6**

eleccions al Parlament

El president o presidenta de la Generalitat les ha de convocar quinze dies abans del finiment de la legislatura **56.4**

La legislatura fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions **66**

Si, un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata no és elegit, el Parlament resta dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat en funcions les convoca de manera immediata **67.3**

El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament com a conseqüència d'unes eleccions **67.7**

Han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret de dissolució **75**

Vegeu també *Administració electoral a Catalunya; participació; règim electoral del Parlament*

electricitat

Vegeu *impost sobre l'electricitat*

Els segadors

És l'himne de Catalunya; juntament amb la bandera i amb la Diada de l'Onze de Setembre, és un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1**; **8.4**

Vegeu també *símbols nacionals*

emancipació dels joves

Vegeu *joves*

emergències

La competència exclusiva en matèria de protecció civil inclou la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències **132.1**

La Generalitat ha de promoure mecanismes de col·laboració en els casos d'emergències d'abast superior a Catalunya **132.2**

Vegeu també *protecció civil; salvament marítim; seguretat nuclear*

emissió de deute

Vegeu *deute públic*

empreses

Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses **25.4**

Les obertes al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística **34**

Els poders públics han d'impulsar i promoure la participació dels treballadors en les empreses **45.3**

La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial **45.5**

Vegeu també *organitzacions empresarials; relacions laborals*

— agràries i alimentàries

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'agricultura i ramaderia inclou la innovació de les empreses agràries i alimentàries **116.1.h**

— col·laboradores amb el sistema de la seguretat social

La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou l'ordenació i l'exercici de les potestats administratives sobre les empreses que col·laboren amb el sistema de la seguretat social **165.1.d**

— **de seguretat privada**

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria d'autorització de les empreses de seguretat privada amb domicili social a Catalunya l'àmbit d'actuació de les quals no ultrapassa el territori de Catalunya **163.a**

— **dedicades al joc i les apostes i casinos**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de joc, apostes i casinos inclou la regulació d'aquestes empreses **141.1.a**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de joc, apostes i casinos inclou la determinació del règim fiscal de les activitats d'aquestes empreses **141.1.c**

— **distribuïdores de cinema**

La Generalitat té competència exclusiva pel que fa a les activitats artístiques i culturals, que inclou el control i la concessió de llicències de doblatge a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya **127.1.a.segon**

— **petites i mitjanes**

La Generalitat les ha de protegir especialment **45.5**

— **privades**

El Síndic de Greuges supervisa l'activitat de les empreses privades que gestionen serveis públics o acompleixen activitats d'interès general o universal de manera concertada o indirecta **78.1**

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments o altres mitjans anàlegs efectuats en l'àmbit públic per empreses i establiments privats **173**

— **públiques**

Les empreses que depenen de la Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya **50.5**

La Generalitat designa o participa en els processos per a designar membres de les empreses públiques de l'Estat amb competències al territori de Catalunya **182.2; 183.2.f; DF 4**

Les despeses i els ingressos de les empreses que depenen de la Generalitat són inclosos en el pressupost de la Generalitat **212**

La Generalitat en pot constituir per a complir les funcions que són de la seva competència **216**

— **turístiques**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la regulació i la classificació **171.c**

endeutament

Vegeu deute públic

energia

La Generalitat té competència compartida en aquesta matèria **133.1**

La Generalitat participa en el procediment d'atorgament d'autoritzacions de les instal·lacions que ultrapassen el territori de Catalunya o si l'energia és aprofitada fora d'aquest territori **133.2**

La Generalitat participa en la regulació i la planificació d'àmbit estatal del sector de l'energia que afecta el territori de Catalunya **133.3**

Vegeu també Comissió Nacional d'Energia

enregistraments

Vegeu vigilància en l'àmbit públic

ens**— estrangers**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre la promoció del turisme inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers **171.b**

— locals

Integren el sistema institucional de la Generalitat, sens perjudici de llur autonomia **2.3**

Totes les persones tenen dret a dirigir-los peticions i a plantejar-los queixes **29.5**

Als òrgans representatius dels ens locals supramunicipals els correspon la iniciativa legislativa **62.1**

La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència dels ens locals **80.1**

L'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya és el municipi **86.1**

La comarca es configura com a ens local amb personalitat jurídica pròpia **92.1**

Els ens locals supramunicipals altres que la comarca es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes, i són regulats per una llei del Parlament **93**

Poden convocar, en l'àmbit de llurs competències, enquestes, audiències públiques, fòrums de participació o altres instruments de consulta popular **122**

La Generalitat té competència exclusiva en la determinació, la creació, la modificació i la supressió dels ens que configuren l'organització territorial de Catalunya (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com dels ens locals d'àmbit territorial inferior (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.b**

La Generalitat té competència exclusiva en la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i dels altres ens locals (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.b**

La Generalitat té competència exclusiva en l'establiment per mitjà de llei de procediments de relació entre els ens locals i la població (en el marc dels art. 140 i 141 CE) **151.c**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou les tècniques de cooperació i col·laboració entre els ens locals i entre aquests i la Generalitat, incloent-hi les diverses formes associatives, mancomunades, convencionals i consorcials **160.1.a**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou la determinació de les competències i potestats dels ens locals **160.1.b**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou la determinació, el funcionament i el règim d'adopció d'acords dels òrgans de govern dels que crea **160.1.d**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre règim local inclou el règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals **160.1.e**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de règim electoral dels ens locals que crea **160.3**

La Generalitat n'ha d'impulsar i coordinar les accions exteriors **199**

Vegeu també *comarques; cooperació local; governs locals; municipis; vegueries*

— supramunicipals

Vegeu *comarques; cooperació local; ens locals; vegueries*

ensenyament

El català és la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament **6.1**

A les escoles de titularitat pública l'ensenyament és laic **21.2**

Els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics per a garantir el dret a la qualitat de l'ensenyament **21.3**

És gratuït en totes les etapes obligatòries i en els altres nivells que s'estableixin per llei **21.4**

Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris **21.8**

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial **35.4**

Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament 44.1
 Els poders públics han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors que fonamenten la convivència democràtica 44.1

Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori 44.2

Els poders públics han de promoure i impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills 44.3

El Govern ha de garantir l'ús del català en l'ensenyament superior en els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca 50.2

La llengua de signes catalana ha d'ésser objecte d'ensenyament 50.6

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.g

Vegeu també *drets en l'àmbit de l'educació; drets lingüístics; educació; ensenyament cooperatiu; ensenyament no universitari; ensenyament universitari; formació*

— cooperatiu

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de cooperatives inclou l'ensenyament cooperatiu 124.3.b

Vegeu també *cooperatives*

— en matèria de turisme

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de turisme inclou els ensenyaments de turisme que no donin dret a l'obtenció d'un títol oficial 171.e

— no universitari

Les institucions d'ensenyament superior han de garantir l'ús del català en els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca 50.2

La Generalitat té competència exclusiva sobre els ensenyaments postobligatoris que no condueixen a l'obtenció d'un títol o certificació amb validesa a tot l'Estat 131.1

La Generalitat té competència exclusiva sobre els ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol amb validesa a tot l'Estat en allò que regula l'article 131.2 i la competència compartida en allò que regula l'article 131.3 131.2; 131.3

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició i l'homologació de títols acadèmics i professionals estatals 131.4

Vegeu també *ensenyament*

— universitari

Les universitats han de garantir l'ús del català en els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca 50.2

La Generalitat hi té competència exclusiva, i també hi té competències compartides [171.1](#); [172.2](#)

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials [172.3](#)

Vegeu també *ensenyament*

entitats

— associatives

Per mitjà d'aquestes entitats, els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament [29.4](#)

Les del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin [45.7](#)

— culturals

Vegeu *projecció internacional*

— de crèdit

La Generalitat té competència compartida sobre l'estructura, l'organització, el funcionament, l'activitat, la disciplina, la inspecció i la sanció de les que no siguin caixes d'estalvis [126.2](#); [126.3](#); [126.4](#)

— de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual

La competència executiva de la Generalitat en matèria de propietat intel·lectual inclou l'autorització, la revocació i les tasques complementàries d'inspecció i control de les que actuïn majoritàriament a Catalunya [155.1.b](#)

— econòmiques i financeres

Vegeu *organismes estatals econòmics i socials*

— esportives

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou l'establiment del règim jurídic, la declaració d'utilitat pública, la regulació i el registre de les que promouen i organitzen la pràctica de l'esport i de l'activitat física [134.1.d](#); [134.1.e](#); [134.1.g](#)

La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte el desenvolupament de l'esport [134.2](#)

Vegeu també *projecció internacional*

— físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador

La Generalitat té competència compartida sobre llur estructura, organització, funcionament, activitat, disciplina, inspecció i sanció [126.2](#); [126.3](#); [126.4](#)

— gestores de plans i fons de pensions

La Generalitat té competència compartida sobre llur estructura, organització, funcionament, activitat, disciplina, inspecció i sanció [126.2](#); [126.3](#); [126.4](#)

— **internacionals per a la joventut**

La Generalitat hi pot subscriure acords i hi pot participar, i en tramita els documents [142.2](#)

— **municipals descentralitzades**

Les concentracions de població que dins d'un municipi formin nuclis separats s'hi poden constituir [86.7](#)

— **obertes al públic**

Estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística [34](#)

— **privades**

En les relacions amb les que depenen de les institucions, organitzacions i administracions públiques, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin [33.1](#)

En les relacions amb les que depenen de les administracions públiques a l'Aran, totes les persones tenen el dret d'ésser-hi ateses oralment i per escrit en aranès [36.1](#)

— **públiques**

En les relacions amb les que depenen de les administracions públiques a l'Aran, totes les persones tenen el dret d'ésser-hi ateses oralment i per escrit en aranès [36.1](#)

El Síndic de Greuges supervisa l'activitat de les persones que tenen un vincle contractual amb les que depenen de l'Administració de la Generalitat [78.1](#)

— **que presten serveis socials**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de serveis socials n'inclou la regulació i l'ordenació [166.1.b](#)

— **religioses**

La Generalitat té competència exclusiva sobre les que aconsegueixen llur activitat a Catalunya [161.1](#)

La Generalitat col·labora en els òrgans d'àmbit estatal amb funcions en aquesta matèria [161.3](#)

Vegeu també *llibertat religiosa; registre estatal d'entitats religioses*

— **socials**

Vegeu *projecció internacional*

equipaments

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge inclou les previsions sobre emplaçaments d'infraestructures i equipaments sobre els quals tingui competència [149.1.d](#)

La determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **149.2**

— **comercials**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la classificació i la planificació territorial, la regulació dels requisits i del règim d'instal·lació, l'ampliació i el canvi d'activitat **121.1.d**

— **culturals**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a la promoció, la planificació, la construcció i la gestió **127.1.a.quart**

Les actuacions de l'Estat en matèria d'inversió en els situats a Catalunya requereixen l'acord previ amb la Generalitat **127.3**

— **esportius**

Els governs locals tenen competències pròpies per a regular-los i gestionar-los **84.2.k**

La Generalitat té competència exclusiva per a planificar-ne la xarxa i garantir-ne la seguretat i el control sanitaris **134.1.h; 134.1.k**

— **municipals**

Els governs locals hi tenen competències pròpies pel que fa a la regulació i la gestió **84.2.d**

equitat

— **de gènere**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Vegeu també *done's*

— **financera**

És un dels principis pels quals es regeix el finançament de la Generalitat **201.2**

És un dels principis pels quals es regeix l'exercici de la capacitat normativa de la Generalitat en l'àmbit tributari **203.6**

És un dels principis pels quals es regeixen les finances locals **217**

erosió

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic **46.2**

Vegeu també *medi ambient*

esbarjo

Vegeu *lleure*

escoles

Vegeu *educació; ensenyament*

esforç fiscal

Per a determinar els mecanismes d'anivellament i de solidaritat entre les comunitats autònomes s'ha de valorar llur esforç fiscal **206.3**

espai català de relacions laborals

Vegeu *relacions laborals*

espais**— marítims protegits**

La Generalitat té competència exclusiva per a delimitar-los en aigües interiors **119.2**

— naturals

La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió (en el marc de l'art. 149.1.23 CE) **144.2**

La Generalitat ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar els espais naturals que ultrapassen el territori de Catalunya **144.3**

La declaració i la delimitació dels que estan dotats amb un règim de protecció estatal requereix l'informe preceptiu de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat. Si estan situats íntegrament a Catalunya, llur gestió correspon a la Generalitat **144.4**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge inclou l'establiment i la regulació de les figures de protecció d'espais naturals **149.1.c**

Espanya

Les dones i els homes de Catalunya volen fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

Catalunya vol desenvolupar la seva personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya **preàmbul**

Vegeu també *Estat espanyol*

espècies**— animals**

Vegeu *fauna; protecció dels animals; ramaderia*

— vegetals

Vegeu *agricultura; flora*

espectacles

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou la prevenció i el control de la violència en els espectacles públics esportius **134.1.j**

La competència exclusiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou l'ordenació del sector, el règim d'intervenció administrativa i el control en espais i locals públics **141.3**

esport

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.i**

La Generalitat té competència exclusiva en aquesta matèria **134.1**

La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte desenvolupar-lo **134.2**

Vegeu també *entitats esportives; espectacles; federacions esportives*

estabilitat**— laboral**

Els poders públics han d'impulsar polítiques que la fomentin **45.3**

— pressupostària

La Generalitat estableix els límits i les condicions per a assolir-ne els objectius **214**

estadística

La Generalitat hi té competència exclusiva, si és del seu interès **135.1**

La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadístiques d'abast supraautonòmic **135.2**

Vegeu també *informació estadística*

estat del benestar

Per a garantir que les comunitats autònomes puguin assolir, amb un esforç fiscal similar, uns nivells similars de prestació de serveis socials essencials, els recursos financers de la Generalitat es poden ajustar, en el sentit que escaigui, per mitjà dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat **206.3**

Vegeu també *benestar social*

Estat espanyol

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat **3.1**

Catalunya hi té el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part **3.2**

Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat **50.3**

- Ha de fixar els termes en què la Generalitat participa en la gestió i la tramitació de les subvencions estatals i comunitàries europees no territorialitzables **114.5**
- La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica (en el marc de l'art. 131.2 CE) **181**
- Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, per l'Estatut i per la llei orgànica a què fa referència l'art. 157.3 CE **201.1**
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació en finançament entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat **210.1; 210.2; 210.3**
- Vegeu també *acció exterior; Administració de l'Estat a Catalunya; Agència Espanyola de Protecció de Dades; Banc d'Espanya; col·laboració entre la Generalitat i l'Estat; Constitució espanyola; Espanya; Ministeri d'Economia i Hisenda; Ministeri Fiscal; nacionalitat espanyola; paradors de turisme; relacions institucionals; tractats internacionals*

Estatut d'autonomia de Catalunya

- És la norma institucional bàsica de Catalunya **1**
- Les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1 han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic **62.2**
- Les lleis de desenvolupament bàsic tenen requisits específics d'aprovació, modificació i derogació **62.2**
- El Ple del Parlament no pot delegar en una comissió la tramitació i l'aprovació de la reforma de l'Estatut ni de les lleis de desenvolupament bàsic **62.3**
- La reforma de l'Estatut no pot ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**
- Les matèries que han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic no poden ésser objecte de delegació legislativa, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, ni de decret llei **63.1; 64.1**
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut **76.2.a**
- Se'n regulen els procediments de reforma **títol VII**
- Resta derogada la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, salvant les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena, que mantenen, en el que correspon, llur vigència transitòria **DT 2; DD**

estatut personal

Pot ésser una excepció al principi d'eficàcia territorial de les normes i les disposicions de la Generalitat i del dret civil de Catalunya **14.1**

Vegeu també *personal al servei de l'Administració de la Generalitat; personal dependent del Parlament*

— **de la Sindicatura de Comptes**

Vegeu *Sindicatura de Comptes*

— **del president o presidenta de la Generalitat**

Vegeu *president o presidenta de la Generalitat*

— **del síndic o síndica de greuges**

Vegeu *Síndic de Greuges*

— **dels diputats**

Vegeu *diputats*

— **dels membres del Govern**

Vegeu *consellers de la Generalitat; president o presidenta de la Generalitat*

estrangers

Els que adquireixin la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya **14.2**

Vegeu també *ens estrangers; immigració*

ètnies

Vegeu *igualtat; mediació social; poble gitano*

Europa

Les dones i els homes de Catalunya volen fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

Vegeu també *cooperació transfronterera; Unió Europea*

expedients de regulació

Vegeu *regulació d'ocupació*

explotació

Vegeu *drets; igualtat*

expropiació forçosa

La Generalitat té competència executiva per a determinar els supòsits, les causes i les condicions en què les administracions públiques catalanes la poden exercir; per a establir criteris de valoració dels béns expropiats, i per a crear un òrgan propi que determini el preu just i que en fixi el procediment **159.4**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria s'ha d'exercir respectant el principi d'autonomia local **159.6**

Vegeu també *urbanisme*

extinció d'incendis

Vegeu *incendis*

F

famílies

Totes les persones tenen dret a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars **16**

Les que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna **24.3**

Els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família **40.2**

Els poders públics han de promoure mesures econòmiques i normatives dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència, amb una atenció especial a les famílies nombroses **40.2**

Els poders públics han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella **40.7**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància **166.4**

Vegeu també *educació; menors*

farmàcia

Vegeu *ordenació farmacèutica; productes farmacèutics*

fauna

La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou la regulació de la fauna i les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador **144.1.c; 144.1.l**

Vegeu també *ecosistemes; protecció dels animals*

federacions esportives

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou l'establiment de llur règim jurídic **134.1.d**

Vegeu també *esport*

ferrocarril

Vegeu *serveis ferroviaris*

festa de Catalunya

És la Diada de l'Onze de Setembre; juntament amb la bandera i amb l'himne, és un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1; 8.3**

 finançament**— de la Generalitat**

És objecte de regulació **títol VI**

Es regeix pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques, i també pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional entre les esmentades administracions **201.2**

D'acord amb l'article 138.2 CE, no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes **201.4; DA 4**
L'Estat i la Generalitat han d'actualitzar quinquennalment el sistema de finançament **208.1**

L'actualització del sistema de finançament ha d'ésser aprovada per la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat **208.2**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament **210.1; 210.2; 210.3**

La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ret comptes al Parlament **210.4**

Resta vigent la disposició transitòria tercera de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat; competències financeres de la Generalitat; finances de la Generalitat; mecanismes d'anivellament i solidaritat; sistema tributari*

— local

La Generalitat ha de determinar els mecanismes per al finançament de l'ampliació de competències locals **84.4**

La Generalitat té competència en aquesta matèria **218.2**

Vegeu també *governos locals; suficiència de recursos*

 finances**— de la Generalitat**

Són objecte de regulació **capítol I del títol VI**

La Generalitat disposa de finances autònomes i dels recursos suficients per a exercir l'autogovern, amb plena autonomia de despesa, d'acord amb les directrius de les seves institucions d'autogovern **202.1; 202.2**

Se n'estableixen els recursos 202.3

El nivell de recursos financers de què ha de disposar la Generalitat s'ha de basar en criteris de necessitats de despesa i ha de tenir en compte la seva capacitat fiscal, entre altres criteris 206.1; 206.6

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar-les i regular-les 211

La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar despeses d'inversió 213.1

Els títols emesos per la Generalitat tenen la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els emesos per l'Estat 213.2

Vegeu també *finançament de la Generalitat; mecanismes d'anivellament i solidaritat*

— dels governs locals

Són objecte de regulació capítol III del títol VI

Es regeixen pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal 217

La capacitat dels governs locals per a regular llurs finances inclou la potestat de fixar la quota o el tipus dels tributs locals, i també les bonificacions i les exempcions 218.3

El Parlament ha d'aprovar la seva pròpia llei de finances locals 220.1

Les facultats de la Generalitat en aquesta matèria s'han d'exercir amb respecte a l'autonomia local i escoltat el Consell de Governos Locals 220.2

Vegeu també *finançament local*

finiment de la legislatura

Vegeu *eleccions al Parlament; legislatura*

fires

La Generalitat té competència exclusiva en fires i certàmens agrícoles, forestals i ramaders 116.1.i

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de comerç i fires inclou la regulació de l'activitat firal no internacional 121.1

La Generalitat té competència executiva sobre les fires internacionals que se celebren a Catalunya 121.2

La Generalitat col·labora amb l'Estat per a establir el calendari de fires internacionals 121.3

fiscal superior de Catalunya

És el fiscal o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 96.1

Representa el Ministeri Fiscal a Catalunya 96.1

És designat en els termes que estableix el seu estatut orgànic 96.1

El president o presidenta de la Generalitat ordena que se'n publiqui el nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 96.2
 Ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest 96.3
 Les seves funcions són les que estableix l'estatut orgànic del Ministeri Fiscal 96.4
 Vegeu també *Fiscalia*

Fiscalia

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest 96.3
 El personal al seu servei a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 102.4
 La Generalitat té competència en la construcció i la reforma dels edificis de la fiscalia i la provisió de béns mobles i materials per a aquestes dependències 104.a; 104.b
 Vegeu també *Administració de justícia; fiscal superior de Catalunya; fiscals; Ministeri Fiscal*

fiscalitat

Vegeu *sistema tributari*

— ecològica

És un dels principis que han de respectar les polítiques mediambientals 46.2
 La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou l'establiment i la regulació de mesures de fiscalitat 144.1.b
 Vegeu també *medi ambient*

fiscals

Han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials 33.3; 102.1
 Han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya 102.2
 Vegeu també *Fiscalia*

flora

La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou la regulació de la flora i les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador 144.1.c; 144.1.l
 Vegeu també *ecosistemes*

foc

Vegeu *incendis*

foment

Vegeu *activitat de foment; subvencions*

fons— **arxivístics**

Vegeu *Arxiu Reial de Barcelona; arxius*

— **de pensions**

Vegeu *entitats gestores de plans i fons de pensions*

— **estatsls**

La Generalitat gestiona els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica **152.4.c**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la gestió dels fons estatals en aquesta matèria **172.1.f**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació i la gestió dels fons estatals en matèria de beques i ajuts a la formació **172.1.g**

Vegeu també *subvencions estatals i europees*

— **europeus**

La Generalitat els gestiona en matèries de la seva competència **190**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat negocia el percentatge de participació de Catalunya en la distribució territorial dels fons estructurals **210.2.d**

Vegeu també *subvencions estatals i europees*

— **propis**

La Generalitat pot atorgar subvencions amb càrrec a fons propis per a l'exercici de l'activitat de foment **114.1**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou el règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajuts amb fons propis **131.2.e**

— **públics**

Els centres docents privats hi poden ésser sostinguts **21.3**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou els serveis educatius i les activitats extraescolars complementàries amb relació als centres docents públics i als centres docents privats sostinguts amb fons públics **131.2.g**

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou el règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments del sistema educatiu i dels centres que els imparteixen **131.3.f**

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou l'organització dels centres públics i dels privats sostinguts amb fons públics **131.3.h**

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou la participació de la comunitat educativa en el control i la gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics **131.3.i**

Tenen aquesta consideració els títols de deute públic emesos per la Generalitat i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els que emet l'Estat **213.2**

Fons

— **de compensació interterritorial**

Els ingressos que en procedeixen són part dels recursos de les finances de la Generalitat **202.3.d**

Vegeu també *inversió*

— **de cooperació local**

La Generalitat l'ha d'establir per llei **219.1**

S'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat **219.1**

forces de seguretat

Els governs locals tenen competències pròpies en la coordinació per la Junta de Seguretat de les forces presents al municipi **84.2.e**

Vegeu també *Junta de Seguretat; Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra; policies locals*

forest

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà del foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles **46.4**

La Generalitat té competència exclusiva en fires i certàmens agrícoles, forestals i ramaders **116.1.i**

La Generalitat té competència compartida sobre la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de la forest, dels aprofitaments i els serveis forestals i de les vies pecuàries **116.2.b**

formació

Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent **21.5**

Els poders públics han d'impulsar en el sistema d'ensenyament una formació humana, científica i tècnica basada en els valors que fonamenten la convivència democràtica **44.1**

Els poders públics han d'impulsar polítiques de formació de les persones treballadores **45.3**

La garantia de formació i actualització dels coneixements del personal al servei de l'Administració de la Generalitat s'ha de regular per llei **71.7**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de cooperatives inclou la formació cooperativa **124.3.b**

La competència executiva de la Generalitat en matèria de treball i relacions laborals inclou la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu **170.1.b**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de turisme inclou la formació sobre turisme que no doni dret a l'obtenció d'un títol oficial **171.e**

Vegeu també *ensenyament; personal al servei de les administracions públiques; personal de seguretat privada; personal docent; personal investigador; personal sanitari; treballadors*

frau

Les persones tenen dret a la protecció de llurs interessos econòmics davant conductes abusives, negligents o fraudulentos **28.1**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'agricultura i ramaderia inclou la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries **116.1.b**

funció

— executiva

L'exerceix el Govern **68.1**

La Generalitat l'exerceix, de manera íntegra, en l'àmbit de les seves competències exclusives **110.1**

La Generalitat l'exerceix, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències compartides **111**

La Generalitat l'exerceix en l'àmbit de les seves competències executives **112**

Inclou la potestat d'organització de l'administració pròpia i totes les funcions i activitats que l'ordenament atribueix a l'Administració pública **112**

Correspon a la Generalitat l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea que afecti l'àmbit de les seves competències **113**

— pública

La Generalitat hi té competències exclusives i compartides **136**

Vegeu també *funcionaris; ocupació pública; personal al servei de les administracions públiques*

funcionaris

- Es poden crear per llei del Parlament cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat **103.3**
- La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou l'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari o funcionària docent de l'administració educativa **131.3.j**
- La Generalitat té competència compartida sobre l'adquisició i la pèrdua d'aquesta condició **136.b**
- Els que duen a terme la funció pública inspectora en matèria de treball i relacions laborals depenen orgànicament i funcionalment de la Generalitat **170.2**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment de les retribucions addicionals dels funcionaris docents universitaris **172.1.h**
- La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació del règim del professorat docent i investigador funcionari **172.2.e**
- Vegeu també *personal al servei de l'Administració de justícia; personal al servei de l'Administració de la Generalitat; personal al servei de les administracions públiques; personal docent*

fundacions

- La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim jurídic de les que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.2**
- Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics que s'hi destinen **118.3**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya inclou l'exercici de les potestats administratives amb relació a les fundacions que creïn **120.1.d**
- Vegeu també *seguretat social*

G**garanties dels drets estatutaris**

- Se'n regulen els mecanismes **capítol IV del títol I**
- Vegeu també *Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya; Consell de Garanties Estatutàries; drets*

gasos

- La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle **144.1.i**

Generalitat

És el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya 2.1

És integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II 2.2

Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinin també integren el seu sistema institucional 2.3

S'organitza territorialment en municipis, vegueries, comarques i els altres ens locals que les lleis determinin 2.3

Els seus poders emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb l'Estatut i la Constitució 2.4

Les seves relacions amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat 3.1

Ocupa una posició singular amb relació al dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en què s'organitza 5

Ha d'emprendre, juntament amb l'Estat, les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic 6.3

Ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les comunitats i els territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya 6.4

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat 9

Barcelona és la seu permanent de la seva presidència 10

Ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya 12

Ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària 13

Les seves normes i disposicions tenen eficàcia territorial 14

Ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi el dret a una educació de qualitat 21.1

Ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals 45.4

Ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor, ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social 45.5

- Ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials 45.6
- Ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social de les caixes d'estalvis a les estratègies econòmiques i socials dels diversos territoris de Catalunya 45.8
- Ha d'emprar el català en les seves actuacions internes i en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones residents a Catalunya 50.5
- Ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món, ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència 51
- Ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques 53.2
- Ha de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya i perquè aquesta es converteixi en símbol de la tolerància, de la dignitat dels valors democràtics, del rebuig dels totalitarismes i del reconeixement de les persones que han patit persecució per llurs opcions personals, ideològiques o de consciència 54
- Exerceix totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya 109
- El Govern de l'Estat en pot incorporar representants a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats de la Unió Europea 185.2
- La Generalitat pot participar en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea 186
- Se'n regulen les institucions **títol II**
- Se n'estableixen les competències **títol IV**
- Se'n regulen les relacions amb altres institucions **títol V**
- Se'n regula el finançament **títol VI**
- La Generalitat serà Administració ordinària de l'Estat a Catalunya en la mesura que li siguin transferides les funcions executives que hi compleixen els òrgans territorials de l'Administració de l'Estat **DA 6**
- Vegeu també *Administració de la Generalitat; Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya; Govern de la Generalitat*

gitanos

Vegeu *poble gitano*

Govern**— de l'Aran**

Vegeu *Consellh Generau d'Aran*

— de l'Estat

El Parlament li sollicita l'adopció de projectes de llei **61.c**

La Generalitat li proposa la convocatòria d'oposicions i concursos per a cobrir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101.1**

El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya, li ha de proposar la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials **107.1**

Pot delegar a la Generalitat la creació de seccions i jutjats **107.2**

Les funcions i les facultats que amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya li reconeix la Llei orgànica del poder judicial són exercides per subrogació per la Generalitat **109**

Ha d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues amb el Govern de la Generalitat en el cas de les activitats que l'Estat compleix amb relació a la projecció internacional de la cultura **127.3**

Els convenis que subscrigui amb el Govern de la Generalitat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **177.2**

El marc general i permanent de relació amb el Govern de la Generalitat és la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **183.1**

Ha d'informar la Generalitat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents **185.1**

Pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats de la Unió Europea, en les matèries que afectin les competències exclusives de la Generalitat **185.2**

El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents sobre les iniciatives presentades davant la Unió Europea **186.4**

El Govern de la Generalitat el pot instar a iniciar accions davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels legítims interessos i competències de la Generalitat; la negativa a exercir les accions sol·licitades ha d'ésser motivada i ha d'ésser comunicada immediatament a la Generalitat **191.2; 191.3**

Ha d'informar prèviament la Generalitat sobre els actes de subscripció dels tractats que afectin les competències de Catalunya **196.1**

Si no acull la posició del Govern de la Generalitat en el cas que sigui determinant, ho ha de motivar davant la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **DA 2**

Vegeu també *Comissió Bilateral Generalitat - Estat*

— de la Generalitat

Integra la Generalitat, juntament amb el Parlament, la Presidència de la Generalitat i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II **2.2**

Té la seu permanent a la ciutat de Barcelona, sens perjudici que es pugui reunir en altres llocs de Catalunya **10**

Ha d'adoptar mesures per a garantir l'ús del català en les activitats docents, no docents i de recerca **50.2**

Té iniciativa legislativa **62.1**

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Pot dictar normes amb rang de llei per delegació del Parlament **63**

Pot dictar, en cas de necessitat extraordinària i urgent, disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei **64.1**

És l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat **68.1**

Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària **68.1**

Es compon del president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si escau, i els consellers **68.2**

Una llei n'ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions **68.3**

Cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat **68.4**

Els actes, disposicions generals i normes que n'emanen han d'ésser publicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **68.5**

Es regula l'estatut personal dels membres del Govern **70**

La Comissió Jurídica Assessora i el Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya en són els òrgans consultius **72**

El Parlament li pot requerir informació, i també demanar-li que comparegui al Ple i a les comissions **73**

Se'n regula la responsabilitat política **74**

Ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials **107.1**

Ha d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues amb el Govern de l'Estat en el cas de les activitats que l'Estat aconsegueix amb relació a la projecció internacional de la cultura **127.3**

Els convenis que subscriu amb el Govern de l'Estat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **177.2**

El marc general i permanent de relació amb el Govern de l'Estat és la Comissió Bilateral Generalitat - Estat 183.1

Ha de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions pertinents sobre les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents 185.1

Ha de formular observacions amb relació a les iniciatives presentades per l'Estat davant la Unió Europea 186.4

Pot instar el Govern de l'Estat a iniciar accions davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels interessos i les competències de la Generalitat 191.2

La iniciativa de la reforma de l'Estatut correspon al Parlament i al Govern 222.1.a

Vegeu també *Administració de la Generalitat*

governos locals

Es regulen els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens supramunicipals capítol VI del títol II

Es determina l'organització territorial del govern local 83

Es garanteix als municipis un nucli de competències pròpies en diverses matèries 84; 160.1.b

Vegeu també *comarques; Consell de Governos Locals; cooperació local; ens locals; finances dels governos locals; municipis; vegueries*

grups parlamentaris

El Reglament del Parlament en regula els requisits de formació i també la intervenció en l'exercici de les funcions parlamentàries 59.2

Participen en totes les comissions en proporció a llurs membres 59.3

El nombre de diputats de la Diputació Permanent el determina el Reglament en proporció a la representació de cada grup parlamentari 59.4

Poden proposar, en nombre de tres, o si representen la majoria absoluta, les sessions extraordinàries del Parlament 60.1

Els senadors que representen la Generalitat són designats en proporció al nombre de diputats de cada grup parlamentari 61.a; DA 1

Tenen iniciativa legislativa 62.1

Han de tenir representació en la comissió mixta paritària relativa a la reforma dels títols de l'Estatut no inclosos en l'article 222 223.1.e

Poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les nor-

mes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest **DT 1.2**

H

habitatge

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne; els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret **26**

Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves facilitant-los-hi l'accés **40.4**

Els poders públics hi han de facilitar l'accés per mitjà de la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit **47**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.b**

La Generalitat hi té competència exclusiva **137.1**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'urbanisme inclou la política de sòl i habitatge **149.5.d**

heliports

Vegeu infraestructures de transport

hidrocarburs

Vegeu impost sobre hidrocarburs; impost sobre les vendes al detall de determinats hidrocarburs; sistema tributari

higiene en el treball

Vegeu seguretat i higiene en el treball

himne

El de Catalunya és *Els segadors*; juntament amb la bandera i la Diada de l'Onze de Setembre, és un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1; 8.4**

homofòbia

Vegeu orientació sexual

homosexualitat

Vegeu orientació sexual

horaris comercials

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de comerç i fires n'inclou la regulació **121.1.c**

Vegeu també comerç

I

idiomes

Vegeu *castellà; català; deures lingüístics; drets lingüístics; llengua; occità*

igualtat

Es proclama com a valor superior de la vida col·lectiva **preàmbul**

La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la igualtat de drets i, especialment, de la igualtat entre dones i homes **preàmbul**

Els poders públics han de promoure les condicions perquè, tant la dels individus com la dels grups, sigui real i efectiva **4.2**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual **40.8**

Els poders públics han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones **40.8**

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat **44.1**

Les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans s'han de basar, entre altres principis, en el de la igualtat d'oportunitats **45.1**

Vegeu també *dones; drets; immigració; joventut; persones amb discapacitats; persones grans; unions estables de parella*

immigració

Els alumnes que s'incorporen tard al sistema escolar tenen dret a rebre un suport lingüístic especial **35.4**

Els poders públics han d'establir un règim d'acolliment dels immigrants i han de promoure polítiques que en garanteixin els drets i els deures, la igualtat d'oportunitats, la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics **42.6**

Els governs locals tenen competències pròpies per al foment de les polítiques d'acolliment dels immigrants **84.2.m**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de primer acolliment dels immigrants, que inclou les actuacions sociosanitàries i d'orientació **138.1.a**

Correspon a la Generalitat desenvolupar la política d'integració dels immigrants i establir i regular mesures per a llur integració social i econòmica i per a llur participació social [138.1.b](#); [138.1.c](#)

Correspon a la Generalitat establir per llei un marc de referència per a l'acolliment i la integració dels immigrants [138.1.d](#)

La Generalitat té competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers, en coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers [138.2](#)

La Generalitat participa en les decisions de l'Estat en aquesta matèria en la determinació del contingent de treballadors estrangers [138.3](#)

El percentatge de població immigrant és una variable bàsica per a determinar el nivell de recursos financers de què ha de disposar la Generalitat [206.6](#)

Vegeu també *retorn de catalans emigrats*

impacte

— ambiental

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a articular mesures que el corregeixin [46.2](#)

Vegeu també *medi ambient*

— financer

S'ha de valorar el que puguin tenir les disposicions generals de l'Estat sobre la Generalitat o les de la Generalitat sobre l'Estat [209](#)

impost

Vegeu també *sistema tributari*

— sobre determinats mitjans de transport

És un tribut estatal cedit totalment [DA 7.a](#)

— sobre el patrimoni

És un tribut estatal cedit totalment [DA 7.a](#)

— sobre el valor afegit

És un tribut estatal cedit parcialment [DA 7.b](#)

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 50% del rendiment d'aquest impost [DA 10](#)

L'atribució d'aquest impost es determina en funció del consum en el territori de Catalunya [DA 10](#)

L'Administració General de l'Estat ha de cedir competències normatives sobre aquest impost en determinades operacions [DA 11](#)

- **sobre el vi i begudes fermentades**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre els productes intermedis**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre hidrocarburs**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre l'alcohol i begudes derivades**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre l'electricitat**
És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**
- **sobre la cervesa**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**
- **sobre la renda de les persones físiques**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**
El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir la cessió del 50% del rendiment d'aquest impost **DA 8**
Es considera com a produït a Catalunya el rendiment cedit que correspongui als subjectes passius que hi resideixen **DA 8**
S'ha de proposar d'augmentar les competències normatives de la Generalitat sobre aquest impost **DA 8**
- **sobre les labors del tabac**
És un tribut estatal cedit parcialment **DA 7.b**

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut ha de contenir la cessió del 58% del rendiment d'aquest impost **DA 9**

— **sobre les vendes al detall de determinats hidrocarburs**

És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

— **sobre successions i donacions**

És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

— **sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats**

És un tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

impostos

Vegeu sistema tributari

incendis

Els governs locals tenen competències pròpies en prevenció d'incendis **84.2.f**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de protecció civil inclou la direcció i la coordinació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis **132.1**

Vegeu també protecció civil

indicacions geogràfiques i de qualitat

Vegeu mencions de qualitat

indults

La Generalitat pot emetre informes en el procediment per a atorgar-ne **168.2**

indústria

La Generalitat hi té competència exclusiva, llevat de la planificació, en què té la competència compartida **139.1; 139.2**

La Generalitat té competència executiva en la defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria **155.2.b**

— **cinematogràfica**

Vegeu cinema

— **editorial**

Vegeu llibres

infància

Vegeu infants

infants

Els poders públics n'han de garantir la protecció, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o cruel·tat i de la pobresa i els seus efectes **40.3**

En totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari **40.3**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que inclou les mesures de protecció social i llur execució **166.4**

Vegeu també *menors*

informació

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació **52.1**

L'Administració de la Generalitat ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió **71.4**

El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions **73.2**

Vegeu també *consumidors i usuaris; mitjans de comunicació social; rendició de comptes; tecnologies de la informació i de la comunicació*

— climàtica

Vegeu *informació meteorològica i climàtica*

— electoral

Les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals han de promoure la participació ciutadana **43.3**

Els poders públics han de procurar que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals **43.3**

Vegeu també *mitjans de comunicació social*

— en l'àmbit de la salut

Totes les persones tenen dret a ésser informades sobre els serveis sanitaris a què poden accedir i sobre les intervencions i els tractaments mèdics **23.3**

— en l'àmbit dels serveis socials

Totes les persones tenen dret a ésser informades sobre les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública **24.1**

— estadística

L'Administració de la Generalitat i l'Administració de l'Estat se n'han de facilitar mútuament **209.2**

— mediambiental

Totes les persones tenen dret a accedir a la que tenen els poders públics, amb els límits que es poden imposar per motius d'ordre públic justificats **27.3**

Els poders públics han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental **46.5**

— **meteorològica i climàtica**

En correspon a la Generalitat el subministrament, incloent-hi el pronòstic, el control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc **144.5**

Vegeu també *meteorologia*

— **policiàcia**

La Generalitat participa en el bescanvi d'informació en l'àmbit internacional, en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policiaques d'altres països i en els grups de treball amb les policies d'altres països **164.4**

infraestructures

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge inclou les previsions sobre emplaçaments d'infraestructures i equipaments sobre els quals tinguin competència **149.1.d**

La determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat **149.2**

La inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat per un període de set anys, i es pot emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3**

— **de telecomunicacions**

Vegeu *telecomunicacions*

— **de transport**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els ports, els aeroports, els heliports i les altres infraestructures que no tinguin la qualificació d'interès general **140.1**

La Generalitat participa en els organismes d'abast supraautonòmic que exerceixen funcions sobre les de titularitat estatal **140.2**

La qualificació d'interès general d'un port, un aeroport o una altra infraestructura requereix l'informe previ de la Generalitat **140.3**

La Generalitat pot participar en la gestió d'un port, un aeroport o una altra infraestructura d'interès general, i pot també assumir aquesta gestió **140.3**

La Generalitat participa en la planificació i la programació dels ports i els aeroports d'interès general **140.4**

La Generalitat té competència sobre la connectivitat dels elements que integren la xarxa viària **140.5.c**

Les inversions de l'Estat a Catalunya es poden emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3**
 Vegeu també *transport*

ingressos de la Generalitat

Vegeu *finances de la Generalitat*

inhabilitació del president o presidenta de la Generalitat

En poden ésser causa una incapacitat permanent, física o mental, i una condemna penal ferma **67.7; 67.8**

Vegeu també *president o presidenta de la Generalitat*

iniciativa

— de la reforma de l'Estatut

Correspon al Parlament, a proposta d'una cinquena part dels seus diputats, i al Govern de la Generalitat **222.1**

Vegeu també *Estatut d'autonomia de Catalunya*

— legislativa

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament **29.3**

Correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern, i també als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial **62.1**

L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació del règim especial del municipi de Barcelona **89**

innovació tecnològica

La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques **53.2**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica i la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.h**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la innovació tecnològica aplicable als habitatges **137.1.g**

Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en aquesta matèria s'han de fixar d'acord amb el que estableix el títol V **158.3**

S'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquesta matèria en l'àmbit de la Unió Europea i en altres institucions internacionals **158.3**

Vegeu també *recerca científica*

inspecció

- El Consell de Justícia de Catalunya té atribucions respecte a la de jutjats i tribunals **98.2.d**
- La Generalitat té competència compartida en la de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya **120.3**
- La Generalitat col·labora en la que exerceixen el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya sobre les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya **120.4**
- La competència executiva de la Generalitat sobre les fires internacionals que se celebren a Catalunya inclou l'activitat inspectora **121.2**
- La Generalitat té competència compartida en la de les cooperatives de crèdit i de les entitats gestores de plans i fons de pensions i de les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador **126.2**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de les sales d'exhibició cinematogràfica **127.1.a.segon**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural **127.1.b.segon**
- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou la inspecció del sistema educatiu **131.2.d**
- La Generalitat té competència compartida sobre la de les instal·lacions que produeixen, emmagatzemen, transporten i distribueixen energia **133.1.a; 133.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de l'habitatge **137.1.a**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de la construcció d'habitatges **137.1.e**
- La Generalitat té competència executiva en la de les infraestructures comunes de telecomunicacions **140.7.b**
- La Generalitat té competència compartida sobre la dels mercats de valors **145.c**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la d'urbanisme **149.5.e**
- La Generalitat té competència executiva en la de les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no ultrapassi el territori de Catalunya **154.2.b**
- La Generalitat assumeix tasques complementàries d'inspecció de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuïn majoritàriament a Catalunya **155.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva en la de tots els àmbits materials de competència de la Generalitat (en el marc de l'art. 149.1.18 CE) **159.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la de centres, serveis i establiments sanitaris **162.1**

- La Generalitat té competència executiva sobre la de les activitats de seguretat privada que s'acompleixen a Catalunya **163.b**
- L'alta inspecció de les institucions, les entitats i les fundacions en matèria de sanitat i seguretat social és reservada a l'Estat **165.2**
- La Generalitat té competència executiva sobre la de les institucions penitenciàries **168.1.b**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la dels serveis i les activitats de transport terrestre de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament per Catalunya **169.1.a**
- La Generalitat l'exerceix sobre els tributs propis i sobre els tributs estatals cedits totalment, i també, si en rep la delegació, sobre els altres tributs estatals **203.4; 204.1; 204.2**
- L'Administració tributària de l'Estat l'exerceix sobre els tributs estatals no cedits totalment, sens perjudici de la possibilitat de delegació o de col·laboració **203.4; 204.2; 204.3**

institucions

Vegeu Aran; Generalitat; relacions institucionals; sistema institucional de la Generalitat; tractats internacionals

instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

Vegeu col·laboració entre la Generalitat i l'Estat

intermediació laboral

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la regulació, l'autorització i el control de les agències de col·locació **170.1.d**

intrusisme

La competència exclusiva de la Generalitat sobre l'exercici de les professions titulades inclou la regulació de les garanties administratives per a evitar-lo **125.4.b**

inversió

- La de l'Estat en béns i equipaments culturals de Catalunya requereix l'acord previ amb la Generalitat **127.3**
- La Generalitat disposa de plena autonomia de despesa **202.2**
- La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar les despeses d'inversió **213.1**
- La de l'Estat a Catalunya en infraestructures s'ha d'equiparar a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat per un període de set anys, i es pot emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3**

L'Estat ha de publicar la liquidació provincial dels diversos programes de despesa pública a Catalunya **DA 15**

Vegeu també *finançament de la Generalitat*

investigació

Vegeu *comissions parlamentàries d'investigació*

— científica

Vegeu *recerca científica*

— policíaca

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació estatal sobre la coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat i les policies locals **163.d**

La investigació criminal és una de les funcions de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra **164.5.c**

inviolabilitat

El Parlament és inviolable **55.3**

Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emeten en l'exercici de llur càrrec **57.1**

El síndic o síndica de greuges és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions **79.2**

IRPF

Vegeu *impost sobre la renda de les persones físiques*

IVA

Vegeu *impost sobre el valor afegit*

J

jocs i apostes

La Generalitat hi té competència exclusiva si l'activitat s'acompleix exclusivament a Catalunya **141.1**

L'autorització de noves modalitats d'àmbit estatal o la modificació de les existents requereix la deliberació a la Comissió Bilateral Generalitat- Estat i l'informe previ determinant de la Generalitat **141.2**

El que disposa l'article 141.2 no és aplicable a la modificació de les modalitats atribuïdes, per a finalitats socials, a les organitzacions d'àmbit estatal de caràcter social i sense finalitat de lucre **DA 14**

Vegeu també *tribut sobre jocs d'atzar*

joventut

Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge **40.4**

Els poders públics han de promoure polítiques públiques perquè els joves puguin participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural **40.4**

La Generalitat hi té competència exclusiva **142.1**

Correspon a la Generalitat la relació amb les entitats internacionals en aquesta matèria, en col·laboració, si escau, amb l'Estat, i la tramitació dels documents que atorguin **142.2**

Vegeu també *igualtat*

joves

Vegeu *joventut*

Junta de Seguretat

Els governs locals tenen competències pròpies en la coordinació per mitjà d'aquesta dels diversos cossos i forces de seguretat **84.2.e**

La Generalitat participa, per mitjà d'aquesta, en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policials de l'Estat i de Catalunya i en les relacions de col·laboració i auxili amb les policies d'altres països **164.4**

jurisdicció contenciosa administrativa

Correspon a la Generalitat la impugnació davant aquesta dels actes i els acords adoptats pels municipis **86.5**

justícia

Es proclama com a valor superior de la vida col·lectiva **preàmbul**

Catalunya, des de la seva tradició humanista, afirma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

Vegeu també *poder judicial; Tribunal de Justícia de la Unió Europea*

— de pau

La Generalitat hi té competència i es fa càrrec de les indemnitzacions dels jutges i de la creació i la provisió de les secretaries i dels altres mitjans necessaris (en els termes de la LOPJ) **108.1**

El nomenament dels jutges correspon al Consell de Justícia de Catalunya **108.1**

— **de proximitat**

La Generalitat pot instar que s'estableixi en determinades poblacions un sistema de justícia de proximitat per a resoldre conflictes menors **108.2**

— **gratuïta**

La Generalitat té competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta **106.1**

jutges

Els que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3; 102.1**

La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir-ne les places vacants **101.1**

El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a proveir-ne les places vacants (en els termes de la LOPJ) **101.2**

Els que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya **102.2**

Vegeu també *magistrats*

— **de pau**

Vegeu *justícia de pau*

jutjats

La Generalitat en pot crear per delegació del Govern de l'Estat (en els termes de la LOPJ) **107.2**

Vegeu també *jutges*

L**legislació**

Vegeu també *procediment legislatiu*

— **de seguretat social**

La Generalitat té competència compartida per a desplegar-la i executar-la **165.1.a**

— **penal**

La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma d'aquesta legislació quan incideix en les competències de menors **166.3.b**

— **penitenciària**

En correspon a la Generalitat l'execució **168.1**

— processal

La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma d'aquesta legislació quan incideix en les competències de menors **166.3.b**

legislatura

El president o presidenta de la Generalitat ha de convocar eleccions quinze dies abans que fineixi **56.4**

Fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions, per manca d'elecció del president o presidenta de la Generalitat o per dissolució anticipada **66**

Vegeu també *Parlament de Catalunya*

literatura

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció literàries portades a terme a Catalunya **127.1.d.primera**

Vegeu també *llibres*

litoral

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà de la protecció del paisatge i la defensa del litoral **46.4**

La Generalitat té competència exclusiva en l'ordenació del litoral **149.3**

La Generalitat té competència exclusiva, dins l'ordenació del litoral, per a establir i regular plans territorials d'ordenació i ús del litoral i de les platges **149.3.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre, inclòs l'atorgament de concessions d'obres fixes a la mar, i sobre la regulació i la gestió del règim econòmic financer **149.3.b; 149.3.c**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'execució d'obres i actuacions al litoral que no siguin d'interès general **149.3.d**

Corresponen a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades al litoral **149.4**

Vegeu també *abocaments; mar*

llacs

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme **84.2.n**

llavors

La Generalitat hi té competència exclusiva **116.1.e**

Llei orgànica— **4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya**Vegeu *Estatut d'autonomia de Catalunya*— **del poder judicial**

Determina els termes en què el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent per a conèixer de recursos i de procediments i per a tutelar drets **95.1**

Determina l'abast i el contingut dels recursos que tenen com a última instància el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.2**

Determina en quins termes participa el Consell de Justícia de Catalunya en la proposta de nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.5**

Determina en quins termes participa el Consell de Justícia de Catalunya en la proposta de nomenament dels presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya **95.6**

Determina, juntament amb altres normes, les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya **98.1; 98.2**

Determina quins membres del Consell de Justícia de Catalunya han d'ésser nomenats pel Parlament **99.1**

Determina els termes en què el Consell de Justícia de Catalunya pot convocar els concursos per a proveir places vacants de jutges i magistrats **101.2**

Determina el marc en què es poden crear cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat **103.3**

La Generalitat s'hi ha d'atenir en l'exercici de les seves competències sobre les oficines judicials i els òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccionals **105**

Estableix en quins termes la Generalitat pot crear seccions i jutjats **107.2**

Estableix en quins termes correspon a la Generalitat la competència sobre els jutjats de pau i en quins termes correspon al Consell de Justícia de Catalunya el nomenament dels jutges de pau **108.1**

D'acord amb aquesta, la Generalitat pot instar que s'estableixi un sistema de justícia de proximitat **108.2**

La Generalitat exerceix totes les funcions i les facultats que aquesta llei reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya **109**

Lleialtat institucional

Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en aquest principi **3.1**

S'ha de valorar d'acord amb aquest principi l'impacte financer de les disposicions generals de l'Estat sobre la Generalitat o les de la Generalitat sobre l'Estat 209

lleis

Vegeu també *Estatut d'autonomia de Catalunya*; *Llei orgànica del poder judicial*; *procediment legislatiu*

— de Catalunya

Es poden determinar per llei ens locals altres que els municipis, les vegueries i les comarques 2.3

Les lleis de normalització lingüística estableixen l'oficialitat de l'aranès 6.5

La llei que regula el funcionament del Govern ha de regular la possibilitat que es reuneixi fora de Barcelona 10

La llei relativa a les comunitats catalanes a l'exterior ha d'establir els termes en què la Generalitat els ha de prestar assistència i hi ha de fomentar els vincles 13

Es pot establir per llei l'extensió dels drets estatutaris a persones altres que els ciutadans de Catalunya 15.3

Es pot establir per llei la gratuïtat de l'ensenyament en etapes no obligatòries 21.4

S'ha d'establir per llei un sistema de mesures per a garantir el dret d'accés a un habitatge digne 26

S'han de regular per llei les condicions d'exercici i els efectes dels drets de petició i de queixa, i també les obligacions de la Generalitat i dels ens locals com a institucions receptores 29.5

S'han de regular per llei les condicions d'exercici i les garanties del dret d'accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general i del dret a una bona Administració 30.3

S'han de determinar per llei els casos en què cal adoptar una carta de drets dels usuaris dels serveis públics i d'obligacions dels prestadors 30.3

S'han de determinar per llei, amb relació a l'aranès, drets i deures lingüístics altres que els estatutaris 36.3

S'ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya 37.2

S'ha de fer per llei la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets estatutaris 37.3

S'han de regular per llei les diferents unions estables de parella i les altres formes de convivència 40.7

- El règim electoral de Catalunya s'ha de regular per llei 56.1; 56.2; 56.3;
DT 2
- S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment de l'obligació de comparèixer davant una comissió d'investigació del Parlament 59.6
- El Parlament pot elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats 61.b
- El Parlament pot sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei 61.c
- S'ha de regular per llei la iniciativa legislativa popular que correspon als ciutadans 62.1
- S'ha de regular per llei la iniciativa legislativa que correspon als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial 62.1
- Les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1 han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic 62.2
- Les lleis de delegació legislativa al Govern no poden tenir per objecte ni la reforma de l'Estatut, ni les lleis de desenvolupament bàsic, llevat que siguin per a autoritzar l'establiment d'un text refós, ni la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets estatutaris, ni el pressupost de la Generalitat 63.1
- La delegació legislativa al Govern ha d'ésser expressa i s'ha de fer per llei 63.2
- Les lleis de delegació legislativa que autoritzin el Govern a formular un nou text articulat han de fixar les bases del text, i les que l'autoritzin a refondre textos legals han de determinar l'abast i els criteris de la refosa 63.3
- Les lleis de delegació poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius 63.4
- Es pot regular per llei la limitació de mandats del president o presidenta de la Generalitat 67.2
- S'ha de regular per llei l'estatut personal del president o presidenta de la Generalitat 67.5
- S'ha de determinar per llei el conseller o consellera que ha de suplir i substituir el president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció 67.8
- S'han de regular per llei l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern 68.3

- S'han d'establir per llei les funcions pròpies del conseller primer o consellera primera **69**
- S'ha de regular per llei l'organització de l'Administració de la Generalitat **71.6**
- S'han de determinar per llei les modalitats de descentralització funcional i les diverses formes de personificació de l'Administració de la Generalitat **71.6.a**
- S'han de determinar per llei les formes d'organització i gestió dels serveis públics de l'Administració de la Generalitat, i també la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i en la prestació dels serveis públics **71.6.b; 71.6.c**
- S'ha de determinar per llei l'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat **71.6.c**
- S'ha de regular per llei l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat **71.7**
- S'han de regular per llei la composició i les funcions de la Comissió Jurídica Assessora **72.1**
- S'han de regular per llei la composició i les funcions del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya **72.2**
- S'han de regular per llei la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels seus membres i els procediments relatius a l'exercici de les seves funcions, i se n'ha de garantir l'autonomia orgànica, funcional i pressupostària **77.3; 77.4**
- Es poden ampliar per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries **77.3**
- S'han de regular per llei els mecanismes destinats a garantir l'obligació de les administracions públiques i d'altres entitats i persones de cooperar amb el Síndic de Greuges, i les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació **78.5**
- S'han de regular per llei l'organització i les atribucions del Síndic de Greuges i l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament de la persona que n'ocupa el càrrec **79.2; 79.3**
- S'han de regular per llei l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes i l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament dels síndics de comptes **80.2; 81.2**
- S'han d'establir per llei els àmbits d'actuació del Consell de l'Audiovisual de Catalunya i els criteris d'elecció dels seus membres **82**
- S'han de regular per llei la creació, la modificació i la supressió de les comarques, i se n'ha d'establir el règim jurídic **83; 92.2**

- S'han de regular per llei la composició, l'organització i les funcions del Consell de Govern Locals 85
- S'han d'establir per llei els requisits per a l'aplicació del règim de consell obert en els municipis 86.2
- S'han de garantir per llei la descentralització i la capacitat suficients a les entitats municipals descentralitzades 86.7
- Les lleis no poden limitar el dret de cooperació entre els municipis si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que tenen reconeguda aquesta capacitat 87.2
- Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte les característiques que els diferencien 88
- S'ha d'establir per llei el règim especial del municipi de Barcelona 89
- S'han de regular per llei la creació, la modificació i la supressió de les vegueries, i se n'ha de desplegar el règim jurídic 91.4
- S'han de regular per llei la creació, la modificació i la supressió dels ens locals supramunicipals altres que la comarca, i se n'ha d'establir el règim jurídic 93
- S'ha d'establir per llei el règim especial de l'Aran 94.1; 94.3; 94.4
- S'han d'establir per llei els recursos financers suficients per al Consell General d'Aran 94.5
- S'ha de determinar per llei quins recursos extraordinaris de revisió correspon de resoldre al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.4
- Es poden establir per llei noves atribucions del Consell de Justícia de Catalunya 98.1
- S'han de determinar per llei la forma i l'abast en què els magistrats, els jutges i els fiscals han d'acreditar que coneixen el català i el dret propi de Catalunya 102.1; 102.2
- Es poden crear per llei cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat 103.3
- S'ha de fixar per llei la capitalitat de les demarcacions judicials 107.3
- S'ha de desplegar i concretar per llei la legislació bàsica de l'Estat en les matèries en què la Generalitat té competències compartides amb l'Estat 111
- S'ha d'establir per llei un marc de referència per a l'acolliment i la integració dels immigrants 138.1.d
- Es poden establir per llei procediments de relació entre els ens locals i la població 151.c

- S'ha d'establir per llei el règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat **177.1**
- Es poden establir per llei tributs propis de la Generalitat **203.5**
- S'ha de crear per llei, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut, l'Agència Tributària de Catalunya **204.4; DF 2**
- Els pressupostos de la Generalitat i dels organismes, les institucions i les empreses que en depenen s'aproven anualment per llei **212**
- S'han de regular per llei l'administració, la defensa i la conservació del patrimoni de la Generalitat **215.2**
- Les lleis poden autoritzar la Generalitat a constituir empreses públiques **216**
- La competència de la Generalitat en matèria de finançament local pot incloure la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals **218.2**
- S'ha de regular per llei un fons de cooperació local **219.1**
- La llei de finances locals ha de desplegar els principis i les disposicions de l'Estatut en aquesta matèria i ha de determinar els criteris de distribució entre els governs locals dels ingressos consistents en participacions en tributs i en subvencions incondicionades estatals **219.2; 220**
- S'ha de regular per llei la designació dels senadors que representen la Generalitat **DA 1.1; DA 1.2**
- Les lleis vigents en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut que siguin incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I s'hi han d'adaptar en el termini de dos anys **DT 1.1**
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis aprovades abans de l'entrada en vigor d'aquest **DT 1.2**
- de l'Estat
 - El Parlament pot elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats **61.b**
 - El Parlament pot sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei **61.c**
 - S'han de determinar per llei orgànica els termes en què el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diversos ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets estatutaris **95.1**
 - El projecte de llei de determinació i revisió de la demarcació i la planta judicials que el Govern de l'Estat trameti a les Corts Generals ha

- d'anar acompanyat de la proposta preceptiva del Govern de la Generalitat 107.1
- Es poden fixar per llei, com a principis o mínim comú normatiu, les bases en què s'ha d'emmarcar l'exercici per la Generalitat de la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva en les matèries en què té competències compartides amb l'Estat 111
- La Generalitat ha de respectar la legislació bàsica de l'Estat i la reserva de llei orgànica en l'exercici de la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions 118.1
- La Generalitat ha de respectar la legislació bàsica de l'Estat en l'exercici de la competència compartida sobre l'activitat financera de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya 120.2
- La Generalitat les ha de respectar en l'exercici de la competència executiva en matèria de salvament marítim 132.3
- Es pot establir per llei que la Generalitat participi en la gestió d'infraestructures de transport d'interès general, o que l'assumeixi 140.3
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat participa en la planificació i la programació de ports i aeroports d'interès general 140.4
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat participa en la gestió de la xarxa viària de titularitat estatal 140.5
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat participa en la planificació i la programació de les infraestructures de la xarxa ferroviària de titularitat estatal 140.6
- S'han de determinar per llei els termes en què correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de comunicacions electròniques 140.7
- La Generalitat ha de respectar la legislació bàsica de l'Estat en la regulació del règim jurídic de la propietat del sòl 149.5.b
- S'han de determinar per llei els termes en què la Generalitat ha de participar en la gestió del registre estatal d'entitats religioses 161.2.a
- S'han d'establir per llei els termes en què la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra exerceix les funcions en l'àmbit de la policia judicial i de la investigació criminal 164.5.c
- La Generalitat les ha de respectar en la participació en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya 171.c
- S'ha de regular per llei la participació de la Generalitat en les institucions, els organismes i els procediments de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències 174.3

Es poden establir per llei els termes en què la Generalitat ha de participar en els processos de designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial **180**

La Comissió Bilateral Generalitat - Estat delibera, fa propostes i, si escau, adopta acords amb relació als projectes de llei que incideixen en la distribució de competències entre l'Estat i la Generalitat **183.2.a**

Les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat s'han de regular per llei orgànica (art. 157.3 CE), que s'ha d'interpretar harmònicament amb les normes de l'Estatut **201.1; DA 12**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de proposar mesures de cooperació per a garantir l'equilibri del sistema de finançament quan pugui ésser alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea **210.3**

La reforma de l'Estatut s'ha de fer per llei orgànica **222.1.b; 223.1.b; 223.1.d; 223.1.i**

El Govern de l'Estat ha de tramitar com a projecte de llei els acords a què arribi amb el Govern de la Generalitat per a la modificació de la relació de tributs estatals cedits **DA 7**

El Govern de l'Estat ha de tramitar com a projecte de llei l'acord de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat que determini l'abast i les condicions de la cessió de tributs estatals **DA 7**

El primer projecte de llei de cessió d'impostos que s'aprovi a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut ha de contenir de percentatge de cessió determinat respecte a diversos impostos **DA 8; DA 9; DA 10**

Vegeu també *Llei orgànica del poder judicial*

llengua

Totes les persones tenen dret a no ésser discriminades per raons lingüístiques **32**

Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial **35.4**

Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori **44.2**

— de signes catalana

Els poders públics n'han de garantir l'ús **50.6**

Ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte **50.6**

— oficial

Ho és el català, que és la llengua pròpia de Catalunya, i també ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol **6.1; 6.2**

- Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les 6.2
- Els poders públics han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici del dret d'utilitzar les dues llengües oficials i el compliment del deure de conèixer-les 6.2
- No hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües oficials 6.2
- Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, validesa i eficàcia plenes 32
- Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la que elegeixin 33.2
- Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada 33.2
- Cap persona, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, no pot patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, i no es pot exigir a ningú cap mena de traducció 33.2
- Els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia han d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials 33.3
- L'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 33.4
- Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la que elegeixin en llur condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis 34
- Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística 34
- El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la que elegeixin 35.5
- Les proves dels concursos i les oposicions de magistrats, jutges i fiscals, si tenen lloc a Catalunya, es poden fer en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat o candidata 101.3
- El personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials 102.4
- Vegeu també *aranès; castellà; català*

— **pròpia**

La de Catalunya és el català 6.1

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament 6.1

La de l'Aran és l'occità, amb la denominació d'*aranès* 6.5

El coneixement suficient de la llengua i del dret propis de Catalunya ha d'ésser valorat d'una manera específica i singular per a obtenir una plaça en els concursos de trasllat de magistrats, jutges i fiscals 102.3

La Generalitat té competència exclusiva per a determinar-ne l'abast, els usos i els efectes jurídics de l'oficialitat 143.1

La Generalitat té competència exclusiva en la normalització lingüística del català 143.1

La Generalitat i el Conselh Generau d'Aran tenen competència sobre la normalització lingüística de l'occità 143.2

Vegeu també *aranès; català*

lleure

Els poders públics han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure 44.3

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.k

La Generalitat hi té competència exclusiva 134.3

La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tenen per objecte desenvolupar-lo 134.4

Vegeu també *activitats marítimes; activitats recreatives*

llibertat

La llibertat col·lectiva de Catalunya troba en les institucions de la Generalitat el nexa amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles **preàmbul**

El poble català proclama la llibertat com un dels valors superiors de la seva vida col·lectiva **preàmbul**

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats que reconeixen l'Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya 4.1; 15.1; 37.4

Els poders públics han de promoure les condicions perquè tant la dels individus com la dels grups siguin reals i efectives 4.2

Els poders públics l'han de promoure 4.3

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat 44.1

Vegeu també *memòria històrica; Síndic de Greuges*

— d'ensenyament

La Generalitat ha de respectar el dret a la llibertat d'ensenyament en l'exercici de la competència compartida en matèria d'ensenyament no universitari 131.3

— religiosa

Els poders públics han de vetllar per la convivència religiosa i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques, i han de fomentar les relacions interculturals 42.7

La Generalitat hi té competència executiva 161.2

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la participació en la gestió del registre estatal; l'establiment d'acords i convenis de cooperació amb les esglésies, les confessions i les comunitats religioses que hi estiguin inscrites, i la promoció, el desenvolupament i l'execució dels acords i dels convenis signats entre l'Estat i les dites esglésies, confessions i comunitats 161.2

Vegeu també *entitats religioses; igualtat; pluralisme en els mitjans de comunicació*

llibres

La Generalitat té competència exclusiva per a establir les mesures relatives a la producció i la distribució de llibres, i per a gestionar-ne el dipòsit legal i atorgar-ne els codis d'identificació 127.1.a

Vegeu també *béns documentals, bibliogràfics i culturals; biblioteques; patrimoni documental i bibliogràfic*

— de comptadoria d'hipoteques

Vegeu *notaris arxivers de protocols de districte*

llicències de doblatge

La Generalitat té competència exclusiva sobre el control i la concessió d'aquestes a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya 127.1.a.segon

Vegeu també *cinema; cultura*

lliure competència

La Generalitat, respecte a les activitats econòmiques que s'exerceixen principalment a Catalunya, té competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en els mercats 154.1

La Generalitat, respecte a les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no ultrapassi el territori de Catalunya, té competència executiva en matèria de defensa de la competència 154.2

lloges de contractació

La Generalitat hi té competència compartida 119.4

Vegeu també *pesca*

LOPJ

Vegeu *Llei orgànica del poder judicial*

M

magistrats

Per a prestar llurs serveis a Catalunya han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials 33.3

Els nomenaments i els cessaments dels que s'incorporen a la carrera judicial temporalment en òrgans jurisdiccionals situats a Catalunya són proposats al Consell General del Poder Judicial i expedits pel Consell de Justícia de Catalunya 98.2.b

La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya la convocatòria d'oposicions i concursos per a proveir-ne les places vacants 101.1

El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a proveir-ne les places vacants 101.2

Els que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català 102.1

La Generalitat participa en la designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial 180

Vegeu també *jutges*

malalties professionals

Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

maltractaments

Vegeu *dones; drets; persones grans; violència de gènere*

mancomunitats

Vegeu *cooperació local*

mandat

Vegeu *diputats; legislatura*

mar

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca marítima en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca recreativa en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes, que inclou el marisqueig, l'aqüicultura, el busseig professional i la formació i les titulacions en matèria d'activitats d'esbarjo **119.3**

La Generalitat té competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer **119.4**

La Generalitat té competència executiva en matèria de salvament marítim **132.3**

La Generalitat té competència compartida sobre la regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat i del medi ambient marí i aquàtic, si no té per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítics **144.1.c**

La Generalitat té competència compartida en la regulació i la gestió dels abocaments efectuats en les aigües interiors **144.1.g**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre, inclòs l'atorgament de concessions d'obres fixes a la mar, i sobre la regulació i la gestió del règim econòmic financer **149.3.b; 149.3.c**

La Generalitat té competència exclusiva en el transport marítim **169.6**

Vegeu també *espais naturals; litoral; medi ambient*

marina mercant

La Generalitat, en l'exercici de la competència exclusiva sobre el transport marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya, ha de respectar les competències de l'Estat en marina mercant i ports **169.6**

marisqueig

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo i gestionar-lo i per a establir les condicions per a practicar-lo, i també per a regular-ne i gestionar-ne els recursos **119.3.a**

mecanismes d'anivellament i de solidaritat

El finançament de la Generalitat no ha de comportar efectes discriminatoris envers Catalunya respecte a les altres comunitats autònomes (art. 138.2 CE) **201.4; DA 4**

Els recursos de la Generalitat són, entre altres, els que deriven dels seus ingressos tributaris, ajustats a l'alça o a la baixa en funció de la seva participació en aquests mecanismes **206.1**

Els recursos financers de què disposi la Generalitat es poden ajustar perquè el sistema estatal de finançament disposi de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat entre les comunitats autònomes **206.3**

La Generalitat, si escau, en rep recursos **206.3**

S'han de determinar d'acord amb el principi de transparència, i se n'ha d'avaluar el resultat quinquennalment **206.4**

L'Estat ha de garantir que llur aplicació no alteri en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes *per capita* entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament **206.5**

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat n'acorda la contribució **210.2.b**

medi ambient

Totes les persones tenen dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació **27.2**

Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient **46.1**

Es regulen els objectius de les polítiques mediambientals **46.2**

Els governs locals tenen competències pròpies en la protecció del medi ambient **84.2.j**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la planificació i l'adopció de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos i dels ecosistemes pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.b**

La Generalitat té competència executiva sobre l'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos i dels ecosistemes aquàtics pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides **117.3.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits en aigües interiors **119.2**

La Generalitat hi té competència compartida, i és competent per a l'establiment de normes addicionals de protecció **144.1**

La Generalitat té competència compartida sobre els instruments de planificació ambiental **144.1.a**

- La Generalitat té competència compartida sobre les mesures de sostenibilitat, fiscalitat i recerca ambientals [144.1.b](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre els recursos naturals, la flora i la fauna, la biodiversitat i el medi ambient marí i aquàtic [144.1.c](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre la producció d'envasos i embalatges [144.1.d](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre la generació, la gestió, el trasllat i la disposició final de residus [144.1.e](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació de sòl i subsòl [144.1.f](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre els abocaments efectuats en aigües interiors i en aigües superficials i subterrànies internes [144.1.g](#)
- La Generalitat té competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments en aigües superficials i subterrànies [144.1.g](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació atmosfèrica [144.1.h](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre l'emissió de gasos d'efecte hivernacle [144.1.i](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre la promoció de les qualificacions d'actuacions respectuoses amb el medi [144.1.j](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre la prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient, i sobre el règim sancionador [144.1.k](#)
- La Generalitat té competència compartida sobre les mesures de protecció de les espècies i sobre el règim sancionador [144.1.l](#)
- La Generalitat exerceix determinades competències en aquesta matèria per mitjà del Cos d'Agents Rurals [144.6](#)
- La gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre ha de respectar les excepcions que es puguin establir per motius mediambientals en les aigües costaneres interiors i de transició [149.3.b](#)
- La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat ambiental [162.3.b](#)
- La Generalitat té facultats d'execució de la legislació estatal sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics [164.3.b](#)
- Vegeu també *Cos d'Agents Rurals; desenvolupament sostenible; deures en l'àmbit del medi ambient; drets en l'àmbit del medi ambient; espais naturals; recursos naturals*

mediació**— en l'àmbit cooperatiu**

La Generalitat hi té competència exclusiva 124.2.h

— en l'àmbit judicial

La Generalitat pot establir instruments i procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes judicials en les matèries de la seva competència 106.2

— en matèria d'esport

La Generalitat té competència exclusiva en l'ordenació dels òrgans competents 134.1.b

— en matèria de consum

Els poders públics han de garantir-ne els instruments 49.2

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-ne òrgans i procediments 123.c

— en matèria de transports terrestres

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-la 169.1.e

— laboral

La Generalitat l'ha de promoure per a resoldre conflictes d'interessos entre els diversos agents socials 45.6

La Generalitat té competència executiva en els instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals 170.1.k

Vegeu també *relacions laborals*

— social

Els poders públics han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació 42.7

medicina

Vegeu també *drets en l'àmbit de la salut; metges; personal sanitari*

— forense

Correspon a la Generalitat la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia (en el marc de la LOPJ) 105

memòria històrica

La Generalitat i els altres poders públics han de vetllar perquè es conegui i perquè es converteixi en símbol permanent dels valors democràtics 54

mentions de qualitat

La Generalitat té competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat (en el marc de l'art. 149.1.13 CE) 128.1; 128.2

La Generalitat participa en els òrgans de les denominacions que ultrapassen el territori de Catalunya, i exerceix facultats de gestió i control sobre llurs actuacions a Catalunya **128.3**

La Generalitat exerceix les obligacions de protecció de les denominacions d'origen i de les indicacions geogràfiques protegides **128.4**

Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions geogràfiques i de qualitat fora del territori de Catalunya **128.4**

menors

Tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per a desenvolupar llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social **17**

La Generalitat té competència exclusiva per a qualificar les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals **127.1.a.tercer**

Llur protecció és competència exclusiva de la Generalitat **166.3.a**

La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que hi incideixi **166.3.b**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular de manera específica el transport escolar o de menors **169.1.d**

Vegeu també *infants*

mercaderies

Vegeu *transport*

mercat

Vegeu també *lliure competència*

— assegurador

La Generalitat hi té competència compartida **126.2; 126.3; 126.4**

— de les telecomunicacions

Vegeu *Comissió del Mercat de les Telecomunicacions*

— de treball

Les persones que en són excloses tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu **25.2**

mercats de valors

La Generalitat té competència compartida en els mercats de valors i centres de contractació situats a Catalunya **145**

Vegeu també *Comissió Nacional del Mercat de Valors*

Mesa

— del Congrés dels Diputats

El Parlament pot presentar-li proposicions de llei **61.b**

— del Parlament

El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions 59.1

meteorologia

Correspon a la Generalitat l'establiment d'un servei meteorològic propi 144.5

Correspon a la Generalitat el subministrament d'informació meteorològica i climàtica 144.5

Correspon a la Generalitat la recerca meteorològica i climàtica i l'elaboració de la cartografia climàtica 144.5

metges

Han de respectar les instruccions anticipades dels pacients sobre intervencions i tractaments mèdics 20.2

Els usuaris de la sanitat pública tenen dret que siguin respectades llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa 23.2

La Generalitat té competència compartida sobre el règim estatutari i la formació del personal al servei del sistema sanitari públic 162.3.e

mines

Vegeu *règim miner*

Ministeri**— d'Economia i Hisenda**

La Generalitat col·labora en les activitats d'inspecció i sanció que aquest exerceix sobre les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya 120.4

— Fiscal

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin a l'hora de relacionar-s'hi 33.2

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya el representa a Catalunya, i exerceix les funcions que estableix el seu estatut orgànic 96.1; 96.4

La Generalitat pot subscriure-hi convenis 96.4

Vegeu també *Fiscalia*

mitjans de comunicació social

El català és la llengua d'ús normal i preferent en els públics 6.1

Els poders públics han de procurar que els electors en rebin una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals 43.3

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el dret a rebre'n una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós 52.1

La informació dels de titularitat pública ha d'ésser neutral 52.1

La Generalitat hi té competència compartida 146.2

La Generalitat hi ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya 146.3

Vegeu també *serveis de comunicació*

mobilitat

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació que en fomentin la millora 48.1

— internacional

La Generalitat té competència exclusiva en la promoció de la mobilitat internacional en matèria de joventut 142.1.b

— reduïda

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació que garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda 48.1

moció de censura

L'aprovació d'una moció de censura és causa de cessament del president o presidenta de la Generalitat 67.7

mort

Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat el procés de llur mort 20.1

Vegeu també *drets en l'àmbit de la salut*

Mossos d'Esquadra

Vegeu *Polícia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra*

moviment cooperatiu

Vegeu *cooperatives*

multes

Constitueixen part dels recursos de les finances de la Generalitat 202.3.j

multilateralitat

És un dels principis pels quals es regeixen les relacions de la Generalitat amb l'Estat 3.1

La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen 176.1

municipi de Barcelona

Disposa d'un règim especial 89

Vegeu també *Ajuntament de Barcelona; ciutat de Barcelona*

municipis

Integren el sistema institucional de la Generalitat 2.3

Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries 83.1

L'Estatut els garanteix un nucli de competències pròpies i plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i legalitat 84.1; 86.3

Són els ens locals bàsics de l'organització territorial i el mitjà de participació de la comunitat local en els afers públics 86.1

El govern i l'administració de cada un corresponen a l'ajuntament 86.2

Els actes i els acords que adopten no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració 86.4

Disposen de plena capacitat d'autoorganització dins el marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipals 87.1

Tenen dret a associar-se amb altres i cooperar entre ells i amb altres ens públics per a exercir llurs competències i tenen capacitat per a establir convenis i crear mancomunitats, consorcis i associacions 87.2

Tenen potestat normativa en l'àmbit de llurs competències 87.3

Les lleis que afecten llur règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer han de tenir en compte les diferents característiques que tenen 88

Llur voluntat de col·laboració i associació fonamenta la creació d'ens locals supramunicipals altres que la comarca 93

La Generalitat hi té competència exclusiva amb relació a la creació, la supressió i l'alteració dels termes, a la denominació, la capitalitat i els símbols, als topònims i a la determinació dels règims especials 151.b

La Generalitat té competència exclusiva sobre la determinació de llurs competències i potestats pròpies, en els àmbits especificats per l'article 84 160.1.b

L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir, per delegació, llurs funcions de gestió tributària 204.5

Vegeu també *cooperació local; ens locals; entitats municipals descentralitzades; municipi de Barcelona*

muntanya

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà de polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya 46.4

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme **84.2.n**

El Conselh Generau d'Aran té les facultats que la llei li atribueix en les actuacions de muntanya **94.4**

La Generalitat té competència compartida en la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de les vies pecuàries **116.2.b**

Vegeu també *forest; medi ambient*

museus

La Generalitat té competència exclusiva sobre els que no són de titularitat estatal **127.1.c; 127.1.d.segon**

La Generalitat té competència executiva sobre els que són de titularitat estatal, si l'Estat no se'n reserva expressament la gestió **127.2**

música

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció musicals portades a terme a Catalunya **127.1.d.primer**

mutualitats

— d'accidents de treball i malalties professionals

La Generalitat té competència compartida en la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que a compleixen a Catalunya **165.1.d**

— de previsió social

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les no integrades en el sistema de seguretat social **126.1**

La Generalitat té competència compartida sobre llur activitat **126.3**

N

nació

Vegeu *Catalunya*

nacionalitat

Vegeu també *Catalunya; igualtat*

— espanyola

Els estrangers que l'adquireixen, si tenen veïnatge administratiu a Catalunya i no manifesten llur voluntat en contra, resten sotmesos al dret civil català **14.2**

natura

Els poders públics han de fer efectives les condicions per a preservar-la **46.3**

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics **164.3.b**

Vegeu també *medi ambient; paisatge; recursos naturals*

negociació col·lectiva

Vegeu *relacions laborals*

no-discriminació

Vegeu *igualtat*

nomenaments

Vegeu *Consell de Justícia de Catalunya; Consell General del Poder Judicial; conseller primer o consellera primera; concursos; Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya; diputats; funcionaris; jutges; Llei orgànica del poder judicial; magistrats; notaris; notaris arxivers de protocols de districte; president o presidenta de la Generalitat; publicació dels nomenaments; registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles*

normalització lingüística

Vegeu *aranès; català; política lingüística*

normativa

Vegeu també *potestat normativa*

— de l'Estat

Correspon a la Generalitat la potestat reglamentària per a executar-la **112**

— de la Unió Europea

Correspon a la Generalitat desplegar-la, aplicar-la i executar-la quan afecti l'àmbit de les seves competències **113**

Si una normativa europea substitueix la legislació bàsica de l'Estat, la Generalitat pot adoptar la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees **189.3**

Vegeu també *Unió Europea*

— penitenciària

La Generalitat té competència executiva per a dictar disposicions que l'adaptin a la realitat social de Catalunya **168.1.a**

— sobre habitatges

La Generalitat hi té competència exclusiva **137.1**

Vegeu també *habitatge*

— tributària

La Generalitat té competència exclusiva sobre la determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions i les fundacions que estableixi la normativa tributària i que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.1.b; 118.2.b**

Vegeu també *sistema tributari*

normes

— de la Generalitat

Tenen eficàcia territorial **14.1**

Llur publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* és suficient perquè entrin en vigor **68.5**

Les que tenen rang de llei vigents en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la vigència per un termini màxim de dos anys **DT 1.1**

Els grups parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les que tenen rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest **DT 1.2**

— de procediment administratiu

La Generalitat té competència exclusiva en les que deriven de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la mateixa Generalitat **159.1.c**

— processals

Correspon a la Generalitat dictar les que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya **130**

notaries

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin a l'hora de relacionar-s'hi **33.2**

La Generalitat hi té competència executiva **147.1**

La Generalitat té competència executiva per a establir les demarcacions notariales **147.1.c**

Vegeu també *notaris; registres de la propietat, mercantils i de béns mobles*

notaris

Per a prestar llurs serveis a Catalunya han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

La Generalitat té competència executiva per a nomenar-ne i per a administrar i resoldre les oposicions i els concursos corresponents **147.1.a**

Els candidats a proveir les notaries han d'ésser admesos en igualtat de drets i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans **147.1.a**

La Generalitat participa en l'elaboració dels programes d'accés al Cos de Notaris als efectes de l'acreditació del coneixement del dret català **147.1.b**

— **arxivers de protocols de districte**

La Generalitat té competència executiva per a nomenar-ne **147.1.d**

O

obra social

Vegeu caixes d'estalvis

obres

— **de regatge**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació i l'execució de les actuacions que hi estan relacionades pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.e**

— **hidràuliques**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de les que són en aigües que pertanyen a conques hidrogràfiques internes i que no són qualificades d'interès general **117.1.a**

Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de les que són d'interès general, sobre les quals té competència executiva **117.2**

Correspon a la Generalitat l'execució i l'explotació de les de titularitat estatal, si s'estableix per mitjà de conveni, pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides **117.3.b**

— **públiques**

Són competència exclusiva de la Generalitat les que s'executen al territori de Catalunya i que no han estat qualificades d'interès general ni afecten una altra comunitat autònoma **148.1**

La qualificació d'interès general d'aquestes obres requereix l'informe previ de la Generalitat **148.2**

La Generalitat participa en la planificació i la programació de les qualificades d'interès general **148.2**

La Generalitat pot subscriure convenis de col·laboració per a la gestió dels serveis públics als quals quedin afectades o adscrites obres públiques qualificades d'interès general o que afectin una altra comunitat autònoma **148.3**

Correspon a la Generalitat la gestió dels serveis públics de la seva competència als quals quedin afectades o adscrites obres públiques que no siguin d'interès general **148.3**

Correspon a la Generalitat l'execució i la gestió de les d'interès general situades al litoral català **149.4**

occità

És oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen l'Estatut i les lleis de normalització lingüística **6.5**

La Generalitat i el Conselh Generau d'Aran tenen la competència sobre la normalització lingüística de l'occità **143.2**

Vegeu també *aranès*

oci

Vegeu *lleure*

ocupació

Els treballadors tenen dret a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació **25.1**

Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació **41.1**

Els poders públics han d'impulsar les polítiques d'ocupació plena **45.3**

Els governs locals tenen competències pròpies sobre el foment de l'ocupació **84.2.i**

La Generalitat té competència executiva en les polítiques actives d'ocupació **170.1.b**

La Generalitat té competència executiva en la intermediació laboral **170.1.d**

Correspon a la Generalitat la competència executiva en els procediments de regulació d'ocupació **170.1.f**

Vegeu també *treball*

— pública

La Generalitat té competència executiva per a aprovar-ne l'oferta pel que fa al personal no judicial al servei de l'Administració de justícia **103.2.a**

La Generalitat té competència compartida per a desenvolupar-ne els principis ordenadors **136.b**

oficines

— a l'exterior

La Generalitat té competència exclusiva per a crear oficines a l'estranger per a la promoció del turisme **171.b**

La Generalitat en pot establir per a promoure els interessos de Catalunya **194**

Vegeu també *acció exterior; turisme*

— judicials

Correspon a la Generalitat determinar-ne la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió **105**

Onze de Setembre

És un dels símbols nacionals de Catalunya **8.1**

És la Diada de Catalunya **8.3**

opció lingüística

Totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya **33.1**

Aquest dret obliga els organismes públics i les entitats privades que en depenen **33.1**

Per a garantir aquest dret, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia han d'acreditar que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

Per a garantir aquest dret, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials **33.4**

Vegeu també *deures lingüístics; drets lingüístics*

operacions de crèdit

Llur producte constitueix part dels recursos de les finances de la Generalitat **202.3.i**

oposicions

— a l'Administració de justícia

La Generalitat en proposa la convocatòria al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Ca-

talunya per a proveir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals **101.1**

Les proves dels concursos i les oposicions de magistrats, jutges i fiscals, si tenen lloc a Catalunya, es poden fer en qualsevol de les dues llengües oficials, a elecció del candidat o candidata **101.3**

— **al Cos de Notaris**

Vegeu *notaris*

ordenació

— **del litoral**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149.3**

Vegeu també *litoral*

— **del paisatge**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149.1**

Vegeu també *paisatge*

— **del sector pesquer**

La Generalitat hi té competència compartida **119.4**

Vegeu també *pesca*

— **del territori**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.a**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149**

— **farmacèutica**

Correspon a la Generalitat (en el marc de l'art. 149.1.16 CE) **162.2**

ordre

— **protocol·lari**

El Parlament ha de fixar l'ordre protocol·lari de les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya **8.5**

Vegeu també *protocol; símbols nacionals*

— **públic**

El dret d'accés a la informació mediambiental de què disposen els poders públics només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats **27.3**

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra exerceix totes les funcions en aquest àmbit **164.5.a**

— **social**

La Generalitat té competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou la potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social **170.1.h**

Vegeu també *relacions laborals*

organismes**— comuns**

La Generalitat i l'Estat poden subscriure convenis i tractats que incloguin la creació d'organismes comuns amb comunitats i territoris que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya **12**

— estatals econòmics i socials

La Generalitat designa membres dels òrgans de direcció de determinats organismes estatals o participa en els processos per a designar-ne, i pot sol·licitar a l'Estat que creï delegacions territorials d'alguns d'aquests organismes **182; 183.2.f; DF 4**

— internacionals

La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè el català hi sigui present i s'utilitzi **6.3**

La Generalitat ha de participar en els competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya **198**

organismes genèticament modificats

La Generalitat té competència exclusiva en les llavors i els planters, especialment pel que fa als organismes genèticament modificats **116.1.e**

organització**— de l'Administració de la Generalitat**

Les lleis l'han de regular **71.6**

Vegeu també *Administració de la Generalitat*

— de l'Aran

Es regula **94**

Vegeu també *Aran*

— judicial

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional en què culmina **95.1**

— territorial

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

La Generalitat hi té competència exclusiva **151**

Vegeu també *comarques; ens locals; municipis; vegueries*

organitzacions**— agràries i ramaderes**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-ne la participació en organismes públics **116.1.c**

— **culturals**

La Generalitat n'ha de promoure la projecció internacional i l'afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional 200

— **de consumidors i usuaris**

Els poders públics hi han de donar suport 49.2

— **del tercer sector social**

Tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials 24.4

Vegeu també *entitats associatives*

— **empresarials**

Tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social 25.5

Han d'estar representades en l'espai català de relacions laborals 45.4

Han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.6

Vegeu també *relacions laborals*

— **esportives**

La Generalitat n'ha de promoure la projecció internacional i, si escau, l'afiliació a les entitats internacionals afins 200

— **professionals**

Han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin 45.7

— **sindicals**

Vegeu *sindicats*

— **socials**

La Generalitat n'ha de promoure la projecció internacional i, si escau, l'afiliació a les entitats internacionals afins 200

òrgans— **consultius de la Unió Europea**

La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant els òrgans consultius i preparatoris del Consell i de la Comissió de la Unió Europea si tracten afers que són de la seva competència 187.1

— **consultius del Govern**

La Comissió Jurídica Assessora és l'alt òrgan consultiu 72.1

El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya ho és en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals 72.2

— **de participació en matèria d'ensenyament no universitari**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a regular-los 131.2.a

— **economicoadministratiu**

La Generalitat assumeix, per mitjà d'aquests, la revisió per la via administrativa de les reclamacions contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya **205**

— **jurisdiccionals**

Es regulen les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte a aquests òrgans **98.2**

Correspon a la Generalitat determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccionals **105**

orientació jurídica gratuïta

Vegeu *justícia gratuïta*

orientació sexual

Els poders públics han de promoure la igualtat de les unions estables de parella, amb independència de l'orientació sexual de llurs membres **40.7**

Els poders públics han de promoure l'eradicació de l'homofòbia **40.8**

Vegeu també *igualtat*

P

paisatge

Totes les persones tenen dret a gaudir-ne en condicions d'igualtat **27.1**

Totes les persones tenen el deure de fer-ne un ús responsable **27.1**

Els poders públics han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic **46.3**

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà de la protecció del paisatge i la defensa del litoral **46.4**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir les directrius d'ordenació i gestió del paisatge i de les actuacions que hi incideixen **149.1.a**

paradors de turisme

La Generalitat participa en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya **171.c**

paritat entre dones i homes

Els poders públics l'han de garantir **41.2**

La llei electoral n'ha d'establir els criteris per a l'elaboració de les llistes electorals **56.3**

Vegeu també *dones*

Parlament de Catalunya

Ha definit Catalunya com a nació **preàmbul**

Integra la Generalitat, juntament amb la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II **2.2**

Ha de regular les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya i n'ha de fixar l'ordre protocol·lari **8.5**

La seva seu permanent és la ciutat de Barcelona, sens perjudici que es pugui reunir en altres llocs, d'acord amb el que estableix el Reglament del Parlament **10**

Designa una autoritat independent que vetlla per protegir els drets de les persones relatius a les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat **31; 156.d**

Representa el poble de Catalunya **55.1**

Exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern **55.2**

És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític **55.2**

Se'n regulen les funcions **55.2; 61**

És inviolable **55.3**

Es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys **56**

Els que en són membres són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec **57**

Gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària **58**

Té un president o presidenta i una mesa elegits pel Ple **59**

Se'n regula el règim de reunions i sessions **60**

Es regula la iniciativa legislativa **62**

Elegeix el president o presidenta de la Generalitat d'entre els seus membres **67.2**

Resta dissolt automàticament si cap candidat o candidata no és elegit un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura **67.3**

No pot ésser dissolt pel conseller o consellera que supleix o substitueix el president o presidenta de la Generalitat **67.8**

El president o presidenta de la Generalitat li dóna compte del nomenament i la separació del conseller primer o consellera primera **69.1**

Els membres del Govern tenen drets i obligacions envers el Parlament **73**

- El president o presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant seu de forma solidària 74.1
- Pot ésser dissolt pel president o presidenta de la Generalitat 75
- Proposa al president o presidenta de la Generalitat dues terceres parts dels membres del Consell de Garanties Estatutàries 77.1
- Elegeix el síndic o síndica de greuges 79.1
- La Sindicatura de Comptes en depèn orgànicament 80.2
- Designa els síndics de la Sindicatura de Comptes 81.1
- El fiscal o la fiscal superior de Catalunya li ha de trametre i presentar la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 96.3
- Designa els membres del Consell de Justícia de Catalunya que determini la llei orgànica del poder judicial 99.1
- Designa l'autoritat competent encarregada de vetllar per garantir el dret a la protecció de dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat 156.d
- Estableix per llei el règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat 177.1
- Els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat hi poden comparèixer 179
- La Comissió Bilateral Generalitat - Estat li trasllada una memòria anual 183.3
- Ha de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions pertinents sobre les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents 185.1
- Ha de formular observacions amb relació a les iniciatives presentades per l'Estat davant la Unió Europea 186.4
- Pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú 187.4
- La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat li ret comptes 210.4
- Li correspon, juntament amb el Govern de la Generalitat, la iniciativa de la reforma de l'Estatut 222; 223
- Vegeu també *diputats; eleccions al Parlament; grups parlamentaris; lleis de Catalunya; règim electoral del Parlament; procediment legislatiu; Reglament del Parlament*

Parlament Europeu

- El Parlament de Catalunya hi pot establir relacions en àmbits d'interès comú 187.4

participació

- Els poders públics han de facilitar la de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social 4.2
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics 29.1
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats 29.2
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament 29.3; 62.1
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament 29.4
- Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals 29.5
- Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments 29.6
- Els poders públics l'han de fomentar en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític 43.1
- Els poders públics l'han de facilitar, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori 43.2
- Les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals l'han de promoure 43.3
- El sistema electoral ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori 56.2
- La Generalitat té competència exclusiva en la promoció de les iniciatives de participació de la gent jove 142.1.b
- Vegeu també *cooperatives; dones; ensenyament; Generalitat; organitzacions del tercer sector social; organitzacions empresarials; sindicats; treballadors; Unió Europea*

patrimoni

- Vegeu també *impost sobre el patrimoni; impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats*

— arqueològic

- Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés 44.5
- La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració 127.1.b.segon
- Vegeu també *patrimoni cultural*

— **arquitectònic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **artístic**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés **44.5**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l i difondre'l **127.1.d.segon**

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **bibliogràfic**

Vegeu *patrimoni documental i bibliogràfic*

— **científic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **cultural**

Totes les persones tenen el deure de respectar-lo i preservar-lo **22.2**

Els poders públics n'han de fomentar la conservació i la difusió **44.4**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés **44.5**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i executar mesures destinades a garantir-ne l'enriquiment i la difusió i a facilitar-hi l'accés **127.1.b.primier**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració **127.1.b.segon**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre els béns mobles i immobles que l'integren **127.1.b.tercer**

La Generalitat té competència exclusiva per a protegir-lo **127.1.b.quart**

La Generalitat té competència exclusiva per a conservar i recuperar els béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic **127.1.c.tercer**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l i difondre'l **127.1.d.segon**

Vegeu també *cultura*

— **de la Generalitat**

Els seus rendiments integren els recursos de les finances de la Generalitat [202.3.g](#)

És integrat pels béns i els drets dels quals és titular i pels que adquireixi per qualsevol títol jurídic [215.1](#)

Una llei del Parlament n'ha de regular l'administració, la defensa i la conservació [215.2](#)

— **documental i bibliogràfic**

La Generalitat té competència exclusiva per a conservar i recuperar els béns que l'integren [127.1.c.tercer](#)

Vegeu també *béns documentals, bibliogràfics i culturals; patrimoni cultural*

— **etnològic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració [127.1.b.segon](#)

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **històric**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés [44.5](#)

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració [127.1.b.segon](#)

Vegeu també *patrimoni cultural*

— **industrial**

Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar-hi l'accés [44.5](#)

— **monumental**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l i difondre'l [127.1.d.segon](#)

— **natural**

Totes les persones tenen el deure de col·laborar per a conservar-lo [27.2](#)

Els poders públics han d'establir les condicions que en permetin el gaudi a tothom [46.3](#)

— **tècnic**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la inspecció, l'inventari i la restauració [127.1.b.segon](#)

Vegeu també *patrimoni cultural*

Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Vegeu *Arxiu de la Corona d'Aragó*

patronats

La Generalitat té competència exclusiva per a regular els de les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya **118.2.a**

pau

Catalunya afirma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3**

La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món **51.1**

Vegeu també *justícia de pau*

peatges

Les inversions de l'Estat a Catalunya es poden emprar per a alliberar peatges **DA 3.1**

pel·lícules

Vegeu *cinema*

pensions

Vegeu també *entitats gestores de plans i fons de pensions*

— no contributives

La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou el reconeixement i la gestió de les pensions no contributives **165.1.e**

personal**— al servei de l'Administració de justícia**

Ha d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3; 102.4**

La Generalitat té competència normativa i competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial (en els termes de la LOPJ) **103.1; 103.2**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de personal laboral **103.4**

— al servei de l'Administració de l'Estat a Catalunya

Ha d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials **33.4**

— al servei de l'Administració de la Generalitat

Una llei n'ha de regular l'estatut jurídic **71.7**

— al servei de la Fiscalia a Catalunya

Ha d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials **102.4**

- **al servei de les administracions públiques**
 - Té l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament 59.5
 - La Generalitat té competència exclusiva sobre el seu règim estatutari 136.a
 - La Generalitat té competència compartida per al desenvolupament dels principis ordenadors de l'ocupació pública, sobre l'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari, les situacions administratives i els drets, els deures i les incompatibilitats d'aquest personal 136.b
 - La Generalitat té competència exclusiva, en matèria de personal laboral, per a adaptar la relació de llocs de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la seva formació 136.c
- **de seguretat privada**
 - La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria d'autorització de centres de formació d'aquest personal 163.c
- **dependent del Parlament**
 - El Parlament en fixa l'estatut 58.2
- **docent**
 - La Generalitat té competència exclusiva en matèria d'ensenyament no universitari, la qual inclou la formació permanent i el perfeccionament del personal docent 131.2.f
 - La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al règim retributiu en l'ensenyament universitari 172.1.h
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència d'aquest personal 172.2.f
- **investigador**
 - La competència exclusiva de la Generalitat sobre els seus centres i estructures de recerca inclou la regulació i la formació professional d'aquest personal 158.1.d
 - La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou el règim retributiu d'aquest personal 172.1.h
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació del règim d'aquest personal 172.2.e
 - La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència d'aquest personal 172.2.f
- **sanitari**
 - Ha de respectar les instruccions anticipades dels pacients sobre intervencions i tractaments mèdics 20.2

La Generalitat té competència compartida sobre el règim estatutari i la formació del personal al servei del sistema sanitari públic **162.3.e**

persones

Els poders públics han de tenir com a objectiu la millora de llur qualitat de vida **40.1**

Vegeu també *deures; drets; igualtat*

— amb discapacitats

Els poders públics n'han de garantir la protecció jurídica i n'han de promoure la integració social, econòmica i laboral **40.5**

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació que garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda **48.1**

Els poders públics han de garantir les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones sordes que optin per l'ús de la llengua de signes catalana **50.6**

— grans

Tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, i no poden ésser discriminades a causa de l'edat **18**

Els poders públics n'han de garantir la protecció perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural **40.6**

Els poders públics n'han de procurar la plena integració en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional **40.6**

perspectiva de gènere

Els poders públics n'han de garantir la incorporació transversal en totes les polítiques públiques **41.2**

Vegeu també *dones*

pesca

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es porten a terme a les platges, als rius i als llacs **84.2.n**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de pesca fluvial **119.1**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits en aigües interiors **119.2**

La Generalitat té competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer **119.4**

La Generalitat té competència compartida sobre la regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat i del medi ambient marí i aquàtic, si no té per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims **144.1.c**

Vegeu també *activitats marítimes*

peticions

Totes les persones tenen dret a dirigir-ne a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals, en matèries de les competències respectives **29.5**

El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les individuals i col·lectives dirigides al Parlament **59.7**

planificació

— ambiental

La Generalitat hi té competència compartida **144.1.a**

— d'aeroports

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als que no tenen la qualificació legal d'interès general **140.1.a**

La Generalitat hi participa pel que fa als d'interès general **140.4**

— d'emergències i seguretat civil

La Generalitat hi té competència exclusiva **132.1**

— d'equipaments comercials

La Generalitat hi té competència exclusiva **121.1.d**

— d'equipaments culturals

La Generalitat hi té competència exclusiva **127.1.a.quart**

Vegeu també *cultura*

— d'espais naturals

La Generalitat hi té competència exclusiva (en el marc de l'art. 149.1.23 CE) **144.2**

— d'habitatge públic

Els governs locals hi tenen competències **84.2.b**

Vegeu també *habitatge*

— d'heliports

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als que no tenen la qualificació legal d'interès general **140.1.a**

- **d'infraestructures de transport**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a les que no tenen la qualificació legal d'interès general 140.1.a
- **d'institucions penitenciàries**
La Generalitat hi té competència executiva de la legislació de l'Estat 168.1.b; 168.1.c
Vegeu també *sistema penitenciari*
- **d'obres públiques**
La Generalitat té competència exclusiva sobre les que s'executen al territori de Catalunya que no han estat qualificades d'interès general ni afecten una altra comunitat autònoma 148.1
La Generalitat hi participa pel que fa a les qualificades d'interès general 148.2
- **de l'activitat econòmica**
La Generalitat en pot establir una en el marc de les directrius que estableixi la planificació general de l'Estat 152.3
Correspon a la Generalitat desenvolupar-la i gestionar-la 152.4
La Generalitat participa en l'estatal per mitjà dels mecanismes que estableix el títol V 152.4.b
- **de l'agricultura i la ramaderia**
La Generalitat hi té competència compartida 116.2.a
- **de l'educació infantil**
Els governs locals hi tenen competències 84.2.g
Vegeu també *educació infantil; ensenyament*
- **de l'esport**
La Generalitat hi té competència exclusiva 134.1.a; 134.1.h
Vegeu també *esport*
- **de la caça**
La Generalitat hi té competència exclusiva 119.1.a
Vegeu també *caça*
- **de la indústria**
La Generalitat hi té competència compartida 139.2
- **de la inspecció de jutjats i tribunals**
Vegeu *Consell de Justícia de Catalunya*
- **de la pesca fluvial**
La Generalitat hi té competència exclusiva 119.1.a
Vegeu també *pesca*
- **de la seguretat pública**
Correspon a la Generalitat 164.1.a

- **de la xarxa viària**
La Generalitat hi té competència exclusiva 140.5.a
- **de polítiques per a la dona**
La Generalitat hi té competència exclusiva 153.a
Vegeu també *dones*
- **de ports**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als que no tenen la qualificació legal d'interès general 140.1.a
La Generalitat hi participa pel que fa als d'interès general 140.4
Vegeu també *ports*
- **del sector agroalimentari**
La Generalitat hi té competència compartida 116.2.a
- **del sector turístic**
La Generalitat hi té competència exclusiva 171.a
Vegeu també *turisme*
- **del transport fluvial de passatgers**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al que transcorre íntegrament per Catalunya 169.6.a
Vegeu també *transport*
- **del transport marítim de passatgers**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al que transcorre íntegrament per Catalunya 169.6.a
Vegeu també *transport*
- **del transport terrestre**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa al de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorre íntegrament per Catalunya 169.1.a
Vegeu també *transport*
- **estadística**
La Generalitat hi té competència exclusiva 135.1.a
- **hidrològica**
La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa a les conques hidrogràfiques internes 117.1
La Generalitat hi participa pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides 117.3
La Generalitat hi participa pel que fa als recursos hídrics i els aprofitaments hidràulics que passen per Catalunya o que hi finexen provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol 117.5

— **sanitària**

La Generalitat hi té competència compartida 162.3

plans

— **d'estudis**

L'ensenyament del català i el castellà hi ha de tenir una presència adequada 35.2

La Generalitat, pel que fa als ensenyaments no universitaris, hi té competència compartida 131.3.c

— **de pensions**

Vegeu *entitats gestores de plans i fons de pensions*

— **territorials**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir i regular les figures de planejament territorial i el procediment per a tramitar-les i aprovar-les 149.1.b

La Generalitat té competència exclusiva per a establir i regular els d'ordenació i ús del litoral i de les platges 149.3.a

Vegeu també *planificació*

planta judicial

El Govern de la Generalitat n'ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió 107.1

Les modificacions d'aquesta que no comportin reforma legislativa poden correspondre al Govern de la Generalitat, que pot crear seccions i jutjats 107.2

planters

La Generalitat hi té competència exclusiva 116.1.e

platges

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme 84.2.n

La Generalitat hi té competència exclusiva, respectant el règim general del domini públic, pel que fa a establir i regular plans territorials d'ordenació i ús 149.3.a

Vegeu també *litoral*

Ple

— **del Parlament**

Vegeu *Parlament de Catalunya*

— **dels Consellers i Conselleres Generals**

Vegeu *Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus*

Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus

Integra el Conselh Generau d'Aran 94.2

pluralisme

És un principi rector de l'actuació dels poders públics 4.3

Els poders públics l'han de respectar en promoure la participació social en l'elaboració de les polítiques públiques 43.1

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat 44.1

El Parlament és la seu on s'expressa preferentment 55.2

— en els mitjans de comunicació

Els poders públics han de procurar que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals 43.3

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir el pluralisme polític, social, cultural i religiós en els mitjans de comunicació 52.1

La Generalitat ha de fomentar el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya 146.3

població

S'ha de tenir en compte com una de les variables per a determinar les necessitats de despesa de la Generalitat 206.6

poble

Vegeu també *Defensor del Poble*

— aranès

Vegeu *Aran*

— de Catalunya

Ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern preàmbul

Vol fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa i respectuosa dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de les persones i dels pobles preàmbul

Proclama com a valors superiors la llibertat, la justícia i la igualtat preàmbul

Manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que asseguri una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya preàmbul

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els seus drets històrics **preàmbul; 5**

El Parlament n'ha recollit el sentiment i la voluntat en definir Catalunya com a nació **preàmbul**

N'emanen els poders de la Generalitat **2.4**

El Parlament el representa **55.1**

Vegeu també *Catalunya*

— gitano

Els poders públics han de garantir el reconeixement de la seva cultura com a salvaguarda de la seva realitat històrica **42.7**

Vegeu també *igualtat*

pobles

Les institucions de la Generalitat són el nexa amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles **preàmbul**

Catalunya vol desenvolupar la seva personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya **preàmbul**

Catalunya aferma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

Els poders públics han de reconèixer llur dret a conservar i desenvolupar la identitat **4.2**

La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació a llur desenvolupament **51.2**

pobresa

Les persones o famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania **24.3**

Els poders públics han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes **40.3**

Els poders públics han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius en situació de pobresa i de risc d'exclusió social **42.2**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i aprovar plans i programes específics dirigits a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social **166.1.c**

Vegeu també *benestar social*

poder judicial

Es regula el poder judicial a Catalunya **títol III**

Vegeu també *Administració de justícia; Consell de Justícia de Catalunya; Fiscalia; jutges; Llei orgànica del poder judicial; magistrats; Tribunal Superior de Justícia de Catalunya*

policia

Vegeu també *Cos d'Agents Rurals; Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra; policies locals*

— administrativa

Corresponen a la Generalitat, pel que fa a les conques hidrogràfiques compartides, les facultats de policia del domini públic hidràulic que li atribueixi la legislació estatal **117.3.c**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'adopció de mesures de policia administrativa amb relació a la disciplina de mercat **121.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la relativa a activitats i instal·lacions destinades a la joventut **142.1.c**

El Cos d'Agents Rurals exerceix funcions de policia administrativa especial **144.6**

És una de les funcions de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra **164.5.b**

— judicial

És una de les funcions del Cos d'Agents Rurals **144.6**

És una de les funcions de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra **164.5.c**

Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria de coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb les policies **163.d**

Correspon a la Generalitat de crear-la i organitzar-la **164.1.b**

La Generalitat en té el comandament suprem **164.2**

La Generalitat participa en la coordinació de les polítiques de seguretat i l'activitat dels cossos policíacs de l'Estat i de Catalunya i en les relacions de col·laboració i auxili amb les policies d'altres països **164.4**

Té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia en seguretat ciutadana i ordre públic, com a policia administrativa i com a policia judicial i d'investigació criminal **164.5**

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i del control de so i enregistraments en l'àmbit públic efectuats per la policia de Catalunya **173**

policies locals

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria de coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb les policies **163.d**

Correspon a la Generalitat de fer-ne l'ordenació i de coordinar-ne l'actuació **164.1.a; 164.2**

política lingüística

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Vegeu també *aranès; castellà; català*

ports

La Generalitat, en l'exercici de la competència exclusiva sobre el transport marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya, ha de respectar les competències de l'Estat en marina mercant i ports **169.6**

Vegeu també *infraestructures de transport*

potestat

— disciplinària

Vegeu *règim disciplinari*

— legislativa

El Parlament l'exerceix **55.2**

El Parlament la pot delegar en el Govern **63**

Correspon a la Generalitat, de manera íntegra, en l'àmbit de les seves competències exclusives **110.1**

Correspon a la Generalitat, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències compartides **111**

Correspon a la Generalitat desplegar la normativa de la Unió Europea que afecti l'àmbit de les seves competències **113**

Vegeu també *lleis*

— normativa

Els municipis en tenen en l'àmbit de llurs competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia **87.3**

Correspon a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de justícia **103.1**

La Generalitat té capacitat normativa sobre els tributs estatals cedits totalment, sobre els tributs estatals cedits parcialment, si s'escau, i sobre els tributs propis que creï per llei **203.2; 203.3; 203.5; 203.6; DA 7**

S'ha de proposar d'augmentar la capacitat normativa de la Generalitat amb relació a l'impost sobre la renda de les persones físiques **DA 8**
 L'Administració general de l'Estat ha de cedir competències normatives sobre determinades operacions amb relació a l'impost sobre el valor afegit i als impostos especials de fabricació **DA 11**

— **reglamentària**

El Govern l'exerceix **68.1**

Correspon a la Generalitat, de manera íntegra, en l'àmbit de les seves competències exclusives **110.1**

Correspon a la Generalitat, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, en l'àmbit de les seves competències compartides **111**

Correspon a la Generalitat en l'àmbit de les seves competències executives **112**

Comprèn l'aprovació de disposicions per a l'execució de la normativa de l'Estat **112**

Presidència de la Generalitat

Integra la Generalitat, juntament amb el Parlament, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II **2.2**

La seva seu permanent és la ciutat de Barcelona **10**

Vegeu també *president o presidenta de la Generalitat*

president o presidenta

— **d'audiència provincial**

El Consell de Justícia de Catalunya participa en la seva designació **98.2.a**

— **de la Generalitat**

El Parlament es reuneix en sessió extraordinària a petició seva **60.1**

La regulació del seu estatut personal és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Promulga, en nom del rei, les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius, i n'ordena la publicació **65; 67.6.a**

Té la més alta representació de la Generalitat **67.1**

Dirigeix l'acció de Govern **67.1**

Té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya **67.1**

És elegit pel Parlament **67.2**

És nomenat pel rei **67.4**

Una llei del Parlament en regula l'estatut personal **67.5**

Ordena la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya **67.6.b**

- Demana la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques a Catalunya 67.6.c
- Cessa per renovació del Parlament com a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, i per condemna penal ferma 67.7; 67.8
- Pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera 67.9
- És membre del Govern 68.2
- Pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament 69
- Té el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula 73.1
- Respon políticament, juntament amb els consellers, davant el Parlament de forma solidària 74.1
- La delegació de funcions no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament 74.2
- Pot dissoldre el Parlament 75
- Ordena la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* del nomenament del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.5
- Presideix una junta de seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat 164.4
- **de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya**
 - És nomenat a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya 95.6; 98.2.a
 - **de vegueria**
 - Forma el consell de vegueria juntament amb els consellers 91.1
 - És escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres 91.2
 - **del Parlament**
 - El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions 59.1
 - Presideix la Diputació Permanent 59.4
 - Convoca les sessions extraordinàries del Parlament 60.1
 - **del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya**
 - És el representant del poder judicial a Catalunya 95.5
 - És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya 95.5; 98.2.a
 - El president o presidenta de la Generalitat ordena que se'n publiqui el nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 95.5

presons

Vegeu *sistema penitenciari*

pressupostos**— de la Generalitat**

Són aprovats pel Parlament 55.2; 212

El Ple del Parlament no en pot delegar la tramitació i l'aprovació en una comissió 62.3

No poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei 63.1; 64.1

Tenen caràcter anual, són únics i inclouen totes les despeses i els ingressos de la Generalitat i dels organismes, les institucions i les empreses que en depenen 212

El Govern els elabora i els executa 212

Correspon al Parlament d'examinar-los, esmenar-los, aprovar-los i controlar-los 212

La llei de pressupostos no pot crear tributs, però en pot modificar si ho estableix una llei tributària substantiva 212

La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic 213

Correspon a la Generalitat establir límits i condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària 214

Vegeu també *finances de la Generalitat*

— del Parlament

El Parlament els elabora i els aprova 58.2

— generals de l'Estat

Constitueixen recursos de les finances de la Generalitat transferències i assignacions amb càrrec a aquests 202.3.e

prestacions

Totes les persones tenen dret a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars 16

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania 24.3

Les persones excloses del mercat de treball que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2

Vegeu també *ajuts públics*

— professionals

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de les de caràcter obligatori 125.4.b

preu just

Correspon a la Generalitat, en matèria d'expropiació forçosa, la competència executiva per a crear i regular un òrgan propi que el determini **159.4.c**

preus

Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser-ne informats d'una manera veraç i entenedora **28.1**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre les infraestructures de transport que no siguin d'interès general inclou el règim econòmic dels serveis portuaris i aeroportuaris, especialment les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de tota mena de tributs i gravàmens **140.1.c**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de transport terrestre inclou la potestat tarifària **169.1.f**

Els ingressos per la percepció dels públics constitueixen recursos de les finances de la Generalitat **202.3.f**

Vegeu també *preu just; sistema tributari*

prevenció**— d'incendis**

Vegeu *incendis*

— de riscos laborals

Vegeu *seguretat i higiene en el treball*

principis rectors de les polítiques públiques

Els poders públics han de promoure els que estableixen l'Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals **4**

Els poders públics han d'orientar llurs polítiques d'acord amb els que estableixen la Constitució i l'Estatut, i els han de promoure i garantir **39.1**

El reconeixement, el respecte i la protecció d'aquests principis informen la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics **39.2**

Són exigibles davant la jurisdicció **39.3**

S'estableixen els de caràcter estatutari **capítol V del títol I**

procediment**— administratiu**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment i l'aplicació del relatiu a la queixa i la reclamació en matèria de consum **123.a**

La Generalitat té competència exclusiva en les normes de procediment administratiu que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la Generalitat **159.1.c**

— de reforma de l'Estatut

Vegeu *Estatut d'autonomia de Catalunya*

— legislatiu

Els ciutadans tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis **29.4**

L'aprovació de la llei electoral requereix una majoria especial **56.2**

L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament requereixen la majoria absoluta **58.3**

Perquè els acords adoptats pel Parlament siguin vàlids, cal la presència de la majoria absoluta dels diputats i l'aprovació de la majoria simple dels presents, sens perjudici de les majories especials que s'estableixin **60.3**

La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern, i també als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial **62.1**

Les lleis de desenvolupament bàsic tenen requisits específics d'aprovació, modificació i derogació **62.2**

La tramitació i l'aprovació de les lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut, del pressupost de la Generalitat i de les lleis de delegació legislativa al Govern no poden ésser delegades en una comissió pel Ple del Parlament **62.3**

El Parlament pot autoritzar el Govern, amb restriccions, per a dictar decrets legislatius **63.1**

La reforma de l'Estatut no pot ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**

Les matèries que han d'ésser regulades per lleis de desenvolupament bàsic no poden ésser objecte de delegació legislativa, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, ni de decret llei **63.1; 64.1**

La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets estatutaris no poden ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei **63.1; 64.1**

- El pressupost de la Generalitat no pot ésser objecte de delegació legislativa ni de decret llei 63.1; 64.1
- La delegació legislativa al Govern ha d'ésser expressa i s'ha de fer per llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini, i s'exhaureix quan el Govern publica el decret legislatiu, i també si el Govern es troba en funcions 63.2
- Les lleis de delegació legislativa que autoritzin el Govern a formular un nou text articulat han de fixar les bases del text 63.3
- Les lleis de delegació legislativa que autoritzin el Govern a refondre textos legals han de determinar l'abast i el criteri de la refosa 63.3
- El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament i, eventualment, per les lleis de delegació 63.4
- El Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei en cas d'una necessitat extraordinària i urgent 64.1
- No poden ésser objecte de decret llei ni la reforma de l'Estatut, ni les matèries que són objecte de lleis de desenvolupament bàsic, ni la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya, ni el pressupost de la Generalitat 64.1
- Resten derogats els decrets llei que no siguin validats expressament pel Parlament 64.2
- El Parlament pot tramitar els decret llei com a projectes de llei pel procediment d'urgència 64.3
- Es regula la promulgació, la publicació i l'entrada en vigor de les lleis, i també l'elaboració de la versió oficial en castellà 65; 67.6.a
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut 76.2.a
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei, dels decrets llei sotmesos a convalidació i dels projectes de decret legislatiu 76.2.b; 76.2.c
- El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar sobre l'adequació a l'autonomia local dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu 76.2.d
- Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei que desenvolupin o afectin drets estatutaris 76.4

- El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes de llei i les proposicions de llei que regulen drets estatutaris **78.3**
- El Consell de Governs Locals ha d'ésser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les administracions locals **85**
- L'Ajuntament de Barcelona ha de participar o ésser consultat en la tramitació de les iniciatives legislatives que afecten el règim especial del municipi de Barcelona **89**
- L'Aran ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial **94.4**
- L'aprovació de la llei de finances locals requereix una majoria de tres cinquenes parts **219.2**
- L'aprovació de la llei que regula la designació dels senadors que han de representar la Generalitat al Senat requereix una majoria absoluta **DA 1.1; DA 1.2**
- Vegeu també *decrets legislatius; decrets llei; Estatut d'autonomia de Catalunya; legislació; Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya; Llei orgànica del poder judicial; lleis de Catalunya; lleis de l'Estat; règim electoral del Parlament; Unió Europea*

produccions audiovisuals

- La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció audiovisuals portades a terme a Catalunya **127.1.d.primier**

productes

Vegeu també *preus*

— agrícoles i ramaders

- La Generalitat té la competència exclusiva en la regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions d'aquests productes **116.1.b**

— farmacèutics

- La Generalitat té la competència executiva de la legislació estatal en aquesta matèria **162.5**

— intermedis

Vegeu *impost sobre els productes intermedis*

professions

- La Generalitat té competència executiva en matèria de qualificacions professionals **170.1.c**

— titulades

La Generalitat hi té competència exclusiva (en el marc dels art. 36 i 139 CE) **125.4**

progrés

El poble de Catalunya manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que asseguri una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya **preàmbul**

Les dones i els homes de Catalunya volen prosseguir la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure l'econòmic i el social **45.1**

Perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials, la Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques **53.2**

La Generalitat ha de promoure l'econòmic en la seva actuació tributària **203.6**

projecció internacional

El Govern de l'Estat i el Govern de la Generalitat han d'articular fórmules de col·laboració i cooperació mútues per a la projecció internacional de la cultura **127.3**

La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i n'ha de promoure els interessos en aquest àmbit **193**

La Generalitat ha de promoure la de les organitzacions socials, culturals i esportives **200**

Vegeu també *acció exterior*

projectes de llei

Vegeu lleis de Catalunya; lleis de l'Estat; procediment legislatiu

 propietat**— industrial**

La Generalitat ha de respectar la legislació de propietat industrial en l'exercici de la seva competència sobre el règim de titularitat de les denominacions d'origen **128.1.b**

La Generalitat hi té competència executiva **155.2**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou l'establiment i la regulació d'un registre de drets, coordinat amb el de l'Estat **155.2.a**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria **155.2.b**

— **intel·lectual**

La Generalitat té competència executiva en aquesta matèria **155.1**

proporcionalitat

Totes les persones tenen dret que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen **30.2**

El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori **56.2**

El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees **188**

proposicions de llei

Vegeu *lleis de Catalunya*; *lleis de l'Estat*; *procediment legislatiu*

protecció

— **civil**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.f**

La Generalitat té competència exclusiva en aquesta matèria, sens perjudici de les facultats dels governs locals i respectant les competències de l'Estat en matèria de seguretat pública **132.1**

La Generalitat ha de promoure mecanismes de col·laboració en aquest àmbit amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat en actuacions d'abast superior a Catalunya **132.2**

— **de dades personals**

Vegeu *dades personals*

— **de les persones**

Vegeu *persones*

— **de menors**

La Generalitat hi té competència exclusiva, respectant la legislació penal **166.3.a**

— **del medi ambient**

Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional **46.1**

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció del medi ambient **46.2**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.j**

Vegeu també *medi ambient*

— **dels animals**

La Generalitat hi té competència exclusiva 116.1.d

— **dels consumidors i els usuaris**

Els poders públics han de garantir-la 49.1

— **social**

La Generalitat té competència exclusiva en la intervenció i el control dels sistemes privats complementaris 166.1.d

Vegeu també *serveis socials*

protectorats

La Generalitat té competència exclusiva per a regular els de les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya 118.2.a

protocol

El dels símbols de Catalunya és fixat pel Parlament 8.5

El president o presidenta de la Generalitat té a Catalunya, als efectes protocol·laris, la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat 67.5

províncies

Les diputacions són substituïdes pels consells de vegueria 91.3

L'alteració dels límits provincials s'ha de portar a terme d'acord amb el que estableix l'article 141.1 CE 91.4

Resta vigent la disposició transitòria quarta de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya DT 2

Resta vigent la disposició transitòria sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya DT 2

proximitat

Vegeu *justícia de proximitat*

publicació

— **de les lleis**

El president o presidenta de la Generalitat l'ordena en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, en el termini de quinze dies des de l'aprovació, i en el *Boletín Oficial del Estado* 65; 67.6.a

A l'efecte de l'entrada en vigor de les lleis, regeix la data de publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 65

— **dels actes del Govern o de l'Administració de la Generalitat**

Es fa en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 68.5

És suficient per a l'eficàcia dels actes i per a l'entrada en vigor de les normes 68.5

— **dels nomenaments**

El president o presidenta de la Generalitat ordena la dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya **67.6.b**

El president o presidenta de la Generalitat ordena la del fiscal o la fiscal superior de Catalunya **96.2**

publicacions periòdiques

La Generalitat té competència exclusiva per a establir les mesures relatives a la producció i la distribució, i per a gestionar-ne el dipòsit legal i atorgar-ne els codis d'identificació **127.1.a**

publicitat

La Generalitat hi té competència exclusiva, sens perjudici de la legislació mercantil de l'Estat **157**

Q

qualificació

— **d'interès general**

La d'un port, un aeroport o una altra infraestructura de transport situats a Catalunya requereix l'informe previ de la Generalitat **140.3**

La d'una obra pública que s'executa al territori de Catalunya requereix l'informe previ de la Generalitat **148.2**

— **de pel·lícules**

Vegeu *cinema*

— **de títols**

Vegeu *registres de la propietat, mercantils i de béns mobles*

qualificacions professionals

La Generalitat té competència executiva per a fer-ne la regulació, l'autorització i el control **170.1.c**

qualitat

— **d'activitats i productes**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació i l'execució de la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders **116.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'establiment i l'execució de les normes i els estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial **121.1.e**

Correspon a la Generalitat el desplegament de les normes complementàries de qualitat dels serveis de subministrament d'energia **133.1.c**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció **137.1.e**

Vegeu també *mencions de qualitat*

— de vida

El poble català manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurí una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya **preàmbul**

Els poders públics han de tenir com a objectiu millorar la de totes les persones **40.1**

— dels serveis d'interès general

Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat **21.1**

Per a garantir el dret a la qualitat de l'ensenyament, els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics **21.3**

Les administracions públiques han de fixar els estàndards de qualitat dels serveis públics, amb independència del règim de prestació **30.1**

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública **42.4**

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat dels serveis socials bàsics **42.5**

Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament **44.1**

Els poders públics han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat **44.4**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ensenyament no universitari inclou el garantiment de la qualitat del sistema educatiu **131.2.d**

La Generalitat té competència compartida sobre l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari **172.2.f**

queixes

Totes les persones tenen dret a plantejar-les a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals, en matèries de les competències respectives **29.5**

La Generalitat té competència exclusiva per a establir i aplicar els procediments administratius de queixa i reclamació en matèria de consum **123.a**

qüestió de confiança

La denegació d'una qüestió de confiança és causa de cessament del president o presidenta de la Generalitat **67.7**

No pot plantejar-la el conseller o consellera que supleix o substitueix el president o presidenta de la Generalitat **67.8**

R**racisme**

Els poders públics han de promoure'n l'eradicació **40.8**

Vegeu també *igualtat; mediació social*

ràdio

Vegeu *radiodifusió*

radiodifusió

La Generalitat hi té competència executiva per a resoldre conflictes entre els operadors que comparteixin múltiples la cobertura dels quals no ultrapassi el territori de Catalunya **140.7.c**

La Generalitat té competències exclusives i compartides en aquest àmbit **146**

Vegeu també *Consell de Ràdio i Televisió; mitjans de comunicació social; telecomunicacions*

ramaderia

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà del foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles **46.4**

La Generalitat hi té competència exclusiva (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1**

Correspon a la Generalitat la regulació i el desenvolupament de la ramaderia **116.1.a**

Correspon a la Generalitat la regulació de la participació en organismes públics de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries **116.1.c**

Correspon a la Generalitat la regulació dels processos de producció, de les explotacions, de les estructures agràries i de llur règim jurídic **116.1.f**

Correspon a la Generalitat el desenvolupament integral i la protecció del món rural **116.1.g**

La Generalitat té competència compartida en la planificació de la ramaderia **116.2.a**

La Generalitat té competència compartida en la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de les vies pecuàries **116.2.b**

Vegeu també *fires; protecció dels animals; sanitat animal; sector alimentari*

recaptació

— de taxes judicials

Correspon a la Generalitat en l'àmbit de les seves competències sobre l'Administració de justícia **104.f**

— de tributs

La recaptació de tributs relacionats amb la utilització de la infraestructura i els serveis portuaris correspon a la Generalitat **140.1.c**

Correspon a la Generalitat la recaptació dels tributs propis i la dels tributs estatals cedits totalment, i també, si en rep la delegació, la dels altres tributs estatals **203.4; 204.1; 204.2**

Correspon a l'Administració tributària de l'Estat la recaptació dels tributs estatals no cedits totalment **203.4; 204.2; 204.3**

recerca científica

Els poders públics l'han de fomentar **44.4**

El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en aquest àmbit **50.2**

La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques **53.2**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica i la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.h**

La Generalitat té competència exclusiva per a desenvolupar-la en l'àmbit esportiu **134.1.l**

La Generalitat té competència compartida per a establir-la i regular-la en l'àmbit del medi ambient **144.1.b**

Correspon a la Generalitat la relativa a la meteorologia i al clima **144.5**

La Generalitat té competència exclusiva amb relació als seus centres i estructures de recerca i als projectes de recerca que finança **158.1**

La Generalitat té competència compartida sobre la coordinació dels centres i les estructures de recerca **158.2**

- Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en aquest àmbit s'han de fixar d'acord amb el que estableix el títol V 158.3
- S'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquesta matèria en l'àmbit de la Unió Europea i en altres institucions internacionals 158.3
- La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim retributiu del personal investigador contractat per les universitats 172.1.h
- La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou la regulació del règim del personal investigador contractat i funcionari 172.2.e
- La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ensenyament universitari inclou l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència del personal investigador 172.2.f

reciclatge

- El reciclatge i la reutilització dels béns i els productes són uns dels principis que han de respectar les polítiques mediambientals 46.2
- Vegeu també *residus*

recurs

— d'alçada

- El Consell de Justícia de Catalunya ha d'informar dels interposats contra els acords dels òrgans de govern dels tribunals i els jutjats de Catalunya 98.2.e

— d'inconstitucionalitat

- El Parlament pot interposar-ne 61.e
- El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans que el Parlament o el Govern n'interposin 76.3

— davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

- En són objecte els actes que vulnerin els drets reconeguts pels capítols I, II i III del títol I i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya 38.2

— de qualificació de títols o clàusules en matèria de dret català

- La Generalitat té competència exclusiva sobre el seu règim 147.2

— extraordinari de revisió

- Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de resoldre'ls 95.4

recursos

— financers

- Vegeu *finances de la Generalitat*

— **hídrics**

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a llur conservació 164.3.b

Vegeu també *aigües*

— **miners**

Vegeu *règim miner*

— **naturals**

Totes les persones tenen dret a gaudir-ne en condicions d'igualtat 27.1

Totes les persones tenen el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el malbaratament 27.1

Les polítiques mediambientals s'han de dirigir a fer-ne una utilització racional i a conservar-los 46.2

La Generalitat té competència compartida sobre llur regulació 144.1.c

Vegeu també *medi ambient; natura*

— **pesquers**

La Generalitat té competència exclusiva per a fer-ne la regulació i la gestió 119.2

referèndum

Les reformes de l'Estatut s'hi han de sotmetre 222.1.b; 222.1.d; 223.1.b; 223.1.i

reforma

— **de l'Estatut**

Vegeu *Estatut d'autonomia de Catalunya*

— **del Reglament del Parlament**

Vegeu *Reglament del Parlament*

— **de la legislació penal i processal**

La Generalitat participa en la que incideixi en les competències de menors 166.3.b

regatge

Vegeu *obres de regatge*

regidors

Formen l'ajuntament, juntament amb l'alcalde o alcaldessa 86.2

Són elegits pels veïns dels municipis per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret 86.6

règim

— **disciplinari**

El Consell de Justícia de Catalunya instrueix expedients i exerceix funcions disciplinàries sobre jutges i magistrats (en els termes de la LOPJ) 98.2.c

La Generalitat té competència normativa i també executiva i de gestió en matèria del personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, que inclou la regulació del règim disciplinari **103.1.k; 103.2.j**

La Generalitat té competència exclusiva en matèria de corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, la qual inclou el règim disciplinari (en el marc de l'art. 36 i 139 CE) **125.1.a**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades, la qual inclou el règim disciplinari (en el marc dels art. 36 i 139 CE) **125.4.c**

La Generalitat té competència executiva en matèria de Registre Civil, la qual inclou l'exercici de la funció disciplinària **147.3**

Vegeu també *règim sancionador*

— **electoral del Parlament**

És regulat per una llei del Parlament **56.1; 56.2; 56.3**

És matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut **62.2**

Resta vigent la disposició transitòria quarta de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *eleccions al Parlament; informació electoral*

— **electoral dels ens locals**

Els regidors són elegits pels veïns dels municipis per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret **86.6**

La Generalitat hi té competència exclusiva pel que fa als ens locals que crea **160.3**

Vegeu també *informació electoral*

— **estatutari del personal al servei de les administracions públiques catalanes**

La Generalitat hi té competència exclusiva **136.a**

— **estatutari del personal en el sistema sanitari públic**

La Generalitat hi té competència compartida **162.3.e**

— **local**

La Generalitat hi té competència exclusiva **160**

— **miner**

La Generalitat hi té competència compartida **133.4**

— **sancionador**

S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment de l'obligació de comparèixer en les comissions d'investigació del Parlament **59.6**

S'han de regular per llei els mecanismes destinats a garantir el compliment de l'obligació de les administracions públiques i d'altres entitats i persones a cooperar amb el Síndic de Greuges, i les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació **78.5**

- La Generalitat té competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, que inclou exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que escaiguin **103.2.j**
- La Generalitat té competència compartida en disciplina, inspecció i sanció de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya **120.3; 120.4**
- Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvis **126.4**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre el règim sancionador aplicable en la regulació dels productes amb denominació d'origen (en el marc de l'art. 149.1.13 CE) **128.1.c; 128.2**
- La Generalitat té competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals s'acompleixi a Catalunya, que inclou l'aplicació del règim d'inspecció i sanció **138.2**
- La Generalitat té competència executiva en la inspecció de les infraestructures comunes de telecomunicacions i l'exercici de la potestat sancionadora corresponent **140.7.b**
- La Generalitat té competència compartida en la prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient, i també el règim sancionador corresponent **144.1.k**
- La Generalitat té competència compartida sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors **145.b**
- La Generalitat té competència executiva en la inspecció i l'execució del procediment sancionador en matèria de defensa de la competència **154.2.b**
- La Generalitat té competència exclusiva en control, inspecció i sanció en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes (en el marc de l'art. 149.1.18 CE) **159.1.b**
- La Generalitat executa la legislació de l'Estat pel que fa a la inspecció i la sanció de les activitats de seguretat privada que s'acompleixen a Catalunya **163.b**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou la potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social **170.1.h**
- La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació administrativa del comerç referit a habitatges i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit **137.1.d**
- Els ingressos per multes i sancions són part dels recursos de les finances de la Generalitat **202.3.j**
- Vegeu també *règim disciplinari*

registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles

Han d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

La Generalitat té competència executiva en llurs nomenaments **147.1.a**

La Generalitat té competència executiva per a participar en l'elaboració dels programes d'accés a llur cos als efectes de l'acreditació del coneixement del dret català **147.1.b**

Registre Civil

Els encarregats han d'acreditar el coneixement adequat i suficient de les llengües oficials **33.3**

Els encarregats han d'acreditar el coneixement del dret català **147.3**

La Generalitat hi té competència executiva, en el marc de la regulació general **147.3**

registre**— d'associacions**

La Generalitat hi té competència exclusiva **118.1.c**

— d'entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'activitat física i esportiva

La Generalitat hi té competència exclusiva **134.1.g**

— d'instal·ladors d'infraestructures comunes de telecomunicacions

La Generalitat té competència executiva per a gestionar-lo si l'àmbit d'aquests instal·ladors no ultrapassa el territori de Catalunya **140.7.d**

Vegeu també *telecomunicacions*

— de drets de propietat industrial

La Generalitat té competència executiva per a establir-ne i regular-ne un, en coordinació amb el de l'Estat **155.2.a**

— de drets de propietat intel·lectual

La Generalitat té competència executiva per a establir-ne i regular-ne un, en coordinació amb el de l'Estat, per als drets generats a Catalunya o dels quals siguin titulars persones amb residència habitual a Catalunya **155.1.a**

— de fundacions

La Generalitat hi té competència exclusiva **118.2.c**

— de gestors de múltiples

La Generalitat té competència executiva per a gestionar-ne un si l'àmbit d'aquests gestors no ultrapassa el territori de Catalunya **140.7.d**

Vegeu també *telecomunicacions*

— **estatut d'entitats religioses**

La Generalitat té competència executiva per a participar en la gestió d'aquest registre **161.2.a**

— **oficial de vaixells**

La Generalitat hi té competència compartida pel que fa al sector pesquer **119.4**

registres de la propietat, mercantils i de béns mobles

La Generalitat hi té competència executiva per a establir les demarcacions registrals **147.1.c**

La Generalitat hi té competència exclusiva en matèria de règim dels recursos sobre la qualificació dels títols o les clàusules concretes en matèria de dret català que s'hi hagin d'inscriure **147.2**

Vegeu també registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles

Reglament del Parlament

Pot establir que el Parlament es reuneixi en altres llocs de Catalunya diferents de la ciutat de Barcelona, seu permanent del Parlament **10**

Estableix els procediments en què els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en el procés d'elaboració de les lleis **29.4**

En correspon l'aprovació i la reforma al Ple del Parlament **58.3**

La reforma requereix el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats **58.3**

Regula l'elecció, les funcions i la composició del president i la Mesa del Parlament i de la Diputació Permanent **59.1; 59.4**

Regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus **59.2**

Estableix el procediment i les garanties de les persones que han de compareixer en les comissions d'investigació **59.6**

Ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament **60.1**

Ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries **59.7**

Fixa els dos períodes ordinaris de sessions en què es reuneix anualment el Parlament **59.7**

Estableix en quins supòsits les sessions del Ple no són públiques **60.2**

Pot fixar majories especials per a l'adopció vàlida d'acords **60.3**

Regula el control de la legislació delegada **63.4**

Estableix els termes en què el Parlament pot requerir la presència dels membres del Govern al Ple i a les comissions 73.2

Ha d'establir com l'Ajuntament de Barcelona ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en el règim especial del municipi de Barcelona 89

Estableix els termes en què els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat poden comparèixer davant el Parlament a petició pròpia 179

regulació d'ocupació

La Generalitat té competència executiva en matèria de procediments de regulació d'ocupació i de trasllats col·lectius 170.1.f

rei

El president o presidenta de la Generalitat promulga en nom seu les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius 65; 67.6.a

Nomena el president o presidenta de la Generalitat 67.4

Nomena el president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 95.5

reinserció

Les persones que no han pogut reinserir-se al mercat de treball i que no disposen de mitjans de subsistència tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu 25.2

La Generalitat té competència executiva en l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció 168.1.e

Vegeu també *sistema penitenciari*

relacions

— institucionals

Les de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i pel de multilateralitat 3.1

Es regulen les de la Generalitat amb l'Estat, amb altres comunitats autònomes i amb la Unió Europea **títol V**

Vegeu també *acció exterior; col·laboració entre la Generalitat i altres comunitats autònomes; col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

— interculturals

Els poders públics les han de fomentar per mitjà del coneixement recíproc, el diàleg i la mediació 42.7

— laborals

Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social **25.5**

La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals **45.4**

Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afecten **45.6**

L'execució de la legislació de l'Estat en aquesta matèria correspon a la Generalitat **170.1**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la negociació col·lectiva, el registre i el control de legalitat dels convenis col·lectius i els instruments de conciliació, mediació i arbitratge **170.1.e; 170.1.j; 170.1.k**

La competència executiva de la Generalitat en aquesta matèria inclou la determinació dels serveis mínims en cas de vaga **170.1.i**

Vegeu també *Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya; treball*

religions

Vegeu *drets en l'àmbit de l'educació; entitats religioses; igualtat; llibertat religiosa; mediació social; mitjans de comunicació social*

renda

Vegeu també *impost sobre la renda de les persones físiques*

— garantida de ciutadania

Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir-hi **24.3**

Vegeu també *ajuts públics*

— per capita

L'Estat ha de garantir que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no alteri la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes *per capita* **206.5**

— personal i territorial

Els poders públics n'han de promoure una distribució més equitativa, en el marc d'un sistema català de benestar **45.2**

rendició de comptes

El president de la Generalitat ha de donar compte al Parlament del nomenament o la separació del càrrec d'un conseller primer o consellera primera **69**

- El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions 73.2
- El Consell de Justícia de Catalunya ha de donar compte al Govern de les ordres d'inspecció de jutjats i tribunals 98.2.d
- La competència executiva de la Generalitat sobre les fires internacionals que se celebren a Catalunya inclou la rendició de comptes 121.2
- La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ret comptes al Parlament 210.4

representació

— de la Generalitat

- La més alta correspon al president o presidenta de la Generalitat 67.1
- A l'Aran la més alta i l'ordinària corresponen al síndic o síndica d'Aran 94.2

— ordinària de l'Estat

- A Catalunya, correspon al president o presidenta de la Generalitat 67.1; 67.5; 67.6

residus

- La Generalitat té competència compartida per a regular la prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot llur cicle de vida 144.1.d
- La Generalitat hi té competència compartida 144.1.e
- Vegeu també *medi ambient*

resolució de conflictes

- Vegeu *mediació*

responsabilitat

— cívica

- És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat 44.1

— fiscal

- És un principi rector de les finances dels governs locals, pel compliment del qual vetlla la Generalitat 217

— patrimonial

- La Generalitat té competència compartida per a establir les causes que la poden originar amb relació a les reclamacions que li dirigeixen 159.5

— penal

- En les causes contra diputats fora del territori de Catalunya, és exigible davant la Sala Penal del Tribunal Suprem 57.2; 70.2

— política

El president o presidenta de la Generalitat i els consellers en responen davant el Parlament de forma solidària, sens perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells **74.1**

La delegació de funcions del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix **74.2**

retorn de catalans emigrats

La Generalitat ha d'impulsar polítiques i mesures per a facilitar-lo i ha d'afavorir la promoció i la integració de les persones retornades a Catalunya **138.1.e**

reversió

Vegeu urbanisme

risks laborals

Vegeu seguretat i higiene en el treball

rius

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que s'hi porten a terme **84.2.n**

La Generalitat té competència exclusiva en la pesca fluvial **119.1**

La Generalitat té competència exclusiva en el transport fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya **169.6**

Vegeu també aigües; conques hidrogràfiques; medi ambient

S**salut**

Vegeu sanitat

salvament marítim

La Generalitat té competència executiva en aquesta matèria **132.3**

sancions

Vegeu règim sancionador

sanitat

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública **42.4**

La Generalitat té competència exclusiva sobre l'organització, el funcionament intern, l'avaluació, la inspecció i el control de centres, serveis i establiments sanitaris **162.1**

La Generalitat té competència compartida en prestacions i serveis sanitaris, sociosanitaris i de salut mental de caràcter públic **162.3.a**

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la salut pública **162.3.b**

La Generalitat té competència compartida en la planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i en la coordinació de la sanitat privada amb la pública **162.3.c**

La Generalitat té competència compartida en formació sanitària especialitzada **162.3.d**

La Generalitat té competència compartida en el règim estatutari i la formació del personal del sistema sanitari públic **162.3.e**

La Generalitat participa en la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública **162.4**

La Generalitat exerceix la tutela de les institucions, les entitats i les fundacions en aquesta matèria, llevat de l'alta inspecció, que resta reservada a l'Estat **165.2**

Vegeu també *drets en l'àmbit de la salut; ordenació farmacèutica; productes farmacèutics*

— alimentària

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat alimentària **162.3.b**

— ambiental

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat ambiental **162.3.b**

— animal

La Generalitat hi té competència exclusiva en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana **116.1.d**

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat animal amb efectes sobre la salut humana **162.3.b**

— vegetal

La Generalitat hi té competència exclusiva en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana **116.1.d**

sector

— alimentari

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la regulació i el desenvolupament del sector agroalimentari (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.a**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.b**

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la lluita contra els frauds en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.b**

La Generalitat té competència exclusiva en les llavors i els planters, especialment pel que fa als organismes genèticament modificats (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.e**

La Generalitat té competència exclusiva en la recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica i la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries (en el marc de l'art. 149.1.13 i 16 CE) **116.1.h**

La Generalitat té competència compartida sobre la planificació del sector agroalimentari **116.2.a**

La Generalitat té competència compartida en la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat alimentària **162.3.b**

Vegeu mencions de qualitat

— **de l'economia social**

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar-lo i ordenar-lo **124.4**

— **pesquer**

La Generalitat hi té competència compartida pel que fa a l'ordenació **119.4**

Vegeu també pesca

— **turístic**

La Generalitat hi té competència exclusiva **171**

Vegeu també turisme

seguretat

— **civil**

Vegeu protecció civil

— **ciutadana**

Vegeu seguretat pública

— **de les persones**

Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i tota mena de discriminació **15.2; 19.1**

Les persones, en llur condició de consumidores i usuàries de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat **28.1**

Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables **42.3**

Els poders públics han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris **49.1**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de les activitats industrials que puguin produir impacte en la seguretat o la salut de les persones **139.1**

— **i higiene en el treball**

Els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat **25.3**

Els poders públics han d'impulsar i promoure polítiques que la garanteixin **45.3**

La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que compleixen les mútues d'accidents de treball i malalties professionals **165.1.d**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la prevenció de riscos laborals i sobre la seguretat i la salut en el treball **170.1.g**

— **industrial**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la seguretat de les activitats, de les instal·lacions, dels equips, dels processos i dels productes industrials **139.1**

— **marítima**

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ordenació del sector pesquer inclou l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a la seguretat dels vaixells **119.4**

— **nuclear**

La Generalitat participa en l'execució de la legislació en aquesta matèria **132.4**

— **privada**

Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en matèria d'autorització d'empreses, en matèria d'inspecció i sanció d'activitats, en matèria d'autorització de centres de formació del personal i en matèria de coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i amb les policies locals **163**

— pública

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en locals de concurrència pública 84.2.e

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esport inclou la regulació en matèria de prevenció i control de la violència en els espectacles públics esportius 134.1.j

Corresponen a la Generalitat la planificació i la regulació del sistema de seguretat pública 164.1.a

Correspon a la Generalitat l'ordenació de les policies locals 164.1.a

Corresponen a la Generalitat la creació i l'organització de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra 164.1.b

Corresponen a la Generalitat el control i la vigilància del trànsit 164.1.c

La Generalitat té les facultats executives que li atribueixi l'Estat i, en tot cas, les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació 164.3.a

La Generalitat té facultats d'execució de la legislació sobre seguretat pel que fa a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hídrics 164.3.b

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra exerceix totes les funcions en l'àmbit de la seguretat ciutadana i l'ordre públic 164.5.a

Vegeu també *forces de seguretat; Junta de Seguretat; protecció civil*

— social

La Generalitat hi té competència compartida 165.1

La Generalitat en pot organitzar i administrar els serveis que hi estan relacionats i exerceix la tutela de les institucions, les entitats i les fundacions en aquesta matèria, llevat de l'alta inspecció, que resta reservada a l'Estat 165.2

Vegeu també *assegurances; sanitat*

— viària

Els poders públics han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a incrementar-la 48.2

senadors

Correspon al Parlament designar els que representen la Generalitat 61.a; DA 1

Poden comparèixer davant el Parlament a petició pròpia per a informar sobre llur activitat en el Senat 179

Senat

Vegeu *Corts Generals; senadors*

servei meteorològic

Correspon a la Generalitat d'establir-ne un de propi 144.5

serveis

Vegeu també *traspàs de serveis*

— aeroportuaris

La Generalitat hi té competència exclusiva sobre llur règim econòmic respecte a les infraestructures que no tinguin la qualificació d'interès general 140.1.c

— d'interès general

Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general 30.1

Les administracions públiques han de fixar els estàndards de qualitat dels serveis públics i les condicions per a accedir-hi 30.1

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà d'una distribució equilibrada dels sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació 46.4

Els governs locals tenen competències pròpies pel que fa a l'ordenació i la prestació dels serveis bàsics 84.2.c

Vegeu també *drets*

— d'ocupació

Els treballadors tenen dret a accedir als serveis públics d'ocupació de manera gratuïta 25.1

— de comunicació

Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya 52.2

Els governs locals hi tenen competències pròpies 84.2.l

La Generalitat té competència executiva per a promoure un conjunt mínim de serveis de comunicació electrònica 140.7.a

La Generalitat hi té competència exclusiva sobre l'organització de la prestació dels serveis de contingut audiovisual de la Generalitat i d'àmbit local 146.1.a

La Generalitat té competència compartida per a fer la regulació i el control dels serveis i de les ofertes de comunicació audiovisual en l'àmbit de Catalunya 146.1.b

Vegeu també *mitjans de comunicació social; telecomunicacions*

— de protecció civil

Vegeu *protecció civil*

— **de ràdio i televisió**

Vegeu *serveis de comunicació*

— **de seguretat i investigació privades**

La Generalitat executa la legislació de l'Estat en matèria de coordinació amb la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i amb les policies locals **163.d**

— **ferroviaris**

La Generalitat té competència exclusiva amb relació a les infraestructures de la xarxa ferroviària de les quals és titular i participa en la planificació i la gestió de les de titularitat estatal **140.6**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament per Catalunya **169.1**

La Generalitat participa en l'establiment dels que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional **169.3**

— **forestals**

Vegeu *forest*

— **portuaris**

La Generalitat hi té competència exclusiva sobre el seu règim econòmic respecte a les infraestructures que no tinguin la qualificació d'interès general **140.1.c**

— **sanitaris**

Vegeu *sanitat*

— **socials**

Els poders públics han de promoure polítiques públiques que garanteixin un sistema adequat de serveis socials públics i concertats **42.1**

Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries en l'àmbit dels serveis socials **42.5**

Els poders públics han de garantir la qualitat i la gratuïtat dels serveis socials bàsics **42.5**

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.m**

La Generalitat hi té competència exclusiva **166.1**

Vegeu també *benestar social; pobresa; seguretat social*

sexisme

Vegeu *igualtat; orientació sexual; perspectiva de gènere*

silvicultura

Vegeu *forest*

símbols**— dels municipis**

La Generalitat hi té competència exclusiva 151.b

— nacionals

Són la bandera tradicional de quatre barres vermelles en fons groc, la

Diada de l'Onze de Setembre i l'himne de *Els segadors* 8.1

Correspon al Parlament de regular-ne les expressions 8.5

Llur protecció jurídica és la que correspon als altres símbols de l'Estat 8.6

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-los, ordenar-los, configurar-los i preservar-los 167

Síndic de Greuges

És una de les institucions que integren la Generalitat 2.2

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

Té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i l'Estatut 78.1

Supervisa l'activitat de l'Administració local i la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen 78.1

El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de llurs funcions 78.2

Pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes de llei, les proposicions de llei i els decrets llei que regulen drets reconeguts per l'Estatut 78.3

Pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania 78.4

S'han de regular per llei els mecanismes destinats a garantir l'obligació de les administracions públiques i d'altres entitats i persones de cooperar amb el Síndic de Greuges, i les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació 78.5

La persona que n'ocupa el càrrec és elegida pel Parlament per majoria de tres cinques parts 79.1

La persona que n'ocupa el càrrec exerceix les seves funcions amb imparcialitat i independència 79.2

La persona que n'ocupa el càrrec és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions 79.2

La persona que n'ocupa el càrrec és inamovible i només pot ésser destituïda i suspesa per les causes que estableixi la llei 79.2

Una llei ha de regular l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament de la persona que n'ocupa el càrrec i l'organització i les atribucions de la institució 79.3

Gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària 79.3

Pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor de l'Estatut DT 1.2

síndic o síndica

— de l'Aran

Integra el Conselh Generau d'Aran 94.2

És la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran 94.2

Vegeu també *Aran*

— de la Sindicatura de Comptes

Formen la Sindicatura de Comptes 81.1

Són designats pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts 81.1

Una llei n'ha de regular l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament, i també l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes 81.2

— major

És elegit pels síndics de la Sindicatura de Comptes 81.1

sindicats

Tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses 25.4

Tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social 25.5

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors 45.3

Han d'estar representats en l'espai català de relacions laborals 45.4

Han de participar en la definició de les polítiques públiques que els afecten 45.6

Vegeu també *relacions laborals*

Sindicatura de Comptes

És una de les institucions que integren la Generalitat 2.2

La seva regulació és matèria de desenvolupament bàsic de l'Estatut 62.2

És l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya 80.1

Depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació d'aquest i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària 80.2

Ha d'establir les relacions de cooperació amb el Tribunal de Comptes per mitjà d'un conveni **80.3**

És formada per síndics designats pel Parlament **81.1**

Una llei n'ha de regular l'organització i el funcionament, i també l'estatut personal, les incompatibilitats i les causes de cessament dels síndics de comptes **81.2**

sinistralitat laboral

Vegeu seguretat i higiene en el treball

sistema

— **bibliotecari**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els centres que l'integren **127.1.c.primèr**

— **d'arxius**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els centres que l'integren **127.1.c.primèr**

S'hi integren els fons propis de Catalunya situats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i a l'Arxiu Reial de Barcelona **DA 13**

— **de benestar**

Els poders públics han de promoure una distribució equitativa de la renda en el marc d'un sistema català de benestar **45.2**

— **de finançament**

Vegeu finançament de la Generalitat

— **de fonts**

Vegeu dret civil de Catalunya

— **electoral**

Vegeu règim electoral del Parlament

— **estadístic**

La Generalitat té competència exclusiva per a crear-ne un de propi **135.1.c**

— **institucional de la Generalitat**

La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya **2.1**

La Generalitat és integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II, i també pels municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinin **2.2; 2.3**

Deriva de la Constitució (art. 2, DT 2 i altres preceptes CE), a l'empara de la qual l'Estatut incorpora i actualitza els drets històrics del poble català, les seves institucions seculares i la tradició jurídica catalana **5**

Es regulen les institucions d'autogovern **títol II**

Els criteris que fixi la legislació de l'Estat en matèria de subvencions incondicionades han de permetre que el Parlament pugui incidir en la distribució dels recursos amb l'objectiu d'atendre la singularitat del sistema institucional de Catalunya **219.2**

— **penitenciari**

La Generalitat té competència executiva de la legislació de l'Estat en aquesta matèria **168.1**

La Generalitat té capacitat per a dictar disposicions que adaptin la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya **168.1.a**

La Generalitat té competència executiva en la gestió de l'activitat penitenciària **168.1.b**

La Generalitat té competència executiva en la planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris **168.1.c**

La Generalitat té competència executiva en l'administració i la gestió patrimonial dels immobles i dels equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i de tots els mitjans materials que li siguin assignats **168.1.d**

La Generalitat té competència executiva en la planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa **168.1.e**

La Generalitat té competència executiva en l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció **168.1.e**

La Generalitat pot emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults **168.2**

— **sanitari**

Vegeu *sanitat*

— **tributari**

La fiscalitat ecològica és un dels principis que han de respectar les polítiques mediambientals **46.2**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre el règim jurídic de les associacions i les fundacions que compleixen llurs funcions majoritàriament a Catalunya inclou la determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals **118.1.b; 118.2.b**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de cultura inclou l'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals **127.1.a.cinquè**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre les infraestructures de transport que no siguin d'interès general inclou les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de tota mena de tributs i gravàmens **140.1.c**

- La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de les activitats de joc, apostes i casinos que s'acompleixen a Catalunya inclou la determinació del règim fiscal sobre l'activitat de joc [141.1.c](#)
- La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou l'establiment i la regulació de mesures de fiscalitat [144.1.b](#)
- Les relacions fiscals entre l'Administració de la Generalitat i l'Administració de l'Estat són regulades per la Constitució, per l'Estatut i per una llei orgànica (art. 157.3 CE) i es regeixen pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència, i també pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional [201.1](#); [201.2](#)
- Els recursos de les finances de la Generalitat són constituïts, entre altres fonts, pels rendiments dels tributs propis, els rendiments dels tributs estatals cedits i els recàrrecs sobre els tributs estatals [202.3.a](#); [202.3.b](#); [202.3.c](#)
- La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals cedits [203.2](#); [206.2](#)
- Corresponen a la Generalitat la totalitat dels rendiments i la capacitat normativa dels tributs estatals cedits totalment [203.2.a](#); [203.3](#)
- Corresponen a la Generalitat una part dels rendiments i, si s'escau, la capacitat normativa dels tributs estatals cedits parcialment [203.2.b](#); [203.3](#)
- Corresponen a la Generalitat la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs propis i dels tributs estatals cedits totalment, i també, si en rep la delegació, dels altres tributs estatals [203.4](#); [204.1](#); [204.2](#)
- La Generalitat té competència per a establir per llei els seus tributs propis, sobre els quals té capacitat normativa [203.5](#)
- La Generalitat ha de basar la normativa tributària en els principis d'equitat i d'eficiència i ha de promoure la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental [203.6](#)
- Correspon a l'Administració tributària de l'Estat la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs estatals no cedits totalment, sens perjudici de la possibilitat de delegació o de col·laboració [204.2](#); [204.3](#)
- L'Agència Estatal d'Administració Tributària i l'Agència Tributària de Catalunya han d'establir mecanismes de col·laboració i han de constituir un consorci, que pot esdevenir l'Administració tributària a Catalunya [204.2](#); [204.3](#); [210.2.c](#)

- Es regula la participació de la Generalitat en els rendiments dels tributs estatals i en els mecanismes d'anivellament i de solidaritat entre les comunitats autònomes **206**
- La Generalitat gaudeix del tractament fiscal que les lleis estableixen per a l'Estat en els tributs estatals **207**
- S'ha de valorar la variació de la capacitat fiscal produïda per l'impacte financer de les disposicions generals de l'Estat sobre la Generalitat o de les de la Generalitat sobre l'Estat, a fi d'establir els mecanismes d'ajustament necessaris **209**
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat canalitza el conjunt de relacions fiscals i financeres entre la Generalitat i l'Estat **210**
- La llei de pressupostos de la Generalitat no pot crear tributs, però en pot modificar, si ho estableix una llei substantiva **212**
- La competència de la Generalitat en matèria de finançament local pot incloure la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals **218.2**
- Correspon als governs locals la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar llurs tributs i per a fixar la quota, el tipus i les exempcions i bonificacions dels tributs locals **218.3; 218.4**
- El fons de cooperació local s'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat **219.1**
- Els ingressos dels governs locals consistents en la participació en tributs estatals són percebuts per mitjà de la Generalitat, que els distribueix d'acord amb la llei de finances locals **219.2**
- Els recursos procedents de participacions genèriques en impostos s'han de distribuir tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i garantint-ne en tot cas la suficiència **219.4**
- S'estableix quins són els tributs estatals que tenen la consideració de cedits totalment o parcialment a Catalunya en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut **DA 7**
- La relació de tributs estatals cedits a Catalunya es pot modificar per acord entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat per mitjà de llei, sense necessitat de reformar l'Estatut **DA 7**
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de determinar l'abast i les condicions de la cessió de tributs estatals a Catalunya, per mitjà d'un acord que el Govern de l'Estat ha de tramitar com a projecte de llei **DA 7**

Les normes de la llei orgànica a què fa referència l'article 157.3 de la Constitució s'han d'interpretar harmònicament amb les normes de l'Estatut **DA 12**

Vegeu també *Administració tributària a Catalunya; Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat; mecanismes d'anivellament i de solidaritat*

societat del coneixement i de la informació

Vegeu *tecnologies de la informació i de la comunicació*

societats rectores de mercats de valors

La Generalitat té competència compartida per a regular-les i adoptar les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador **145.b**

sòl

Els poders públics han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl **47**

Els governs locals tenen competències pròpies en la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial **84.2.b**

La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació de sòl i subsòl **144.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del règim urbanístic del sòl **149.5.a**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del règim jurídic de la propietat del sòl **149.5.b**

La Generalitat té competència exclusiva en la política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl **149.5.d**

solidaritat

Les dones i els homes de Catalunya volen prosseguir la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i incardinada a Europa **preàmbul**

És un principi rector de l'actuació dels poders públics **4.3; 45.1**

Els poders públics han de procurar la plena integració de les persones grans per mitjà de polítiques públiques basades en la solidaritat intergeneracional **40.6**

És un dels valors socials que els poders públics han d'impulsar en la formació de l'alumnat **44.1**

Les polítiques públiques que vetllen per la protecció del medi ambient s'han de basar en la col·lectiva i en la intergeneracional 46.1

La Generalitat té competència exclusiva per a regular i promoure les actuacions destinades a la solidaritat i a l'acció voluntària 166.2

— financera

La Generalitat té competència compartida en seguretat social, respectant els principis d'unitat econòmica patrimonial i de solidaritat financera de la seguretat social 165.1

És un dels principis pels quals es regeix el finançament de la Generalitat en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques 201.2

Vegeu també *mecanismes d'anivellament i de solidaritat*

sordesa

Els poders públics han de garantir les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones sordes que optin per l'ús de la llengua de signes catalana 50.6

La llengua de signes catalana ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte 50.6

sostenibilitat

La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància del desenvolupament sostenible **preàmbul**

Els poders públics han de promoure els valors del desenvolupament sostenible 4.3

Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut 27.1

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats 45.1

Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible 46.1

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació basades en criteris de sostenibilitat 48.1

Els governs locals tenen competències en la formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible 84.2.j

La Generalitat té competència exclusiva en la sostenibilitat aplicable als habitatges 137.1.g

La Generalitat té competència compartida sobre les mesures de sostenibilitat ambiental **144.1.b**

La Generalitat promou la mediambiental en la seva actuació tributària **203.6**

subministrament

— d'aigua

La Generalitat té competència exclusiva per a garantir-lo en cas de necessitat pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.c**

— d'energia

La Generalitat té competència compartida per a desplegar les normes complementàries de qualitat d'aquests serveis **133.1.c**

subrogació de funcions

La Generalitat exerceix totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya **109**

subsidiarietat

Els poders públics estan al servei de l'interès general i dels drets de la ciutadania, amb respecte pel principi de subsidiarietat **preàmbul**

És un dels principis que regeixen la distribució de les responsabilitats entre les administracions locals **84.3**

El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees **188**

subsòl

La Generalitat té competència compartida sobre la contaminació de sòl i subsòl **144.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva en el règim de la intervenció administrativa en l'ús del sòl i el subsòl **149.5.d**

subvencions

Vegeu també *ajuts públics*

— de la Generalitat

Se'n poden atorgar amb càrrec a fons propis per a dur a terme l'exercici de l'activitat de foment **114.1**

— estatals i europees

Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència exclusiva, especificar els objectius als quals es destinen les territorialitzables, regular-ne les condicions d'atorgament i gestionar-les **114.2**

Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència compartida, precisar normativament els objectius als quals es destinen les territorialitzables, completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió 114.3

Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència executiva, de gestionar les territorialitzables 114.4

La Generalitat participa en la determinació de les que han de tenir caràcter no territorialitzable 114.5

La Generalitat participa en la gestió i la tramitació de les no territorialitzables 114.5

— **estats incondicionades**

Com a ingressos dels governs locals són percebudes per mitjà de la Generalitat, que les ha de distribuir d'acord amb el que disposa la llei de finances locals 219.2

Els criteris que fixi la legislació de l'Estat en aquesta matèria han de permetre que el Parlament pugui incidir en la distribució dels recursos amb l'objectiu d'atendre la singularitat del sistema institucional de Catalunya 219.2

La distribució dels recursos que generen s'ha de portar a terme tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i ha de garantir-ne en tot cas la suficiència 219.4

successions

Vegeu impost sobre successions i donacions

suficiència de recursos

És un dels principis pels quals es regeix el finançament de la Generalitat 201.2

És un principi rector de les finances dels governs locals, pel compliment del qual vetlla la Generalitat 217; 219

sufragi universal

Vegeu Aran; règim electoral del Parlament; règim electoral dels ens locals

T

tabac

Vegeu impost sobre les labors del tabac

taxes

Correspon a la Generalitat la gestió, la liquidació i la recaptació de les judicials que estableixi en l'àmbit de les seves competències sobre l'Administració de justícia 104.f

Llurs rendiments constitueixen els recursos de les finances de la Generalitat **202.3.a**

Vegeu també *sistema tributari*

teatre

La Generalitat té competència exclusiva per a fomentar i difondre la creació i la producció teatrals portades a terme a Catalunya **127.1.d.primer**

tecnologia

Vegeu *innovació tecnològica; tecnologies de la informació i de la comunicació; transferència tecnològica*

tecnologies de la informació i de la comunicació

Els poders públics han d'impulsar que s'hi pugui accedir en condicions d'igualtat en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral **53.1**

Els poders públics han de fomentar que es posin al servei de les persones **53.1**

Els poders públics han de garantir que la prestació de serveis que les utilitzin es faci d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització **53.1**

telecomunicacions

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.l**

La Generalitat té competència sobre les condicions que han de complir els edificis per a instal·lar-hi infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusió, telefonia bàsica i altres serveis per cable **137.2**

La competència executiva de la Generalitat en matèria de comunicacions electròniques inclou la promoció de l'existència d'un conjunt mínim de serveis d'accés universal, la potestat inspectora i la potestat sancionadora respecte a les infraestructures comunes de telecomunicacions, la resolució de conflictes entre operadors de radiodifusió i la gestió dels registres d'instal·ladors d'infraestructures i de gestors de multiplex **140.7**

La Generalitat designa o participa en els processos per a designar membres dels òrgans de direcció de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions **182.1**

Vegeu també *serveis de comunicació; tecnologies de la informació i de la comunicació*

telesquí

Vegeu *serveis ferroviaris; telecomunicacions*

telefèric

Vegeu serveis ferroviaris; telecomunicacions

telefonía

Vegeu telecomunicacions

televisió

Vegeu mitjans de comunicació social; serveis de comunicació; telecomunicacions

tercer sector

Vegeu organitzacions del tercer sector social

termes dels ens locals

La Generalitat té competència exclusiva per a crear-ne, suprimir-ne i alterar-los **151.b**

territori de Catalunya

És el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor de l'Estatut **9**

El sistema electoral ha d'assegurar la representació adequada de totes les seves zones **56.2**

L'àmbit material de les competències de la Generalitat s'hi refereix **115.1**

terrorisme

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra hi és competent **164.5**

testament vital

Vegeu drets en l'àmbit de la salut

titulacions acadèmiques

La Generalitat hi té competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes d'esbarjo **119.3.d**

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició i l'homologació de títols acadèmics i professionals estatals en matèria d'ensenyament no universitari **131.4**

La Generalitat té competència exclusiva sobre el marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària **172.1.e**

La Generalitat té competència compartida sobre l'adscripció i la desadscripció de centres docents per a impartir títols universitaris oficials **172.2.c**

La Generalitat té competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials **172.3**

Vegeu també *ensenyament; professions titulades*

topònims

La Generalitat hi té competència exclusiva **151.b**

La Generalitat té competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou la defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria **155.2.b**

toxicologia

Correspon a la Generalitat la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia (en el marc de la LOPJ) **105**

traçabilitat

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en la regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders **116.1.b**

tractament

— de dades personals

La Generalitat té competència executiva en aquesta matèria **156**

— fiscal

La Generalitat gaudeix del que estableixen les lleis per a l'Estat en els impostos estatals **207**

— mèdic

Vegeu *drets en l'àmbit de la salut*

tractats

— entre la Generalitat i l'Estat

Vegeu *col·laboració entre la Generalitat i l'Estat*

— internacionals

Els poders públics han de promoure el ple exercici dels drets i les llibertats fonamentals que reconeixen **4.1; 15.1**

La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè el català hi sigui present i s'utilitzi en els de contingut cultural o lingüístic **6.3**

Les disposicions referents als drets estatutaris no poden ésser desplegades, aplicades o interpretades de manera que redueixin o limitin els drets fonamentals que reconeixen **37.4**

El Govern de l'Estat ha d'informar prèviament la Generalitat sobre els actes de subscripció dels que afectin d'una manera directa i singular les competències de Catalunya, amb relació als quals la Generalitat i el Parlament poden formular les observacions que considerin pertinents 196

La Generalitat pot sol·licitar al Govern que integri representants de la Generalitat en les delegacions negociadores dels que afecten Catalunya d'una manera directa i singular 196.2

La Generalitat pot sol·licitar al Govern que en subscrigui en matèries de la seva competència 196.3

La Generalitat ha d'executar les obligacions que en derivin 196.4

Vegeu també *acció exterior; acords internacionals; Unió Europea*

tradició

— cívica i associativa

La de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes, dels drets i els deures, del saber, de la formació, de la cohesió social, del desenvolupament sostenible i de la igualtat de drets, i subratlla avui, especialment, la importància de la igualtat entre dones i homes **preàmbul**

— humanista

És des d'aquesta seva tradició que Catalunya aferma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un ordre mundial pacífic i just **preàmbul**

— jurídica catalana

És un dels fonaments de l'autogovern 5

transferència

— de competències

El Parlament pot sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats (en el marc de l'art. 150 CE) 61.d

La que es faci a favor dels governs locals ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos necessaris 219.3

Vegeu també *delegació de competències; traspàs de serveis*

— tecnològica

En matèria d'agricultura i ramaderia, la Generalitat hi té competència exclusiva 116.1.h

transgènics

Vegeu *organismes genèticament modificats*

trànsit

Els poders públics han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit **48.2**

En correspon a la Generalitat el control i la vigilància **164.1.c**

Vegeu també *xarxa viària*

— internacional

La Generalitat participa en l'establiment dels serveis ferroviaris que hi garanteixin la comunicació **169.3**

transparència

L'Administració electoral la garanteix **56.2**

L'Administració de la Generalitat, d'acord amb aquest principi, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió **71.4**

El finançament de la Generalitat es regeix per aquest principi en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques **201.2**

La determinació dels mecanismes d'anivellament i de solidaritat s'ha de fer d'acord amb aquest principi **206.4**

L'Estat i la Generalitat s'han de facilitar mútuament l'accés a la informació estadística i de gestió que sigui necessària per a exercir millor les competències respectives, en un marc de cooperació i transparència **209.2**

En compliment d'aquest principi, l'Estat ha de publicar la liquidació provincial dels diversos programes de despesa pública a Catalunya **DA 15**

transport

La Generalitat té competència exclusiva en el transport terrestre per carretera, ferrocarril i cable que transcorre íntegrament per Catalunya **169.1**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de transports terrestres inclou la regulació d'un sistema de mediació **169.1.e**

La integració de línies o serveis de transport que transcorrin íntegrament per Catalunya en els d'àmbit superior requereix l'informe previ de la Generalitat **169.2**

La Generalitat, en l'exercici de la competència exclusiva sobre el transport marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya, ha de respectar les competències de l'Estat en marina mercant i ports **169.6**

Vegeu també *impost sobre determinats mitjans de transport; infraestructures de transport; xarxes de comunicació*

— d'energia

La Generalitat té competència compartida en la regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia **133.1.a**

La Generalitat participa, per mitjà de l'emissió d'un informe previ, en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia que ultrapassin el territori de Catalunya **133.2**

L'impost sobre determinats mitjans de transport té la consideració de tribut estatal cedit totalment **DA 7.a**

— de mercaderies

La Generalitat té competència exclusiva en el transport terrestre que transcorre íntegrament per Catalunya **169.1**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular de manera específica el de les perilloses o peribles **169.1.d**

La Generalitat té competència exclusiva sobre els centres de transport, logística i distribució, i sobre els operadors de les activitats que hi són vinculades **169.4; 169.5**

La Generalitat té competència exclusiva en el marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya **169.6**

— de viatgers

Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda **48.1**

Els governs locals tenen competències en la gestió del transport de viatgers municipal **84.2.h**

La Generalitat té competència exclusiva en el transport terrestre que transcorre íntegrament per Catalunya **169.1**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme que transcorren íntegrament per Catalunya **169.1.c**

La competència exclusiva de la Generalitat en matèria de transport terrestre inclou la potestat tarifària **169.1.f**

La Generalitat té competència exclusiva en el marítim i fluvial que transcorre íntegrament per Catalunya **169.6**

— escolar

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

— **funerari**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

— **sanitari**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

— **turístic**

La Generalitat té competència exclusiva per a regular-lo de manera específica **169.1.d**

transvasaments

Vegeu *aigües*

traspàs de serveis

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat n'acorda la valoració **210.2.f**

Resten vigents les disposicions transitòries tercera i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya **DT 2**

Vegeu també *transferència de competències*

treball

El poble català manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que asseguri una qualitat de vida digna per a tots els que viuen i treballen a Catalunya **preàmbul**

Les persones excloses del mercat de treball tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu **25.2**

Els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat **25.3**

Els poders públics han de facilitar l'accés dels joves al món laboral **40.4**

Els poders públics han de garantir-hi el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes **41.1**

Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials **41.4**

Els poders públics han de promoure polítiques d'ocupació plena i de foment de l'estabilitat laboral **45.3**

Els poders públics han de promoure polítiques de formació de les persones treballadores **45.3**

Els poders públics han de promoure polítiques de prevenció de riscos laborals i de seguretat i higiene en el treball **45.3**

- Els poders públics han de promoure polítiques de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes **45.3**
- Els poders públics han de garantir la no-discriminació per raó de gènere en l'àmbit laboral **45.3**
- La Generalitat té competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers la relació laboral dels quals s'acompleixi a Catalunya **138.2**
- La competència compartida de la Generalitat en matèria de seguretat social inclou la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que compleixen les mútues d'accidents de treball i malalties professionals **165.1.d**
- La Generalitat té competència executiva en la planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa **168.1.e**
- L'execució de la legislació de l'Estat en aquesta matèria correspon a la Generalitat **170.1**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de condicions de treball **170.1.a**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de qualificacions professionals **170.1.c**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de procediments de regulació d'ocupació i de trasllats col·lectius **170.1.f**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de prevenció de riscos laborals i de seguretat i salut en el treball **170.1.g**
- La Generalitat té competència executiva en matèria de potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social **170.1.h**
- La Generalitat té competència executiva en matèria d'elaboració del calendari de dies festius **170.1.l**
- Vegeu també *Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya; ocupació; relacions laborals; seguretat de les persones; treballadors*

treballadors

- Tenen dret a formar-se i promoure's professionalment **25.1**
- Tenen dret a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació **25.1**
- Tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones **25.3**
- Tenen dret, i també llurs representants, a la informació, la consulta i la participació en les empreses **25.4**

- Els poders públics han de garantir llurs drets laborals i sindicals, i han d'impulsar i promoure llur participació en les empreses 45.3
- La competència exclusiva en matèria de cooperatives inclou l'accés dels treballadors als mitjans de producció 124.3
- Correspon a la Generalitat la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers per mitjà dels mecanismes que estableix el títol V 138.3

Tribunal

— Català de Defensa de la Competència

- La Generalitat té competència exclusiva per a establir-lo i regular-lo, amb jurisdicció a tot el territori de Catalunya 154.3

— Constitucional

- El Parlament pot personar-s'hi 61.e
- El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant d'aquest 76.3
- La Generalitat participa en els processos de designació dels seus magistrats 180

— de Comptes

- Ha d'establir les relacions de cooperació amb la Sindicatura de Comptes per mitjà d'un conveni 80.3
- La Generalitat en designa membres o participa en els processos per a designar-ne 182.3

— de Justícia de la Unió Europea

- La Generalitat hi té accés
- El Govern de la Generalitat pot instar el Govern de l'Estat a iniciar-hi accions 191.2; 119.3
- La Generalitat col·labora en la defensa jurídica dels seus interessos i competències davant aquest Tribunal 191.2

— Superior de Justícia de Catalunya

- Coneix els recursos contra els actes que vulnerin els drets reconeguts pels capítols I, II i III del títol I i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya 38.2
- És competent en les causes contra els diputats 57.2
- Li correspon decidir sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la Generalitat i dels consellers 70.2
- És l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial a Catalunya 95.1

És competent per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diversos ordres jurisdiccionals i per a tutelar els drets reconeguts per l'Estatut 95.1

És competent en els ordres jurisdiccionals civil, penal, contenciós administratiu i social i en els altres que es puguin crear 95.1

És l'última instància jurisdiccional de tots els processos iniciats a Catalunya 95.2

Li correspon la unificació de la interpretació del dret de Catalunya 95.3

Li correspon la resolució dels recursos extraordinaris de revisió 95.4

El seu president o presidenta és el representant del poder judicial a Catalunya 95.5

Es regula el nomenament del seu president o presidenta 95.5

Es regula el nomenament dels presidents de sala 95.6

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya n'és el fiscal o la fiscal en cap 96.1

El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha de trametre la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest 96.3

Vegeu també *poder judicial*

— Suprem

La Sala Penal del Tribunal Suprem decideix sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la Generalitat i dels consellers fora del territori de Catalunya 57.2; 70.2

tributs

Vegeu *sistema tributari*

— sobre jocs d'atzar

Són tributs estatals cedits totalment DA 7.a

turisme

Els governs locals tenen competències pròpies en la regulació de l'establiment d'autoritacions i promocions d'activitats econòmiques de caràcter turístic 84.2.i

La Generalitat té competència exclusiva per a fer una regulació específica del transport turístic 169.1.d

La Generalitat hi té competència exclusiva 171

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar i planificar el sector turístic 171.a

La Generalitat té competència exclusiva en promoció del turisme, que inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers i la creació d'oficines a l'estranger **171.b**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació i la classificació de les empreses i els establiments turístics i la gestió de la xarxa d'establiments turístics de titularitat de la Generalitat **171.c**

La Generalitat participa en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya **171.c**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació dels drets i els deures específics dels usuaris i els prestadors de serveis turístics i dels mitjans alternatius de resolució de conflictes **171.d**

La Generalitat té competència exclusiva en els ensenyaments i la formació sobre turisme que no donin dret a l'obtenció d'un títol oficial **171.e**

La Generalitat té competència exclusiva en la fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de les línies públiques d'ajut i de promoció del turisme **171.f**

— **juvenil**

La Generalitat té competència exclusiva per a promoure'l **142.1.b**

tutela

— **administrativa**

Correspon a la Generalitat en matèria de col·legis professionals, acadèmies, cambres agràries, cambres de comerç, indústria i navegació i altres corporacions de dret públic (en el marc dels art. 36 i 139 CE) **125.1.c**

La competència exclusiva de la Generalitat sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat inclou les facultats que deriven de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació **128.2**

La Generalitat l'exerceix respecte a les institucions, les entitats i les fundacions en matèria de sanitat i seguretat social, llevat de l'alta inspecció, que queda reservada a l'Estat **165.2**

— **de drets**

Vegeu *Consell de Garanties Estatutàries*

— **de menors**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats, en situació de risc i dels menors infractors **166.3.a**

— **financera**

Correspon a la Generalitat la dels ens locals, respectant l'autonomia que els reconeix la Constitució **218.5**

U**UNESCO**

La Generalitat ha de participar-hi **198**

Unió Europea

Catalunya participa, per mitjà de l'Estat, en la construcció del seu projecte polític i en comparteix els valors i els objectius **preàmbul**

Catalunya hi té el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part **3.2**

Els poders públics han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeix **4.1; 15.1; 37.4**

La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries perquè s'hi reconegui l'oficialitat del català **6.3**

Les polítiques de foment del català s'hi han d'estendre **50.3**

El desplegament, l'aplicació i l'execució de la seva normativa corresponen a la Generalitat si afecta l'àmbit de les seves competències **113**

La Generalitat té competències sobre les subvencions europees territorialitzables **114.2; 114.3; 114.4; 114.5**

S'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques en l'àmbit de la Unió Europea en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació **158.3**

La Comissió Bilateral Generalitat - Estat intervé en el garantiment de l'efectivitat de la participació de la Generalitat en els assumptes de la Unió Europea **183.2.g**

Es regulen les relacions de la Generalitat amb la Unió Europea **capítol I del títol V**

La Generalitat participa en els afers relacionats amb la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya **184**

El Govern de l'Estat ha d'informar la Generalitat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació **185.1**

El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat a les delegacions que participin en els processos de revisió i negociació de tractats **185.2**

- La Generalitat pot participar en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea [186.1](#); [186.2](#); [186.3](#)
- L'Estat ha d'informar la Generalitat sobre les iniciatives i les propostes presentades davant la Unió Europea, amb relació a les quals el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de formular observacions i propostes [186.4](#)
- La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant la Unió Europea que tractin afers de la competència legislativa de la mateixa Generalitat [187.1](#); [187.2](#); [187.3](#)
- El Parlament de Catalunya pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú [187.4](#)
- El Parlament participa en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableixi el dret de la Unió Europea amb relació a les propostes legislatives europees [188](#)
- La Generalitat, en l'àmbit de les seves competències, aplica i executa el dret europeu [189.1](#)
- Si l'execució del seu dret requereix l'adopció de mesures internes d'abast superior al territori de Catalunya que les comunitats autònomes competents no poden adoptar per mitjà de mecanismes de col·laboració o coordinació, l'Estat ha de consultar la Generalitat sobre aquestes circumstàncies [189.2](#)
- En el cas que estableixi una legislació que substitueixi la normativa bàsica de l'Estat, la Generalitat pot adoptar la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees [189.3](#)
- Correspon a la Generalitat la gestió dels fons europeus en matèries de la seva competència, d'acord amb els articles 114 i 210 [190](#)
- La Generalitat té accés al Tribunal de Justícia de la Unió Europea [191](#)
- La Generalitat pot establir-hi una delegació per a defensar millor els seus interessos [192](#)
- Els recursos que en procedeixen constitueixen recursos de les finances de la Generalitat [202.3.k](#)
- La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de proposar mesures de cooperació per a garantir l'equilibri del sistema de finançament quan pugui ésser alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea [210.3](#)
- Vegeu també *acció exterior*

unions estables de parella

- Els poders públics n'han de promoure la igualtat [40.7](#)
- Es regulen per llei [40.7](#)

universitats

- El professorat i l'alumnat de llurs centres tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin **35.5**
- Han d'adoptar mesures per a garantir l'ús del català en l'àmbit de llurs activitats docents, no docents i de recerca **50.2**
- La Generalitat té competència executiva sobre la inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les que integren el sistema universitari català **156.a**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en la programació i la coordinació del sistema universitari català, en el marc de la coordinació general **172.1.a**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en les decisions de creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades **172.1.b**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en l'aprovació dels estatuts de les públiques i de les normes d'organització i funcionament de les privades **172.1.c**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en la coordinació dels procediments per a accedir-hi **172.1.d**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en el marc jurídic de llurs títols propis **172.1.e**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en llur finançament i, si escau, la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari **172.1.f**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en la regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajuts a la formació universitària i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en aquesta matèria **172.1.g**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència exclusiva en el règim retributiu de llur personal docent i investigador contractat i l'establiment de les retribucions addicionals de llur personal docent funcionari **172.1.h**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en la regulació dels requisits per a la creació i el reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'aquests centres a les universitats **172.2.a**
- La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en el règim jurídic de l'organització i el funciona-

ment de les públiques, incloent-hi llurs òrgans de govern i de representació **172.2.b**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en l'adscripció, la creació i el reconeixement de centres docents públics o privats i en la implantació i la supressió d'ensenyaments **172.2.c**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en la regulació del règim per a accedir-hi **172.2.d**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en la regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari **172.2.e**

La Generalitat, sens perjudici de l'autonomia universitària, té competència compartida en l'avaluació i el garantiment de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament i del personal docent i investigador **172.2.f**

La Generalitat té competència executiva en l'expedició de llurs títols oficials **172.3**

Vegeu també *ensenyament universitari; personal docent*

urbanisme

Els governs locals hi tenen competències pròpies **84.2.a**

La Generalitat hi té competència exclusiva **149.5**

La Generalitat té competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques **149.6**

usos hidràulics

Vegeu *aigües*

usuaris

Tenen dret que siguin respectades llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari **23.2**

Les lleis han de determinar els casos en què les administracions públiques han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors de serveis públics **30.3**

La Generalitat té competència exclusiva sobre llur participació en l'organització de l'administració hidràulica pel que fa a les conques hidrogràfiques internes **117.1.d**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació dels drets i deures dels usuaris i els prestadors de serveis turístics **117.1.d**

Vegeu també *consumidors i usuaris*

V

vacances

Els poders públics han de promoure polítiques de garantia de les vacances retribuïdes **45.3**

Vegeu també *treball*

vagues

La Generalitat té competència executiva pel que fa a la determinació dels serveis mínims **170.1.i**

Vegeu també *relacions laborals*

vaixells

La competència compartida de la Generalitat en matèria d'ordenació del sector pesquer inclou la construcció, la seguretat i el registre oficial de vaixells **119.4**

Vall d'Aran (Val d'Aran)

Vegeu *Aran*

valors**— socials**

El poble català proclama avui com a valors superiors de la seva vida col·lectiva la llibertat, la justícia i la igualtat **preàmbul**

L'aportació de tots els ciutadans i ciutadanes ha configurat una societat integradora, amb l'esforç com a valor i amb capacitat innovadora i emprenedora, uns valors que continuen impulsant-ne el progrés **preàmbul**

Catalunya comparteix i incorpora els de la Unió Europea **preàmbul; 3.2**

Els poders públics han de promoure els de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible **4.3**

Els poders públics han d'impulsar en el sistema d'ensenyament una formació basada en els que fonamenten la convivència democràtica **44.1**

Els poders públics han de fomentar l'educació en els de la preservació i la millora del medi ambient **46.5**

La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de la dignitat dels valors democràtics **54.2**

vegetals

Vegeu *agricultura; flora*

vegueries

Integren el sistema institucional de la Generalitat 2.3; 83.1

La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local 90.1

La vegueria té personalitat jurídica pròpia 90.1

La vegueria és la divisió territorial adoptada per la Generalitat per a l'organització territorial dels seus serveis 90.1

La vegueria té naturalesa territorial 90.2

Gaudeixen d'autonomia per a la gestió de llurs interessos 90.2

La creació, la modificació i la supressió i també el desplegament de llur règim jurídic són regulats per llei del Parlament 91.4

Vegeu també *ens locals*

vehicles

Vegeu *transport*

veïnatge administratiu

Els ciutadans espanyols que el tenen a Catalunya gaudeixen de la condició política de catalans 7.1

Els residents a l'estranger que l'han tingut a Catalunya gaudeixen de la condició política de catalans si ho solliciten 7.2

Els estrangers que adquireixen la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre el mantinguin a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra 14.2

vi

Vegeu *impost sobre el vi i begudes fermentades*

viatgers

Vegeu *transport*

vídeos

Vegeu *produccions audiovisuals*

videovigilància

Vegeu *vigilància en l'àmbit públic*

vies pecuàries

La Generalitat hi té competència compartida sobre la regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos 116.2.b

vigència

La vigència dels convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes comença seixanta dies després

de la comunicació a les Corts Generals (en el marc de l'art. 145.2 CE) **178.4**

Les lleis del Parlament i les normes amb rang de llei del Govern vigents en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la vigència per un termini màxim de dos anys **DT 1.1**

Les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, mantenen la vigència **DT 2**

vigilància

— del patrimoni cultural

La Generalitat té competència exclusiva en el règim de vigilància del patrimoni cultural **127.1.b.quart**

— del trànsit

Correspon a la Generalitat **164.1.c**

— dels òrgans jurisdiccionals

El Consell de Justícia de Catalunya pot ordenar la vigilància de jutjats i tribunals **98.2.d**

— en l'àmbit de la salut

La Generalitat té competència compartida en la vigilància epidemiològica **162.3.b**

— en l'àmbit del medi ambient

Els governs locals tenen competències pròpies sobre la de les activitats i els usos que es porten a terme a les platges, als rius, als llacs i a la muntanya **84.2.n**

La Generalitat té competència exclusiva sobre la regulació de la vigilància en matèria de caça i pesca **119.1.b**

Correspon al Cos d'Agents Rurals **144.6**

— en l'àmbit públic

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments en l'àmbit públic **173**

vincles històrics, lingüístics i culturals

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris que en tenen amb Catalunya, amb els quals la Generalitat i l'Estat poden subscriure instruments de col·laboració i crear organismes comuns **12**

Vegeu també *comunitats catalanes a l'exterior*

violència— **de gènere**

Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori **41.3**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre aquesta violència i per a detectar-la i prevenir-la **153.c**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de serveis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que l'han patida o la pateixen **153.c**

— **en l'esport**

La Generalitat té competència exclusiva en la regulació de la prevenció i el control d'aquesta en els espectacles públics esportius **134.1.j**

voluntariat

La Generalitat hi té competència exclusiva **166.2**

voluntats anticipades

Vegeu drets en l'àmbit de la salut

X**xarxa**— **d'equipaments esportius**

La Generalitat té competència exclusiva per a planificar-la **134.1.h**

— **d'establiments turístics**

La Generalitat gestiona la xarxa d'establiments de la seva titularitat i participa en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya **171.c**

— **de serveis socials**

Totes les persones tenen dret a accedir-hi en condicions d'igualtat **24.1**

— **ferroviària**

Vegeu serveis ferroviaris

— **viària**

La Generalitat té competència exclusiva en la de la seva titularitat i participa en la gestió de la de l'Estat **140.5**

Les inversions de l'Estat a Catalunya es poden emprar per a alliberar peatges o per a construir autovies alternatives **DA 3.1**

Vegeu també infraestructures; trànsit; transport; vies pecuàries

xarxes de comunicació

Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial per mitjà d'una distribució equilibrada dels sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació **46.4**

Vegeu també *serveis ferroviaris; xarxa viària*

xenofòbia

Els poders públics han de promoure'n l'eradicació **40.8**

Vegeu també *igualtat*

Z**zones****— d'atmosfera contaminada**

La competència compartida de la Generalitat en matèria de medi ambient inclou la declaració de zones d'atmosfera contaminada **144.1.h**

Vegeu també *ambient atmosfèric*

— de muntanya

Vegeu *muntanya*

Reglament del Parlament de Catalunya

Antecedents parlamentaris i afectacions

- *Reglament del Parlament, aprovat pel Ple del Parlament en la sessió del 22 de desembre de 2005 (BOPC 271, 29.12. 2005).*
 - Reforma del Reglament, aprovada en lectura única pel Ple del Parlament en la sessió del 19 de gener de 2011 (BOPC 8, 19.01.2011).
 - Reforma parcial del Reglament del Parlament, aprovada pel Ple del Parlament el 8 de juliol de 2015 (BOPC 629, 13.07.2015).
- *Text refós del Reglament del Parlament, aprovat per la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, el 28 de juliol de 2015, que inclou el text del Reglament aprovat pel Ple del Parlament en la sessió del 22 de desembre de 2005 i les reformes parcials aprovades pel Ple en les sessions del 19 de gener de 2011 i del 8 de juliol de 2015.*
 - Reforma parcial del Reglament del Parlament, aprovada pel Ple del Parlament el 26 de juliol de 2017 (BOPC 484, 27.07.2017) [STC 139/2017, del 29 de novembre (BOE 7, 08.01.2018), sobre el recurs d'inconstitucionalitat 4062-2017, interposat contra l'article 135.2 del Reglament del Parlament de Catalunya (reforma parcial aprovada pel Ple del Parlament en la sessió del 26 de juliol de 2017): declara la constitucionalitat del dit article si s'interpreta en el sentit que la tramitació d'una proposició de llei en lectura única en el Ple inclou el tràmit de presentació i debat d'esmenes].
- *Text refós del Reglament del Parlament, aprovat per la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, el 20 de febrer de 2018, en compliment de la disposició final primera de la reforma del Reglament aprovada el 26 de juliol de 2017, que inclou el text refós del Reglament del Parlament aprovat per la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, el 28 de juliol de 2015, i la reforma parcial aprovada pel Ple en la sessió del 26 de juliol de 2017.*
 - Reforma del Reglament del Parlament, aprovada pel Ple del Parlament el 25 de juliol de 2024 (BOPC 22, 26.07.2024).
- *Text refós del Reglament del Parlament, aprovat per la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, el 19 de novembre de 2024, en compliment de la disposició final primera de la reforma del Reglament aprovada el 25 de juliol de 2024, que inclou el text refós del Reglament del Parlament aprovat per la Mesa del Parlament el 26 de juliol de 2017 i la reforma aprovada pel Ple en la sessió del 25 de juliol de 2024.*

Índex sistemàtic

Reglament del Parlament de Catalunya.	535
Títol I. De la constitució del Parlament	549
Article 1. Sessió constitutiva	549
Article 2. Mesa d'Edat	549
Article 3. Constitució del Parlament	549
Títol II. De l'estatut dels diputats	550
Capítol I. Els drets dels diputats	550
Article 4. Assistència, vot i tractament institucional	550
Article 5. Suport tècnic	550
Article 6. Dret d'accés a la informació	550
Article 7. Límits del dret d'accés	551
Article 8. Garantia del dret d'accés	551
Article 9. Altres mesures per a garantir el dret d'accés a la informació	552
Article 10. Dret d'accés directe a la informació	553
Article 11. Accés dels membres del Parlament a les matèries declarades secretes i reservades i als registres de dades	553
Article 12. Drets econòmics i règim dels drets	554
Article 13. Afiliació a la Seguretat Social	554
Capítol II. Els deures dels diputats	555
Article 14. Principis rectors	555
Article 15. Codi de conducta	555
Article 16. Conflicte d'interessos	556
Article 17. Cortesia i reserva	556
Article 18. Incompatibilitats	556
Article 19. Declaració d'activitats i béns	557
Article 20. Límits de l'ús de la condició de membre del Parlament	558

Capítol III. Les prerrogatives parlamentàries	558
Article 21. Inviolabilitat	558
Article 22. Immunitat	558
Capítol IV. L'adquisició i la pèrdua de la condició de membre del Parlament i la suspensió dels drets parlamentaris	559
Article 23. Accés al ple exercici de la condició de membre del Parlament	559
Article 24. Causes de la pèrdua de la condició de membre del Parlament	559
Article 25. Causes de suspensió dels drets i deures parlamentaris	559
Títol III. De l'organització del Parlament	560
Capítol I. Els grups parlamentaris i els diputats no adscrits	560
<i>Secció primera. Els grups parlamentaris</i>	<i>560</i>
Article 26. Requisits per a la constitució	560
Article 27. Adscripció al grup parlamentari	561
Article 28. Organització dels grups parlamentaris	561
Article 29. El Grup Mixt	561
Article 30. Els subgrups parlamentaris	562
Article 31. Dissolució d'un grup i incorporació al Grup Mixt	562
Article 32. Dret d'iniciativa dels grups	562
Article 33. Mitjans materials i control	563
<i>Secció segona. Els diputats no adscrits</i>	<i>563</i>
Article 34. Condició i drets	563
Capítol II. La Junta de Portaveus	564
Article 35. Membres i normes de funcionament	564
Article 36. Funcions	564
Capítol III. La presidència i la Mesa del Parlament	565
<i>Secció primera. Les funcions de la presidència i de la Mesa del Parlament</i>	<i>565</i>
Article 37. Les funcions de la Mesa del Parlament	565
Article 38. Petició de reconsideració	566
Article 39. Les funcions de la presidència del Parlament	566
Article 40. Les funcions de les vicepresidències	566
Article 41. Les funcions de les secretaries	567
Article 42. Procediment de presa de decisions de la Mesa	567
<i>Secció segona. L'elecció dels membres de la Mesa del Parlament</i>	<i>567</i>
Article 43. Procediment d'elecció dels membres de la Mesa	567

Article 44. Sistema d'elecció dels membres de la Mesa	568
Article 45. Càlcul de vots	568
Article 46. Provisió de vacants	568
Capítol IV. Les comissions	569
<i>Secció primera. Normes generals</i>	569
Article 47. Classes de comissions	569
Article 48. Composició de les comissions	569
Article 49. Membres de les comissions	570
Article 50. Vacants i substitucions dels membres de les comissions	570
Article 51. Assistència i publicitat de les sessions	571
Article 52. Repartiment del treball entre les comissions	571
Article 53. Normes de funcionament	571
Article 54. Convocatòria i fixació de l'ordre del dia	572
Article 55. Creació de grups de treball	572
Article 56. Assistència i publicitat de les reunions	573
Article 57. Compareixences i sol·licituds d'informació	573
Article 58. Sol·licitud de compareixença	574
Article 59. Substanciament de les compareixences	574
<i>Secció segona. Comissions legislatives</i>	575
Article 60. Les comissions legislatives	575
Article 61. Comissió del Reglament	576
Article 62. Creació de subcomissions	576
<i>Secció tercera. Comissions específiques</i>	576
Article 63. Creació de les comissions específiques	576
Article 64. Comissió de l'Estatut dels Diputats	577
Article 65. Comissions de seguiment	577
Article 66. Comissions d'estudi	578
Article 67. Comissions d'investigació	578
Article 68. Regulació de les compareixences davant les comissions d'investigació	579
Article 69. Comissió de Peticions	580
Article 70. Comissió de Matèries Secretes i Reservades	581
Article 71. Intergrups parlamentaris	581
Capítol V. El Ple	582
Article 72. Convocatòria i ordre del dia	582
Article 73. Funcionament	582
Capítol VI. La Diputació Permanent	583
Article 74. Composició	583

Article 75. Funcions	583
Article 76. Normes de funcionament	584
Capítol VII. El cap de l'oposició	585
Article 77. Estatut del cap de l'oposició	585
Títol IV. Del funcionament del Parlament	586
Capítol I. Les disposicions generals de funcionament	586
<i>Secció primera. Les sessions</i>	<i>586</i>
Article 78. Classes de sessions. Convocatòria i ordre del dia de les sessions extraordinàries	586
Article 79. Sessions	587
Article 80. Horaris	587
Article 81. Publicitat de les sessions	587
Article 82. Acta de les sessions	587
<i>Secció segona. L'ordre del dia</i>	<i>588</i>
Article 83. Elaboració i modificació de l'ordre del dia	588
<i>Secció tercera. Els debats</i>	<i>588</i>
Article 84. Documentació prèvia	588
Article 85. Regles del debat	588
Article 86. Torns i durada de les intervencions	589
Article 87. Allusions	590
Article 88. Coherència dels debats	590
Article 89. Tancament dels debats	591
Article 90. Crida a observar el Reglament	591
<i>Secció quarta. L'adopció d'acords</i>	<i>591</i>
Article 91. Quòrum per a l'adopció d'acords	591
Article 92. Quòrum d'aprovació	591
Article 93. Votacions	592
Article 94. Votacions amb avís previ	592
Article 95. Delegació de vot	592
Article 96. Tipologia de la votació	592
Article 97. Aprovació per assentiment	593
Article 98. Procediment per a les votacions	593
Article 98 bis. Votació telemàtica	593
Article 99. Votacions especials	594
Article 100. Votació pública per crida	594
Article 101. Votació secreta	594
Article 102. Empat en les votacions	595
Article 103. Explicació de vot	595

<i>Secció cinquena. El còmput de terminis i la presentació de documents</i>	596
Article 104. Còmput de terminis i dies hàbils	596
Article 105. Pròrroga dels terminis	596
Article 106. Presentació de documents	596
Article 107. Declaració d'urgència	597
<i>Secció sisena. Les publicacions del Parlament i la publicitat dels treballs parlamentaris</i>	597
Article 108. Publicacions oficials	597
Article 109. Publicitat del treball parlamentari	598
Article 110. Mitjans de comunicació social	598
Capítol II. El procediment legislatiu	599
<i>Secció primera. La iniciativa legislativa</i>	599
Article 111. Subjectes	599
Article 112. Requisits	599
Article 113. Admissió a tràmit	599
<i>Secció segona. El procediment legislatiu comú</i>	600
<i>Subsecció primera. Les esmenes i el debat de totalitat</i>	600
Article 114. Publicació de les iniciatives legislatives	600
Article 115. Esmenes a la totalitat	600
Article 116. Debat de totalitat	601
<i>Subsecció segona. Les audiències d'organitzacions, grups socials i experts</i>	602
Article 117. Sol·licitud i tramitació	602
<i>Subsecció tercera. Les esmenes a l'articulat</i>	603
Article 118. Requisits i admissió a tràmit	603
Article 119. Esmenes amb incidència pressupostària	603
<i>Subsecció quarta. La tramitació en comissió</i>	604
Article 120. Informe de la ponència i dictamen de la comissió	604
Article 121. Reserva d'esmenes i de vots particulars	605
<i>Subsecció cinquena. Les esmenes subsegüents als dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries</i>	606
Article 122. Tramitació	606
<i>Subsecció sisena. La tramitació final en el Ple</i>	607
Article 123. Debat	607
Article 124. Votació	608
Article 125. Harmonització del text aprovat	608
Article 126. Adaptació del text a canvis normatius o jurisprudencials	609

<i>Subsecció setena. Retirada de projectes i proposicions de llei i integració d'iniciatives legislatives</i>	609
Article 127. Requisits	609
Article 128. Integració d'iniciatives legislatives	609
<i>Secció tercera. Especialitats del procediment legislatiu</i>	609
<i>Subsecció primera. Els projectes i les proposicions de llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut d'autonomia de Catalunya</i>	609
Article 129. Ponència redactora	609
Article 130. Aprovació	610
<i>Subsecció segona. El projecte de llei de pressupostos</i>	611
Article 131. Presentació i tramitació	611
Article 132. Els debats de totalitat del projecte de llei de pressupostos	611
Article 133. El debat de totalitat de les seccions pressupostàries	612
Article 134. Els debats de l'articulat i els estats de despeses	613
<i>Subsecció tercera. La reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya</i>	614
Article 135. Procediment i aprovació	614
<i>Subsecció quarta. La delegació en les comissions de la competència legislativa plena</i>	615
Article 136. Requisits	615
Article 137. Tramitació de les iniciatives legislatives	615
<i>Subsecció cinquena. La tramitació de les iniciatives legislatives en lectura única</i>	615
Article 138. Requisits	615
<i>Subsecció sisena. La tramitació de les iniciatives legislatives populars</i>	616
Article 139. Admissió a tràmit de les iniciatives legislatives populars	616
Article 140. El debat de totalitat de les iniciatives legislatives populars	616
Article 141. La tramitació en comissió de les proposicions de llei d'iniciativa legislativa popular i el debat subsegüent en el Ple	617
Article 142. Assessorament i suport dels serveis del Parlament a la comissió promotora	618
<i>Subsecció setena. Procediment per a la consolidació de la legislació vigent</i>	618
Article 143. Consolidació	618
Article 144. Supòsit d'aplicació de la consolidació legislativa	619
Article 145. Naturalesa i efectes de la consolidació	619
Article 146. Iniciativa del procediment de consolidació	619
Article 147. Tramitació de textos consolidats	620
Article 148. Aprovació de textos consolidats	620

Capítol III. L'impuls i el control de l'acció política i de govern	621
<i>Secció primera. La investidura i la responsabilitat política de la presidència de la Generalitat i del Govern</i>	621
<i>Subsecció primera. La investidura</i>	621
Article 149. Debat d'investidura	621
Article 150. Votació	621
<i>Subsecció segona. La responsabilitat política de la presidència de la Generalitat i del Govern</i>	622
Article 151. Responsabilitat política	622
Article 152. Moció de censura	622
Article 153. Qüestió de confiança	623
<i>Subsecció tercera. Els debats generals sobre l'acció política i de govern</i>	623
Article 154. Substanciació del debat	623
Article 155. Presentació de propostes de resolució	624
Article 156. Iniciativa per a fer debats específics	625
Article 157. Debats específics en les comissions	626
<i>Secció segona. El control i la validació dels decrets llei</i>	626
Article 158. Procediment	626
<i>Secció tercera. El control de la legislació delegada</i>	627
Article 159. Procediment	627
<i>Secció quarta. Les interpellacions</i>	628
Article 160. Presentació i substanciació	628
Article 161. Mocions	629
Article 162. Control del compliment de les mocions	629
<i>Secció cinquena. Les preguntes</i>	631
Article 163. Requisits de formulació	631
Article 164. Tramitació de les preguntes amb resposta oral	631
Article 165. Substanciació de les preguntes amb resposta oral	632
Article 166. Preguntes amb resposta per escrit	632
<i>Secció sisena. Les propostes de resolució</i>	633
Article 167. Presentació	633
Article 168. Tramitació	634
Article 169. Declaracions institucionals	635
<i>Secció setena. Els programes, els plans, els comunicats i les compareixences del Govern</i>	635
Article 170. Debat i votació dels programes, els plans i els comunicats	635
Article 171. Propostes del Govern	636

Article 172. Compareixences del president de la Generalitat	636
Article 173. Sessions informatives del Govern	637
Capítol IV. Els senadors que representen la Generalitat al Senat i la relació amb els òrgans de l'Estat	637
<i>Secció primera. L'elecció dels senadors que representen la Generalitat al Senat</i>	637
Article 174. Elecció dels senadors	637
Article 175. Relacions amb els senadors que representen la Generalitat al Senat	638
<i>Secció segona. La relació amb els òrgans de l'Estat</i>	638
Article 176. Iniciativa legislativa davant el Congrés dels Diputats	638
Article 177. Interposició de recursos d'inconstitucionalitat	639
Article 178. Personació en els conflictes de competència	640
Capítol V. Les eleccions i les designacions que correspon de fer al Parlament	640
Article 179. Procediment per a l'elecció de càrrecs públics	640
Article 180. Revocació	642
Capítol VI. Les relacions del Parlament amb el Síndic de Greuges	642
Article 181. Debat de l'informe anual i dels informes extraordinaris	642
Article 182. Compareixences del síndic de greuges	643
Capítol VII. Les relacions del Parlament amb la Sindicatura de Comptes	643
Article 183. Programa anual d'activitats de la Sindicatura de Comptes	643
Article 184. Memòria anual de fiscalització	644
Article 185. Compte general de la Generalitat	644
Article 186. Informes de fiscalització del sector públic de la Generalitat	646
Article 187. Fiscalització de la comptabilitat dels processos electorals	647
Article 188. Compte general de les corporacions locals i informes de fiscalització del sector públic local i de les universitats públiques	647
Article 189. Memòria anual d'activitats i compte de la Sindicatura de Comptes	648
Article 190. Encàrrecs d'informes	649
Article 191. Compareixences dels responsables econòmics i financers dels partits polítics	649

Capítol VIII. La relació del Parlament amb el sector audiovisual i els mitjans de comunicació públics	649
<i>Secció primera. La relació del Parlament amb el Consell de l'Audiovisual de Catalunya</i>	649
Article 192. Informe anual	649
Article 193. Sessions informatives	650
Article 194. Informes	650
Article 195. Sol·licituds d'informació	650
<i>Secció segona. La relació del Parlament amb la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals</i>	650
Article 196. Control parlamentari	650
Article 197. Sessions informatives	651
Article 198. Sol·licituds d'informació	651
Article 199. Resolucions i grups de treball	652
Capítol IX. La relació del Parlament amb corporacions, entitats i associacions	652
<i>Secció primera. La tramitació dels informes a presentar al Parlament</i>	652
Article 200. Compareixences per a presentar els informes establerts per llei	652
<i>Secció segona. Les relacions amb entitats i associacions representatives</i>	653
Article 201. Participació	653
Article 202. Tràmit d'audiència	653
Capítol X. La relació amb les institucions i el Parlament Europeu	653
Article 203. Dret de petició davant el Parlament Europeu	653
Article 204. Participació en l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat per la Unió Europea	654
Capítol XI. Els convenis de gestió i els acords de cooperació de la Generalitat amb altres comunitats autònomes o altres ens territorials rellevants	654
Article 205. Tramitació	654
Títol V. De la caducitat de les tramitacions parlamentàries	655
Article 206. Caducitat per finiment de la legislatura	655
Article 207. Proposicions de llei al Congrés dels Diputats	655
Títol VI. De la transparència en l'activitat parlamentària	656
Capítol I. Transparència	656
<i>Secció primera. Principis generals</i>	656
Article 208. Política de transparència	656

Article 209. Portal de la Transparència	656
Article 210. Reutilització de la informació	657
<i>Secció segona. Informació i documentació subjecta a transparència</i>	657
Article 211. Obligacions de transparència	657
Article 212. Límits a les obligacions de transparència	658
Capítol II. Accés a la informació pública	658
<i>Secció primera. Principis generals</i>	658
Article 213. Dret d'accés	658
Article 214. Informació parlamentària	659
Article 215. Límits del dret d'accés	659
<i>Secció segona. Procediment i garanties</i>	660
Article 216. Procediment	660
Article 217. Accés a la informació	660
Article 218. Silenci positiu	660
Article 219. Garantia del dret d'accés	661
Capítol III. Registre de grups d'interès	661
<i>Secció primera. El funcionament del Registre de grups d'interès</i>	661
Article 220. Registre de grups d'interès	661
Article 221. Contingut del Registre de grups d'interès	661
Article 222. Publicitat del Registre de grups d'interès	662
<i>Secció segona. Drets i obligacions derivats de la inscripció en el Registre de grups d'interès</i>	662
Article 223. Efectes de la inscripció en el Registre de grups d'interès	662
Article 224. Obligacions que comporta la inscripció en el Registre de grups d'interès	663
Article 225. Mesures en cas d'incompliment de les obligacions dels grups d'interès	663
Capítol IV. Prevenció i lluita contra la corrupció i el frau	664
Article 226. Mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau	664
Article 227. Compareixences sobre la prevenció i la lluita contra la corrupció i el frau	664
Capítol V. Parlament obert	665
<i>Secció primera. Principis generals</i>	665
Article 228. Impuls del Parlament obert	665
Article 229. Transparència i informació pública	665

<i>Secció segona. Instruments per a l'efectivitat del Parlament obert</i>	<i>. 665</i>
Article 230. Instruments participatius	. 665
Article 231. Diàleg amb els ciutadans	. 666
Article 232. Avaluació	. 666
Títol VII. Del capteniment i l'ordre a la seu del Parlament	. 667
Capítol I. L'ordre en les sessions	. 667
Article 233. Regles i crides a l'ordre	. 667
Article 234. Deures del públic assistent	. 667
Article 235. Disciplina parlamentària	. 667
Article 236. Atribucions de la presidència	. 667
Capítol II. Les sancions	. 668
Article 237. Absentisme	. 668
Article 238. Disciplina	. 668
Article 239. Expulsió de la cambra	. 669
Article 240. Autoritzacions	. 669
Capítol III. L'exclusió temporal de l'exercici de la funció parlamen- tària	. 669
Article 241. Causes	. 669
Article 242. Ús indegut de la condició de membre del Parlament	. 669
Article 243. Efectes de l'exclusió temporal	. 670
Capítol IV. L'ordre dins el recinte parlamentari	. 670
Article 244. Facultats de la presidència	. 670
Article 245. Expulsió	. 670
Títol VIII. Dels serveis del Parlament	. 670
Capítol I. L'Administració parlamentària	. 670
Article 246. Suport a la tasca parlamentària	. 670
Article 247. Administració parlamentària	. 671
Article 248. Principis d'actuació	. 671
Article 249. Secretaria General	. 671
Article 250. Tecnologies de la informació i la comunicació	. 671
Capítol II. L'Oficina Pressupostària del Parlament	. 672
Article 251. Oficina Pressupostària del Parlament	. 672
Disposicions addicionals	. 673
Primera. Adaptació de la Llei 2/2009	. 673
Segona. Ús d'un llenguatge no sexista	. 673

Disposicions transitòries	673
Primera. Convenis amb la Seguretat Social	673
Segona. Reducció de les indemnitzacions dels diputats	673
Tercera. Informació del Portal de la Transparència	673
Quarta. Aplicació de la Llei orgànica 1/2024, de 10 de juny, d'amnistia per a la normalització institucional, política i social a Catalunya	674
Disposició derogatòria	674
Disposicions finals	674
Primera. Reformes del Reglament	674
Segona. Disposició transitòria segona de la Llei 13/2008	674
Índex analític	675

Reglament del Parlament de Catalunya

TÍTOL I

De la constitució del Parlament

Article 1. Sessió constitutiva

1. El Parlament de Catalunya es reuneix en sessió constitutiva el dia i l'hora assenyalats en el decret de convocatòria, un cop han conclòs les eleccions al Parlament i se n'han proclamat els resultats.

2. La sessió constitutiva s'inicia amb la lectura que fa el secretari general del decret de convocatòria. Tot seguit, el secretari general convida els membres de la Mesa d'Edat a ocupar llurs llocs.

Article 2. Mesa d'Edat

1. La sessió constitutiva és presidida inicialment pel diputat electe de més edat d'entre els presents, assistit dels dos diputats més joves, en qualitat de secretaris.

2. El president d'edat declara oberta la sessió i un dels secretaris llegeix la relació dels diputats electes i la relació dels recursos electorals interposats, amb la indicació dels diputats electes afectats. Tot seguit, s'han d'elegir els membres de la Mesa del Parlament.

Article 3. Constitució del Parlament

1. Els membres de la Mesa del Parlament que han estat elegits han d'ocupar els llocs respectius. Tot seguit, el president declara constituït el Parlament i aixeca la sessió.

2. La constitució del Parlament ha d'ésser comunicada pel president al cap de l'Estat, al president de la Generalitat, al president del Congrés dels Diputats i al president del Senat, respectivament.

TÍTOL II

De l'estatut dels diputats

CAPÍTOL I

Els drets dels diputats

Article 4. Assistència, vot i tractament institucional

1. Els diputats tenen el dret d'assistir a totes les sessions del Parlament i el deure d'assistir als debats i a les votacions del Ple i de les comissions de què són membres. Cada diputat té el deure de pertànyer a una comissió, com a mínim, amb l'excepció del president de la Generalitat, dels que són membres del Govern i dels que representen la Generalitat al Senat.

2. Els diputats tenen dret de vot en el Ple i en les comissions de què són membres, i han de complir els deures i exercir les funcions que els assigna aquest reglament.

3. En el territori de Catalunya, els diputats, en llur condició de membres del Parlament i, per tant, representants del poble català, tenen dret a rebre un tractament institucional i protocol·lari preferent, especialment en els actes i les activitats organitzats per les institucions i l'Administració de Catalunya.

Article 5. Suport tècnic

Els diputats tenen dret a rebre, directament o per mitjà del grup parlamentari, l'assistència necessària per a acomplir llurs tasques. Els serveis del Parlament els l'han de facilitar, especialment pel que fa a la informació i la documentació.

Article 6. Dret d'accés a la informació

1. Els diputats, en l'exercici de llur funció, tenen dret a accedir a la informació, i a obtenir-ne còpia, de l'Administració de la Generalitat, dels organismes, les empreses i les entitats que en depenen i de les institucions i els organismes de la Generalitat que actuen amb independència funcional o amb una autonomia especial reconeguda per llei. Els diputats poden demanar directament aquesta informació o, si ho consideren pertinent, poden demanar-la comunicant-ho al president o per mitjà d'aquest.

2. Les autoritats o l'administració requerides han de facilitar als diputats, per via electrònica, preferentment, o en suport paper, la informació demanada.

3. La informació demanada s'ha de lliurar en un termini de quinze dies, prorrogable com a màxim set dies més, a comptar de l'endemà d'haver estat comunicada la sol·licitud.

Article 7. Límits del dret d'accés

1. El dret d'accés a la informació forma part del contingut essencial de la funció representativa i parlamentària que correspon als diputats i només es pot limitar per la concurrència d'alguna de les restriccions que estableix la legislació reguladora del dret d'accés a la informació pública.

2. El dret d'accés a la informació dels diputats té, en tot cas, caràcter preferent i s'ha de poder fer efectiu sempre que els drets o béns jurídics protegits es puguin salvaguardar mitjançant l'accés parcial a la informació, l'anonimització de les dades sensibles o l'adopció d'altres mesures que ho permetin.

Article 8. Garantia del dret d'accés

1. Si el termini que fixa l'article 6.3 fineix sense que s'hagi donat compliment a la demanda d'informació o sense que s'hagin comunicat els motius per a no acceptar-la, la sol·licitud s'entén estimada, llevat que una norma amb rang de llei estableixi expressament un efecte desestimatori, total o parcial, amb relació a la informació de què es tracti.

2. Si malgrat el que estableix l'apartat 1 no es facilita la informació, el diputat pot instar la Mesa del Parlament a requerir a l'autoritat responsable que compleixi el deure de facilitar la informació en el termini improrrogable de tres dies.

3. Si una sol·licitud d'informació és denegada expressament en aplicació d'un dels límits a què es refereix l'article 7, la denegació ha d'ésser motivada i ha d'indicar les raons fàctiques i jurídiques que la justifiquen i la impossibilitat d'aplicar mesures que permetin l'accés parcial en els termes de l'article 7.2.

4. En el cas que es denegui el dret d'accés a la informació o aquesta no es lliuri en aplicació del que estableix l'apartat 2, el diputat pot demanar a la Mesa del Parlament, en el termini de tres dies

a comptar de l'endemà de la comunicació denegatòria o de la finalització del termini del requeriment, que es pronunciï sobre la fonamentació del dret d'accés a la informació i adopti una decisió definitiva. La Mesa, si considera que s'ha de permetre l'accés a la informació, ha de comunicar la seva decisió a l'autoritat responsable perquè la compleixi de manera immediata.

5. La Mesa del Parlament, abans d'adoptar la decisió a què fa referència l'apartat 4, ha de sotmetre la qüestió a l'òrgan de garantia del dret d'accés a la informació pública que estableix l'article 219, per tal que n'emeti un informe, que té caràcter vinculant si es pronuncia a favor del dret d'accés a la informació.

6. Els diputats poden fer valer el dret d'accés a la informació mitjançant els mecanismes de garantia que estableix amb caràcter general la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern. La utilització d'aquesta via és compatible amb l'aplicació de les altres mesures que estableix aquest reglament i no exclou la dita aplicació.

Article 9. Altres mesures per a garantir el dret d'accés a la informació

1. L'incompliment per part de l'autoritat responsable de facilitar l'accés a la informació d'acord amb el que estableixen els articles 6 a 8 dona lloc, si escau, a l'aplicació del règim sancionador de la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

2. La Mesa del Parlament, a iniciativa pròpia o a sol·licitud del diputat interessat, ha de comunicar l'incompliment al Govern, o a l'autoritat responsable si es tracta d'un organisme dotat per llei d'independència funcional o autonomia especial, a l'efecte d'incoar el corresponent expedient sancionador. El Govern o l'autoritat corresponent ha de donar compte a la Mesa del Parlament de les actuacions que adopti en el termini de quinze dies i justificar, si escau, els motius pels quals decideix no incoar l'expedient.

3. El procediment sancionador amb relació al dret d'accés a la informació dels diputats, sens perjudici del que estableix l'apartat 2, també es pot produir d'ofici o es pot instar per denúncia, d'acord amb el règim general que estableix la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

4. L'incompliment per part del Govern del deure de facilitar l'accés a la informació en els termes de l'article 8 pot donar lloc, com a

mesura addicional i si ho demana el diputat afectat, a la inclusió en la primera sessió plenària que es convoqui d'una pregunta sobre els motius que han impedit de fer-ho. Si a criteri del diputat o del seu grup parlamentari la resposta no és prou fonamentada, es pot presentar una proposta de resolució davant la comissió corresponent. Aquesta proposta de resolució s'ha d'incloure en l'ordre del dia de la primera sessió que es convoqui.

5. Si l'incompliment del deure de facilitar l'accés a la informació és imputable a un organisme dotat per llei d'independència funcional o autonomia especial, es pot demanar la compareixença del seu responsable davant la comissió corresponent perquè exposi els motius de la denegació i es pot presentar, si escau, una proposta de resolució davant la mateixa comissió d'acord amb el que estableix l'apartat 4.

Article 10. Dret d'accés directe a la informació

1. Si el diputat es vol traslladar a les dependències de l'Administració per a consultar de manera presencial la informació i documentació demanades en exercici del dret regulat per l'article 6, ho pot fer acompanyat, com a màxim, de dos assessors acreditats degudament.

2. El personal que presta assistència a un grup parlamentari o a un membre del Parlament en les actuacions davant l'Administració de la Generalitat i els altres organismes i entitats a què fa referència l'article 6 ha d'ésser acreditat degudament per la Secretaria General del Parlament.

Article 11. Accés dels membres del Parlament a les matèries declarades secretes i reservades i als registres de dades

1. L'accés a les informacions secretes i reservades i als registres de dades que les contenen correspon exclusivament als representants dels grups parlamentaris.

2. Únicament els membres de la comissió a què es refereix l'article 70 i un membre més designat per cada grup parlamentari poden accedir als registres i les informacions a què es refereix l'apartat 1.

3. Els membres que tinguin accés als registres i les informacions a què es refereix l'apartat 1 tenen el deure de mantenir reserva permanent, d'acord amb la legislació vigent, respecte a les dades i les informacions que coneguin per raó de llur funció parlamentària.

4. El diputat que faci públic algun dels temes tractats a les sessions a què es refereix l'article 70 o vulneri el deure de reserva que estableix l'apartat 3 pot ésser exclòs temporalment de l'exercici de la funció parlamentària, pel procediment que estableix l'article 241.2.

5. La presidència ha de vetllar pel compliment d'aquestes disposicions i ha de garantir el compliment del deure de secret o reserva.

Article 12. Drets econòmics i règim dels drets

1. Els diputats tenen dret a una assignació fixa i poden percebre també assignacions variables, totes les quals són a càrrec del pressupost del Parlament i tenen el caràcter d'indemnització per l'exercici de llurs funcions.

2. La quantitat i les modalitats de les assignacions dels diputats són fixades per la Mesa, dins els límits de la consignació pressupostària corresponent.

3. Les assignacions dels diputats estan subjectes a les normes tributàries de caràcter general.

4. La percepció de les retribucions de caràcter fix per l'exercici de les funcions parlamentàries és incompatible amb la percepció de les retribucions pel fet d'ocupar altres càrrecs públics, amb dedicació plena o parcial, en els termes i amb les excepcions, si escau, que estableix la legislació sobre incompatibilitats.

5. Els drets reconeguts per aquest article i per l'article 13 s'acrediten fins al dia de la constitució de la nova legislatura.

Article 13. Afiliació a la Seguretat Social

1. El Parlament pot establir amb les entitats gestores de la Seguretat Social els convenis necessaris per a donar-hi d'alta o, si escau, afiliar-hi els diputats que ho desitgen. Les bases de la cotització, l'acció protectora dispensada i l'abonament de les cotitzacions estan subjectes a les normes de seguretat social de caràcter general o especial aplicables.

2. En el cas dels funcionaris públics que per llur dedicació parlamentària es troben en situació de serveis especials, el que estableix l'apartat 1 s'ha d'estendre a les quotes de classes passives, si escau.

3. Els diputats que són funcionaris i es troben en situació de servei actiu conserven el règim de seguretat social que els correspon en l'administració a què pertanyen, d'acord amb el que disposa la legislació sobre incompatibilitats.

CAPÍTOL II

Els deures dels diputats

Article 14. Principis rectors

1. Els diputats han d'exercir el càrrec d'acord amb els principis d'integritat, honestedat, transparència, diligència, austeritat, actuació desinteressada, responsabilitat i respecte als ciutadans i a la institució parlamentària.

2. Els diputats han d'actuar sempre en benefici de l'interès públic i han d'evitar incórrer en qualsevol situació de conflicte d'interessos. L'actuació no pot estar mai influïda o compromesa per la finalitat de cercar o obtenir qualsevol mena de benefici particular o de tercers, que no tingui caràcter general, directe o indirecte, ni recompensa de cap mena.

3. Els diputats, d'acord amb el que estableix aquest article i en compliment de la legislació vigent, no poden acceptar, demanar ni rebre cap benefici econòmic ni cap altre favor a canvi d'exercir influència o de votar en un determinat sentit en les tramitacions parlamentàries.

4. Els diputats, en l'exercici de llurs funcions, s'han d'abstenir d'acceptar obsequis i qualsevol mena de favor o servei, llevat dels obsequis de mera cortesia o dels que els siguin atorgats quan representin el Parlament, al qual els han de lliurar.

Article 15. Codi de conducta

1. Són aplicables als diputats, amb caràcter general, els principis ètics i les regles de conducta establertes per als alts càrrecs per la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

2. Correspon a la Comissió del Reglament elaborar i aprovar un codi de conducta. El Codi de conducta dels diputats ha de regular, com a mínim, les situacions de conflicte d'interessos, el compliment de les obligacions derivades del règim d'incompatibilitats i de les declaracions d'activitats i de béns, i el procediment i les conseqüències en cas d'incompliment.

3. La Comissió de l'Estatut dels Diputats és l'òrgan encarregat d'emetre un informe per a determinar si hi ha conflicte d'interessos i, en general, sobre l'aplicació del Codi de conducta dels diputats.

Els informes s'han de publicar en el Portal de la Transparència del Parlament.

Article 16. Conflicte d'interessos

1. Hi ha conflicte d'interessos quan un diputat té un interès personal directe o indirecte que pot influir de manera inadequada en el compliment dels seus deures com a diputat de manera íntegra. S'entén per *interessos personals* els propis del diputat i els secundaris, corresponents al seu entorn familiar, d'amistats i d'altres persones jurídiques, organitzacions i entitats privades amb les quals hagi tingut una vinculació laboral, professional, de voluntariat o de defensa d'interessos corporatius que pugui comprometre la seva llibertat de vot.

2. No hi ha conflicte d'interessos quan un diputat pot obtenir un benefici únicament pel fet de pertànyer al conjunt de la població o a una categoria o un grup ampli de persones.

3. Els diputats han d'evitar d'incórrer en qualsevol situació de conflicte d'interessos o, si s'escau, han d'adoptar les mesures necessàries per a resoldre'l.

4. Els diputats tenen el deure de notificar a la Mesa del Parlament, abans d'intervenir en els debats o de votar, o si són proposats com a ponents, qualsevol situació de conflicte d'interessos existent o potencial relacionada amb l'assumpte que s'hagi d'examinar.

Article 17. Cortesia i reserva

Els diputats tenen el deure de captenir-se amb cortesia i de respectar les normes d'ordre i de disciplina establertes per aquest reglament; a més, han de guardar secret sobre les actuacions i les resolucions que tenen aquest caràcter.

Article 18. Incompatibilitats

1. Els diputats han d'observar sempre les normes sobre incompatibilitats.

2. La Comissió de l'Estatut dels Diputats ha d'eleva al Ple les propostes sobre la situació de compatibilitat o incompatibilitat de cada diputat en el termini de vint dies a partir de la presentació de la declaració a què fa referència l'article 19.1.a, després que la Comissió s'hagi constituït. Si hi ha cap canvi en la situació relativa a

les activitats o als càrrecs públics dels diputats, aquests ho han de comunicar a la Comissió de l'Estatut dels Diputats d'acord amb el que estableix l'article 19.2.

3. Si la Comissió de l'Estatut dels Diputats considera que hi ha una causa d'incompatibilitat entre la condició de diputat i un altre càrrec públic o activitat, abans d'elevat al Ple el dictamen, n'ha de donar trasllat a la persona afectada, per tal que, en el termini de cinc dies, formuli les alegacions que cregui convenients.

4. Un cop declarada i notificada la incompatibilitat, el diputat afectat disposa d'un termini de vuit dies per a optar entre l'escó i el càrrec incompatible. Si no es pronuncia expressament dins aquest termini, s'entén que renuncia a l'escó.

5. Els dictàmens de compatibilitat i d'incompatibilitat han d'ésser motivats justificant la decisió de la Comissió de l'Estatut dels Diputats i s'han de publicar en el Portal de la Transparència del Parlament.

Article 19. Declaració d'activitats i béns

1. Els diputats han de presentar al Parlament les declaracions d'activitats i béns, d'acord amb el que estableix l'article 23.1.b, segons el model aprovat per la Mesa i amb el contingut següent:

a) Una declaració de les activitats professionals, laborals o empresarials que exerceixen i dels càrrecs públics que ocupen.

b) Una declaració de béns, que ha de detallar el patrimoni de qui declara.

2. En el cas que hi hagi cap canvi en la situació relativa a les activitats o als càrrecs públics declarats pels diputats, aquests ho han de comunicar a la Comissió de l'Estatut dels Diputats en el termini d'un mes des que s'ha esdevingut, per tal que la Comissió emeti un dictamen, si escau, respecte a la nova situació, en el termini de vuit dies. Si el canvi que es declara consisteix en el cessament d'algun càrrec o activitat, la Comissió no ha d'elaborar el dictamen.

3. Els diputats han de presentar, abans del 30 de juliol de cada any, una còpia de la declaració de liquidació de l'impost sobre la renda i el patrimoni presentada a l'Administració tributària del mateix exercici, o la certificació de no haver-ho fet, en el cas que no estiguin obligats a presentar-la.

4. L'incompliment de l'obligació establerta pels apartats 2 i 3 pot comportar la suspensió dels drets econòmics per un període màxim d'un mes, acordada pel Ple del Parlament a proposta de la Comissió de l'Estatut dels Diputats, després d'haver instruït l'expedient corresponent i d'haver escoltat el diputat afectat.

5. Els diputats han de presentar també la declaració a què fa referència l'apartat 1.b en acabar el mandat, o en perdre la condició de diputat.

6. El Registre d'interessos dels diputats del Parlament recull la informació facilitada per aquests d'acord amb els apartats 1 i 3 i està sota la custòdia de la Secretaria General. La informació relativa a les activitats i els càrrecs és pública i s'ha de publicar en el Portal de la Transparència del Parlament. La informació relativa a la declaració de béns també és pública i s'ha de publicar en el Portal de la Transparència, però no pot incloure les dades de localització ni les que poden posar en perill la privacitat i la seguretat dels titulars o de tercers.

7. Un cop transcorreguts quatre anys de la pèrdua de la condició de diputat, les declaracions s'han de destruir.

Article 20. Límits de l'ús de la condició de membre del Parlament

Els diputats no poden invocar o fer servir llur condició per a exercir activitats comercials, industrials o professionals, o col·laborar amb terceres persones en l'exercici de les dites activitats davant les administracions públiques en benefici privat.

CAPÍTOL III

Les prerrogatives parlamentàries

Article 21. Inviolabilitat

Els diputats gaudeixen d'inviolabilitat, fins i tot després d'haver finit el mandat, per les opinions i els vots emesos durant l'exercici de llurs funcions.

Article 22. Immunitat

Pel que fa a la immunitat dels membres del Parlament, cal atènyer-se al que disposa l'Estatut d'autonomia de Catalunya i, si escau, les lleis que el desenvolupen.

CAPÍTOL IV

L'adquisició i la pèrdua de la condició de membre del Parlament i la suspensió dels drets parlamentaris**Article 23. Accés al ple exercici de la condició de membre del Parlament**

1. El diputat proclamat electe accedeix al ple exercici de la condició de parlamentari un cop complerts els dos requisits següents:

a) Presentar al Registre General del Parlament la credencial expedida per l'òrgan corresponent de l'Administració electoral i fer la promesa o el jurament de respectar la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

b) Presentar les declaracions d'activitats i de béns que especifica l'article 19.

2. Els drets del diputat proclamat electe no són efectius fins que no ha accedit al ple exercici de la condició de parlamentari, conformement a l'apartat 1.

Article 24. Causes de la pèrdua de la condició de membre del Parlament

Els diputats del Parlament perden llur condició per les causes següents:

a) Per la renúncia presentada a la Mesa del Parlament.

b) Per una sentència judicial ferma que n'anulli l'elecció o la proclamació.

c) Per decés o per la incapacitat declarada per una sentència judicial ferma.

d) Per l'extinció del mandat, en expirar-ne el termini o per finiment de la legislatura, llevat dels membres de la Diputació Permanent i dels que representen la Generalitat al Senat, els quals mantenen llur condició fins que es constitueix el nou Parlament.

e) Per la condemna a una pena d'inhabilitació imposada per una sentència judicial ferma.

Article 25. Causes de suspensió dels drets i deures parlamentaris

1. Els diputats del Parlament poden ésser suspesos de llurs drets i deures parlamentaris, després d'un dictamen motivat de la Comissió de l'Estatut dels Diputats, en els casos següents:

a) Si és ferm l'acte de processament o d'obertura de judici oral i el Ple del Parlament ho acorda per majoria absoluta, atesa la naturalesa dels fets imputats.

b) Per acord del Ple, adoptat per majoria absoluta, si han estat condemnats per sentència ferma a una pena de privació de llibertat que n'impossibiliti l'assistència a les sessions plenàries.

2. La suspensió a què fa referència l'apartat 1 també es pot produir si ho demana un diputat afectat, amb la conformitat del portaveu del seu grup parlamentari, per una de les causes que s'hi esmenten. En aquest cas, la Comissió de l'Estatut dels Diputats ha d'emetre un dictamen i la Mesa del Parlament ha de resoldre la sol·licitud.

3. La suspensió dels drets, llevat dels econòmics, i dels deures dels diputats del Parlament en cap cas no es pot acordar com a sanció parlamentària.

4. En els casos en què l'acusació sigui per delictes vinculats a la corrupció, la Mesa del Parlament, una vegada sigui ferm l'acte d'obertura del judici oral i en tingui coneixement, ha d'acordar la suspensió dels drets i deures parlamentaris de manera immediata. Si es plantegen dubtes sobre el tipus de delicte o sobre el règim d'incompatibilitats aplicable al llarg de la suspensió, cal el dictamen de la Comissió de l'Estatut dels Diputats.

TÍTOL III

De l'organització del Parlament

CAPÍTOL I

Els grups parlamentaris i els diputats no adscrits

SECCIÓ PRIMERA

Els grups parlamentaris

Article 26. Requisits per a la constitució

1. Cada diputat només pot ésser membre d'un grup parlamentari.

2. Per cada partit, federació o coalició electoral només es pot constituir un grup parlamentari.

3. Els grups parlamentaris, llevat del Grup Mixt, poden ésser constituïts com a mínim amb cinc membres, encara que hagin estat elegits per circumscripcions diferents.

4. Els grups parlamentaris s'han de constituir en el termini de vuit dies hàbils, a comptar de l'endemà de la constitució del Parlament, mitjançant un escrit adreçat a la Mesa del Parlament, que han de signar tots els diputats que desitgen constituir el grup i en el qual han de fer constar la denominació del grup, els noms de tots els membres i els de les persones que el representen.

5. Els diputats que han format part d'un grup parlamentari des de la seva constitució poden demanar el canvi d'adscripció al grup parlamentari constituït pel partit, la federació o la coalició electoral pel qual es van presentar a les eleccions, llevat del Grup Mixt, dins els cinc primers dies de cada període de sessions. La voluntat de canviar de grup s'ha de manifestar per mitjà d'un escrit presentat a la Mesa, que ha de tenir la signatura del portaveu del grup al qual es demana l'adscripció.

Article 27. Adscripció al grup parlamentari

1. Qui accedeix a la condició de diputat després de la sessió constitutiva del Parlament s'ha d'incorporar a un grup parlamentari en els cinc dies següents a l'adquisició de la dita condició. L'escrit en què manifesta la seva voluntat ha de tenir la signatura del portaveu del grup corresponent; altrament, s'ha d'incorporar al Grup Mixt.

2. Els diputats que deixen de pertànyer a llur grup perden els llocs que ocupaven en els òrgans del Parlament.

Article 28. Organització dels grups parlamentaris

1. Cada grup nomena els membres que l'han de representar, incloent-hi preceptivament el portaveu.

2. Els representants dels grups parlamentaris han de comunicar al president del Parlament les altes i les baixes dels grups respectius.

Article 29. El Grup Mixt

1. Els membres del Parlament que, d'acord amb el que estableix l'article 26, no s'integren en cap grup parlamentari en els terminis establerts queden incorporats al Grup Mixt.

2. El Grup Mixt té els mateixos drets que els altres grups parlamentaris i participa de la mateixa manera en l'activitat del Parlament quan és integrat per membres que compleixen els requisits que estableix l'article 26.1 i 3 però que, com que no assoleixen el

nombre de membres que exigeix, no poden constituir un grup parlamentari. Aquests drets no s'alteren encara que s'hi incorporin altres membres.

3. Els membres del Grup Mixt tenen sempre els mateixos drets individuals que tenen els membres dels altres grups parlamentaris.

Article 30. Els subgrups parlamentaris

1. En el Grup Mixt, per tal de facilitar l'ordenació del treball i els tràmits parlamentaris, es poden constituir subgrups parlamentaris, integrats per un mínim de tres diputats pertanyents a un mateix partit, federació o coalició electoral. Cap diputat del Grup Mixt no es pot integrar en més d'un subgrup parlamentari.

2. Si tots els membres del Grup Mixt són adscrits a subgrups parlamentaris, un representant de cada subgrup pot assistir, amb veu i vot, a les reunions de la Junta de Portaveus.

3. Els subgrups parlamentaris poden exercir les iniciatives legislatives i subscriure els procediments parlamentaris que pot presentar un grup parlamentari.

4. Els subgrups parlamentaris s'han de posar d'acord sobre el nombre de diputats en les comissions i en les meses que els corresponen, els temps d'intervenció i el nombre màxim d'interpellacions i de preguntes amb resposta oral que els correspon de substanciar en cada sessió plenària. Si no arriben a cap acord, la Mesa del Parlament ha d'establir la distribució proporcional de totes aquestes qüestions entre els subgrups.

Article 31. Dissolució d'un grup i incorporació al Grup Mixt

Si el nombre de membres d'un grup parlamentari es redueix durant el decurs de la legislatura fins a una xifra inferior a la meitat del nombre mínim exigít per a la constitució, el grup parlamentari resta dissolt i els seus membres s'han d'incorporar al Grup Mixt durant tot el temps que resti de la legislatura.

Article 32. Dret d'iniciativa dels grups

1. Tots els grups parlamentaris, amb les excepcions que estableix aquest reglament, gaudeixen dels mateixos drets.

2. En les iniciatives per a les quals aquest reglament exigeix la signatura dels portaveus dels grups parlamentaris, la del Grup Mixt

únicament es compta si és constituït per un mínim de cinc membres i si acredita el suport de la majoria del Grup.

Article 33. Mitjans materials i control

1. El Parlament ha de posar a disposició dels grups parlamentaris els locals i els mitjans materials suficients. Els grups parlamentaris també han de disposar dels recursos humans i dels mitjans materials necessaris per a exercir amb eficàcia i eficiència llurs funcions, especialment en l'àmbit de l'assessorament tècnic i el suport administratiu. En aquest sentit, el Parlament pot signar acords i convenis amb altres administracions en matèria de personal. Així mateix, ha d'assignar-los, a càrrec del seu pressupost, una subvenció fixa i una altra de variable, les quals ha de determinar la Mesa Ampliada, tenint en compte la importància numèrica de cada un d'ells i l'import global del pressupost del Parlament.

2. La Mesa del Parlament ha d'adoptar les mesures necessàries per a distribuir els mitjans materials a què es refereix l'apartat 1 entre els subgrups parlamentaris que s'hagin constituït, en proporció al nombre respectiu de membres.

3. Els grups parlamentaris i els subgrups parlamentaris, si n'hi ha, han de portar una comptabilitat específica de la subvenció a què fa referència l'apartat 1 i han de retre comptes anualment de llur gestió davant la Mesa, als efectes del control de la dita comptabilitat en els termes que estableix la legislació que hi és aplicable.

SECCIÓ SEGONA

Els diputats no adscrits

Article 34. Condició i drets

1. Els diputats que abandonin llur grup o en siguin expulsats han de passar a tenir la condició de membres no adscrits durant tota la legislatura, llevat que es reincorporin al grup parlamentari d'origen, amb el consentiment previ exprés del portaveu corresponent.

2. Els diputats no adscrits tenen els drets que el Reglament reconeix als diputats individualment, sens perjudici de les especificitats determinades per aquest reglament. Cada diputat no adscrit té dret a formar part d'una comissió. La Mesa ha de decidir en cada cas la comissió a la qual s'incorpora.

3. El que disposa l'apartat 1 no és aplicable en el cas d'expulsió del grup parlamentari de tots els diputats d'una formació política integrats en el si d'una coalició o federació. En aquest cas, els diputats afectats han de passar al Grup Mixt.

4. El que estableix aquest article no és aplicable al supòsit que regula l'article 26.5.

CAPÍTOL II

La Junta de Portaveus

Article 35. Membres i normes de funcionament

1. La Junta de Portaveus és constituïda pels portaveus de cada grup parlamentari i és presidida pel president del Parlament. Assisteixen també a les sessions de la Junta un dels secretaris del Parlament i el secretari general, o el lletrat que el substitueix. També hi poden prendre part la resta dels membres de la Mesa, una persona representant del Govern i, acompanyant el portaveu o qui el substitueix, un membre més per cada grup parlamentari. Així mateix, hi pot ésser requerida l'assistència del president de cada una de les comissions parlamentàries.

2. La Junta de Portaveus és convocada pel president del Parlament, a iniciativa pròpia o a petició de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels membres. En cas de votació, els vots es compten pel sistema ponderat, i, per tant, cada portaveu té tants vots com escons al Parlament té el seu grup parlamentari.

3. La Junta de Portaveus s'ha de reunir, com a mínim, quinzenalment durant els períodes de sessions.

Article 36. Funcions

La Junta de Portaveus, sens perjudici de les funcions que li atribueix aquest reglament, ha d'ésser escoltada prèviament per a:

a) Establir els criteris que contribueixen a ordenar i a facilitar els debats i les tasques del Parlament.

b) Decidir la comissió competent per a tramitar els projectes i les proposicions de llei.

c) Fixar el nombre de membres per grup parlamentari que han d'integrar les comissions.

d) Assignar els escons del Saló de Sessions als grups parlamentaris.

CAPÍTOL III

La presidència i la Mesa del Parlament

SECCIÓ PRIMERA

Les funcions de la presidència i de la Mesa del Parlament

Article 37. Les funcions de la Mesa del Parlament

1. La Mesa del Parlament és l'òrgan rector col·legiat del Parlament i és integrada pel president, per dos vicepresidents i per quatre secretaris.

2. La Mesa actua sota la direcció del president del Parlament i representa el Parlament en els actes a què assisteix.

3. Corresponen a la Mesa les funcions següents:

a) Adoptar les decisions que requereixen les tramitacions parlamentàries, en cas de dubte o de llacuna reglamentària.

b) Adoptar les decisions i les mesures que requereix l'organització del treball parlamentari.

c) Executar els pressupostos del Parlament.

d) Qualificar, d'acord amb el Reglament, els escrits i els documents d'índole parlamentària, i declarar-ne l'admissió o la inadmissió a tràmit.

e) Decidir la tramitació de tots els escrits i els documents d'índole parlamentària, d'acord amb les normes establertes per aquest reglament.

f) Aplicar els Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament, i elaborar les propostes de modificació que correspongui.

g) Elaborar el pressupost del Parlament perquè, si escau, sigui aprovat pel Ple.

h) Controlar l'execució del pressupost i presentar al Ple l'informe sobre el compliment del pressupost corresponent a cada període de sessions.

i) Aprovar la composició de les plantilles de personal del Parlament i les normes que regulen la manera d'accedir-hi.

j) Complir qualsevol altra funció que li encomana aquest reglament i les de caràcter executiu que no són atribuïdes a cap òrgan específic.

4. Si la Mesa ha d'exercir les funcions establertes per l'apartat 3.f, g, h i i, s'ha de constituir en Mesa Ampliada i ha d'ésser integrada pels membres de la Mesa més un diputat designat per cada grup parlamentari que no tingui representació a la Mesa. La Mesa Ampliada adopta les seves decisions pel sistema de vot ponderat.

5. Per tal de complir les funcions a què fa referència l'apartat 3.h, la Mesa Ampliada ha de proposar al Ple la designació de tres diputats interventors per a cada període pressupostari, els quals han de supervisar el control de l'execució del pressupost i han de presentar a la Mesa un informe bimestral sobre l'execució pressupostària.

Article 38. Petició de reconsideració

1. Si un grup parlamentari discrepa d'una decisió adoptada per la Mesa del Parlament quant al compliment de les funcions a què fa referència l'article 37.3.a, d i e, en pot demanar la reconsideració.

2. La petició a què fa referència l'apartat 1 ha d'ésser presentada davant la Mesa del Parlament, com a màxim, dos dies després d'haver-se publicat la decisió objecte de reconsideració o, si no s'ha publicat, abans que l'òrgan corresponent tramiti l'escrit o el document d'índole parlamentària. La presentació de la petició suspèn el tràmit fins que la Mesa del Parlament pren la decisió. La Mesa del Parlament no admet a tràmit cap recurs relatiu a un escrit que ha perdut la seva condició d'origen pel fet d'haver estat adoptat per la comissió o pel Ple.

3. La Mesa del Parlament disposa d'un termini de quatre dies per a resoldre definitivament la petició de reconsideració mitjançant una resolució motivada, escoltada la Junta de Portaveus.

Article 39. Les funcions de la presidència del Parlament

1. El president del Parlament té la representació de la cambra; estableix i manté l'ordre de les discussions i dirigeix els debats amb imparcialitat i atent al respecte degut al Parlament; compleix i fa complir el Reglament, i exerceix totes les altres funcions que li confereixen l'Estatut d'autonomia de Catalunya, les lleis i aquest reglament.

2. La Mesa del Parlament, per raons d'urgència, pot delegar en el president les funcions a què fa referència l'article 37.3.b, c i d, i també la concessió de les pròrrogues dels terminis establerts per aquest reglament.

Article 40. Les funcions de les vicepresidències

1. En cas de vacant, absència o impediment del president del Parlament, els vicepresidents, per ordre consecutiu, l'han de substituir amb els mateixos drets, deures i atribucions. Així mateix, també per ordre, han de complir qualsevol altra funció que els encomanin el president i la Mesa.

2. La representació de la cambra que té el president del Parlament només pot ésser delegada, si escau, en un dels vicepresidents.

Article 41. Les funcions de les secretaries

Els secretaris supervisen i autoritzen, amb el vistiplau del president, les actes de les sessions plenàries, de la Mesa i de la Junta de Portaveus, a més dels certificats que s'expedeixin; assisteixen el president durant les sessions per assegurar l'ordre en els debats i la correcció en les votacions; col·laboren en el desenvolupament normal dels treballs del Parlament, segons les disposicions del president, i compleixen, a més, qualsevol altra funció que els encomanin el president i la Mesa.

Article 42. Procediment de presa de decisions de la Mesa

1. La Mesa del Parlament es reuneix convocada pel president i és assessorada pel secretari general o pel lletrat que el substitueix, el qual redacta l'acta de les sessions i té cura, sota la direcció del president, de l'execució dels acords.

2. Si, per vacant, per absència o per impediment dels membres de la Mesa, hi ha paritat a l'hora de prendre decisions, el president o qui en aquell moment n'exerceix les funcions ha de fer ús del vot de qualitat; altrament, s'ha d'aplicar el que estableix l'article 102.1. Aquest criteri també és aplicable a les meses de les comissions.

SECCIÓ SEGONA

L'elecció dels membres de la Mesa del Parlament

Article 43. Procediment d'elecció dels membres de la Mesa

1. El Ple elegeix els membres de la Mesa del Parlament en la sessió constitutiva del Parlament.

2. Les votacions per a l'elecció dels càrrecs de la Mesa del Parlament es fan per mitjà de paperetes, que els diputats han de lliurar a la Mesa d'Edat per tal que siguin dipositades a l'urna preparada amb aquesta finalitat.

3. Les votacions per als càrrecs de president, de vicepresidents i de secretaris es fan successivament.

4. Un cop finalitzada cada votació per a elegir els membres de la Mesa del Parlament, es fa l'escrutini. El president d'edat lliura les paperetes a

un dels secretaris perquè les llegeixi en veu alta, i l'altre secretari anota els resultats de la votació i tots els incidents esdevinguts en la sessió.

5. Un cop acabades les votacions, els qui han estat elegits han d'ocupar llurs llocs.

Article 44. Sistema d'elecció dels membres de la Mesa

1. Per a l'elecció del president del Parlament, cada diputat ha d'escriure un sol nom a la papereta, i surt elegit qui obté la majoria absoluta. Si no s'assoleix aquesta majoria, s'ha de repetir l'elecció entre els dos diputats que s'hagin apropiat més a la majoria, i surt elegit qui obté més nombre de vots. En cas de paritat, s'ha de repetir l'elecció, i, si la paritat persisteix després de quatre votacions, es considera elegit el candidat del grup parlamentari amb més diputats.

2. Per a l'elecció dels dos vicepresidents, cada diputat ha d'escriure un nom a la papereta, i surten elegits els qui, per ordre correlatiu, obtenen una majoria de vots.

3. Per a l'elecció dels secretaris, s'ha d'escriure un nom a la papereta, i surten elegits, per ordre de vots, els quatre que n'obtenen més.

4. En cas de paritat en les eleccions dels vicepresidents i dels secretaris, cal atènyer-se al que disposa l'apartat 1.

5. S'ha de procedir a una nova elecció dels membres de la Mesa del Parlament si les sentències dictades en els recursos contenciosos electorals comporten un canvi en la titularitat de més del cinc per cent dels escons. Aquesta nova elecció s'ha de fer quan els nous membres del Parlament han adquirit la plena condició de diputats.

Article 45. Càmput de vots

En l'elecció dels membres de la Mesa es consideren nul·les les paperetes il·legibles i les que contenen un nombre de noms superior al requerit o noms relatius a persones que no han complert el que estableixen els articles 19 i 23, i es consideren vots en blanc les paperetes sense cap indicació escrita. Totes aquestes paperetes serveixen, però, per a computar el nombre de diputats que han pres part en la votació.

Article 46. Provisió de vacants

Les vacants que hi hagi en la Mesa del Parlament durant la legislatura han d'ésser proveïdes per elecció del Ple, de la manera establerta pels articles 43, 44 i 45.

CAPÍTOL IV

Les comissions

SECCIÓ PRIMERA

Normes generals

Article 47. Classes de comissions

1. Les comissions que constitueix el Parlament poden ésser legislatives o específiques.
2. Són comissions legislatives, a més de les establertes per aquest reglament, les que creï el Ple de la cambra amb aquest caràcter.
3. Les comissions legislatives poden tramitar qualsevol iniciativa parlamentària, d'acord amb llur competència material, i són les úniques que poden dictaminar sobre els projectes o les proposicions de llei que ha d'aprovar el Ple, o actuar en seu legislativa plena.
4. Són comissions específiques, a més de les regulades per aquest reglament o creades per les lleis, les d'estudi, les d'investigació i les de seguiment creades pel Ple.
5. Les comissions específiques poden tenir una funció concreta o bé la comesa de relacionar-se amb determinades institucions o entitats públiques.

Article 48. Composició de les comissions

1. Les comissions estan formades pels membres que designen els grups parlamentaris en el nombre que determina la Mesa del Parlament d'acord amb la Junta de Portaveus.
2. Els grups parlamentaris participen en totes les comissions en proporció a llurs membres i, en qualsevol cas, tenen dret a tenir-hi com a mínim un representant.
3. En les comissions en què no hi ha una representació proporcional perquè el nombre de membres no ho permet, s'hi ha d'aplicar el sistema de ponderació de vot tant per a la presa d'acords com per a l'exercici d'iniciatives parlamentàries.
4. Els membres de les comissions poden ésser substituïts amb la comunicació prèvia del portaveu del grup parlamentari al president del Parlament. Si les substitucions no tenen caràcter permanent, sinó que només ho són per a un determinat punt de l'ordre del dia, d'un debat o d'una sessió, n'hi ha prou de comunicar-les al president de la comissió abans del començament. En aquest cas,

s'admeten com a membres de la comissió, segons correspongui, tant els titulars com els substituïts.

5. En els treballs de les comissions els diputats poden ésser assistits per especialistes, tècnics o membres d'entitats ciutadanes, en un nombre no superior al dels diputats, sense excedir en cap cas el nombre de dos assistents per grup.

Article 49. Membres de les meses

1. Les comissions han de tenir una mesa composta d'un president, d'un vicepresident i d'un secretari, la qual té les funcions conferides per aquest reglament a la Mesa i al president del Parlament, amb les excepcions que regula.

2. Les presidències de les comissions han d'ésser distribuïdes proporcionalment per la Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, entre els grups parlamentaris en funció del nombre de llurs diputats. Els presidents proposats pels grups han d'ésser ratificats per la comissió respectiva. Pel que fa a la resta dels membres de les meses de les comissions, l'elecció s'ha de fer d'acord amb les normes establertes per a l'elecció de la Mesa del Parlament, adaptades, però, al diferent nombre de llocs a proveir. Una vegada elegides les meses de les comissions, la composició ha d'ésser comunicada al Ple del Parlament.

3. Els membres de la Mesa del Parlament no poden presidir cap comissió, llevat dels casos determinats per aquest reglament.

4. La mesa de la comissió és assistida per un lletrat del Parlament, encarregat d'assessorar-la jurídicament en totes les iniciatives i els procediments que s'han de substanciar, i de coordinar l'assistència que els serveis del Parlament presten a la comissió, i pels serveis lingüístics en la formalització de resolucions i acords.

Article 50. Vacants i substitucions dels membres de les meses

1. Les vacants que hi hagi en la mesa de la comissió durant la legislatura han d'ésser proveïdes pel sistema que estableix l'article 49.

2. En cas d'absència, el president d'una comissió només pot ésser substituït durant la sessió pel vicepresident, i el secretari, per un membre de la mateixa comissió.

3. En el cas excepcional en què siguin absents de la comissió el president i el vicepresident, i també en el cas que només hi sigui present un d'aquests càrrecs i hagi d'intervenir en el debat, la sessió o la

part que correspongui ha d'ésser presidida pel membre de la Mesa del Parlament que designi el president del Parlament.

4. Si un membre de la mesa és l'únic representant del seu grup en la comissió i vol intervenir en el debat, el grup al qual pertany pot nomenar un altre diputat només perquè el substitueixi a la mesa mentre intervingui en el debat per a expressar la posició del grup.

5. Si el Ple del Parlament, en crear una comissió d'estudi o d'investigació, acorda que, per a presidir i ordenar els seus treballs, tingui exclusivament un president i no una mesa, el lletrat a qui correspongui d'assistir la comissió fa les funcions de secretari, exclusivament als efectes d'aixecar l'acta de les sessions i d'expedir, amb el vistiplau del president, les certificacions que correspongui. En aquest darrer supòsit, el president ha d'ordenar els treballs d'acord amb els portaveus dels grups parlamentaris a la comissió corresponent.

Article 51. Assistència i publicitat de les sessions

1. Les sessions de les comissions són públiques.

2. Les sessions d'una comissió només poden ésser secretes si aquesta ho acorda per majoria de dos terços, a iniciativa de la Mesa del Parlament, de tres grups parlamentaris o de la tercera part dels seus membres.

3. La Mesa del Parlament ha d'adoptar les disposicions necessàries per a facilitar la presència a les sales on es té la sessió a les persones el treball o la responsabilitat de les quals ho requereix.

Article 52. Repartiment del treball entre les comissions

1. Les comissions tramiten les iniciatives que els encomana la Mesa del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, o les que el Ple del Parlament els delega.

2. La Mesa del Parlament, a iniciativa pròpia o a petició de les comissions interessades, pot acordar, un cop escoltada la mesa de les comissions respectives, que una comissió o més d'una informin prèviament sobre una qüestió que sigui de la competència principal d'una altra comissió.

Article 53. Normes de funcionament

1. El funcionament de les comissions, llevat dels casos específics regulats per aquest reglament, es regeix per les normes generals del capítol I del títol IV.

2. Les comissions no es poden reunir al mateix temps que el Ple del Parlament.

Article 54. Convocatòria i fixació de l'ordre del dia

1. Les comissions són convocades pel president respectivament, a iniciativa pròpia o a petició de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels membres de la comissió.

2. L'ordre del dia és fixat per la mesa respectiva, escoltats els portaveus dels grups parlamentaris a la comissió.

3. Les sessions de les comissions són desconvocades pel president de la comissió, d'acord amb la mesa respectiva i els portaveus de la comissió, bé a iniciativa del president, bé a petició de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels membres de la comissió.

4. L'ordre del dia d'una comissió pot ésser alterat si aquesta ho acorda, a proposta del seu president o a sol·licitud de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels diputats que en són membres. Si s'hi ha d'incloure un assumpte, s'ha de seguir el que estableix l'article 83.3.

Article 55. Creació de grups de treball

1. A més de les ponències a què fa referència l'article 120, les comissions poden, a proposta de llur mesa o de dos grups parlamentaris, acordar la constitució de grups de treball integrats per un representant o més d'un de cada grup parlamentari perquè estudiïn i preparin els assumptes encomanats a la comissió, o qualsevol qüestió que per raó de la matèria sigui de llur competència.

2. L'acord de creació ha de determinar l'objecte concret de la tasca encomanada, el termini de lliurament de l'informe o de les conclusions, quin tipus de document s'ha de sotmetre a la comissió i, si escau, les directrius a les quals el grup de treball ha d'acomodar les seves tasques.

3. L'informe o les conclusions han de recollir l'opinió majoritària dels membres del grup de treball i a aquest efecte s'ha d'atendre el criteri del vot ponderat, segons el qual cada membre representa un nombre igual al de diputats que integren el seu grup parlamentari; també s'han de trametre a la comissió, en el cas que n'hi hagi, els vots particulars formulats per les minories i no incorporats a l'informe.

4. La comissió, per majoria de dos terços dels diputats, també pot nomenar, pel mateix procediment establert per l'apartat 1, un relator únic.

Article 56. Assistència i publicitat de les reunions

1. Les reunions dels grups de treball són públiques.

2. Els grups de treball, a iniciativa de la mesa de la comissió, de tres grups parlamentaris o de la tercera part dels membres de la comissió, poden acordar per majoria de dos terços que les reunions no siguin públiques.

3. La Mesa del Parlament ha d'adoptar les mesures necessàries per a facilitar l'assistència a les reunions dels grups de treball de les persones que hi siguin convocades.

Article 57. Compareixences i sol·licituds d'informació

1. Les comissions han de substanciar la compareixença de les autoritats o els funcionaris que, d'acord amb la llei, tenen l'obligació de compareixer davant el Parlament.

2. Les persones designades pel Ple del Parlament per a exercir funcions representatives o executives han de compareixer davant l'òrgan parlamentari que ho acordi per majoria absoluta.

3. Les comissions, per mitjà del president del Parlament, poden:

a) Demanar la informació i la documentació que necessitin al Govern, a qualsevol autoritat de la Generalitat i als ens locals de Catalunya. Les autoritats requerides, en un termini no superior als vint-i-un dies, han de facilitar el que se'ls ha demanat o bé han de manifestar al president del Parlament les raons fonamentades en dret per les quals no poden fer-ho, perquè ho comuniqui a la comissió que ho ha demanat. Si per raons de caràcter tècnic no fos possible trameure la documentació demanada, se n'ha de facilitar la consulta, a les dependències administratives que correspongui, a una delegació, designada per la comissió, integrada per representants de tots els grups parlamentaris i assistida per experts, si la comissió així ho acordava.

b) Requerir la presència davant seu de les autoritats i els funcionaris públics de la Generalitat i dels ens locals de Catalunya competents per raó de la matèria que es debat, perquè informin de totes les qüestions sobre les quals seran consultats amb relació a la compareixença.

c) Demanar la informació i la documentació a les autoritats de l'Estat respecte a les competències atribuïdes a la Generalitat els serveis de les quals encara no s'han transferit. Així mateix, poden requerir la presència d'autoritats i funcionaris públics que no pertanyin a l'Administració de la Generalitat, per tal que informin sobre qüestions que afectin les funcions del Parlament i els interessos de Catalunya. Les autoritats i els funcionaris requerits han d'atendre aquests requeriments d'acord amb la legislació que hi és aplicable.

d) Sol·licitar la presència d'altres persones amb aquesta mateixa finalitat.

4. Si els funcionaris o les autoritats no compareixien o no justificaven llur no compareixença en el termini i la forma establerts per la comissió, o hom no responia a la petició d'informació requerida en el període indicat per l'apartat 1, el president del Parlament ho ha de comunicar a l'autoritat o al funcionari superior corresponent, per si fos procedent d'exigir-los cap responsabilitat.

Article 58. Sol·licitud de compareixença

1. La sol·licitud de compareixença ha d'ésser subscrita per un grup parlamentari o per un diputat i ha de contenir:

- a) Les entitats o les persones citades a la comissió.
- b) El tema concret a tractar i la finalitat de la compareixença.

2. La sol·licitud s'ha de presentar a la mesa de la comissió, que n'ha de decidir l'admissió a tràmit i n'ha d'ordenar la publicació.

3. Si l'acord no es pronuncia en sentit contrari, la mesa de la comissió pot decidir si la compareixença es desenvolupa en el ple de la comissió, o en una subcomissió, d'acord amb l'article 62.

4. També es pot demanar que es convoqui una compareixença conjunta amb subcomissions d'altres comissions interessades en l'objecte de la compareixença. En aquest cas, cal l'acord previ de la Mesa del Parlament, un cop escoltades les meses de les comissions respectives.

Article 59. Substanciació de les compareixences

1. La compareixença comença amb la presentació dels compareixents a càrrec del president de la comissió o de la subcomissió, el qual els dona la paraula per un temps màxim de trenta minuts, llevat que la mesa de la comissió n'estableixi una durada superior, perquè

informin sobre l'objecte de la compareixença. Després intervenen el grup o els grups que l'han sol·licitada, per un temps màxim de deu minuts, i, a continuació, els altres grups parlamentaris, per un temps màxim de deu minuts, llevat que la mesa de la comissió n'estableixi una durada superior. Els temps màxims d'intervenció es poden reduir si ho estableix la mesa de la comissió, d'acord amb els portaveus dels grups parlamentaris.

2. Tot seguit han d'intervenir els compareixents per tal d'informar sobre les qüestions plantejades i contestar les preguntes formulades. Els diputats poden repreguntar i demanar aclariments puntuals a les respostes donades, que han d'ésser contestades breument pels compareixents.

3. A sol·licitud dels grups, la mesa pot acordar donar un segon i un tercer torn de preguntes i respostes.

4. Les compareixences de consellers i alts càrrecs del Govern s'han de substanciar en el termini d'un mes a comptar del dia en què s'aproven, llevat que el conseller o alt càrrec acreditat per escrit davant la Mesa del Parlament la impossibilitat de fer-ho en aquest termini.

SECCIÓ SEGONA Comissions legislatives

Article 60. Les comissions legislatives

1. El Ple del Parlament, dins la setmana següent a la investidura del president de la Generalitat, per majoria absoluta, a proposta de la Mesa i de la Junta de Portaveus, ha d'acordar el nombre i l'àmbit de les comissions legislatives.

2. Les comissions legislatives s'han de constituir dins la setmana següent a l'acord de creació.

3. El Ple del Parlament, per majoria absoluta, a proposta de la Mesa i la Junta de Portaveus, o a iniciativa de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels membres del Parlament, pot acordar la creació o la dissolució de les comissions legislatives. L'acord de creació o de dissolució ha de determinar la distribució competencial de la comissió creada o dissolta en relació amb la resta de comissions legislatives.

4. Les comissions legislatives s'han de reunir, com a mínim, una vegada al mes.

Article 61. Comissió del Reglament

1. La Comissió del Reglament elabora i reforma el Reglament del Parlament i té la condició de comissió legislativa.

2. La Comissió del Reglament és formada pel president del Parlament, que la presideix, pels altres membres de la Mesa i pels representants designats pels grups, tenint en compte la proporcionalitat que estableix l'article 48.

Article 62. Creació de subcomissions

1. Les comissions legislatives poden constituir un màxim de tres subcomissions especialitzades, per a tenir sessions informatives i compareixences.

2. Les subcomissions han d'ésser integrades pels membres que designin els grups parlamentaris en el nombre que determini la mesa de la comissió, un cop escoltats els portaveus.

3. Les subcomissions són convocades per la mesa de la comissió i són presidides per un dels membres d'aquesta.

4. Les subcomissions poden tenir sessions informatives i compareixences, fer propostes de resolució a la comissió i actuar per delegació d'aquesta quan així ho permet el Reglament.

5. Les subcomissions, pel que fa a llur funcionament, en tot allò que els és aplicable, es regeixen pel que disposen les normes generals del capítol I del títol IV i els articles 49.4, 51, 53.2 i 54.

SECCIÓ TERCERA Comissions específiques

Article 63. Creació de les comissions específiques

1. El Ple del Parlament, a proposta de la Mesa o a iniciativa de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels membres del Parlament, pot acordar la constitució de comissions específiques, conformement a l'article 47.4 i 5.

2. La proposta de creació de comissions específiques ha d'ésser tramitada pel mateix procediment que les propostes de resolució.

3. Tant la proposta com l'acord de creació de comissions específiques han de determinar com a mínim:

a) El tipus i la composició de la comissió que es crea.

b) L'objecte concret de la comesa o el treball que se li encarrega i la seva finalitat, i també les possibles directrius a les quals la comissió ha d'acomodar el seu treball.

c) Les normes específiques de funcionament, fins i tot, si escau, les excepcions sobre la composició de la Mesa i el règim general d'adopció d'acords i la possibilitat de facultar la Mesa del Parlament, a proposta de la mesa de la comissió, per a desenvolupar aquestes normes, les quals han de respectar sempre els principis generals de funcionament de les comissions establerts per aquest reglament.

d) La possibilitat d'incorporar-hi especialistes o tècnics perquè participin en els treballs i assisteixin a les reunions amb veu però sense vot.

e) El termini per a cloure els treballs de la comissió i la possibilitat de lliurar informes provisionals al final de cada període de sessions.

f) La possibilitat que els treballs de la comissió es reflecteixin en un informe, en un dictamen o en una proposta d'iniciativa parlamentària concreta.

Article 64. Comissió de l'Estatut dels Diputats

1. La Comissió de l'Estatut dels Diputats és integrada per un membre de cada grup parlamentari i té un president i un secretari. Adopta les decisions pel sistema de vot ponderat.

2. La Comissió de l'Estatut dels Diputats actua com a òrgan preparatori de les resolucions del Ple si aquest, d'acord amb el Reglament, s'ha de pronunciar en assumptes que afecten l'estatut dels diputats, tret del cas en què la proposta correspongui al president o a la Mesa del Parlament.

3. La Comissió de l'Estatut dels Diputats ha d'eleva al Ple, degudament articulades, les propostes que hagin estat formulades al si de la mateixa comissió.

Article 65. Comissions de seguiment

1. Les comissions de seguiment tenen per objecte el control específic de determinades actuacions i polítiques públiques del Govern de la Generalitat.

2. Al final de cada període de sessions, les comissions de seguiment han de lliurar un informe a la Mesa del Parlament, la qual, un

cop escoltada la Junta de Portaveus, ha de decidir si en pren nota o si cal donar-hi una tramitació específica.

Article 66. Comissions d'estudi

1. Les comissions d'estudi tenen per objecte l'anàlisi de qualsevol assumpte que afecti la societat catalana i s'han de crear d'acord amb el procediment establert per l'article 63.1.

2. Si l'acord de creació determina la incorporació d'especialistes en la matèria objecte d'estudi, el nombre d'aquests no pot ésser superior al nombre de diputats membres de la comissió.

3. Les comissions d'estudi han d'elaborar un informe i unes conclusions, que s'han de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i s'han de lliurar a la Mesa del Parlament, la qual, un cop escoltada la Junta de Portaveus, ha de decidir si en pren nota o si cal donar-hi una tramitació específica.

Article 67. Comissions d'investigació

1. El Ple del Parlament, a proposta de dos grups parlamentaris, de la cinquena part dels membres del Parlament, de la Mesa del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, o del Govern, pot acordar la creació d'una comissió d'investigació sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat. L'acord de creació ha de delimitar-ne l'objectiu i l'abast, i també els continguts bàsics del pla de treball.

2. La composició i el nombre de membres de les comissions d'investigació s'han de concretar mitjançant un acord de la Junta de Portaveus. La comissió també pot incorporar especialistes, amb veu i sense vot, amb tasques d'assessorament tècnic, en un nombre no superior al de diputats membres de la comissió.

3. El Parlament ha de crear una comissió d'investigació si és demanada per una tercera part dels diputats o per tres grups parlamentaris; els proposants només poden presentar una proposta vinculant l'any. L'acord de creació de la comissió l'ha d'adoptar la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus. Aquest acord ha de determinar l'objectiu i l'àmbit d'actuació de la comissió i el contingut bàsic del seu pla de treball, de conformitat amb la proposta presentada pels diputats o els grups parlamentaris que n'han demanat la creació.

4. Les comissions d'investigació, abans d'iniciar llurs actuacions, han d'elaborar i aprovar un pla de treball.

5. Les comissions d'investigació poden requerir, per mitjà del president del Parlament, qualsevol persona perquè hi presti declaració.

6. Les conclusions de les comissions d'investigació s'han de reflectir en un dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

7. Les conclusions aprovades pel Ple del Parlament han d'ésser comunicades al Govern, sens perjudici que la Mesa del Parlament també pugui comunicar-les al Ministeri Fiscal.

Article 68. Regulació de les compareixences davant les comissions d'investigació

1. Les compareixences de testimonis davant les comissions d'investigació es regeixen per les normes següents:

a) La compareixença únicament es pot requerir amb relació a qüestions que són competència de la Generalitat.

b) El president del Parlament signa el requeriment, en el qual han de constar de manera fefaent l'acord de requeriment adoptat per la comissió, les dades d'identificació personal i el domicili de la persona requerida, el lloc, el dia i l'hora en què es té la compareixença i la qüestió sobre la qual ha d'informar.

c) La notificació del requeriment s'ha de fer quinze dies abans de la data en què ha de comparèixer, llevat que la comissió n'acordi la urgència, en el qual cas el termini és de cinc dies. En el cas que la compareixença no tingui lloc, la citació s'ha de reiterar per a comparèixer al cap de tres dies, o al cap d'un dia, si se'n va acordar la urgència.

d) La persona requerida ha d'ésser advertida, en la notificació, dels seus drets, de les seves obligacions i de les seves eventuais responsabilitats.

e) La persona requerida pot comparèixer acompanyada de qui designi per assistir-la.

f) La compareixença es té d'acord amb el procediment que prèviament estableix la mesa de la comissió, del qual s'ha d'informar qui compareix abans que comenci la seva intervenció.

2. La mesa de la comissió, durant els treballs d'aquesta, ha de vetllar per la salvaguarda del respecte a la intimitat, l'honor de les persones, el secret professional, la clàusula de consciència i els altres drets constitucionals.

3. Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal.

4. La comissió d'investigació pot acordar compareixences d'experts perquè aportin llur opinió sobre l'afer objecte de la comissió. Aquesta circumstància ha de constar explícitament en l'acord de la comissió. La compareixença s'ha de substanciar pel procediment que estableix l'article 59.

Article 69. Comissió de Peticions

1. La Comissió de Peticions és l'òrgan competent per a tramitar les peticions que els ciutadans fan al Parlament en l'exercici del dret de petició individual o col·lectiva. La composició i el funcionament de la Comissió s'han d'ajustar al que estableixen l'article 48 i els concordants.

2. La Comissió de Peticions ha d'examinar cada petició que rebí el Parlament. A proposta d'un grup parlamentari pot convocar els peticionaris perquè informin sobre els aspectes de la petició que consideri pertinents.

3. Una vegada examinada la petició, la Comissió de Peticions, per conducte de la presidència, pot acordar de remetre-la:

a) A la comissió parlamentària competent per raó de la matèria de què es tracti, que l'haurà d'informar dels punts sol·licitats.

b) Als grups parlamentaris, perquè, si ho creuen convenient, puguin promoure alguna iniciativa parlamentària.

c) Al Govern o als departaments competents per raó de la matèria, amb la sol·licitud, si escau, d'explicacions sobre el contingut de la petició.

d) A qualsevol altre òrgan de la Generalitat, d'altres administracions públiques, autoritats i institucions, amb la sol·licitud d'informació que consideri pertinent.

e) Al Síndic de Greuges, als efectes establerts per la llei corresponent.

4. La Comissió de Peticions, quan ho consideri convenient en la tramitació d'una petició, pot acordar la compareixença de persones i organitzacions ciutadanes.

5. La Comissió de Peticions pot adoptar resolucions que assumeixin el contingut de les peticions presentades i pot formular recomanacions sobre aquestes als poders públics i a les institucions.

6. La Comissió de Peticions, un cop examinada una petició, també en pot acordar l'arxivament sense cap més tràmit, en el cas que la remissió a què es refereix l'apartat 3 no sigui procedent.

7. En tots els casos, la Comissió de Peticions ha d'acusar recepció de cada petició i, en el termini de tres mesos d'ençà de la presentació d'una petició, ha de comunicar els acords adoptats als peticionaris.

8. La Comissió de Peticions ha de presentar al Ple del Parlament una memòria anual sobre les seves activitats.

Article 70. Comissió de Matèries Secretes i Reservades

1. El Parlament ha de constituir una comissió, presidida pel president del Parlament i integrada per un membre de cada grup parlamentari, perquè controli els crèdits destinats a despeses reservades de l'Administració de la Generalitat i de tota altra matèria del Govern i de l'Administració de la Generalitat declarada secreta o reservada, d'acord amb la legislació vigent. Les sessions d'aquesta comissió són secretes.

2. Les compareixences d'autoritats, funcionaris o altres persones, relatives a matèries declarades secretes o reservades, es fan sempre davant la comissió a què es refereix l'apartat 1.

Article 71. Intergrups parlamentaris

1. La Mesa, a iniciativa de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels membres del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, pot acordar constituir intergrups parlamentaris.

2. Els intergrups parlamentaris tenen les funcions següents:

a) Promoure estudis i moviments de recerca i renovació ideològica i social.

b) Promoure la sensibilització social pel que fa a situacions de persones o grups que requereixen una protecció especial.

c) Promoure relacions de solidaritat i d'amistat amb altres pobles, països i cultures.

3. Els intergrups parlamentaris són integrats per un membre de cada grup parlamentari i tenen un coordinador o coordinadora escollit per llurs membres, el qual representa l'intergrup i en convoca i presideix les reunions.

4. En els treballs dels intergrups parlamentaris hi poden participar especialistes, tècnics o membres d'entitats ciutadanes, els quals

poden assistir a les reunions al Parlament, en nombre no superior al dels diputats.

5. Els intergrups parlamentaris no poden promoure iniciatives ni tramitacions parlamentàries.

6. El Parlament ha de posar a disposició dels intergrups parlamentaris mitjans materials i personals perquè puguin complir les funcions que tenen encomanades.

7. Les reunions de treball dels intergrups parlamentaris poden ésser públiques si així ho acorda la majoria dels membres.

CAPÍTOL V

El Ple

Article 72. Convocatòria i ordre del dia

1. El Ple és l'òrgan suprem del Parlament i és integrat pels diputats proclamats electes que han accedit al ple exercici de la condició de membres del Parlament.

2. El Ple és convocat pel president del Parlament a iniciativa pròpia o a sol·licitud, com a mínim, de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels diputats.

3. L'ordre del dia del Ple s'estableix d'acord amb el que disposa l'article 83.2.

4. El president, a iniciativa pròpia o a instància de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels diputats, pot desconvocar el Ple, d'acord amb la Mesa i la Junta de Portaveus.

Article 73. Funcionament

1. El Parlament té les seves sessions al Palau del Parlament, a la ciutat de Barcelona. El Ple i les comissions poden tenir sessions en altres indrets de Catalunya, per acord de la Mesa i la Junta de Portaveus.

2. Els diputats ocupen l'escó, al Saló de Sessions, d'acord amb el que decideixen la Mesa del Parlament i la Junta de Portaveus.

3. Al Saló de Sessions hi ha un banc especial destinat als membres del Govern.

4. Tenen accés al Saló de Sessions, a més dels diputats i dels membres del Govern, els funcionaris del Parlament en l'exercici de llurs funcions i les persones autoritzades pel president o per la Mesa.

CAPÍTOL VI

La Diputació Permanent

Article 74. Composició

1. La Diputació Permanent es compon de vint-i-tres diputats designats i nomenats pel procediment establert per l'article 48, en la proporcionalitat determinada pel dit article.

2. Els grups parlamentaris que, d'acord amb el que estableix l'apartat 1, no tinguin representació en la Diputació Permanent hi poden assistir amb veu però sense vot quan la Diputació Permanent es reuneixi en els períodes entre sessions.

3. La Mesa de la Diputació Permanent es compon d'un president, que és el del Parlament, de dos vicepresidents i de dos secretaris, votats pel mateix sistema establert per a l'elecció de la Mesa del Parlament, adaptat, però, al nombre de llocs a proveir. Una vegada elegida, la composició de la Mesa es comunica al Ple del Parlament.

4. Cap diputat membre del Govern no pot ésser membre de la Diputació Permanent.

Article 75. Funcions

1. La Diputació Permanent, quan el Parlament no és reunit en els períodes entre sessions, vetlla pels poders de la cambra i pot convocar el Parlament per acord de la majoria absoluta dels seus membres.

2. Un cop expirat el mandat parlamentari o un cop dissolta la legislatura, i mentre no es constitueix el nou Parlament, la Diputació Permanent té exclusivament les competències següents:

a) Entendre en tot el que fa referència a la inviolabilitat parlamentària.

b) Conèixer la delegació temporal de les funcions executives del president de la Generalitat en un dels membres del Govern.

c) Acordar la compareixença del Govern per a informar sobre les actuacions d'aquest en relació amb fets d'importància especial succeïts després de la dissolució de la legislatura.

d) Exercir el control dels decrets llei i de la legislació delegada.

e) Autoritzar, a petició del Govern, per la majoria absoluta dels seus membres, suplements de crèdit o crèdits extraordinaris, per raó

d'urgència i de necessitat justificada, si ho exigeix la conservació de l'ordre, una calamitat pública o una necessitat financera urgent d'una altra naturalesa.

f) Exercir les facultats parlamentàries en matèria de constitucionalitat i conflictes de competència.

g) Tramitar les propostes de resolució presentades en relació amb fets d'importància especial succeïts després de la dissolució de la legislatura, o un cop expirat el mandat parlamentari, en els termes dels articles 167 i 168, en allò que hi sigui aplicable.

3. En el supòsit a què fa referència l'apartat 2, correspon a la Mesa de la Diputació Permanent adoptar les mesures necessàries per a la gestió administrativa, econòmica i pressupostària del Parlament.

4. La Diputació Permanent compleix qualsevol altra funció que li encomanen aquest reglament o les lleis.

5. La Diputació Permanent, un cop constituït el Parlament de la nova legislatura i en la primera sessió plenària que es té després del debat d'investidura, dona compte al Ple del Parlament de les decisions adoptades i dels afers tractats en el període entre legislatures.

Article 76. Normes de funcionament

1. La Diputació Permanent és convocada pel president, a iniciativa pròpia o bé a petició de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels seus membres.

2. Si, d'acord amb el que disposa l'article 78.2, els grups parlamentaris proposen la convocatòria del Ple en sessió extraordinària, el president ha de convocar necessàriament la Diputació Permanent perquè decideixi sobre aquesta qüestió.

3. L'ordre del dia de la Diputació Permanent és acordat pel president del Parlament i els representants dels grups parlamentaris en la Diputació Permanent.

4. La designació i el nomenament dels membres de la Diputació Permanent es fan mitjançant un escrit adreçat al president del Parlament; les substitucions sempre tenen caràcter permanent.

5. El sistema de debat i votació en les sessions de la Diputació Permanent és el que aquest reglament fixa per a les sessions plenàries.

6. Els membres del Govern poden assistir a les sessions de la Diputació Permanent amb veu però sense vot. Els membres del Parlament que no ho són de la Diputació Permanent poden assistir a les sessions d'aquesta sense veu ni vot.

7. Les sessions de la Diputació Permanent són públiques, llevat que per majoria de dos terços s'acordi que la sessió sigui secreta.

CAPÍTOL VII

El cap de l'oposició

Article 77. Estatut del cap de l'oposició

1. És cap de l'oposició el diputat que exerceix la presidència del grup parlamentari de l'oposició amb més escons al Parlament. L'empat a escons, si s'escau, es resol a favor del grup que hagi obtingut més vots a les eleccions.

2. El president del Parlament declara la condició de cap de l'oposició per mitjà d'una resolució.

3. La condició de cap de l'oposició es perd per les causes següents:

- a) Per finiment de la legislatura.
- b) Per la pèrdua de la condició de diputat o per la suspensió dels drets i deures parlamentaris.
- c) Per la pèrdua de la condició de president del grup parlamentari.

4. Són atribucions del cap de l'oposició, sens perjudici de les que li corresponen com a diputat:

- a) Ésser consultat, a iniciativa del president de la Generalitat, sobre els afers de més importància per a Catalunya.
- b) Proposar millores de l'acció de govern.

5. El cap de l'oposició, sens perjudici dels drets que li corresponen com a diputat, té els drets següents:

- a) Rebre el tractament d'*honorable senyor* o *honorable senyora*.
- b) Ésser ordenat protocol·làriament en el lloc immediatament posterior als expresidents de la Generalitat.
- c) Percebre les retribucions que determini el Parlament amb càrrec al seu pressupost.

d) Disposar dels mitjans humans i materials necessaris per a exercir les seves atribucions, dels quals mitjans l'ha de proveir el Parlament.

TÍTOL IV

Del funcionament del Parlament

CAPÍTOL I

Les disposicions generals de funcionament

SECCIÓ PRIMERA

Les sessions

Article 78. Classes de sessions. Convocatòria i ordre del dia de les sessions extraordinàries

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions, del 16 d'agost al 31 de desembre i del 15 de gener al 31 de juliol.

2. El Parlament es reuneix en sessions ordinàries i extraordinàries. Les sessions extraordinàries són les que es fan fora dels períodes de sessions; són convocades pel president del Parlament, per acord de la Diputació Permanent, a proposta de tres grups parlamentaris o de la quarta part dels diputats, o bé a petició de grups parlamentaris o de membres que en representin la majoria absoluta. També es reuneix en sessió extraordinària a petició del president de la Generalitat. L'acord o la petició ha de proposar un ordre del dia per a la sessió extraordinària sol·licitada.

3. La convocatòria i la fixació de l'ordre del dia de les sessions extraordinàries, tant de les comissions com del Ple, s'han de fer d'acord amb el que aquest reglament estableix per a les sessions ordinàries del Ple.

4. En l'ordre del dia de la sessió plenària extraordinària, s'han d'incloure necessàriament els procediments o les tramitacions que figuren en la petició de la presidència de la Generalitat, els acordats per la Diputació Permanent o els que tenen el suport dels grups parlamentaris o del nombre de membres que estableixen imperativament lleis específiques per a procediments concrets.

5. Tota persona pot demanar d'assistir com a públic a una sessió del Ple del Parlament. Per a fer-ho, es pot adreçar als grups parlamentaris, perquè ho demanin en nom seu, o bé pot fer la seva petició al departament corresponent del Parlament. El Parlament ha d'habilitar un mecanisme per a facilitar aquest procés i ha de gestionar les peticions en funció de les circumstàncies i de la disponibilitat d'accés.

6. El Parlament ha d'habilitar un mecanisme anàleg al del Ple per a facilitar l'assistència dels ciutadans que ho demanin a les sessions de les comissions.

Article 79. Sessions

1. Es denomina sessió el temps parlamentari dedicat a esgotar un ordre del dia. Rep el nom de reunió la part de la sessió tinguda durant el mateix dia.

2. Les sessions, per regla general, es tenen de dilluns a divendres.

3. Les sessions es poden tenir en dies diferents dels indicats en l'apartat 2, per acord de la Mesa del Parlament i de la Junta de Portaveus.

Article 80. Horaris

La Mesa del Parlament i les meses de les comissions, en l'elaboració de l'ordre del dia, les convocatòries i l'ordenació dels debats, per a determinar l'horari d'inici i final de les sessions, han de tenir en compte la conciliació de la vida laboral i la vida personal i familiar.

Article 81. Publicitat de les sessions

1. Les sessions del Ple són públiques.

2. Les sessions només poden ésser secretes si ho acorda el Ple per majoria de dos terços, a iniciativa de la Mesa del Parlament, del Govern, de tres grups parlamentaris, o de la tercera part dels seus membres.

Article 82. Acta de les sessions

1. S'ha d'aixecar acta de les sessions del Ple i de les comissions, la qual ha de contenir una relació succinta de les persones que hi han intervingut i dels acords adoptats, i també el sentit del vot de cada grup parlamentari i, si s'escau, dels diputats que voten en un sentit diferent del grup al qual pertanyen.

2. Les actes han d'ésser signades per un dels secretaris, tenir el vistiplau del president respectiu i restar a disposició dels diputats a la Secretaria General del Parlament. Si no hi ha cap reclamació sobre el contingut, s'entén que s'aproven; altrament, s'han de sotmetre a la decisió de l'òrgan corresponent en la sessió següent.

SECCIÓ SEGONA

L'ordre del dia

Article 83. Elaboració i modificació de l'ordre del dia

1. La Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, ha d'establir un calendari per a cada període de sessions, amb vista a donar compliment a totes les funcions que l'Estatut d'autonomia de Catalunya encomana al Parlament.

2. L'ordre del dia del Ple és fixat pel president del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus.

3. L'ordre del dia del Ple pot ésser alterat si aquest ho acorda, a proposta del president o a petició de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels membres del Parlament, i també pot ésser alterat quan hi obliga el compliment d'una llei. Si s'hi ha d'incloure un assumpte, aquest ha d'haver complert els tràmits reglamentaris que li permeten d'ésser-hi inclòs, llevat d'un acord explícit en sentit contrari, adoptat per majoria absoluta.

4. El Govern, durant el tràmit de confecció de l'ordre del dia, pot demanar que en una sessió concreta s'inclougui un assumpte amb caràcter prioritari, sempre que aquest hagi complert els tràmits reglamentaris que li permeten d'ésser-hi inclòs.

SECCIÓ TERCERA

Els debats

Article 84. Documentació prèvia

Cap discussió no pot començar si, com a mínim, dos dies abans no s'ha distribuït l'informe, el dictamen o la documentació que ha de servir de base en el debat, llevat d'un acord de la Mesa del Parlament o de la comissió en sentit contrari. En el cas de l'Informe de la Sindicatura de Comptes sobre el Compte general de la Generalitat de Catalunya, aquest termini és, com a mínim, de deu dies.

Article 85. Regles del debat

1. Cap diputat no pot parlar si no ha demanat abans la paraula al president i no l'ha obtinguda. Els diputats que han demanat la paraula per intervenir en un mateix sentit poden cedir-se el torn l'un a l'altre. Comunicant-ho prèviament al president, i per a un debat

o un tràmit concret, qualsevol diputat amb dret a parlar pot ésser substituït per una altra persona del mateix grup.

2. Si el diputat que ha promogut una iniciativa és cridat pel president per a presentar-la, i no hi és, s'interpreta que ha renunciat a fer ús de la paraula, i la iniciativa parlamentària en relació amb la qual havia d'intervenir decau, llevat que en el decurs del debat algun membre de l'òrgan parlamentari corresponent solliciti que sigui posada a votació o que se'n posposi la substanciació.

3. L'orador pot parlar des de la tribuna o des de l'escó.

4. L'orador només pot ésser interromput pel president, per a advertir-lo que se li ha exhaurit el temps, per a demanar-li que torni a la qüestió o cridar-lo a l'ordre, per a retirar-li la paraula o per a cridar a l'ordre algun dels membres del Parlament o del públic.

5. Un cop transcorregut el temps establert, el president, després d'invitar dues vegades l'orador a acabar la intervenció, li ha de retirar la paraula.

6. Els membres del Govern poden parlar sempre que ho sollicitin, en relació amb la iniciativa parlamentària que es debat. Aquesta intervenció del Govern genera un dret de rèplica, per un temps proporcional a l'emprat pels membres del Govern, dels grups parlamentaris als quals directament s'ha fet referència o de tots els grups, si la intervenció ha estat de caràcter general; tot això, sense minva de les facultats per a ordenar els debats que té el president del Parlament o de la comissió. Si el president considera que el membre del Govern introdueix un altre debat o que es promou una nova iniciativa parlamentària, ha d'advertir el membre del Govern que torni a la qüestió.

7. Si el president, els vicepresidents o els secretaris del Parlament o d'una comissió desitgen prendre part en el debat, han de deixar el lloc que ocupen a la Mesa i no hi han de tornar fins que no s'hagi substanciat completament el punt de l'ordre del dia en el qual hagin intervingut, llevat del que disposa l'article 50.4.

Article 86. Torns i durada de les intervencions

1. Si aquest reglament no ho disposa altrament, s'entén que en cada debat hi pot haver un torn a favor i un altre en contra de deu minuts.

2. Si el debat és de totalitat, els torns a favor i en contra són de quinze minuts, i, tot seguit, els altres grups parlamentaris poden fixar llur posició en intervencions que no passin de deu minuts.

3. Tothom que és contradit per un orador té dret a replicar una sola vegada per un temps màxim de tres minuts. Pot haver-hi una contrarèplica de la mateixa durada.

4. El que estableixen els apartats 1, 2 i 3 no és en detriment de les facultats del president per a ordenar el debat.

5. Quan el grup o la persona que promou una iniciativa la retira després d'haver-la presentada o defensada, els altres grups parlamentaris mantenen el dret de fixar llur posició respecte a la dita iniciativa, per a la qual cosa poden demanar a la presidència d'intervenir per un temps idèntic a l'emprat pel promotor o promotora.

6. Les intervencions del Grup Mixt tenen la mateixa durada que les corresponents als altres grups parlamentaris i el temps es distribueix entre els seus membres de forma proporcional a la importància numèrica de les forces polítiques que l'integren.

7. En els debats de rellevància especial, després dels torns reservats als grups, els membres no adscrits, si ho sol·liciten a la Mesa abans dels debats, o al president, en el decurs d'aquests, poden intervenir per a explicar el vot.

Article 87. Allusions

1. El president, quan considera que un diputat o un grup parlamentari o una formació política han estat alludits o esmentats directament en una intervenció, a sol·licitud d'aquests, pot concedir-los la paraula, per un temps no superior a tres minuts, perquè, sense entrar en el fons de l'assumpte a debat, contestin estrictament la referència; si ultrapassen aquests límits, el president els ha de retirar la paraula.

2. Només es poden contestar les allusions o els esments en la mateixa reunió. Si la persona alludida o esmentada no hi fos, una altra persona del mateix grup pot contestar en nom seu.

Article 88. Coherència dels debats

1. Els oradors han d'ésser cridats a tornar a la qüestió si se n'aparten, sigui per digressions estranyes al punt de què es tracta, sigui perquè insisteixin en punts ja discutits o votats.

2. Qualsevol diputat pot demanar, durant la discussió o abans de votar, que es llegeixin les normes o els documents que cregui que poden il·lustrar les matèries de què es tracta. El president pot denegar les lectures que consideri inadequades.

Article 89. Tancament dels debats

El Ple, a proposta del president, pot acordar de posar fi a una discussió si entén que un assumpte ja ha estat prou debatut.

Article 90. Crida a observar el Reglament

1. Un diputat, en qualsevol moment del debat, pot demanar al president l'observança del Reglament. Amb aquesta finalitat, ha d'esmentar l'article o els articles l'aplicació dels quals reclama. Per a això no cal que hi hagi cap debat, i hom ha d'acatar la resolució que el president adopti, després de consultar la Mesa, amb relació a l'allegació feta.

2. El diputat que cregui que algú no s'até al Reglament no s'hi ha d'adreçar directament a fi de fer-l'hi complir, sinó que s'ha d'adreçar al president.

SECCIÓ QUARTA L'adopció d'acords

Article 91. Quòrum per a l'adopció d'acords

1. Per a poder adoptar acords vàlidament, el Parlament s'ha de trobar reunit segons el que estableix el Reglament, i amb l'assistència de la majoria absoluta dels seus membres.

2. Si, en el moment de la votació, o un cop feta aquesta, no hi ha el quòrum a què es refereix l'apartat 1, la votació ha d'ésser reiterada o posposada pel termini que el president consideri pertinent. Si, un cop transcorregut aquest termini, tampoc no pot fer-se vàlidament, l'assumpte ha d'ésser sotmès a la decisió de l'òrgan corresponent en la sessió següent, i s'entén desestimat si en aquesta sessió tampoc no es pot assolir l'acord.

Article 92. Quòrum d'aprovació

1. Els acords són vàlids si han estat aprovats per la majoria simple dels membres presents de l'òrgan corresponent, sens perjudici de les majories especials que estableixen l'Estatut d'autonomia de Catalunya, les lleis i aquest reglament.

2. S'entén que hi ha majoria simple si els vots positius superen els negatius, sense comptar-hi les abstencions, els vots en blanc i els nuls.

3. S'entén que hi ha majoria absoluta si s'expressen en el mateix sentit el primer nombre enter de vots que segueix el nombre resultant de dividir per dos el total dels membres de ple dret del Parlament.

Article 93. Votacions

Les votacions no es poden interrompre per cap raó. Mentre tenen lloc, el president no concedeix la paraula i cap diputat no pot entrar ni sortir del Saló de Sessions o de la sala on es fan.

Article 94. Votacions amb avís previ

En els casos establerts per aquest reglament i en els casos en què, per llur singularitat o llur importància, el president del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, ho acordi, la votació s'ha de fer en una hora que hagi fixat i anunciat prèviament. Si, arribada aquesta hora, el debat no ha acabat, aquest n'ha de fixar una altra.

Article 95. Delegació de vot

1. Els diputats que amb motiu d'un permís per maternitat o paternitat no puguin complir el deure d'assistir als debats i les votacions del Ple i de les comissions de les quals són membres poden delegar el vot en un altre diputat.

2. Els diputats poden delegar el vot en els supòsits d'hospitalització, de malaltia greu o d'incapacitat perllongada pròpia o d'un familiar de primer grau, degudament acreditades, o d'altres situacions excepcionals que impedeixin l'exercici ordinari de la funció parlamentària, degudament justificades, que han d'ésser apreciades per la Mesa per mitjà d'un escrit motivat i respectant el principi de proporcionalitat.

3. La delegació de vot s'ha de fer mitjançant un escrit adreçat a la Mesa del Parlament, en el qual han de constar el nom i els cognoms de la persona que delega el vot i de la persona que rep la delegació, i també els debats i les votacions en què s'ha d'exercir o, si escau, la durada de la delegació. La Mesa, en admetre a tràmit la sol·licitud, estableix el procediment per a exercir el vot delegat.

Article 96. Tipologia de la votació

La votació pot ésser:

a) Per assentiment a la proposta del president.

- b) Ordinària.
- c) Pública per crida.
- d) Secreta.

Article 97. Aprovació per assentiment

Es consideren aprovades per assentiment les propostes del president si, un cop anunciades, no susciten cap objecció o cap oposició. Altrament, s'ha de fer votació ordinària.

Article 98. Procediment per a les votacions

1. La votació ordinària ha de permetre conèixer el sentit individual del vot, i es pot fer, a criteri de la presidència, segons algun dels procediments següents:

a) Pel procediment electrònic, el qual expressa el sentit del vot dels presents i els resultats de la votació.

b) Pel procediment de mà alçada, en el qual alcen la mà primer els qui hi estan a favor, després els qui hi estan en contra i, finalment, els qui s'abstenen.

c) Pel procediment telemàtic.

2. Correspon a la presidència fer públic el resultat de les votacions i, quan escau, als secretaris, fer el recompte.

3. Per a facilitar el compliment del que estableix l'apartat 1, els diputats han de votar des de l'escó que tenen assignat. Aquesta regla també s'aplica als membres de la Mesa del Parlament que intervinguin en un debat d'acord amb el que estableix l'article 85.7.

Article 98 bis. Votació telemàtica

1. En situacions excepcionals que impedeixin l'exercici ordinari de la funció parlamentària, degudament justificades, la Mesa pot autoritzar, per mitjà d'un escrit motivat i respectant el principi de proporcionalitat, que els diputats votin pel procediment telemàtic.

2. El mateix règim de votació a què fa referència l'apartat 1 s'aplica als diputats que tenen compromisos de representació institucional del Parlament de Catalunya o de la Generalitat de Catalunya a l'estranger, quan la participació en activitats oficials els impedeixi d'assistir a la votació en sessió plenària.

3. El diputat ha de sol·licitar el procediment telemàtic per mitjà d'un escrit motivat adreçat a la Mesa del Parlament. La decisió de

la Mesa ha de precisar el període durant el qual el diputat pot votar per mitjà del procediment telemàtic. El vot emès per aquest procediment s'ha de verificar per mitjà del sistema que, amb aquesta finalitat, estableixi la Mesa, que n'ha de tenir coneixement abans de l'inici de la votació corresponent.

Article 99. Votacions especials

La votació pot ésser pública per crida o bé secreta, si ho exigeix aquest reglament, o si així ho acorda el Ple o la comissió corresponent, a sol·licitud de dos grups parlamentaris, o d'una cinquena part dels seus membres.

Article 100. Votació pública per crida

En la votació pública per crida, un secretari anomena els diputats i aquests responen «sí», «no» o declaren que s'abstenen. La crida es fa per ordre alfabètic i comença pel diputat el nom del qual ha sortit per sorteig. Els membres del Govern que són diputats i els membres de la Mesa voten al final.

Article 101. Votació secreta

1. La votació secreta es pot fer:

a) Mitjançant paperetes, si ho decideix el president, si s'ha especificat així en la sol·licitud de vot secret o quan es tracta d'elegir persones, llevat que s'apliqui el que disposa l'apartat 3.

b) Mitjançant boles blanques i boles negres, per a qualificar actes o conductes personals que siguin objecte de sanció penal en l'ordenament vigent o que puguin ésser considerades indignes i per a decidir en els procediments establerts per l'article 25 i els concordants. La persona afectada no pot prendre part en la votació de les resolucions que s'hi refereixen.

c) Mitjançant el sistema electrònic, si ho acorda expressament la Mesa, la qual, en aquest cas, ha de prendre les mesures que calguin perquè no quedi constància del sentit del vot individual.

2. En les votacions secretes mitjançant paperetes o boles els diputats són cridats nominalment perquè dipositin a l'urna corresponent les paperetes o les boles. En les votacions per boles, cada diputat i diputada en rep una de blanca i una altra de negra i ha de dipositar a l'urna destinada a aquesta finalitat la bola blanca si aprova o la

negra si desaprova; la bola sobrant ha d'ésser dipositada en l'altra urna. Les urnes han de garantir el secret de la votació.

3. Les eleccions i les designacions que corresponen al Parlament es poden fer per assentiment o pel procediment establert per l'apartat 1.c, si el nombre de candidats presentats és igual al nombre de candidats a proveir.

Article 102. Empat en les votacions

1. Si en una votació hi ha empat, se n'ha de fer una altra, i, si l'empat persisteix, la votació ha de romandre suspesa pel temps que determini la Mesa. Un cop transcorregut aquest temps, i havent permès l'entrada i la sortida de diputats al Saló de Sessions, s'ha de repetir, i, si torna a haver-hi empat, es considera que es rebutja el dictamen, l'article, l'esmena, el vot particular o la proposició de què es tracta.

2. En les votacions d'una comissió, s'entén que no hi ha empat quan, essent idèntic el sentit en què han votat els membres presents d'un mateix grup parlamentari, la igualtat de vots pot dirimir-se ponderant el nombre de vots de què cada grup disposa en el Ple.

3. En les votacions per boles blanques i negres, l'empat equival a majoria de boles blanques.

Article 103. Explicació de vot

1. Feta una votació o el conjunt de votacions sobre una mateixa qüestió, sens perjudici del que disposa l'apartat 2, cada grup parlamentari pot explicar el vot durant cinc minuts, quan el sentit d'aquest hagi variat respecte al que s'ha exposat en el debat o bé no hi hagi intervingut.

2. Pel que fa als projectes i les proposicions de llei, només es pot explicar el vot després de l'última votació, llevat que el projecte o la proposició s'hagin dividit en parts clarament diferenciades amb vista al debat. En aquest cas, l'explicació es pot fer després de l'última votació corresponent a cada part.

3. El diputat que ha votat de manera diferent a la del seu grup parlamentari, amb l'autorització prèvia de la presidència, pot explicar individualment el sentit del seu vot.

4. Els membres no adscrits que no hagin intervingut en cap moment del debat poden sol·licitar a la presidència de fer explicació de vot.

5. Si la votació ha estat secreta, no hi pot haver explicació de vot.

SECCIÓ CINQUENA

El còmput de terminis i la presentació de documents

Article 104. Còmput de terminis i dies hàbils

1. Els terminis indicats en dies per aquest reglament es computen, si no es disposa altrament, com a dies hàbils, i els terminis indicats en mesos, de data a data.

2. Als efectes del còmput dels terminis establerts per aquest reglament, són dies hàbils de dilluns a divendres, llevat dels declarats festius anualment per la Mesa del Parlament.

3. S'exclouen del còmput dels terminis els dies hàbils compresos entre els períodes ordinaris de sessions, llevat que l'afer en qüestió hagi estat inclòs en l'ordre del dia d'una sessió extraordinària. La Mesa del Parlament ha de fixar els dies que s'han d'habilitar perquè hi hagi temps de complir els tràmits que permetin de tenir la dita sessió.

4. Els terminis que estableixen les lleis per a les actuacions parlamentàries dels òrgans del Parlament, dels membres i dels grups parlamentaris es computen, llevat que una llei disposi específicament una altra cosa, com a dies hàbils, o bé de data a data, en el cas que s'expressin en mesos.

Article 105. Pròrroga dels terminis

La Mesa del Parlament pot acordar la pròrroga dels terminis establerts per aquest reglament. Fora de casos excepcionals, les pròrrogues no han d'excedir un espai de temps igual al fixat.

Article 106. Presentació de documents

1. La presentació de documents al Registre General del Parlament s'ha de fer els dies i les hores que fixi la Mesa del Parlament.

2. Els documents presentats en suport informàtic o transmesos per mitjans informàtics, electrònics o telemàtics són admesos si se'n garanteix la disponibilitat i l'accés i hi ha compatibilitat amb els sistemes emprats pel Parlament, o de programari lliure. La Mesa del Parlament pot establir l'ús de codis, formats o dissenys determinats per a garantir-ne la compatibilitat, i ha de fixar les mesures de seguretat que tendeixin a evitar la intercepció o l'alteració de les comu-

nicacions. Aquestes mesures poden incloure la restricció d'ús dels mitjans informàtics, electrònics o telemàtics.

3. Els documents presentats en suport informàtic o transmesos per mitjans informàtics, electrònics o telemàtics han de complir, a més, els requisits següents:

a) Cal que hi hagi constància, amb la data i l'hora corresponents, de la transmissió, de la recepció i del contingut íntegre del document.

b) Cal que els remittents i els destinataris estiguin identificats de manera fidedigna.

4. Els documents transmesos mitjançant qualsevol altre sistema tecnològic poden ésser admesos en les mateixes condicions especificades per l'apartat 2, si compleixen els requisits assenyalats per l'apartat 3.

Article 107. Declaració d'urgència

1. La Mesa del Parlament pot acordar que un assumpte es tramiti pel procediment d'urgència, si ho demanen el Govern, tres grups parlamentaris o una cinquena part dels diputats.

2. Si s'acorda el procediment d'urgència per a un tràmit en curs, s'ha d'aplicar als tràmits subsegüents.

3. La declaració d'urgència comporta la reducció a la meitat dels terminis fixats amb caràcter ordinari.

4. Els terminis a què fa referència l'apartat 3 encara poden ésser reduïts més si ho acorda la Mesa del Parlament.

SECCIÓ SISENA

Les publicacions del Parlament i la publicitat dels treballs parlamentaris

Article 108. Publicacions oficials

1. Les publicacions oficials del Parlament de Catalunya són les següents:

a) El *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* (DSPC).

b) El *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC).

2. En el *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* es reproduïxen fidelment totes les intervencions i tots els acords adoptats en les sessions públiques. Així mateix, hi consten les incidències que s'hi han esdevingut.

3. El *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* publica els projectes i les proposicions de llei, els vots particulars o les esmenes que s'han de defensar en el Ple o en una comissió que actua en seu legislativa plena, els informes de ponència, els dictàmens de les comissions legislatives, els acords de les comissions i del Ple, les interpellacions, les mocions, les propostes de resolució, les preguntes i les respostes que s'hi donin que no siguin de caràcter reservat, les comunicacions del Govern i qualsevol altre text o document la publicació del qual sigui exigida per algun precepte d'aquest reglament o sigui ordenada pel president, atesa l'exigència d'un tràmit que requereix la intervenció del Parlament.

4. El president del Parlament o d'una comissió, per raons d'urgència, pot ordenar que els documents a què es refereix l'apartat 3 que han d'ésser debatuts i votats siguin reproduïts i repartits als membres de l'òrgan abans que siguin publicats, excepte en el cas dels projectes i les proposicions de llei.

Article 109. Publicitat del treball parlamentari

1. El Parlament és accessible als ciutadans i als grups i les organitzacions socials, els quals tenen dret a conèixer les tramitacions parlamentàries.

2. L'Administració parlamentària, mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació i, en especial, per mitjà d'Internet, del Canal Parlament i d'altres mitjans específics, ha de facilitar als ciutadans l'accés a les tramitacions i la documentació parlamentàries.

Article 110. Mitjans de comunicació social

1. La Mesa del Parlament ha d'adoptar les mesures pertinents per a facilitar als mitjans de comunicació social informació de les activitats parlamentàries.

2. La Mesa del Parlament regula la concessió de credencials als representants dels diversos mitjans de comunicació perquè puguin accedir als locals que els són destinats i assistir a les sessions si els és autoritzat.

3. L'obtenció i l'enregistrament de sons i d'imatges han d'ésser autoritzats per la Mesa del Parlament, que amb aquesta finalitat dicta les normes convenients.

CAPÍTOL II

El procediment legislatiu

SECCIÓ PRIMERA

La iniciativa legislativa

Article 111. Subjectes

La iniciativa legislativa correspon:

- a) Al Govern, que l'exerceix mitjançant la presentació d'un projecte de llei.
- b) Als grups parlamentaris i als membres del Parlament, que l'exerceixen mitjançant la presentació d'una proposició de llei. Les proposicions de llei poden ésser presentades per un grup parlamentari amb la signatura del portaveu, o per un diputat amb la signatura de quatre membres més del Parlament.
- c) Als òrgans polítics representatius de les demarcacions supramunicipals de l'organització territorial de Catalunya, que l'exerceixen, en la forma establerta per la regulació legal corresponent, mitjançant la presentació d'una proposició de llei.
- d) Als ciutadans, que l'exerceixen, en la forma establerta per la Llei de la iniciativa legislativa popular, mitjançant la presentació d'una proposició de llei.
- e) Als municipis, en els termes establerts per la legislació vigent.

Article 112. Requisits

1. Els projectes i les proposicions de llei han de tenir un objecte material determinat i homogeni i han d'anar acompanyats d'una exposició de motius i dels antecedents necessaris per a poder-s'hi pronunciar.
2. Les iniciatives legislatives s'han d'adreçar a la Mesa del Parlament.
3. Les proposicions de llei presentades pels òrgans polítics de les demarcacions supramunicipals i les derivades de l'exercici de la iniciativa legislativa popular han de complir, a més, els requisits específics establerts per la legislació corresponent.

Article 113. Admissió a tràmit

1. La Mesa del Parlament ha de verificar si els projectes i les proposicions de llei compleixen els requisits establerts per aquest reglament i per les lleis i declarar si són admesos a tràmit o no ho són.

2. Si la Mesa del Parlament considera que una proposició de llei pot implicar un augment de crèdits o una disminució d'ingressos, ha de sol·licitar la conformitat prèvia del Govern perquè sigui admesa a tràmit. La resposta del Govern ha d'ésser motivada i s'ha de fer dins el termini de vuit dies des que li ha estat tramesa la proposició de llei, un cop transcorreguts els quals el silenci s'ha d'entendre com a conformitat. El Govern no pot denegar la conformitat a una tramitació si els efectes econòmics que en poden derivar han estat expressament posposats per a un altre exercici pressupostari.

3. Si no és consultat en la forma establerta per l'apartat 2, el Govern pot manifestar de manera motivada la seva disconformitat per raons pressupostàries amb la tramitació d'una proposició de llei fins dos dies abans de l'inici del debat de totalitat, i correspon a la Mesa del Parlament adoptar la decisió definitiva sobre l'admissió a tràmit.

4. En el cas que un projecte o una proposició de llei no siguin admesos a tràmit, la Mesa ho ha de comunicar immediatament als que han exercit la iniciativa legislativa i aquests poden sol·licitar la reconsideració de l'acord de la Mesa en els termes establerts per l'article 38.

SECCIÓ SEGONA

El procediment legislatiu comú

SUBSECCIÓ PRIMERA

Les esmenes i el debat de totalitat

Article 114. Publicació de les iniciatives legislatives

La Mesa del Parlament, després d'acordar l'admissió a tràmit dels projectes o les proposicions de llei, disposa que es publiquin i, un cop escoltada la Junta de Portaveus, designa la comissió o les comissions que han de tramitar-los i obre el període de presentació d'esmenes a la totalitat.

Article 115. Esmenes a la totalitat

1. Un cop publicada la designació de la comissió o de les comissions que han de tramitar el projecte de llei o la proposició de llei, els diputats i els grups parlamentaris tenen un termini de deu dies per a presentar-hi esmenes a la totalitat, mitjançant un escrit adreçat a la mesa de la comissió, la qual n'ha de declarar l'admissió o la inadmissió a tràmit, de conformitat amb els requisits exigits per aquest

reglament i, si escau, disposar-ne la publicació. Per a admetre a tràmit les esmenes a la totalitat amb el text alternatiu són aplicables també les disposicions de l'article 113.2 i 3.

2. Són esmenes a la totalitat les que demanen el retorn del projecte o la proposició de llei als seus autors o les que presenten un text articulat alternatiu i congruent amb l'objecte material de la iniciativa legislativa. Només poden ésser presentades pels grups parlamentaris o per un diputat amb la signatura de quatre membres més del Parlament.

Article 116. Debat de totalitat

1. Els projectes de llei i les proposicions de llei són objecte d'un debat de totalitat en el Ple sobre la valoració general del text, l'oportunitat, els principis i els criteris que informen la proposta i, si han estat presentades, sobre les esmenes a la totalitat.

2. El debat de totalitat comença per la presentació del projecte o de la proposició de llei a càrrec, segons el cas, d'un membre del Govern; d'un grup parlamentari o un diputat; dels representants designats pels òrgans de les demarcacions supramunicipals, fins a un màxim de tres, o dels representants designats pels municipis. Aquestes intervencions tenen un temps de quinze minuts.

3. El debat de totalitat es desenvolupa d'acord amb l'article 86 i amb les especificitats establertes pel present article.

4. Cada una de les esmenes a la totalitat presentades pot donar lloc a un torn a favor i un altre en contra, de quinze minuts, si bé els torns per a fixar posicions s'acumulen en una única intervenció. Si no s'han presentat esmenes a la totalitat, després de la presentació de la iniciativa legislativa, intervenen els grups parlamentaris per fixar llur posició durant un temps de deu minuts.

5. Quan s'han presentat esmenes a la totalitat, un cop finit el debat, se sotmeten a votació, en primer lloc, conjuntament les que proposen la devolució del projecte o de la proposició de llei i després, si n'hi ha, singularment les de text alternatiu, per l'ordre en què han estat presentades.

6. Si el Ple aprova la devolució del projecte o de la proposició de llei, la iniciativa legislativa resta rebutjada i decauen les esmenes amb text alternatiu, si se n'hi havien presentat. En aquest cas, el president del Parlament ha de comunicar la decisió del Ple als autors de la iniciativa legislativa rebutjada.

7. Si el Ple aprova una esmena a la totalitat de les que proposen un text articulat alternatiu, el president del Parlament n'ordena la publicació com a proposició de llei i la trameta a la comissió corresponent. Aquesta proposició de llei no pot ésser objecte d'esmenes a la totalitat.

8. Un cop finit el debat de totalitat i, si escau, les votacions sobre les esmenes a la totalitat, el Ple ha de decidir, en els supòsits i en els termes admissibles segons l'article 136, si el projecte o la proposició de llei es tramita mitjançant el procediment de comissió en seu legislativa plena.

SUBSECCIÓ SEGONA

Les audiències d'organitzacions, grups socials i experts

Article 117. Sol·licitud i tramitació

1. Una vegada tingut el debat de totalitat i sempre que en resulti la tramitació d'una iniciativa legislativa, els grups parlamentaris, en el termini de cinc dies, mitjançant un escrit adreçat a la mesa de la comissió, poden proposar l'audiència de les organitzacions i els grups socials interessats en la regulació de què es tracti o d'experts en la matèria de què es tracti.

2. El tràmit d'audiència s'ha de substanciar preferentment per via presencial o per videoconferència, mitjançant una compareixença davant la comissió o la ponència tramitadora en el termini que estableixi la mesa de la comissió, que no pot ésser superior a quinze dies. També es pot substanciar per escrit o per via electrònica si així ho determina la comissió. En ambdós casos les compareixences són públiques.

3. Correspon a la comissió d'acordar les audiències. Si s'han de substanciar com a compareixences, els grups parlamentaris han d'acompanyar la sol·licitud amb una memòria explicativa dels motius que justifiquen la compareixença i les dades de contacte del compareixent.

4. En les proposicions de llei que afectin directament els ens locals, han d'ésser escoltats de manera preceptiva el Consell de Govern Locals i, si escau, les entitats representatives dels ens locals.

5. En cada compareixença, en primer lloc, intervenen els compareixents durant un temps de quinze minuts i, posteriorment, els grups parlamentaris poden formular preguntes o demanar aclariments durant un temps de deu minuts. El compareixent respon

globalment per un temps de cinc minuts. Si ho demana algun grup parlamentari, els temps d'intervenció dels compareixents poden ésser diferents en els termes que acordi la comissió en el moment d'aprovar les compareixences.

SUBSECCIÓ TERCERA Les esmenes a l'articulat

Article 118. Requisits i admissió a tràmit

1. Un cop finit el termini per a sol·licitar les audiències d'organitzacions i grups socials, o quan aquestes ja s'han fet, els diputats i els grups parlamentaris tenen un termini de quinze dies per a presentar esmenes a l'articulat dels projectes i de les proposicions de llei, mitjançant un escrit adreçat a la mesa de la comissió, la qual les qualifica, en declara l'admissió o la inadmissió a tràmit de conformitat amb els requisits exigits per aquest reglament i en disposa, si escau, la publicació.

2. Les esmenes poden ésser de supressió, de modificació i d'addició. En els dos darrers supòsits, l'esmena ha de contenir el text concret que es proposa com a modificació o com a addició, que ha d'ésser congruent amb l'objecte material de la iniciativa legislativa. També es poden proposar esmenes de millora formal de la iniciativa, d'acord amb les normes de tècnica legislativa.

3. Cada disposició addicional, transitòria, derogatòria o final té la consideració d'article, als efectes del procediment legislatiu i del que estableix l'apartat 2.

4. Les esmenes presentades relatives a l'exposició de motius es discuteixen al final del tràmit corresponent si la comissió acorda d'incorporar l'exposició damunt dita com a preàmbul de la llei.

Article 119. Esmenes amb incidència pressupostària

1. Les esmenes a un projecte o a una proposició de llei que comporten un augment dels crèdits o una disminució dels ingressos pressupostaris requereixen la conformitat del Govern perquè siguin tramitades.

2. La mesa de la comissió encarregada de tramitar un projecte o una proposició de llei ha de trametre al Govern, mitjançant el president del Parlament, les esmenes que la comissió considera que comporten augment o disminució del pressupost en curs, d'acord amb el que estableix l'apartat 1.

3. El Govern ha de donar a la comissió una resposta raonada pel que fa a les esmenes a què es refereix l'apartat 2, en un termini de vuit dies, un cop transcorregut el qual s'entén que el silenci del Govern és expressiu de la seva conformitat.

4. En el supòsit que no s'hagi seguit el que estableix l'apartat 2 i en qualsevol tràmit de les esmenes a què es refereix l'apartat 1, el Govern pot adreçar-se al Parlament, mitjançant un escrit motivat, posant en qüestió el caràcter modificatiu del pressupost vigent d'una esmena o de més d'una. La Mesa del Parlament ha d'adoptar la decisió definitiva sobre l'admissió a tràmit d'aquestes esmenes.

SUBSECCIÓ QUARTA

La tramitació en comissió

Article 120. Informe de la ponència i dictamen de la comissió

1. La comissió, després de finalitzat el període de presentació d'esmenes a l'articulat, ha d'encarregar la redacció d'un informe a la vista del projecte o de la proposició de llei i de les esmenes presentades, en un termini de quinze dies, a una ponència formada per un membre de la comissió en representació de cada grup parlamentari, o a un de sol. Si es designa un ponent que no és membre de la comissió, s'ha de comunicar a quin diputat substitueix per a aquella tramitació. L'acord de nomenar un ponent únic ha d'ésser adoptat per les tres cinquenes parts dels membres de la comissió.

2. La ponència pot recomanar a la comissió l'adopció d'esmenes i pot proposar esmenes transaccionals entre les ja presentades i el text inicial del projecte o de la proposició de llei, i ha d'indicar, en tot cas, les modificacions que comporten respecte a aquest text inicial. La ponència, si és col·legiada, pot proposar, per unanimitat, noves esmenes. Correspon a la ponència, assessorada pels serveis jurídics i lingüístics, d'eleva a la comissió propostes de tècnica legislativa i d'adequació a les regles i als usos formals i lingüístics del Parlament respecte als projectes i les proposicions de llei.

3. L'informe es considera acabat un cop ha estat signat pel relator o pels ponents que representen, d'acord amb el sistema de vot ponderat establert per aquest reglament, la majoria de la comissió que ha nomenat la ponència. L'informe de la ponència ha d'ésser publicat en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*.

4. La ponència col·legiada ha de designar, d'entre els seus membres, un relator, que ha de dur a terme les funcions de coordinació dels treballs de la ponència i de portaveu en les discussions en la comissió.

5. En els treballs de les ponències hi poden participar experts, tècnics o representants d'entitats, organitzacions i grups socials. Aquestes persones poden assistir a les reunions de les ponències i intervenir-hi, d'acord amb els criteris que estableixi la mateixa ponència. Els grups parlamentaris designen les persones que poden assistir a les reunions de les ponències, si escau, el nombre de les quals no pot ésser superior al dels diputats ponents del grup que assisteixin a la reunió.

6. Un cop acabat l'informe de la ponència, la comissió elabora el dictamen del projecte o de la proposició de llei. El debat comença amb la presentació que fa de l'informe el relator de la ponència. Sens perjudici de les agrupacions per blocs d'articles que el president de la comissió pugui proposar, a continuació es discuteixen i voten, article per article, tot l'articulat i les esmenes, i poden fer ús de la paraula els esmenants de l'article i la resta de membres de la comissió.

7. La mesa de la comissió pot admetre a tràmit esmenes transaccionals presentades per escrit per un membre de la comissió durant l'elaboració del dictamen, si tendeixen a assolir un acord entre les esmenes ja formulades i el text de l'article, la qual cosa comporta la retirada de les esmenes respecte a les quals es transigeix. Així mateix es poden admetre a tràmit noves esmenes si són signades per tots els grups parlamentaris presents. També es poden admetre a tràmit esmenes tècniques, les quals tenen per finalitat llevar del text les incorreccions i els errors tècnics, terminològics o gramaticals.

8. En la direcció dels treballs de la comissió, el president i la mesa compleixen les funcions que aquest reglament confereix al president i a la Mesa del Parlament.

9. A petició de tots els grups parlamentaris, la comissió pot decidir assumir l'informe de la ponència, si aquesta ha estat col·legiada, i elevar com a dictamen al Ple del Parlament el text del projecte de llei o de la proposició de llei que s'hi proposa.

Article 121. Reserva d'esmenes i de vots particulars

1. Els grups parlamentaris que dissenteixin dels acords de les comissions poden formular vots particulars per a sostenir el text re-

butjat. Si les esmenes són rebutjades per la comissió, els esmenants poden reservar-les per a defensar-les davant el Ple.

2. Els vots particulars i la reserva d'esmenes per al Ple es poden formular en qualsevol moment del tràmit en comissió o, per escrit, dins les vint-i-quatre hores següents a la conclusió del dictamen.

3. La mesa de la comissió, un cop finit el termini a què fa referència l'apartat 2, trameta al president del Parlament el dictamen, signat pel president i pel secretari, juntament amb els vots particulars i les esmenes reservades, i ha de disposar-ne la publicació en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*. Així mateix, si el dictamen es refereix a una proposició procedent de la iniciativa legislativa popular, de les demarcacions supramunicipals o dels municipis, l'ha de trametre específicament als promotors de la iniciativa legislativa.

SUBSECCIÓ CINQUENA

Les esmenes subsegüents als dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries

Article 122. Tramitació

1. Quan el Parlament rep del Consell de Garanties Estatutàries de la Generalitat el dictamen respecte a l'adequació a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia de Catalunya del dictamen d'una comissió parlamentària sobre un determinat projecte o una proposició de llei, el president del Parlament mana que es publiqui en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i la Mesa del Parlament obre, si escau, un termini per a la presentació d'esmenes.

2. Les esmenes presentades han d'ésser congruents amb les conclusions i les observacions del dictamen del Consell de Garanties Estatutàries i només es poden referir als articles o a les esmenes objecte d'aquest dictamen. Les esmenes han de complir els requisits que estableix l'article 118.2; no obstant això, si les conclusions del dictamen del Consell de Garanties Estatutàries adverteixen de la inconstitucionalitat global del dictamen de la comissió, les esmenes poden proposar la retirada del projecte o de la proposició de llei dictaminats. La Mesa del Parlament qualifica la congruència de les esmenes presentades.

3. La Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, decideix si el dictamen de la comissió parlamentària sobre el projecte o la proposició de llei, amb les esmenes declarades congruents, ha d'ésser tramitat pel Ple o ha de tornar a la comissió que l'havia elaborat

perquè en faci l'estudi i l'ordenació, juntament amb les esmenes i els vots particulars reservats per a defensar en el Ple. En aquest cas, no es pot sol·licitar un nou dictamen al Consell de Garanties Estatutàries.

4. La comissió, en fer l'estudi de les esmenes subsegüents al dictamen del Consell de Garanties Estatutàries, pot recomanar esmenes transaccionals entre aquestes i les esmenes i els vots particulars reservats per a defensar en el Ple, d'acord amb el que disposa l'article 121. Els grups parlamentaris poden posar en qüestió, en un escrit motivat, el caràcter transaccional de les esmenes fins a quaranta-vuit hores abans de començar la sessió plenària en què s'ha de debatre el dictamen. La Mesa del Parlament pren una resolució definitiva abans que siguin posades a votació en el Ple.

5. En el supòsit a què es refereix l'apartat 4 no es pot sol·licitar un nou dictamen al Consell de Garanties Estatutàries, llevat que la comissió, per la majoria absoluta dels seus membres, acordi demanar-lo exclusivament en relació amb les esmenes transaccionals que recomani per a resoldre els vici d'inconstitucionalitat o antiestatutarietat advertits pel dictamen.

6. La votació de les esmenes subsegüents al dictamen del Consell de Garanties Estatutàries i de les transaccionals a què es refereix l'apartat 4 correspon al Ple del Parlament.

SUBSECCIÓ SISENA

La tramitació final en el Ple

Article 123. Debat

1. Un cop dictaminat un projecte de llei en comissió, el debat en el Ple pot començar amb la intervenció d'un membre del Govern o, en el supòsit d'una proposició de llei, dels grups o diputats proposants, o dels promotors d'una iniciativa popular, d'una demarcació supramunicipal o dels municipis. Tot seguit, el diputat relator designat per la ponència pot presentar els treballs de la ponència i la comissió durant un temps de deu minuts. Aquestes intervencions no obren torn de rèplica.

2. Si no es presenten vots particulars al dictamen ni es reserven esmenes, el president, després que els grups parlamentaris hagin expressat llur posició, sotmet tot el dictamen a votació, sens perjudici del dret dels grups de demanar votació separada d'algun punt del dictamen.

3. Si s'han presentat vots particulars o s'han reservat esmenes, els grups parlamentaris disposen d'un torn de quinze minuts per a

explicar llur posició sobre el dictamen de la comissió i, si escau, defensar globalment les esmenes i els vots particulars.

4. Posteriorment, els grups parlamentaris tenen un torn de cinc minuts per a pronunciar-se sobre les esmenes i els vots particulars defensats pels altres grups.

5. Durant el debat en el Ple, la presidència pot admetre esmenes tècniques. Es poden admetre a tràmit esmenes transaccionals entre les ja presentades i el text del dictamen, la qual cosa comporta la retirada de les esmenes respecte a les quals es transigeix. També es poden tramitar les esmenes presentades al projecte pels diputats i els grups parlamentaris en el termini d'esmenes establert que hagin estat reformades per a adequar-les a la nova redacció de l'article, modificada pel dictamen de la comissió. També es poden admetre a tràmit altres esmenes, si són signades per tots els grups parlamentaris.

Article 124. Votació

1. Un cop finit el debat, les votacions es fan article per article. En primer lloc, es voten, quan n'hi hagi, les esmenes i els vots particulars mantinguts, i també les esmenes transaccionals, les presentades en aquesta fase per acord de tots els grups parlamentaris, i les tècniques. Finalment se sotmet a votació el dictamen de la comissió.

2. El president del Parlament pot ordenar i agrupar les votacions per matèries, grups d'articles o d'esmenes o per paràgrafs d'articles, si ho aconsellen les característiques dels textos i el desenvolupament del debat. En tots els casos, els grups parlamentaris poden demanar votació separada d'algun punt del dictamen, d'una esmena o d'un vot particular.

Article 125. Harmonització del text aprovat

Si, un cop acabat el debat d'un projecte o d'una proposició i a conseqüència de l'aprovació d'un vot particular, d'una esmena o de la votació dels articles, algun punt del text resultant fos incongruent o obscur, la Mesa del Parlament, a iniciativa pròpia o a petició de la mesa de la comissió, pot trametre novament a la comissió el text aprovat pel Ple, amb l'única finalitat que aquesta, en el termini de quinze dies, en prepari una redacció harmònica que no contradigui els acords del Ple. El dictamen així redactat s'ha de sotmetre a la decisió final del Ple, que ha d'aprovar-lo o de rebutjar-lo en conjunt, en una sola votació.

Article 126. Adaptació del text a canvis normatius o jurisprudencials

Si, com a conseqüència d'una decisió normativa o jurisprudencial sobrevinguda, el dictamen d'una comissió resultés contrari a l'ordenament jurídic, la Mesa, d'acord amb la Junta de Portaveus, pot remetre el text a la comissió perquè en redacti un nou dictamen adequat a les noves circumstàncies seguint un procediment anàleg al que estableix l'article 125.

SUBSECCIÓ SETENA

Retirada de projectes i proposicions de llei i integració d'iniciatives legislatives

Article 127. Requisits

El Govern i els proposants, respectivament, d'un projecte o d'una proposició de llei poden sol·licitar-ne la retirada, en un escrit adreçat a la Mesa del Parlament, abans d'iniciar les votacions en el Ple o en la comissió, si aquesta actua en seu legislativa plena. Pel que fa a les propostes presentades per iniciativa popular, la comissió que n'és promotora també pot sol·licitar-ne la retirada.

Article 128. Integració d'iniciatives legislatives

1. Les iniciatives legislatives que tenen un contingut similar es poden integrar en una única tramitació si els proposants respectivament ho acorden.

2. La Mesa del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, ha de determinar el procediment per a integrar els textos de les iniciatives a què es refereix l'apartat 1.

SECCIÓ TERCERA

Especialitats del procediment legislatiu

SUBSECCIÓ PRIMERA

Els projectes i les proposicions de llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut d'autonomia de Catalunya

Article 129. Ponència redactora

1. Amb relació al desenvolupament bàsic del que estableix l'Estatut d'autonomia de Catalunya, la Mesa del Parlament, sens per-

judici del règim general de la iniciativa legislativa establert per l'article 111, d'acord amb la Junta de Portaveus i amb la iniciativa prèvia de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels diputats, pot decidir que en aquestes matèries la iniciativa parlamentària sigui exercida pel conjunt dels grups parlamentaris. Amb aquesta finalitat, la comissió que designi la Mesa del Parlament ha de constituir una ponència, amb representació de tots els grups parlamentaris, perquè elabori el text de la proposició de llei en el termini de tres mesos, al terme del qual s'entén que decau l'encàrrec, llevat d'una pròrroga atorgada expressament. Per a publicar la proposició, se segueix el que disposa l'article 114.

2. El text elaborat per la ponència a què es refereix l'apartat 1 es tramita pel procediment legislatiu comú. Les proposicions de llei elaborades seguint aquest procediment s'han de sotmetre al debat establert per l'article 116 i, si són signades per tots els grups parlamentaris, no poden ésser objecte d'esmenes a la totalitat. La presentació de la proposició de llei ha d'ésser feta pel diputat designat per la ponència.

Article 130. Aprovació

1. L'aprovació dels projectes i les proposicions de llei de desenvolupament bàsic dels preceptes de l'Estatut, si aquest no ho estableix altrament, requereix el vot favorable de la majoria absoluta en una votació final sobre el conjunt del text. La votació ha d'ésser anunciada amb antelació pel president del Parlament. Si no s'aconsegueix la majoria absoluta, el projecte ha d'ésser tornat a la comissió. La Mesa del Parlament ha d'obrir un termini de set dies perquè els grups parlamentaris puguin presentar noves esmenes al conjunt del text. La comissió ha d'emetre un nou dictamen en el termini d'un mes.

2. El debat sobre el nou dictamen de la comissió s'ha d'ajustar a les normes que regulen els debats de totalitat. Si en la votació s'aconsegueix el vot favorable de la majoria absoluta, es considera aprovat i, si no, definitivament rebutjat.

3. La modificació i la derogació de les lleis a què es refereix l'article 129.1 poden ésser tramitades seguint el procediment especial indicat per aquest precepte i, en tots els casos, els projectes i les proposicions de llei de modificació i de derogació requereixen l'aprovació per majoria absoluta en una votació final.

SUBSECCIÓ SEGONA

El projecte de llei de pressupostos**Article 131. Presentació i tramitació**

1. La tramitació del projecte de llei de pressupostos es fa pel procediment que estableix aquesta subsecció i, supletòriament, s'hi aplica el procediment legislatiu comú.

2. El projecte de llei de pressupostos té preferència en la tramitació respecte als altres treballs parlamentaris.

3. La Mesa del Parlament, un cop admès a tràmit el projecte de llei de pressupostos, ha d'obrir dos períodes d'esmenes que s'inicien el mateix dia; un període, d'una durada no inferior a deu dies naturals, per a presentar les esmenes a la totalitat, i un altre període, d'una durada no inferior als vint dies naturals, per a presentar les esmenes a l'articulat i als estats de despeses.

4. La Mesa del Parlament ha d'habilitar, dins els set primers dies del termini de presentació d'esmenes a la totalitat, un període perquè cada conseller comparegui davant la comissió que correspongui per a informar sobre el contingut del pressupost de cada departament i dels organismes i les entitats que en depenen.

5. Les esmenes a qualsevol article o disposició o a l'estat de despeses del projecte de llei de pressupostos que comporten augment de crèdit en algun concepte només són admeses a tràmit si, a més de complir els requisits generals, proposen alhora una baixa d'una quantia igual, com a mínim, en algun altre concepte de l'estat de despeses del mateix departament del Govern i dels organismes, les entitats i les empreses que en depenen.

Article 132. Els debats de totalitat del projecte de llei de pressupostos

1. En la tramitació del projecte de llei de pressupostos només es poden admetre com a esmenes a la totalitat les presentades pels grups parlamentaris que proposen el retorn del projecte al Govern o que proposen el retorn de l'estat de despeses d'una secció pressupostària corresponent a un departament del Govern.

2. El debat de les esmenes a la totalitat que proposen el retorn del projecte al Govern es té únicament en el Ple, abans de començar la tramitació en comissió, i d'acord amb el procediment següent:

a) El debat s'inicia amb la presentació del projecte a càrrec d'un membre del Govern; tot seguit, els grups que han presentat esmenes a la totalitat poden intervenir per defensar-les per un temps màxim de trenta minuts cada un.

b) Un cop feta la defensa de les esmenes, es pot fer un torn en contra per un temps màxim de trenta minuts, si només un grup parlamentari havia presentat esmena a la totalitat, o per aquest temps incrementat en quinze minuts més per cada esmena addicional, si més d'un grup n'havia presentades.

c) Si hi ha hagut un torn en contra, els grups que han defensat esmenes i els que s'hi han oposat poden intervenir de nou durant un temps màxim de cinc minuts cada un.

d) Els grups que no han intervingut en el debat poden manifestar llur posició per un temps màxim de quinze minuts cada un.

e) Un cop finit el debat, s'han de sotmetre a votació conjunta-ment totes les esmenes. Si el Ple acorda el retorn del projecte, aquest es té per rebutjat. Altrament, es tenen per fixades la previsió d'ingressos i la despesa global màxima que resulti del projecte presentat, i la distribució d'aquestes per seccions.

Article 133. El debat de totalitat de les seccions pressupostàries

El debat de totalitat de les seccions pressupostàries es té en sessions públiques convocades amb caràcter específic a les comissions legislatives que correspongui d'acord amb el procediment següent:

a) La Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, ha de determinar les comissions competents per raó de la matèria per a tramitar cada esmena a la totalitat de les seccions.

b) La sessió de cada comissió s'inicia amb la defensa de les esmenes a la totalitat per part dels grups parlamentaris que n'hagin presentat, per un temps màxim de quinze minuts cada un. Als efectes del debat, es considera que el pressupost del departament inclou també el dels organismes, les entitats i les empreses que en depenen.

c) Un cop feta la defensa de les esmenes, es pot fer un torn en contra per un temps màxim de quinze minuts si només un grup parlamentari havia presentat esmena a la totalitat o per aquest temps incrementat en cinc minuts més per cada esmena addicional si més d'un grup n'havia presentat.

d) Si hi ha hagut un torn en contra, els grups que han defensat esmenes i els que s'hi han oposat poden intervenir de nou durant un temps màxim de cinc minuts cada un.

e) Els grups que no han intervingut en el debat poden manifestar llur posició per un temps màxim de deu minuts cada un.

f) Un cop finit el debat, s'han de sotmetre a votació les esmenes en la comissió que les ha debatudes.

g) Si una de les comissions acorda el retorn d'una secció, el president de la comissió ho ha de comunicar al president del Parlament, a fi que la ratificació de l'acord se sotmeti al Ple. Si el Ple ratifica l'acord, la secció pressupostària es té per rebutjada i s'ha de tornar al Govern perquè en presenti una de nova.

h) Si el Govern no retira el projecte de llei de pressupostos, la tramitació del projecte en el Ple resta en suspens fins que el Govern no trameti un nou pressupost de la secció rebutjada i aquest sigui acceptat pel Ple.

Article 134. Els debats de l'articulat i els estats de despeses

1. El debat i la votació en la comissió competent en matèria pressupostària s'han de referir a l'articulat i a l'estat d'autorització de despeses, sens perjudici de l'estudi d'altres documents que acompanyin el projecte de llei del pressupost. La sessió de la comissió en què es té aquest debat sempre és pública.

2. Després de closos els debats de totalitat, es pot passar al debat detallat del text articulat i l'estat de despeses en la comissió competent en matèria pressupostària. A aquest efecte, la mesa de la comissió pot establir directament la relació ordenada d'esmenes presentades sense que calgui el nomenament de ponents. La sessió de la comissió no pot començar abans que hagin transcorregut com a mínim dos dies hàbils sencers des de la data en què la relació ordenada d'esmenes hagi estat distribuïda efectivament entre els grups parlamentaris.

3. Els grups parlamentaris i els diputats poden reservar per a defensar i votar en el Ple les esmenes rebutjades per la comissió.

4. En el debat final en el Ple els grups intervenen per fixar llur posició sobre el conjunt dels treballs fets per la comissió i sobre les esmenes reservades. Cada grup pot intervenir per un temps màxim de vint minuts.

SUBSECCIÓ TERCERA

La reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya**Article 135. Procediment i aprovació**

1. Les iniciatives de reforma estatutària promogudes per la Generalitat es tramiten d'acord amb les normes establertes per l'article 129. Les proposicions de reforma estatutària han d'ésser subscrietes per una cinquena part dels diputats o per dos grups parlamentaris.

2. Les propostes de reforma estatutària que promouen les Corts Generals es tramiten pel procediment legislatiu comú.

3. El text adoptat pel Ple ha d'ésser sotmès a una votació final, anunciada prèviament per la presidència, en la qual, perquè pugui ésser aprovat, cal el vot favorable dels dos terços dels membres de dret del Parlament. Si no s'aconsegueix aquesta majoria, el text, per acord de la Mesa i de la Junta de Portaveus, pot tornar a la comissió, la qual ha de formular una nova proposta al Ple en el termini d'un mes. La iniciativa de reforma s'entén definitivament rebutjada si la nova proposta no assoleix la majoria dels dos terços.

4. Un cop aprovat el projecte de reforma, el president del Parlament l'ha de remetre a les Corts Generals.

5. El Parlament ha de nomenar una delegació perquè presenti la proposta de reforma de l'Estatut davant les Corts Generals.

6. Una delegació del Parlament, amb representació proporcional dels grups parlamentaris, forma part de la comissió mixta paritària de membres del Congrés dels Diputats o del Senat i del Parlament que, de comú acord, ha de formular una proposta conjunta de reforma. Si escau de constituir una ponència, n'ha de formar part, com a mínim, un diputat de cada un dels grups parlamentaris, llevat del Grup Mixt. En l'elecció dels altres membres de la ponència s'ha de mantenir la representació proporcional dels grups parlamentaris.

7. La delegació del Parlament formula la seva posició respecte al conjunt de la proposta de reforma en una votació final adoptada per majoria de dos terços.

8. El Parlament, a proposta de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels diputats i per majoria absoluta dels seus membres, pot retirar les propostes de reforma que hagi presentat, en qualsevol moment de la tramitació davant les Corts Generals, abans que siguin aprovades de manera definitiva.

SUBSECCIÓ QUARTA

**La delegació en les comissions
de la competència legislativa plena****Article 136. Requisits**

1. El Ple del Parlament, a proposta de la Mesa del Parlament, de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels diputats, pot delegar en les comissions l'aprovació de projectes i de proposicions de llei, llevat d'aquelles a què es refereix l'article 129.1, de la llei de pressupostos i de les lleis de delegació legislativa. En aquest cas, la comissió actua en seu legislativa plena.

2. El Ple, a proposta de la Mesa del Parlament, de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels diputats, pot reclamar sempre el debat i la votació de qualsevol projecte o proposició de llei que hagi estat objecte de delegació.

Article 137. Tramitació de les iniciatives legislatives

1. La tramitació dels projectes i les proposicions de llei per la comissió en seu legislativa plena segueix el procediment legislatiu comú, llevat del tràmit de deliberació i de votació en el Ple.

2. Un cop rebut el projecte o la proposició de llei, la comissió constitueix una ponència formada per un membre de la comissió pertanyent a cada grup parlamentari.

3. En l'informe de la ponència s'ha d'aplicar el que estableix l'article 120. Tot seguit, el ple de la comissió segueix el tràmit establert per a la deliberació en el Ple del Parlament.

SUBSECCIÓ CINQUENA

La tramitació de les iniciatives legislatives en lectura única**Article 138. Requisits**

1. Un projecte de llei pot ésser tramitat directament i en lectura única pel Ple del Parlament o per una comissió, si la naturalesa del projecte ho aconsella o la simplicitat de la formulació ho permet. La tramitació en lectura única ha d'ésser acordada pel Ple del Parlament, a proposta del Govern, o a proposta de la Mesa del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, o a iniciativa d'aquesta.

2. El grup parlamentari promotor d'una proposició de llei en pot sol·licitar la tramitació pel procediment de lectura única. Correspon

al Ple del Parlament d'acordar-la, a proposta de la Mesa, un cop escoltada la Junta de Portaveus o a iniciativa d'aquesta, sempre que la proposició de llei compleixi els supòsits habilitants que estableix l'apartat 1.

3. El debat de la iniciativa legislativa en lectura única se subjecta a les normes establertes per als debats de totalitat; finalment, el conjunt de la iniciativa se sotmet a una sola votació.

SUBSECCIÓ SISENA

La tramitació de les iniciatives legislatives populars

Article 139. Admissió a tràmit de les iniciatives legislatives populars

1. La Mesa del Parlament admet a tràmit les proposicions d'iniciativa legislativa popular si compleixen els requisits que estableixen la llei que les regula i aquest reglament.

2. Si la proposició de llei pot implicar un augment de crèdits o una disminució d'ingressos amb relació al pressupost vigent en el moment de la seva tramitació parlamentària, la llei resultant de la iniciativa legislativa popular no pot entrar en vigor, en la part que comporti la dita afectació pressupostària, fins a l'exercici pressupostari següent o, si escau, fins a un altre de posterior, si així ho determina la mateixa proposició de llei.

3. La Mesa del Parlament, als efectes del que estableix l'apartat 1, ha de trametre la iniciativa legislativa popular al Govern perquè es posicioni sobre els seus efectes econòmics en el termini de vuit dies.

4. Si el Govern considera que la proposició de llei produeix afectació pressupostària, la Mesa del Parlament l'ha d'admetre a tràmit en els termes que estableix l'apartat 2. Si el Govern no es pronuncia en el termini de vuit dies, el silenci s'entén en el sentit que no hi ha afectació pressupostària.

Article 140. El debat de totalitat de les iniciatives legislatives populars

1. El debat de totalitat de la proposició de llei d'iniciativa legislativa popular ha de tenir lloc en el termini de quatre mesos a comptar de l'endemà de la comunicació de la Junta Electoral a la Mesa del Parlament de l'acord en què declara que s'ha assolit el nombre de signatures vàlides necessari per a la tramitació parlamentària de

la proposició de llei. La Mesa del Parlament ha de comunicar a la comissió promotora les dates d'inici i de finiment del termini.

2. Si el termini a què fa referència l'apartat 1 fineix entre períodes ordinaris de sessions, el debat de totalitat ha d'ésser inclòs en l'ordre del dia del primer ple ordinari del període de sessions següent.

3. Si el termini a què fa referència l'apartat 1 fineix quan la legislatura està dissolta, s'habilita automàticament un nou termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la constitució del nou Parlament. En aquest cas, la Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, ha d'obrir un nou termini de presentació d'esmenes a la totalitat.

4. El debat de totalitat comença per la presentació de la proposició de llei a càrrec d'un o més membres de la comissió promotora de la iniciativa legislativa popular per un temps de quinze minuts. Si intervé més d'un membre, el temps d'intervenció es divideix entre ells.

5. El representant de la comissió promotora, si en el debat es defensen esmenes a la totalitat, té dret a intervenir després que ho hagin fet els grups parlamentaris que han presentat esmenes. Aquests grups parlamentaris poden tornar a intervenir després que ho hagi fet el representant de la comissió promotora.

Article 141. La tramitació en comissió de les proposicions de llei d'iniciativa legislativa popular i el debat subsegüent en el Ple

1. Una vegada tingut el debat de totalitat, si s'aprova de tramitar la iniciativa legislativa, la comissió promotora pot participar en la tramitació davant la comissió parlamentària corresponent per mitjà de les actuacions següents:

a) Ésser escoltada en els termes que aquest reglament estableix per a les compareixences de les organitzacions i els grups socials en el procediment legislatiu, abans que s'obri el període de presentació d'esmenes a l'articulat.

b) Proposar compareixences de persones i entitats en el tràmit a què fa referència la lletra a. Aquestes compareixences han d'ésser sotmeses a votació de la comissió legislativa corresponent.

c) Designar un representant perquè assisteixi a la primera reunió de la ponència nomenada per la comissió.

d) Participar, per mitjà del seu representant, amb veu però sense vot, en les reunions de la ponència.

2. Una vegada dictaminada la proposició de llei en comissió, el debat en el Ple comença amb la intervenció dels promotors de la iniciativa.

3. La comissió promotora, als efectes del que estableixen els apartats 1 i 2, ha de designar un representant i un suplent mitjançant un escrit adreçat a la mesa de la comissió. El representant i el suplent han d'ésser membres de la comissió promotora.

4. La comissió promotora pot fer arribar a la Mesa del Parlament propostes o queixes relatives a la tramitació de la iniciativa. La Mesa, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, ha de respondre a la comissió en el termini de quinze dies a comptar de la recepció de les dites propostes o queixes.

Article 142. Assessorament i suport dels serveis del Parlament a la comissió promotora

1. Els serveis del Parlament han de facilitar a la comissió promotora la informació i la documentació que tingui relació directa amb la iniciativa legislativa o amb la seva tramitació. Així mateix, els serveis jurídics del Parlament han d'assessorar la comissió promotora amb relació al compliment dels requisits formals durant tota la tramitació de la iniciativa legislativa. El representant de la comissió promotora ha de presentar les sol·licituds d'informació i assessorament davant la Secretaria General del Parlament.

2. El Parlament ha d'adoptar les mesures necessàries per a difondre el contingut de les iniciatives legislatives populars i per a promoure la participació ciutadana durant llur tramitació parlamentària.

SUBSECCIÓ SETENA

Procediment per a la consolidació de la legislació vigent

Article 143. Consolidació

1. El procediment de consolidació de les lleis i normes amb rang de llei té per objecte elaborar un nou text legal que integri la legislació vigent sobre una matèria o un sector determinats.

2. La finalitat de la consolidació legislativa és simplificar l'ordenament jurídic, millorar-ne la qualitat i contribuir a garantir la seguretat jurídica amb un millor coneixement del dret vigent.

Article 144. Supòsit d'aplicació de la consolidació legislativa

1. El procediment de consolidació legislativa és aplicable sobre un sector o una matèria quan s'han produït modificacions legals parcials que, per llur freqüència, diversitat o complexitat, fan aconsellable de consolidar en un únic text la legislació vigent.

2. La consolidació, a més del cas a què fa referència l'apartat 1, es pot aplicar per a integrar en un únic text legal la legislació vigent sobre més d'una matèria o d'un sector, sempre que hi hagi una connexió temàtica entre ells i es compleixin les condicions que estableix l'apartat 1.

3. No poden ésser objecte del procediment de consolidació les lleis de desplegament bàsic de l'Estatut ni les lleis per a l'aprovació de les quals l'Estatut exigeix una majoria reforçada.

Article 145. Naturalesa i efectes de la consolidació

1. El procediment de consolidació dona lloc a un nou text amb valor de llei que substitueix i deroga les lleis i normes amb rang de llei que consolida.

2. Els textos consolidats són promulgats i publicats com a lleis, d'acord amb el que estableix l'article 65 de l'Estatut. En la publicació d'un text consolidat, se n'ha d'indicar la naturalesa en el títol.

3. Els textos consolidats no poden modificar la regulació substantiva de la matèria afectada. El procediment que estableix aquest capítol no es pot utilitzar mai amb aquesta finalitat i la Mesa i la comissió tramitadora han de vetllar sempre perquè aquest requisit es compleixi sense excepció.

Article 146. Iniciativa del procediment de consolidació

1. La iniciativa del procediment de consolidació correspon únicament al Govern, als grups parlamentaris i als membres del Parlament.

2. En el cas d'iniciativa parlamentària, aquesta pot ésser presentada per un grup parlamentari amb la signatura del portaveu o per un diputat amb la signatura de quatre membres més del Parlament.

3. Els projectes i les proposicions de consolidació, a més dels requisits que estableix l'article 112.1, s'han d'acompanyar, com a document annex, amb la llista de les lleis i altres normes amb rang de llei que consoliden i que han de quedar derogades amb l'aprovació del text consolidat.

Article 147. Tramitació de textos consolidats

1. Els projectes i les proposicions de textos consolidats han d'ésser tramitats per una comissió específica que s'ha de crear a l'inici de la legislatura amb aquesta finalitat. Aquesta comissió ha d'ésser integrada per un representant de cada grup parlamentari i per personal del Parlament, el qual, sota la coordinació d'un lletrat i amb la col·laboració d'assessors lingüístics, ha d'acomplir les tasques d'assistència i assessorament tècnic en els procediments de consolidació.

2. Els projectes i les proposicions de textos consolidats no poden ésser objecte d'esmena a la totalitat ni d'esmenes a l'articulat.

3. La comissió ha de nomenar una ponència integrada per un representant de cada grup parlamentari o per un únic ponent si es tracta d'una consolidació molt senzilla. Aquesta ponència ha d'estudiar i valorar la proposta i, si escau, proposar recomanacions de modificació del text, sempre dins dels límits inherents a la naturalesa del procediment de consolidació. La ponència pot demanar l'opinió d'experts independents en la matèria de què es tracti si ho considera necessari per a accomplir la seva tasca.

4. Les recomanacions de la ponència només poden tenir com a objecte:

a) Eliminar discordances.

b) Aclarir els textos.

c) Eliminar antinòmies.

d) Eliminar redundàncies.

e) Harmonitzar el llenguatge, les denominacions i l'estructura dels títols i capítols.

f) Revisar possibles errades gramaticals i millorar la sintaxi.

5. Una vegada acabat l'informe, la ponència l'ha d'eleva a la comissió. L'informe de la ponència ha d'anar acompanyat, si escau, de l'informe que els serveis jurídics del Parlament hagin emès amb relació al projecte o la proposició i a les recomanacions de la ponència.

6. Es pot demanar un dictamen al Consell de Garanties Estatutàries als únics efectes de determinar si el text del projecte o la proposició de llei s'ajusta a les característiques que aquest capítol estableix per als textos consolidats i en compleix els requisits.

Article 148. Aprovació de textos consolidats

1. L'aprovació del text consolidat correspon a la comissió a què fa referència l'article 147, que actua amb competència legislativa plena.

2. El projecte o la proposició de consolidació s'ha de tramitar pel procediment de lectura única. El text consolidat ha d'ésser objecte d'una única votació, que ha d'incloure, si escau, les recomanacions fetes per la ponència.

3. El text consolidat, a proposta de la Mesa del Parlament, de tres grups parlamentaris o d'una desena part dels diputats, pot ésser debatut i aprovat en el Ple pel procediment de lectura única.

CAPÍTOL III

L'impuls i el control de l'acció política i de govern

SECCIÓ PRIMERA

La investidura i la responsabilitat política de la presidència de la Generalitat i del Govern

SUBSECCIÓ PRIMERA

La investidura

Article 149. Debat d'investidura

1. La sessió d'investidura del president de la Generalitat comença amb la lectura, feta per un dels secretaris, de la resolució del president del Parlament en què proposa un candidat a la presidència. A continuació, el candidat presenta, sense limitació de temps, el programa de govern i sollicita la confiança del Ple. Llevat que el president del Parlament consideri oportú de suspendre la sessió durant un temps no superior a les vint-i-quatre hores, hi intervé després un representant de cada grup parlamentari, durant trenta minuts cadascun d'ells.

2. El candidat pot fer ús de la paraula tantes vegades com ho demani. Quan respon individualment a un dels diputats que han intervingut, aquest té dret a una rèplica d'un temps igual a l'èmpat pel candidat. Si el candidat respon d'una manera global als representants dels grups, cadascun d'aquests només té dret a una rèplica, d'un temps igual a l'èmpat pel candidat.

3. Si la resposta a una rèplica comporta que algun grup contra-repliqui, aquest disposa d'un torn únic, no superior als cinc minuts.

Article 150. Votació

1. Després del debat es passa a la votació. Perquè el candidat resulti investit ha d'obtenir els vots de la majoria absoluta. Aquesta

elecció comporta, alhora, l'aprovació del programa de govern exposat.

2. Si el candidat no aconsegueix la majoria establerta per l'apartat 1, es pot sotmetre a un segon debat i a una segona votació dos dies després; aleshores, per a la investidura, és suficient la majoria simple.

SUBSECCIÓ SEGONA

La responsabilitat política de la presidència de la Generalitat i del Govern

Article 151. Responsabilitat política

El Parlament pot exigir la responsabilitat política del president de la Generalitat i del Govern per mitjà de la moció de censura i de la qüestió de confiança.

Article 152. Moció de censura

1. La moció de censura ha d'ésser motivada i ha d'incloure un candidat a la presidència de la Generalitat, que ha d'haver acceptat la candidatura. La Mesa del Parlament qualifica la moció de censura d'acord amb els requisits establerts per la legislació vigent i per aquest reglament. Un cop admesa a tràmit, el president del Parlament ho ha de comunicar al president de la Generalitat i als portaveus dels grups parlamentaris.

2. El president del Parlament convoca el Ple amb l'única finalitat de debatre i de votar la moció de censura.

3. El debat s'inicia amb la defensa de la moció de censura, que fa, durant trenta minuts, un dels diputats signants de la moció; després, durant trenta minuts, pot intervenir el Govern. A continuació, sense limitació de temps, pot intervenir el candidat proposat per a la presidència de la Generalitat, amb la finalitat d'exposar el programa polític del govern que pretén formar.

4. Després de la suspensió establerta per la presidència, que no pot ésser superior a les vint-i-quatre hores, pot intervenir un representant de cadascun dels grups parlamentaris, durant trenta minuts cadascun d'ells.

5. El candidat proposat, el president de la Generalitat i els membres del Govern poden parlar tantes vegades com ho demanin. Si responen individualment a un dels representants dels grups que

han intervingut, aquest té dret a un torn de rèplica d'un temps igual a l'emprat per aquells. Si responen de manera global als representants dels grups, cadascun d'aquests només té dret a una rèplica, d'un temps igual a l'emprat per aquells.

6. Si la resposta a una rèplica comporta que algun grup contra-repliqui, aquest disposa d'un torn únic, no superior a cinc minuts.

7. Els grups parlamentaris poden dividir llurs torns d'intervenció.

8. La presidència del Parlament ha d'anunciar prèviament l'hora de la votació de la moció, que s'ha de fer al cap de cinc dies d'haver estat presentada la moció originària al Registre General del Parlament.

Article 153. Qüestió de confiança

1. La qüestió de confiança s'ha de presentar mitjançant un escrit motivat i ha d'anar acompanyada del certificat corresponent del Govern.

2. Una vegada admesa a tràmit per la Mesa, el president del Parlament ho ha de comunicar als portaveus dels grups parlamentaris i convocar el Ple amb l'única finalitat de debatre i votar la qüestió de confiança.

3. El debat de la qüestió de confiança es té d'acord amb el procediment establert per l'article 149 per al debat d'investidura, amb el benentès que les intervencions fixades per al candidat corresponen al president de la Generalitat i als membres del Govern a qui aquell ho encomani.

4. Una vegada finit el debat, la qüestió de confiança se sotmet a votació; prèviament, la presidència n'ha d'haver anunciat l'hora.

SUBSECCIÓ TERCERA

Els debats generals sobre l'acció política i de govern

Article 154. Substanciació del debat

1. A l'inici del període de sessions de setembre, el Ple, en una convocatòria específica, té un debat sobre l'orientació política general del Govern.

2. El debat s'inicia amb la intervenció del president de la Generalitat i la dels membres del Govern a qui aquell ho encomani. Després intervé, per un temps de trenta minuts, un representant de cada grup parlamentari, llevat que el president del Parlament consideri més oportú de suspendre la sessió, durant un temps no superior a les vint-i-quatre hores.

3. El president de la Generalitat i els membres del Govern poden fer ús de la paraula tantes vegades com ho demanin.

4. Els diputats tenen dret a un torn de rèplica de deu minuts si el president de la Generalitat o els membres del Govern els han respost individualment. En aquest cas, la rèplica es pot fer després de totes les intervencions del Govern o es pot fer individualment a cada membre del Govern. En el primer supòsit, el temps de rèplica atribuït al grup no pot ésser superior a tantes vegades deu minuts com intervencions han fet els membres del Govern. Poden replicar diputats diferents i, si n'intervé més d'un, cap d'ells no pot ultrapassar els deu minuts. Si un grup parlamentari només té un torn de rèplica, pot dividir la seva intervenció entre dos diputats com a màxim.

5. Si la rèplica d'un membre del Govern comporta que el diputat contrarepliqui, aquest disposa d'un únic torn, no superior a cinc minuts. Si el president de la Generalitat i els membres del Govern responen d'una manera global als representants dels grups, cadascun d'aquests només té dret a una rèplica de deu minuts.

Article 155. Presentació de propostes de resolució

1. Una vegada finit el debat, la Mesa del Parlament fixa un termini, que no pot ésser superior a les vint-i-quatre hores, en el qual els grups parlamentaris poden presentar propostes de resolució. La Mesa admet les que són congruents amb la matèria que ha estat objecte del debat i que no signifiquen moció de censura al Govern, i comunica als grups parlamentaris quines ha admès a tràmit. Durant un nou termini fixat per la Mesa, el qual no pot ésser superior a les vint-i-quatre hores, els grups poden estudiar les propostes presentades i presentar propostes transaccionals que impliquin la retirada en tot o en part de llurs propostes.

2. L'ordre de discussió i de votació de les propostes de resolució és l'ordre de presentació. No obstant això, per a evitar conflictes de prelación, s'entén que totes les propostes de resolució presentades els primers trenta minuts del termini han estat presentades simultàniament, i, entre elles, l'ordre s'estableix per sorteig; si un grup, després de presentada una primera proposta, l'amplia o la complementa, s'entén, als efectes del debat i de la votació, que el conjunt dels textos forma una sola proposta i que el moment de presentació és el corresponent a l'últim text presentat. Les propostes de resolució trans-

accionals es voten en el moment que correspon a les darreres de les propostes substituïdes.

3. Tots els grups poden defensar, per un temps no superior a deu minuts, les propostes que han presentat, sols o conjuntament. Després, en una nova intervenció, en l'ordre establert prèviament per la Junta de Portaveus, tots els grups poden fixar llur posició, per un temps màxim de deu minuts, pel que fa a les propostes presentades pels altres grups. A aquests dos torns no s'aplica el que disposa l'article 86.3.

4. Un grup parlamentari pot modificar la formulació de les propostes de resolució que ha presentat només en el cas que, una vegada explicitada la intenció de vot d'un grup o de més d'un grup respecte a aquestes propostes, consideri que així pot aconseguir el suport d'algun altre grup i sempre que cap dels grups parlamentaris no s'hi oposi. Qualsevol grup pot demanar que es votin separatament una part o diverses parts de la proposta de resolució; la presidència, després d'escoltar el grup proponent, accedeix a la demanda si no contradiu el sentit original.

5. La Mesa ha de determinar quins són els punts comuns, complementaris o contradictoris de les diverses propostes de resolució presentades i mantingudes.

6. Una vegada aprovada una proposta de resolució, totes les altres propostes es voten només pel que fa referència als punts complementaris i no contradictoris amb la proposta aprovada.

Article 156. Iniciativa per a fer debats específics

1. Els debats generals sobre l'acció política i de govern també es poden fer si ho demana el president de la Generalitat o ho decideix la Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, a iniciativa de dos grups parlamentaris o d'una cinquena part dels diputats.

2. El president del Parlament convoca necessàriament la sessió corresponent si una quarta part dels diputats o un conjunt de grups parlamentaris que en representa, com a mínim, una cinquena part sol·licita un debat sobre l'acció política i de govern. Aquesta sol·licitud es pot fer un cop cada període de sessions.

3. Si la Junta de Portaveus no determina en quin ple s'ha de substanciar el debat o no l'inclou en l'ordre del dia d'un dels plens fixats per al període de sessions en curs, el president ha de convocar necessàriament la sessió corresponent havent escoltat la Mesa i la Junta de Portaveus.

4. Les sol·licituds a què es refereixen els apartats 1 i 2 han d'anar acompanyades d'un guió relatiu als temes que es proposen com a objecte del debat.

5. El procediment per al debat i per a la presentació i la votació de resolucions és el que estableixen els articles 154 i 155. Si el debat es fa a iniciativa parlamentària pot ésser encetat amb la intervenció d'un representant dels diputats o dels grups proposants que, per un temps màxim de trenta minuts, pot exposar els motius de la seva sol·licitud.

6. En el període comprès entre l'1 de setembre i el 31 de juliol només es poden fer quatre debats a iniciativa parlamentària.

Article 157. Debats específics en les comissions

1. Els debats encomanats a una comissió pel Ple del Parlament, en aplicació d'una resolució o una moció, han de seguir el mateix procediment que els articles 154 i 155 estableixen per als debats generals sobre l'acció política i de govern. El debat s'ha de fer dins el termini de dos mesos a partir de l'adopció de l'acord.

2. El debat s'inicia amb la intervenció d'un membre del Govern. Les funcions que els articles 154 i 155 encomanen al president i a la Mesa del Parlament corresponen al president i a la mesa de la comissió, respectivament.

SECCIÓ SEGONA

El control i la validació dels decrets llei

Article 158. Procediment

1. El debat i la votació sobre la validació o derogació d'un decret llei, de conformitat amb l'Estatut d'autonomia, s'ha de fer en el Ple del Parlament o en la Diputació Permanent, en el termini de trenta dies a partir que hagi estat promulgat. La inclusió d'un decret llei en l'ordre del dia d'una sessió es pot fer tan aviat com hagi estat publicat en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

2. Un membre del Govern ha d'exposar davant la cambra les raons per les quals el decret llei ha estat promulgat; tot seguit es fa un debat de totalitat.

3. Finit el debat, es procedeix a la votació; s'entén que els vots afirmatius són favorables a la validació i que els negatius són favorables a la derogació.

4. Una vegada validat un decret llei, el president pregunta si cap grup parlamentari demana que es tramiti com a projecte de llei. En cas afirmatiu, la sol·licitud se sotmet immediatament a la decisió de la cambra; si s'hi pronuncia a favor, es tramita com a projecte de llei pel procediment d'urgència. No poden ésser tramitades esmenes de totalitat de devolució.

5. La Diputació Permanent pot tramitar com a projectes de llei pel procediment d'urgència els decrets llei que el Govern dicti en els períodes entre legislatures.

6. L'acord de validació o derogació d'un decret llei ha d'ésser publicat en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

SECCIÓ TERCERA

El control de la legislació delegada

Article 159. Procediment

1. Si, d'acord amb l'Estatut d'autonomia, les lleis de delegació estableixen que el Parlament ha d'efectuar el control addicional de la legislació delegada, tan aviat com el Govern ha fet ús de la delegació, aquest ha d'adreçar al Parlament la comunicació corresponent, acompanyada del text articulat o refós que és objecte de delegació, abans que sigui publicat en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

2. El president del Parlament ordena que el text que resulta de la delegació sigui publicat en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*, i obre un termini de quinze dies durant el qual els grups parlamentaris i els membres del Parlament poden formular-hi objeccions i observacions, en un escrit adreçat a la Mesa del Parlament. Les objeccions han d'ésser subscrietes per un grup parlamentari o per cinc membres del Parlament i han d'ésser fonamentades.

3. Les objeccions han d'ésser debatudes en el Ple en el termini d'un mes.

4. Si el Parlament rebutja les objeccions, la Mesa, escoltada la Junta de Portaveus, ha de trametre les observacions a la comissió competent per raó de la matèria per tal que, en el termini d'un mes, adopti una resolució respecte a l'ús de la delegació.

5. S'entén que el Govern ha usat correctament la delegació legislativa si el Parlament no aprova cap objecció ni cap observació.

6. Els decrets legislatius només es poden publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* després que el Parlament hi

hagi donat la conformitat o després que el Govern, en el termini d'un mes, hi incorpori les objeccions aprovades pel Parlament.

7. Si la llei de delegació estableix que el control parlamentari sigui fet després de la publicació del decret legislatiu, el Govern l'ha de trametre immediatament al Parlament. El president ha d'ordenar que es publiqui en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i ha d'obrir un termini de quinze dies durant el qual els grups parlamentaris i els membres del Parlament poden formular-hi observacions i objeccions raonades. Si en aquest termini s'hi formulen objeccions, l'ús de la delegació és sotmès a un debat de totalitat en el Ple.

8. Les lleis de delegació poden ampliar els terminis establerts per aquest article i fixar procediments específics de control.

SECCIÓ QUARTA

Les interpellacions

Article 160. Presentació i substanciació

1. Els diputats i els grups parlamentaris poden formular interpellacions al Govern. Les interpellacions s'han de tramitar en el Ple.

2. Les interpellacions s'han de presentar per escrit a la Mesa del Parlament i s'han de referir als motius i als propòsits del Govern en qüestions de política general que siguin competència d'algun o alguns dels seus departaments, i han de determinar-ne l'objecte o l'abast material.

3. La Mesa, en qualificar l'escrit d'una interpellació, pot considerar que el contingut no s'ajusta a aquest tipus de tramitació, segons el que estableix l'apartat 2; si és així, n'ha d'ordenar la tramitació com a pregunta a respondre per escrit.

4. Les interpellacions s'han de presentar al Registre General del Parlament en el termini que fixa la Mesa per a cada període de sessions. Un cop admeses a tràmit se n'ha d'informar immediatament el Govern i els grups parlamentaris. Les interpellacions no incloses en l'ordre del dia decauen automàticament.

5. En aprovar el calendari de sessions plenàries del període, la Mesa, d'acord amb la Junta de Portaveus, estableix el nombre màxim d'interpellacions que poden ésser substanciades en cada sessió i la distribució proporcional d'aquestes entre els grups parlamentaris durant tot el període.

6. Qui formula la interpellació i qui l'ha de respondre, conjuntament, poden sol·licitar al president, una única vegada, que aquesta no

se substancii. En aquest cas, la interpellació posposada s'ha d'incloure en l'ordre del dia de la sessió plenària següent; altrament, decau.

7. Per a substanciar una interpellació, primer intervé qui la formula, i després, la persona interpellada. La substanciació es clou amb els torns de rèplica de qui l'ha formulada i de contrarèplica de qui ha estat interpellat. Les primeres intervencions no poden durar més de deu minuts, i les de rèplica, més de cinc minuts.

Article 161. Mocions

1. Tota interpellació pot menar a una moció en què la cambra manifesti la seva posició. Aquesta moció en cap cas no pot ésser de censura al Govern.

2. El grup interpellant o el membre que signa la interpellació poden presentar la moció fins a les dotze del migdia del primer dilluns de la setmana posterior a la setmana en què s'ha substanciat la interpellació o, si aquest és festiu, del primer dia hàbil següent. Les mocions subsegüents a interpellacions substanciades en la darrera sessió plenària d'un període de sessions es poden presentar fins al dilluns de la setmana anterior en la qual hauran d'ésser tramitades.

3. Les mocions han d'ésser congruents amb la interpellació substanciada. Les mocions admeses a tràmit s'han d'incloure en l'ordre del dia de la sessió ordinària següent a la de la substanciació de la interpellació.

4. Els grups parlamentaris, llevat del que formula la interpellació o el grup al qual pertany qui l'ha formulada, hi poden presentar esmenes fins al mateix dilluns de la setmana del ple en què s'ha de substanciar o del primer dia hàbil posterior si aquell és festiu. Les esmenes que s'hi presenten han d'ésser congruents amb la interpellació substanciada i amb la moció.

5. Els grups parlamentaris poden presentar transaccions fins al mateix moment de tancament del Registre del dia hàbil anterior a la substanciació de la moció.

6. El debat i la votació de la moció es fan d'acord amb el que estableix aquest reglament per a les propostes de resolució.

Article 162. Control del compliment de les mocions

1. La comissió a la qual correspon per raó de la matèria ha de controlar el compliment de les mocions a què es refereix l'arti-

cle 161. Si el text de la moció aprovada no ho especificava, la Mesa del Parlament, escoltada la Junta de Portaveus, ha de determinar la comissió a la qual correspon fer-ne el control.

2. El president del Parlament ha de notificar al Govern la comissió davant la qual aquest haurà de retre compte del compliment de la moció.

3. El Govern, finit el termini que se li ha fixat per a donar compliment a la moció, disposa de quinze dies per a retre compte davant la comissió parlamentària que correspongui. Si la moció no especifica cap termini concret, el Govern ha de retre compte del compliment de la moció en un termini de quatre mesos, que s'ha de comptar a partir de l'endemà de la publicació de la moció o de la resolució en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*. Si el termini és fixat en mesos, es compta de data a data.

4. L'òrgan al qual correspon el control del compliment de la moció, un cop finit el termini que s'ha fixat al Govern per a donar-li compliment, a petició d'un grup parlamentari o de qualsevol membre de la comissió, ha de manifestar el seu criteri pel que fa al compliment de la moció o al retiment de comptes del Govern.

5. Per a judicar el compliment de la moció, que ha d'haver estat inclòs prèviament com a punt de l'ordre del dia de la comissió competent en la matèria, els grups parlamentaris disposen de deu minuts per a fixar llur posició sobre l'escrit tramès pel Govern o sobre l'incompliment de la moció. Si el Govern sol·licita de tenir una sessió informativa, s'ha d'aplicar el que estableix l'article 173. Un cop clos el tràmit pertinent, i si un grup parlamentari o un dels diputats membres de la comissió ho sol·licita, el president de la comissió ha de preguntar-li si considera que el Govern ha donat compliment a la moció.

6. Si l'incompliment de la moció o el no-retiment de compte pel Govern són constatables objectivament, per manca de la tramesa de la documentació requerida en el temps i la forma hàbils, o perquè no s'ha sol·licitat cap sessió informativa en la comissió respecte a aquella, a petició d'un grup parlamentari o de qualsevol membre de la comissió, l'assumpte passa automàticament a l'ordre del dia de la sessió plenària següent. Els grups parlamentaris disposen de deu minuts cadascun per a fixar llur posició sobre l'incompliment de la moció. Si un grup parlamentari ho sol·licita, el president del Parlament ha de preguntar al Ple si considera que el Govern ha donat compliment a la moció.

SECCIÓ CINQUENA

Les preguntes

Article 163. Requisits de formulació

1. Els diputats poden formular preguntes al president de la Generalitat i al Govern.

2. Les preguntes s'han de presentar davant la Mesa del Parlament. Quan es pretén que s'hi doni una resposta oral, l'escrit presentat només n'ha de contenir la formulació estricta, relativa a un fet, una situació o una informació, si el Govern ha pres o ha de prendre cap mesura en relació amb l'assumpte, o si el Govern ha de trametre al Parlament cap document o l'ha d'informar de cap qüestió.

3. No s'admeten les preguntes en interès privat exclusiu de qui les formula o de qualsevol persona singularitzada, ni tampoc les preguntes que facin una consulta de caràcter estrictament jurídic; les preguntes que es refereixen a una persona física o jurídica només es poden admetre a tràmit si l'activitat de la persona esmentada té transcendència pública en l'àmbit de la Generalitat. No es poden admetre a tràmit les preguntes que contenen expressions ofensives per a la dignitat de les persones o que en menystenien els drets.

4. La Mesa qualifica l'escrit i admet la pregunta si s'ajusta al que estableix aquest article.

5. Qui formula una pregunta amb resposta oral i no ho especifica s'entén que accepta que es respongui en la comissió que la Mesa determini.

Article 164. Tramitació de les preguntes amb resposta oral

1. En cada sessió plenària ordinària del Parlament s'ha de reservar una hora per a substanciar preguntes adreçades al president de la Generalitat i al Govern. Aquest temps pot ésser ampliat per la Mesa, d'acord amb la Junta de Portaveus. Les preguntes adreçades al president de la Generalitat únicament es poden substanciar en sessió plenària.

2. Les preguntes a respondre en el Ple s'han de presentar al Registre General del Parlament abans de les dotze del migdia de l'antevigília de la sessió en què hom pretén substanciar-les. Un cop admeses a tràmit, se n'ha d'informar immediatament el president de la Generalitat, el Govern i els grups parlamentaris. Les preguntes no incloses en l'ordre del dia de la sessió plenària decauen automàticament.

3. Cada grup parlamentari pot formular, com a mínim, una pregunta al president de la Generalitat en cada sessió ordinària. La Mesa, d'acord amb la Junta de Portaveus, estableix el nombre màxim de preguntes que es poden substanciar en cada sessió plenària i llur distribució proporcional entre els grups parlamentaris i, si escau, entre els diputats no adscrits, per a tot el període de sessions.

4. El president del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, fixa l'hora per a substanciar les preguntes orals en el Ple.

5. En començar la sessió plenària, es distribueix la relació de les preguntes que hom pretén de substanciar-hi.

6. Qui formula la pregunta i qui l'ha de respondre, conjuntament, poden sol·licitar al president, una única vegada, que aquesta no se substancii. En aquest cas, la pregunta posposada s'ha d'incloure en l'ordre del dia de la sessió plenària següent; altrament, decau.

7. Els grups parlamentaris poden presentar preguntes de reserva per si de cas es produeix l'eventualitat a què fa referència l'apartat 6. Si aquestes preguntes no se substancien durant la sessió, decauen automàticament.

Article 165. Substanciació de les preguntes amb resposta oral

1. En començar la sessió plenària, s'ha de distribuir entre els diputats la relació de les preguntes que s'hi poden substanciar.

2. En el debat, un membre del Govern respon després que el diputat hagi formulat estrictament la pregunta. Aquest pot intervenir a continuació per replicar o repreguntar, i el debat s'acaba després de la nova intervenció del Govern. El president, d'acord amb la Junta de Portaveus, fixa el temps de les intervencions i vetlla perquè tant la pregunta com la resposta se ceneixin a l'enunciat publicat i al tema objecte de la pregunta.

3. Les preguntes que han de tenir una resposta oral en comissió poden ésser incloses en l'ordre del dia set dies després d'haver estat publicades, i resten subjectes al que disposa aquest article per a les preguntes orals en el Ple.

Article 166. Preguntes amb resposta per escrit

1. Si no hi ha cap indicació contrària, s'entén que qui formula una pregunta en sol·licita resposta escrita.

2. La resposta per escrit ha d'ésser congruent amb la pregunta formulada i s'ha de fer en els quinze dies següents d'haver estat publicada aquesta.

3. Si el Govern considera que la resposta a una pregunta per escrit té un caràcter fonamentalment documental, amb la conformitat prèvia de la Mesa, pot donar-hi el tractament de les respostes a les sol·licituds d'informació i documentació a què es refereix l'article 6.

4. Si el Govern no trameta la resposta en el termini assenyalat, el president del Parlament, a petició de qui ha formulat la pregunta, pot fixar un nou termini perquè sigui resposta per escrit o pot ordenar que s'inclogui en l'ordre del dia de la sessió següent de la comissió competent per raó de la matèria, la qual s'ha de reunir en el termini d'un mes, com a màxim, a partir de la comunicació del president, i li ha de donar el tractament de les preguntes orals. El president ha d'informar els interessats de la seva decisió.

5. La resposta del Govern ha d'ésser clara i precisa amb relació a l'objecte de la pregunta. La remissió a informacions publicades, si escau, ha d'ésser sempre complementària de la resposta, sense substituir-la.

6. Les respostes han d'ésser individualitzades, llevat que es donin causes objectives que justifiquin donar una resposta agrupada. En aquest cas, s'han d'indicar els motius que ho justifiquen.

7. Si un diputat considera que el Govern no ha respost de manera correcta a la pregunta, pot presentar un escrit a la Mesa perquè aquesta decideixi si la resposta és coherent amb la pregunta formulada i, si escau, si és pertinent la resposta agrupada. El termini per a presentar l'escrit és de tres dies a comptar de l'endemà de la comunicació al diputat de la resposta del Govern, i la Mesa l'ha de resoldre en el termini de set dies. Si la Mesa accepta la reclamació, ho ha de comunicar al Govern perquè aquest trameti una nova resposta en el termini de quinze dies.

SECCIÓ SISENA

Les propostes de resolució

Article 167. Presentació

1. Les propostes de resolució del Parlament per a impulsar l'acció política i de govern es poden adreçar al Govern de la Generalitat o als ciutadans; han d'ésser subscrietes per un grup parlamentari o per un diputat, amb la signatura de quatre membres més de la cambra.

2. Les propostes de resolució s'han de presentar a la Mesa del Parlament, que en decideix l'admissió a tràmit, n'ordena, si escau, la publicació i, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, acorda que siguin tramitades per la comissió competent en la matèria o pel Ple del Parlament.

3. Un cop publicada la proposta de resolució, s'obre un termini de set dies, durant el qual els grups parlamentaris hi poden presentar esmenes.

Article 168. Tramitació

1. La proposta de resolució és objecte d'un debat en què poden intervenir, després del grup o del diputat autor de la proposta, un membre de cadascun dels grups parlamentaris que hi han presentat esmenes i, a continuació, un membre de cadascun dels grups que no hi han intervingut, per un temps màxim de deu minuts.

2. El grup o el diputat proposant disposen d'un torn final de dos minuts per a indicar el text que posen a votació i les esmenes que accepten, o bé per a proposar-ne de transaccionals, per tal d'assolir un acord entre la proposta i les esmenes presentades; el grup parlamentari esmenant pot vetar la transacció. També es poden presentar noves esmenes si són signades per tots els grups parlamentaris. Finalment, se sotmet a votació la proposta de resolució en la formulació donada pel grup o la persona proposant. Qualsevol grup pot demanar que es voti separatament una part o diverses parts de la proposta; el president, després d'escoltar el grup o la persona proposant ha d'accedir a la demanda si no en contradiu el sentit original.

3. El president del Parlament o de la comissió pot acumular, als efectes del debat, les propostes de resolució relatives a una mateixa qüestió o a qüestions que tenen connexió entre elles. Així mateix, els grups parlamentaris poden proposar d'acumular la votació de propostes de resolució relatives a una mateixa qüestió o amb un contingut substancialment idèntic, i proposar la refosa o la transacció entre aquestes i les esmenes presentades, per tal que el Parlament adopti una resolució única. Qui ha presentat una proposta de resolució pot vetar l'acumulació i demanar que la seva proposta sigui votada separatament. No obstant això, si dues propostes amb text coincident no han estat acumulades i han estat votades separatament, la Mesa de l'òrgan que l'hagi substanciada, escoltats els proposants, pot acordar que es publiquin com una resolució única.

4. La comissió a la qual correspongui per raó de la matèria ha de controlar, d'acord amb el procediment establert per l'article 162, el compliment de les resolucions aprovades. Si es tracta d'una resolució aprovada en comissió, el que estableix l'article 162.5 se substitueix davant la mateixa comissió que la va aprovar.

Article 169. Declaracions institucionals

1. El Parlament pot fer declaracions adreçades als ciutadans amb relació a qualsevol qüestió d'interès de la Generalitat i dels ciutadans.

2. S'anomenen *declaracions del Parlament de Catalunya* les acordades per la presidència i la majoria qualificada de dos terços de la Junta de Portaveus. Aquestes declaracions es publiquen en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i són llegides en sessió plenària o en la comissió corresponent, segons que determini la Mesa.

3. S'anomenen *declaracions de la Junta de Portaveus* les que s'acorden exclusivament per majoria. Aquestes declaracions no són llegides ni en sessió plenària ni en comissió.

4. S'anomenen *declaracions de la presidència* les que fa la presidència des de la seva responsabilitat i representació.

SECCIÓ SETENA

Els programes, els plans, els comunicats i les compareixences del Govern

Article 170. Debat i votació dels programes, els plans i els comunicats

1. Si el Govern trameta al Parlament un programa, un pla o un comunicat i li sol·licita que es pronunciï respecte d'aquest, la Mesa del Parlament ordena que es publiqui, i, escoltada la Junta de Portaveus, decideix si ha d'ésser tramitat pel Ple o per una comissió legislativa.

2. Passats deu dies, el debat i la votació del programa, el pla o el comunicat poden ésser inclosos en l'ordre del dia corresponent.

3. El debat s'inicia amb la intervenció d'un membre del Govern. Tot seguit, pot fer ús de la paraula, durant un temps no superior a quinze minuts, un membre de cada grup parlamentari.

4. Els membres del Govern poden respondre a totes les qüestions plantejades alhora, d'una en una o agrupant-les per raó de la matèria. Cadascun dels grups que han intervingut en el debat té

dret a un torn de rèplica, no superior a deu minuts. Si el membre del Govern torna a intervenir, el diputat disposa d'un torn no superior a cinc minuts per a contrareplicar.

5. Els grups parlamentaris poden presentar propostes de resolució congruents amb la matèria objecte del programa, el pla o el comunicat.

6. La presentació, el debat i la votació de les propostes de resolució es fan d'acord amb el procediment establert per l'article 155. Les propostes que comporten el rebuig total del programa, el pla o el comunicat del Govern s'han de votar en primer lloc.

7. Si la naturalesa del comunicat presentat pel Govern ho aconsella, la Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, pot acordar que sigui tramitat pel procediment establert pels articles 167 i 168. Als efectes d'aquesta tramitació, el Govern n'és el proponent.

Article 171. Propostes del Govern

1. Si el Govern trameta al Parlament una proposta en relació amb la qual la llei exigeix que el Parlament es pronunciï abans de la decisió administrativa, la Mesa del Parlament ordena que es publiqui i, escoltada la Junta de Portaveus, decideix si ha d'ésser tramitada pel Ple o per una comissió legislativa.

2. La proposta ha d'ésser tramitada segons les normes generals del procediment legislatiu.

Article 172. Compareixences del president de la Generalitat

1. El president de la Generalitat, a petició pròpia o per acord de la majoria, compareix davant el Ple del Parlament o de la Diputació Permanent. També pot compareixer, a petició pròpia, davant una comissió parlamentària.

2. La compareixença s'ha de substanciar en el termini improrrogable d'un mes a partir de l'adopció de l'acord o de la sol·licitud corresponent.

3. En la compareixença, primer intervé el president de la Generalitat, sense limitació de temps; a continuació, els grups parlamentaris, per un temps màxim de deu minuts, per fixar posicions, formular preguntes o fer observacions; el president respon, individualment o conjuntament, sense limitació de temps; els grups poden replicar per un temps de cinc minuts; cada vegada que el president fa

una contrarèplica a un grup, aquest té el dret d'intervenir novament per un temps idèntic.

4. El president de la Generalitat pot comparèixer davant la Diputació Permanent assistit de càrrecs, funcionaris i personal del Govern, i pot sol·licitar que hi intervinguin.

Article 173. Sessions informatives del Govern

1. Els membres del Govern, per acord d'aquest o a petició pròpia, poden comparèixer davant les comissions per a tenir-hi una sessió informativa. Amb aquest mateix objecte, les comissions també poden acordar la compareixença dels membres del Govern. En tots els casos, el tema objecte de la sessió informativa ha d'ésser inclòs prèviament en l'ordre del dia.

2. La sessió informativa consta de les fases següents: primer intervé el membre del Govern per un temps màxim d'una hora; a continuació, se suspèn la sessió per un temps màxim de quinze minuts. En reprendre's la sessió, els grups parlamentaris poden intervenir per fixar posicions o formular les preguntes. El govern els respon per un temps màxim de trenta minuts; la presidència, a continuació, pot obrir un torn per tal que els diputats puguin formular preguntes o demanar aclariments congruents amb els temes tractats en la sessió informativa.

3. Els membres del Govern poden comparèixer en la sessió informativa assistits de càrrecs, funcionaris i personal del Govern, i poden sol·licitar que hi intervinguin.

CAPÍTOL IV

Els senadors que representen la Generalitat al Senat i la relació amb els òrgans de l'Estat

SECCIÓ PRIMERA

L'elecció dels senadors que representen la Generalitat al Senat

Article 174. Elecció dels senadors

1. El Ple del Parlament, en convocatòria específica, designa els senadors que han de representar la Generalitat al Senat, d'acord amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

2. La Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, fixa el nombre de senadors que correspon proporcionalment a cada grup parlamentari.

3. El president del Parlament fixa el termini en què els representants dels grups han de proposar llurs candidats. Un cop finit aquest termini, el president fa públiques les resolucions corresponents i convoca el Ple del Parlament perquè les ratifiqui.

4. Si cal substituir cap dels senadors a què es refereixen els apartats 1 i 3, la persona substituïda ha d'ésser proposada pel mateix grup parlamentari que havia proposat el seu antecessor o antecessora.

Article 175. Relacions amb els senadors que representen la Generalitat al Senat

1. Les compareixences, amb caràcter previ a l'elecció, dels candidats a representar la Generalitat al Senat són obligatòries i es regeixen pel que disposa l'article 179.

2. La Mesa, escoltada la Junta de Portaveus, determina l'òrgan competent per a substanciar les compareixences dels senadors que representen la Generalitat al Senat. Les propostes de compareixença han d'ésser subscriïdes per dos grups parlamentaris o per una cinquena part dels diputats.

3. Els senadors que representen la Generalitat al Senat, a petició de la tercera part d'aquests o per acord de la comissió, han de compareixer en una sessió informativa per a informar de llurs actuacions al Senat respecte a qualsevol tramitació relacionada amb la Generalitat o amb les comunitats autònomes.

4. Els senadors han d'ésser informats dels acords i els debats del Parlament relacionats amb l'activitat i les competències del Senat.

SECCIÓ SEGONA

La relació amb els òrgans de l'Estat

Article 176. Iniciativa legislativa davant el Congrés dels Diputats

1. El Ple del Parlament, conformement amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya, pot acordar de presentar una proposició de llei a la Mesa del Congrés dels Diputats o de sol·licitar al Govern de l'Estat que adopti un projecte de llei. Aquestes iniciatives es tramiten pel procediment legislatiu ordinari, llevat del tràmit de remissió de la proposta al Govern.

2. No obstant el que estableix l'apartat 1, la Mesa del Parlament, a sollicitud del grup parlamentari promotor de la proposta, d'acord amb la Junta de Portaveus, pot acordar que aquesta sigui tramitada directament en lectura única o per una comissió que actuï amb competència plena.

3. Les propostes que tenen per objecte les matèries a què es refereix l'article 150.2 de la Constitució espanyola han d'ésser aprovades, en votació final, per majoria absoluta del Ple del Parlament.

4. El Parlament, d'acord amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya, designa els diputats, fins a un màxim de tres, que han de defensar les proposicions de llei en el Congrés dels Diputats.

Article 177. Interposició de recursos d'inconstitucionalitat

1. El Ple del Parlament, d'acord amb el que estableix l'Estatut d'autonomia de Catalunya, pot acordar d'interposar el recurs d'inconstitucionalitat a què es refereix l'article 161.1.a de la Constitució espanyola.

2. D'acord amb el que estableix la Llei del Consell de Garanties Estatutàries, un cop publicat el dictamen d'aquest, els grups parlamentaris o els membres del Parlament poden comunicar al president del Parlament la pretensió d'interposar un recurs d'inconstitucionalitat, indicant expressament l'article o els articles que pretenen d'impugnar; la proposta s'ha de publicar.

3. Tres grups parlamentaris o la cinquena part dels membres poden presentar propostes alternatives sobre els articles que pretenen d'impugnar, o alternatives a la proposta d'interposició de recurs, dins un termini que fineix tres dies abans de començar la sessió en què s'han de debatre les propostes. Cap grup parlamentari ni cap membre no poden presentar més d'una proposta de resolució.

4. Tots els grups parlamentaris, i també els membres que han presentat propostes de resolució, disposen de quinze minuts per a manifestar llur posició. El president del Parlament pot concedir-los un segon torn de cinc minuts.

5. La Mesa ordena la votació de les propostes presentades, de manera que resulti congruent amb la proposta d'interposar el recurs d'inconstitucionalitat.

6. El Ple del Parlament pot acordar de desistir d'un recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Parlament. La proposta de desistiment ha d'ésser presentada per dos grups parlamentaris o per una

desena part dels membres, abans que el Tribunal Constitucional hagi fixat la data per a dictar la sentència.

7. La presentació d'alternatives i el debat i la votació de la proposta de desistiment s'han d'ajustar al procediment que estableixen els apartats 3, 4 i 5.

Article 178. Personació en els conflictes de competència

1. El Ple del Parlament, d'acord amb el que estableix l'Estatut d'autonomia de Catalunya, mitjançant una resolució, pot acordar:

a) Personar-se en els conflictes de competència a què fa referència l'article 161.1.c de la Constitució espanyola.

b) Encomanar al Govern de la Generalitat que comparegui en els conflictes de competència a què fa referència l'article 161.1.c de la Constitució espanyola.

2. La proposta de resolució perquè el Govern comparegui en els conflictes de competència ha d'ésser subscripta per un grup parlamentari o per cinc membres del Parlament i s'ha de presentar dins els vint dies següents de la publicació o la comunicació de la disposició, la resolució o l'acte que es considerin mancats de competència, o dins els vint dies següents d'haver-se produït un acte concret d'aplicació mancat de competència.

3. Les propostes de resolució a què es refereix l'apartat 1 han d'especificar amb claredat els preceptes de la disposició, o els punts de la resolució o de l'acte amb vici d'incompetència, i les disposicions legals o constitucionals de les quals resulta la manca de competència. Les propostes de resolució poden ésser objecte d'esmena i sempre han d'ésser tramitades en sessió plenària, pel procediment que estableixen els articles 167 i 168, en el termini de vint dies a comptar de l'admissió a tràmit.

CAPÍTOL V

Les eleccions i les designacions que correspon de fer al Parlament

Article 179. Procediment per a l'elecció de càrrecs públics

1. Per a les eleccions de càrrecs públics que les lleis encomanen al Parlament, els grups parlamentaris poden presentar candidats d'acord amb les condicions que cada llei estableix. Aquestes candi-

datures han d'ésser presentades al Registre General del Parlament quinze dies abans de l'inici de la sessió en què es preveu de fer l'elecció. La proposta ha d'anar acompanyada del currículum detallat de cada un dels candidats proposats, en el qual s'han d'especificar els mèrits professionals i les altres circumstàncies que es considerin necessàries per a valorar la idoneïtat per al càrrec. Les propostes, amb els currículums, han d'ésser comunicades immediatament als grups parlamentaris.

2. Sempre que una llei ho prevegi, o si una tercera part dels diputats o tres grups parlamentaris demanen la compareixença de tots els candidats o d'alguns d'ells, la Mesa del Parlament admet a tràmit la sol·licitud i, escoltada la Junta de Portaveus, determina la comissió o subcomissió competent en la qual han de comparèixer.

3. Un cop clos el termini per a la presentació de candidatures, la Mesa ordena la remissió de la documentació a la comissió o subcomissió a què fa referència el punt 2, perquè aquesta examini les candidatures presentades. Si algun dels candidats presentats no compleix els requisits objectius exigits per l'Estatut d'autonomia o per les lleis que hi són aplicables, la comissió rebutja la proposta mitjançant una resolució motivada, que s'ha de notificar al grup proponent. En aquest cas, el grup parlamentari pot presentar nous candidats en substitució dels rebutjats, dins el termini que fixi la Mesa del Parlament.

4. Durant la compareixença, que en cap cas no pot excedir d'una hora per a cada candidat, els membres de la comissió o subcomissió poden demanar els aclariments i les explicacions pertinents sobre qualsevol aspecte relacionat amb la seva formació acadèmica, la seva trajectòria professional o els mèrits allegats. En cap cas no es poden formular preguntes relatives a la situació personal de qui compareix o a qualsevol altra qüestió que no tingui relació amb la seva trajectòria professional i acadèmica.

5. Als efectes del que disposa l'apartat 4, la presidència de la comissió o subcomissió ha de vetllar pels drets de la persona compareixent, tot rebutjant les preguntes que puguin significar un menyspreu de l'honor o la intimitat del candidat o en vulnerin un dret fonamental.

6. Les sessions de les compareixences sempre són públiques.

7. Els candidats convocats degudament a comparèixer en la sessió que no s'hi presentin el dia i l'hora indicats resten exclosos del procediment de designació.

8. Els grups parlamentaris, en el termini de dos dies a comptar de la compareixença, poden formular observacions, no vinculants, sobre la idoneïtat dels candidats proposats pel que fa a la naturalesa del càrrec, el currículum professional i els projectes d'actuació que cada persona proposa per a exercir el càrrec.

Article 180. Revocació

1. El procediment de revocació dels càrrecs elegits o designats pel Parlament, si així és establert per llei i aquesta no disposa cap procediment específic, s'inicia amb una proposta, signada per tres grups parlamentaris, que han de representar, com a mínim, la tercera part dels membres del Parlament. Aquesta proposta ha d'anar acompanyada dels motius que la justifiquen i ha d'ésser comunicada immediatament als grups parlamentaris i a la persona directament afectada.

2. La proposta de revocació s'inclou en l'ordre del dia del Ple exclusivament pel procediment que estableix l'article 83.2.

3. El procediment de revocació, si així ho acorden la Mesa i la Junta de Portaveus, pot incloure, a instància dels grups proposants, totes o algunes de les fases establertes per l'article 179.

4. La revocació s'ha d'aprovar pel Ple del Parlament per la mateixa majoria que es requereix per a l'elecció, llevat que la llei ho disposi altrament.

CAPÍTOL VI

Les relacions del Parlament amb el Síndic de Greuges

Article 181. Debat de l'informe anual i dels informes extraordinaris

1. La Mesa del Parlament, un cop rebut l'informe anual que el Síndic de Greuges ha de presentar al Parlament, n'ordena la publicació i el trameta a la Comissió del Síndic de Greuges.

2. La Mesa de la Comissió, juntament amb els representants dels grups i havent escoltat el Síndic de Greuges, determina el sistema de debat en comissió de l'informe del Síndic de Greuges. El debat s'ajusta al procediment següent: s'inicia amb una exposició del síndic de greuges; tot seguit, pot intervenir un representant de cadascun dels grups parlamentaris per a formular preguntes, demanar aclariments o debatre les recomanacions del síndic de greuges; després de les respostes del síndic de greuges, la Mesa de la Comissió pot obrir un nou torn.

3. El debat de l'informe en el Ple s'ajusta al procediment següent: el síndic de greuges exposa oralment un resum general de l'informe; tot seguit, pot intervenir un representant de cadascun dels grups parlamentaris, per a fixar la posició global del grup respecte a l'informe i les recomanacions del Síndic, per un temps màxim de quinze minuts. La presidència, a sollicitud del síndic o d'un grup parlamentari, pot obrir un nou torn d'una duració màxima de deu minuts. Amb motiu d'aquest debat no es poden presentar propostes de resolució.

4. Els informes extraordinaris que el Síndic de Greuges trameta al Parlament són tramitats d'acord amb el procediment establert pels apartats 1 i 2 en la Comissió del Síndic de Greuges, en la comissió objecte de l'informe o en el Ple, segons que la Mesa del Parlament ho determini, d'acord amb la Junta de Portaveus, en funció de la naturalesa de l'informe.

Article 182. Compareixences del síndic de greuges

1. El síndic de greuges, a petició pròpia, pot compareixer davant la Comissió del Síndic de Greuges en una sessió informativa. A aquest mateix objecte, la Comissió també en pot acordar la compareixença. La Mesa de la Comissió ha d'acordar convocar una sessió informativa si la demanen una tercera part dels membres de la Comissió o tres grups parlamentaris. En tot cas, el tema objecte de la sessió informativa ha d'ésser inclòs prèviament en l'ordre del dia.

2. Aquestes sessions es regeixen pel que disposa l'article 173 sobre les sessions informatives.

3. El síndic de greuges, en tota compareixença davant una comissió, pot fer-se acompanyar dels adjunts i dels assessors i sol·licitar-los que hi intervinguin.

CAPÍTOL VII

Les relacions del Parlament amb la Sindicatura de Comptes

Article 183. Programa anual d'activitats de la Sindicatura de Comptes

1. La Sindicatura de Comptes ha de presentar cada any al Parlament, abans de l'1 de desembre, el seu programa anual d'activitats per a l'exercici següent. El programa ha d'incorporar la previsió dels informes que s'han de fer durant l'exercici, entre els quals s'hi ha

d'incloure tots els informes encomanats pel Parlament l'elaboració dels quals no s'hagi pogut completar en l'exercici en curs.

2. La Mesa del Parlament, un cop rebut el programa, ha d'ordenar que se'n distribueixi una còpia als grups parlamentaris.

3. El programa anual d'activitats es pot revisar en els casos que, no essent-hi previst, el Parlament encomana un nou informe o quan, en casos de necessitat extraordinària i urgent, la Sindicatura de Comptes considera pertinent elaborar un informe o una memòria d'acord amb les funcions que li atribueix la llei.

Article 184. Memòria anual de fiscalització

1. La Sindicatura de Comptes ha de presentar anualment al Parlament una memòria de fiscalització en què s'ha d'incloure l'informe sobre el Compte general de la Generalitat, que en constitueix la part bàsica.

2. Addicionalment, la Sindicatura pot incloure en la seva memòria de fiscalització anual els documents següents:

a) Els informes sobre les universitats públiques.

b) Els informes sobre les empreses i les entitats que, d'acord amb les normes reguladores del sistema europeu de comptes, es considera que són part del sector de les administracions públiques, en els casos que la llei n'estableixi la fiscalització anual.

c) Els altres informes de fiscalització sobre el sector públic de la Generalitat que la llei encomana de fer amb caràcter anual a la Sindicatura de Comptes.

3. La Sindicatura de Comptes ha de facilitar als membres de la Comissió de la Sindicatura de Comptes que ho sol·licitin l'accés a l'expedient i a la liquidació dels pressupostos i dels comptes que li han estat tramesos perquè en faci la fiscalització.

4. Els informes sobre les universitats públiques s'han de tramitar de conformitat amb el que estableix l'article 188. Els altres informes a què es refereix l'apartat 2.b i c s'han de tramitar de conformitat amb el procediment establert per l'article 186.

Article 185. Compte general de la Generalitat

1. La Mesa del Parlament, un cop rebut l'informe sobre el Compte general de la Generalitat, ordena que es publiqui i el trameta a la Comissió de la Sindicatura de Comptes perquè n'elabori el dictamen.

2. La Comissió ha de constituir una ponència de caràcter informatiu, integrada per representants de tots els grups parlamentaris per a estudiar l'informe i el Compte. La ponència pot demanar l'assessorament de la Sindicatura i de la Intervenció General de la Generalitat. Des del seu nomenament, la ponència disposa d'un termini màxim d'un mes per a fer els seus treballs.

3. El debat en la Comissió s'inicia amb la presentació de l'informe sobre el Compte general de la Generalitat pel síndic o síndica major de la Sindicatura de Comptes o pel membre que el Ple d'aquesta hagi designat per a informar el Parlament. Tot seguit, pot fer ús de la paraula, per un temps màxim de quinze minuts, un representant de cada grup parlamentari. Tots els diputats que han intervingut en el debat tenen dret a un torn de rèplica, no superior a deu minuts.

4. Finit aquest debat, el president ha de demanar a la Comissió si considera que l'informe presentat per la Sindicatura de Comptes és suficient perquè el Parlament es pronunciï sobre el Compte general de la Generalitat. Si la Comissió manifesta que no, cal comunicar-ho a la Sindicatura de Comptes perquè presenti un nou informe. Altrament, la Mesa de la Comissió ha de fixar un termini perquè els grups parlamentaris presentin propostes de resolució sobre l'aprovació del Compte i sobre les observacions i les recomanacions contingudes en l'informe de la Sindicatura. El debat i la votació de les propostes de resolució es fan d'acord amb el procediment establert per l'article 155 per a les propostes subsegüents als debats generals. Les propostes que comporten el rebuig del Compte general s'han de votar en primer lloc.

5. La tramitació davant el Ple s'inicia amb la presentació de l'informe sobre el Compte general de la Generalitat pel síndic o síndica major de la Sindicatura de Comptes. El dictamen de la Comissió, amb les propostes de resolució aprovades, és sotmès al Ple del Parlament, que en fa un debat de totalitat, amb un torn a favor i un torn en contra de vint minuts cada un. Els grups parlamentaris que no hi han intervingut disposen d'un torn cada un, no superior a quinze minuts, per a fixar la posició respectiva.

6. L'acord del Ple del Parlament ha d'ésser publicat en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i s'ha de trametre al Govern perquè en disposi la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Article 186. Informes de fiscalització del sector públic de la Generalitat

1. Els informes de fiscalització sobre els òrgans, els ens i les entitats del sector públic de la Generalitat que emeti la Sindicatura de Comptes, d'acord amb el seu programa d'activitats, i també a petició del Parlament o quan, en casos de necessitat extraordinària i urgent, la Sindicatura ho consideri pertinent, com també els informes a què es refereix l'article 184.2.b i c en els casos que no s'hagin tramès amb la memòria anual de fiscalització, han d'ésser tramesos al Parlament un cop el Ple de la Sindicatura els ha aprovat.

2. La Mesa del Parlament, un cop rebut cada informe, ordena que es publiqui i el tramet a la Comissió de la Sindicatura de Comptes perquè el tramiti.

3. El debat en la Comissió de la Sindicatura de Comptes s'inicia amb la presentació de l'informe pel síndic o síndica major de la Sindicatura de Comptes o pel membre que el Ple d'aquesta ha designat per a informar el Parlament.

4. Pot intervenir després, per un temps màxim de deu minuts, un representant de cada grup parlamentari, i hi pot haver un torn de rèplica de cinc minuts.

5. Els grups parlamentaris, en el termini que fixi la Mesa de la Comissió, poden presentar propostes de resolució congruents amb l'informe objecte del debat, tant si van adreçades a la Sindicatura de Comptes com si van adreçades a qualsevol de les institucions o els ens que la Sindicatura, d'acord amb les lleis, ha de fiscalitzar. Per a qualificar la congruència de les propostes, la Mesa atén exclusivament el que reflecteix o manifesta directament el text de l'informe, però no les referències incidentals ni tampoc les fetes en la presentació de l'informe a la Comissió.

6. El debat i la votació de les propostes de resolució es fan d'acord amb el procediment establert per l'article 155 per a les propostes subsegüents als debats generals. Les propostes que comporten el rebut total de l'informe s'han de votar en primer lloc.

7. Les resolucions de la Comissió de la Sindicatura de Comptes s'han de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i s'han de trametre al Govern perquè en disposi la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

8. Si la Comissió ho acorda, en la mateixa sessió han de compareixer els responsables dels òrgans, els ens o les entitats fiscalitzats

perquè, un cop feta la presentació de l'informe, puguin respondre a les preguntes que els formulin els diputats relatives als fets, les situacions o les informacions continguts en l'informe objecte del debat. A aquest efecte, els grups parlamentaris tenen un termini de deu dies d'ençà de la publicació de l'informe per a formular propostes de compareixença. Aquest tràmit, si escau, substitueix les intervencions a què es refereix l'apartat 4.

Article 187. Fiscalització de la comptabilitat dels processos electorals

1. La Sindicatura de Comptes ha de trametre al Parlament un informe, dins el termini i amb el contingut establerts per la legislació electoral, del resultat de la fiscalització sobre la regularitat de les comptabilitats electorals justificades per cada partit, federació, coalició, associació o agrupació d'electors, en relació amb els processos electorals l'àmbit dels quals se circumscriu a Catalunya.

2. La Mesa del Parlament, un cop rebut l'informe, ordena que es publiqui i el tramet a la Comissió de la Sindicatura de Comptes perquè el tramiti de conformitat amb l'article 186.3, 4, 5, 6 i 7. La tramitació de l'informe té prioritat en relació amb els altres treballs de la Comissió.

3. La resolució adoptada s'ha de trametre també al Govern perquè adopti les resolucions i faci les actuacions que calgui d'acord amb la legislació electoral.

Article 188. Compte general de les corporacions locals i informes de fiscalització del sector públic local i de les universitats públiques

1. La Mesa del Parlament, un cop ha rebut de la Sindicatura de Comptes el Compte general de les corporacions locals, ordena que sigui distribuït als grups parlamentaris i posat a disposició dels membres del Parlament perquè pugui ésser consultat.

2. La Comissió de la Sindicatura de Comptes coneix el Compte general de les corporacions locals pel procediment que estableix l'article 186.3 i 4.

3. La Mesa del Parlament, un cop rebuts de la Sindicatura de Comptes els informes de fiscalització dels òrgans, els ens, les entitats del sector públic local i les universitats públiques, ordena que siguin distribuïts als grups parlamentaris i posats a disposició dels

membres del Parlament perquè els puguin consultar, i obre un termini de quinze dies, durant el qual els grups parlamentaris poden demanar la presentació de l'informe que considerin pertinent.

4. Si en el termini establert per l'apartat 3 cap grup no demana la presentació de l'informe, s'entén que el Parlament n'ha tingut coneixement suficient. Altrament, la Comissió de la Sindicatura de Comptes el tramita pel procediment que estableix l'article 186.3 i 4.

5. Els grups parlamentaris poden sol·licitar a la Mesa de la Comissió d'obrir un termini per a presentar propostes de resolució, exclusivament en relació amb les competències que la Generalitat ha d'exercir en matèria de tutela financera dels ens locals, quan la Sindicatura de Comptes adreça expressament recomanacions al Govern o a l'Administració de la Generalitat. El debat i la votació d'aquestes propostes es fan d'acord amb el procediment establert per l'article 155 per a les propostes subsegüents als debats generals. No es pot admetre a tràmit cap proposta de resolució relativa a competències exclusives dels ens locals o dels organismes o les empreses que en depenen. Les resolucions aprovades han d'ésser trametes també a les universitats públiques o als ens locals afectats, perquè en tinguin coneixement.

Article 189. Memòria anual d'activitats i compte de la Sindicatura de Comptes

1. La Sindicatura de Comptes ha de trametre al Parlament, abans del 30 d'abril de cada any, la memòria anual d'activitats i de gestió corresponent a l'exercici anterior, en què ha de justificar el grau de compliment del programa d'activitats. Com a annex de la memòria anual, la Sindicatura ha d'incloure la liquidació del seu pressupost i els seus comptes anuals perquè puguin ésser examinats pel Parlament.

2. La Mesa del Parlament, un cop rebuda la memòria anual d'activitats i el compte de la Sindicatura de Comptes, ordena que siguin distribuïts als grups parlamentaris i posats a disposició dels membres del Parlament perquè els puguin consultar, i obre un termini de quinze dies, durant el qual els grups parlamentaris poden demanar la compareixença del síndic o síndica major i dels altres membres de la Sindicatura perquè presentin la memòria i el Compte davant la Comissió, que, si escau, els tramita pel procediment que estableix l'article 186.3 i 4.

Article 190. Encàrrecs d'informes

1. Les propostes de resolució que tenen per objecte encomanar un informe a la Sindicatura de Comptes, llevat de les subsegüents al debat d'un informe en què proposen d'ampliar-lo o de completar-ne determinats aspectes, són tramitades per la Comissió de la Sindicatura de Comptes pel procediment que estableixen els articles 167 i 168.

2. Les propostes de resolució que tenen per objecte encomanar un informe a la Sindicatura de Comptes en relació amb els comptes dels ens locals o dels organismes i les empreses que en depenen han d'ésser subscriïdes per dos grups parlamentaris o per la desena part dels membres. Les propostes han de determinar l'abast material i temporal del control que solliciten i justificar la concurrència d'interessos amb la Generalitat. No es pot admetre a tràmit cap proposta de resolució relativa a competències exclusives dels ens locals, o dels organismes o les empreses que en depenen.

Article 191. Compareixences dels responsables econòmics i financers dels partits polítics

Els responsables econòmics i financers dels partits polítics amb representació parlamentària poden demanar de comparèixer davant la Comissió de la Sindicatura de Comptes per a informar dels comptes i de les fonts de finançament anuals de llurs partits. Aquesta compareixença s'ha de substanciar en la tramitació de l'informe anual de la Sindicatura de Comptes sobre el retiment de comptes dels partits polítics i de les associacions i fundacions vinculades.

CAPÍTOL VIII**La relació del Parlament amb el sector audiovisual
i els mitjans de comunicació públics****SECCIÓ PRIMERA****La relació del Parlament amb el Consell de l'Audiovisual de Catalunya****Article 192. Informe anual**

La Mesa del Parlament, un cop rebut l'informe anual que el Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha de presentar al Parlament sobre la seva actuació i la situació del sistema audiovisual a Catalunya, n'ordena la publicació i el tramet a la Comissió de Control

de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, la qual l'ha de tramitar pel procediment establert per l'article 173.

Article 193. Sessions informatives

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya pot comparèixer davant la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, a petició pròpia o per acord de la Comissió, per a tenir una sessió informativa, que s'ha d'ajustar al procediment establert per l'article 173.

Article 194. Informes

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals mitjançant propostes de resolució pot encomanar un informe o un dictamen al Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre aspectes o qüestions relacionats amb l'àmbit funcional definit per la seva llei reguladora.

Article 195. Sol·licituds d'informació

En el marc del que estableix l'article 57, la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pot demanar informació i documentació al president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya i sol·licitar la seva presència o la dels altres membres del Consell, perquè informin de les qüestions sobre les quals són consultats.

SECCIÓ SEGONA

La relació del Parlament amb la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals

Article 196. Control parlamentari

1. Els diputats poden formular preguntes, a respondre oralment o per escrit, als càrrecs directius de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i de les seves empreses filials, sens perjudici del control directe sobre el president com a màxim responsable de l'entitat.

2. Les preguntes a respondre oralment han d'ésser respostes, en el si de la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pel president, o pel membre del consell de govern que aquest darrer designi, i pel director general de l'ens.

3. Per a cada període de sessions, la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, fixa la setmana de cada mes en què s'ha de reunir la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, per a substanciar les preguntes.

4. La Mesa del Parlament fixa el nombre màxim de preguntes a respondre oralment en cada sessió.

5. El termini de presentació de preguntes amb resposta oral finex el dilluns de la setmana per a la qual hi hagi fixada la sessió de la Comissió.

6. La Mesa de la Comissió pot ordenar les preguntes per raó de la matèria; tanmateix, qui formula la pregunta pot no acceptar l'ordenació proposada. El president de la Comissió pot decidir l'agrupació de preguntes, si hi ha acord entre qui formula la pregunta i qui és preguntat.

7. En tot allò que no és regulat per aquest article s'ha d'aplicar el que estableixen els articles 163, 165 i 166.

Article 197. Sessions informatives

1. El consell de govern de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i el director general, a petició pròpia o per acord de la Comissió, poden comparèixer davant la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals per a tenir-hi una sessió informativa que s'ha d'ajustar al procediment establert per l'article 173.

2. Els representants del consell de govern i el director general de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals poden comparèixer en les sessions de la Comissió acompanyats de càrrecs de l'ens i demanar que aquests hi intervinguin.

Article 198. Sol·licituds d'informació

En el marc del que estableix l'article 57, la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pot demanar informació i documentació al consell de govern i al director general de la Corporació, sol·licitar la presència davant seu dels diversos càrrecs de la Corporació, perquè informin de les qüestions sobre les quals són consultats, i sol·licitar la presència d'altres persones amb la mateixa finalitat.

Article 199. Resolucions i grups de treball

1. La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pot aprovar resolucions.

2. La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pot nomenar grups de treball per a complir les funcions de control esmentades en els articles 196, 197 i 198, per a intervenir en els assumptes que li encomani la Mesa del Parlament, d'acord amb l'article 52.1 i per a estudiar la documentació i les qüestions de la seva competència.

CAPÍTOL IX

La relació del Parlament amb corporacions, entitats i associacions

SECCIÓ PRIMERA

La tramitació dels informes a presentar al Parlament

Article 200. Compareixences per a presentar els informes establerts per llei

1. En el cas que una llei estableixi expressament que un òrgan estatutari, un ens local de Catalunya, un ens instrumental que depengui de l'Administració de la Generalitat o que hi estigui vinculat, o qualsevol dels òrgans integrants d'aquests organismes hagi de lliurar un informe al Parlament, la Mesa del Parlament, a sol·licitud de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels diputats, pot acordar que sigui presentat oralment davant la comissió o subcomissió que consideri competent.

2. La compareixença comença amb la presentació dels compareixents pel president de la comissió o subcomissió, que, tot seguit, els dona la paraula per un temps màxim de trenta minuts per tal que presentin l'informe corresponent. A continuació, els grups parlamentaris poden intervenir, per un temps màxim de deu minuts, per a fixar llur posició, formular preguntes o fer observacions. El compareixent els respon.

3. El president de la comissió o subcomissió, a iniciativa pròpia o a sol·licitud d'un grup parlamentari, pot obrir un segon torn d'aclariments o rèpliques puntuals per als diputats que així ho sol·licitin. Qui compareix ha de respondre succintament sense sortir del marc de la pregunta o de la sol·licitud d'aclariment.

SECCIÓ SEGONA
**Les relacions amb entitats
i associacions representatives**

Article 201. Participació

1. Les entitats i els grups socials poden comparèixer i intervenir en els plens monogràfics o extraordinaris que tinguin relació amb llur objecte o finalitat, a petició de dos grups parlamentaris, si així ho acorda la Junta de Portaveus.

2. De la mateixa manera que estableix l'apartat 1, també es pot convidar a comparèixer i intervenir en el Ple personalitats rellevants per llur significació institucional, política, social, científica o cultural. En aquest cas, la iniciativa també la pot adoptar el president del Parlament.

Article 202. Tràmit d'audiència

1. El Parlament de Catalunya es relaciona amb les entitats i les associacions de caràcter social, econòmic, sindical, humanitari, cultural i educatiu.

2. En el marc del que aquest reglament estableix per al treball de les ponències i de les subcomissions, el Parlament pot donar tràmit d'audiència, especialment en el procediment legislatiu, a les entitats i les associacions més representatives de caràcter social, econòmic, sindical, humanitari, cultural i educatiu, i demanar-los informes, mentre sigui obert el termini de presentació d'esmenes.

CAPÍTOL X
**La relació amb les institucions
i el Parlament Europeu**

Article 203. Dret de petició davant el Parlament Europeu

1. Per a promoure una iniciativa en relació amb una matèria inclosa en l'àmbit de les competències de la Unió Europea, el Parlament de Catalunya pot exercir el dret de petició davant el Parlament Europeu, d'acord amb el que estableix el Reglament d'aquest.

2. La proposta de petició pot ésser presentada pel Govern de la Generalitat, per dos grups parlamentaris o per la cinquena part dels membres del Parlament.

3. La proposta de petició es tramita pel procediment que aquest reglament estableix per a les propostes de resolució i ha d'ésser aprovada per la majoria absoluta dels membres del Parlament.

4. Si el Parlament Europeu dona audiència al Parlament de Catalunya, el Ple pot designar tres diputats perquè compareguin davant la comissió del Parlament Europeu competent en la matèria de què tracta la petició.

Article 204. Participació en l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat per la Unió Europea

1. Quan, en el marc de l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat, el Parlament és consultat en relació amb una proposta legislativa de la Unió Europea, la Mesa del Parlament n'ordena la publicació.

2. La Mesa, escoltada la Junta de Portaveus, encomana a la comissió competent per raó de la matèria la tramitació de la consulta i obre un termini perquè els grups parlamentaris hi puguin formular observacions.

3. Finit el termini, la comissió, a la vista de la proposta legislativa i de les observacions presentades, elabora un dictamen.

4. En funció de la matèria, la Mesa, d'acord amb la Junta de Portaveus, pot acordar que l'aprovació del dictamen correspongui al Ple, a proposta de la comissió.

5. La Mesa ha de vetllar per la bona fi del procediment dins el termini fixat per a respondre la consulta, i la presidència del Parlament ha de trametre la resposta a la institució que l'havia formulada.

CAPÍTOL XI

Els convenis de gestió i els acords de cooperació de la Generalitat amb altres comunitats autònomes o altres ens territorials rellevants

Article 205. Tramitació

1. El Parlament aprova els convenis de gestió i els acords de cooperació que la Generalitat acordi o concerta amb altres comunitats autònomes o altres ens territorials rellevants per a la gestió i la prestació de serveis propis, corresponents a matèries que són de llur competència exclusiva.

2. El Govern ha de trametre al Parlament la proposta de conveni de gestió o d'acord de cooperació, acompanyada d'una memòria i de la documentació explicativa i justificativa necessària per a permetre el pronunciament del Parlament. El president del Parlament ha d'ordenar la publicació de la proposta en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*. La proposta s'ha de tramitar en sessió plenària.

3. El debat sobre la proposta del conveni de gestió o de l'acord de cooperació comença amb la presentació que en fa un membre del Govern i la posició dels grups parlamentaris.

4. Un cop acabat el debat, el Ple aprova o rebutja el conveni de gestió o l'acord de cooperació. El president ha de comunicar al Govern l'acord del Ple.

TÍTOL V

De la caducitat de les tramitacions parlamentàries

Article 206. Caducitat per finiment de la legislatura

1. A la fi de cada legislatura caduquen tots els tràmits parlamentaris pendents d'examen i de resolució pel Parlament, llevat dels tràmits la continuïtat dels quals estableixen lleis específiques i dels tràmits que ha de conèixer la Diputació Permanent, d'acord amb el Reglament i amb les lleis.

2. Els informes del Síndic de Greuges i les memòries i els informes de la Sindicatura de Comptes s'han de traslladar a la legislatura següent. La comissió corresponent, per majoria absoluta, pot acordar de continuar el procediment en el tràmit on era quan la legislatura es dissolgué.

Article 207. Proposicions de llei al Congrés dels Diputats

1. Si a les Corts Generals caduca la tramitació d'una proposició de llei presentada pel Parlament de Catalunya a la Mesa del Congrés dels Diputats, el Ple del Parlament, a proposta de la Junta de Portaveus, pot reiterar-ne directament la presentació i confirmar els diputats designats perquè la defensin.

2. Si la legislatura del Parlament de Catalunya es dissol abans que no s'hagi fet la defensa d'una proposició de llei presentada a la Mesa del Congrés dels Diputats, el Ple del nou Parlament, d'acord

amb l'article 176.4, pot designar els diputats que l'han de defensar en el Congrés dels Diputats o, a proposta de la Junta de Portaveus, pot retirar-la.

3. Si una proposició de llei presentada pel Parlament de Catalunya al Congrés dels Diputats es considera obsoleta, la Mesa i la Junta de Portaveus poden acordar concordadament de retirar-la, a proposta d'una cinquena part dels diputats o de dos grups parlamentaris.

TÍTOL VI

De la transparència en l'activitat parlamentària

CAPÍTOL I

Transparència

SECCIÓ PRIMERA

Principis generals

Article 208. Política de transparència

1. El Parlament ha de fer pública la informació relativa a la seva organització, el seu funcionament, les seves activitats i el seu règim econòmic de manera objectiva i fàcilment accessible i comprensible.

2. La política de transparència té com a finalitat que les persones puguin conèixer i tenir a l'abast la informació relativa als àmbits a què fa referència l'apartat 1.

Article 209. Portal de la Transparència

1. El Parlament ha de garantir la transparència de la seva informació i documentació per mitjà del Portal de la Transparència.

2. El Portal de la Transparència s'estableix com un sistema integral d'informació i coneixement en format electrònic que ha de permetre a les persones accedir a la informació i la documentació parlamentàries mitjançant un cercador que garanteixi una utilització ràpida, fàcil i comprensible.

3. El Portal de la Transparència s'ha de configurar de manera que garanteixi:

a) La difusió permanent i actualitzada de la informació.

b) L'organització sistemàtica de la informació, per tal que sigui fàcilment accessible i permeti una consulta ràpida, àgil i intuïtiva.

c) La facilitat de consulta, amb la utilització de formats fàcilment comprensibles i que permetin la interoperativitat i la reutilització.

d) L'accés a la informació del Parlament d'acord amb el que estableix la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Article 210. Reutilització de la informació

1. El Portal de la Transparència ha de facilitar la informació en format reutilitzable.

2. La informació pot ésser reutilitzada amb qualsevol objectiu lícit amb la condició de no alterar-ne o desnaturalitzar-ne el sentit i amb l'obligació de citar la font de les dades i la data de la darrera actualització.

SECCIÓ SEGONA

Informació i documentació subjecta a transparència

Article 211. Obligacions de transparència

1. El Parlament ha de fer pública, en aplicació del principi de transparència, la informació sobre:

a) L'organització del Parlament i l'Administració parlamentària.
b) Les decisions dels òrgans parlamentaris, incloses la Mesa i la Junta de Portaveus.

c) Les tramitacions parlamentàries, amb llur documentació annexa.

d) El compliment de les obligacions pròpies de l'Estatut dels diputats, d'acord amb el que estableix aquest reglament, i també les retribucions dels diputats.

e) Els informes i els estudis elaborats pels òrgans parlamentaris i pels serveis parlamentaris.

f) Els currículums de les persones proposades per a ocupar càrrecs públics el nomenament dels quals correspon al Parlament.

g) Els pronunciaments judicials en què s'hagi constatat la lesió dels drets fonamentals dels diputats o dels ciutadans als quals representen per les decisions, els acords o els actes dels diferents òrgans parlamentaris.

2. El Parlament, a més de la informació a què fa referència l'apartat 1, ha de fer pública la informació sobre:

a) El pressupost del Parlament i la gestió econòmica, comptable, pressupostària i patrimonial.

b) La plantilla, la relació de llocs de treball i el règim retributiu del personal al servei del Parlament, inclosos els alts càrrecs.

c) Els contractes, les licitacions i els convenis signats pel Parlament.

d) En general, la documentació relacionada amb les activitats subjectes a dret administratiu.

3. La informació a què fan referència els apartats 1 i 2 ha de comprendre les dades i els documents corresponents amb l'abast i la precisió que determini la Mesa del Parlament, d'acord amb la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

4. El Parlament, sempre que sigui possible, ha de publicar la informació en format digital i ha d'usar programari lliure i de codi obert.

Article 212. Límits a les obligacions de transparència

1. Les obligacions de transparència tenen com a límits els que estableix amb caràcter general la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

2. El principi de transparència sempre s'ha d'interpretar favorablement i aplicar preferentment, i qualsevol restricció ha d'estar fonamentada en un límit o una excepció expressament establerts per la llei.

CAPÍTOL II

Accés a la informació pública

SECCIÓ PRIMERA

Principis generals

Article 213. Dret d'accés

1. Totes les persones majors de setze anys tenen el dret d'accedir a la informació i documentació del Parlament, a títol individual o en nom i representació d'una persona jurídica legalment constituïda o d'una organització o plataforma constituïda per a la defensa o promoció d'interessos col·lectius, encara que no tinguin personalitat jurídica.

2. L'exercici del dret d'accés a la informació parlamentària no requereix l'existència de cap interès personal, no està subjecte a cap motivació i no requereix la invocació de cap norma específica.

Article 214. Informació parlamentària

1. El dret d'accés a la informació parlamentària comprèn la documentació generada pel Parlament i la que aquest té com a conseqüència de l'exercici de les seves funcions, inclosa la que li han de subministrar el Govern, les administracions, altres institucions i terceres persones en compliment de les lleis o d'aquest reglament.

2. La informació parlamentària inclou, sense excepció, la documentació relativa a l'activitat dels òrgans parlamentaris i la documentació administrativa dels serveis que integren l'Administració parlamentària.

Article 215. Límits del dret d'accés

1. El dret d'accés a la informació pot ésser denegat o restringit si es dona alguna de les causes que estableix la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

2. El dret d'accés pot ésser denegat o restringit quan el coneixement o la divulgació de la informació comporta un perjudici per a:

a) La seguretat pública i les matèries declarades secretes o reservades d'acord amb la legislació vigent.

b) La investigació o la sanció de les infraccions penals, administratives o disciplinàries.

c) El secret o la confidencialitat en els procediments tramitats, si el secret o la confidencialitat són establerts per una norma amb rang de llei.

d) El principi d'igualtat de les parts en els processos judicials o la tutela judicial efectiva.

e) Els drets dels menors d'edat.

f) La protecció de la intimitat, dels altres drets privats legítims i de les dades personals.

g) El secret professional i els drets de propietat intel·lectual i industrial.

3. Les limitacions al dret d'accés s'han d'aplicar sempre en benefici d'aquest dret i no es poden ampliar per analogia. Si l'aplicació d'algun dels límits afecta només una part de la informació sol·licitada, s'ha d'autoritzar l'accés a la resta de les dades. També s'hi ha d'autoritzar l'accés si la protecció dels drets i interessos públics a què fa referència l'apartat 2 es pot garantir mitjançant l'eliminació o anonimització de les dades sensibles, sempre que la informació no es desnaturalitzi o esdevingui de difícil o equívoca comprensió.

SECCIÓ SEGONA

Procediment i garanties

Article 216. Procediment

1. Les sol·licituds d'accés a la informació pública es poden fer per qualsevol mitjà que permeti tenir constància de la identitat del sol·licitant i d'una adreça de contacte, preferentment electrònica, als efectes de les comunicacions entre el sol·licitant i el Parlament.

2. El Portal de la Transparència del Parlament ha de facilitar l'exercici del dret d'accés mitjançant un formulari electrònic senzill i fàcilment accessible.

3. La Mesa del Parlament ha de regular les condicions d'exercici del dret d'accés i el procediment que s'ha de seguir per a resoldre les sol·licituds. Aquesta regulació s'ha d'inspirar en els principis i les regles que estableix la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Article 217. Accés a la informació

1. El Parlament ha de subministrar la informació sol·licitada en el format que s'hagi demanat en el termini de trenta dies.

2. El Parlament pot subministrar la informació en un format diferent del demanat, especialment per via electrònica o mitjançant consulta presencial a les dependències del Parlament, si aquesta alternativa és més fàcil i econòmica per al Parlament i no dificulta l'accés a les dades.

3. Els interessats tenen dret a demanar l'expedició de còpies i la transposició de la informació a formats diferents de l'original. Tanmateix, el Parlament pot denegar la sol·licitud si pot comprometre el bon funcionament dels serveis de l'Administració parlamentària per raó dels recursos personals o materials que calgui mobilitzar.

4. El Parlament, en els supòsits a què fa referència l'apartat 3, pot exigir una contraprestació econòmica ajustada al cost del servei.

Article 218. Silenci positiu

1. Si el Parlament no resol ni notifica la seva decisió en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció de la sol·licitud d'accés a la informació pública, aquesta s'entén estimada, llevat que una norma amb rang de llei estableixi expressament un efecte desestimatori, total o parcial, amb relació a una determinada informació.

2. El dret d'accés no es pot adquirir en cap cas per silenci si es dona algun dels límits que aquest reglament o altres lleis estableixen per a accedir a la informació pública.

3. El termini per a resoldre la sol·licitud d'accés a la informació pública es pot prorrogar o pot quedar en suspens en els supòsits que estableix la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Article 219. Garantia del dret d'accés

1. El Parlament ha de tenir un òrgan de garantia del dret d'accés a la informació pública.

2. El Parlament, mitjançant un conveni amb la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública, que estableix l'article 39 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, atorga a aquest òrgan la competència per a resoldre les reclamacions dels ciutadans contra les denegacions del dret d'accés acordades pel Parlament.

CAPÍTOL III

Registre de grups d'interès

SECCIÓ PRIMERA

El funcionament del Registre de grups d'interès

Article 220. Registre de grups d'interès

1. El Registre de grups d'interès del Parlament és públic i té com a finalitat la inscripció i el control de les persones i organitzacions que, en interès d'altres persones o com a expressió directa d'interessos col·lectius, aconsegueixen activitats que poden influir en l'elaboració de les lleis o en l'exercici de les altres funcions del Parlament.

2. El funcionament del Registre de grups d'interès ha de respectar el dret dels diputats i dels grups parlamentaris a exercir llur mandat sense restriccions.

Article 221. Contingut del Registre de grups d'interès

1. El Registre de grups d'interès ha de determinar i classificar les persones i organitzacions que s'hi han d'inscriure i la informació

que han de donar al Parlament sobre llurs activitats, organització, funcionament i finançament.

2. La Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, ha de determinar les activitats que es poden considerar d'influència a l'efecte del que estableix l'article 220, i també les activitats excloses d'inscripció al Registre d'acord amb els criteris que estableix la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

3. La Mesa del Parlament ha de determinar les categories de la classificació dels grups d'interès, la informació requerida als declarants, el codi de conducta i el procediment que s'ha de seguir en cas d'incompliment de les obligacions que estableixen aquest reglament i el Codi de conducta dels grups d'interès.

Article 222. Publicitat del Registre de grups d'interès

1. Les dades del Registre de grups d'interès s'han de fer públiques per mitjà del Portal de la Transparència.

2. S'han de publicar periòdicament les activitats que els grups d'interès aconsegueixen en l'àmbit parlamentari. Aquesta periodicitat no pot ésser superior a un mes.

3. La publicitat de les activitats dels grups d'interès ha d'incloure, en tot cas, l'agenda de contactes que han tingut amb els membres del Parlament, amb llurs assessors i amb els funcionaris del Parlament, la informació sobre la realització d'actes als quals es convidi els diputats, la participació dels grups d'interès en tràmits d'audiència de projectes legislatius i les aportacions fetes sobre iniciatives legislatives adreçades al Parlament i als grups parlamentaris.

SECCIÓ SEGONA

Drets i obligacions derivats de la inscripció en el Registre de grups d'interès

Article 223. Efectes de la inscripció en el Registre de grups d'interès

1. La inscripció en el Registre de grups d'interès permet:

a) Activar mesures que facilitin l'accés a les dependències del Parlament, als diputats i llurs assessors i al personal al servei del Parlament.

b) Organitzar o copatrocinar actes en les dependències del Parlament, amb l'autorització prèvia de la Mesa.

c) Obtenir canals especials d'informació.

d) Intervenir com a compareixents en comissió, d'acord amb el que estableix aquest reglament.

2. Correspon a la Mesa determinar les mesures aplicables en cada cas entre les que estableix l'apartat 1, d'acord amb la classificació dels grups d'interès. La Mesa també pot acordar mesures addicionals, respectant sempre el principi d'igualtat.

Article 224. Obligacions que comporta la inscripció en el Registre de grups d'interès

1. La inscripció en el Registre de grups d'interès comporta les obligacions següents:

a) Acceptar que la informació que els grups d'interès han de proporcionar al Parlament es faci pública.

b) Garantir que la informació proporcionada és completa, correcta i fidedigna.

c) Complir el Codi de conducta dels grups d'interès i acceptar les conseqüències d'un eventual incompliment.

2. Els grups d'interès, en virtut de la inscripció al Registre, estan obligats a informar el Parlament de les activitats que aconsegueixen, dels clients, persones o organitzacions per als quals treballen, de les remuneracions que perceben, si escau, i de les despeses relacionades amb llur activitat com a grups d'interès.

Article 225. Mesures en cas d'incompliment de les obligacions dels grups d'interès

1. L'incompliment de les obligacions que estableixen aquest reglament i el Codi de conducta dels grups d'interès dona lloc a l'adopció per la Mesa del Parlament de mesures de suspensió o cancel·lació de la inscripció en el Registre de grups d'interès, en funció de la gravetat de l'incompliment, d'acord amb el que estableixen les normes de règim intern del dit Registre.

2. Qualsevol persona pot presentar una denúncia davant la Mesa del Parlament als efectes del que estableix l'apartat 1. El Portal de la Transparència ha de facilitar un formulari estàndard per a aquest fi.

CAPÍTOL IV

Prevenició i lluita contra la corrupció i el frau

Article 226. Mecanisme català de prevenició i lluita contra la corrupció i el frau

1. El mecanisme català de prevenició i lluita contra la corrupció i el frau ha de trametre anualment un informe sobre les tasques dutes a terme i sobre les seves conclusions a la comissió competent en afers institucionals.

2. En el marc de la comissió competent en afers institucionals, dins els trenta dies de la recepció de l'informe a què fa referència l'apartat 1, s'ha d'incloure un punt a l'ordre del dia a l'efecte que pugui intervenir un representant de cadascun dels grups parlamentaris, per a fixar la posició global del grup respecte a la situació de la lluita contra la corrupció i el frau i la tasca duta a terme pel mecanisme, per un temps màxim de quinze minuts. Amb motiu d'aquest debat, es poden presentar propostes de resolució.

3. Pot comparèixer una representació del Govern, si aquest ho demana, amb un torn d'intervenció prèvia als grups, sense límit de temps, per a donar compte de la seva posició respecte a la lluita contra la corrupció i el frau.

Article 227. Compareixences sobre la prevenició i la lluita contra la corrupció i el frau

1. El Parlament, per acord de la comissió competent en aquesta matèria, pot demanar la compareixença del president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i del fiscal en cap de Catalunya perquè informin sobre les investigacions i les causes judicials obertes per corrupció i frau fiscal a Catalunya durant l'any anterior, i sobre llurs resultats pel que fa a l'aclariment, les reparacions i les garanties de no reiteració.

2. El director de l'Oficina Antifrau de Catalunya ha de comparèixer anualment davant la comissió competent en aquesta matèria per a presentar la memòria que estableix la Llei de l'Oficina Antifrau de Catalunya. Aquesta memòria ha d'incloure la informació relativa a les investigacions i les causes judicials obertes per corrupció i frau fiscal com a conseqüència de les actuacions

de l'Oficina, i llurs resultats pel que fa a l'aclariment dels fets, les reparacions i les garanties de no reiteració.

CAPÍTOL V

Parlament obert

SECCIÓ PRIMERA

Principis generals

Article 228. Impuls del Parlament obert

1. El Parlament, per mitjà del Portal de la Transparència i altres formats electrònics, si escau, ha d'adoptar les mesures necessàries perquè els ciutadans, les entitats, les organitzacions i els grups socials participin i col·laborin en la tramitació dels projectes i proposicions de llei i les iniciatives parlamentàries en general.

2. El Parlament ha d'adoptar les mesures necessàries perquè els ciutadans puguin presentar peticions i fer propostes de millora de les lleis i suggeriments referits al funcionament del Parlament.

Article 229. Transparència i informació pública

1. El Portal de la Transparència, per a l'efectivitat del Parlament obert, ha de tenir un espai específic on constin les iniciatives legislatives en tràmit, la informació i documentació que les afecta i el calendari de tramitació previst.

2. El Portal de la Transparència ha d'estar dotat d'instruments i mecanismes que facilitin un accés fàcil, ràpid i permanent dels ciutadans a la informació parlamentària.

SECCIÓ SEGONA

Instruments per a l'efectivitat del Parlament obert

Article 230. Instruments participatius

1. Són instruments del Parlament obert les audiències que estableix l'article 117 i els espais de participació i col·laboració ciutadanes que ha d'establir la Mesa del Parlament.

2. Les audiències tenen com a finalitat promoure la participació directa de les organitzacions i els grups socials i dels experts

en la tramitació de les iniciatives legislatives, d'acord amb el que estableix l'article 117.

3. Els espais de participació i col·laboració han de permetre seguir la tramitació de les iniciatives legislatives, fer comentaris sobre llur contingut i presentar suggeriments o propostes de modificació amb relació als projectes i les proposicions de llei.

4. Els ciutadans, les entitats i les organitzacions socials poden participar en l'activitat parlamentària mitjançant l'aportació d'opinions i la presentació d'informes i altres documents relacionats amb qualsevol tramitació parlamentària.

Article 231. Diàleg amb els ciutadans

1. El Parlament ha d'utilitzar els instruments de participació i col·laboració ciutadanes com a plataformes de diàleg i de relació amb els ciutadans.

2. El Parlament ha de promoure les mesures adequades perquè el diàleg a què fa referència l'apartat 1 es pugui establir amb els diputats i els grups parlamentaris i perquè les aportacions realitzades puguin ésser objecte del corresponent retorn per part d'aquests.

3. El Portal de la Transparència ha d'ésser utilitzat com a plataforma preferent per a fer efectiva la participació ciutadana. A aquest efecte, el Portal ha de tenir un espai amb informació actualitzada de totes les iniciatives parlamentàries, de llur estat de tramitació i dels processos de participació oberts, amb la indicació, si escau, de la forma i les condicions per a exercir la participació.

Article 232. Avaluació

1. El Parlament ha d'avaluar l'impacte que els processos participatius tenen sobre l'activitat parlamentària, tenint en compte la informació que facilitin els grups parlamentaris.

2. El Parlament, en el cas de les iniciatives legislatives, ha d'elaborar una memòria una vegada finalitzada la tramitació. Aquesta memòria ha de reflectir la influència que el procés participatiu ha tingut en la llei aprovada.

3. Els informes i les memòries d'avaluació s'han de publicar en el Portal de la Transparència.

TÍTOL VII

Del capteniment i l'ordre a la seu del Parlament

CAPÍTOL I

L'ordre en les sessions

Article 233. Regles i crides a l'ordre

1. Durant les sessions del Ple o de les comissions, els diputats tenen l'obligació de respectar les regles d'ordre establertes per aquest reglament, han d'evitar de causar perturbacions o desordres, de fer-se acusacions o recriminacions entre ells, de pronunciar expressions inconvenients al decòrum, d'interrompre els oradors sense autorització del president i de fer ús de la paraula més temps de l'autoritzat, i han d'evitar també d'entreban-car deliberadament el curs dels debats o d'obstruir el treball parlamentari.

2. El diputat que violi les regles d'ordre establertes per l'apartat 1 ha d'ésser cridat a l'ordre pel president.

Article 234. Deures del públic assistent

El públic assistent a les sessions del Parlament ha de mantenir sempre silenci i ordre, i no li són permeses manifestacions d'aprovació o de desaprovació, de qualsevol mena que siguin.

Article 235. Disciplina parlamentària

1. Tant els diputats com els membres del públic estan sotmesos als poders disciplinaris del president i de la cambra, d'acord amb aquest reglament.

2. El president pot suspendre o aixecar la sessió en cas d'aldarull o de desobediència obstinada d'un diputat, sens perjudici d'aplicar-li les sancions corresponents en la mateixa sessió o en la sessió següent. Abans de suspendre o aixecar la sessió per causa d'indisciplina, el president ha d'advertir la cambra de la possibilitat de prendre aquestes mesures.

3. La suspensió, si és el cas, ha de durar un màxim de mitja hora, i tot seguit la sessió s'ha de reprendre de ple dret.

Article 236. Atribucions de la presidència

1. El president pot ordenar l'expulsió immediata de tothom qui, de la tribuna del públic estant, no s'atingui a les disposicions de l'ar-

ticle 234; si algú comet una infracció greu, se l'ha de conduir davant les autoritats competents.

2. En cas de desordre o de tumult durant una sessió, el president pot ordenar el desallotjament del públic.

CAPÍTOL II

Les sancions

Article 237. Absentisme

1. El diputat que, sense justificació suficient o sense l'autorització necessària, no assisteixi a tres sessions consecutives del Ple o de les comissions, indistintament, o a cinc d'alternes, durant un període de sessions, pot ésser privat del dret a percebre l'assignació d'un mes i dels altres drets de caràcter econòmic.

2. La Comissió de l'Estatut dels Diputats, a proposta del president del Parlament, bé a iniciativa pròpia, bé a iniciativa del president de la comissió corresponent, havent escoltat la persona afectada, ha de prendre mitjançant una resolució motivada l'acord a què fa referència l'apartat 1, i ha d'assenyalar l'extensió i la durada de les sancions.

3. Per ordre de la Mesa del Parlament, que en aquest punt ha de prendre les mesures pertinents, les absències injustificades dels diputats a les sessions han d'ésser publicades.

Article 238. Disciplina

1. La segona crida a l'ordre feta a un diputat en una mateixa reunió comporta:

a) Una menció especial en l'acta de la sessió.

b) L'advertiment de retirar-li la paraula, si cal fer-li una tercera crida a l'ordre.

2. La tercera crida a l'ordre feta a un diputat en una mateixa reunió li comporta la privació del dret a fer ús de la paraula per al temps que resta de reunió.

3. Al final de la reunió, amb l'autorització prèvia del president, la persona que hagi estat cridada a l'ordre per tercera vegada pot fer ús de la paraula per a justificar-se. L'exposició de la justificació no pot passar de cinc minuts, i pot fer-la la persona mateixa o una altra en qui l'hagi delegada.

Article 239. Expulsió de la cambra

1. Si la crida a l'ordre és motivada per paraules ofensives adreçades a les institucions públiques, a un altre membre del Parlament o a qualsevol altra persona, pot donar lloc a l'expulsió de la cambra per a la resta de la reunió.

2. Si hi ha hagut una rectificació, hom pot retirar les expressions a què es refereix l'apartat 1 i demanar que no constin en acta. Correspon al president del Parlament de decidir sobre aquesta qüestió.

Article 240. Autoritzacions

Els diputats han de sol·licitar al president del Parlament, per mitjà dels grups parlamentaris respectius, l'autorització de no assistir als treballs parlamentaris, autorització que no pot ésser mai indefinida.

CAPÍTOL III**L'exclusió temporal de l'exercici de la funció parlamentària****Article 241. Causes**

1. Pot ésser exclòs temporalment de l'exercici de la funció parlamentària:

a) El membre del Parlament que el president hagi de cridar a l'ordre per quarta vegada en una mateixa reunió.

b) El membre del Parlament que, un cop complerta la sanció imposada d'acord amb l'article 237, reincideixi en la falta.

c) El membre del Parlament que provoqui un aldarull dins el Saló de Sessions o en un altre lloc del recinte parlamentari.

2. A proposta del president del Parlament, bé a iniciativa pròpia, bé a iniciativa del president de la comissió corresponent, amb un dictamen previ motivat de la Comissió de l'Estatut dels Diputats, havent escoltat la persona afectada, el Ple del Parlament, per majoria de dos terços dels diputats, pot acordar l'exclusió temporal de l'exercici de la funció parlamentària i la durada d'aquesta.

Article 242. Ús indegut de la condició de membre del Parlament

El diputat que no compleixi el que estableix l'article 20 pot ésser exclòs temporalment de l'exercici de la funció parlamentària, seguint els procediments establerts per l'article 241.2.

Article 243. Efectes de l'exclusió temporal

L'exclusió temporal de l'exercici de la funció parlamentària comporta la pèrdua de les assignacions, les dietes i les indemnitzacions, i la suspensió dels drets i els deures lligats a l'activitat parlamentària, però no n'afecta les prerrogatives ni els altres drets i deures.

CAPÍTOL IV

L'ordre dins el recinte parlamentari

Article 244. Facultats de la presidència

El president ha de vetllar pel manteniment de l'ordre en totes les dependències del Parlament. A aquest efecte, pot prendre totes les mesures que consideri pertinents, incloent-hi la de posar a disposició judicial les persones que hagin pertorbat l'ordre.

Article 245. Expulsió

Tothom qui en les dependències del Parlament, tant si hi ha sessió com si no n'hi ha, sigui diputat o no ho sigui, promogui desordres greus, n'ha d'ésser expulsat immediatament. A més, si es tracta d'un diputat, el president pot promoure les actuacions a què es refereix l'article 241.2.

TÍTOL VIII

Dels serveis del Parlament

CAPÍTOL I

L'Administració parlamentària

Article 246. Suport a la tasca parlamentària

1. El Parlament ha de disposar dels mitjans humans i materials necessaris per a complir amb eficàcia i amb eficiència les seves funcions, especialment pel que fa als serveis permanents d'assessorament jurídic, lingüístic, econòmic i sociopolític, i ha de tenir el suport dels serveis de documentació i dels serveis tècnics, tots ells dirigits administrativament per funcionaris del Parlament.

2. El Parlament, per mitjà de la Mesa, pot contractar els serveis d'experts per a tasques especialitzades, o si ho requereix el treball de les comissions, a proposta de la mesa d'aquestes.

Article 247. Administració parlamentària

1. El Parlament disposa d'una administració pròpia per a complir les funcions estatutàries i les que li encomanen les lleis. Els òrgans parlamentaris regulen i organitzen l'Administració parlamentària, en exercici de l'autonomia administrativa del Parlament.

2. L'Administració parlamentària i el personal al servei del Parlament es regeixen pels Estatuts del règim i el govern interiors, que complementen les disposicions d'aquest reglament pel que fa a aquest àmbit organitzatiu.

3. Els Estatuts del règim i el govern interiors han d'ésser aprovats per la comissió legislativa competent en matèria de funció pública.

Article 248. Principis d'actuació

1. L'Administració parlamentària ha d'actuar d'acord amb els principis d'objectivitat, d'eficàcia i d'eficiència.

2. El personal al servei del Parlament ha de complir les seves funcions amb subjecció als principis de professionalitat i d'imparcialitat.

3. Els Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament han de regular el règim jurídic del personal al servei del Parlament de la manera més adequada a les especificitats de l'activitat i l'organització parlamentàries.

Article 249. Secretaria General

1. El secretari general del Parlament, sota la direcció del president i de la Mesa del Parlament, és el cap superior de tot el personal i de tots els serveis del Parlament i compleix les funcions tècniques de suport i d'assessorament dels òrgans rectors del Parlament, assistit dels lletrats del Parlament.

2. El secretari general és nomenat per la Mesa del Parlament, a proposta del president, d'entre els lletrats del Parlament.

Article 250. Tecnologies de la informació i la comunicació

1. El Parlament ha de disposar de mitjans adequats pel que fa a les tecnologies de la informació i la comunicació, per tal d'augmentar la

quantitat i la qualitat de la informació parlamentària a l'abast dels ciutadans, definir estratègies sobre participació democràtica, impulsar iniciatives relacionades amb l'aprenentatge virtual i modernitzar la gestió del Parlament, amb vista a incrementar l'eficiència i l'eficàcia dels serveis que presta, potenciar la racionalització de les formes de treball i la connexió amb la resta d'administracions i de centres d'interès i rellevància públics.

2. Als efectes del que disposa l'apartat 1, el Parlament ha de signar convenis de col·laboració amb entitats que promouen la democràcia participativa per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació.

3. El pressupost del Parlament ha de disposar anualment d'assignacions suficients per a atendre les necessitats derivades del que estableix aquest article.

CAPÍTOL II

L'Oficina Pressupostària del Parlament

Article 251. Oficina Pressupostària del Parlament

1. Per tal d'efectuar un seguiment i un control adequats de l'execució del pressupost de la Generalitat i sota la dependència de la presidència de la cambra, es constitueix l'Oficina Pressupostària del Parlament, amb les funcions següents:

a) Assessorar tècnicament els diputats i els grups parlamentaris en relació amb l'aprovació, l'estat d'execució i la liquidació dels pressupostos de la Generalitat, les seves entitats autònomes i les seves empreses.

b) Facilitar als diputats i als grups parlamentaris la documentació pressupostària relacionada amb les iniciatives parlamentàries de tota mena.

c) Assessorar els diputats i els òrgans de la cambra en matèries relacionades amb l'activitat pressupostària en altres organismes i països.

2. Per mitjà de la presidència del Parlament i amb la periodicitat que es determini, els departaments responsables, les entitats autònomes i les empreses públiques o vinculades de la Generalitat han de facilitar a l'Oficina Pressupostària del Parlament tota la documentació que aquesta requereixi.

3. La Mesa del Parlament, a proposta del president, i un cop escollida la Junta de Portaveus, designa el director de l'Oficina Pressupostària del Parlament entre persones expertes en disciplines econòmiques o financeres. El pressupost del Parlament ha d'inclou-

re la dotació del personal expert i dels mitjans materials necessaris per a l'exercici de les funcions de l'Oficina Pressupostària.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Adaptació de la Llei 2/2009

S'han d'adoptar les mesures normatives necessàries per a adaptar la Llei 2/2009, del 12 de febrer, del Consell de Garanties Estatutàries, al que disposa l'article 147.6 pel que fa a la facultat de demanar un dictamen al Consell de Garanties Estatutàries amb relació als textos consolidats.

Segona. Ús d'un llenguatge no sexista

En les comunicacions, les declaracions i els treballs del Parlament s'ha de vetllar, en la mesura que sigui possible, per l'ús d'un llenguatge no sexista.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. Convenis amb la Seguretat Social

Als efectes de donar compliment al que estableix l'article 13, la Mesa del Parlament ha d'emprendre les gestions necessàries amb la Seguretat Social per a establir els convenis i determinar les normes especials aplicables, i ha de comunicar-ho a la Mesa Ampliada perquè en faci efectiva l'aplicació.

Segona. Reducció de les indemnitzacions dels diputats

Les indemnitzacions que tenen dret a percebre els diputats d'acord amb l'article 12.1 han d'ésser objecte d'una reducció gradual i progressiva que ha d'establir la Mesa del Parlament per tal que siguin incorporades a l'assignació fixa.

Tercera. Informació del Portal de la Transparència

El Portal de la Transparència, en la mesura que les disponibilitats econòmiques i tecnològiques ho facin possible, ha de donar informació actualitzada de les iniciatives parlamentàries presentades

individualment pels diputats i pels grups parlamentaris, de l'assistència dels diputats als plens, a les comissions, a les ponències i als grups de treball dels quals són membres, i del sentit de llur vot en cada votació en què han participat.

Quarta. Aplicació de la Llei orgànica 1/2024, de 10 de juny, d'amnistia per a la normalització institucional, política i social a Catalunya

Per tal de garantir l'exercici de la funció parlamentària dels diputats afectats per les causes judicials incloses en la Llei orgànica 1/2024, de 10 de juny, d'amnistia per a la normalització institucional, política i social a Catalunya, aquests diputats poden delegar el vot d'acord amb el procediment que estableix l'article 95. Aquesta possibilitat de delegació de vot es mantindrà vigent mentre restin procediments oberts sobre com s'ha d'aplicar la dita llei en les causes que afecten els diputats, sigui al Tribunal Constitucional, al Tribunal de Justícia de la Unió Europea o al Tribunal Europeu de Drets Humans.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Es deroguen el text refós del Reglament del Parlament de Catalunya del 20 d'octubre de 1987, la modificació del 19 de desembre de 1991 i l'apèndix que recull els criteris interpretatius i les normes supletòries del Reglament aprovats per la Mesa del Parlament fins al 22 de desembre de 2005. Els textos derogats mantenen la condició de precedents.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Reformes del Reglament

Les reformes d'aquest reglament es tramiten pel procediment establert pels articles 129 i 130, sense la intervenció del Govern.

Segona. Disposició transitòria segona de la Llei 13/2008

D'acord amb el que estableix l'article 77, queda sense efecte la disposició transitòria segona de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern.

Índex analític

A

absències

En cas de vacant, absència o impediment del president del Parlament, els vicepresidents el substitueixen per ordre consecutiu **40.1**

Quan l'absència d'un membre de la Mesa provoca paritat en la presa de decisions, el president ha de fer Àus del vot de qualitat **42.2**

En cas d'absència del president d'una comissió, el vicepresident el substitueix **50.2**

En cas d'absència del secretari d'una comissió, un membre de la mateixa comissió el substitueix **50.2**

Es regulen les simultànies de membres de les meses de comissions **50.3**

Vegeu també *absentisme; assistència dels diputats a les sessions*

absentisme

Pot ésser causa de sanció als diputats **237; 240; 241.1.b**

abstencions

No es compten per als quòrums d'aprovació **92.2**

En les votacions a mà alçada els qui s'abstenen són els darrers d'expressar el vot **98.1.b**

En les votacions públiques per crida els diputats diuen «sí», «no» o declaren que s'abstenen **100**

accés

— a la condició de diputat

Els diputats accedeixen al ple exercici de llur condició després de complir els requisits establerts **23.1**

Si té lloc després de la sessió constitutiva del Parlament, el diputat té cinc dies per a incorporar-se a un grup parlamentari **27.1**

Vegeu també *diputats; drets dels diputats*

— a la informació

Els diputats hi tenen dret 6; 10

Se'n regulen els límits 7

Se'n garanteix l'exercici 8; 9

L'incompliment del deure de facilitar-lo se sanciona 9

Els diputats poden exercir el dret d'accés directe acompanyats d'assessors 10

Si la informació és de caràcter secret o reservat, l'accés correspon als representants dels grups parlamentaris 11

— a la informació parlamentària

El Parlament el facilita per mitjà del Portal de la Transparència 209; 210

Se'n regulen el contingut i els límits 211; 212

Se'n regulen les condicions 213; 214; 215; 216; 217

Resolució de sol·licituds i silenci positiu 218

Òrgan de garantia del dret d'accés 219

Vegeu també *Portal de la Transparència*

acords

El Parlament en pot signar amb altres administracions en matèria de personal 33.1

El Parlament aprova els de cooperació que la Generalitat concerta amb altres comunitats autònomes o altres ens territorials rellevants 205

Vegeu també *actes de les sessions; Mesa del Parlament; meses de les comissions; Ple del Parlament; quòrum; votació*

actes de les sessions

Els secretaris supervisen i autoritzen les de la Junta de Portaveus, les de la Mesa del Parlament i les del Ple 41

El secretari general redacta les de la Mesa del Parlament 42.1

En les comissions d'investigació sense mesa, el lletrat que les assisteix aixeca l'acta de les sessions 50.5

Se n'ha d'aixecar de les sessions del Ple i de les comissions 82

Estan a disposició dels diputats a la Secretaria General 82.2

Si hi ha segona crida a l'ordre a un diputat, se n'ha de fer una menció especial en l'acta 238.1.a

Es pot demanar que no hi constin paraules ofensives 239.2

actes de processament

Si són fermes, els diputats poden ésser suspesos de llurs drets i deures 25.1.a; 25.4

activitats

En les organitzades per institucions, els diputats tenen dret a rebre-hi un tractament institucional i protocol·lari preferent [4.3](#)

El Codi de conducta dels diputats regula les declaracions d'activitats [15.2](#)

Els diputats han de declarar les de tipus professional, laboral o empresarial que exerceixen [19](#); [23.1.b](#)

La informació sobre les activitats dels diputats és pública [19.6](#)

Per a exercir-ne de comercials, industrials o professionals, els membres del Parlament no poden invocar llur condició de diputats ni beneficiar-se'n [20](#); [242](#)

Vegeu també *incompatibilitats dels diputats*; *Portal de la Transparència*; *Registre d'interessos dels diputats*

Administració de la Generalitat

Ha de facilitar la informació requerida pels diputats [6](#)

Els diputats hi poden consultar informació i documentació presencialment, acompanyats d'assessors [10.1](#)

El personal que assisteix els grups parlamentaris en les actuacions davant l'Administració de la Generalitat ha d'ésser acreditat i ha d'acompanyar el diputat corresponent [10.2](#)

El Parlament controla els crèdits destinats a despeses reservades de l'Administració de la Generalitat [70.1](#)

Administració parlamentària

Ha de facilitar als ciutadans l'accés a les tramitacions i la documentació parlamentàries [109.2](#)

Es regula i s'organitza per òrgans parlamentaris, en exercici de l'autonomia administrativa parlamentària [247.1](#)

Es regeix pels Estatuts del règim i el govern interiors [247.2](#)

Ha d'actuar d'acord amb els principis d'objectivitat, d'eficàcia i d'eficiència [248.1](#)

Vegeu també *serveis del Parlament*

admissió a tràmit

Vegeu *escrits*; *iniciatives legislatives*

adquisició de la condició de diputat

Vegeu *accés a la condició de diputat*; *deures dels diputats*; *diputats*; *drets dels diputats*

adscripció al grup parlamentari

Qui accedeix a la condició de diputat després de la sessió constitutiva té cinc dies per a incorporar-se a un grup parlamentari [27.1](#)

Vegeu també *canvi de grup*; *grups parlamentaris*; *subgrups parlamentaris*

allusions

La persona alludida o esmentada en una reunió té dret a contestar 87

altes**— a la Seguretat Social**

El Parlament pot establir convenis per a donar d'alta o afiliar els diputats a la Seguretat Social 13.1

Vegeu també *protecció social dels diputats*

— en els grups parlamentaris

S'han de comunicar al president del Parlament 28.2

ampliació de terminis

Vegeu *terminis*

anul·lació de l'elecció o la proclamació d'un diputat

És causa de la pèrdua de la condició de diputat 24.b

assentiment

Es consideren aprovades d'aquesta manera les propostes que no suscitaven cap objecció o cap oposició 96; 97

Es poden aprovar d'aquesta manera les eleccions i les designacions que corresponen al Parlament 101.3

assessorament

Els grups i subgrups parlamentaris n'han de disposar 5; 33.1

Els diputats poden disposar-ne per a les actuacions d'accés directe a la informació pública 10

La Mesa del Parlament té el del secretari general o el del lletrat que el substitueix 42.1

Els diputats poden assistir a les comissions acompanyats d'especialistes, tècnics o membres d'entitats ciutadanes 48.5

Les meses de les comissions en reben dels lletrats i els lingüistes del Parlament 49.4

Les comissions en poden rebre de tipus tècnic per mitjà d'especialistes 63.3.d; 67.2

Les ponències en reben dels serveis jurídics i dels serveis lingüístics 120.2

Les ponències en poden rebre d'experts, tècnics o representants d'entitats socials 120.5

El Parlament en té de jurídic, lingüístic, econòmic i sociopolític per a poder complir eficaçment les seves funcions 246

Els òrgans rectors del Parlament tenen el del secretari general del Parlament 249.1

L'Oficina Pressupostària del Parlament n'ofereix als diputats, als grups i subgrups parlamentaris i als òrgans de la cambra en matèria de pressupostos **251.1**

assessors lingüístics

Assessoren els òrgans parlamentaris en la formalització i l'adequació lingüística de lleis, resolucions i acords **49.4; 120.2; 246.1**

Assessoren en els procediments de consolidació legislativa **147.1**

assignació econòmica

Els diputats hi tenen dret **12**

Es pot retirar, per sanció **237.1; 243**

Vegeu també *subvenció dels grups i subgrups parlamentaris*

assistència dels diputats a les sessions

Es regula com a dret i com a deure **4.1; 25; 48.4; 95; 237**

El president del Parlament pot autoritzar la dispensa d'aquest deure **240**

El Portal de la Transparència n'informa **DT 3**

assistència tècnica

Vegeu *assessorament*

associacions

El Parlament es relaciona amb les de caràcter social, econòmic, sindical, humanitari, cultural i educatiu, i pot donar-los tràmit d'audiència i demanar-los informes **202**

audiències

Tràmit **117; 202**

Se'n poden proposar d'organitzacions, grups socials i experts en la tramitació d'una iniciativa legislativa **117.1**

Se substancien preferentment per via presencial o per videoconferència **117.2**

Correspon d'acordar-ne a la comissió tramitadora d'una iniciativa legislativa **117.3**

Vegeu també *compareixences*

audiovisual

Vegeu *Consell de l'Audiovisual de Catalunya; Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals*

augment dels crèdits

Cal la conformitat del Govern per a tramitar una proposició de llei que en comporta **113.2**

Cal la conformitat del Govern per a tramitar les esmenes a un projecte o a una proposició de llei que en comporten 119

Requisits per a admetre a tràmit les esmenes al projecte de llei de pressupostos que en comporten 131.5

autoritats

Han de facilitar la informació requerida pels diputats 6

Les comissions n'han de substanciar les compareixences 57.1

Han de comparèixer davant l'òrgan que ho acordi si ocupen càrrecs representatius o executius per designació del Ple 57.2

Les comissions, per mitjà del president del Parlament, els poden demanar informació 57.3.a

Les comissions, per mitjà del president del Parlament, els poden requerir la presència 57.3.b

Les comissions, per mitjà del president del Parlament, poden demanar informació i requerir la presència de les que no pertanyin a l'Administració de la Generalitat 57.3.c

Si no compareixen, el president del Parlament ho ha de comunicar a l'autoritat superior corresponent, per si se'ls ha d'exigir cap responsabilitat 57.4

Quan llur compareixença té a veure amb matèries declarades secretes o reservades, ho fan davant la Comissió de Matèries Secretes i Reservades 70.2

Càrrecs, funcionaris i personal del Govern poden acompanyar els membres del Govern en les sessions informatives davant les comissions 173.3

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pot demanar informació i documentació al president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya i demanar-li que comparegui 195

El consell de govern de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i el director general poden comparèixer davant la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals per a tenir-hi una sessió informativa 197.1

Càrrecs de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals poden acompanyar els representants del consell de govern i el director general d'aquest ens quan hagin de comparèixer davant la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació 197.2; 198

autoritzacions

Els secretaris autoritzen les actes de les sessions plenàries, de la Mesa i de la Junta de Portaveus 41

El president del Parlament o la Mesa poden autoritzar persones perquè tinguin accés al Saló de Sessions 73.4

- La Diputació Permanent autoritza suplement de crèdit o crèdits extraordinaris, per raó d'urgència i de necessitat justificada **75.2.e**
- Els diputats poden explicar el sentit de llur vot amb l'autorització prèvia de la presidència **103.3**
- La Mesa del Parlament autoritza els mitjans de comunicació social per a obtenir i enregistrar sons i imatges **110.3**
- La Mesa del Parlament pot autoritzar els grups inscrits en el Registre de grups d'interès a organitzar o copatrocinar actes dins la seu del Parlament **223.1.b**
- El president del Parlament pot autoritzar els diputats a no assistir als treballs parlamentaris **240**

B

baixes

— en els grups parlamentaris

S'han de comunicar al president del Parlament **28.2**

— per maternitat o per paternitat

Permeten delegar el vot en un altre diputat **95.1; 95.3**

bon govern

Vegeu *transparència*

Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya

És una publicació oficial del Parlament **108.1.b**

S'hi publiquen els textos i els tràmits parlamentaris d'acord amb el que estableix el Reglament del Parlament o el que ordena el president del Parlament **108.3**

C

caducitat

Les tramitacions parlamentàries caduquen per finiment de la legislatura **206**

Si caduca una proposició de llei presentada pel Parlament a la Mesa del Congrés dels Diputats, el Ple en pot reiterar directament la presentació **207**

Vegeu també *decaïment*

calendari

El Portal de la Transparència n'ha d'informar pel que fa a la tramitació de les iniciatives legislatives en curs **229.1**

Vegeu també *períodes de sessions*

Canal Parlament

Facilita als ciutadans l'accés a les tramitacions parlamentàries 109.2

canvi de grup

Els diputats que han format part d'un grup parlamentari des de la seva constitució poden demanar el canvi d'adscripció al grup parlamentari constituït pel partit, federació o coalició electoral pel qual es van presentar a les eleccions 26.5

Els diputats que deixen llur grup parlamentari perden els llocs que ocupaven en els òrgans del Parlament 27.2

Vegeu també *diputats no adscrits; grups parlamentaris*

cap de l'oposició

Ho és el diputat que exerceix la presidència del grup parlamentari de l'oposició amb més escons 77.1

El president del Parlament en declara la condició per mitjà d'una resolució 77.2

Pot perdre la condició 77.3

Ha d'ésser consultat sobre els afers de més importància per a Catalunya 77.4.a

Pot proposar millores de l'acció de govern 77.4.b

Rep el tractament d'*honorable senyor* o *honorable senyora* 77.5.a

És ordenat protocol·làriament en el lloc immediatament posterior als expresidents de la Generalitat 77.5.b

Percep les retribucions que determini el Parlament 77.5.c

Disposa dels mitjans humans i materials necessaris per a exercir les seves atribucions 77.5.d

No resta subjecte al que estableix la disposició transitòria segona de la Llei 13/2008 DF 2

capteniment

— del públic

Vegeu *disciplina; ordre en les sessions; públic*

— dels diputats

Vegeu *Codi de conducta dels diputats; cortesia; disciplina*

càrrecs públics

Els diputats, si n'ocupen, tenen el deure de declarar-los i de comunicar-ne els canvis 19.1.a; 19.2

Se'n pot requerir la compareixença 57

Procediment per a l'elecció dels càrrecs públics que les lleis encomanen al Parlament 179

Procediment per a la revocació 180

Vegeu també *incompatibilitats dels diputats*

certificats

Els diputats que no estiguin obligats a presentar a l'Administració tributària la declaració de l'impost sobre la renda i el patrimoni han de presentar-ne al Parlament la certificació 19.3

Els secretaris de la Mesa del Parlament els supervisen i autoritzen 41

El lletrat d'una comissió d'investigació o estudi, si fa les funcions de secretari, n'expedeix 50.5

L'escrit motivat amb què es presenta una qüestió de confiança ha d'anar acompanyat del certificat corresponent del Govern 153.1

coalicions electorals

Per cada coalició només es pot constituir un grup parlamentari 26.2; 30.1

La Sindicatura de Comptes en fiscalitza la comptabilitat electoral 187.1

Codi de conducta

— dels diputats

Recull els principis ètics i les regles de conducta que deriven de la legislació de transparència, accés a la informació pública i bon govern 15.1

La Comissió del Reglament l'elabora i l'aprova 15.2

Ha de regular les situacions de conflicte d'interessos i d'incompliment de les obligacions derivades del règim d'incompatibilitats i de les declaracions d'activitats i de béns 15.2

La Comissió de l'Estatut dels Diputats emet informes sobre l'aplicació del Codi de conducta 15.3

Vegeu també *conflictes d'interessos*

— dels grups d'interès

Vegeu *Registre de grups d'interès*

Comissió

Vegeu també *comissions*

— de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals

Tramita l'informe del Consell de l'Audiovisual de Catalunya 192

Els membres del Consell de l'Audiovisual de Catalunya i de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals hi poden tenir sessions informatives 193; 197

Pot demanar informes, informació i documentació al Consell de l'Audiovisual de Catalunya i a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 194; 195; 198

- Pot sol·licitar la presència de membres del Consell de l'Audiovisual de Catalunya i de càrrecs de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais 195; 198
- S'hi responen les preguntes que els diputats formulen als càrrecs directius de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais i les empreses filials 196
- Pot aprovar resolucions 199.1
- Pot nomenar grups de treball per a complir les funcions de control 199.2
- **de l'Estatut dels Diputats**
 - Emet informes sobre conflictes d'interessos i sobre l'aplicació del Codi de conducta dels diputats, que es publiquen en el Portal de la Transparència 15.3
 - Eleva al Ple les propostes sobre la situació de compatibilitat o incompatibilitat dels diputats 18.2; 18.3; 19.2
 - Els dictàmens sobre compatibilitat o incompatibilitat dels diputats han d'ésser motivats i es publiquen en el Portal de la Transparència 18.5
 - Pot proposar al Ple la suspensió temporal dels drets econòmics d'un diputat 19.4
 - Elabora dictàmens sobre la suspensió dels drets i deures d'un diputat 25.2; 25.4
 - És integrada per un membre de cada grup parlamentari 64.1
 - Pot actuar com a òrgan preparatori de les resolucions del Ple 64.2
 - Eleva al Ple les propostes que hi han estat formulades 64.3
 - Pot acordar sancions relatives als diputats, per absentisme 237.2
- **de la Sindicatura de Comptes**
 - Tramita l'informe del Compte general de la Generalitat 185
 - Tramita els informes de fiscalització del sector públic de la Generalitat 186
 - Tramita l'informe de fiscalització de la comptabilitat dels processos electorals 187
 - Coneix i tramita, si escau, el Compte general de les corporacions locals i els informes de fiscalització del sector públic local i de les universitats públiques 188
 - Hi poden comparèixer els responsables de finances dels partits polítics per a retre-hi comptes 191
- **de Matèries Secretes i Reservades**
 - Els diputats que en són membres poden accedir a les informacions secretes o reservades 11
 - Controla, en sessions secretes, les matèries declarades secretes o reservades 70.1
 - Hi tenen lloc les compareixences d'autoritats, funcionaris o altres persones relatives a matèries declarades secretes o reservades 70.2

— **de Peticions**

- Tramita les peticions que els ciutadans fan al Parlament 69.1; 69.3
- Pot convocar els peticionaris 69.2
- Pot acordar la compareixença de persones i organitzacions ciutadanes 69.4
- Pot adoptar resolucions i formular recomanacions 69.5
- Pot acordar d'arxivar una petició si no és procedent 69.6
- Ha de comunicar als peticionaris els acords que pren 69.7
- Ha de presentar al Ple una memòria anual de les seves activitats 69.8

— **del Reglament**

- Li correspon elaborar i aprovar el Codi de conducta dels diputats 15.2
- Té la condició de comissió legislativa 61.1
- Elabora i reforma el Reglament del Parlament 61.1; DF 1
- La integren el president del Parlament, la Mesa del Parlament i, proporcionalment, representants designats pels grups 61.2

— **del Síndic de Greuges**

- Tramita l'informe anual del Síndic de Greuges 181
- El síndic de greuges hi pot tenir sessions informatives o compareixences 182

comissions

- Tramiten propostes de resolució 9.4; 167.2; 168; 170.7; 185.4; 186.5; 188.5; 190.1; 194; 226.2
- Determinació de la que és competent per raó de la matèria 36.b; 52.2; 133.a; 159.4; 162.1; 167.2; 168.4; 179.2; 200.1; 204.2; 226
- Composició 36.c; 48; 61.2; 66.2; 67.2
- Classes 47
- Substitució de membres 48.4
- Hi poden assistir especialistes, tècnics o membres d'entitats ciutadanes com a assessors dels diputats 48.5
- Membres de les meses 49
- Substitució de membres de les meses 50
- Tramiten les iniciatives que els encomana la Mesa del Parlament 52
- Es regula el repartiment del treball entre les comissions 52.2
- Normes de funcionament 53
- No es poden reunir al mateix temps que el Ple 53.2
- Dies per a reunir-se 60.4; 78.1; 79.2; 79.3
- Hi poden assistir els ciutadans que ho demanin 78.6
- Convocatòria i fixació de l'ordre del dia 54; 80
- Habilitació de dies per a reunir-se 104.3
- Intervenien en el procediment legislatiu 120; 122.4; 122.5; 141

Se'n publiquen els dictàmens en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 121.3

Fan debats generals de caràcter específic 157

Controlen el compliment de mocions 162.1

S'hi substancien preguntes 163.5; 165.3; 166.4; 196

Controlen el compliment de resolucions 168.4

Hi poden tenir sessions informatives els membres del Govern 173

Hi han de tenir sessions informatives els senadors que representen la Generalitat al Senat 175.3

Vegeu també *audiències; comissions creades per llei; comissions d'estudi; comissions d'investigació; comissions de seguiment; comissions específiques; comissions legislatives; comissions promotores d'iniciatives legislatives populars; compareixences; consolidació legislativa; sessions informatives; subcomissions*

— creades per llei

Vegeu *Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals; Comissió de la Sindicatura de Comptes; Comissió del Síndic de Greuges*

— d'estudi

Analitzen assumptes que afecten la societat 66.1

S'hi poden incorporar especialistes 66.2

Han d'elaborar informes i conclusions 66.3

Els informes i les conclusions que elaboren s'han de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 66.3

— d'investigació

Es creen, per acord del Ple, per a investigar assumptes d'interès públic que siguin competència de la Generalitat 67.1

La composició i el nombre de membres, els determina la Junta de Portaveus, i s'hi poden incorporar especialistes 67.2

La Mesa n'ha d'acordar la creació si la demanen la tercera part dels diputats o tres grups parlamentaris 67.3

Han d'elaborar i aprovar un pla de treball 67.4

Poden requerir persones perquè hi prestin declaració 67.5

Les conclusions es reflecteixen en un dictamen 67.6

El dictamen aprovat pel Ple s'ha de comunicar al Govern i, si escau, al Ministeri Fiscal 67.7

— de seguiment

Controlen específicament determinades actuacions i polítiques públiques del Govern 65.1

Presenten un informe a la Mesa del Parlament al final de cada període de sessions 65.2

— específiques

N'hi ha de regulades pel Reglament del Parlament i de creades per les lleis, i també de creades pel Ple 47.4

Les d'estudi, les d'investigació i les de seguiment són creades pel Ple 47.4; 63.1

Tenen una funció concreta o la comesa de relacionar-se amb institucions o entitats públiques 47.5

Se n'ha de crear una per a la tramitació dels procediments de consolidació legislativa 147.1

Vegeu també *Comissió de l'Estatut dels Diputats*; *Comissió de Matèries Secretes i Reservades*; *Comissió de Peticions*

— legislatives

Poden tramitar qualsevol iniciativa parlamentària 47.3

Són les úniques que poden dictaminar sobre les iniciatives legislatives 47.3

El Ple, a proposta de la Mesa i de la Junta de Portaveus, n'acorda el nombre i l'àmbit dins la setmana següent a la investidura del president de la Generalitat 60.1

Es constitueixen dins la setmana següent a l'acord de creació 60.2

El Ple, per majoria absoluta, pot acordar de crear-ne i de dissoldre'n 60.3

S'han de reunir, com a mínim, una vegada al mes 60.4

S'hi debat l'informe anual del Mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau 226.2

Hi pot comparèixer una representació del Govern per a informar sobre la lluita contra la corrupció i el frau 226.3

Hi poden comparèixer el president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i el fiscal en cap de Catalunya per a informar sobre les actuacions contra la corrupció i el frau 227.1

Hi compareix el director de l'Oficina Antifrau de Catalunya de Catalunya per a presentar-hi la memòria anual 227.2

Vegeu també *Comissió del Reglament*

— promotores d'iniciatives legislatives populars

Poden participar en la tramitació de les iniciatives que presentin 141.1

Intervenien en el Ple 141.2

Designen representants a la comissió legislativa corresponent 141.3

Poden presentar propostes o queixes sobre la tramitació de les iniciatives 141.4

Reben assessorament i suport dels serveis del Parlament 142

Vegeu també *iniciatives legislatives populars*

compareixences

- Les d'autoritats o de funcionaris se substancien en les comissions 57.1
- De les persones que ocupen càrrecs representatius o executius per designació del Ple 57.2
- De les d'autoritats i funcionaris públics competents per raó de la matèria i d'altres persones 57.3.b; 57.3.c; 57.3.d
- La no-compareixença pot comportar l'exigència de responsabilitats 57.4
- Sol·licitud 58
- Substanciació 59
- Dels membres del Govern 59.4; 131.4; 173
- Es regulen les de testimonis i d'experts davant les comissions d'investigació 68
- Davant la Comissió de Peticions 69.2; 69.4
- Davant la Comissió de Matèries Secretes i Reservades 70.2
- D'organitzacions, grups socials i experts en la tramitació d'una iniciativa legislativa 117
- Del president de la Generalitat 172
- Dels candidats a representar la Generalitat al Senat 175.1
- Dels senadors que representen la Generalitat al Senat 175.2
- Dels candidats a càrrecs públics que les lleis encomanen al Parlament 179.2
- Del síndic de greuges 181.2; 181.3; 182
- Dels responsables dels òrgans, dels ens o de les entitats del sector públic fiscalitzats per la Sindicatura de Comptes 186.8
- Del síndic major i dels altres membres de la Sindicatura de Comptes 189.2
- Dels responsables de les finances dels partits polítics davant la Sindicatura de Comptes 191
- Del Consell de Govern i del director general de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 197
- Dels òrgans estatutaris, dels ens locals o dels ens que depenen de l'Administració de la Generalitat o que hi estan vinculats, per a presentar oralment els informes establerts per llei 200
- D'entitats i grups socials en plens monogràfics o extraordinaris 201.1
- De personalitats rellevants en el Ple 201.2
- De diputats del Parlament davant comissions del Parlament Europeu 203.4
- Del Govern per a informar sobre la lluita contra la corrupció i el frau 226.3
- Del president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i el fiscal en cap de Catalunya per a informar sobre les actuacions contra la corrupció i el frau 227.1

Del director de l'Oficina Antifrau de Catalunya de Catalunya per a presentar la memòria anual **227.2**

Vegeu també *audiències; autoritats; sessions informatives*

compatibilitat

Vegeu *incompatibilitats dels diputats*

competència legislativa plena

Poden exercir-la les comissions legislatives **47.3**

Regulació dels requisits i el procediment per a delegar-la **116.8; 127; 136; 137; 176.2**

L'exerceix la comissió encarregada de la consolidació de la legislació vigent **148.1**

Vegeu també *conflictes de competència*

compliment

— de les disposicions relatives a les matèries secretes i reservades **11.5**

— de mocions **162**

— de resolucions **168.4**

— del programa d'activitats de la Sindicatura de Comptes **189.1**

Compte general

Vegeu també *Sindicatura de Comptes*

— de la Generalitat **185**

— de les corporacions locals **188**

còmput

— de terminis i dies hàbils **104**

Vegeu també *períodes; terminis*

— de vots **45**

Vegeu *vot ponderat*

comunicats del Govern

El Ple del Parlament s'hi pronuncia a petició del Govern **170**

conciliació de vida laboral i vida personal

S'ha de tenir en compte per a determinar l'horari de les sessions **80**

condició de diputat

Vegeu *accés a la condició de diputat*

conducta

Vegeu *Codi de conducta dels diputats; Registre de grups d'interès*

conflictes— **d'interessos**

Els diputats els han d'evitar **14.2; 16**

Vegeu també *Codi de conducta dels diputats*; *Registre de grups d'interès*

— **de competència**

El Parlament s'hi pot personar o encomanar al Govern que ho faci **178**

conformitat— **del Govern**

La requereixen les tramitacions que poden comportar un augment dels crèdits o una disminució dels ingressos **113.2; 113.3; 119**

— **del Parlament respecte a la legislació delegada**

La requereix la publicació dels decrets legislatius en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* **159.6**

— **prèvia de la Mesa del Parlament**

És necessària per a tractar respostes a preguntes per escrit com a sol·licituds d'informació i documentació **166.3**

Congrés dels Diputats

Es comunica al seu president la constitució del Parlament **3.2**

Una delegació del Parlament forma part d'una comissió mixta paritària amb membres del Congrés dels Diputats i del Senat en les iniciatives de reforma estatutària **135.6**

El Parlament hi pot presentar iniciatives legislatives **176; 207**

Consell— **de Garanties Estatutàries**

El Parlament en tramita els dictàmens **122**

Se li pot demanar que emeti dictamen sobre un text consolidat **147.6; DA 1**

La Llei 2/2009 ha d'incloure la competència del Consell amb relació a la consolidació de la legislació vigent **DA 1**

Vegeu també *dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries*

— **de Guberns Locals**

Ha d'ésser escoltat pel que fa a les proposicions de llei que afecten directament els ens locals **117.4**

— **de l'Audiovisual de Catalunya**

El Parlament en tramita l'informe anual **192**

Pot tenir sessions informatives davant la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals **193**

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals li pot encomanar un informe o un dictamen **194**

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pot demanar informació i documentació al seu president 195

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals pot sol·licitar al seu president la seva presència o la dels altres membres del Consell 195

Vegeu també *Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals*

consellers

Vegeu *membres del Govern*

consolidació legislativa

Requisits i tramitació dels projectes i proposicions de consolidació 112.1; 146; 147; 148

Procediment i supòsits d'aplicació per a lleis i normes amb rang de llei 143; 144.1; 144.2

No en poden ésser objecte les lleis de desplegament bàsic de l'Estatut ni les que requereixen una majoria reforçada 144.3

Efectes 145

La iniciativa correspon al Govern, als grups parlamentaris i als membres del Parlament 146

Es tramita en una comissió específica 146.1

Les lleis consolidades resten derogades 146.3

El projecte o la proposició de consolidació no pot ésser objecte d'esmena a la totalitat ni d'esmenes a l'articulat 147.2

S'ha de nomenar una ponència per a cada procediment de consolidació 147.3

Es pot demanar un dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els textos consolidats 147.6; DA 1

El projecte o la proposició de consolidació s'ha de tramitar pel procediment de lectura única 148.2; 148.3

constitució del Parlament

El president del Parlament declara que s'ha dut a terme i aixeca la sessió 3.1

El president del Parlament l'ha de comunicar 3.2

Constitució espanyola

Els diputats han de fer la promesa o el jurament de respectar-la 23.1.a

El Consell de Garanties Estatutàries diu si els dictàmens de les comissions parlamentàries legislatives s'hi adequen 122.1

Articles que s'hi refereixen 176.3; 177.1; 178.1

Vegeu també *recursos d'inconstitucionalitat*

contradiccions

- La persona contradita en una sessió té dret a contestar 86.3
- La Mesa determina els punts contradictoris de diverses propostes de resolució presentades i només es posen a votació els que no ho són respecte a la proposta aprovada 155.5; 155.6

contrarèpliques

- En els debats del Ple 86.3
- En el debat d'investidura 149.3
- En el debat d'una moció de censura 152.6
- En els debats generals sobre l'acció política i de govern 154.5
- En la substanciació d'una interpellació 160.7
- En els debats dels programes, els plans i els comunicats del Govern 170.4
- En les compareixences del president de la Generalitat 172.3
- Vegeu també *intervencions*

control**— de l'acció política i de govern**

Vegeu *Comissió de Matèries Secretes i Reservades; comissions de seguiment; debats generals sobre l'acció política i de govern; interpellacions; mocions de censura; Oficina Pressupostària*

— de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals

Vegeu *Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals*

— de la legislació delegada

- És una de les competències de la Diputació Permanent 75.2.d
- És exercit pel Parlament 159
- El text articulat o refós que és objecte de legislació delegada s'ha de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 159.2; 159.7

— del compliment de mocions i de resolucions

Vegeu *compliment de mocions; compliment de resolucions*

— i validació dels decrets llei

Són exercits pel Parlament 158

convenis**— amb la Seguretat Social**

Vegeu *protecció social dels diputats*

— de gestió

El Parlament aprova els que la Generalitat acordi amb altres comunitats autònomes o altres ens territorials rellevants 205

— en matèria de personal

El Parlament en pot signar amb altres administracions 33.1

convocatòria

— de la Diputació Permanent 76

— de la Junta de Portaveus 35.2

— de la Mesa del Parlament 42.1

— de la sessió constitutiva del Parlament 1.1

— de les comissions

Sessió ordinària 54.1; 80

Les sessions de les comissions poden ésser desconvocades 54.3

Sessions públiques del debat de totalitat de les seccions pressupostàries 133

— de les subcomissions 58.3; 58.4; 62.3

— del Ple

Sessió ordinària 72; 80

Sessió extraordinària per acord de la majoria absoluta dels membres de la Diputació Permanent en els períodes entre sessions 75.1

Altres sessions extraordinàries 76.2; 78.2

Per a debatre i votar una moció de censura 152.2

Per a debatre i votar una qüestió de confiança 153.2

Per a tenir un debat sobre l'acció política i de govern 154.1; 156

Per a proposar i ratificar senadors 174

— dels intergrups parlamentaris

Correspon al coordinador, que en presideix les reunions 71.3

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals

En correspon el control parlamentari a la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 196

El seu consell de govern pot comparèixer davant la Comissió de Control per a tenir-hi una sessió informativa 197

La Comissió de Control pot demanar-li informació i documentació 198

La Comissió de Control pot sol·licitar la presència davant seu dels càrrecs de la Corporació i d'altres persones 198

La Comissió de Control pot aprovar resolucions i nomenar grups de treball 199

Vegeu també *Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals*

corporacions locals

Vegeu *Compte general de les corporacions locals*

corrupció

En el cas de delictes en aquest àmbit, la suspensió dels drets i deures dels diputats és immediata **25.4**

El Parlament debat l'informe anual del mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau **226**

El president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i el fiscal en cap de Catalunya poden comparèixer davant el Parlament per a informar sobre les actuacions contra la corrupció i el frau **227.1**

El director de l'Oficina Antifrau de Catalunya de Catalunya presenta la memòria anual davant la comissió competent **227.2**

Vegeu també *Codi de conducta dels diputats*

cortesia

Els diputats no poden acceptar obsequis, llevat dels de cortesia, que han de lliurar al Parlament **14.4**

Els diputats tenen el deure de captar i s'hi i de respectar les normes d'ordre i disciplina que estableix el Reglament del Parlament **17**

Corts Generals

Intervenir en la reforma de l'Estatut **135**

Vegeu també *Congrés dels Diputats*

credencials**— de diputat**

Presentar la credencial és un dels requisits que ha de complir el diputat proclamat electe per a accedir a la condició de parlamentari **23.1.a**

— per als representants dels mitjans de comunicació

La Mesa del Parlament en regula la concessió **110.2**

crèdits extraordinaris

La Diputació Permanent en pot autoritzar **75.2.e**

Vegeu també *augment dels crèdits; Comissió de Matèries Secretes i Reserves; conformitat del Govern*

crides

Vegeu *votació pública per crida*

— a l'ordre

En les sessions del Ple o de les comissions, el president pot interrompre l'orador per a cridar-lo a l'ordre **85.4; 233.2; 238**

Poden donar lloc a l'expulsió de la cambra **239.1**

Poden donar lloc a l'exclusió temporal de l'exercici de la funció parlamentària **241.1.a**

— a observar el Reglament

Els diputats poden demanar al president l'observança del Reglament del Parlament 90

— a tornar a la qüestió

En els debats, el president pot interrompre l'orador amb aquesta finalitat 85.4; 85.6; 88.1

D

debats

La Junta de Portaveus ha d'ésser escoltada prèviament per la Mesa del Parlament a l'hora d'establir criteris per a ordenar-los 36.a

El president els dirigeix 39.1; 80

Documentació prèvia que cal distribuir 84

Regles 85

Petició de la paraula i substitucions en l'ús de la paraula 85.1

Intervencions del president, dels vicepresidents i dels secretaris de la Mesa del Parlament 85.7

Torns i durada de les intervencions 86

Allusions i esments 87

Coherència 88

Tancament 89

Crida a observar el Reglament del Parlament 90

Vegeu també *intervencions*

— d'investidura 149

— d'una moció de censura 152

— d'una proposta de recurs d'inconstitucionalitat 177

— d'una qüestió de confiança 153

— de comunicats, programes i plans del Govern 170

— de control i validació dels decrets llei 158.1; 158.2; 158.3; 158.4

— de l'articulat del projecte de llei de pressupostos i els estats de despeses 134

— de l'informe anual del Síndic de Greuges 181

— de les mocions 161.6

— de les objeccions parlamentàries a la legislació delegada 159.3

— de propostes de resolució 168

— de totalitat 116; 138.3

— de totalitat de les seccions pressupostàries 131.4; 133

— de totalitat de pressupostos 132

— del Compte general de la Generalitat 185.3; 185.5

- del Compte general de les corporacions locals 188.5
- del dictamen i les conclusions de les comissions d'investigació 67.6
- dels convenis de gestió i els acords de cooperació de la Generalitat amb altres comunitats autònomes o altres ens territorials rellevants 205.3; 205.4
- dels informes de fiscalització del sector públic de la Generalitat 186.3; 186.4; 186.5; 186.6; 186.8
- dels informes de fiscalització del sector públic local i de les universitats públiques 188.5
- en el procediment legislatiu en comissió 120.6; 120.7; 120.8; 120.9
- en el procediment legislatiu en el Ple 123
- en la Diputació Permanent 76.5; 158.1; 158.2; 158.3
- en la substanciació d'interpellacions 160.7
- en la substanciació de preguntes 165
- en lectura única 138.3
- específics en comissió 157
- generals sobre l'acció política i de govern
 - Substanciació 154
 - Presentació de propostes de resolució 155
 - Iniciativa per a fer debats específics 156

decaïment

- Decaïen les propostes no defensades en els debats 85.2
- Decaïen les esmenes amb text alternatiu que s'han presentat a un projecte o proposició de llei que ha estat rebutjat 116.6
- Pot decaure l'encàrrec d'elaborar una proposició de llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut 129.1; DF 1
- Decaïen les interpellacions no incloses en l'ordre del dia o no substanciades 160.4; 160.6
- Decaïen les preguntes amb resposta oral no incloses en l'ordre del dia o no substanciades 164.2; 164.6; 164.7
- Els informes del Síndic de Greuges i les memòries i els informes de la Sindicatura de Comptes no decaïen quan la legislatura fineix 206.2
- Vegeu també *caducitat*

decés d'un diputat

- És causa de la pèrdua de la condició de diputat 24.c

declaracions

- d'activitats i béns
 - Es regulen 19

La informació es fa pública en el Portal de la Transparència 19.6

Presentar-les és un dels dos requisits per a accedir al ple exercici de la condició de parlamentari 23.1.b

— d'admissió o inadmissió a tràmit d'escrits i documents

És una de les funcions de la Mesa del Parlament 37.3.d

— d'urgència

Les acorda la Mesa del Parlament i comporten la reducció dels terminis fixats amb caràcter ordinari 107

— de liquidació de l'impost sobre la renda i el patrimoni

Els diputats n'han de presentar una còpia abans del 30 de juliol de cada any 19.3

— institucionals

Es fan amb relació a qüestions d'interès de la Generalitat i dels ciutadans 169.1

Són *declaracions del Parlament de Catalunya* les acordades per la presidència i la majoria qualificada de dos terços de la Junta de Portaveus 169.2

Són *declaracions de la Junta de Portaveus* les que s'acorden exclusivament per majoria 169.3

Són *declaracions de la presidència* les que fa la presidència 169.4

decrets llei

Procediment per al control i la validació 158

Vegeu també *Diputació Permanent*

delegació

La Mesa del Parlament pot delegar en el president 39.2

El president del Parlament pot delegar en els vicepresidents 40

Es pot crear una delegació de representants dels grups parlamentaris per a consultar documentació en dependències de l'Administració pública 57.3.a

Les subcomissions poden actuar per delegació d'una comissió 62.4

El Parlament nomena una delegació per a presentar la proposta de reforma de l'Estatut davant les Corts Generals 135.5

Una delegació del Parlament forma part de la comissió mixta paritària de membres del Congrés dels Diputats o del Senat i del Parlament 135.6; 135.7

El Parlament designa els diputats que han de presentar proposicions de llei davant el Congrés dels Diputats 176.4

El Parlament pot designar tres diputats per a exercir el dret de petició davant el Parlament Europeu 203.4

— del vot

Se'n regulen els supòsits i el procediment 95

Els diputats afectats per les causes judicials incloses en la Llei orgànica 1/2024 poden delegar el vot DT 4

— legislativa

Es regula el control parlamentari de l'atorgada pel Parlament al Govern 75.2.d; 159

Es regula l'atorgada pel Ple del Parlament a una comissió 116.8; 136; 137
Vegeu també *competència legislativa plena*

desallotjament

Vegeu *ordre en les sessions*

desconvocatòria**— de les comissions 54.3****— del Ple 72.4****designació de càrrecs públics**

Procediment de la que correspon per llei al Parlament 179

desordre

Vegeu *ordre a la seu del Parlament; ordre en les sessions*

despeses

Vegeu *estats de despeses*

deures**— del públic**

El públic que assisteix a les sessions ha de mantenir silenci i ordre, i no li són permeses manifestacions 234

— dels diputats

Assistir als debats i a les votacions, i pertànyer a una comissió, com a mínim 4.1; 4.2

Mantenir reserva permanent respecte a les matèries secretes i reserves 11; 17

Exercir el càrrec d'acord amb principis ètics 14.1; 15.1

Actuar en benefici de l'interès públic 14.2

Evitar conflictes d'interessos 14.2

No acceptar ni demanar ni rebre beneficis particulars o de tercers ni favors 14.3

No acceptar obsequis, llevat dels de cortesia, que han de lliurar al Parlament 14.4

Captenir-se amb cortesia 17

- Observar normes sobre incompatibilitats 18
- Presentar les declaracions d'activitats i béns 19
- No invocar ni fer servir llur condició per a activitats comercials, industrials o professionals 20
- La suspensió dels drets i dels deures dels diputats no es pot acordar com a sanció parlamentària 25.3
- Seguir les regles d'ordre establertes pel Reglament del Parlament 233
- Sotmetre's a la disciplina parlamentària 235
- El president del Parlament pot dispensar del deure d'assistir a les sessions 240

devolució

Vegeu *retorn*

Diari de Sessions del Parlament de Catalunya

- És una publicació oficial del Parlament 108.1
- S'hi reproduïxen les intervencions i les incidències en les sessions públiques 108.2

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya

- S'hi han de publicar els decrets llei abans i després de llur validació 158.1; 158.6
- Publicació dels decrets legislatius 159.6
- S'hi ha de publicar l'acord del Ple relatiu a l'informe de la Sindicatura de Comptes sobre el Compte general de la Generalitat 185.6
- S'hi han de publicar les resolucions de la Comissió de la Sindicatura de Comptes 186.7

dictàmens

- Debat en el Ple 123
- Votació 124
- Harmonització 125
- Adaptació a canvis normatius o jurisprudencials 126
- de comissions amb relació a propostes legislatives de la Unió Europea 204.3; 204.4
- de compatibilitat i d'incompatibilitat dels diputats 18.5
- de la Comissió de l'Estatut dels Diputats 241.2
- de la Comissió de la Sindicatura de Comptes sobre el Compte general de la Generalitat 185
- Es publiquen en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 185.6
- de les comissions d'investigació 67.6

- de les comissions legislatives 120; 121
 - Es publiquen en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 121.3
- del Consell de Garanties Estatutàries
 - Tramitació de les esmenes subsegüents en el procediment legislatiu 122
 - Es publiquen en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 122.1
 - Amb relació als textos consolidats 147.6; DA 1
 - Previs a recursos d'inconstitucionalitat que els grups parlamentaris o els membres del Parlament pretenen interposar 177.2
 - Vegeu també *Consell de Garanties Estatutàries*
- del Consell de l'Audiovisual de Catalunya
 - Els encomana la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 194

dies hàbils

- Per al còmput de terminis 104
- Vegeu també *sessions; terminis*

Diputació Permanent

- Els seus membres mantenen la condició de diputats després del finaliment de la legislatura i fins que es constitueix el nou Parlament 24.d
- Composició 74
- Funcions 75
- Normes de funcionament 76
- Controla i valida els decrets llei 158.1
- Pot tramitar els decrets llei dictats pel Govern en el període entre legislatures 158.5
- Hi pot comparèixer el president de la Generalitat 172.1; 172.4
- No caduquen les tramitacions que li correspon de conèixer 206.1

diputats

- Tenen dret d'accés a la informació 6; 7; 8; 9; 10; 11
- Protecció social 13
- Han de seguir un codi ètic de conducta 14; 15; 17
- Han d'evitar conflictes d'interessos 16
- Han d'observar les normes d'incompatibilitats 18
- L'incompliment de les obligacions relatives a la declaració d'activitats i béns els pot comportar la suspensió dels drets econòmics 19.4
- No poden invocar ni fer servir llur condició per a activitats comercials, industrials o professionals 20
- Gaudeixen d'inviolabilitat 21
- Gaudeixen d'immunitat en els termes que disposa l'Estatut 22

Accedeixen al ple exercici de la condició de diputat un cop complerts els requisits que el Reglament del Parlament determina 23

Poden perdre la condició de diputat 24

Poden ésser suspesos de llurs drets i deures parlamentaris 25

Només poden pertànyer a un grup parlamentari 26.1

S'adscriuen a un grup parlamentari 27.1

Si abandonen llur grup parlamentari perden els llocs que ocupaven en representació d'aquest 27.2

Poden formular preguntes en les compareixences 59.2; 59.3

Han de votar des de l'escó que tenen assignat 98.3

La Mesa pot autoritzar els que tenen compromisos de representació institucional a l'estranger a votar pel procediment telemàtic 98 bis.2

Poden fer una explicació individual del vot 103.3

Tenen iniciativa legislativa 111.b

Poden presentar esmenes a la totalitat 115

Poden presentar esmenes a l'articulat 118

Poden reservar esmenes per a defensar-les en el Ple 121.1; 121.2; 123; 134.3; 134.4

Poden presentar esmenes transaccionals i esmenes tècniques 123

Poden formular objeccions i observacions als decrets legislatius 159.2

Poden formular interpellacions al Govern 160.1

Poden presentar mocions i controlar-ne el compliment 161.2; 162.5

Poden formular preguntes al president de la Generalitat i al Govern 163

Poden presentar propostes de resolució 167.1

Poden formular preguntes o demanar aclariments en les sessions informatives del Govern 173.2

Defensen proposicions de llei en el Congrés dels Diputats 176.4; 207.1; 207.2

Poden formular preguntes als responsables dels òrgans, els ens o les entitats que compareguin davant la Comissió de la Sindicatura de Comptes 186.8

Poden formular preguntes als càrrecs directius de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i les empreses filials 196

Exerceixen el control directe del president de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i les empreses filials 196.1

Vegeu també *deures dels diputats; disciplina; drets dels diputats; expulsions; grups parlamentaris; intervencions; sancions*

— interventors

Supervisen el control de l'execució del pressupost 37.3.h; 37.5

Presenten un informe bimestral 37.3.h; 37.5

— **no adscrits**

Condicions i drets 34

Condicions en què poden intervenir en els debats 86.7

Poden sol·licitar explicació de vot 103.4

Vegeu també *Grup Mixt*

disciplina

Els diputats han de respectar les normes d'ordre i de disciplina establertes pel Reglament del Parlament 17

Els diputats i el públic estan sotmesos als poders disciplinaris del president i de la cambra 235

Crides a l'ordre 238

Vegeu també *ordre a la seu del Parlament; ordre en les sessions*

disminució d'ingressos

Cal la conformitat del Govern per a tramitar les proposicions de llei que en comporten 113.2

Cal la conformitat del Govern per a tramitar les esmenes a un projecte o a una proposició de llei que en comporten 119

Cal compensar-la en el projecte de llei de pressupostos 131.5

dissolució

Vegeu *legislatura*

— **d'un grup parlamentari**

Els membres del grup dissolt s'incorporen al Grup Mixt 31

Vegeu també *Grup Mixt; grups parlamentaris*

— **de comissions legislatives**

Correspon al Ple, per majoria absoluta 60.3

documentació

Els diputats tenen dret a accedir-hi 5

La Mesa la qualifica i en decideix la tramitació 37.3.d; 37.3.e

S'ha de distribuir la que ha de servir de base en el debat 84

Els diputats poden demanar que es llegeixin documents durant la discussió o abans de votar 88.2

La Mesa del Parlament fixa els dies i les hores per a presentar-ne 106.1

Es regula la presentada en suport informàtic o transmesa per mitjans informàtics, electrònics o telemàtics 106.2; 106.3

El president del Parlament o d'una comissió pot permetre el debat i la votació de documents no publicats en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* si en fa distribuir còpies als diputats 108.4

El Parlament ha de facilitar als ciutadans l'accés a la documentació parlamentària **109.2**

La Sindicatura de Comptes en pot incloure en la memòria de fiscalització **184.2**

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals en pot demanar al president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya **195**

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals en pot demanar al consell de govern i al director general de la Corporació **198**

Els diputats, les entitats i les organitzacions socials en poden presentar amb relació a qualsevol tramitació parlamentària **230.4**

Vegeu també *escrits; sol·licitud d'informació i documentació*

dret

— d'accés a la informació

Vegeu *accés a la informació; accés a la informació parlamentària*

— de petició davant el Parlament Europeu

Vegeu *petició davant el Parlament Europeu*

drets

— dels diputats

Els diputats tenen el dret d'assistir a totes les sessions del Parlament **4.1**

Els diputats tenen dret de vot en el Ple i en les comissions de què són membres **4.2**

Els diputats tenen dret a rebre un tractament institucional i protocol·lari preferent **4.3**

Els diputats tenen dret a rebre l'assistència necessària per a acomplir llurs tasques **5**

Els diputats tenen dret a obtenir informació de l'Administració de la Generalitat i dels organismes, les empreses i les entitats que en depenen **6**

Els diputats tenen dret a accedir a les dades i la informació de les administracions i les institucions públiques **10.1**

Els diputats tenen dret a una assignació fixa i en poden rebre de variables **12.1**

Els diputats tenen drets relatius a l'afiliació a la Seguretat Social **13**

Els drets dels diputats electes no són efectius fins que no han accedit al ple exercici de la condició de parlamentaris **23.2**

La suspensió dels drets dels diputats, llevat dels econòmics, no es pot acordar com a sanció parlamentària **25.3**

— **fonamentals**

El Parlament ha de fer públics els pronunciaments judicials que constatin que els de diputats o electors han estat vulnerats per un òrgan parlamentari 211.1.g

E

elecció

— **de càrrecs públics**

Les votacions es poden fer per assentiment o pel sistema electrònic 101.3

Procediment 179

Revocació 180

— **de diputats**

Vegeu *diputats*

— **de la Mesa de la Diputació Permanent** 74.3

— **de la Mesa del Parlament**

Procediment 43

Sistema d'elecció 44

Còmput de vots 45

Provisió de vacants 46

— **de les meses de les comissions** 49.2

— **de representants del Parlament**

Per a la comissió mixta paritària de reforma de l'Estatut i per a la ponència corresponent 135.6

Per a defensar proposicions de llei en el Congrés dels Diputats 176.4

— **del president de la Generalitat** 150

— **dels coordinadors dels intergrups parlamentaris** 71.3

— **dels senadors que representen la Generalitat al Senat** 174

empats

Vegeu *paritat*

enregistrament de sons i d'imatges

Ha d'ésser autoritzat per la Mesa del Parlament 110.3

ens locals

Les comissions els poden demanar informació 57.3.a

En les proposicions de llei que els afecten, han d'ésser escoltats el Consell de Govern Locals i llurs entitats representatives 117.4

Han de conèixer les resolucions que els afecten 188.5

entitats

El Parlament es relaciona amb les de caràcter social, econòmic, sindical, humanitari, cultural i educatiu, i pot donar-los tràmit d'audiència i demanar-los informes 202

escons

La Junta de Portaveus i la Mesa del Parlament distribueixen entre els diputats els del Saló de Sessions 36.d; 73.2

Els diputats hi poden romandre en fer ús de la paraula 85.3

escrits

La Mesa del Parlament fixa els dies i les hores per a presentar-los al Registre General del Parlament 106.1

Presentació en suport informàtic 106.2; 106.3

— adreçats a la Mesa del Parlament

Per a constituir grups parlamentaris 26.4

La Mesa els qualifica i en decideix la tramitació 37.3.d; 37.3.e; 38.2; 153.2; 160.3; 163.4

Per a delegar el vot 95.3

Per a posar en qüestió el caràcter modificatiu del pressupost vigent d'una esmena 119.4

Per a posar en qüestió el caràcter transaccional de les esmenes, en la tramitació del dictamen del Consell de Garanties Estatutàries 122.4

Per a sol·licitar la retirada d'un projecte o d'una proposició de llei 127

Per a presentar una qüestió de confiança 153.1

Per a formular objeccions 159.2

Per a formular interpellacions al Govern 160.2

Per a formular preguntes al president de la Generalitat i al Govern 163

— adreçats a les meses de les comissions

Per a presentar esmenes a la totalitat d'un projecte de llei o una proposició de llei 115.1

Per a proposar la compareixença d'organitzacions i grups socials 117.1

Per a presentar esmenes a l'articulat d'un projecte de llei o una proposició de llei 118.1

Per a presentar esmenes transaccionals 120.7

Per a reservar esmenes i formular vots particulars 121.2

— adreçats al president del Parlament

Per a designar i nomenar els membres de la Diputació Permanent 76.4

esmenes

Torns per al debat d'esmenes 86

- El *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* publica les que s'han de defensar en el Ple 108.3
- Tramitació de les que afecten els projectes i les proposicions de llei 115; 118; 119
- Llur qualificació i admissió a tràmit corresponen a l'òrgan que tramita la iniciativa 118.1; 122.2
- Procediment per a la votació en la tramitació final en el Ple 124
- Vegeu també *objeccions; terminis*
- **a l'articulat**
- Es regulen 118
- Poden ésser de supressió, de modificació i d'addició 118.2
- Se'n poden presentar de millora formal, d'acord amb les normes de la tècnica legislativa 118.2
- Les que comporten augment de crèdits o disminució dels ingressos requereixen la conformitat del Govern 119
- Tramitació en comissió 120
- Se'n poden reservar per al debat en el Ple 121
- Debats de l'articulat en la tramitació del projecte de llei de pressupostos 134
- **a la totalitat**
- La Mesa del Parlament obre el període per a presentar-ne 114
- Demanen el retorn del text als seus autors o proposen un text articulat alternatiu 115.2
- Debat de totalitat 116
- Les proposicions de llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut signades per tots els grups parlamentaris no n'admeten 129.2
- En la tramitació del projecte de llei de pressupostos 131.3; 131.4; 132; 133
- No se'n poden presentar de devolució als decrets llei validats 158.4
- **a les mocions**
- Es fixen els terminis per a presentar-ne 161.4; 161.5
- **a les propostes de resolució**
- Es regulen 167.3; 168
- Propostes de resolució relatives a la personació en els conflictes de competència 178.3
- **al projecte de llei de pressupostos**
- Hi ha un termini per a presentar-ne a la totalitat i un altre per a presentar-ne a l'articulat i als estats de despeses 131.3
- Dins el termini per a presentar-ne a la totalitat els consellers han de comparèixer en comissió 131.4

Les que comporten un augment de crèdit només són admeses a tràmit si proposen alhora una baixa d'una quantia igual 131.5

Debat de totalitat 132

Debat de totalitat de les seccions pressupostàries 133

Debat de l'articulat i dels estats de despeses 134

— als projectes de llei

Debat de totalitat 115

Admissió a tràmit 118

Esmenes amb incidència pressupostària 119

Esmenes transaccionals i tècniques 123.5

— subsegüents a un dictamen del Consell de Garanties Estatutàries

Tramitació 122

— tècniques

La mesa d'una comissió en pot admetre durant l'elaboració del dictamen 118.2; 120.7

El president del Parlament en pot admetre durant el debat en el Ple 123.5

— transaccionals

La mesa d'una comissió en pot admetre durant l'elaboració del dictamen 120.7

La comissió tramitadora d'un projecte o proposició de llei en pot recomanar amb relació a les esmenes subsegüents a un dictamen del Consell de Garanties Estatutàries 122.4

El president del Parlament en pot admetre durant el debat en el Ple 123.5

Els grups parlamentaris en poden presentar a les mocions subsegüents a una interpel·lació 161.5

esments

La persona alludida o esmentada en una reunió té dret a contestar 87

Les preguntes amb referències a persones físiques o jurídiques només s'admeten si llur activitat té transcendència pública en l'àmbit de la Generalitat 163.3

estats de despeses

Regulació de les esmenes al projecte de llei de pressupostos 131.5

Procediment per al debat i la votació 134

estatut dels diputats

Vegeu assistència dels diputats a les sessions; Codi de conducta dels diputats; Comissió de l'Estatut dels Diputats; diputats

Estatut d'autonomia

Articles que s'hi refereixen 22; 39.1; 83.1; 92.1; 159.1; 174.1; 176; 177.1; 178.1; 179.3

Els diputats han de fer la promesa o el jurament de respectar-lo 23.1.a

El Consell de Garanties Estatutàries diu si els dictàmens de les comissions parlamentàries legislatives s'hi adequen 122.1

Vegeu també *consolidació legislativa*; *lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut*; *reforma de l'Estatut*

Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament

Correspon a la Mesa d'aplicar-los i d'elaborar-ne propostes de modificació 37.3.f

L'Administració parlamentària i el personal del Parlament s'hi regeixen 247.2

Són aprovats per la comissió legislativa competent en matèria de funció pública 247.3

Regulen el règim jurídic del personal al servei del Parlament 248.3

exclusió**— de candidats a càrrecs públics**

Té lloc si els candidats no compareixen el dia i l'hora indicats 179.7

— temporal d'un diputat

Requereix la votació per boles 101.1.b

Causes i supòsits en què es pot aplicar 241; 242

Efectes que comporta 243

experts

Poden assistir delegacions de les comissions parlamentàries en l'accés directe a la informació pública 57.3.a

Les comissions d'investigació en poden requerir la compareixença 68.4

Els grups parlamentaris poden proposar que participin en el tràmit d'audiència d'una iniciativa legislativa 117.1

Poden participar en els treballs de les ponències 120.5; 230.2

Poden participar en les ponències de consolidació legislativa 147.3

El Parlament en pot contractar els serveis 246.2

explicació de vot

La poden fer els diputats no adscrits després dels torns reservats als grups 86.7; 103.4

La poden fer els grups parlamentaris, en circumstàncies determinades 103.1; 103.2

La poden fer individualment els diputats que han votat de manera diferent a la del seu grup parlamentari 103.3

No n'hi pot haver si la votació ha estat secreta 103.5

exposició de motius

Els projectes i les proposicions de llei n'han d'incloure una 112.1

Les esmenes que hi fan referència es discuteixen al final del tràmit corresponent 118.4

expulsions

Els diputats expulsats d'un grup parlamentari passen a tenir la condició de membres no adscrits 34.1

El president pot ordenar d'expulsar el públic assistent a les sessions del Parlament 236

El president pot expulsar de la cambra un diputat que ha estat cridat a l'ordre per paraules ofensives 239

Qualsevol persona que promogui desordres greus pot ésser expulsada de les dependències del Parlament 245

extinció del mandat parlamentari

És causa de la pèrdua de la condició de diputat 24.d

F

fiscalia

La Mesa del Parlament pot comunicar al Ministeri Fiscal les conclusions de les comissions d'investigació 67.7

La Mesa del Parlament ha de donar compte al Ministeri Fiscal de les incompareixences davant les comissions d'investigació 68.3

El fiscal en cap de Catalunya pot comparèixer davant el Parlament per a informar sobre les actuacions contra la corrupció i el frau 227.1

Vegeu també *corrupció*

frau fiscal

Vegeu *corrupció*

funcionaris

Diputats que en són 13.3

— de l'Administració

Les comissions en poden requerir la presència davant seu 57.3.b; 70.2

Poden acompanyar el president de la Generalitat en les compareixences 172.4

Poden acompanyar els membres del Govern en les sessions informatives 173.3

— **del Parlament**

Vegeu *personal del Parlament; serveis del Parlament*

G

Generalitat

Vegeu *Administració de la Generalitat; Govern de la Generalitat*

Govern

— **de l'Estat**

Procediment que segueixen els projectes de llei que el Parlament li sol·licita que adopti 176

— **de la Generalitat**

Un representant seu pot participar en la Junta de Portaveus 35.1

Té l'obligació d'informar les comissions i comparèixer-hi 57.3.a; 69.3.c; 70; 173

Pot proposar la creació de comissions d'investigació 67

Pot demanar a la Diputació Permanent que autoritzi determinades operacions financeres 75.2.e

La delegació temporal en un dels seus membres de les funcions executives del president de la Generalitat és coneguda per la Diputació Permanent 75.2.b

Pot demanar que les sessions del Ple siguin secretes 81.2

Pot demanar que s'incloguin punts en l'ordre del dia d'una sessió 83.4

Pot demanar que un assumpte sigui tramitat pel procediment d'urgència 107.1

Té iniciativa legislativa 111.a

Dona la conformitat a l'augment de crèdits o a la disminució d'ingressos 113.2; 113.3; 119

Pot sol·licitar la retirada d'un projecte de llei 127; 133.h

Pot proposar la tramitació d'un projecte de llei en lectura única 138.1

Té responsabilitat política 151

Ha d'acompanyar amb el certificat corresponent la qüestió de confiança 153.1

La seva acció política i de govern és objecte de debats generals 154; 155; 156; 157

El Parlament controla i valida els decrets llei que aprova 158

- El Parlament controla la delegació legislativa un cop dictats els decrets legislatius 159
- Li són formulades interpellacions 160
- El Parlament pot aprovar mocions per a impulsar-ne l'acció política i de govern 161
- És objecte del control del compliment de les mocions 162
- Li són formulades preguntes 163; 164; 165; 166
- El Parlament pot aprovar resolucions per a impulsar-ne l'acció política i de govern 167.1
- Pot trametre al Parlament un programa, un pla o un comunicat 170
- Tramet propostes al Parlament perquè s'hi pronunciï 171
- Pot comparèixer en conflictes de competència 178.1.b; 178.2
- Pot presentar propostes perquè el Parlament formuli una petició davant el Parlament Europeu 203.2
- Pot presentar propostes de convenis de gestió i acords de cooperació amb altres comunitats autònomes o altres ens territorials rellevants 205
- Pot comparèixer davant la comissió competent per a informar sobre la lluita contra la corrupció i el frau 226.3
- No intervé en la reforma del Reglament del Parlament DF 1
- Vegeu també *membres del Govern*

Grup Mixt

- Pot tenir menys de cinc diputats 26.3
- Incorpora els diputats no integrats en cap grup parlamentari 27.1; 29.1
- Té els mateixos drets que els altres grups parlamentaris 29.2
- Els seus membres tenen els mateixos drets individuals que tenen els membres dels altres grups 29.3
- S'hi poden constituir subgrups parlamentaris integrats per un mínim de tres diputats 30
- Els diputats dels grups parlamentaris dissolts s'hi han d'incorporar 31
- La signatura del seu portaveu en les iniciatives únicament compta si és constituït per un mínim de cinc membres 32.2
- Incorpora els diputats expulsats de grups parlamentaris 34.3
- Les seves intervencions tenen la mateixa durada que les corresponents als altres grups 86.6
- Si assoleix una representació proporcional directa, pot formar part de la comissió mixta paritària al Congrés dels Diputats o al Senat i, si escau, de la ponència per a la reforma de l'Estatut 135.6
- Vegeu també *grups parlamentaris; subgrups parlamentaris; subvenció dels grups i subgrups parlamentaris*

grups— **d'interès**

Vegeu *Registre de grups d'interès*

— **de treball**

Les comissions poden acordar de constituir-ne 55; 199.2

Les reunions són públiques, llevat que s'acordi el contrari 56

— **parlamentaris**

Requisits per a la constitució i membres 26

Canvi de grup 26.5

Adscripció 27

Organització 28

Dissolució 31

Dret d'iniciativa 32

Mitjans materials i control 33

Participen en la Junta de Portaveus 35

Poden demanar a la Mesa del Parlament que reconsideri decisions preses 38

Nomenen els membres de les comissions 48

Poden demanar que les sessions d'una comissió o del Ple siguin secretes 51.2; 81.2

Poden demanar la convocatòria de comissions 54.1

Poden proposar de desconvocar comissions 54.3

Poden demanar d'alterar l'ordre del dia d'una comissió o del Ple 54.4; 83.3

Poden proposar la constitució de grups de treball 55.1

Poden demanar que les reunions dels grups de treball no siguin públiques 55.1

Poden sol·licitar compareixences i informacions 58.1; 117.1; 175.2; 182.1; 200.1

Poden proposar de crear i de dissoldre comissions 60.3; 63.1; 67.1; 67.3

Poden proposar la constitució d'intergrups parlamentaris 71.1

Poden sol·licitar la convocatòria i la desconvocatòria del Ple 72.2; 72.4

Nomenen els membres de la Diputació Permanent 74.1

Els que no tenen representació en la Diputació Permanent hi poden assistir amb veu però sense vot 74.2

Poden demanar la convocatòria de la Diputació Permanent i contribueixen a fixar-ne l'ordre del dia 76

Poden demanar la convocatòria de sessions extraordinàries 78.2

Poden fixar llur posició en tots els debats i procediments 86; 116.4; 123.2; 123.3; 123.4; 172.3; 173.2; 177.4; 185.5; 200.2; 205.3; 226.2

Poden demanar que la votació sigui pública per crida o bé secreta 99

- Disposen de vot ponderat per a desfer empats en les votacions de les comissions 102.2
- Poden fer explicació de vot 103
- Poden demanar la declaració d'urgència 107.1
- Tenen iniciativa legislativa 111.b
- Poden presentar esmenes 115; 118.1; 123.5; 161.4; 161.5
- Poden designar experts, tècnics o representants d'entitats socials perquè assisteixin a les ponències 120.5
- Poden demanar d'assumir i elevar al Ple com a dictamen l'informe de la ponència 120.9
- Poden formular vots particulars i reservar esmenes per al debat en el Ple 121
- Poden objectar el caràcter transaccional d'esmenes subsegüents a dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries 122.4
- Poden demanar votacions separades d'algun punt d'un dictamen, d'una esmena o d'un vot particular 124.2
- Tenen iniciativa en les lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut 129; DF 1
- Interven en els debats del projecte de llei de pressupostos 132; 133; 134
- Subscriuen les proposicions de reforma estatutària i poden proposar de retirar-les 135
- Poden proposar de delegar en les comissions l'aprovació de projectes i proposicions de llei 136
- Poden proposar de tramitar en lectura única una proposició de llei 138.2
- Interven en el debat d'investidura 149
- Interven en els debats de mocions de censura 152
- Interven en els debats de qüestions de confiança 153
- Interven en els debats generals sobre l'acció política i de govern 154; 155; 156
- Poden demanar que els decrets llei es tramitin com a projectes de llei 158.4
- Interven en el control de la legislació delegada 159.2; 159.7
- Poden formular interpel·lacions 160
- Poden presentar mocions, presentar-hi esmenes, participar en el debat i controlar-ne el compliment 161; 162
- Poden formular preguntes al president de la Generalitat i al Govern 164
- Poden presentar propostes de resolució 167
- Participen en la tramitació de les propostes de resolució 168
- Interven en els debats dels programes, els plans i els comunicats del Govern tramesos al Parlament 170
- Interven en les sessions informatives 173.2
- Proposen candidats a senadors 174.3

- Poden sol·licitar que es tramiti en lectura única la proposta de presentar una proposició de llei a la Mesa del Congrés dels Diputats o de sol·licitar al Govern de l'Estat que adopti un projecte de llei 176.2
- Poden proposar d'interposar recursos d'inconstitucionalitat i presentar propostes de desistiment 177
- Presenten propostes de resolució perquè el Govern comparegui en els conflictes de competència 178.2
- Poden presentar candidats als càrrecs públics que ha d'elegir el Parlament i poden formular-hi reserves i proposar-ne la revocació 179
- Poden proposar la revocació de càrrecs públics elegits pel Parlament 180
- Intervenir en el debat de l'informe anual del Síndic de Greuges 181
- Intervenir en el debat del Compte general de la Generalitat i de la resta d'informes aportats per la Sindicatura de Comptes 185; 186; 187; 188; 189; 190
- Poden presentar propostes de resolució sobre l'aprovació del Compte general de la Generalitat i altres informes de fiscalització 185.4; 186.5; 187; 188.5
- Poden proposar d'exercir el dret de petició davant el Parlament Europeu 203.2
- Poden presentar propostes de resolució amb motiu del debat de l'informe anual del mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau 226.2
- Vegeu també *Grup Mixt; subgrups parlamentaris*

I

ILP

Vegeu *iniciatives legislatives populars*

immunitat

Els diputats la tenen en els termes que estableix l'Estatut d'autonomia 22

impediment dels membres de la Mesa del Parlament

Vegeu *absències*

impuls de l'acció política i de govern

Vegeu *control de la legislació delegada; debats; interpellacions; investidura del president de la Generalitat; mocions; Oficina Pressupostària; preguntes; propostes de resolució; responsabilitat política*

inassistències

Vegeu *assistència dels diputats a les sessions*

incapacitat

Declarada per sentència judicial ferma, és causa de la pèrdua de la condició de diputat [24.c](#)

Pot ésser causa de delegació del vot en un altre diputat [95.2; 95.3](#)

incompatibilitats dels diputats

Es regulen [12.4; 15.2; 18; 25.4](#)

Els dictàmens de la Comissió de l'Estatut dels Diputats han d'ésser motivats i s'han de publicar en el Portal de la Transparència [18.5](#)

Límits de l'ús de la condició de diputat [20](#)

indisciplina

Vegeu *diputats; disciplina*

informació

Els diputats i els grups parlamentaris tenen dret a accedir-hi [6; 7; 8; 9; 10; 11; 166.3](#)

Les comissions en poden demanar al Govern, a les autoritats i als ens locals [57.3.a](#)

Les comissions en poden demanar a les autoritats de l'Estat [57.3.c](#)

La Comissió de Peticions en pot sol·licitar als òrgans de la Generalitat als quals ha remès alguna de les peticions rebudes [69.3.d](#)

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals en pot demanar al president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya [195](#)

La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals en pot demanar al consell de govern i al director general de la Corporació [198](#)

— parlamentària

El Parlament la facilita per mitjà del Portal de la Transparència [209; 210; 211; 212](#)

Dret d'accés [213; 214; 215; 216; 217](#)

Resolució de sol·licituds i silenci positiu [218](#)

Garantia del dret d'accés [219](#)

Vegeu també *compareixences; documentació; tecnologies de la informació i la comunicació*

informes

— de la Sindicatura de Comptes

Memòria anual de fiscalització [184](#)

Sobre el Compte general de la Generalitat [184.1; 185](#)

- Sobre el sector públic de la Generalitat 186
- Sobre la comptabilitat dels processos electorals 187
- Sobre el Compte general de les corporacions locals 188
- Sobre el sector públic local i les universitats públiques 188
- Sobre el finançament dels partits polítics i de les associacions i fundacions que hi són vinculades 191
- No decauen per finiment de legislatura 206.2
- Vegeu també *Sindicatura de Comptes*
- **de les comissions d'estudi**
 - S'han de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 66.3
- **de les comissions de seguiment**
 - Han d'ésser lliurats a la Mesa del Parlament al final de cada període de sessions 65.2
- **de les comissions específiques**
 - Els treballs de les comissions específiques es poden reflectir en un informe, en un dictamen o en una proposta d'iniciativa parlamentària concreta 63.3.f
- **de ponència**
 - Se'n regula la tramitació 120; 137.3; 147.5
- **del Consell de l'Audiovisual de Catalunya**
 - La Mesa del Parlament en rep un d'anyal i, després d'ordenar-ne la publicació, el trameta a la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 192
 - La Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals en pot encomanar al Consell de l'Audiovisual de Catalunya 194
- **del Síndic de Greuges**
 - La Mesa del Parlament en rep un d'anyal i, després d'ordenar-ne la publicació, el trameta a la Comissió del Síndic de Greuges 181
 - No decauen per finiment de legislatura 206.2
- **dels diputats interventors**
 - L'han de presentar cada dos mesos a la Mesa Ampliada 37.5
- **dels grups de treball**
 - Han de recollir l'opinió majoritària dels membres del grup de treball 55.2; 55.3
- **establerts per llei**
 - La Mesa del Parlament pot acordar que siguin presentats oralment davant la comissió o subcomissió competent 200

iniciatives

— davant el Parlament Europeu

El Parlament de Catalunya pot exercir el dret de petició per a promoure iniciatives relatives a una matèria inclosa en l'àmbit de les competències de la Unió Europea 203

— del Grup Mixt

Vegeu *Grup Mixt*

— dels grups i subgrups parlamentaris

Vegeu *grups parlamentaris*; *subgrups parlamentaris*

— legislatives

Retirada 86.5; 127; 207.2; 207.3

Subjectes 111

Requisits 112

Admissió a tràmit 113

Publicació 114

Esmenes a la totalitat 115

Debat de totalitat 116

Integració en una única tramitació 128

Per al desenvolupament bàsic de l'Estatut 129; DF 1

Per a la reforma estatutària 135.1

Les comissions en seu legislativa plena en poden tramitar 137

Davant el Congrés dels Diputats 176

Vegeu també *iniciatives legislatives populars*; *procediment legislatiu comú*; *procediment legislatiu especial*

— legislatives populars

Les presenten els ciutadans 111.d

Requisits i tramitació 112.3; 121.3; 123.1; 127; 128; 139; 140; 141

Si la llei resultant implica un augment de crèdits o una disminució d'ingressos no pot entrar en vigor 139.2

Assessorament de la comissió promotora 142

El Parlament en fa difusió 142.2

institucions europees

Relació que hi manté el Parlament 203; 204

integració d'iniciatives legislatives

La poden acordar els proposants respecte a les que tenen un contingut similar 128

interessos

Vegeu *conflicte d'interessos*; *Registre de grups d'interès*

intergrups parlamentaris

Els crea la Mesa amb l'acord de la Junta de Portaveus 71.1

Funcions 71.2

Són integrats per un membre de cada grup parlamentari i tenen un coordinador 71.3

Hi poden participar especialistes, tècnics o membres d'entitats ciutadanes 71.4

No poden promoure iniciatives ni tramitacions parlamentàries 71.5

El Parlament els ha de proporcionar mitjans materials i personals 71.6

interpellacions

Presentació i substanciació 160

Se'n regula el decaïment 160.4; 160.6

Vegeu també *mocions subsegüents a una interpellació*

interpretació del Reglament

Vegeu *Reglament del Parlament*

interrupció**— de les votacions**

És prohibida 93

— dels discursos

Només la pot fer el president 85.4; 233.1

intervencions

D'un membre de la mesa d'una comissió en un debat 50.3; 50.4

En la substanciació d'una compareixença en comissió 59

Regulació general dels debats 85

Dels membres del Govern en un debat 85.6

Regulació general del caràcter i la durada dels torns d'intervenció 86

Per al·lusions o per esments 87

Per a demanar que es llegeixin normes o documents que poden il·lustrar les matèries de què es tracta en el debat 88.2

Per a demanar al president l'observança del Reglament del Parlament 90

No n'hi pot haver durant una votació 93

Per a fer l'explicació de vot 103

Les de les sessions públiques es reproduïxen en el *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* 108.2

En els debats de totalitat 116.2; 116.3; 116.4

En el tràmit d'audiència en el procediment legislatiu comú 117.2; 117.5

D'experts, tècnics o representants d'entitats socials en les sessions de ponència 120.5

- Del relator d'un informe de ponència per a fer-ne la presentació 120.6;
123.1
- En el debat en el Ple d'un projecte de llei 123
- En el debat en el Ple de les esmenes de totalitat del projecte de llei de pressupostos 132.2
- En el debat en comissió de les seccions pressupostàries 133.b; 133.c; 133.d; 133.e
- En el debat final en el Ple del projecte de llei de pressupostos 134.4
- En el debat d'investidura 149
- En el debat d'una moció de censura 152.3; 152.4; 152.5; 152.6; 152.7
- En el debat d'una qüestió de confiança 153.3
- En el debat sobre l'orientació política general del Govern 154; 155.2; 155.3; 155.4
- En els debats generals sobre l'acció política i de govern en el Ple 156.5
- En els debats generals sobre l'acció política i de govern en comissió 157
- En la substanciació d'una interpellació 160.7
- En el debat d'una moció 161.6
- En la substanciació de preguntes al president de la Generalitat i al Govern 165
- En el debat d'una proposta de resolució 168.1; 168.2
- En el debat d'un programa, un pla o un comunicat del Govern 170.3; 170.4; 170.6
- En la substanciació d'una compareixença del president de la Generalitat 172.3; 172.4
- En una sessió informativa 173.2; 173.3
- En el debat d'una proposta d'interposició d'un recurs d'inconstitucionalitat 177.4
- En el debat d'una proposta de desistiment d'un recurs d'inconstitucionalitat 177.7
- En la compareixença d'un candidat a un càrrec públic 179.4; 179.5
- En el debat en comissió de l'informe anual del Síndic de Greuges 181.2
- En el debat en el Ple de l'informe anual del Síndic de Greuges 181.3
- En el debat en comissió d'un informe extraordinari del Síndic de Greuges 181.4
- En una compareixença en comissió del síndic de greuges 182.2; 182.3
- En el debat en comissió de l'informe de la Sindicatura de Comptes sobre el Compte general de la Generalitat 185.3; 185.4
- En el debat en el Ple de l'informe de la Sindicatura de Comptes sobre el Compte general de la Generalitat 185.5

En els debats en comissió dels informes de fiscalització de la Sindicatura de Comptes 186.3; 186.4; 186.6; 186.8; 191

En una sessió informativa davant la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 197

En les compareixences per a presentar informes establerts per llei 200.2; 200.3

D'entitats i grups socials en plens monogràfics o extraordinaris 201.1

De personalitats rellevants en el Ple 201.2

En el debat de l'informe anual del mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau 226.3

Fer servir paraules ofensives durant una intervenció pot donar lloc a crides a l'ordre i a l'expulsió de la cambra 239.1

Els diputats poden rectificar, retirar expressions ofensives i demanar que no constin en acta 239.2

Vegeu també *debats*

investidura del president de la Generalitat

Debat 149

Votació 150

inviolabilitat

Els diputats en gaudeixen 21

La Diputació Permanent ha d'entendre en tot el que hi fa referència 75.2.a

J

Junta de Portaveus

Membres i normes de funcionament 35

Convocatòria i sistema de votació 35.2

Funcions 36

La Mesa del Parlament l'ha d'escoltar abans de prendre decisions 36; 38.3; 52.1; 65.2; 66.3; 67.1; 94; 114; 128.2; 138.1; 138.2; 141.4; 159.4; 162.1; 167.2; 170.1; 171.1; 175.2; 179.2; 181.4; 196.3; 204.2; 221.2; 251.3

La Mesa del Parlament pren decisions d'acord amb la Junta 48.1; 49.2; 60.1; 60.3; 71.1; 72.4; 73.1; 73.2; 79.3; 83.1; 83.2; 122.3; 126; 129.1; 133.a; 135.3; 156.1; 156.3; 160.5; 164.1; 164.3; 164.4; 170.7; 174.2; 176.2; 180.3; 204.4; 207.3

Acorda la composició de les comissions d'investigació 67.2

El president del Parlament pren decisions d'acord amb la Junta 72.4; 164.4; 165.2; 169.2

- El president del Parlament fixa l'ordre del dia dels plens conjuntament amb la Junta **83.2**
- El president del Parlament l'ha d'escoltar **94; 156.3**
- Fa propostes a la Mesa del Parlament o al Ple **138.1; 138.2; 207.1; 207.2**
- S'hi acorden declaracions institucionals **169.3**
- Pot acordar que les entitats i els grups socials compareguin i intervinguin en plens monogràfics o extraordinaris **201.1**
- Pot acordar que es convidin personalitats rellevants per llur significació institucional, política, social, científica o cultural a comparèixer i intervenir en el Ple **201.2**

L

lectura única

- Requisits per a la tramitació de projectes i proposicions de llei per aquest procediment **138**
- El projecte o la proposició de consolidació s'ha de tramitar per aquest procediment **148.2; 148.3**
- Es pot demanar per a les iniciatives legislatives que se sollicita que aprovi el Congrés dels Diputats o que adopti el Govern de l'Estat **176.2**

legislació delegada

Vegeu *control de la legislació delegada*

legislatura

- Els drets econòmics dels diputats s'acrediten fins a la constitució de la nova legislatura **12.5**
- El finiment de la legislatura comporta l'extinció de determinats mandats parlamentaris **24.d; 77.3**
- Les tramitacions parlamentàries caduquen quan fineix la legislatura, amb certes excepcions **206; 207**
- Vegeu també *caducitat; decaïment; Diputació Permanent; períodes entre sessions*

lingüïstes del Parlament

Vegeu *assessors lingüístics*

lleis

— de delegació

- Procediment **159**
- Vegeu també *control de la legislació delegada*

— **de desenvolupament bàsic de l'Estatut**

Treballs de la ponència redactora 129

Aprovació 130

El procediment que en regula la tramitació s'aplica també a les iniciatives de reforma del Reglament DF 1

— **de pressupostos**

Vegeu *pressupost de la Generalitat*

llenguatge

La ponència encarregada d'un procediment de consolidació legislativa pot formular recomanacions jurilingüístiques 147.3; 147.4

El que s'empra en les declaracions, les comunicacions i els treballs del Parlament ha d'evitar el sexisme DA 2

lletrats

Poden substituir el secretari general en les reunions de la Junta de Portaveus o de la Mesa del Parlament 35.1; 42.1

Assisteixen jurídicament les meses de les comissions 49.4

Poden fer de secretaris de les comissions d'estudi o d'investigació quan aquestes no tenen mesa 50.5

Assessoren les ponències legislatives 120.2

Assessoren les comissions promotores d'iniciatives legislatives populars 142.1

Coordinen el personal del Parlament que assisteix i assessora la comissió de consolidació legislativa 147.1

Assisteixen el secretari general en el compliment de les funcions tècniques de suport i d'assessorament dels òrgans rectors del Parlament 249.1

D'entre ells es nomena el secretari general 249.2

M

majoria

— **absoluta**

Definició 92.3

— **absoluta d'una comissió**

És necessària per a sol·licitar un nou dictamen al Consell de Garanties Estatutàries 122.5

És necessària per a acordar de continuar en el tràmit on eren els informes del Síndic de Greuges i les memòries i els informes de la Sindicatura de Comptes traslladats de legislatura 206.2

— **absoluta de la Diputació Permanent**

És necessària per a convocar el Ple en els períodes entre sessions 75.1

És necessària per a autoritzar suplementos de crèdit o crèdits extraordinaris 75.2.e

— **absoluta del Ple**

És necessària per a elegir el president del Parlament en primera votació 44.1

És necessària per a crear i dissoldre les comissions legislatives, i també per a acordar-ne el nombre i l'àmbit 60.1; 60.3

És necessària perquè els membres del Parlament puguin acordar la convocatòria del Ple en sessió extraordinària 78.2

Pot fer que s'inclougui en l'ordre del dia del Ple un assumpte, encara que no hagi complert els tràmits reglamentaris 83.3

És necessària per a aprovar els projectes i les proposicions de llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut 130

És necessària per a retirar les propostes de reforma de l'Estatut en qualsevol moment de la tramitació davant les Corts Generals 135.8

És necessària per a escollir el president de la Generalitat en primera votació 150.1

És necessària per a aprovar les propostes que tenen per objecte les matèries a què es refereix l'article 150.2 de la Constitució espanyola 176.3

És necessària per a aprovar una proposta de petició davant el Parlament Europeu 203.3

— **de dos terços**

És necessària per a acordar que les sessions d'una comissió puguin ésser secretes 51.2

És necessària en comissió per a acordar el nomenament d'un relator únic d'un grup de treball 55.4

És necessària per a acordar que les sessions de la Diputació Permanent puguin ésser secretes 76.7

És necessària per a acordar que les sessions del Ple puguin ésser secretes 81.2

És necessària per a aprovar les iniciatives de reforma de l'Estatut 135.3; 135.7

És necessària per a acordar l'exclusió temporal de l'exercici de la funció parlamentària d'un diputat 241.2

— **de tres cinquenes parts**

És necessària perquè la comissió acordi el nomenament d'un ponent únic en el procediment legislatiu 120.1

— simple

És el sistema comú de decisió 92.1

Definició 92.2

malaltia

El supòsit de malaltia greu o hospitalització pot ésser causa de delegació del vot en un altre diputat 95.2; 95.3

matèries secretes i reservades

Es regula l'accés que hi tenen els diputats 11; 17

Vegeu també *Comissió de Matèries Secretes i Reservades*

maternitat

La baixa per aquest motiu permet delegar el vot en un altre diputat 95.1; 95.3

mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau

Ha de trametre al Parlament l'informe anual sobre les seves actuacions 226.1

Vegeu també *corrupció*

membres del Govern

No tenen el deure d'ésser membres d'una comissió parlamentària encara que siguin diputats 4.1

Seuen en un banc especial al Saló de Sessions 73.3

No poden ésser membres de la Diputació Permanent 74.4

Poden assistir, amb veu però sense vot, a les sessions de la Diputació Permanent 76.6

Intervenir en els debats parlamentaris 85.6

Si són diputats, en les votacions públiques per crida voten al final 100

Presenten els projectes de llei en els debats de totalitat 116.2; 132.2.a

Presenten el pressupost del departament que tenen a càrrec 131.4

Poden intervenir en els debats de mocions de censura i en els de qüestions de confiança 152.3; 152.5; 153.3

Intervenir en els debats generals sobre l'acció política i de govern 154.2

Intervenir en els debats específics en les comissions 157.2

Intervenir en els debats de validació o derogació de decrets llei 158.2

Intervenir en la substanciació de les interpellacions i de les preguntes amb resposta oral 160.7; 165.2

Intervenir en els debats dels programes, els plans i els comunicats del Govern 170.3; 170.4

Poden comparèixer davant les comissions parlamentàries per a tenir-hi sessions informatives 173

Vegeu també *Govern de la Generalitat*

memòries

- La Comissió de Peticions presenta al Ple una memòria anual **69.8**
- La Sindicatura de Comptes ha de presentar anualment una memòria de fiscalització, que ha d'incloure el Compte general de la Generalitat i pot incloure determinats informes de fiscalització **184**
- La Sindicatura de Comptes ha de trametre al Parlament la memòria anual d'activitats abans del 30 d'abril **189**
- La tramitació dels informes i les memòries de la Sindicatura de Comptes no decau per finiment de la legislatura **206.2**
- L'Oficina Antifrau presenta una memòria anual davant la comissió competent **227.2**
- El Parlament ha d'elaborar memòries d'avaluació de la participació ciutadana en les iniciatives legislatives i publicar-les en el Portal de la Transparència **232.2; 232.3**

Mesa

— Ampliada

- Determina les subvencions assignades als grups parlamentaris **33.1**
- S'ha de constituir per a determinades funcions de la Mesa del Parlament **37.4; 37.5**
- Adopta les seves decisions pel sistema de vot ponderat **37.4**
- Fa efectiva l'aplicació dels convenis i les normes especials establerts entre el Parlament i la Seguretat Social **DT 1**

— d'Edat

- Actua en la sessió constitutiva del Parlament i és constituïda pel diputat de més edat i pels dos diputats més joves **1.2; 2**

— de la Comissió de l'Estatut dels Diputats

- Composició **64.1**

— de la Comissió del Reglament

- És la del Parlament **61.2**

— de la Diputació Permanent

- Composició **74.3**
- Adopta mesures per a la gestió administrativa, econòmica i pressupostària **75.3**

— del Parlament

- A sol·licitud dels diputats, requereix l'autoritat responsable a complir el deure de facilitar informació **8.2**
- Es pronuncia sobre la fonamentació del dret d'accés a la informació **8.4; 8.5**
- Comunica al Govern o a l'autoritat responsable l'incompliment del deure d'accés a la informació **9.2**

- Fixa la quantitat i les modalitats de les assignacions dels diputats 12.2
- Els diputats li notifiquen possibles conflictes d'interessos 16.4
- Resol sobre la suspensió de drets i deures parlamentaris 25.2; 25.4
- Estableix la distribució proporcional dels subgrups parlamentaris en les comissions si no es posen d'acord 30.4
- Adopta mesures per distribuir els mitjans materials entre els subgrups parlamentaris 33.2
- Decideix a quina comissió s'incorporen els diputats no adscrits 34.2
- Funcions 37; DT 1; DT 2
- Composició 37.1
- Petició de reconsideració de les decisions que adopta 38
- Pot delegar en el president del Parlament funcions per raons d'urgència 39.2
- Presca de decisions 42
- És assistida i assessorada pel secretari general o el lletrat que el substitueix 42.1
- Procediment i sistema d'elecció 43; 44
- Empat a escons i còmput de vots 44.5; 45
- Provisió de vacants 46
- Determina el nombre de representants dels grups parlamentaris en les comissions 48.1
- Distribueix proporcionalment les presidències de les comissions 49.2
- Els seus membres no poden presidir cap comissió 49.3
- Encomana la tramitació de tasques parlamentàries a les comissions 52; 114; 133.a; 159.4; 162.1; 163.5; 175.2; 176.2; 179.2; 179.3; 181.4; 199.2; 204.2
- Proposa el nombre i l'àmbit de les comissions legislatives 60.1
- Pot proposar de crear i de dissoldre comissions 60.3
- Pot proposar de constituir comissions específiques 63.1; 67.1
- Acorda la creació de comissions d'investigació a sollicitud d'una tercera part dels diputats o de tres grups parlamentaris 67.3
- Pot comunicar al Ministeri Fiscal les conclusions de les comissions d'investigació i les incompareixences desateses 67.7; 68.3
- Pot acordar de constituir intergrups parlamentaris 71.1
- Decideix de tenir sessions en indrets de Catalunya que no siguin el Palau del Parlament 73.1
- Decideix el lloc on seuen els diputats al Saló de Sessions 73.2
- Ha de tenir en compte, per a determinar l'horari de les sessions, la conciliació de vida laboral i vida personal 80
- Fixa el calendari de cada període de sessions 83.1

- Pot variar el termini de lliurament de documentació previ a un debat 84
- Els seus membres poden intervenir en els debats del Ple 85.7
- Estableix els criteris generals per a delimitar els supòsits per a la delegació de vot altres que la baixa per maternitat o paternitat 95.2
- Estableix el procediment per a l'exercici del vot delegat 95.3
- Els seus membres són els darrers de votar en les votacions públiques per crida 100
- Habilita dies per a les tramitacions parlamentàries incloses en l'ordre del dia d'una sessió extraordinària 104.3
- Autoritza la pròrroga dels terminis 105
- Fixa l'horari del Registre General 106.1
- Pot acordar de tramitar un assumpte pel procediment d'urgència 107.1
- Pot reduir terminis 107.4
- Facilita als mitjans de comunicació social informació de les activitats parlamentàries, els concedeix credencials i autoritza l'enregistrament de sons i d'imatges 110
- Examina i qualifica projectes i proposicions de llei 113.1
- Sollicita la conformitat prèvia del Govern per a admetre a tràmit qualsevol proposició de llei o esmena a un projecte o a una proposició de llei que pugui implicar un augment de crèdits o una disminució d'ingressos 113.2; 119.4
- Ordena de publicar els projectes i les proposicions de llei 114
- Obre un termini per a presentar esmenes subsegüents a un dictamen del Consell de Garanties Estatutàries 122.1
- Qualifica les esmenes subsegüents als dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries 122.2
- Decideix la tramitació dels dictàmens de les comissions subsegüents als dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries 122.3
- Pot trametre a les comissions un text aprovat pel Ple perquè en facin una redacció harmònica o l'adaptin a canvis normatius i jurisprudencials 125; 126
- Determina el procediment d'integració de diverses iniciatives legislatives de contingut similar 128
- Decideix la iniciativa legislativa conjunta dels grups parlamentaris amb relació al desenvolupament bàsic de l'Estatut 129; DF 1
- Obre un termini per a presentar esmenes als projectes i les proposicions de llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut 130.1
- Obre períodes d'esmenes al projecte de llei de pressupostos i de compareixença en comissió dels consellers 131.3; 131.4

- Pot proposar de delegar en les comissions la competència legislativa plena 136.1
- Pot proposar de tramitar una iniciativa legislativa en lectura única 138.1; 138.2
- Admet a tràmit les iniciatives legislatives populars que compleixen els requisits 139
- Comunica a la comissió promotora les dates del termini de tramitació de la iniciativa legislativa popular 140.1
- Vetlla perquè els textos consolidats no modifiquin la regulació de la matèria corresponent 145.2
- Pot proposar que es tramiti en el Ple el procediment de lectura única d'un text consolidat 148.3
- Qualifica les mocions de censura 152.1
- Admet a tràmit les qüestions de confiança 153.2
- Qualifica les propostes de resolució subsegüents als debats generals 155.1
- Decideix de fer debats generals específics 156.1
- Qualifica les objeccions a la legislació delegada 159.2
- Qualifica escrits que contenen una interpellació 160.2; 160.3
- Determina la comissió a la qual correspon de controlar el compliment d'una moció 162.1
- Qualifica els escrits que contenen una pregunta 163.4
- Pot ampliar el temps de substanciació de preguntes 164.1
- Estableix el nombre màxim de preguntes que es poden substanciar en cada sessió plenària i la distribució proporcional entre els grups parlamentaris per a tot el període de sessions 164.3
- Decideix, a requeriment dels diputats, si és pertinent la resposta del Govern a una pregunta 166.7
- Qualifica les propostes de resolució 167.2
- Determina la comissió a la qual correspon de controlar el compliment d'una resolució 168.4
- Qualifica les comunicacions, els programes o els plans sobre els quals el Govern demana el pronunciament del Parlament 170.1
- Ordena de publicar les propostes del Govern amb relació a les quals la llei exigeix que el Parlament es pronunciï 171.1
- Fixa el nombre i la distribució per grup parlamentari dels senadors que representen la Generalitat 174.2
- Pot acordar de tramitar en lectura única les iniciatives legislatives que el Parlament sollicita que aprovi el Congrés dels Diputats o que adopti el Govern de l'Estat 176.2

- Ordena de publicar l'informe anual del Síndic de Greuges 181.1
- Ordena de distribuir als grups parlamentaris una còpia del programa anual d'activitats de la Sindicatura de Comptes 183.2
- Ordena de publicar l'informe sobre el Compte general de la Generalitat i el tramet a la Comissió de la Sindicatura de Comptes 185.1
- Ordena de publicar els informes de fiscalització i els tramet a la Sindicatura de Comptes 186.2
- Ordena de publicar l'informe de fiscalització de la comptabilitat dels processos electorals 187.2
- Ordena de distribuir el Compte general de les corporacions locals 188.1
- Ordena de publicar l'informe anual del Consell de l'Audiovisual de Catalunya 192
- Fixa la setmana de reunió de la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 196.3
- Fixa el nombre de preguntes a respondre en cada sessió de la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 196.4
- Pot acordar la retirada d'una proposició de llei presentada pel Parlament al Congrés dels Diputats si es considera obsoleta 207.3
- Les seves decisions són públiques 211.1.b
- Determina la informació que el Parlament ha de fer pública 211.3
- Regula les condicions d'exercici del dret d'accés a la informació 216.3
- Determina les activitats que són d'influència a efectes del Registre de grups d'interès 221.2
- Determina la classificació, els requisits i el Codi de conducta dels grups d'interès 221.3
- Estableix els espais de participació i col·laboració ciutadanes 230.1
- Ordena de publicar les absències injustificades dels diputats 237.3
- Nomena el secretari general i en dirigeix les funcions 249.2
- Designa el director de l'Oficina Pressupostària i dota aquesta oficina del personal expert i dels mitjans materials necessaris 251.3
- Estableix la reducció gradual de les indemnitzacions dels diputats perquè s'incorporin com a assignació fixa DT 2
- Vegeu també *Mesa Ampliada*

meses de les comissions

- Membres 49
- Llurs funcions són les mateixes que el Reglament del Parlament confereix a la Mesa del Parlament, en allò que els correspon 49.1; 120.8; 157.2
- Són assistides i assessorades jurídicament per un lletrat 49.4

Són assessorades pels serveis lingüístics en la formalització de resolucions i acords 49.4

Han de tenir en compte, per a determinar l'horari de les sessions, la conciliació de vida laboral i vida personal 80

mitjans de comunicació social

La Mesa del Parlament ha d'adoptar mesures per a facilitar-los informació 110.1

La Mesa del Parlament els concedeix credencials perquè puguin accedir als locals i assistir a les sessions si els és autoritzat 110.2

Vegeu també *autoritzacions; publicitat*

mocions

— de censura

Són un instrument per a exigir la responsabilitat política del president de la Generalitat i del Govern 151

Debat 152

No s'admeten propostes de resolució subsegüents als debats sobre l'acció política i de govern si signifiquen moció de censura al Govern 155.1

No ho poden ésser les mocions subsegüents a una interpellació 161.1

— subsegüents a una interpellació

Tramitació 161

No poden ésser de censura al Govern 161.1

El Parlament en controla el compliment 162

N

no-compareixença d'autoritats i de funcionaris

El president del Parlament l'ha de comunicar a l'autoritat o al funcionari superior corresponent 57.4

O

objeccions

Si no n'hi ha, les propostes del president del Parlament es consideren aprovades per assentiment 97

Els diputats i els grups parlamentaris en poden formular als decrets legislatius 159

obsequis

Els diputats s'han d'abstenir d'acceptar-ne, llevat dels de mera cortesia o dels atorgats quan representin el Parlament, al qual els han de lliurar **14.4**

observacions

Els diputats i els grups parlamentaris en poden formular als decrets legislatius **159**

Els grups parlamentaris en poden fer al president de la Generalitat en les compareixences **172.3**

Els grups parlamentaris en poden formular de no vinculants sobre la idoneïtat dels candidats a càrrecs públics **179.8**

Els grups parlamentaris en poden fer als compareixents que presenten informes **200.2**

Els grups parlamentaris en poden formular amb relació a propostes legislatives de la Unió Europea **204.2**

Oficina Antifrau de Catalunya

El director presenta la memòria anual davant la comissió corresponent **227.2**
Vegeu també *corrupció*

Oficina Pressupostària del Parlament

Es constitueix per a efectuar un seguiment i un control adequats de l'execució del pressupost de la Generalitat **251.1**

Els departaments, les entitats autònomes i les empreses públiques o vinculades de la Generalitat li han de facilitar la documentació que els requereixi **251.2**

La Mesa del Parlament en designa el director **251.3**

ordre

— a la seu del Parlament

El president del Parlament ha de vetllar perquè es mantingui **244**

Qui promogui desordres greus ha d'ésser expulsat de les dependències del Parlament **245**

— del dia

Inclou les propostes de resolució referents a l'incompliment del deure d'accés a la informació del Govern **9.4**

El de les comissions és fixat per la mesa respectiva, escoltats els portaveus dels grups en la comissió **54.2**

Pot ésser alterat **54.4; 83.3**

El de la Diputació Permanent és fixat pel president del Parlament i pels representants dels grups parlamentaris en la Diputació Permanent **76.3**

- S'elabora tenint en compte la conciliació de vida laboral i vida personal **80**
- El del Ple és fixat pel president del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus **83.2**
- El Govern pot demanar que hi siguin inclosos assumptes amb caràcter prioritari **83.4**
- Inclou el debat i la votació de la validació o derogació d'un decret llei **158.1**
- Inclou la substanciació de les interpellacions **160**
- Inclou el debat i la votació de les mocions admeses a tràmit **161.3**
- Inclou l'incompliment d'una moció o el no-retiment de comptes pel Govern **162.6**
- Inclou la substanciació de les preguntes que han de tenir una resposta oral **164; 165.3**
- Inclou el debat i la votació dels programes, dels plans o dels comunicats del Govern **170.2**
- Inclou el tema objecte de les sessions informatives **173.1**
- Inclou el tema objecte de les compareixences del síndic de greuges en sessions informatives **182.1**
- Inclou el debat de l'informe anual del Mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau **226.2**

— **en les sessions**

- Entre els diputats **17; 233; 235**
- Entre el públic que assisteix a les sessions **234; 235**
- És responsabilitat del president de mantenir-lo **236**
- Si hi ha desordre o tumult, el president pot ordenar el desallotjament del públic **236.2**
- Vegeu també *crides a l'ordre*

organització

— **del Parlament**

- Vegeu *comissions; Diputació Permanent; diputats no adscrits; grups parlamentaris; Junta de Portaveus; Mesa del Parlament; Ple del Parlament; president d'una comissió; president del Parlament; serveis del Parlament*

— **dels grups parlamentaris**

- Vegeu *grups parlamentaris*

òrgans de l'Estat

- Vegeu *conflictes de competència; iniciatives legislatives; recursos d'inconstitucionalitat*

P

paperetes de votació

Vegeu *votació per mitjà de paperetes*

paraula

Vegeu *intervencions*

paritat

Se'n regulen els casos en la presa de decisions de la Mesa del Parlament i de les meses de comissions [42.2](#)

Se'n regulen els casos en l'elecció dels membres de la Mesa del Parlament [44.1](#); [44.4](#)

Se'n regulen els casos en les votacions [102](#)

Parlament de Catalunya

Constitució [1.1](#); [3](#)

Posa a disposició dels grups parlamentaris els locals i els mitjans materials suficients [33.1](#)

Té la seu al Palau del Parlament, a Barcelona, per bé que tant el Ple com les comissions poden tenir sessions en altres indrets de Catalunya [73.1](#)

Es relaciona amb les entitats de caràcter social, econòmic, sindical, humanitari, cultural i educatiu [202](#)

S'ha de dotar de serveis permanents d'assessorament jurídic, lingüístic, econòmic i sociopolític [246.1](#)

Vegeu també *acords*; *Administració parlamentària*; *convenis*; *declaracions institucionals*; *Parlament obert*; *Ple del Parlament*; *Portal de la Transparència*; *pressupost del Parlament*; *serveis del Parlament*; *sessions*

Parlament Europeu

Vegeu *petició davant el Parlament Europeu*

Parlament obert

Impuls, principis i instruments [228](#); [229](#); [230](#); [231](#)

Els ciutadans poden presentar peticions, propostes de millora de les lleis i suggeriments sobre el funcionament del Parlament [228.2](#); [230.1](#)

Instruments participatius [230](#); [231](#); [232](#)

Els ciutadans, les entitats i les organitzacions socials poden opinar i presentar informes i documents [230.4](#)

Vegeu també *audiències*; *compareixences*; *Portal de la Transparència*

partits polítics

Per cada un només es pot constituir un grup o subgrup parlamentari 26.2; 30.1

La Sindicatura de Comptes en fiscalitza la comptabilitat electoral 187.1

Els responsables de llurs finances poden demanar de comparèixer davant la Sindicatura de Comptes 191

paternitat

La baixa per aquest motiu permet delegar el vot en un altre diputat 95.1; 95.3

pèrdua de la condició de diputat

Se'n regulen les causes 24

Vegeu també *diputats*

períodes**— de sessions**

N'hi ha dos l'any 78.1

La Mesa del Parlament i la Junta de Portaveus en fixen el calendari 83.1; 160.5

— entre sessions

Hi té competències la Diputació Permanent 75.1

El Ple del Parlament es pot reunir en sessió extraordinària 75.1; 78.2; 78.3; 78.4

S'interromp o es modifica el còmput de certs terminis 104.2; 104.3

personal**— del Govern**

Pot assistir el president de la Generalitat en les compareixences davant la Diputació Permanent 172.4

Pot assistir els membres del Govern en les compareixences davant les comissions 173.3

— del Parlament

La Mesa del Parlament n'aprova la plantilla i les normes d'accés 37.3.i

La informació sobre la plantilla i el règim retributiu és pública 211.2.b

Es regeix pels Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament 247.2

Ha de complir les seves funcions amb subjecció als principis de professionalitat i d'imparcialitat 248.2

El secretari general n'és el cap superior 249.1

Vegeu també *Administració parlamentària; Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament; serveis del Parlament*

— **dels grups parlamentaris**

Pel que fa a l'accés a la informació de l'Administració de la Generalitat, no-més pot actuar acreditat i acompanyant el diputat corresponent **10.2**

personalitats

Poden intervenir en el Ple si se les convida **201.2**

petició

Vegeu *Comissió de Peticions; Portal de la Transparència*

— **d'observança del Reglament**

Un diputat pot demanar-ho al president en qualsevol moment del debat **90**

— **davant el Parlament Europeu**

El Parlament pot exercir aquest dret **203**

— **de paraula** **85.1**

Vegeu *intervencions*

— **de reconsideració**

Els grups parlamentaris poden demanar a la Mesa del Parlament que reconsideri una decisió o un acord si en discrepen **38; 113.4**

plans del Govern

El Ple del Parlament s'hi pronuncia a petició del Govern **170**

Ple del Parlament

Sessió constitutiva **1; 2; 3**

Acorda la suspensió dels drets i deures dels diputats **25**

Elegeix els membres de la Mesa del Parlament **43; 44; 45; 46**

Crea comissions **47; 60; 63; 67.1**

Debat les conclusions de les comissions d'investigació **67.6; 67.7**

Definició **72.1**

Convocatòria **72.2; 78.2; 80**

Funcionament **73**

La Diputació Permanent li ret compte de les decisions adoptades i dels afers tractats **75.5**

Ordre del dia **78.3; 78.4; 80; 83**

Tothom pot assistir-hi com a públic segons la disponibilitat d'accés **78.5**

Publicitat de les sessions **81**

Tancament dels debats **89**

Intervenció en el procediment legislatiu **116; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127**

Aprova les lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut **130**

Aprova el projecte de llei de pressupostos **131; 132; 133; 134**

- Aprova les propostes de reforma de l'Estatut 135
- Pot delegar en una comissió la competència legislativa plena 136; 137
- Pot acordar la tramitació d'una iniciativa legislativa en lectura única 138.1; 138.2
- Debat les iniciatives legislatives populars 141.2
- Pot debatre i aprovar en lectura única els textos consolidats 148.3
- Debat i vota la investidura del president de la Generalitat 149; 150
- Debat i vota la moció de censura 152
- Debat i vota la qüestió de confiança 153
- Debat sobre l'acció política i de govern 154; 155; 156
- Controla i valida els decrets llei 158
- Controla la legislació delegada 159
- S'hi substancien les interpellacions 160
- S'hi tramiten les mocions 161
- Pot tenir un debat sobre l'incompliment d'una moció 162.6
- S'hi substancien preguntes amb resposta oral 164; 165
- S'hi tramiten propostes de resolució 167.2
- S'hi llegeixen les declaracions institucionals 169.2
- S'hi elegeixen els senadors que representen la Generalitat al Senat 174
- Pot acordar de presentar proposicions de llei al Congrés dels Diputats o de sol·licitar al Govern de l'Estat que adopti un projecte de llei 176
- Interposa recursos d'inconstitucionalitat i en desisteix 177
- Es persona en els conflictes de competència o encomana al Govern que ho faci 178
- Revoca els càrrecs públics elegits 180
- S'hi debat l'informe anual del Síndic de Greuges 181.3
- S'hi debat el dictamen de la Comissió de la Sindicatura de Comptes relatiu a l'informe de la Sindicatura sobre el Compte general de la Generalitat 185.5
- Hi poden intervenir personalitats rellevants per llur significació institucional, política, social, científica o cultural 201.2
- Designa tres diputats perquè compareguin davant la comissió del Parlament Europeu competent en la matèria sobre la qual ha exercit el dret de petició 203.4
- Pot aprovar dictàmens relatius a l'aplicació per la Unió Europea dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat 204.4
- Debat i vota convenis de gestió o acords de cooperació amb altres comunitats autònomes 205
- Adopta mesures de suspensió o cancel·lació d'inscripció en el Registre de grups d'interès en cas d'incompliment del Codi de conducta 225.1

Acorda l'exclusió temporal de diputats 241.2

Vegeu també *debats; votació*

ponències

Se'n publiquen els informes en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 108.3; 120.3

Les comissions legislatives en nomenen per a elaborar un informe sobre un projecte o una proposició de llei 120.1; 129.1; 137.2; DF 1

Les ponències fan recomanacions sobre esmenes a la comissió corresponent 120.2; 144.3

Són assessorades pels serveis jurídics i pels serveis lingüístics 120.2

Designen un relator que fa les funcions de coordinació i de portaveu 120.4

Hi poden participar experts, tècnics o representants d'entitats socials 120.5

Se'n nomena una per a cada procediment de consolidació legislativa 147.3; 147.4; 147.5

La Comissió de la Sindicatura de Comptes n'ha de nomenar per a estudiar l'informe i el Compte general de la Generalitat 185.2

Vegeu també *audiències; procediment legislatiu comú; procediment legislatiu especial*

Portal de la Transparència

Publica els informes de la Comissió de l'Estatut dels Diputats sobre conflictes d'interessos i l'aplicació del Codi de conducta dels diputats 15.3

Publica els dictàmens de compatibilitat i d'incompatibilitat dels diputats 18.5

Publica la informació relativa a les activitats, els càrrecs i els béns declarats dels diputats 19.6

Configuració 209; 210; 216

La informació que facilita pot ésser reutilitzada amb objectius lícits, sense alterar-ne el sentit i citant-ne la font 210.2

Publica les dades del Registre de grups d'interès 222.1

Facilita un formulari de denúncia d'incompliments del Codi de conducta dels grups d'interès 225.1

Facilita els processos de participació ciutadana en les tramitacions parlamentàries i publica les memòries d'avaluació corresponents 231.3; 232.3

Dona informació actualitzada de les iniciatives parlamentàries i de l'assistència i el vot dels diputats als òrgans parlamentaris dels quals són membres DT 3

Vegeu també *accés a la informació parlamentària*

portaveus dels grups parlamentaris

Han de donar la conformitat a la petició d'un diputat de suspensió de drets i deures parlamentaris 25.2

Signen l'adscripció dels diputats al grup parlamentari corresponent 27.1

Cada grup nomena el seu 28.1

Donen el consentiment perquè es reincorporin en el grup els diputats que l'hagin abandonat 34.1

Formen la Junta de Portaveus 35.1

Comuniquen al president del Parlament les substitucions dels membres de les comissions 48.4

Són escoltats per a fixar l'ordre del dia de les comissions i per a convocar-les 54.2; 54.3

Són escoltats per a crear subcomissions 62.2

Signen les proposicions de llei 111.b

Signen les iniciatives de consolidació legislativa 146.2

Vegeu també *Junta de Portaveus*

preàmbul

La comissió pot acordar que l'exposició de motius d'un projecte o una proposició de llei passi a ésser el preàmbul de la llei 118.4

preguntes

Requisits de formulació 163

Tramitació 164

Substanciació 165

Vegeu també *audiències; compareixences; sessions informatives*

— amb resposta oral en comissió 165.3

— amb resposta oral en el Ple 9.4; 164; 165.1; 165.2

— amb resposta oral en la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals 196

— amb resposta per escrit 166

— en el debat de l'informe del Síndic de Greuges 181.2

— en la presentació dels informes de fiscalització del sector públic de la Generalitat 186.8

— en les compareixences de càrrecs públics 179.4; 179.5

prerrogatives parlamentàries

Vegeu *immunitat; inviolabilitat*

presentació de documents

Vegeu *documentació; escrits; esmenes; informes; Portal de la Transparència*

president

— d'edat

Declara oberta i presideix la sessió constitutiva del Parlament 2.2

— d'una comissió

Pot ésser requerit en les reunions de la Junta de Portaveus 35.1

Nomenament 49.1; 49.2

En cas d'absència només pot ésser substituït durant la sessió pel vice-president 50.2

Convoca i desconvoca les sessions de les comissions 54.1; 54.3

Pot proposar d'alterar l'ordre del dia de les sessions 54.4

Dona el vistiplau a les actes 82.2

Ordena els debats en la comissió 85; 86; 87; 88; 89; 196.6

Ordena les votacions en la comissió 93; 98; 168.3

Pot proposar l'agrupació per blocs en el debat i la votació dels informes de ponència 120.6

Dirigeix els treballs de la comissió 120.8; 157.2

Procediment pressupostari 133.g

A petició de diputats o de grups, pregunta si el Govern ha donat compliment a una moció 162.5

Pre la iniciativa per imposar sancions per absentisme a un diputat 237.2

— de la Generalitat

No té el deure de pertànyer a una comissió parlamentària 4.1

No pot ésser membre de la Diputació Permanent 74.4

La Diputació Permanent en coneix la delegació temporal de les funcions quan el mandat parlamentari ha expirat o la legislatura s'ha dissolt 75.2.b

Pot demanar de fer una sessió extraordinària 78.2

Investidura 149; 150

Responsabilitat política i moció de censura 151; 152

Qüestió de confiança 153

Intervenció en els debats generals 154

Decideix de fer debats generals específics 156.1

Respon oralment les preguntes dels diputats 163; 164

Compareix davant el Ple, la Diputació Permanent o una comissió 172

En les compareixences davant la Diputació Permanent pot anar acompanyat de càrrecs i funcionaris del Govern 172.4

— del Parlament

Convoca i presideix la Junta de Portaveus 35.1; 35.2

Funcions 39

- Ordena els debats 39; 85; 86; 87; 88; 89; 149.1; 154.2; 158.4; 177.4
- Només pot delegar la representació de la cambra en un dels vicepresidents 40.2
- Convoca i presideix les reunions de la Mesa del Parlament 42.1
- Té vot de qualitat en la presa de decisions de la Mesa del Parlament 42.2
- Elecció 43; 44
- Intervé en cas de no-compareixença de funcionaris o autoritats o si l'Administració no aporta la documentació demanada 57.3; 57.4
- Presideix la Comissió del Reglament 61.2
- Signa els requeriments de compareixença davant les comissions d'investigació 68.1.b
- Presideix la Comissió de Matèries Secretes i Reservades 70
- Convoca el Ple 72; 78.2; 152.2; 153.2; 156.2; 156.3; 174.3
- Autoritza l'accés al Saló de Sessions 73.4
- Presideix la Diputació Permanent 74.3
- Convoca la Diputació Permanent i n'acorda l'ordre del dia 76
- Declara la condició de cap de l'oposició per mitjà d'una resolució 77.2
- Intervé en la fixació de l'ordre del dia del Ple 80; 83.2; 160.6; 164.6
- Dona el vistiplau a les actes 82.2
- Crida a tornar a la qüestió 85.4; 88.1
- Crida a l'ordre 85.4; 233; 238
- Pot intervenir en els debats 85.7
- Vetlla per l'observança del Reglament 90
- Facultats que té en les votacions 91.2; 93; 94; 96.a; 97; 98.1; 98.2; 101.1.a; 124.2; 168.3
- Ha de votar des del lloc que té assignat a la Mesa 98.3
- Ordena de publicar les tramitacions i els documents en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 108.3; 108.4; 116.7; 122.1; 159.2; 159.7; 169.2; 174.3; 205.2
- Trameta al Govern les esmenes que una comissió consideri que comporten augment o disminució del pressupost en curs 119.2
- Remet els projectes de reforma de l'Estatut a les Corts Generals 135.4
- Proposa el candidat a la presidència de la Generalitat 149.1
- Pot acordar, amb la Junta de Portaveus, de fer declaracions institucionals 169.2
- Fixa el termini per a presentar els candidats a senadors 174.3
- Pot convidar personalitats rellevants per llur significació institucional, política, social, científica o cultural a comparèixer i intervenir en el Ple 201.2

Tramet la resposta a les consultes formulades en virtut del principi de subsidiarietat de la Unió Europea 204.5

Té poders disciplinaris 235; 236; 237; 238; 239; 241.2; 244; 245

Autoritza els diputats a no assistir als treballs parlamentaris 240

Vetlla pel manteniment de l'ordre en les dependències del Parlament 244; 245

El secretari general està sota la seva direcció i sota la de la Mesa del Parlament 249.1

Proposa a la Mesa del Parlament el nomenament del secretari general 249.2

Proposa a la Mesa del Parlament el nomenament del director de l'Oficina Pressupostària 251.3

pressupost

— de la Generalitat

La Diputació Permanent en pot autoritzar suplements de crèdit o crèdits extraordinaris 75.2.e

Procediment d'aprovació 131; 132; 133; 134

Les esmenes al projecte de llei rebutjades en comissió es poden mantenir per a ésser defensades en el Ple 134.3

Control 184.3; 251

Vegeu també *esmenes al projecte de llei de pressupostos*

— de la Sindicatura de Comptes

La Sindicatura ha d'incloure la liquidació del seu pressupost com a annex de la memòria anual que tramet al Parlament 189.1

— del Parlament

Execució 37.3.c

Elaboració 37.3.g

Control 37.3.h; 37.5

Conté assignacions per a atendre les necessitats derivades de les tecnologies de la informació i la comunicació 250.3

principis

— de subsidiarietat i proporcionalitat

Vegeu *Unió Europea*

— de transparència

Vegeu *informació; Portal de la Transparència*

— ètics

Vegeu *Codi de conducta dels diputats; deures dels diputats*

prioritat en la tramitació

El Govern la pot demanar per a una tramitació concreta 83.4

La tramitació del pressupost de la Generalitat en té sobre els altres treballs parlamentaris 131.2

L'informe de fiscalització de la comptabilitat dels processos electorals és prioritària per a la Comissió de la Sindicatura de Comptes 187.2

procediment

— d'urgència

En les compareixences davant les comissions d'investigació 68.1.c

En les tramitacions 107

Després de la validació d'un decret llei 158.4

Per als decrets llei dictats pel Govern en els períodes entre legislatures 158.5

— legislatiu comú

La Junta de Portaveus és escoltada per la Mesa del Parlament per a decidir la comissió competent que ha de tramitar els projectes i les proposicions de llei 36.b

Presentació dels projectes i les proposicions de llei 112

Proposicions de llei de demarcacions supramunicipals i d'iniciativa popular 112.3

Admissió a tràmit dels projectes i les proposicions de llei 113

Publicació dels projectes i les proposicions de llei 114

Presentació d'esmenes a la totalitat 115

Debat de totalitat 116

Sol·licituds de compareixença d'organitzacions i grups socials interessats en la negociació 117

Esmenes a l'articulat 118

Requisits de les esmenes amb incidència pressupostària 119

Informe de la ponència i dictamen de la comissió 120

Vots particulars i reserva d'esmenes 121

Tramitació de les esmenes subsegüents als dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries 122

Retirada dels projectes i les proposicions de llei 122.2; 127

Tramitació final en el Ple 123

Votació del dictamen de la comissió 124

Harmonització del text aprovat 125

Adaptació del text proposat a canvis normatius i jurisprudencials 126

Integració en una única tramitació d'iniciatives legislatives de contingut similar 128

Audiències a entitats i associacions en el termini de presentació d'esmenes 202.2

Vegeu també *consolidació legislativa*

— legislatiu especial

- Lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut 129; 130; DF 1
- Llei de pressupostos 131; 132; 133; 134
- Reforma de l'Estatut 135
- Delegació en comissió de la competència legislativa 136; 137
- Tramitació en lectura única 138; 148; 176.2
- Iniciatives legislatives populars 139; 140; 141; 142
- Control dels decrets llei 158
- Control de la legislació delegada 159
- Iniciativa legislativa davant el Congrés dels Diputats 176; 207

processament

Vegeu actes de processament

programa

— anual d'activitats de la Sindicatura de Comptes

Se'n regula la presentació 183

— de govern

El candidat a president de la Generalitat el presenta 149; 152.3

programes del Govern

El Ple del Parlament s'hi pronuncia a petició del Govern 170

projectes

— de desenvolupament bàsic de l'Estatut

Vegeu lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut

— de llei

Es publiquen en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 108.3; 108.4

Els presenta el Govern 111.a

Vegeu també consolidació legislativa; procediment legislatiu comú; procediment legislatiu especial

— de llei de pressupostos

Vegeu pressupost de la Generalitat

proporcionalitat

Vegeu subgrups parlamentaris; Unió Europea; vot ponderat

proposicions de llei

Es publiquen en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 108.3; 108.4

En poden presentar els grups parlamentaris i els diputats 111.b

En poden presentar els òrgans polítics representatius de les demarcacions supramunicipals **111.c**

En poden presentar els ciutadans en la forma establerta per la Llei de la iniciativa legislativa popular **111.d**

Vegeu també *consolidació legislativa; iniciatives legislatives populars; procediment legislatiu comú; procediment legislatiu especial*

propostes

Vegeu també *Parlament obert*

— de creació de comissions específiques

Es regulen **63**

— de resolució

Es publiquen en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* **108.3**

Presentació, tràmit i votació de les subsegüents a un debat general sobre l'acció política i de govern **155; 156.5**

Per a impulsar l'acció política i de govern **167; 168**

Subsegüents al debat d'un programa, un pla o un comunicat del Govern **170.5; 170.6**

Perquè el Parlament interposi un recurs d'inconstitucionalitat **177**

Perquè el Govern comparegui en un conflicte de competència **178.2; 178.3**

Sobre l'aprovació del Compte general de la Generalitat **185.4; 185.5**

Sobre l'informe de fiscalització del sector públic de la Generalitat **186.5; 186.6**

Relatives a les recomanacions a la Generalitat contingudes en els informes de la Sindicatura de Comptes sobre els comptes dels ens locals **188.5**

Per a encomanar informes a la Sindicatura de Comptes **190**

Per a encomanar informes o dictàmens al Consell de l'Audiovisual de Catalunya **194**

Sobre l'informe anual del Mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau **226.2**

— del Govern

Se'n regula la tramitació **171**

— del president del Parlament

Es consideren aprovades per assentiment si no suscitaven objeccions **97**

pròrroga dels terminis

Vegeu *terminis*

protecció social dels diputats

Regulació **12.5; 13; DT 1; DT 2**

El Parlament pot establir convenis amb les entitats gestores de la Seguretat Social **13.1**

S'estén a les quotes de les classes passives si els diputats són funcionaris públics **13.2**

protocol

Vegeu *tractament institucional i protocol·lari*

provisió de vacants

Vegeu *vacants*

públic

Assistència a les sessions parlamentàries **78.5; 78.6**

Pot ésser cridat a l'ordre **85.4**

Capteniment del que assisteix a les sessions **234; 235**

Pot ésser expulsat de la cambra **236; 245**

publicacions oficials

Ho són el *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* (DSPC) i el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC) **108**

publicitat

Vegeu *accés a la informació; mitjans de comunicació social; Portal de la Transparència; publicacions oficials*

— de les sessions de la Diputació Permanent **76.7**

— de les sessions de les comissions **51.1**

— de les sessions del Ple **81**

— de les sessions dels intergrups parlamentaris **71.7**

— de les tramitacions i treballs parlamentaris **108; 109**

— del Registre de grups d'interès **222**

— del tràmit d'audiència en el procediment legislatiu comú **117.2**

Q

qüestió de confiança

Permet exigir responsabilitat política **151**

Se'n regula la tramitació **153**

Vegeu també *programa de govern*

quòrum

Es regula el d'adopció d'acords **91**

Es regula el d'aprovació **92**

R

recomanacions

- La Comissió de Peticions en formula 69.5
- El Síndic de Greuges en formula 181.2; 181.3
- La Sindicatura de Comptes en formula 185.3; 185.4; 188.5
- Vegeu també *Comissió de Peticions; ponències*

reconsideració

- Vegeu *petició de reconsideració*

rectificació

- Vegeu *actes de les sessions; intervencions; rèplica*

recursos

- **contenciosos electorals** 2.2; 44.5
- **d'inconstitucionalitat**
 - Cal que els proposants indiquin l'article o articles que en són objecte 177.2
 - Per a interposar-ne un cal el dictamen previ del Consell de Garanties Estatutàries 177.2
 - Termini i requisits per a presentar-hi propostes alternatives 177.3
 - Debat i votació de les propostes 177.4; 177.5
 - El Parlament pot desistir d'un recurs ja interposat si el Tribunal Constitucional encara no ha fixat data per a dictar sentència 177.6
 - Tramitació de les propostes de desistiment 177.7

reducció de terminis

- Vegeu *terminis*

reforma

- **de l'Estatut**
 - Se'n regula el procediment 135
- **del Reglament**
 - Se'n regula el procediment 61.1; DF 1

règim interior

- Vegeu *Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament*

Registre

- **d'interessos dels diputats**
 - Recull la informació facilitada pels diputats relativa a llurs activitats i béns 19.6

— de grups d'interès

Funcionament del Registre 220

Contingut del Registre i establiment d'un codi de conducta 221

Caràcter públic 222

Efectes de la inscripció 223

Obligacions derivades de la inscripció 224

Mesures en cas d'incompliment dels deures imposats pel Reglament del Parlament i pel Codi de conducta 225

— General del Parlament

Els diputats electes hi han de presentar llurs credencials 23.1.a

Els documents s'hi han de presentar els dies i les hores que fixi la Mesa del Parlament 106.1

S'hi presenten les iniciatives parlamentàries 152.8; 160.4; 164.2; 179.1

registres de dades

Els representants dels grups parlamentaris poden tenir accés als que contenen informació secreta o reservada 11

Reglament del Parlament

Correspon a la Mesa del Parlament d'interpretar-lo i aplicar-lo 37.3.a

Els grups poden sol·licitar la reconsideració de la decisió de la Mesa del Parlament en la interpretació 38.1

Correspon al president del Parlament de complir-lo i fer-lo complir 39.1

Correspon a la Comissió del Reglament d'elaborar-lo i reformar-lo 61.1; DF 1

Durant els debats els diputats en poden demanar l'observança 90

Se'n deroguen el text refós del 1987, la modificació del 1991 i l'apèndix dels criteris interpretatius i les normes supletòries aprovats fins al desembre del 2005, que tenen la condició de precedents DD

Vegeu també *Comissió del Reglament*

relators

— de les ponències

Signen l'informe de la ponència 120.3

Designació i funcions 120.4

Presenten davant la comissió l'informe de la ponència 120.6

Poden presentar davant el Ple els treballs de la ponència i de la comissió 123.1

— dels grups de treball

Se'n regula el nomenament 55.4

renúncia**— a l'ús de la paraula**

En cas d'absència 85.2

— a la condició de diputat

En cas d'incompatibilitat 18.4

Presentada a la Mesa del Parlament 24.a

rèplica

Se'n regula el dret 85.6; 86.3; 149.2; 152.5; 154.4; 154.5; 160.7; 165.2;
170.4; 172.3; 185.3; 186.4

No n'hi ha en les presentacions dels dictàmens 123.1

Vegeu també *intervencions*

representació del Parlament

L'exerceix la Mesa del Parlament en els actes a què assisteix 37.2

La té el president, que només la pot delegar en un vicepresident 39.1;
40.2

representants**— dels grups i subgrups parlamentaris**

Accedeixen a les informacions secretes i reservades i als registres de dades 11.1

Són nomenats pels grups i subgrups parlamentaris 28; 30.2

En la Junta de Portaveus 35.1

En la Mesa Ampliada 37.4

En les comissions i les ponències 48.1; 48.2; 55.1; 57.3.a; 61.2; 120.1;
174.3; 185.2

En la Diputació Permanent 74

En la delegació del Parlament que forma part de la comissió mixta paritària de membres del Congrés dels Diputats o del Senat i del Parlament que ha de formular una proposta conjunta d'Estatut 135.6

— dels intergrups parlamentaris

El coordinador d'un intergrup parlamentari n'exerceix la representació 71.3

requisits**— per a accedir a la condició de diputat 23****— per a constituir grups i subgrups parlamentaris 26; 29; 30****— per a exercir la consolidació legislativa 145; 146****— per a exercir la delegació de la competència legislativa plena 136****— per a exercir la iniciativa legislativa 112; 113**

- per a exercir la iniciativa legislativa popular 139
- per a exercir la tramitació en lectura única 138; 176.2
- per a formular preguntes 163
- per a presentar documents en suport informàtic 106.3
- per a presentar esmenes
Vegeu *esmenes*

reserva

Vegeu *matèries secretes i reservades*

reserva d'esmenes

Regulació 121; 122.3; 122.4; 123.3; 134.3; 134.4

resolucions

El Ple n'aprova 155; 168

Les comissions n'aproven 155; 168

Vegeu també *compliment de resolucions; Mesa del Parlament; propostes de resolució; terminis*

responsabilitat

És un dels principis en l'exercici del càrrec de diputat 14.1

Es pot exigir a funcionaris i autoritats si no han comparegut davant una comissió 57.4

— **penal**

Es pot exigir a les persones que desatenen el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació 68.1.d; 68.3

— **política**

El president de la Generalitat i el Govern en tenen davant el Parlament 151

resposta

— **a consultes legislatives de les institucions europees**

Se'n regula la tramitació 204

— **a preguntes**

Davant el Ple 9.4; 164; 165

En comissions 59.2; 59.3; 163.5; 165.3; 181.2; 196.1; 196.2

Per escrit 166

retirada

— **d'esmenes** 120.7; 123.5

— **d'iniciatives legislatives** 86.5; 127; 207.2; 207.3

— **de la paraula** 85; 87.1; 238.1.b

- de propostes de resolució 155.1
- de reformes estatutàries 135.8
- Vegeu també *integració d'iniciatives legislatives*

retorn

- d'una iniciativa legislativa al Govern o als seus autors
 - Proposat per mitjà d'esmenes a la totalitat 115.2
 - Si s'aprova, la iniciativa resta rebutjada i les esmenes amb text alternatiu decauen 116.6
- de dictàmens sobre projectes i proposicions de llei a les comissions
 - A conseqüència de dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries 122.3
 - Per a harmonitzar el text aprovat 125
 - Per a adaptar el text a canvis normatius o jurisprudencials 126
- del projecte de llei de pressupostos al Govern 132.1; 132.2; 133.g; 133.h

reunions

- Es regula el funcionament de les de la Junta de Portaveus 30.2; 35
- Concepte 79.1
- Vegeu també *sessions*

revocació de càrrecs elegits o designats

- Regulació 180

S

Saló de Sessions

- Assignació d'escons 36.d
- Els diputats hi ocupen l'escó que els ha estat assignat 73.2
- Hi ha un banc destinat als membres del Govern 73.3
- Hi tenen accés diputats, membres del Govern, funcionaris i persones autoritzades 73.4
- Entrada i sortida dels diputats en les votacions 93; 102.1
- El membre del Parlament que hi provoqui un aldarull pot ésser exclòs temporalment de l'exercici de la funció parlamentària 241.1.c

sancions

- Per incompliment del deure d'accés a la informació 9
- Per absentisme o indisciplina 235; 237; 238; 239; 240
- Poden comportar l'exclusió temporal del diputat 241; 242; 243
- Vegeu també *pèrdua de la condició de diputat; suspensió dels drets econòmics dels diputats*

secret

La presidència garanteix el compliment d'aquest deure amb relació a la informació en matèries secretes o reservades **11.5**

Els diputats l'han de guardar sobre actuacions i resolucions que tenen aquest caràcter **17**

Les meses de les comissions d'investigació vetllen per la salvaguarda del secret professional **68.2**

Sessions secretes **51.2; 68.2; 76.7; 81.2**

Votació secreta **96.d; 99; 101**

Vegeu també *matèries secretes i reservades*

Secretaria General del Parlament

El secretari general és qui llegeix el decret de convocatòria en la sessió constitutiva **1.2**

Acredita el personal que assisteix els diputats per a l'accés directe a la informació pública **10**

Custodia el Registre d'interessos dels diputats del Parlament **19.6**

El secretari general assisteix a les sessions de la Junta de Portaveus **35.1**

Assessora la Mesa del Parlament **42**

Té la custòdia de les actes **82.2**

El secretari general és el cap superior del personal i dels serveis del Parlament **249.1**

Compleix les funcions de suport i d'assessorament dels òrgans rectors del Parlament, amb l'assistència dels lletrats **249.1**

El càrrec és nomenat per la Mesa del Parlament d'entre els lletrats del Parlament **249.2**

secretaris

— de la Diputació Permanent

Elecció **74.3**

— de la Mesa d'Edat

Elecció i funcions **2; 43.4**

— de les comissions

Elecció **49.1; 49.2; 64.1**

Substitució **50**

Signen les actes **82.2**

Poden intervenir en els debats **85.7**

Intervenien en el procediment per a les votacions **98.2; 100**

Signen els dictàmens de les comissions abans d'eleva-los al Ple **121.3**

— del Parlament

Assisteixen a les sessions de la Junta de Portaveus 35.1

Són membres de la Mesa del Parlament 37.1

Són membres de la Mesa Ampliada 37.4

Funcions 41

Elecció 43; 44.3; 44.4; 44.5

Són membres de la Mesa de la Comissió del Reglament 61.2

Signen les actes del Ple 82.2

Poden intervenir en els debats 85.7

Intervenien en el procediment per a les votacions 98.2; 100

Han de votar des del lloc que tenen assignat a la Mesa 98.3

En les votacions públiques per crida voten al final 100

Llegeixen la resolució en què es proposa un candidat per a la investidura com a president de la Generalitat 149.1

sector audiovisual

Vegeu *Consell de l'Audiovisual de Catalunya; Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals*

Seguretat Social

Vegeu *protecció social dels diputats*

senadors

El Ple designa els que representen la Generalitat al Senat 174

Els candidats a ser-ho compareixen amb caràcter previ a l'elecció 175.1

Han de comparèixer davant les comissions, per acord d'aquestes o a petició pròpia 175.2; 175.3

Han d'ésser informats dels acords i els debats relacionats amb el Senat 175.4

sentències

Vegeu *pèrdua de la condició de diputat; recursos d'inconstitucionalitat*

serveis

— del Parlament

Han de facilitar documentació i informació als diputats 5

Presten assistència a les comissions sota la coordinació d'un lletrat 49.4

Assessoren els òrgans de la cambra en les tramitacions i en la tasca parlamentària 120.2; 246.1

Es regeixen pels Estatuts del règim i el govern interiors 247.2

El secretari general n'és el cap superior 249

— jurídics 49.4; 120.2; 142.1; 147; 246.1

Vegeu també *assessorament; lletrats*

— **lingüístics** 49.4; 120.2; 147; 246.1

Vegeu també *assessorament; assessors lingüístics*

sessions

Es regula la sessió constitutiva del Parlament 1; 2; 3; 43; 44; 45

Es regula el dret i el deure dels diputats d'assistir-hi 4; 25; 95; 237; 240; DT 3

Les de la Comissió de Matèries Secretes i Reservades tenen caràcter secret 11.4; 70.1

Es regula qui pot assistir a les de les comissions 48.5; 51; 63.3.d; 78.6; 117.2; 133; 134.1; 141

El Ple i les comissions no es poden reunir simultàniament 53.2

Es regula qui pot assistir a les dels grups de treball 56

Periodicitat de les de les comissions legislatives 60.4

Es regula qui pot assistir a les dels intergrups parlamentaris 71.4; 71.7

El Ple i les comissions poden tenir-ne fora del Palau del Parlament, en altres indrets de Catalunya 73.1

Es regula qui pot assistir a les de la Diputació Permanent 74.2; 76.6; 76.7

Dies i horaris de reunió 78.1; 79.2; 79.3; 80; 83.1; 104

Concepte 78.2; 79.1

Es regula qui pot assistir a les del Ple 78.5; 81

Ordre del dia 80; 83; 158.1

Se n'ha d'aixecar acta 82

Les intervencions en les de caràcter públic es reproduïxen en el *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* 108.2

Es regulen les condicions per a accedir-hi els mitjans de comunicació 110

Les del tràmit d'audiència en el procediment legislatiu comú són públiques 117.2

Es regula qui pot assistir a les de les ponències 120.5; 141.1.b; 141.1.d

Es regula la sessió d'investidura 149; 150

Es regula qui pot assistir a les de compareixença de candidats a càrrecs públics 179.6

Regles d'ordre i capteniment de diputats i públic 233; 234; 235; 236

Els diputats han de sol·licitar al president del Parlament l'autorització de no assistir-hi 240

El Portal de la Transparència n'informa DT 3

Vegeu també *comissions; convocatòria; debats; desconvocatòria; períodes de sessions; Ple del Parlament; reunions; suspensió d'una sessió*

— **extraordinàries** 76.2; 78.2; 78.3; 78.4; 104.3

— **informatives** 62.1; 62.4; 162.5; 162.6; 173; 175.3; 182; 193; 197

- ordinàries 73.1; 78.1
- secretes 51.2; 70.1; 76.7; 81.2

seu

— del Parlament

És el Palau del Parlament, a Barcelona, per bé que tant el Ple com les comissions poden tenir sessions en altres indrets de Catalunya 73.1

Vegeu també *sessions*

— legislativa plena

Vegeu *competència legislativa plena*

Síndic de Greuges

La Comissió de Peticions pot acordar de trametre-li peticions 69.3.e

L'informe anual que ha de presentar al Parlament es debat en comissió 181

El síndic pot comparèixer davant la Comissió del Síndic de Greuges 182

A la fi de la legislatura els seus informes es traslladen a la següent 206.2

Sindicatura de Comptes

El seu informe sobre el Compte general de la Generalitat s'ha de distribuir com a mínim deu dies abans que sigui debatut 84

Programa anual d'activitats 183

Memòria anual de fiscalització 184

Compte general de la Generalitat 184.1; 185

Informes de fiscalització del sector públic 186

Fiscalització de la comptabilitat dels processos electorals 187

Fiscalització de la comptabilitat dels partits polítics 187; 191

Compte general de les corporacions locals 188

Informes de fiscalització del sector públic local 188

Informes de fiscalització de les universitats públiques 188

Memòria anual d'activitats i compte de la Sindicatura 189

Encàrrecs d'informes 190

A la fi de la legislatura els seus informes i memòries es traslladen a la següent 206.2

sol·licitud

- d'audiències i compareixences 9.5; 57; 58; 68; 117; 141; 179.2; 186.8; 189.2

- d'informació i documentació 5; 6; 7; 8; 9; 10; 57; 69.3.d; 195; 198

subcomissions

Es regulen 58.3; 58.4; 62

subgrups parlamentaris

Són integrats per un mínim de tres diputats del Grup Mixt pertanyents al mateix partit, federació o coalició electoral 30

Drets i deures 30.2; 30.3; 33.2; 33.3

Funcionament 30.4

Vegeu també *Grup Mixt*

subsidiarietat

Vegeu *Unió Europea*

substanciació

— de la responsabilitat penal 68.3

— de les audiències i compareixences 57.1; 57.2; 59; 117.2; 172.2; 175.2

— de les interpel·lacions 160

— de les preguntes amb resposta oral 164; 165; 196.2; 196.3; 196.4; 196.5; 196.6; 196.7

— dels debats específics 156.3

— dels debats generals sobre l'acció política i de govern 154

substitució

— de diputats 28.2; 48.4; 76.4; 120.1

Vegeu també *delegació del vot*

— de membres de les meses 40.1; 50

— de senadors 174.4

— en l'ús de la paraula 85.1

subvenció dels grups i subgrups parlamentaris

La Mesa Ampliada la determina 33.1; 33.3

Els grups i els subgrups parlamentaris n'han de portar una comptabilitat específica 33.3

suplements de crèdit

La Diputació Permanent en pot autoritzar 75.2.e

Vegeu també *augment dels crèdits*

suport tècnic a la tasca parlamentària

Regulació 5; 33; 49.4; 120.2; 246

Vegeu també *assessorament; serveis del Parlament*

suspensió

— d'una sessió

Quan hi ha empat en les votacions 102.1

Després de la intervenció del president de la Generalitat i després de la dels membres del Govern 149.1; 152.4; 154.2; 173.2

En cas d'aldarull 235

— **dels drets econòmics dels diputats**

Regulació 19.4; 25.3

— **dels drets i els deures parlamentaris**

Se'n regulen les causes i els efectes 25; 77.3.b; 243

Vegeu també *diputats*

T

tecnologies de la informació i la comunicació

Presentació de documents 106.2

Han de facilitar l'accés dels ciutadans a les tramitacions i la documentació parlamentàries 109.2

El Parlament ha de disposar-ne 250

Vegeu també *Parlament obert*; *Portal de la Transparència*; *votació telemàtica*

terminis

Per a constituir els grups parlamentaris 26.4

Per a constituir subgrups parlamentaris 30

Els tres diputats designats per a exercir la intervenció material de totes les despeses han de supervisar el control de l'execució del pressupost i presentar-ne un informe bimestral 37.5

Perquè la Comissió de Peticions comuniqui els acords adoptats als peticionaris, tres mesos 69.7

Còmput de terminis i dies hàbils 104

Els dies compresos entre els períodes ordinaris de sessions s'exclouen del còmput dels terminis 104.3

Pròrroga dels terminis 105

Declaració d'urgència 107

Per a presentar esmenes a la totalitat a les iniciatives legislatives, deu dies 115.1

Perquè els grups parlamentaris proposin l'audiència de les organitzacions i els grups socials interessats en la regulació de què tracti una iniciativa legislativa, cinc dies 117.1

Per a presentar esmenes a l'articulat de les iniciatives legislatives, quinze dies 118.1

- Perquè el Govern doni una resposta raonada pel que fa a les esmenes amb incidència pressupostària, vuit dies 119.3
- Perquè una ponència redacti l'informe sobre el projecte o la proposició de llei i les esmenes presentades, quinze dies 120.1
- Perquè la comissió prepari la redacció harmònica d'un text aprovat pel Ple que podria ésser incongruent o obscur, quinze dies 125
- Perquè la ponència elabori el text d'una proposició de llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut, tres mesos 129.1
- Perquè els grups parlamentaris puguin presentar noves esmenes a projectes o proposicions de llei de desenvolupament bàsic dels preceptes de l'Estatut tornats a la comissió, set dies 130.1
- Perquè la comissió encarregada de tramitar un projecte o una proposició de llei de desenvolupament bàsic dels preceptes de l'Estatut emeti un nou dictamen, un mes 130.1
- Per a presentar les esmenes a la totalitat al projecte de llei de pressupostos, una durada no inferior a deu dies naturals 131.3
- Per a presentar les esmenes a l'articulat i als estats de despeses de la llei de pressupostos, una durada no inferior als vint dies naturals 131.3
- Per a les compareixences de consellers amb relació al projecte de llei de pressupostos, els set primers dies del termini de presentació d'esmenes a l'articulat 131.4
- Perquè la sessió de la comissió competent en matèria pressupostària comenci els seus treballs, un mínim de dos dies hàbils sencers des de la data en què la relació d'esmenes hagi estat distribuïda 134.2
- Per a tenir una segona votació d'investidura, dos dies després de la primera 150.2
- Per a fer la votació d'una moció de censura, cinc dies després d'haver estat presentada 152.8
- Perquè una comissió substanciï els debats en aplicació d'una resolució o una moció, dos mesos 157.1
- Per a validar o derogar un decret llei, trenta dies a partir de la promulgació 158.1
- Per a formular objeccions i observacions a l'ús de la legislació delegada, quinze dies 159.2
- Per a presentar mocions subsegüents a interpellacions, fins al dilluns de la setmana posterior a la substanciació de la interpellació o, en cas de canvi de període de sessions, fins al dilluns de la setmana anterior en la qual han d'ésser tramitades 161.2

- Per a presentar esmenes a les mocions, fins al dilluns de la setmana del ple en què s'haurà de substanciar la moció 161.4
- Per a presentar esmenes transaccionals a les mocions, fins a l'hora de tancament del Registre el dia hàbil anterior a la substanciació de la moció 161.5
- Per al compliment de mocions i resolucions, quatre mesos, si no se n'especifica un altre 162.3
- Per a incloure en l'ordre del dia les preguntes que han de tenir una resposta oral en comissió, set dies 165.3
- Per a respondre preguntes per escrit, quinze dies 166.2
- Per a presentar un escrit a la Mesa si el diputat considera que el Govern no ha respost de manera correcta una pregunta, tres dies 166.7
- Per a resoldre si la resposta del Govern és coherent amb la pregunta formulada, set dies 166.7
- Per a trametre el Govern una nova resposta, quinze dies 166.7
- Perquè els grups parlamentaris presentin esmenes a les propostes de resolució, set dies 167.3
- Perquè el debat i la votació d'un programa, un pla o un comunicat del Govern puguin ésser inclosos en l'ordre del dia corresponent, un mínim de deu dies 170.2
- Perquè els grups parlamentaris o la cinquena part dels diputats presentin propostes alternatives en la interposició d'un recurs d'inconstitucionalitat, fins tres dies abans de començar la sessió 177.3
- Per a presentar propostes de resolució perquè el Govern comparegui en conflictes de competència, vint dies a comptar de la publicació o la producció de la resolució o l'acte mancats de competència 178.2
- Per a tramitar en sessió plenària una proposta de resolució perquè el Govern comparegui en conflictes de competència, vint dies 178.3
- Per a presentar candidats per a l'elecció d'alts càrrecs, quinze dies, com a mínim, abans de tenir la sessió corresponent 179.1
- Perquè els grups parlamentaris formulin observacions sobre la idoneïtat dels candidats proposats a exercir alts càrrecs, dos dies 179.8
- Per a formular propostes de compareixença de responsables d'òrgans fiscalitzats perquè responguin a les preguntes que els formulin els diputats, deu dies 186.8
- Perquè els grups parlamentaris demanin la presentació d'informes de fiscalització d'òrgans del sector públic local i d'universitats públiques, quinze dies 188.3

Perquè els grups parlamentaris demanin la compareixença del síndic major i dels altres membres de la Sindicatura de Comptes perquè presentin la memòria anual d'activitats i el Compte general, quinze dies **189.2**

Per a presentar preguntes a substanciar en la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, fins al dilluns de la setmana per a la qual hi hagi fixada la reunió **196.5**

Per a debatre l'informe anual del Mecanisme català de prevenció i lluita contra la corrupció i el frau, trenta dies **226.2**

torns d'intervenció

Vegeu intervencions

tractament institucional i protocol·lari

A Catalunya, els diputats tenen dret a rebre'n un de preferent **4.3**

Del cap de l'oposició **77.5.b**

tràmit d'audiència

El Parlament en pot donar a les entitats i les associacions més representatives de caràcter social, econòmic, sindical, humanitari, cultural i educatiu **202**

tramitació

Vegeu Mesa del Parlament; procediment legislatiu comú; procediment legislatiu especial; Registre General del Parlament

— d'escrits i de documents

Vegeu escrits

— de les iniciatives legislatives en lectura única

Regulació **138; 148; 176.2**

— dels informes que cal presentar al Parlament per llei

Regulació **200**

transparència

Se'n regula la política **208**

Obligacions **211**

Límits **212**

Vegeu també accés a la informació; Parlament obert; Portal de la Transparència

Tribunal Constitucional

Vegeu recursos d'inconstitucionalitat

Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

El president del Tribunal pot comparèixer davant el Parlament per a informar sobre les actuacions contra la corrupció i el frau **227.1**

U**Unió Europea**

Participació del Parlament en l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat **204**

Vegeu també *petició davant el Parlament Europeu*

universitats públiques

Estan sotmeses a la fiscalització de la Sindicatura de Comptes **184.2.b; 184.4; 188.3; 188.4; 188.5**

urgència

La Mesa del Parlament pot delegar funcions en el president del Parlament per raons d'urgència **39.2**

La Diputació Permanent pot autoritzar crèdits o suplementes de crèdit per raó d'urgència **75.2.e**

Vegeu també *procediment d'urgència*

V**vacants**

Les corresponents a membres de la Mesa del Parlament durant la legislatura han d'ésser proveïdes per elecció del Ple **46**

Les corresponents a membres de les meses de les comissions durant la legislatura han d'ésser proveïdes pel sistema establert per a l'elecció **50**

Vegeu també *absències*

validació dels decrets llei

Procediment **158**

veu sense vot

En les sessions de comissions específiques, poden fer-ne ús els especialistes o tècnics que hi participen **63.3.d; 67.2**

En la Diputació Permanent, en els períodes entre sessions, poden fer-ne ús els grups parlamentaris que no en són membres **74.2**

- En la Diputació Permanent, poden fer-ne ús els membres del Govern 76.6
- En els debats d'iniciatives parlamentàries, poden fer-ne ús els membres del Govern que no són diputats 85.6
- En les sessions de ponència de les iniciatives legislatives populars, pot fer-ne ús un representant de la comissió promotora 141.1.d

vicepresidents

— de la Diputació Permanent

Elecció 74.3

— de les comissions

Elecció 49.2

Són els únics que poden substituir els presidents 50.2

Poden intervenir en els debats 85.7

— del Parlament

Poden assistir a la Junta de Portaveus 35.1

Són membres de la Mesa del Parlament 37.1

Substitueixen el president 40.1

Representen el Parlament, per delegació del president 40.2

Elecció 43.3; 44.2; 44.4

Ho són també de la Mesa de la Comissió del Reglament 61

Poden intervenir en els debats 85.7

Han de votar des del lloc que tenen assignat a la Mesa 98.3

Voten al final en les votacions públiques per crida 100

vistiplau dels presidents

Les actes de les sessions l'han de rebre 41; 82.2

Les certificacions expedides per un lletrat, en les comissions que tinguin exclusivament un president i no una mesa, l'han de rebre 50.5

vot

Vegeu *delegació del vot; explicació de vot; veu sense vot; vot de qualitat; vot dels diputats; vot particular; vot ponderat; votació*

— de qualitat

El tenen el president del Parlament i els presidents de les comissions 42.2

— dels diputats

Hi tenen dret en el Ple i en les comissions de què són membres 4.2

Les actes de les sessions n'han de recollir el sentit 82.1

Es pot delegar en determinats supòsits 95

— particular

Els grups de treball han de trametre a la comissió els vots particulars de les minories i no incorporats a l'informe 55.3

En el procediment legislatiu comú 121; 122.3; 122.4; 123.3; 123.4; 124; 125

— **ponderat**

La Junta de Portaveus l'empra per a prendre decisions 35.2

La Mesa Ampliada adopta les seves decisions per aquest sistema de vot 37.4

S'aplica en les comissions en què no hi ha una representació proporcional perquè el nombre de membres no ho permet 48.3

Els grups de treball l'empren per a elaborar l'informe i les conclusions 55.3

Definició 55.3

La Comissió de l'Estatut dels Diputats l'empra per a prendre decisions 64.1

Les comissions, en cas d'empat, l'empren per a prendre decisions 102.2

S'aplica en la redacció de l'informe d'una ponència 120.3

votació

És un dret dels diputats 4.2

Es regula la dels debats de la Diputació Permanent 76.5

Quòrum necessari perquè sigui vàlida 91

No es pot interrompre 93

Casos en què és fixada prèviament 94

Per delegació 95

Tipologia 96

Procediment 98

Publicitat dels resultats 98.2

Supòsits en què la persona afectada no hi pot prendre part 101.1.b

Procediment per als casos d'empat 102

Un cop feta es pot fer una explicació de vot 103

Es regula la de les esmenes a la totalitat 116.5

La de l'articulat i les esmenes dels informes de ponència es fa en comissió 120.6

La de les esmenes subsegüents als dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries correspon al Ple 122.6

La de l'articulat dels dictàmens de la comissió, les esmenes reservades i els vots particulars es fa en el Ple 123.2; 124

La dels projectes i les proposicions de llei de desenvolupament bàsic dels preceptes de l'Estatut requereix l'aprovació del conjunt del text per la majoria absoluta del Ple 130

Es regula la de les esmenes a la totalitat al projecte de llei de pressupostos 132.2.e

La de les esmenes a la totalitat de les seccions pressupostàries del projecte de llei de pressupostos es fa en comissió 133.f

La de les esmenes a l'articulat i els estats de despeses del projecte de llei de pressupostos es fa en comissió 134.1

Es regula la de les iniciatives de reforma estatutària 135

La de les iniciatives legislatives en lectura única es fa per al conjunt del text 138.3; 148.2

Es regula la del debat d'investidura 150

La de les mocions de censura es fa en el Ple 152.2; 152.8

La de les qüestions de confiança es fa en el Ple 153.2; 153.4

La de les propostes de resolució subsegüents a un debat general es fa en el Ple 155.2; 155.4; 155.6; 156.5

La de validar o derogar un decret llei es fa en el Ple 158.1; 158.3

La de les mocions es fa d'acord amb el procediment regulat per a les propostes de resolució 161.6

Es regula la de les propostes de resolució 168.2; 168.3; 170.6

Es regula la de programes, plans i comunicats del Govern 170.6

Es regula la de les iniciatives legislatives a presentar davant el Congrés dels Diputats relatives a l'article 150.2 de la Constitució espanyola 176.3

Es regula la de les propostes d'interposició d'un recurs d'inconstitucionalitat 177.5; 177.7

La de les propostes de resolució subsegüents als informes de la Sindicatura de Comptes es fa en comissió 185.4; 186.6; 188.5

La de les propostes de resolució per a encarregar informes a la Sindicatura de Comptes es fa en comissió 190

Vegeu també *elecció; majoria; vot*

— a mà alçada 98.1.b

— electrònica 95.3; 98.1.a; 98.3; 101.1.c; 101.3

— ordinària 96.b; 98

— per assentiment 96.a; 97; 101.3

— per mitjà de boles 101.1.b; 101.2; 102.3

— per mitjà de paperetes 43.2; 44.1; 45; 101.1.a; 101.2

— pública per crida 96.c; 99; 100

— secreta 96.d; 99; 101

— telemàtica 98.1.c; 98 bis

